

ספר "הערב רב" וכל המסתעף

✿ ספר משנת חסידים ✿

ספר משנת חסידים – מסכת יעקב פרק ב'

א.

משני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות,
מימינו סוד ערב רב, ומשמאלו עשו אחיו

ג. וארבע מוחין אלו האירו בו בסוד תפילין כי בלמו במצחו בכח
הכאת קוצא דשערי דז"א באחורי נצח והוד דז"א עצמו שמעביר
אורו דרך שם בעורף יעקב שלפניהם ונכנס ומכה במוחין שבגלגלת שלו
ומציא הארתם לחוץ ונתפשטו גם בגופו כדרך שנכנסו ונתפשטו בז"א
ומשני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות מימינו סוד
ערב רב ומשמאלו עשו אחיו.

ספר משנת הסיודים – מטבת סדר ליל פסח
פרק י'

ב.

ויוציאנ'ו ה' ממצרי"ם, מאחר שנתקננו, וגם ערב רב, והם
אותם שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן, יצאו עמהם,
אלא שלא היה תיקונם נגמר עדיין, ולפיכך חזרו לסורם
במדבר בעון העגל

ה. ויוציאנ'ו ה' ממצרי"ם מאחר שנתקננו וגם ערב רב והם אותם
שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן יצאו עמהם אלא שלא היה
תקונם נגמר עדיין ולפיכך חזרו לסורם במדבר בעון העגל.

ספר פרדס רמונים

לרבינו הקדוש המקובל האלקי הרמ"ק
רבי משה בהר"ד יעקב קורדואידו זיע"א
מצפת תובב"א [יומא דהילולא ט"ו כ"ג תמוז]

ספר פרדס רמונים להרמ"ק זצ"ל – שער כ"ג
פרק ט"ז

ג.

יש ערב גדול ויש ערב קטן, מנחה גדולה ומנחה קטנה – ערב
רב הוא משש שעות ולמעלה, ואז כח הדין מתגבר, והוא מצד
הדין הרפה הוד, ומצידיה שולטים קליפות בערב רב קליפות
קשים, ובערב קטן קליפה קשה לא כראשונה

ערב. יש ערב גדול ויש ערב קטן, בסוד מנחה גדולה ומנחה קטנה.

ערב רב הוא משש שעות ולמעלה, ואז כח הדין מתגבר, והוא מצד הדין הרפה הוד. ומצידיה שולטים קליפות בערב רב קליפות קשים. ובערב קטן קליפה קשה לא כראשונה. ובזה אין תימה אי יש ערב בקדושה וערב בקליפה, כי הכל צודק, ודא בדא אחידן כדפי'. (ע' זהר תשא דף קצ"א. ובקהלת יעקב בע' ערב).

✿ ספר אוצר עדן הגנוז ✿
 להמקובל האלקי מזהר"ד
 אברהם אבולעפיא זי"ע"א

ספר אוצר עדן הגנוז למהר"א אבולעפיא זצ"ל
 – חלק ב' סימן א'

ד.

ויהיו השמות נגלים ונעלמים על פי האותיות ויתחדש
 מחדושו זה עלית אומה או אומות וירידת אחרת או אחרות
 והן הנגררות והנמשכות אחריהן או דומות להן בעניין "וגם
 ערב רב עלה אתם"

והנה יהיה חידוש העולם על פי המדות בהכרח ותהיינה המדות על פי השמות בלא ספק, ויהיו השמות נגלים ונעלמים על פי האותיות ויתחדש מחדושו זה עלית אומה או אומות וירידת אחרת או אחרות והן הנגררות והנמשכות אחריהן או דומות להן בעניין "וגם ערב רב עלה אתם" (שמות יב' לח') ובמשול האומה המיוחדת שהיא הסגולה מכל העמים לשם אשר לו כל הארץ כאמרו ית' "והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ" (שמות יט' ה') יתחייב מממשלתה להשיב כל מכתב אל מכתבה להיותו סגולה מכל מכתב להרמות אליה ולהחזיר כל

לשון אל לשונה גם כן ולהיותה עליונה על הכל כאמרו "ונתנך יי אלהיך עליון על כל גויי הארץ" (דברים כח' א').

❁ ספר הפליאה ❁
 להמקובל האלקי הרה"ק רבי
 אביגדוד קרא מפראג זיע"א

ספר הפליאה – ד"ה גם לרבות גם צאנכם גם בקרכם

ה.

ויאמר משה גם אתה תתן בידינו, כוונתו של משה גם אתה, שסיני נובלת מן חכמה עלאה, הנקרא אתה מלשון אתא, ושמותם שווים, והמדה ההוא הנקרא אתה תתן בידינו שהוא סיני הנקרא י"ד זבחים ועולות מכס וזבחנו לה' אלהינו – וכאן רמז משה שערב רב יעלה עמהם שהם עתידים לעשות זבחים ועולות, והוא שאמר פרעה וברכתם גם אותי

גם לרבות גם צאנכם גם בקרכם קחו שאלו נאמר צאנכם ובקרכם קחו הייתי אומר שלא נתן להם אלא צאנכם ובקרכם לכן כתיב גם לרבות שגם הוא נתן להם דורון משלו ומשל שרו לקיים גם אתה תתן בידינו עולות, ואם היה אומר אף צאנכם א"כ נראה שלא רצו יותר כח אלא מן האף דכתיב אף חובב עמים והיה נראה כענין הלא אלהים זנחתנו ואינו כן האמת שאדרבא מסבה שהיה מרגיש עליו כח היה מרבה בדברים וא"כ איך יאמר אף, וגם אין לומר את צאנכם שא"כ היה נראה שמפקידם לברכה והוא אדרבא היה מפקידם במלת גם, והוא כיון שילכו בחצי גם שהוא מה"ד הרפה ויבא האף בכחו וע"כ יחזרו בידינו, א"ל בני איך חצי

ג"ם הוא מה"ד הרפה, א"ל ר' חצי גם הוא סינ"י מדה"ד הרפה שחצי גם עולה כ"א, נשאר חצי, כ"א עם חצי הרי כאן סינ"י חסר אח"ד, וכיון שלא להניח כח בשרינו.

ומיד בלבב משה מחשבתו במלת גם ואמר לו גם אתה תתן בידינו וכוונתו של משה גם אתה שסיני נובלת מן חכמה עלאה הנקרא אתה מלשון אתא ושמותם שווים והמדה ההוא הנקרא אתה תתן בידינו שהוא סיני הנקרא י"ד זבחים ועולות מכם וזבחנו לה' אלהינו, וכאן רמז משה שערב רב יעלה עמהם שהם עתידים לעשות זבחים ועולות וזהו שאמר פרעה וברכתם גם אותי, ומ"מ קשה נהי שבכאן אומר גם מ"מ ומתו גם שניהם יאמרו ומתו אף שניהם, והפי' הוא אלו לא נאמר גם הייתי אומר שנתחייבה מיתה וממתינים לה עד שתלד ת"ל גם לרבות את הולד למיתה ולומר שאין ממתינין לה עד שתלד והני מילי שלא ישבה על המשבר, אבל ישבה על המשבר ממתינים לה עד שתלד מ"ט כיון דעקר גופא אחרינא הוא, והא הכא שיכול לכתוב אף שניהם ולרבות הולד הזה, זה אין קושיא שאין האמת כן שנראה שאף הוא במיתה שלעולם חי הוא כמשפטו. וגם אין לומר ומתו את שניהם דה"נ, וגם אין לומר שגם בא לרבות מעשה חידודין שגם החידודין ימותו מטעם שנאמר שניהם משמע ששניהם שוין בהנאה יצאו חידודין שזה נהנה וזה אינו נהנה.

ספר הפליאה – ד"ה ונקראים יום ולילה, והנה היום

.ו.

והיה מן הדין שיהיו ישראל כמלאכי עליון, כשהיו נוהרין ומדקדקים, היו מעולים וחזקים יותר מן המלאכים – אבל בזמן שנמצאים בעלי הגאווה, ומתגאים בתורה, ומשליכים אותה אחרי גאותם, נתרבו גם הפריצים בסבתם

וראה כמה סודות נעלמות בתורתנו הקדושה המהורה והנקייה והיה מן הדין שיהיו ישראל כמלאכי עליון כשהיו נוהרין ומדקדקים היו מעולים וחזקים יותר מן המלאכים אבל בזמן שנמצאים בעלי הגאווה ומתגאים בתורה ומשליכים אותה אחרי גאותם נתרבו גם הפריצים בסבתם.

.ז.

כי בעוונתנו יש לנו לדעת, אחרי שהשם האצילנו ממקום קדוש וטהור, ונתן לנו תורתו הקדושה, ובחר בנו משבעים אומות, ועשאנו עם סגולה, כענין והייתם לי סגולה, אם כן בעלי חטאים, בעלי אשמות, בעלי גזל, דוברי דופי, בעלי עונות, בעלי כשפים, קשי עורף, בעלי רשע, בעלי לשון הרע, עזי פנים, אין פיהם כלבם, מהם בועלי גויות, מהם בעלי עבירות, מהם גנבים, מהם עושים הרבה, מהם עושים מעט, מפני מה נמצאים בישראל?

כי בעוונתנו יש לנו לדעת אחרי שהשם האצילנו ממקום קדוש וטהור ונתן לנו תורתו הקדושה ובחר בנו משבעים אומות ועשאנו עם סגולה כענין והייתם לי סגולה א"כ בעלי חטאים בעלי אשמות בעלי גזל דוברי דופי בעלי עונות בעלי כשפים קשי עורף בעלי רשע בעלי לש"ה עזי פנים אין פיהם כלבם מהם בועלי גויות מהם בעלי עבירות מהם גנבים מהם עושים הרבה מהם עושים מעט מפני מה נמצאים בישראל.

ח.

דע לך באמת, שבעלי התלמוד הלומדים במשניות ובתלמוד אשר ניתן בסיני ואין שום דבר רק מהם, ואחר שלמדו ונשאו ונתנו בדבר, אינם שבים להשיג אמיתתם, לעשות התורה בדרכיה כמשפטה, אבל הם מתגאים ומתפארים על תוך האתרוג שהוא חמוץ, ואינם יודעים שהחומץ מכה את השיניים, והרפואה הוא קליפת האתרוג שהוא מחזיק החומץ, ועמו החומץ ערב, ומניחין אותו, ואז הולכין בדרכי התורה שלא כמשפט, ואינם מדקדקים בגיטין שלהם, אשר השכינה מורדת עליו דמעות, וגם אינם מדקדקים בחליצות, ולא בשום דין מדיני תורה, וכפי הדינים המעוותים, כן באות נפשות מעוותים מדה כנגד מדה, ומתערבין אלו באלו בחייהן, ובמותם לא נפרדו, מתחלפין כדין בני חלוף אלו באלו, עד שיבוא אליהו ז"ל, והוא יטהר את הכל, כי הוא יודע דרכי התורה, מי גרם כל זה? לאו בני תורה המחללים אותה

דע לך באמת שבעלי התלמוד הלומדים במשניות ובתלמוד אשר ניתן בסיני ואין שום דבר רק מהם, ואחר שלמדו ונשאו ונתנו בדבר אינם שבים להשיג אמיתתם לעשות התורה בדרכיה כמשפטה, אבל הם מתגאים ומתפארים על תוך האתרוג שהוא חמוץ ואינם יודעים שהחומץ מכה את השיניים והרפואה הוא קליפת האתרוג שהוא מחזיק החומץ ועמו החומץ ערב ומניחין אותו ואז הולכין בדרכי התורה שלא כמשפט ואינם מדקדקים בגיטין שלהם אשר השכינה מורדת עליו דמעות וגם אינם מדקדקים בחליצות ולא בשום דין מדיני תורה, וכפי הדינים המעוותים כן באות נפשות מעוותים מדה כנגד מדה ומתערבין אלו באלו בחייהן ובמותם לא נפרדו, מתחלפין כדין בני חלוף אלו באלו עד שיבוא אליהו ז"ל והוא יטהר את הכל, כי הוא יודע דרכי התורה מי גרם כל זה לאו בני תורה המחללים אותה.

ט.

אבל החוזרים אחרי התלמוד לדעת אותם על דרך אמיתתם, עליהם אמר משה וזאת הברכה אשר ברך אותם, ואין זאת אלא אשה, שנאמר לזאת יקרא אשה, ולשון אשה מלשון א"ש, שאם משתדלין בתורה, ויודעים אורחות הקב"ה, ומקדשים את עצמם בקדושה ובטהרה דקב"ה, ומושכין קדושה בכולם, אז מושכים רוח קדושה מלמעלה, ובניהם כולם זכאין, וטהורין, ונקיים, ונקראים בני המלך, בני הקדוש, בנים אתם לה' אלהיכם – ואם לאו שולחים להם נפש מבלי טהרה, כי הוא לא טהור, והם עזי פנים, בעלי מריבה, בעלי רכילות, ומתערבים הטובים והרעים, כי בשכונה אחת נמצאים, ואינם נפרדים אלו מאלו בחייהם ובמותם, כדין בני חלוף, וי להו לרשיעייא, דכולהו חציפין בעובדייהו, ובעבור זה ירית לבנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא, הוא שנאמר ונטמתם בם, אתא לאסתאבא מסאבין ליה

אבל החוזרים אחרי התלמוד לדעת אותם על דרך אמיתתם עליהם אמר משה וזאת הברכה אשר ברך אותם, ואין זאת אלא אשה שנאמר לזאת יקרא אשה ולשון אשה מלשון א"ש שאם משתדלין בתורה ויודעים אורחות הקב"ה ומקדשים את עצמם בקדושה ובטהרה דקב"ה ומושכין קדושה בכולם אז מושכים רוח קדושה מלמעלה ובניהם כולם זכאין וטהורין ונקיים ונקראים בני המלך בני הקדוש בנים אתם לה' אלהיכם. ואם לאו שולחים להם נפש מבלי טהרה כי הוא לא טהור והם עזי פנים בעלי מריבה בעלי רכילות ומתערבים הטובים והרעים כי בשכונה אחת נמצאים ואינם נפרדים אלו מאלו בחייהם ובמותם כדין בני חלוף, וי להו לרשיעייא דכולהו חציפין בעובדייהו ובעבור זה ירית לבנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא הוא שנאמר ונטמתם בם אתא לאסתאבא מסאבין ליה.

❁ ספר עבודת הקודש ❁
להמקובל האלקי
מוהר"ד מאיר אבן גבאי זיע"א

ספר עבודת הקודש – חלק ב' פרק ל"ב

י.

אין האדם נקרב כי אם בגלגול, דכתיב "ממזרח אביא", אם זכו שלא לערב – "וממערב אקבצך", שערבו, ואותם שכתוב פעמים שלש עם גבר, גם המתערבים בחוץ, גם בפנים, בערוה, ובעבירה, ובאיסור, כגון פושעים, ועזי פנים, וממזרים, שלא באו ממזרח, ורגלי אבותם לא עמדו בסיני, או מתתקע"ד דורות השתולים בכל דור ודור, נצים ונצבים – ולכן פרצופי ישראל כפרצופי הגוים דומים אלה לאלה, ולכן כשמתערבים אלה עם אלה דרך גלגול צריך השם לקבצם מהם, שנאמר ממזרח אביא זרעך, שהוא רמז לנשמות שהיו במתן תורה, וממערב אקבצך, רמז לאותם שנתערבו בתוך גופי הגוים, שעליהם נאמר פעמים שלש עם גבר, כענין הגליות, כי גם כן יש גולים מישראל בישראל עצמם, כגון אלו שבאו על גילוי עריות, שהזרע הוא הם עזי פנים ופושעים וממזרים, שעליהם אמרו חז"ל פנים שלא עמדו בסיני, או הם מאותם תתקע"ד דורות שעמדו להבראות ולא בראם הש"י, אלא ששתלם בכל דור ודור והם הנקראים בתורה נצים ונצבים

והרב בעל התמונה ז"ל כתב בספר הייחוד בזה הלשון, ואין האדם נקרב כי אם בגלגול דכתיב ממזרח אביא אם זכו שלא לערב, וממערב אקבצך שערבו ואותם שכתוב פעמים שלש עם גבר, גם המתערבים בחוץ גם

בפנים בערוה ובעבירה ובאיסור כגון פושעים ועזי פנים וממזרים שלא באו ממזרח ורגלי אבותם לא עמדו בסיני, או מתקע"ד דורות השתולים בכל דור ודור נצים ונצבים, ופירוש דבריו כפי מה שפירש אחד מחכמי האמת, אמר ולכן פרצופי ישראל כפרצופי הגוים דומים אלה לאלה, ולכן כשמתערבים אלה עם אלה דרך גלגול צריך השם לקבצם מהם, שנאמר ממזרח אביא זרעך שהוא רמז לנשמות שהיו במתן תורה, וממערב אקבצך, רמז לאותם שנתערבו בתוך גופי הגוים שעליהם נאמר פעמים שלש עם גבר, כענין הגליות כי גם כן יש גולים מישראל בישראל עצמם, כגון אלו שבאו על גלוי עריות שהזרע שהוא הם עזי פנים ופושעים וממזרים, שעליהם אמרו חז"ל פנים שלא עמדו בסיני, או הם מאותם תתקע"ד דורות שעמדו להבראות ולא בראם הש"י, אלא ששתלם בכל דור ודור והם הנקראים בתורה נצים ונצבים.

ספר המפואר
להמקובל האלקי
מוהר"ד שלמה מולכו זיע"א

ספר המפואר – דרוש על פרשת בראשית

יא.

הטעם למה גדול עון ישראל בספרם בגנות המן, ובקשתם המאכלות גסות המטמטמות את הלב והמעבים את השכל, יותר מעון העגל – הטעם הוא, שהעגל שאלו ובקשו אותו הערב רב, כמו שדרשו ז"ל "שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים", אותם שהוצאת אתה והעלית אותם, כי צבאותי בני ישראל אני העליתי אותם, והם לא עשו את העגל, ולא

בקשוהו – ויש לספק איך ערב רב היו מבקשים עגל אישים מנהיג, אחרי שראו המכות אשר עשה ה' במצרים ושפטים באלהיהם, והמופתים והניסים שראו בקריעת ים סוף ובמלחמת עמלק ובירידת המן ובבאר – ועוד איך ישראל לא מחו בידם? כי היה להם להרגם לאבדם מן העולם, ולא היו ימים רבים ששמעו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה, אם כן איך הטו את אזנם, ונתפתו ונסתו אחר עצת החטאים האלה בנפשותם, כי בבשר חמורים ובשקוציהם נפשם חפצה, דבר של תימה שיסכימו ישראל לעצה הרעה הזאת

ודע כי מה שאמרתי שגדול עון ישראל בספרם בנגות המן ובקשתם המאכלות גסות המטמטמות את הלב והמעבים את השכל יותר מעון העגל. הטעם הוא שהעגל שאלו ובקשו אותו הערב רב כמו שדרשו ז"ל "שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים". אותם שהוצאת אתה והעלית אותם. כי צבאותי בני ישראל אני העליתי אותם והם לא עשו את העגל ולא בקשוהו. ויש לספק איך ערב רב היו מבקשים עגל אישים מנהיג, אחרי שראו המכות אשר עשה ה' במצרים ושפטים באלהיהם והמופתים והניסים שראו בקריעת ים סוף ובמלחמת עמלק ובירידת המן ובבאר. ועוד איך ישראל לא מחו בידם כי היה להם להרגם לאבדם מן העולם ולא היו ימים רבים ששמעו אנכי ולא יהיה לך, מפי הגבורה. אם כן איך הטו את אזנם ונתפתו ונסתו אחר עצת החטאים האלה בנפשותם כי בבשר חמורים ובשקוציהם נפשם חפצה דבר של תימה שיסכימו ישראל לעצה הרעה הזאת.

יב.

ונאמר: כי ערב רב גם כן זכו לראות המרכבה בקריעת ים סוף, בזמן שכולם אמרו "זה אלי ואנוהו" – רמז לזה במה שאמרו רבותינו ז"ל "ראתה שפחה על היס מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי", ואמר שפחה, לרמוז גם כן לערב רב

שהשיגו מעשה מרכבה, ובמרכבה ראו פני ד' חיות, והאחד מהם פני שור, וכף רגליהם של ד' חיות ככף רגל עגל, כלשון "ויברך ה' אותך לרגלי" – לכך באו ערב רב אצל ישראל, ודברו באזניהם, ואספו מישראל אגודות ותלונות, ואמרו להם: כבר ידעתם שטלה שרו של מצרים, והוא גדול על כל שרי מעלה, וכשהיינו עובדים אותו, עשינו לו דמות של זהב, ושמנו אותו בארמון גדול, והיינו משתחיים ומקטרים לפניו, והיינו מצליחים במעשינו, והיינו מושלים על ממלכות רבות, ועתה שהשפיל הקב"ה אותו וסדר ממשלתו, וכדי להוציא את ישראל ממצרים, אנחנו הסכמנו לעבוד את אלהי ישראל, ומפני שאין בו תמונה לא ידענו לכוין דעתנו בעבודתו

ונאמר כי ערב רב גם כן זכו לראות המרכבה בקריעת ים סוף בזמן שכולם אמרו "זה אלי ואנוהו". רמז לזה במה שאמרו רבותינו ז"ל "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי". ואמר שפחה לרמוז גם כן לערב רב שהשיגו מעשה מרכבה, ובמרכבה ראו פני ד' חיות. והאחד מהם פני שור וכף רגליהם של ד' חיות ככף רגל עגל כלשון "ויברך ה' אותך לרגלי". לכך באו ערב רב אצל ישראל ודברו באזניהם ואספו מישראל אגודות ותלונות ואמרו להם כבר ידעתם שטלה שרו של מצרי' והוא גדול על כל שרי מעלה. וכשהיינו עובדים אותו עשינו לו דמות של זהב ושמנו אותו בארמון גדול והיינו משתחיים ומקטרים לפניו, והיינו מצליחים במעשינו והיינו מושלים על ממלכות רבות. ועתה שהשפיל הקב"ה אותו וסדר ממשלתו וכדי להוציא את ישראל ממצרים אנחנו הסכמנו לעבוד את אלהי ישראל. ומפני שאין בו תמונה לא ידענו לכוין דעתנו בעבודתו.

יג.

עתה דעו, כי שני לטלה שהיה הבכור הוא שור, לכך נעשה לו צורה, כי עתה הוא הבכור וחשוב לפני הקב"ה, ובאמצעותו

ישפיע עלינו הקב"ה טובה והצלחה, וגם יש לו מעלה אחרת מלבד היותו רגל המרכבה אחד של ארבעה חיות הוא, ויש לו מעלה ויתרון, שכל ד' חיות הן חתומות בחותמו, והוא סבה גדולה מהם, כמו שאמר "ככף רגל עגל", אם כן נבקש מאהרן שיעשה לנו צורת שור מזהב, שהוא חכם, תלמידו של משה, ויודע לכוין השעה, כדי שיצא לפעל שלם כונתינו, זהו שאמר הכתוב: "ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים", צורת שור של מעלה, "אשר ילכו לפנינו", פירוש, כאשר נבקש איזה דבר אשר אנחנו צריכים אותו, ילך לפנינו, לבקש מהקדוש ברוך הוא אותה בקשה שנצטרך לה

ערתה דעו כי שני לטלה שהיה הבכור הוא שור. לכך נעשה לו צורה כי עתה הוא הבכור וחשוב לפני הקב"ה ובאמצעותו ישפיע עלינו הקב"ה טובה והצלחה. וגם יש לו מעלה אחרת מלבד היותו רגל המרכבה אחד של ארבעה חיות הוא. ויש לו מעלה ויתרון שכל ד' חיות הן חתומות בחותמו. והוא סבה גדולה מהם כמו שאמר "ככף רגל עגל". אם כן נבקש מאהרן שיעשה לנו צורת שור מזהב, שהוא חכם, תלמידו של משה, ויודע לכוין השעה כדי שיצא לפעל שלם כונתינו. זהו שאמר הכתוב "ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים" צורת שור של מעלה. "אשר ילכו לפנינו", פי' כאשר נבקש איזה דבר אשר אנחנו צריכים אותו, ילך לפנינו, לבקש מהקדוש ברוך הוא אותה בקשה שנצטרך לה.

יד.

ואמרו: "כי זה משה האיש", פירוש, אל ירע בעיניך בקשתנו זאת שאנו מבקשים דמות – "זה אלי ואנוהו", כי לשם ראינו צורת שור וכף רגל עגל, כמו זה אנחנו מבקשים, לכן יש פסק בין "כי זה משה", לומר לא ידענו היכן משה, כי אם היינו יודעים באיזה מקום הוא, ממנו היינו מבקשים

ה"ערב רב" וכל המסתעף

מה שאנו מבקשים ממך, זה שאמר הכתוב: "כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו"

ואמרו "כי זה משה האיש". פי' אל ירע בעיניך בקשתנו זאת שאנו מבקשים דמות. זה אלי ואנוהו. כי לשם ראינו צורת שור וכף רגל עגל, כמו זה אנחנו מבקשים. לכן יש פסק בין "כי זה משה". לומר לא ידענו היכן משה. כי אם היינו יודעים באיזה מקום הוא, ממנו היינו מבקשים מה שאנו מבקשים ממך זש"ה "כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו".

טז.

ובזאת הטענה המזויפת נתפתו ישראל לעצת ערב רב – וזאת היתה תשובתו של אהרן כאשר אמר לו משה רבינו ע"ה "מה עשה לך העם הזה" – והוא השיב "אל יחר" בעיניך – תשובתו, כי אתה ידעת ערב רב כי לבבם רע וקשה – וספר לו טענותם כאשר כתבנו – אז ראה משה את העם ערב רב כי כבר נתפרסם רוע לבבם, כי אהרן גלהו ופרסמו לשמצה בקמיהם על ישראל, לומר אתם עשיתם עגל, כי יש להם תשובה שלא עשאוהו ישראל – זהו שאמר הכתוב: "ידע שור קונהו" וגו', ששאלו לעגל מי עשהו, והשיב שעשאוהו הערב רב

ובזאת הטענה המזויפת נתפתו ישראל לעצת ערב רב וזאת היתה תשובתו של אהרן כאשר אמר לו מרע"ה "מה עשה לך העם הזה". והוא השיב "אל יחר" בעיניך. תשובתו כי אתה ידעת ערב רב כי לבבם רע וקשה. וספר לו טענותם כאשר כתבנו. אז ראה משה את העם ערב רב כי כבר נתפרסם רוע לבבם. כי אהרן גלהו ופרסמו לשמצה בקמיהם על ישראל לומר אתם עשיתם עגל. כי יש להם תשובה שלא עשאוהו ישראל. וכבר רמזו בב"ר זהו שאמר הכתוב "ידע שור קונהו" וגו' ששאלו לעגל מי עשהו והשיב שעשאוהו הערב רב.

ספר המפואר – דרוש על פרשת בהעלותך

ז.ז.

ומי הוא זה ואי זה הוא שיחיה באותו הזמן, כמו שאמר "אוי מי יחיה משומו אל" – הכוונה: כשישים השי"ת צרות רבות ורעות על יושבי הארץ, ויכלם, ועמהם פושעי ישראל, אותם שלא ישובו בתשובה, כי עת צרה היא להיות נענה יעקב, ועל זה נאמר "יענך ה' ביום צרה", והענייה תהיה עם משיח בן אפרים בלבד, שעדיין באותה שעה לא הגיע עת ישועת הקב"ה שיעשה על ידי משיח בן דוד, כמו שתמצא בסוף המזמור "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו"

ומי הוא זה ואי זה הוא שיחיה באותו הזמן כמו שאמר "אוי מי יחיה משומו אל". שהכוונה כשישים השם ית' צרות רבות ורעות על יושבי הארץ ויכלם ועמהם פושעי ישראל אותם שלא ישובו בתשובה. כי עת צרה היא להיות נענה יעקב ועל זה נאמר "יענך ה' ביום צרה" והענייה תהיה עם משיח בן אפרים בלבד. שעדיין באותה שעה לא הגיע עת ישועת הקב"ה שיעשה על ידי משיח בן דוד. כמו שתמצא בסוף המזמור "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו".

❁ ספר מגיד משרים ❁
 לדבן של כל ישראל
 בעהמ"ח "בית יוסף" ו"שולחן ערוך"
 מורינו ורבינו רבי יוסף קארו זיע"א

ספר מגיד משרים – פרשת תרומה

ויקחו לי תרומה, אשר ידבנו לבו, בעא הקב"ה דבהאי נדבה יהיו בני ישראל האזרחים גבאים, ולא מערב רב, והיינו דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, כלומר בני ישראל יקחו התרומה, כלומר הם יגבו אותה, כלומר וממי יגבו אותה, מאת כל איש, אף מערב רב – וקאמר אשר ידבנו לבו, כלומר לא יכפו אפילו בדברים לשום אדם יותר ממה שלבו נדבו – תקחו את תרומתי, הכי קאמר דבר אל בני ישראל אתם בעצמיכם תקחו את תרומתי, כלומר אתם תהיו הגבאים לא הערב רב, ואחר שאתם תקחו אותם תקרא תרומתי

פרשת תרומה מהדורא קמא. איכא למידק בהאי פרשתא קדישתא דא, מאי ויקחו לי תרומה, ויתנו לי תרומה מיבעי ליה, ותו מאי אשר ידבנו לבו. ותו מאי אהדר כמה דכתיב למימר תקחו את תרומתי. ותו מאי הכא לנוכח ולעיל שלא לנוכח, ותו אמאי לעיל קרי ליה תרומתי, וי"ל דבעא הקב"ה דבהאי נדבה יהיו בני ישראל האזרחים גבאים ולא מערב רב, והיינו דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה כלומר בני ישראל יקחו התרומה כלומר הם יגבו אותה, כלומר וממי יגבו אותה מאת כל איש אף מערב רב, וקאמר אשר ידבנו לבו, כלומר לא יכפו אפילו בדברים לשום אדם יותר ממה שלבו נדבו, ולגלות זאת הכוונה אהדר אמר תקחו את תרומתי, והכי קאמר דבר אל בני ישראל אתם בעצמיכם תקחו את

תרומתי, כלומר אתם תהיו הנבאים לא הערב רב ואחר שאתם תקחו אותם תקרא תרומתי.

ספר מגיד משרים – פרשת במדבר

איכא למידק בענין פדיון בוכריא בליואי, מאי טעמא אצטריכו לאיתפרקא, הא אי חבו בוכריא בעגלא ואיפסילו מעבודה ובחר קודשא בריך הוא בליואי, אמאי אצטריכו לאתפרקא? ותו דהא אמור רבנן דלא חבו ישראל בעגלא אלא ערב רב? – ותו קשה עוד קשיות וכו' – וסוד הדברים כך הוא, דמעיקרא בחר הקב"ה בעבודת הבכורים, שהם מסטרא דחכמה, דהיא רחמים גדולים, וכד אתא חטא העגל וגבר טומאה בעולם, ולא אתחזיא עלמא דישתמש ברחמים גדולים, ואתבחור כהניא וליואי וכו'

אור ליום שבת כ"ט לאיר. ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וכו' והא איכא למידק בענין פדיון בוכריא בליואי מאי טעמא אצטריכו לאיתפרקא הא אי חבו בוכריא בעגלא ואיפסילו מעבודה ובחר קודשא בריך הוא בליואי אמאי אצטריכו לאתפרקא ותו דהא אמור רבנן דלא חבו ישראל בעגלא אלא ערב רב. ותו דהא פורקנא דההוא בוכריא היכי תיקון לפורקנא דבוכריא דדריא דעתידין למיתי לעלמא דכיון דפורקנא דהנהו הוה לליואי ותו דמעיקרא אמאי בחר בוכרייא למיפלח קמיה.

ותו דכיון דבוכרייא אתבחירו לפולחנא כד אתרעי דאתפרקו הכי נמי הוה חזי דיתפרקון כהניא ולא בליואי. ותו מאי שנא דבההוא זימנא אתפרקו בוכרייא בליואי ובתר הכי פורקנא דבוכריא לכהניא. אבל רזא דמילתא דמעיקרא בחר קודש בריך הוא בבוכרייא לפולחנא משום דאינון מסטרא דחכמה דהיא רחמים גדולים וכד אתא חובא דעגלא ותקף מסאבותא בעלמא ולא אתחזיא עלמא דישתמש ברחמים גדולים ואתבחור כהניא וליואי ומשום דליואי אתו מסטרא דדינא אצטריכו דליתו בפורקנא דבוכרייא כי היכי דלשתכח דאתו מכח רחמים גדולי

ובהכי יתבסם דינא. והרע"ג דעדיפי אינון רמז דמאתיים רמיזי לכוללות עשר ספירות דכל אחד כלולה מעשר הא מאה וכל חד כלולה מרחמי ודינא הא אינון מאתים ושבעי רמיזי לז' ספירות הבנין דכל חד כלילא מעשר והשלשה לתלת עלאי ובעא קב"ה דיפרקון גרמייהו בחמש שקלי כסף ויתנון יתהון לליואי משום דכסף איהו רחמי וכיון דיתנון תהו פורקנא לליואי הא ממשכי עלייהו רחמי וחסדא כי היכי דיתבסם דינא וכיון דליואי דההוא דרא אתמשכו מכה בוכרייא דאתו מכה חכמה דאיהו רחמים גדולים ואתבסם דינא דידהו מתמן ואילך הוי דינא בליואי אתבסם לכל דרייא דאתו ולא אצטריך תו למעבד תקונא. וכהניא לא אצטריכו לאתפרקא בבוכרייא דהא כיון דאינון מסטרא דחסד לא צריכי תקונא ופרקונא דבוכרייא דדרייא דעתידין למיתי הוי לכהניא משום דאינון מסטרייהו דבוכרייא מסטרא דרחמים גדולים וכהניא מסטרי דחסד. והא סמאל ונחש רדפין אבתרך ואליך תשוקתם ואתה תמשול בהם ותאבדם ותכריתם ותוקידינון בקש דקריאת שמע ובהרהורא ומחשבה דילך תדיר בתורת ויראתי ואתה שלום וכו'.

❁ ספר חסד לאברהם ❁
 לרבינו הקדוש המקובל האלקי
 רבי אברהם אזולאי זיע"א

ספר חסד לאברהם – מעין א' – גהר י"ז

ולכן מי ומי הזוכים לזה באותן הימים יראה הרבה צרות, וכל זה לצרף ולזכך את ישראל כפי הראוי והדין, וכל אחד ואחד יצטער כפי חיובו וכל מי שיקשה עורף, ולא ישוב, יאבד – ומי שיתן צוארו בעול התשובה וקבלת הצרות עליו בסבר פנים יפות ויתן את שכמו לסבול, יצטרף ויזכה לקבל הטוב – והענין הוא שהגיע עת ביטול הקליפות מן העולם, וכל עוד שישראל מקצתם הם רשעים, אז הקליפות נאחזים

בהם, ואם כן היאך אפשר שיתבטלו החיצונים והרשעים עדיין ברשעתם, והשי"ת הוא בעל דין ישר ואמונה אין עול עמו, ולכן יצטרפו בצירוף אחר צירוף, עד שישראל יהיו אז ככסף נקי טהור ומזוקק, והנהגה הזו יהיה בתכלית קושי הדין, כי הקליפות יגבו חלקם כל מה שאפשר להם

ולכן מי ומי הזוכים לזה באותן הימים יראה הרבה צרות, וכל זה לצרף ולזכך את ישראל כפי הראוי והדין, וכל אחד ואחד יצטער כפי חיובו וכל מי שיקשה עורף ולא ישוב יאבד ומי שיתן צוארו בעול התשובה וקבלת הצרות עליו בסבר פנים יפות ויתן את שכמו לסבול (כדי ש)יצטרף ויזכה לקבל הטוב, והענין הוא שהגיע עת ביטול הקליפות מן העולם וכל עוד שישראל מקצתם הם רשעים אז הקליפות נאחזים בהם ואם כן היאך אפשר שיתבטלו החיצונים והרשעים עדיין ברשעתם, והשי"ת הוא בעל דין ישר ואמונה אין עול עמו ולכן יצטרפו בצירוף אחר צירוף עד שישראל יהיו אז ככסף נקי טהור ומזוקק, והנהגה הזו יהיה בתכלית קושי הדין כי הקליפות יגבו חלקם כל מה שאפשר להם.

ספר חסד לאברהם – הקדמה

המעין הששי, סוד הערב רב

המעין הששי קראתיו עין גנים ונמשכו ממנו ט"ו נהרות, לבאר עניני שבעים שרים ושליטתם, והנהגת האומות ושורש נשמתם בכלל ובפרט, וסוד ערב רב, ומעלת האומות בגלות השכינה, ושפלות האומות (ותמצית) [וסוד התמצית], וסוד שליטת והתגברות אומה על אומה, וסוד ע' לשון וכיוצא בו.

ספר חסד לאברהם – מעין ב' – נהר ס"ז

מי שעסקו בין האומות בערכאות שלהם מקום קיבוץ נימוסיהם, או יכנס בבית תפלתם, יתדבק לו חלק רע, ויחשוב האדם שאין לו בזה טומאה, ואינו אלא מטמאים

אותו מעט מעט, ולא ידע כי בנפשו הוא, והטעם כי מקום מושבם שרייא לילית הרשעה, מפני שהיא אימא דערב רב רובצת על בנים, והנכנס לתוכם נכנס לתוך אוירה הטמא, לכך העולה במרום המעלה הרמה הזאת, יתרחק מליהנות מהם, ולא יכנס למסיבתם, ולא לעלות בערכאותיהם רק לצורך גדול, כי בלי ספק יושב בכנפי לילית הטמאה, ומטמאה כנדה במושבה לבד, וגם ישיבת עמי הארץ טמא קצת, כנזכר כל זה בתיקונים

וכן מי שעסקו בין האומות בערכאות שלהם מקום קיבוץ נימוסיהם או יכנס בבית תפלתם יתדבק לו חלק רע ויחשוב האדם שאין לו בזה טומאה, ואינו אלא מטמאים אותו מעט מעט ולא ידע כי בנפשו הוא, והטעם כי מקום מושבם שרייא לילית הרשעה מפני שהיא אימא דערב רב רובצת על בנים, והנכנס לתוכם נכנס לתוך אוירה הטמא, לכך העולה במרום המעלה הרמה הזאת יתרחק מליהנות מהם ולא יכנס למסיבתם ולא לעלות בערכאותיהם רק לצורך גדול, כי בלי ספק יושב בכנפי לילית הטמאה ומטמאה כנדה במושבה לבד, וגם ישיבת עמי הארץ טמא קצת כנזכר כל זה בתיקונים, וזמש"ל.

ספר חסד לאברהם – מעין ד' – נהר ג"ד

אדם הראשון באותן ק"ל שנה שהוליד שידין מטיפת הקרי שהם ניצוצות קדושה ונתלבשה בתוך הקליפה, היה בהכרח לתקנם, וזה צריך כמה גלגולים עד תום חלאתם – ואלו הנשמות, ניצוצי הקרי, היו מגולגלים בדור המבול, ולכן היו כל כך מורדים מרוב הקליפה שהיה בהם, וגם היו משחיתים את דרכם על הארץ בסוד כי השחית כל בשר, וזהו אמחה את האדם אשר בראתי, כי הם בני האדם ממש יציר כפיו יתברך, וזהו אומרו וכל יצר מחשבות לבו רק רע וגו', פירוש כי להיותם מסוד הנגעי בני אדם היו גם הם מרשיעים ממקום שבאו, ואח"כ נתגלגלו פעם שנית באנשי דור הפלגה, וגם הם חטאו פעם שנית, וז"ש אשר בנו בני

האדם ואמרו בזוהר בנוי דאדם קדמאה, בנוי ממש שהוליד באותן ק"ל שנים, ואחר כך נתגלגלו פעם ג' באנשי סדום וגם הם חטאו, וז"ש ואנשי סדום רעים וגו', כמ"ש לא יגרך רע, רצה לומר שבאו מאותו רע

נהר נ"ד – לבאר חטא אדם הראשון ותיקוניו: הענין שאדם הראשון באותן ק"ל שנה שהוליד שידין מטיפת הקרי שהם ניצוצות קדושה ונתלכשה בתוך הקליפה, ומה גם שהם עליונות שהטיפות שיוצאות על ידי הזכר לבד הם יותר מעולות. והנה היה בהכרח לתקנם, וזה צריך כמה גלגולים עד תום חלאתם. ודע כי אלו הנשמות ר"ל ניצוצי הקרי היו מגולגלים בדור המבול, ולכן היו כל כך מורדים מרוב הקליפה שהיה בהם, וגם היו משחיתים את דרכם על הארץ בסוד כי השחית כל בשר, וזהו אמחה את האדם אשר בראתי, כי הם בני האדם ממש יציר כפיו יתברך, וזהו אומרו וכל יצר מחשבות לבו רק רע וגו', פירוש כי להיותם מסוד הננעי בני אדם היו גם הם מרשיעים ממקום שבאו, ואח"כ נתגלגלו פעם שנית באנשי דור הפלגה, וגם הם חטאו פעם שנית, וז"ש אשר בנו בני האדם ואמרו בזוהר בנוי דאדם קדמאה, בנוי ממש שהוליד באותן ק"ל שנים, ואחר כך נתגלגלו פעם ג' באנשי סדום וגם הם חטאו, וז"ש ואנשי סדום רעים וגו', כמ"ש לא יגרך רע, רצה לומר שבאו מאותו רע.

אחר שהרעו ג' פעמים בג' גלגולים, וראה שלא הצליחו, אז נטעם פעם ד' במצרים, והן הם ישראל שבמצרים, וזהו טעם לגלות מצרים, כי הלא הם היו דור המבול, ולכן גזר עליהם פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, כנגד העונש שנימוחו בימי מבול, גם גזר עליהם להיותם בעבודה קשה בחומר ובלבנים, כנגד גלגולם בדור הפלגה שהיו עושים לבנים וחומר לבנות המגדל, וגם ערב רב היו מאותו הגלגול, רק שלא נתקנו עדיין, ולזה נקראו עמו של משה, כי שחת עמך וגו', כי כולם היו מסוד הדעת, שמשם יצא משה רבינו ע"ה, כי הנשמות היוצאים על ידי קרי הם יותר עליונות מן הבאות מזכר ונקבה, שהם באות משורש הדעת וכולם היו ניצוצות של משה רבינו ע"ה שנמשכו בקליפות, ואז נתקנו

במצרים על ידי משה, והוצרך להעלותם מן הארץ ההיא ולזכותם על ידו, כי הוא מוכרח לתקן שרשו

ואחר שהרעו ג' פעמים בג' גלגולים, וראה שלא הצליחו אז נטעם פעם ד' במצרים, והן הם ישראל שבמצרים, וזהו טעם לגלות מצרים, כי הלא הם היו דור המבול, ולכן גזר עליהם פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, כנגד העונש שנימוחו בימי מבול, גם גזר עליהם להיותם בעבודה קשה בחומר ובלבנים, כנגד גלגולם בדור הפלגה שהיו עושים לבנים וחומר לבנות המגדל, וגם ערב רב היו מאותו הגלגול רק שלא נתקנו עדיין, ולזה נקראו עמו של משה כי שחת עמך וגו', כי כולם היו מסוד הדעת שמשם יצא משה רבינו ע"ה, כי הנשמות היוצאים על ידי קרי הם יותר עליונות מן הבאות מזכר ונקבה, שהם באות משורש הדעת וכולם היו ניצוצות של משה רבינו ע"ה שנמשכו בקליפות, ואז נתקנו במצרים על ידי משה, והוצרך להעלותם מן הארץ ההיא ולזכותם על ידו, כי הוא מוכרח לתקן שרשו.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – גהר י"ז

וכבר ידעת כי ערב רב הם עשו את העגל, וראשי ערב רב הם יוניס וימבוריס, הם שני בניו של שני בניו של בלעם הרשע, והם אשר לקחו עצה, ואשר השליכו טס של זהב וגו', וצריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הזה ומה הנאה היה להם בזה? אמנם הענין הוא, כי הלא נודע כבר אצלינו כי בלעם הוא פסולת הזוהמא, שיצא מדעת, שהוא שורש משה רבינו ע"ה, וז"ש ויודע דעת עליון, גם ערב רב הם סוד הפסולת של הדעת, כי כן ערב רב בגימטריא דע"ת, אך אינם כל כך זוהמא כמו בלעם – ודע כי לבן ובלעם ובעור ובניו של בלעם כולם משורש אחד, כי לבן הוליד בעור ואח"כ נתגלגל לבן בבלעם, וכולם היו מכשפים גדולים ועובדי ע"ז

וכבר ידעת כי ערב רב הם עשו את העגל, וראשי ערב רב הם יוניס וימבוריס הם שני בניו של בלעם הרשע, והם אשר לקחו עצה ואשר

השליכו טם של זהב וגו', וצריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הזה ומה הנאה היה להם בזה, אמנם הענין הוא כי הלא נודע כבר אצלינו כי בלעם הוא פסולת הזוהמא שיצא מדעת שהוא שורש משה רבינו ע"ה, וז"ש ויודע דעת עליון, גם ערב רב הם סוד הפסולת של הדעת, כי כן ערב רב בנימטריא דע"ת, אך אינם כ"כ זוהמא כמו בלעם. ודע כי לבן ובלעם ובעור ובניו של בלעם כולם משורש אחד, כי לבן הוליד בעור ואח"כ נתגלגל לבן בבלעם, וכולם היו מכשפים גדולים ועובדי ע"ז.

נשמת בעור אביו של בלעם נתגלגל בצומח, והיה תמיד באותו גלגול, ולא היה יכול לצאת משם, ולכן בני בניו שהם יונוס וימברוס רצו להעלותו, וכן כל הערב רב רצו בזה כי קרובים הם אליו, ולכן נמצאו באותו מעשה הרע ההוא, וראו כי אי אפשר להוציאו משם אם לא על ידי שיחטיאו את ישראל, וע"י קטרוג זה התגבר הקליפה ותוכל להוציא את בעור אביהם משם וגו', ולכן השליכו אותו הטס של זהב שכתוב בו עלי שור, כדי שעל ידו יעלה גם כן נשמת בעור אביהם המגולגל בצומח ויתגלגל בב"ח, שהוא השור ההוא הנעשה ע"י כשפיהם, ויעלה מדריגה גדולה עד שיעשה אלוה עליהם, ואז יצא העגל צוח ואמר אנכי ה' אלהיך, שהיה כח בעור הרשע שם, ושם רשעים ירקב הנתון תוך העגל ההוא ע"י הכשפים, והרשע ההוא היה אומר אלה אלהיך ישראל – וזהו סוד שאמרו רז"ל שהאכילוהו עשבים כמו שכתוב כתבנית שור אוכל עשב, פי' כי כיון שהוא היה מגולגל תוך העשבים שהם צומח, לכן היה אוכל עשבים להעתיק משם נשמתו המגולגלת שם, וע"י אכילתו אותם יחזרו אבר מאברי השור, וענין זה היה בחודש תמוז, כי הוא חודש האחרון מן הד' חדשים שבו נשלמים המגולגלים בצומח להתגלגל בב"ח

ודע כי נשמת בעור אביו של בלעם נתגלגל בצומח, והיה תמיד באותו גלגול ולא היה יכול לצאת משם, ולכן בני בניו שהם יונוס וימברוס רצו

להעלותו, וכן כל הערב רב רצו בזה כי קרובים הם אליו, ולכן נמצאו באותו מעשה הרע ההוא, וראו כי אי אפשר להוציאו משם אם לא על ידי שיחטיאו את ישראל, וע"י קטרוג זה תתגבר הקליפה ותוכל להוציא את בעור אביהם משם וגו', ולכן השליכו אותו הטם של זהב שכתוב בו עלי שור, כדי שעל ידו יעלה ג"כ נשמת בעור אביהם המגולגל בצומח ויתגלגל בב"ח, שהוא השור ההוא הנעשה ע"י כשפיהם, ויעלה מדריגה גדולה עד שיעשה אלוה עליהם, ואז יצא העגל צוח ואמר אנכי ה' אלהיך, שהיה כח בעור הרשע שם, ושם רשעים ירקב הנתון תוך העגל ההוא ע"י הכשפים, והרשע ההוא היה אומר אלה אלהיך ישראל.

וזהו סוד שאמרו רז"ל שהאכילוהו עשבים כמו שכתוב כתבנית שור אוכל עשב, פי' כי כיון שהוא היה מגולגל תוך העשבים שהם צומח לכן היה אוכל עשבים להעתיק משם נשמתו המגולגלת שם, וע"י אכילתו אותם יחזרו אבר מאברי השור, וענין זה היה בחודש תמוז, כי הוא חודש האחרון מן הדר' חרשים שבו נשלמים המגולגלים בצומח להתגלגל בב"ח כנ"ל.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – נהר כ"ה

יוכבד היתה גלגול חוה – ואולי כי גם עמרם גלגולו של אדם הראשון, ולכן פירש מאשתו ק"ל שנה ואח"כ הוליד משה, שהם כנגד ק"ל שנה שנולדו כל אותם הניצוצות, ואחר שנשלמו, נולד משה שהוא שת – ראובן היה גלגול קין ולא נתקן, וביתרו נתגלגלה נשמתו ונתקן – בלעם הוא הרע של הבל, ומשה הוא הטוב של הבל, ולזה כשתסיר כמנין הב"ל ממש"ה, ישאר קר"ח, כי בהבל לא היו אלא ל"ז ניצוצות טובות, ונתקנו במשה, ואותם הש"ח רעות, היו קר"ח – וכן יתרו הוא הטוב של קין, ובלק הוא הרע של קין – וכן עמלק הוא הרע של קין, וגם כן בישראל היו ב' מינים, כי ישראל היו סוד כללות משה הבא מן הבל, וערב רב שבו הם מן קין – יתרו נשמת קין, ושמואל רוח קין, ונדב ואביהו הם נפש

ורוח, ושניהם נתלבשו בשמואל – סוד אברהם הוא סוד אדם הראשון שעבד ע"ז, ולכן נתגלגל בטיפת תרח העובד ע"ז לכפר עליו – תרח הוא משורש נשמת אברהם בנו, והיה בחינת פסולת של שורש נשמת אברהם, ולכן נתגלגל הדבר להתקן על ידו – גלגול תרח ואשתו שהם אביו ואמו של אברהם נתגלגלו באיוב ואשתו, כי אמו של אברהם אמתלאי בת כרנבו נתגלגלה בדינה בת לאה ונשאת לאיוב

נהר כ"ה – בגלגול קצת תנאים וצדיקים זל"ה. דע כי יוכבד היתה גלגול חוה, ואולי כי גם עמרם גלגולו של אדם הראשון, ולכן פירש מאשתו ק"ל שנה ואח"כ הוליד משה, שהם כנגד ק"ל שנה שנולדו כל אותם הניצוצות, ואחר שנשלמו נולד משה שהוא שת. ודע כי ראובן היה גלגול קין ולא נתקן, וביתרו נתגלגלה נשמתו ונתקן. ודע כי בלעם הוא הרע של הבל ומשה הוא הטוב של הבל, ולזה כשתסיר כמנין הבל ממש"ה ישאר קר"ח, כי בהבל לא היו אלא ל"ז ניצוצות טובות ונתקנו במשה, ואותם הש"ח רעות [היו קר"ח]. וכן יתרו הוא הטוב של קין ובלק הוא הרע של קין. וכן עמלק הוא הרע של קין. וגם כן בישראל היו ב' מינים, כי ישראל היו סוד כללות משה הבא מן הבל, וערב רב שבו הם מן קין. ודע כי יתרו נשמת קין, ושמואל רוח קין, ונדב ואביהו הם נפש ורוח, ושניהם נתלבשו בשמואל. ודע כי סוד אברהם הוא סוד אדם הראשון שעבד ע"ז, ולכן נתגלגל בטיפת תרח העובד ע"ז לכפר עליו, ותרח הוא משורש נשמת אברהם בנו והיה בחינת פסולת של שורש נשמת אברהם, ולכן נתגלגל הדבר להתקן על ידו. ודע כי גלגול תרח ואשתו שהם אביו ואמו של אברהם נתגלגלו באיוב ואשתו, כי אמו של אברהם אמתלאי בת כרנבו נתגלגלה בדינה בת לאה ונשאת לאיוב.

אליעזר עבד אברהם היה תחילה נשמה קדושה שנתנה תוך קליפת כנען הארור, וכשנולד אליעזר יצאת אותה הנשמה מאותה הקליפה הארורה ונקרא ברוך, ואח"כ הוברר יותר ונתגלגל בכלב בן יפונה, והיה מתענה כל ימיו כדברי רבותינו ז"ל, כדי שיצא לגמרי מכלל ארור הראשון, וכאשר רצו

ישראל לכנוס לארץ ושלחו מרגלים נתעברו הי"ב שבטים
 בי"ב מרגלים כדי שלא יחטאו, ונשמת לוי נתעברה ביהושע
 בן נון ויהודה בכלב, ולא נסתלקו מאלו השנים, לפי שהיו
 כלב גלגול אליעזר עבד אברהם, לזה נשתטח על קבר אברהם
 להתפלל, ואח"כ הוברר יותר, ונתגלגל בבניהו בן יהוידע, גם
 נתגלגל ביהוידע אביו של בניהו, ואח"כ בניהו ויהודע אביו,
 אב ובן נתגלגלו בזכריהו ויהוידע אביו, וזכריהו לפי שחירף
 את ישראל שאמר למה עזבתם את י"י, נענש ונתגלגל רוחו
 ונפשו בשני גרי צדק שמעיה ואבטליון, ואח"כ רוח זכריהו
 נתגלגלה במהה"ר משה קורדווירו זלה"ה, ונפש זכריהו
 במהה"ר אליהו די וידאש זלה"ה, ולכן היו אוהבים זה לזה

ודע כי אליעזר עבד אברהם היה תחילה נשמה קדושה שנתנה תוך
 קליפת כנען הארור, וכשנולד אליעזר יצאת אותה הנשמה מאותה
 הקליפה הארורה ונקרא ברוך, ואח"כ הוברר יותר ונתגלגל בכלב בן
 יפונה, והיה מתענה כל ימיו כדברי רז"ל, כדי שיצא לגמרי מכלל ארור
 הראשון, וכאשר רצו ישראל לכנוס לארץ ושלחו מרגלים נתעברו הי"ב
 שבטים בי"ב מרגלים כדי שלא יחטאו, ונשמת לוי נתעברה ביהושע בן
 נון ויהודה בכלב, ולא נסתלקו מאלו השנים, לפי שהיו כלב גלגול
 אליעזר עבד אברהם לזה נשתטח על [קבר] אברהם [להתפלל], ואח"כ
 הוברר יותר ונתגלגל בבניהו בן יהוידע, גם נתגלגל ביהוידע אביו של
 בניהו, ואח"כ בניהו ויהודע אביו, אב ובן נתגלגלו בזכריהו ויהוידע אביו,
 וזכריהו לפי שחירף את ישראל שאמר למה עזבתם את י"י נענש ונתגלגל
 רוחו ונפשו בשני גרי צדק שמעיה ואבטליון, ואח"כ רוח זכריהו נתגלגלה
 במהה"ר משה קורדווירו זלה"ה, ונפש זכריהו במהה"ר אליהו די וידאש
 זלה"ה, ולכן היו אוהבים זה לזה.

**דע כי בימים האלו בדרא בתראה, יתגלגל משה עצמו עם
 הערב רב, וסוד הגלגול הזה הוא דבר נעלם, ולזה רוב אנשי
 דורינו נשותיהם מושלים עליהם, לפי שהיו בזמן העגל ונתנו
 הנזמים לעגל, והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם,**

נמצא כי בדורנו זה הוא גלגול דור המדבר וערב רב ג"כ ומשה בתוכם

ודע כי בימים האלו בדרא בתראה יתגלגל משה עצמו עם הערב רב, וסוד הגלגול הזה הוא דבר נעלם, ולזה רוב אנשי דורינו נשותיהם מושלים עליהם לפי שהיו בזמן העגל ונתנו הנזמים לעגל, והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם, נמצא כי בדורנו זה הוא גלגול דור המדבר וערב רב ג"כ ומשה בתוכם.

רב המנונא סבא גלגול משה, והרשב"י ג"כ דוגמת משה רבינו ע"ה, אך לא בסוד זיהרא עילאה דמשה בפעם ראשונה, רק בבחינת הנשמה שהיתה לו בלוחות שניות, אמנם תחלה היה רשב"י למטה ואח"כ עלה במדרגת משה כנזכר

ודע כי רב המנונא סבא גלגול משה, והרשב"י ג"כ דוגמת משה רבינו ע"ה אך לא בסוד זיהרא עילאה דמשה בפעם ראשונה, רק בבחינת הנשמה שהיתה לו בלוחות שניות, אמנם תחלה היה רשב"י למטה ואח"כ עלה במדרגת משה כנזכר.

הלל, ור' אליעזר הגדול, ורבינו הקדוש, וכן האר"י זלה"ה, וכן הרשב"י זלה"ה, כל אלה הם סוד היסוד או דאבא או דז"א או דיעקב – ר' יוחנן בן זכאי ור' עקיבא היו סוד ב' זרועות ימין ושמאל דמשה מעורבים בקין, ולכן שנותיהם שווין ק"ך שנה, ולכן רצה משה שתנתן התורה ע"י ר' עקיבא

ודע כי הלל, ור' אליעזר הגדול, ורבינו הקדוש, וכן האר"י זלה"ה, וכן הרשב"י זלה"ה, כל אלה הם סוד היסוד או דאבא או דז"א או דיעקב. ודע כי ר' יוחנן בן זכאי ור' עקיבא היו סוד ב' זרועות ימין ושמאל דמשה מעורבים בקין, ולכן שנותיהם שווין ק"ך שנה, ולכן רצה משה שתנתן התורה ע"י ר' עקיבא

משה הכה לעוג מלך הבשן, כי בעוג היה ניצוץ קדושה והוא ניצוץ נשמת ר' שמעון בן נתנאל ר"ת בש"ן ש'מעון ב'ן

נ'תנאל, והנה ניתן ביד משה, כי ר' שמעון בן נתנאל היה תלמידו דר' יוחנן בן זכאי שהוא שורש זרוע ימין דמשה כנזכר, לפי שהיה ירא חטא נאמר אל תירא אותנו, וגם הארץ רחב"ת ידים ר"ת ר' ח'נינא ב'ן ת'רדיון, ואפשר שנלקח בתוך קליפת שכס בן חמור, לכך הוצרך ליהרג ולהתלבן

ודע כי משה הכה לעוג מלך הבשן, כי בעוג היה ניצוץ קדושה והוא ניצוץ נשמת ר' שמעון בן נתנאל ר"ת בש"ן שמעון ב'ן נתנאל, והנה ניתן ביד משה כי ר' שמעון בן נתנאל היה תלמידו דר' יוחנן בן זכאי שהוא שורש זרוע ימין דמשה כנזכר, לפי שהיה ירא חטא נאמר אל תירא אותנו, וגם הארץ רחב"ת ידים ר"ת ר' ח'נינא ב'ן ת'רדיון, ואפשר שנלקח בתוך קליפת שכס בן חמור, לכך הוצרך ליהרג ולהתלבן.

נשמה דאדם הראשון נטלה חנוך, ולכן היה מלאך בשמים, ואליהו נטל סוד הרוח דאצילות דאדם הראשון, ונפש דאדם נטלוה קין והבל כדי לתקן אותם שיוכלו לתקן הפגם אחר שנתערבו טוב ורע, ואמנם חלק קין נתגלגלה כל הגלגולים שידעת בקינן ובמהללאל עד נדב ואביהו, כי תרי פלגי גופי נינהו, ומשם נטלם פנחס, והיינו אמרם אנחנו טמאים לנפש אדם, כי הוא ממש נפש אדם הראשון שנתגלגלה בנדב ואביהו

ודע כי נשמה דאדם הראשון נטלה חנוך ולכן היה מלאך בשמים, ואליהו נטל סוד הרוח דאצילות דאדם הראשון, ונפש דאדם נטלוה קין והבל כדי לתקן אותם שיוכלו לתקן הפגם אחר שנתערבו טוב ורע, ואמנם חלק קין נתגלגלה כל הגלגולים שידעת בקינן ובמהללאל עד נדב ואביהו כי תרי פלגי גופי נינהו, ומשם נטלם פנחס, והיינו אמרם אנחנו טמאים לנפש אדם, כי הוא ממש נפש אדם הראשון שנתגלגלה בנדב ואביהו.

חלק מנשמת אדם הראשון נמשכה אחר כך ביוסף הצדיק, ולכן היופי של אדם הראשון בא לו ליוסף מאותו זיהרא עילאה, ויוסף זכה לזו הנשמה באותה הלילה שנגמרה

שיעבודו כדי לעלות למלוכה – סוד נשמת ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול היא נשמת יוסף ואדם, ולכן היה יפה עד מאד דוגמת יוסף, והיה ראוי ליענש ולהתקן פגם עשר ניצוצות של טיפי הזרע של יוסף הצדיק, ולכן הפשיטו את עור פניו, כנגד ויפשיטו את יוסף את כתנתו, וכמו שיוסף נשבה בין המצריים כן ר' ישמעאל נשבה בין הגוים

ודע כי חלק מנשמת אדם הראשון נמשכה אחר כך ביוסף הצדיק, ולכן היופי של אדם הראשון בא לו ליוסף מאותו זיהרא עילאה, ויוסף זכה לזו הנשמה באותה הלילה שנגמרה שיעבודו כדי לעלות למלוכה, ולזה למד ע' לשון לפי שזכה לאותה הנשמה שהיא של מטט"רון הממונה על ע' אומות ויודע לשון כולם. וסוד נשמת ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול היא נשמת יוסף ואדם כנזכר, ולכן היה יפה עד מאד דוגמת יוסף, והיה ראוי ליענש ולהתקן פגם עשר ניצוצות של טיפי הזרע של יוסף הצדיק, ולכן הפשיטו את עור פניו, כנגד ויפשיטו את יוסף את כתנתו, וכמו שיוסף נשבה בין המצריים כן ר' ישמעאל נשבה בין הגוים, כשמצאו ר' יהושע בן חנניא ואמר לו מי נתן למשיסה יעקב וגו'.

רב ששת הוא גלגול בבא בן בוטא הנקרא חסיד בדברי רז"ל, שהיה מקריב כל ימיו אשם ספק – רבא האמורא נמשך משורש נעמה העמונית בת לוט, כי כאשר הקליפות שבו את לוט גם את נשמת רבא שבו עמהם, עד שיצאת נעמה העמונית בת לוט ויצא רבא – בן זומא הוא סוד הבל, והענין כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל נתערב סוד הבוהן הימני של אדם הראשון, ולקחו בן זומא כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל, וכבר ידעת שאין לך אבר ואבר שאין בו ס' ריבוא ניצוצות לפעמים, הנה הוצרך בן זומא להתעבר ולהתגלגל עם כל הס' ריבוא של הבוהן הנזכר כיון שנפלו בחלקו לתקנם – זה סוד שאמר בן זומא "ברוך שברא כל אלה לשמשני" – כשראה אוכלוסא בהר הבית, כי כולם תלויים בו, והוא מתעבר בהם כדי לתקנם

ודע כי רב ששת הוא גלגול בבא בן בוטא הנקרא חסיד בדברי רז"ל, שהיה מקריב כל ימיו אשם ספק, כי ששת בא"ת ב"ש בבא. ודע כי רבא האמורא נמשך משורש נעמה העמונית בת לוט, כי כאשר הקליפות שבו את לוט גם את נשמת רבא שבו עמהם, עד שיצאת נעמה העמונית בת לוט ויצא רבא, וז"א ויקחו את לוט זאת זכושו' בן אחיו ר"ת ורבא, וכן ר"ת 'בלעדי ירק אשר אכלו הנערים הוא ר"ת רבא. ודע כי בן זומא סוד הבל, והענין כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל נתערב סוד הבוהן הימני של אדם הראשון, ולקחו בן זומא כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל, וכבר ידעת שאין לך אבר ואבר שאין בו ס' ריבוא ניצוצות לפעמים, הנה הוצרך בן זומא להתעבר ולהתגלגל עם כל הס' ריבוא של הבוהן הנזכר כיון שנפלו בחלקו לתקנם, וז"ס שאמר בן זומא ברוך שברא כל אלה לשמשני, כשראה אוכלוסא בהר הבית כי כולם תלויים בו והוא מתעבר בהם כדי לתקנם.

מי שנתגלגל עם איזה נפש כדי לתקנה, הנה נוטל חלקו מן אותם המצות שעושה אותה הנפש, נמצא כי כל אלו הס' רבוא הם משמשים לו כי הם עושים מצות והוא נוטל חלק עמהם בלתי ידיעה – ועוזיהו המלך שרצה להקטיר ונצטרע

הוא גילגול עוזה אשר שלח ידו בארון אלהים, והנה נשמתו היודעת כי מתחילה היה כהן נגררה אחר הכהונה ופגם בזה וכבר ידעת כי מי שנתגלגל עם איזה נפש כדי לתקנה הנה נוטל חלקו מן אותם המצות שעושה אותה הנפש, נמצא כי כל אלו הם רבוא הם משמשים לו כי הם עושים מצות והוא נוטל חלק עמהם בלתי ידיעה. ועוזיהו המלך שרצה להקטיר ונצטרע הוא גילגול עוזה אשר שלח ידו בארון אלהים, והנה נשמתו היודעת כי מתחילה היה כהן נגררה אחר הכהונה ופגם בזה.

שם, ונח, ומשה, כולם היו שורש א', והם מצד החסד של הבל – הלל הזקן הוא מצד החסד של הבל, ושמאי הזקן הוא מצד הגבורה של הבל, ולכן היה קפדן מסוד הדינים, וכן אביי מסוד קין, ולזה לא היה הלכה כמותו – מצד חטא קפדנותו של שמאי שבאו לידו כמה גרים ולא קבלום מחמת קפדנותו, לכן נתגלגל בשמעון בן עזאי ולא נשא אשה, ואז היה בורא נפשות הגרים ע"י עסקו בתורה, ובזה סוד הגבורה דשמאי נהפכה לחסד, כי מצד החסד דאברהם הוא אתערותא דנפשין דגירין, וכן היה משה עושה כשפירש מן האשה לפי שהיה בסוד החסד כנזכר, וכן אביי החזיק בדרכו של בן עזאי להמשיך נפשות הגרים ע"י התורה, כי נר"נ דאביי היו כלם מסוד קין, וכולם מבחינת נפש שהיא סוד מלכות, ולכך היה יתום שלא ראה אביו ואמו ותיקן נפשות הגרים שאין להם אב ואם, וז"ש אביי כשהיה שמח הריני כבן עזאי בשוקי טבריא, וטעם השמחה שע"י שהיה ממשיך נפש הגרים כבן עזאי בזה היה מתקן עיטרא דגבורה כנזכר, וגם ר' עקיבא היה בורא נפשות הגרים, כי שורש נפשו מקין ולכן היה בורא נפשות הגרים דוגמת אביי ובן עזאי

ודע כי שם ונח ומשה כולם היו שורש א' והם מצד החסד של הבל, וז"ם כי מן המים משיתיהו, וז"ם ואתה אמרת ידעתך בשם וגם מצאת ח"ן בעיני, הוא גלגול משה בשם ונח. וסוד הלל הזקן הוא מצד החסד של הבל, ושמאי הזקן הוא מצד הגבורה של הבל, ולכן היה קפדן מסוד

הדינים, וכן אביי מסוד קין ולזה לא היה הלכה כמותו. ודע כי מצד חטא קפדנותו של שמאי שבאו לידו כמה גרים ולא קבלום מחמת קפדנותו, לכן נתגלגל בשמעון בן עזאי ולא נשא אשה ואז היה בורא נפשות הגרים ע"י עסקו בתורה, ובזה סוד הגבורה דשמאי נהפכה לחסד, כי מצד החסד דאברהם הוא אתערותא דנפשין דגיוורין, וכן היה משה עושה כשפירש מן האשה לפי שהיה בסוד החסד כנוזר, וכן אביי החזיק בדרכו של בן עזאי להמשיך נפשות הגרים ע"י התורה, כי נר"נ דאביי היו כלם מסוד קין, וכולם מבחינת נפש שהיא סוד מלכות, ולכך היה יתום שלא ראה אביו ואמו ותיקן נפשות הגרים שאין להם אב ואם, וז"ש אביי כשהיה שמח הריני כבן עזאי בשוקי טבריא, ומעם השמחה שע"י שהיה ממשיך נפש הגרים כבן עזאי בזה היה מתקן עיטרא דגבורה כנוזר. וגם ר' עקיבא היה בורא נפשות הגרים, כי שורש נפשו מקין ולכן היה בורא נפשות הגרים דוגמת אביי ובן עזאי.

יואב שר צבא אשר לדוד אשר הרגו בניהו בן יהוידע בימי המלך שלמה, נתגלגל אח"כ והיה יואש המלך שהמליכו יהוידע הכהן, כי רצה יהוידע לתקן מה שהרגו בניהו בנו ליואב, ועם כל זה לא נתקן, כי אח"כ חזר יואש והרגו לזכריה שהוא גלגול בניהו, לפי שהוא הרגו תחילה בימי שלמה, ואע"פ שהרגו בדין, עכ"ז יואב היה כמעט ראש סנהדרין, ואין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידי הצדיקים, והוצרך בניהו לנקות אותו עון והוצרך להתגלגל בזכריה, והרגו יואש המלך שהוא גלגול יואב, ונתחלף אות ב' בש' באתב"ש

ודע כי יואב שר צבא אשר לדוד אשר הרגו בניהו בן יהוידע בימי המלך שלמה, נתגלגל אח"כ והיה יואש המלך שהמליכו יהוידע הכהן, כי רצה יהוידע לתקן מה שהרגו בניהו בנו ליואב, ועכ"ז לא נתקן כי אח"כ חזר יואש והרגו לזכריה שהוא גלגול בניהו לפי שהוא הרגו תחילה בימי שלמה, ואע"פ שהרגו בדין, עכ"ז יואב היה כמעט ראש סנהדרין ואין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידי הצדיקים, והוצרך בניהו לנקות

אותו עון והוצרך להתגלגל בזכריה, והרגו יואש המלך שהוא גלגול יואב, ונתחלף אות ב' בש' באתב"ש.

אהרן הוא גלגול הרן, ולפי שהוא מת תחלה על פני אביו גם נדב ואביו מתו על פני אהרן אביהם – רחב נתגלגלה בחבר הקני, ואח"כ נתגלגלה בחנה – עלי הוא גלגול יעל אשת חבר הקני, וזהו מנשים באהל תבורך, שנתברכה משאר נשים שעלתה למדריגות איש, ושמשה באהל שילה בגלגול עלי הכהן – שמשון גלגול נדב בן אהרן, ולכן נענש בבית האסורים בהיותו טוחן בבית נשי הפלשתים, לפי שנדב לא רצה לישא אשה

ודע כי אהרן הוא גלגול הרן, ולפי שהוא מת תחלה על פני אביו גם נדב ואביו מתו על פני אהרן אביהם. ורחב נתגלגלה בחבר הקני, ואח"כ נתגלגלה בחנה. ועלי הוא גלגול יעל אשת חבר הקני, וזהו מנשים באהל תבורך, שנתברכה משאר נשים שעלתה למדריגות איש, ושמשה באהל שילה בגלגול עלי הכהן. ושמשון גלגול נדב בן אהרן, ולכן נענש בבית האסורים בהיותו טוחן בבית נשי הפלשתים, לפי שנדב לא רצה לישא אשה.

זמרי נתגלגל בר' עקיבא, והכ"ד אלף שמתו במגפה היו הכ"ד אלף תלמידים של ר' עקיבא שמתו בין פסח לעצרת – אשת טורנוסרופס היתה גילגול כזבי עצמה, ונתגירה וזכתה להעמיד את ישיבתו שזהו היתה אחד מהג' דברים שהעשיר את ר' עקיבא – ענין הפרים של אליהו היו דתן ואבירם שנתחלל שם שמים על ידם כנודע, ונתקנו פה, ואבירם היה הפר שבא לחלק נביאי הבעל, לפי שהיה יותר אביר לב בענין המחלוקת, ואלו היו שמעון הפריץ וחביריו שמתו על קידוש השם – אריסטו היה ניצוץ מאבטליון, בשביל שלמד לתלמידים שאינם הגונים שנעשו צדוקים, ולכן אריסטו היה מכחיש התורה, ולבסוף חזר בתשובה אם לא בדברי רז"ל, ואח"כ נתקן באנטונינוס שהיה לומד עם רבינו הקדוש ז"ל – ת'מר, מ'לכת שבא, ור'חב, היו גילגול א', והיינו ר"ת

**של תמ"ר, ושלתן אירע להם דבר א' שהנה תמר ילדה
תאומים, גם מלכת שבא ילדה משלמה שנים, ורחב הצילה
הב' שלוחים**

עוד מצאתי כתוב בין דברי האלהי כמוהר"ר חיים ויטא"ל ולא ידעתי אם הוא ממהרי"א זלה"ה, וז"ל זמרי נתגלגל בר' עקיבא, והכ"ד אלף שמתו במנפה היו הכ"ד אלף תלמידים של ר' עקיבא שמתו בין פסח לעצרת. ואשת טורנוסרופס היתה גילגול כזבי עצמה, ונתגירה וזכתה להעמיד את ישיבתו שזהו היתה אחד מהג' דברים שהעשיר [את] ר' עקיבא. וענין הפרים של אליהו היו דתן ואבירם שנתחלל שם שמים על ידם כנודע, ונתקנו פה, ואבירם היה הפר שבא לחלק נביאי הבעל, לפי שהיה יותר אביר לב בענין המחלוקת, ואלו היו שמעון הפריץ וחבריו שמתו על קידוש השם. ודע כי אריסטו היה ניצוץ מאבטליון, בשביל שלמד לתלמידים שאינם הגונים שנעשו צדוקים, ולכן אריסטו היה מכחיש התורה, ולבסוף חזר בתשובה אם לא בדברי רז"ל, ואח"כ נתקן באנטונינוס שהיה לומד עם רבינו הקדוש ז"ל. וענין תמר ומלכת שבא ורחב היו גילגול א', והיינו ר"ת של תמ"ר, ושלתן אירע להם דבר א' שהנה תמר ילדה תאומים, גם מלכת שבא ילדה משלמה שנים, ורחב הצילה הב' שלוחים כנודע.

**דינה בת יעקב נשאת לז' אלופים, א' שכס בן חמור, ב'
שמעון בן יעקב, ג' איוב, ד' נבל, ה' דוד, ו' טורנוסרופוס, ז'
רבי עקיבא – הבל נולדו עמו ב' תאומות, ועל זה הרגו קין
שהיה לו משפט פי שנים שהיה בכור, והב' תאומות זה סוד
צפורה והב' בתיה בת פרעה**

עוד מצאתי כתוב שדינה בת יעקב נשאת לז' אלופים, א' שכס בן חמור, ב' שמעון בן יעקב, ג' איוב, ד' נבל, ה' דוד, ו' טורנוסרופוס, ז' רבי עקיבא. עוד מצאתי כתוב, כי הבל נולדו עמו ב' תאומות, ועל זה הרגו קין שהיה לו משפט פי שנים שהיה בכור, והב' תאומות זה סוד צפורה והב' בתיה בת פרעה. עד כאן מצאתי.

ההיא שפחה דרבי, היתה מסוד גלגול אותם השפחות שהיו על הים דאתמר עלייהו ראתה שפחה על הים וגו', ומעלתן גדולה מן החכמים לכן נהגו רבנן נידוי בההוא גברא בשבילה, וכמה דברים שלמדו ממנה כנזכר במדרש

וענין ההיא שפחה דרבי, היתה מסוד גלגול אותם השפחות שהיו על הים דאתמר עלייהו ראתה שפחה על הים וגו', ומעלתן גדולה מן החכמים לכן נהגו רבנן נידוי בההוא גברא בשבילה, וכמה דברים שלמדו ממנה כנזכר במדרש. מהרי"א זלה"ה.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – נהר ל"ב

סוד הבדיקה מג' רוחות שהם י"ב בדיקות בסוד י"ב כחות טמאים, שמצדם לישמעאל י"ב נשיאים יוליד, וצריך בדיקה מג' רוחות כדי שיהיה סכין דהיינו חרב נקי וטהור מג' רוחות, ג' אבות שהם מימין מישמעאל, ומשמאל מעשו, ומאמצע מערב רב, ואחרי טהרתו יכשר הבשר

ונודע היות סוד הבדיקה מג' רוחות שהם י"ב בדיקות בסוד י"ב כחות טמאים, שמצדם לישמעאל י"ב נשיאים יוליד, וצריך בדיקה מג' רוחות כדי שיהיה סכין דהיינו חרב נקי וטהור מג' רוחות, ג' אבות שהם מימין מישמעאל, ומשמאל מעשו, ומאמצע מערב רב, ואחרי טהרתו יכשר הבשר.

ספר חסד לאברהם – מעין ו' – נהר א'

סוד לילי"ת נקראת אימא דערב רב, וערב רב נקראים ע' שרים, ערבוביא בישא, שלילי"ת הרשעה הולידה אותם מייחוד סמא"ל, והם בשפל כל המדריגות החיצונות למטה מכל ההיכלות הם ע' ניצוצות, כדרך שהקדושה בת שבע בת שבעים, כן המדרגות החיצוניים בת שבע היכלות חיצוניים בת ע' אומות כנגדם ע' שרים, ואין שום שר כנגד א"י שהרי אין להם חלק בארץ, אמנם בחוץ לארץ ממש ניתן להם

שליטתם, והם ממש ניצוצות מהחוצה מתפזרין בארץ כל א' לגבולו בקצהו

— המעין הששי עין גנים. נהר א' — לבאר ענין שבעים שרים מה הם —
ושליטתם. דע כי סוד ליל"ת נקראת אימא דערב רב, וערב רב נקראים
ע' שרים, ערבוביא בישא שליל"ת הרשעה הולידה אותם מייחוד סמא"ל,
והם בשפל כל המדריוגות החיצונות למטה מכל ההיכלות הם ע' ניצוצית,
כדרך שהקדושה בת שבע בת שבעים, כן המדרגות החיצונים בת שבע
היכלות חיצונים בת ע' אומות כנגדם ע' שרים, ואין שום שר כנגד א"
שהרי אין להם חלק בארץ, אמנם בח"ל ממש ניתן להם שליטתם והם
ממש ניצוצות מהחוצה מתפזרין בארץ כל א' לגבולו בקצהו וצורתו כזה.
(ציור).

ספר חסד לאברהם — מעין ו' — נהר ב'

לא רצה הקב"ה שיהיה שליטת החיצונים לבדה בחו"ל,
מפני שימותו ברעב יושבי העולם, שהרי כתיב שהם
משתחיים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע, הרי
שהחיצוני ריק ונעור מכל טובה, אם כן מאין יפרנס לטפול
ערב רב, אלא מאת הקודש יותן שם ברקיעים ע"י ההיכלות
כח מן הקדושה, שכל מזל מקבל מי"ב פנים שבחיות, וכל
כוכב מקבל מהיכל עליון, נמצאו להם לשרים אלו האוצרות
לתת מהם לאומות, ולזה אין בשום גבול וגבול בחו"ל אלא
כפי המבט של אותו הכוכב השולט עליו, אמנם משאר
הכוכבים הצפונים או הדרומיים שאינם עוברים על אותו
גבול לעולם אין להם, מפני שאין השר יכול לכוון בגבול שר
פלוגי, מפני שנוטה מגבולו צפון או דרום, א"כ לא יכול
להתמזג בכוכב הוא לעולם, ולכן לא ימצא בגבולו ענין פלוגי
מעשבים, ומתכות, ומיני צמחים, וכיוצא מן המעדנים —
אמנם א"י שהיא נשפעת מן המקור כתיב לא תחסר כל בה,
שהמקור נשפע למזלות — והנה לא יתבטל כח המזל אלא
מידי עברו בחתיכת הרקיע שכנגד חתיכת א"י, דהיינו ת'

**פרסה על ת' פרסה, ובהיותו שם נופל כחו וכאשר יעבור
ויכנוס אל גבול העמים ידלק ויתלהב כחו, וזה הענין קרוב
מאד אל הטבע שיקרא המזל נופל בבור לפעמים לסיבות,
ואין לך סיבה גדולה מזה**

והטעם שלא רצה הקדוש ברוך הוא שיהיה שליטת החיצונים לבדה
בח"ל, מפני שימותו ברעב יושבי העולם, שהרי כתיב שהם משתחווים
להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע, הרי שהחיצוני ריק ונעור מכל
טובה א"כ מאין יפרנס לטפול ערב רב, אלא מאת הקודש יותן שם
ברקיעים ע"י ההיכלות כח מן הקדושה כנזכר, שכל מזל מקבל מי"ב פנים
שבחיות, וכל כוכב מקבל מהיכל עליון, נמצאו להם לשרים אלו
האוצרות לתת מהם לאומות, ולזה אין בשום גבול וגבול בח"ל אלא כפי
המבט של אותו הכוכב השולט עליו, אמנם משאר הכוכבים הצפונים או
הדרומיים שאינם עוברים על אותו גבול לעולם אין להם, מפני שאין
השר יכול לכנוס בגבול שר פלוני, מפני שנוטה מגבולו צפון או דרום,
א"כ לא יכול להתמזג בכוכב ההוא לעולם, ולכן לא ימצא בגבולו ענין
פלוני מעשבים, ומתכות, ומיני צמחים, וכיוצא מן המעדרים. אמנם א"י
שהיא נשפעת מן המקור כתיב לא תחסר כל בה, שהמקור נשפע למזלות
כנזכר. והנה לא יתבטל כח המזל אלא מידי עברו בחתיכת הרקיע
שכנגד חתיכת א"י, דהיינו ת' פרסה על ת' פרסה, ובהיותו שם נופל כחו
וכאשר יעבור ויכנוס אל גבול העמים ידלק ויתלהב כחו, וזה הענין קרוב
מאד אל הטבע שיקרא המזל נופל בבור לפעמים לסיבות, ואין לך סיבה
גדולה מזה.

ספר חסד לאברהם – מעין ו' – נהר ה'

**נהר ה' – לבאר סוד נשמות חיצוניות וערב רב. הנשמות
החיצוניות הם ממש נשמות מלילי"ת וסמ"אל, והם סוד
ערב רב, שהם נשמות עיקרם נתנות לשבעים שרים להוליד
בנים זרים, ואלו הם העכו"ם, אמנם אילו לא חטא אדם לא
היו ראויות להתגלגל בבני אדם מפני שאין להם לחיצונים**

חלק בשיעור קומת האדם, אמנם כשחטא אדה"ר הטיל נחש זהמא בחוה נשמה רעה מכשכשת במעיה, וכשבא אדם הראשון על חוה הגשים וברא גוף לאותה הנשמה הטמאה ונולד קין, אמת שהיו בו ניצוצות טובות מפני אדם וחוה שהולידוהו והם מצד הקדושה, ולזה יצא ממנו צד טוב כדכתיב קניתי איש את י"י, שראה תיקונו בחבר הקני נפרד מקין הטוב ההוא ונתגייר אמנם צד הנשמה הרעה, ולכך משם נטלו חוזק אלו החיצונים להתגשם בגוף ולהיות להם חלק באדם, ואלו הם נשמות בישראל, לפעמים ע"י הזיווג המכוער בני ט' מדות וכיוצא, ואלו הם רובם רעה, והם אחריתם לרעה שעוזבים אביהם ואמם הקדושים, והולכים לאב ואם הטמאים והם משתמדים, ואלו הם הנולדים לריק ולבהלה ונעשים בנים לנכרית לילי"ת הרשעה, ואלו הם בנים זרים כולם לרעה, ועכ"ז יש בהם צד טוב לפעמים, ולזה יתגלגלו ויתגיירו

נהר ה' – לבאר סוד נשמות חיצוניות וערב רב. הנשמות החיצוניות הם ממש נשמות מלילי"ת וסמ"אל, והם סוד ערב רב, שהם נשמות עיקרם נתנות לשבעים שרים להוליד בנים זרים, ואלו הם העכו"ם, אמנם אילו לא חטא אדם לא היו ראויות להתגלגל בבני אדם מפני שאין להם לחיצונים חלק בשיעור קומת האדם, אמנם כשחטא אדה"ר הטיל נחש זהמא בחוה נשמה רעה מכשכשת במעיה, וכשבא אדם הראשון על חוה הגשים וברא גוף לאותה הנשמה הטמאה ונולד קין, אמת שהיו בו ניצוצות טובות מפני אדם וחוה שהולידוהו והם מצד הקדושה, ולזה יצא ממנו צד טוב כדכתיב קניתי איש את י"י, שראה תיקונו בחבר הקני נפרד מקין הטוב ההוא ונתגייר אמנם צד הנשמה הרעה, ולכך משם נטלו חוזק אלו החיצונים להתגשם בגוף ולהיות להם חלק באדם, ואלו הם נשמות בישראל, לפעמים ע"י הזיווג המכוער בני ט' מדות וכיוצא, ואלו הם רובם רעה, והם אחריתם לרעה שעוזבים אביהם ואמם הקדושים, והולכים לאב ואם הטמאים והם משתמדים, ואלו הם הנולדים לריק

ולבהלה ונעשים בנים לנכרית לילי"ת הרשעה, ואלו הם בנים זרים כולם לרעה, ועכ"ז יש בהם צד טוב לפעמים, ולזה יתגלגלו ויתגיירו.

כל הנשמות החולפות הכשרות שנשתלחו בעולם עד דור הפלגה, שהיה אז אוצר הנשמות פתוח לכל הנולדים, עד דור הפלגה שחלק הקדוש ברוך הוא האומות לשרים, ולא נתן עוד נשמה קדושה בבני אדם מפני שהם תחת השרים, אינם שואבים אלא מתחת ידי שריהם מצד החיצוניות השולטות עליהם, כי ע' שרי האומות הם בסוד הקליפה התחתונה, שהם ארבע קליפות מלמטה למעלה שהם רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה לו, היא הד' הקרובה אל הקדושה שבה נאחזים חסידי א"ה, אמנם הג' קליפות האחרות, שהם ג' קליפות האגוז הקשות, הנה הקליפה הג' הנקרא אש מתלקחת יש בה ע' ענפין הנכללים בהם ע' שרים, והם תחתונים למטה שולטים למעלה מגלגלי העולם, והם מחלקים העולם לשבעים חלקים, לשבעים גבולי האומות, כל אחד ואחד ממש מכוון חלק ממשלתו כנגד אומתו, והם שואבים מבחינת שרשם ואחדותם כ"א בקליפת אש מתלקחת האוחזת ע' ענפים ונעשים בה כולם כאחד, ובחינה זו עולה ומסתלקת מבחינה אל בחינה עד הנוגה, והיא מקבלת נשמות מסוד הקליפות ונותנת לע' שרים, וכן השפע, ושופעת לשרים, והשרים לרקיעים המכוונים כנגד כל חלק וחלק שכנגד גבול האומה

דע שכל הנשמות החולפות הכשרות שנשתלחו בעולם עד דור הפלגה, שהיה אז אוצר הנשמות פתוח לכל הנולדים, עד דור הפלגה שחלק הקדוש ברוך הוא האומות לשרים, ולא נתן עוד נשמה קדושה בבני אדם מפני שהם תחת השרים, אינם שואבים אלא מתחת ידי שריהם מצד החיצוניות השולטות עליהם, כי ע' שרי האומות הם בסוד הקליפה התחתונה, שהם ארבע קליפות מלמטה למעלה שהם רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה לו, היא הד' הקרובה אל הקדושה שבה נאחזים חסידי א"ה, אמנם הג' קליפות האחרות, שהם ג' קליפות האגוז

הקשות, הנה הקליפה הג' הנקרא אש מתלקחת יש בה ע' ענפין הנכללים בהם ע' שרים, והם תחתונים למטה שולמים למעלה מגלגלי העולם, והם מחלקים העולם לשבעים חלקים, לשבעים גבולי האומות, כל אחד ואחד ממש מכוון חלק ממשלתו כנגד אומתו כמו שנתבאר לעיל, כאמורו יצב גבולות עמים, וכה"א כי לבני לזט נתתי את ער וגו', והם שואבים מבחינת שרשם ואחדותם כ"א בקליפת אש מתלקחת האוחזת ע' ענפים ונעשים בה כולם כאחד, ובחינה זו עולה ומסתלקת מבחינה אל בחינה עד הנוגה, והיא מקבלת נשמות מסוד הקליפות ונותנת לע' שרים, וכן השפע, ושופעת לשרים, והשרים לרקיעים המכוונים כנגד כל חלק וחלק שכנגד גבול האומה.

מיום שחלק י"י גבול העמים, אין אותה קליפה שהיא שורש לשריהם נוטלת נשמות קדושות מלמעלה מאוצר הקודש כלל, אלא יש להם נשמות מזיווג לילי"ת וסמ"אל שרי הקליפות הנזכרים, והם מייחודם עושים נשמות לשרים, ונותנים ומשפיעים להם, והם שורצים שרץ נפש חיה טמאה לרוב, ולפעמים יש נוחלים משם נשמות בעם י"י, והיינו סוד ערב רב אשר בין קדושי ישראל ומהם פריצי ישראל, והכל מצדינו, שאלמלא היו הכשרים מזדווגים בכשרות לא היתה החיצוניות נכנסת שם, ולפעמים יש נשמות קדושות תחת יד הקליפה ההיא מהם בסוד גלגול, ומהם בסוד עשוקים וממזרים וכיוצא, וערבוביא זו היא מצד פגם עונותינו וע"י פרצת עם י"י, בחטאם יתערבו הנשמות ערבוביא בישא, כי יצאו עשוקות בעוונם לחוץ כנזכר בסבא – וזה סוד הגלות כדי לברר וללבן סוד גלגול הנשמות, ולזה כמה מתים קטנים בדורות אלו האחרונים יותר משאר דורות בסוד הציורף והליבון, שיש נשמה שהיא צריכה להתלבן ולהתגלגל ד' פעמים, ויש חמשים, ויש מאה, ויש אלף מיתות, או יסורים קשים, ובזה תלוי ענין הנפלים וענין מיתת הקטנים, מה שלא היה כן מקודם בבית ראשון ושני, שהיו ישראל רבים לאין תכלית, מפני שעמדו על הטהרה ונתקדשו בביאתם

וזיווגם, ולא הוצרכו אל הצירוף, וכל ייחודם היה עושה פירות עד שנתקלקלו ונצטרפו ומתו בחורבן כמה וכמה, והכל לחמלת האב הרחמן יתברך על בנו לבלתי ידח ממנו נדח

והנה מיום שחלק י"י גבול העמים, אין אותה קליפה שהיא שורש לשריהם נוטלת נשמות קדושות מלמעלה מאוצר הקודש כלל, אלא יש להם נשמות מזיווג לילי"ת וסמ"אל שרי הקליפות הנזכרים, והם מייחודם עושים נשמות לשרים, ונותנים ומשפיעים להם, והם שורצים שרץ נפש חיה טמאה לרוב, ולפעמים יש נוחלים משם נשמות בעם י"י, והיינו סוד ערב רב אשר בין קדושי ישראל ומהם פריצי ישראל, והכל מצדינו שאלמלא היו הכשרים מזדווגים בכשרות לא היתה החיצוניות נכנסת שם, ולפעמים יש נשמות קדושות תחת יד הקליפה ההיא מהם בסוד גלגול, ומהם בסוד עשוקים וממזרים וכיוצא, וערבוביא זו היא מצד פגם עונותינו וע"י פרצת עם י"י, בחטאם יתערבו הנשמות ערבוביא בישא, כי יצאו עשוקות בעוונם לחוץ כנזכר בסבא. וז"ם הגלות כדי לברר וללבן סוד גלגול הנשמות, ולזה כמה מתים קטנים בדורות אלו האחרונים יותר משאר דורות בסוד הצירוף והליבון, שיש נשמה שהיא צריכה להתלבן ולהתגלגל ד' פעמים, ויש חמשים, ויש מאה, ויש אלף מיתות, או יסורים קשים, ובזה תלוי ענין הנפלים וענין מיתת הקטנים, מה שלא היה כן מקודם בבית ראשון ושני, שהיו ישראל רבים לאין תכלית, מפני שעמדו על הטהרה ונתקדשו בביאתם וזיווגם, ולא הוצרכו אל הצירוף, וכל ייחודם היה עושה פירות עד שנתקלקלו ונצטרפו ומתו בחורבן כמה וכמה, והכל לחמלת האב הרחמן יתברך על בנו לבלתי ידח ממנו נדח. וזמשי"ל.

❁ ספר שיערי הלשם ❁
להמקובל האלקי
מורינו רבי שלמה אלישוב זיע"א

ספר שיערי הלשם חלק א – סימן ט"ו – פרק א'
– עולמות שעלו במחשבה והתיקון

כל הגופות והכלים, כולם יתחדשו, כי יזדככו ויצרפו ויתלבנו, ויהיו לפנים חדשות לגמרי ממה שהם עתה – אך מחצב הקליפות הנה הוא יתבטל מכל וכל, כי כל הטומאה והרע הנה הוא יתבטל לגמרי, ולא ישאר ממנו שום זכר מאומה – וגם מחצבו ושורשו שהוא האור חשוך ודינין וגבורות תקיפין אשר עי"ז יצא כל מציאותו, הנה יתבסמו כל הגבורות ויאירו בשלהובין דרחימו – ואם כן נמצא כי גם שורשו יתהפך מחושך לאור, והרי יתבטל כל מציאות הרע וכן שורשו גם כן, כי הרי לא יהיה עוד שום שורש לבחינת הרע כלל – ומה שהוא עתה ה' מחצבים, לא יהיה אלא רק ד', וכן הד' יזדככו גם כן, ויתעלו ויעלו מד' לג', ומג' לב', ומב' לאחד, עד שיהיה אז רק ה' אחד ושמו אחד – והרי לנו על כל פנים כי לעתיד הנה יתוקנו כולם

וכן על דרך זה כל הגופות והכלים כולם כי הם ג"כ רק ממחצב העולמות. ולכן יתחדשו כולם כי יזדככו ויצרפו ויתלבנו ויהיו לפנים חדשות לגמרי ממה שהם עתה. אך מחצב הקליפות הנה הוא יתבטל מכל וכל ור"ל כי כל הטומאה והרע הנה הוא יתבטל לגמרי ולא ישאר ממנו שום זכר מאומה וגם מחצבו ושורשו שהוא האור חשוך ודינין וגבורות תקיפין אשר עי"ז יצא כל מציאותו וכנ"ל מדברי הרח"ו. הנה יתבסמו כל הגבורות ויאירו בשלהובין דרחימו. וא"כ נמצא כי גם שורשו יתהפך מחושך לאור והרי יתבטל כל מציאות הרע וכן שורשו ג"כ. כי

הרי לא יהיה עוד שום שורש לבחי' הרע כלל ומה שהוא עתה ה' מחצבים לא יהיה אלא רק ד' וכן הד' יזדככו ג"כ ויתעלו ויעלו מד' לג' ומג' לב' ומב' לאחד עד שיהיה אז רק ה' אחד ושמו אחד וכמו שבארנו בכללי התפ' והסת' כלל ט"ו וכלל י"ז בארוכה. והרי לנו עכ"פ כי לעתיד הנה יתוקנו כולם.

היה מוכן לקרב את כל התיקון דלעתיד בזמן משה רבינו ע"ה ובדור המדבר, אך אחר שנעשה גם בהם כל מה שנעשה, הנה נתעכב עוד כל תיקונם ונתאחר עד ביאת המשיח דוקא – אמנם עם כל זה הנה מעת מתן תורה ולהלאה הם מתתקנים ועולים תמיד לאט לאט ואין שעה ולא רגע בלא תיקון – והוא ע"י דין כל בני חילוף אשר עובר על כל המציאית כולם, וכן ע"י כל המאורעות כולם אשר עוברים עליהם בעוה"ז ובעולם הנפשות, כי מתצרפים ומתלבנים בכל האפשרי עד התכלית, ובזה הם מזדככים ועולים תמיד – אך סוף תיקונם וגילויים אשר יתגלה גם בעוה"ז הנה זה יתחיל רק מביאת המשיח ולהלאה

אבל שאר כל המחצבים כולם הנה היה עומד להתחיל תיקונם ולבוא למדרגת האצילות גם הם. בעת בריאת אדם הראשון וע"י מעשיו. וכאשר נתקלקל ע"י החטא הנה נתעכב תיקונם ונתאחר עד מתן תורה. והיה מוכן אז לקרב את כל התיקון דלעתיד בזמן משה רבינו ע"ה ובדור המדבר. אך אחר שנעשה גם בהם כל מה שנעשה. הנה נתעכב עוד כל תיקונם ונתאחר עד ביאת המשיח דוקא. אמנם עכ"ז הנה מעת מתן תורה ולהלאה הם מתתקנים ועולים תמיד לאט לאט ואין שעה ולא רגע בלא תיקון. והוא ע"י דין כל בני חילוף אשר עובר על כל המציאית כולם. וכן ע"י כל המאורעות כולם אשר עוברים עליהם בעוה"ז ובעולם הנפשות וכמו שיתבאר לקמן כ"ז בעה"י כי מתצרפים ומתלבנים בכל האפשרי עד התכלית ובזה הם מזדככים ועולים תמיד. אך סוף תיקונם וגילויים אשר יתגלה גם בעוה"ז הנה זה יתחיל רק מביאת המשיח ולהלאה וכמו שבארנו בכהתוה"ם כלל ט' ויתבאר בעה"י בזה עוד לקמן.

מחצב הנשמות יצא מקודם ובתחלה, כי הוא המחצב הראשון מהד' מחצבים התחתונים, והוציא הוא את כל כחו לפועל מקודם ובתחלה – והנה יצא אז כל התתקע"ד דורות, שעליהם נאמר "אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם", אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שקומטו להיבראות קדם שנברא העולם ולא נבראו עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור, ופירש"י ז"ל נגזר עליהם להיבראות כו', ומלשון זה משמע לכאורה שלא נבראו כלל, אמנם במדרש תהילים בפסוק "זרמתם שנה יהיו", אמרו שם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שהיו קודם לבריאת עולם ונשטפו כהרף עין בשביל שהיו רעים, והם מרומזים במלת בראשית – והרי לנו כי נבראו ויצאו במציאות ממש

אמנם הנה המציאות הראשונים אשר יצא מהם מקודם ובתחלה. היה הכחות דמחצב הנשמות כי הוא המחצב הראשון מהד' מחצבים התחתונים. והוציא הוא את כל כחו לפועל מקודם ובתחלה. והנה יצא אז כל התתקע"ד דורות. שאמרו בחגיגה י"ג סוף עמוד ב'. שעליהם נאמר אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שקומטו להיבראות קדם שנברא העולם ולא נבראו עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור. ופי' רש"י ז"ל נגזר עליהם להיבראות כו' ע"ש. ומלשון זה משמע לכאורה שלא נבראו כלל. אמנם במדרש תהילים מזמור צ' בפסוק. זרמתם שנה יהיו. אמרו שם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שהיו קודם לבריאת עולם ונשטפו כהרף עין בשביל שהיו רעים. והם מרומזים במלת בראשית ע"ש. והרי לנו כי נבראו ויצאו במציאות ממש.

אך הענין הוא, כי לא היו נשמות גמורים אלא רק בבחינת שרשים לבד, וזהו שאמרו בגמרא ולא נבראו, רצה לומר שלא נבראו בשלימות, וכן היה להם גופים גם כן, ולא היו כמו שלנו, אלא גם כן רק בבחינת שרשים לבד – וכן אמר בעמק המלך, כי אלו התתקע"ד דורות היו נשמות מצד הגבורות והיה להם גופים ספיריים שלא היו כל כך חומרניים כמו

שלנו – ואלו התקע"ד דורות נודע הוא כי הם מחשבון אלף דור שהיו עתידין להיבראות קודם מתן תורה. וכמ"ש בבר"ר: אלף דור עלו במחשבה להיבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד, ועם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה הם אלף דור, שעל זה נאמר "דבר צוה לאלף דור" – וכן במדרש תהילים כי התקע"ד היו כולם רשעים שלא היה בהם טוב כלל מצד עצמם ולכן נימוחו כולם – אך הכ"ו דורות היו יותר מתוקנים הרבה, ומזה היה כל היחידי סגולה אשר היה בכל דור ודור מאדה"ר עד משרבע"ה – ולכן לא ניתן התורה אלא רק אחר שעברו כל אלו האלף דורות כולם, משום שהיו רובן רשעים, ולא היה אפשר ליתן להם התורה כלל

אך הענין הוא כמו שאמרנו כי לא היו נשמות גמורים אלא רק בבחי' שרשים לבר וזהו שאמרו בגמרא ולא נבראו ר"ל שלא נבראו בשלימות וכן היה להם גופים ג"כ ולא היו כמו שלנו אלא ג"כ רק בבחי' שרשים לבר. וכן אמר בעמק המלך בשער עולם התווה פ' ל' כי אלו התקע"ד דורות היו נשמות מצד הגבורות והיה להם גופים ספיריים שלא היו כל כך חומריים כמו שלנו ע"ש. ואלו התקע"ד דורות נודע הוא כי הם מחשבון אלף דור שהיו עתידין להיבראות קודם מתן תורה. וכמ"ש בבראשית רבה פ' כ"ח סימן ד'. אלף דור עלו במחשבה להיבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד. ועם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה. הם אלף דור שעל זה נאמר דבר צוה לאלף דור. וכן הוא ג"כ במדרש תהילים מזמור ק"ה ובכ"מ במדרש. כי התקע"ד היו כולם רשעים שלא היה בהם טוב כלל מצד עצמם וכמו שיתבאר ולכן נימוחו כולם. אך הכ"ו דורות היו יותר מתוקנים הרבה ומזה היה כל היחידי סגולה אשר היה בכל דור ודור מאדה"ר עד משרבע"ה. וכמ"ש בפדר"א פ' כ"ב ובאבות דר' נתן ר"פ ל"ב וכן בזוה"ק בראשית ל"ח א' ונ"ו א' ובכ"מ. ולכן לא ניתן התורה אלא רק אחר שעברו כל אלו האלף דורות כולם משום שהיו רובן רשעים ולא היה אפשר ליתן להם התורה כלל.

האלף דרין הללו היה כל דור ודור כלול מששים רבוא – כל הנשמות הללו אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם הנה כולם יצאו אז שרשיהם ונקודתם העיקרי ממחצב הנשמות אשר בהשברי כלים אחר שנפלו וירדו למטה, ויצאו הם בראשונה לכל שרשי המציאית כולם, אשר יצאו אח"כ שרשיהם ג"כ מהג' מחצבים התחתונים – אותן האלף דור שהם התתקע"ד עם הכ"ו אשר עד מתן התורה, היה כל דור כלול מס' רבוא, והם כל הנשמות כולם אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם – אמנם דע כי הם היו רק בחינת הגבורות שבהנשמות, כי כל נשמה הוא כלול מחסד וגבורה, ואותן התתקע"ד דורות היו כולם רק מהגבורות לבד – אמנם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד מרבע"ה אשר הם יצאו אחר יציאת השם מ"ה, הרי היו הם כלולים מחסדים גם כן – אך ע"י החטא דעץ הדעת וחזר ונגנז אור המ"ה העיקרי ולא נשאר אלא רק באותן היחידי סגולה שבכל דור, ולכן היה ג"כ רובן רשעים, כי הם היו ג"כ רק מהגבורות תקיפין ומחשבון האלף גבורות אשר בהשמונה מלכים – אותן האלף גבורות הם שרשי כל הנשמות כולם אשר בכל משך ימי עולם, ובאשר שקלקלו את מעשיהם ונתערבו בהטומאה והרע, לכך צריכים כל הנשמות תיקון הרבה, והוא כל הצירוף והליבון אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח

והנה האלף דרין הללו היה כל דור ודור כלול מששים רבוא וכמ"ש ברע"מ פ' עקב רע"ג ע"א כי אין דור פחות מששים רבוא וכן הוא ג"כ בקהלת רבה בפסוק דור הולך ודור בא. ואמרו שם אין לך בכל יום ויום שאין נולדין בו ששים רבוא ומתים בו ששים רבוא וזהו דור הולך ודור בא. והנה כל הנשמות הללו אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם הנה כולם יצאו אז שרשיהם ונקודתם העיקרי. ממחצב הנשמות אשר בהשברי כלים אחר שנפלו וירדו למטה. ויצאו הם בראשונה לכל שרשי המציאית כולם. אשר יצאו אח"כ שרשיהם ג"כ. מהג' מחצבים התחתונים. והרי נתבאר כי אותן האלף דור שהם התתקע"ד עם הכ"ו

אשר עד מתן התורה היה כל דור כלול מס' רבוא והם כל הנשמות כולם אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם. אמנם דע כי הם היו רק בחי' הגבורות שבהנשמות כי כל נשמה הוא כלול מחו"ג ואותן התתקע"ד דורות היו כולם רק מהגבורות לבד. אמנם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד מרבע"ה אשר הם יצאו אחר יציאת השם מ"ה. הרי היו הם כלולים מחסדים ג"כ. אך ע"י החטא דעץ הדעת וחזר ונגנז אור המ"ה העיקרי ולא נשאר אלא רק באותן היחידי סגולה שבכל דור. ולכן היה ג"כ רובן רשעים כי הם היו ג"כ רק מהגבורות תקיפין ומחשבון האלף גבורות הנז' אשר בהשמונה מלכים. והנה אותן האלף גבורות הם שרשי כל הנשמות כולם אשר בכל משך ימי עולם. ובאשר שקלקלו את מעשיהם ונתערבו בהטומאה והרע כמו שיתבאר לקמן. ולכך צריכים כל הנשמות תיקון הרבה והוא כל הצירוף והליבון אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח.

כל אלו בחי' הנשמות אחר שיצאו ונתהוו, באשר שהיו כולם מגבורות תקיפין, והיו רחוקים ומסולקים מאור האין סוף הרבה מאד, הנה מחמת תוקף גבורתם לא הכניעו את עצמן להקב"ה כלל, וגברו ונתגאו והרבו להרשיע ולפשוע ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו כו', אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם, שהם התתקע"ד דורות כנז', האומרים לאל סור ממנו ומה יפעל שדי למו, שהיו רעים – ואלו שהיו משתמשים בתוקף גבורתם לשעבד את עצמם להמאציל א"ס ית"ש ולהיות מכלל הנאמר בהם ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו, הנה היה אז מתהפך כל הדינין והגבורות שהיה בהם, לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו, והיו ממשיכים תיכף את כל האורות דהתיקון כולו בכל תוקף ועוז וכמו שיהיה בהתיקון האחרון – אבל עכשיו שהרעו את מעשיהם ונתגאו וגברו להרשיע, הנה נתרחקו עוד ביותר הרבה, וכן גרמו גם כן פגם וקלקול גדול בכל שאר הג' מחצבים כולם שתחתיהם, שנתקלקלו גם הם בעוד יותר

והנה כל אלו בחי' הנשמות אחר שיצאו ונתהוו. הנה באשר שהיו כולם מגבורות תקיפין והיו רחוקים ומסולקים מאור הא"ס הרבה מאד. וכמו שבארנו בח"א דרוש ב' ובכ"מ שם. הנה מחמת תוקף גבורתם לא הכניעו את עצמן להקב"ה כלל. וגברו ונתגאו והרבו להרשיע ולפשוע ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו כו'. וכמ"ש איוב כ"א. וכן שם כ"ב אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם (שהם התתקע"ד דורות כנז') האומרים לאל סור ממנו ומה יפעל שדי למו. וכנ"ל ממדרש תהלים שהיו רעים. ואלו שהיו משתמשים בתוקף גבורתם לשעבד את עצמם להמאציל א"ס ית"ש ולהיות מכלל הנאמר בהם ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו. הנה היה אז מתהפך כל הדינין והגבורות שהיה בהם. לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו. והיו ממשיכים תיכף את כל האורות דהתיקון כולו בכל תוקף ועוז וכמו שיהיה בהתיקון האחרון. אבל עכשיו שהרעו את מעשיהם ונתגאו וגברו

להרשיע הנה נתרחקו עוד ביותר הרבה. וכן גרמו ג"כ פגם וקלקול גדול בכל שאר הג' מחצבים כולם שתחתיהם. שנתקלקלו גם הם בעוד יותר.

ויצא ממחצב המלאכים כל שרשי המלאכי חבלה והמקטריגים – וממחצב הקליפות הנה יצא משחיתים הרבים מבהילים ונוראים הרבה מאד, והם עיקר הטומאה והרע של עולם התוהו, וממילא הוא כי נפגם ונתקלקל הרבה כל מחצב העולמות ג"כ, כי כל שרשי המציאית כולם שיצא ממחצב העולמות, הנה שלטו עליהם כל הטומאה והרע, ונתערבו כל שרשי המציאית בתוכם ונטבעו בהם וזהו מיתתם וביטולם – וכל זה היה מגרמת רשעת התקע"ד דורות, כי היו בעלי בחירה, והיה הכח בידם להיטיב ולהרע, ועל ידי רשעתם קלקלו בכל הג' מחצבים כולם, כי הנה היו כולם אז מתוקף הגבורות ורחוקים הרבה מאור קדושת המאציל ית"ש, והיה נקל להם ליפגם ולהתקלקל, ונתקלקלו ע"י רשעת התקע"ד דורות, והוציא כל מחצב ומחצב כל מה שהוציא ממנו, הכל להרע – ובפרט המחצב דהקליפות, הנה הוא הוציא אז את כל תולדתו על צד הטומאה והרע בכל האפשרי, ושם נתערבו ונטבעו כולם

ויצא ממחצב המלאכים כל שרשי המלאכי חבלה והמקטרוגים, וממחצב הקליפות הנה יצא משחיתים הרבים מבהילים ונוראים הרבה מאד. וכמו שמבואר בעמק המלך שער קרית ארבע פ' י"א ע"ש. והם עיקר הטומאה והרע של עולם התוהו. וממילא הוא כי נפגם ונתקלקל הרבה כל מחצב העולמות ג"כ כי כל שרשי המציאית כולם שיצא ממחצב העולמות הנה שלטו עליהם כל הטומאה והרע ונתערבו כל שרשי המציאית בתוכם ונטבעו בהם וזהו מיתתם וביטולם. וכ"ז היה מגרמת רשעת התקע"ד דורות כי היו בעלי בחירה והיה הכח בידם להיטיב ולהרע וע"י רשעתם קלקלו בכל הג' מחצבים כולם כי הנה היו כולם אז מתוקף הגבורות ורחוקים הרבה מאור קדושת המאציל ית"ש והיה נקל להם ליפגם ולהתקלקל. ונתקלקלו ע"י רשעת התקע"ד דורות והוציא כל מחצב ומחצב כל מה שהוציא ממנו. הכל להרע ובפרט המחצב דהקליפות הנה

הוא הוציא אז את כל תולדתו על צד הטומאה והרע בכל האפשרי ושם נתערבו ונטבעו כולם.

הרי נתבאר עיקר יציאת הקליפות ממה שהיה, כי הם יצאו ממחצב הקליפות אשר היה כלול בהשברי כלים – ואותו המחצב עצמו הנה הוא אינו טומאה ורע ח"ו, אלא שהוא תוקף הגבורות ודינים, והוא אור חשוך בעצמו, והנה יש בו האפשרית לקבל ביסוס והמתקת אור מלמעלה ולהאירו ולהפכו לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו – אך באשר שכל הד' מחצבים כולם הם תלויים זה בזה, כי כל תחתון נמשך בכח ותכונת העליון שעליו, ומשום שהתקע"ד דורות אשר הם מהמחצב הראשון שבהם, הנה קלקלו הם את מעשיהם בבחירתם והרשיעו מאד, לכן גרמו הם פגם וקילקול גדול בכל הג' מחצבים התחתונים, ובפרט בהמחצב דהקליפות, והוציא הוא את כוחו ותולדתו הכל להרע, ויצא ממנו כל המשחיתים והמזיקים מבהילים ונוראים הרבה מאד, והם כל הטומאה והרע דעולם התוהו

והרי נתבאר עיקר יציאת הקליפות ממה שהיה כי הם יצאו ממחצב הקליפות אשר היה כלול בהשברי כלים. ואותו המחצב עצמו הנה הוא אינו טומאה ורע ח"ו אלא שהוא תוקף הגבורות ודינים והוא אור חשוך בעצמו. והנה יש בו האפשרית לקבל ביסוס והמתקת אור מלמעלה ולהאירו ולהפכו לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו אך באשר שכל הד' מחצבים כולם הם תלויים זה בזה כי כל תחתון נמשך בכח ותכונת העליון שעליו. ומשום שהתקע"ד דורות אשר הם מהמחצב הראשון שבהם הנה קלקלו הם את מעשיהם בבחירתם והרשיעו מאד. לכן גרמו הם פגם וקילקול גדול בכל הג' מחצבים התחתונים ובפרט בהמחצב דהקליפות והוציא הוא את כחו ותולדתו הכל להרע ויצא ממנו כל המשחיתים והמזיקים מבהילים ונוראים הרבה מאד כנז'. והם כל הטומאה והרע דעולם התוהו וכמו שיתבאר עוד בדברינו לקמן בעה"י.

אותן הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עם השברי כלים במחצב הספי' שבהם, הנה הם היו הנשמה והחיות של כל הד' מחצבים התחתונים להוציא כ"א את כל פרטי כחותיו מהכח אל הפועל, ובכחם וחיותם דאותן הניצוצין ומחצב הספי' אשר הם היו הנשמה הפנימית והחיות והכח לכל הד' מחצבים התחתונים, הנה הוציא עי"ז מחצב הנשמות את כל התתקע"ד דורות – ומחצב המלאכים הוציא עי"ז את כל המלאכי חבלה והמקטרוגים – ומחצב הקליפות הוציא עי"ז את כל הטומאה והרע – ומחצב העולמות הוציא עי"ז את כל שרשי פרטי המציאית כולם

והנה הכח והחיות אשר היה לכל הד' מחצבים הנז' כולם להוציא כ"א את תולדתו ממנו. הנה הוא בכח מחצב הספי' שהם הכלים דאצילות אשר היו כלולים ג"כ בהשברי כלים כנ"ל. והכלים דאצילות הנה הם בבחי' נשמה לבי"ע. וכמ"ש הרב בשער השמות פ"א. והעיקר הוא כי הנה ירדו עמהם כל הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין מהאורות דהנקודות ג"כ אשר נאצלו מא"ק. ולאותן האורות הנה ניתן להם הכח והגבורה מהמאציל ית"ש להוציא תולדות ולבנות ולנטוע ולהוציא כל כחותיהם אשר ניתן בהם מהמאציל ית"ש להוציאם מן הכח אל הפועל.

ואותן הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עם השברי כלים במחצב הספי' שבהם הנה הם היו הנשמה והחיות של כל הד' מחצבים התחתונים להוציא כ"א את כל פרטי כחותיו מהכח אל הפועל. ובכחם וחיותם דאותן הניצוצין ומחצב הספי' אשר הם היו הנשמה הפנימית והחיות והכח לכל הד' מחצבים התחתונים. הנה הוציא עי"ז מחצב הנשמות את כל התתקע"ד דורות הנז'. ומחצב המלאכים הוציא עי"ז את כל המלאכי חבלה והמקטרוגים. ומחצב הקליפות הוציא עי"ז את כל הטומאה והרע. ומחצב העולמות הוציא עי"ז את כל שרשי פרטי המציאית כולם כנז'.

והנה הטומאה והרע אשר דרכה הוא לגזול ולחמוס ליקח ולחטוף את שאינה שלה, הנה גברה היא על כולם, ולקחה את הכל לעצמה, ושלטה עליהם, ונתערבו ונטבעו כולם בה –

ולא עוד אלא שהתגבר גם על מחצב הספי' ג"כ, ונתערב גם מחצב הספי' עם כל הניצוצין כולם בהטומאה, והרע הרבה מאד רח"ל – והוא ע"י שכל עיקרן היו ג"כ גבורות גדולים, אשר הם השורש לכל הנזכר, ולכן נפגמו גם הם ונתערבו עמהם – והם כל הבירורים אשר מתתקנים ועולים תמיד – וכל זה על ידי שכל עולם הנקודות כולו לא התייחד בו אור אין סוף כלל, ולא היה נופל עליהם שם אלהות כלל, וכן לא היה נקרא עדיין ג"כ בשם אצילות כלל – ובפרט הכלים והשברי כלים אחר שנתרוקנו מהאורות ונתרחקו מהם ולא נשאר בהם אלא רק הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין לבד, שהם רק בבחי' הבלי דגרמי, והיה כל השברי כלים והניצוצין רק מתוקף הגבורות ודינים קשים, והם היו הנשמה והחיות לכל הד' מחצבים התחתונים שנפרד מהם אחר שנפלו למטה – ולכך נעשו בכל אלו הד' מחצבים כל מה שנעשה, ויצא מהם כל מה שיצא

והנה הטומאה והרע אשר דרכה הוא לגזול ולחמום ליקח ולהטוף את שאינה שלה. הנה גברה היא על כולם ולקחה את הכל לעצמה ושלטה עליהם ונתערבו ונטבעו כולם בה. ולא עוד אלא שהתגבר גם על מחצב הספי' ג"כ ונתערב גם מחצב הספי' עם כל הניצוצין כולם בהטומאה והרע הרבה מאד רח"ל. והוא ע"י שכל עיקרן היו ג"כ גבורות גדולים אשר הם השורש לכל הנז' ולכן נפגמו גם הם ונתערבו עמהם. והם כל הבירורים אשר מתתקנים ועולים תמיד כנודע. וכ"ז היה ע"י שכל עולם הנקודות כולו לא התייחד בו אור א"ם כלל ולא היה נופל עליהם שם אלהות כלל וכן לא היה נקרא עדיין ג"כ בשם אצילות כלל וכנ"ל אות ג'. וכמו שבארנו בארוכה בזה בח"א דרוש ה' סי' ז' ושם דרוש ב' ובכ"מ שם. ובפרט הכלים והשברי כלים אחר שנתרוקנו מהאורות ונתרחקו מהם ולא נשאר בהם אלא רק הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין לבד. שהם רק בבחי' הבלי דגרמי וכמ"ש הרב בשער רפ"ח פ"א. והיה כל השברי כלים והניצוצין רק מתוקף הגבורות ודינים קשים והם היו הנשמה והחיות לכל הד' מחצבים התחתונים שנפרד מהם. אחר שנפלו למטה. ולכך נעשו

בכל אלו הד' מחצבים כל מה שנעשה ויצא מהם כל מה שיצא וכנזכר.
(ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענף א' אותיות א-ח).

**מחמת רשעת כל התקע"ד דורות וכל הרוחין בישין
והמשחיתים שיצאו על ידי זה, ונטמאו על ידיהם כל שרשי
המציאית כולם שיצאו אז, הנה גזר המאציל ית"ש, והחריב
אותם כולם, ונעקר ונכרת מציאותם לגמרי, ועליהם אמרו
בב"ר שהיה בונה עולמות ומחריבן, והכוונה הוא הן על
מלוכת המלכין קדמאין דהנקודות הנאמר בהם וימלוך,
בבחי' האצילות שבהם, ואח"כ היה בהם המיתה והחורבן
בנפילתם לבי"ע, שיצא האורות מהם ונשברו הכלים ונפלו
וירדו למטה והוא המיתה והחורבן**

ד) והנה מחמת רשעת כל התקע"ד דורות וכל הרוחין בישין
והמשחיתים שיצאו עי"ז ונטמאו על ידיהם כל שרשי המציאית כולם
שיצאו אז. הנה גזר המאציל ית"ש והחריב אותם כולם ונעקר ונכרת
מציאותם לגמרי. ועליהם אמרו בב"ר פ"ג סימן ז' שהיה בונה עולמות
ומחריבן והכוונה הוא הן על מלוכת המלכין קדמאין דהנקודות הנאמר
בהם וימלוך. בבחי' האצילות שבהם. ואח"כ היה בהם המיתה והחורבן
בנפילתם לבי"ע. שיצא האורות מהם ונשברו הכלים ונפלו וירדו למטה
והוא המיתה והחורבן כמ"ש הרב שבשער רפ"ח פ"א וכנודע.

וכן קאי גם כן הכוונה דבונה עולמות ומחריבן, על התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והרוחין בישין ושרשי המציאית דבי"ע שיצא אז, ובניינם היה ע"י מיתת המלכין קדמאין, שהוא בחינת האצילות שבהם – כי ע"י שבירת הכלים ומיתת המלכין קדמאין דהנקודות שהוא בחי' האצילות דעולם התוהו, נעשו ונתהוו כל התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והקליפות, וכן כל שרשי המציאית כולם שהם כל בחי' הבי"ע דעולם התוהו, ואח"כ הנה נעקרו ונתחרבו כולם מחמת גודל הרשעה והטומאה והרע, והרי היה בונה עולמות ומחריבן

וכן קאי ג"כ הכוונה דבונה עולמות ומחריבן על התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והרוחין בישין ושרשי המציאית דבי"ע שיצא אז ובניינם היה ע"י מיתת המלכין קדמאין שהוא בחי' האצילות שבהם. כי ע"י שבירת הכלים ומיתת המלכין קדמאין דהנקודות שהוא בחי' האצילות דעולם התוהו נעשו ונתהוו כל התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והקליפות. וכן כל שרשי המציאית כולם שהם כל בחי' הבי"ע דעולם התוהו. ואח"כ הנה נעקרו ונתחרבו כולם מחמת גודל הרשעה והטומאה והרע. והרי היה בונה עולמות ומחריבן.

בב"ר: "והארץ היתה תוהו ובוהו אלו מעשיהם של רשעים", והוא על כל התתקע"ד דורות והרוחין בישין שגברה רשעתם למאד, וכל רשעתם היה מדעתם שהוא בבחירה ורצון, כי היה להם הכח והאפשרות להתגבר ולהיטיב מעשיהם ולהפך כל גבורתם לרשפי אש שלהבת י"ה, ואז היו עולים לקודש הקדשים ולהמשיך עליהם אור קדושה של מעלה בכל תוקף ועוז, והיו נמתקים כל הגבורות הגדולות והנוראות שהיה בהם, להעשות גם הם לשלהובין דרחימו, כי היו ממשיכים את כל האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, וכן כל טוב העליונים, הכל במעשיהם עצמן, והיה נעשה התיקון תיכף לכל המציאית כולם ע"י מעשה הנבראים עצמן, אשר זהו עיקר כוונת רצונו ית"ש בתכלית

**בריאת עולמו – ואז היה הקב"ה שש ושמח בעולמו בשמחת
קדושת עולם**

ואמרו עוד בב"ר פ"ב סימן ה' ופ"ג סימן ח'. והארץ היתה תוהו ובוהו אלו מעשיהם של רשעים. והוא על כל התתקע"ד דורות והרוחין בישין שנברה רשעתם למאד וכל רשעתם היה מדעתם שהוא בבחירה ורצון כי היה להם הכח והאפשרות להתגבר ולהיטיב מעשיהם ולהפך כל גבורתם לרשפי אש שלהבת י"ה ואז היו עולים לקודש הקדשים ולהמשיך עליהם אור קדושה של מעלה בכל תוקף ועוז. והיו נמתקים כל הגבורות הגדולות והנוראות שהיה בהם. להעשות גם הם לשלהובין דרחימו כי היו ממשיכים את כל האור דהמ"ה והט"ר דב"ן וכן כל טוב העליונים הכל במעשיהם עצמן והיה נעשה התיקון תיכף לכל המציאית כולם ע"י מעשה הנבראים עצמן אשר זהו עיקר כוונת רצונו ית"ש בתכלית בריאת עולמו. ואז היה הקב"ה שש ושמח בעולמו בשמחת קדושת עולם.

אבל מאחר שהרשיעו כל כך, והשתמשו בכל כחות הגבורות שבהם הכל להרע, הנה לא די שלא תיקנו את כל שרשי המציאות שיצא אז, להשלימם ולהביאם לידי גמר, להעשות מכל שורש אילן שלם וקומה שלימה – אלא אדרבה שקלקלו אותם בעכירתם וזוהמתם, עד שנבלעו כולם בהם, ולא היה ניכר מציאותם כלל, כי כן הוא הטבע דכל הטומאה והרע, להשחית ולחבל ולהרוס את הכל – ולכן גזר המאציל ית"ש, להחריב אותם מכל וכל, ונעקרו ונתחרבו ממציאותם, ונבנה אח"כ כל העולמות כולם ע"י האורות דחסדים וגבורות ביחד דוקא, וכמ"ש בתחלה עלה במחשבה לברוא במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, כי מאחר שע"י שברא מתחלה הכל בתוקף הגבורות לבד, לא עמדו בנסיונם, והרבו לפשוע ולהרשיע עד להשחית, והוצרך להחריבם, חזר וברא אח"כ בשיתוף החו"ג ביחד, ואז נתקיימו – לא היה כל זה ח"ו בדרך חרטה והתחדשות ידיעה אצל המאציל ית"ש, אלא שהיה כל זה הכל בכוונה ורצון ממנו

אבל מאחר שהרשיעו כ"כ והשתמשו בכל כחות הגבורות שבהם הכל להרע הנה לא די שלא תיקנו את כל שרשי המציאות שיצא אז להשלימם ולהביאם לידי גמר להעשות מכל שורש. אילן שלם וקומה שלימה. אלא אדרבה שקלקלו אותם בעכירתם וזוהמתם עד שנבלעו כולם בהם ולא היה ניכר מציאותם כלל. כי כן הוא הטבע דכל הטומאה והרע. להשחית ולחבל ולהרוס את הכל. ולכן גזר המאציל ית"ש להחריב אותם מכל וכל ונעקרו ונתחרבו ממציאותם. ונבנה אח"כ כל העולמות כולם ע"י האורות דחסדים וגבורות ביחד דוקא. וכמ"ש בתחלה עלה במחשבה לברוא במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין. כי מאחר שע"י שברא מתחלה הכל בתוקף הגבורות לבד לא עמדו בנסיונם והרבו לפשוע ולהרשיע עד להשחית והוצרך להחריבם. חזר וברא אח"כ בשיתוף החו"ג ביחד ואז נתקיימו. וכן אמרו בב"ר פ"י סמן ב'. כיון שנעקר תהו ובוהו מן העולם

נראית מלאכת שמים וארץ ויצא לצורף כלי כו'. אמנם פשוט הוא כי הנה לא היה כ"ז ח"ז בדרך חרטה והתחדשות ידיעה אצל המאציל ית"ש אלא שהיה כ"ז הכל בכוונה ורצון ממנו וכמו שיתבאר לקמן.

ענין החורבן אשר אמרנו שגזר עליהם המאציל ית"ש ונעקרו ונתחרבו מן העולם, הענין הוא, כי הנה הפך המאציל ית"ש את כל הרע כולו וכל הטומאה והזוהמא שגרמו במעשיהם לדין קשה ולאש משפט – כי על התקע"ד דורות הנה נאמר עליהם "הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול" וכן "נהר יוצק יסודם", ונהפך עליהם כל הרע כולו לאש משפט, כי מאש הגבורות יצאו, ובזה הם נשפטים

והנה ענין החורבן אשר אמרנו שגזר עליהם המאציל ית"ש ונעקרו ונתחרבו מן העולם. הענין הוא כי הנה הפך המאציל ית"ש את כל הרע כולו וכל הטומאה והזוהמא שגרמו במעשיהם לדין קשה ולאש משפט. והוא מ"ש בחגיגה י"ג סע"ב כי על התקע"ד דורות הנה נאמר עליהם (ירמיה כ"ג) הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול וכן (באיוב כ"ב) נהר יוצק יסודם. ונהפך עליהם כל הרע כולו לאש משפט. כי מאש הגבורות יצאו ובזה הם נשפטים.

והיינו שכל הרוחין בישין והמשחיתים והטומאה והרע שנבראו ויצא ממחצב הקליפות וכן כל המלאכי חבלה והמקטרוגים שנבראו ויצא ממחצב המלאכים, הנה הם נתחרבו כולם, ונהפך מציאותם לדין קשה ולאש משפט, ושם נידונין כל התקע"ד דורות אשר גרמו אותם במעשיהם, והוא החמה וסער מתחולל אשר הם נידונים בו – והנה הוא האור של גיהנם שהוא נברא קודם בריאת העולם, דהאור של גיהנם הנה הוא מהעבירות עצמן, דהא גיהנם לא אתוקד אלא מחמימו דתוקפא דיצה"ר דחייבא, ובהוא חמימו נורא דגיהנם אתוקד יממי ולילי, וכ"ז הוא מפעולת המאציל ית"ש מה שגזר ופעל בעולם התוהו, כי הפך עליהם כל הטומאה והרע אשר יצא מציאותו ע"י רשעתם לאש משפט לייסר אותם בו, כי מאחר שכל מציאותו דהרע הנה

הוא מתוקף הגבורות החזקים אשר נתקלקל ונפגם ע"י רשעת התתקע"ד דורות והרוחין בישין, הנה עי"ז נתהפך אותו הכח דהגבורות למציאות דין קשה ולרוח משפט, לכלות ולהתם כל זוהמא טומאה ורע, ולטהר את המציאות להיות קודש לה'

והיינו שכל הרוחין בישין והמשחיתים והטומאה והרע שנבראו ויצא ממחצב הקליפות וכן כל המלאכי חבלה והמקטרוגים שנבראו ויצא ממחצב המלאכים וכנ"ל ענף א'. הנה הם נתחרבו כולם ונהפך מציאותם לדין קשה ולאש משפט. ושם נידונין כל התתקע"ד דורות אשר גרמו אותם במעשיהם. והוא החמה וסער מתחולל אשר הם נידונים בו. והנה הוא האור של גיהנם אשר אמרו בזה"ק פ' צו ל"ד ע"ב. שהוא נברא קודם בריאת העולם. והוא ע"פ מ"ש בזה"ק תרומה ק"נ ע"ב. דהאור של גיהנם הנה הוא מהעבירות עצמן. ואמרו שם דהא גיהנם לא אתוקד אלא מחמימו דתוקפא דיצה"ר דחייבא. ובההוא חמימו. נורא דגיהנם אתוקד יממי ולילי כו'. וכ"ז הוא מפעולת המאציל ית"ש מה שגזר ופעל בעולם התוהו. כי הפך עליהם כל הטומאה והרע אשר יצא מציאותו ע"י רשעתם. לאש משפט לייסר אותם בו. כי מאחר שכל מציאותו דהרע הנה הוא מתוקף הגבורות החזקים אשר נתקלקל ונפגם ע"י רשעת התתקע"ד דורות והרוחין בישין כנז'. הנה עי"ז נתהפך אותו הכח דהגבורות למציאות דין קשה ולרוח משפט לכלות ולהתם כל זוהמא טומאה ורע. ולטהר את המציאות להיות קודש לה'.

וכן הוא נוהג תמיד בכל משך ימי עולם עד עת תיקון האחרון, כי נתהפך כל עון וכל פשע, לאש בער ולרוח משפט, עד שכלה ונתבטל כל אותו הרע כולו, אשר הן בהעון והן בהעונש – כי כל היצה"ר כולו, וכל העונות כולם, הם כולם רק מהזוהמא והריח אשר נשאר לדראון עולם מהעולם התוהו, כי רק הוא השאור שבעיסה המחמיץ את כל הלבבות לגרום כל חטא וכל פשע – ולכן נתהפך אח"כ כל חטא עצמו ליסורים ולעונש, עד שיכלה כל אותו הרע כולו מכל וכל,

וכמו שהיה בעולם התוהו, וע"ז נאמר: "ערוך מאתמול תפתה גם הוא למלך הוכן", למלך זקן וכסיל וכן בתדא"ר: "העמיק הרחיב מדורתה אש", כי הוא המקום המוכן ומיוסד מאז ומקדם לאש משפט ולרוח בער לכל הרע כולו – הרי נתבאר לנו לענינינו, כי ענין החורבן אשר גזר המאציל ית"ש על העולם התוהו, הנה הוא מה שהפך עליהם את כל רשעתם לדין קשה ונשרפו וכלו מן העולם

וכן הוא נוהג תמיד בכל משך ימי עולם עד עת תיקון האחרון כי נתהפך כל עון וכל פשע לאש בער ולרוח משפט עד שכלה ונתבטל כל אותו הרע כולו. אשר הן בהעון והן בהעונש. כי כל היצה"ר כולו וכל העונות כולם. הם כולם רק מהזוהמא והריח אשר נשאר לדראון עולם מהעולם התוהו כי רק הוא השאור שבעיסה המחמיץ את כל הלבבות לגרום כל חטא וכל פשע. וכמו שיתבאר כ"ז בדברינו לקמן. ולכן נתהפך אח"כ כל חטא עצמו ליסורים ולענוש עד שיכלה כל אותו הרע כולו מכל וכל. וכמו שהיה בעולם התוהו. וע"ז נאמר (ישעיה ל') ערוך מאתמול תפתה גם הוא למלך הוכן (למלך זקן וכסיל. וכן הוא בתדא"ר פ' ל' א) העמיק הרחיב מדורתה אש כו'. כי הוא המקום המוכן ומיוסד מאז ומקדם לאש משפט ולרוח בער לכל הרע כולו. והרי נתבאר לנו לענינינו כי ענין החורבן אשר גזר המאציל ית"ש על העולם התוהו הנה הוא מה שהפך עליהם את כל רשעתם לדין קשה ונשרפו וכלו מן העולם.

בגמ' פסחים: כי הגיהנם אשר נברא קודם שנברא העולם, הוא רק חללה של גיהנם, אבל האור שבו, הוא לא נברא אלא רק ביום שני – במדרש כונן: כי ביום שני נפח הקב"ה באש, והסיק ז' מדורי גיהנם – בזוה"ק בראשית: בשני אתברי גיהנם לחייבי עלמא – בזוה"ק תרומה: וביומא תניינא דאיהי סטר שמאלא, אתברי ביה גיהנם, דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא – הענין הוא, כי מה שאמרנו כי הרע של התתקע"ד דורות נהפך להם לאש משפט, והוא החמה וסער מתחולל אשר נידונים בו, אין הכוונה שהי' נידונים בו

**תיכף, והיה מתחיל תיכף הדין שלהם בעת עולם התוהו
עצמו, כי באם שהיה כן, לא היה ח"ו תרופה למכתם**

אמנם הוא כי הנה בגמרא פסחים נ"ד ע"א מסיק שם הגמרא כי הגיהנם אשר נברא קודם שנברא העולם הוא רק חללה של גיהנם אבל האור שבו הוא לא נברא אלא רק ביום שני. וכן הוא בפדר"א רפ"ד (ע' רד"ל שם). וכן הוא במדרש כונן כי ביום שני נפת הקב"ה באש והסיק ז' מדורי גיהנם. וכן אמר ג"כ בזוה"ק בראשית מ"ז ע"א בשני אתברי גיהנם לחייבי עלמא. וכן בזוה"ק תרומה קמ"ט ב'. וביומא תניינא דאיהו סטר שמאלא אתברי ביה גיהנם דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא. אך הענין הוא כי מה שאמרנו כי הרע של התתקע"ד דורות נהפך להם לאש משפט. והוא החמה וסער מתחולל אשר נידונים בו. הנה אין הכוונה שהי' נידונים בו תיכף. והיה מתחיל תיכף הדין שלהם בעת עולם התוהו עצמו. כי באם שהיה כן לא היה ח"ו תרופה למכתם.

**אך באשר שהקב"ה חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח,
וממציא מזור ותרף לכל נפש ורוח, ובפרט לאותן אשר הם
היו השורש לכל הנשמות כולן שהיו עתידין להבראות – ואלו
שהיה מתחיל הדין שלהם תיכף בעת עולם התוהו גופה
קודם יציאת השם מ"ה דהתיקון, היו נכרתים ומתבטלים
ע"י תוקף הדינין מכל וכל, והרי היה כל בריאתם לריק
ולבטלה ח"ו**

אך באשר שהקב"ה חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח וממציא מזור ותרף לכל נפש ורוח. ובפרט לאותן אשר הם היו השורש לכל הנשמות כולן שהיו עתידין להבראות וכנ"ל ענף א'. ואלו שהיה מתחיל הדין שלהם תיכף בעת עולם התוהו גופה קודם יציאת השם מ"ה דהתיקון. היו נכרתים ומתבטלים ע"י תוקף הדינין מכל וכל. והרי היה כל בריאתם לריק ולבטלה ח"ו.

**והאמת הוא כי לבסוף הנה יהיה תיקון לכל התתקע"ד
דורות ג"כ, וכמ"ש בתז"ח: לאומנא דהוה ליה מאנא דכספא
מעורב במינא אחרא, בעא לבררא ללבנא ליה, מה עבד, הוה**

יוצק ליה במנא כמה זמנין, וארמי ליה בנורא עד דאתברר
 ואתלבן, ורזא דמלה אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם,
 מאי נהר, דא נהר דינור דתמן יוצק נשמתא עד דאתלבנא,
 ומאי אשר קומטו ולא עת, אלין תתקע"ד דרין דאתקמיטו
 בלא עת (שגיזרתם ובריאתם היה קודם הזמן, שהוא קודם
 שנשלמו כל המאורות העליונים כהראוי), ואסתלקו בלא עת
 קדם זמניהו (כי נתחרבו תיכף ולא נתארך עליהם הזמן כלל),
 וזריק לון קוב"ה בגלגולא על כל דרא ודרא, וחזר לון ליסוד,
 ודא איהו נהר יוצק יסודם, דאינון ד' יסודין דד' פרצופין,
 עלייהו אתמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר

והאמת הוא כי לבסוף הנה יהיה תיקון לכל התקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש
 בתז"ח דף ט"ל עמוד א' וב'. לאומנא דהוה ליה מאנא דכספא מעורב
 במינא אחרא. בעא לבררא ללבנא ליה. מה עבר. הוה יוצק ליה במנא
 כמה זמנין. וארמי ליה בנורא עד דאתברר ואתלבן. ורזא דמלה אשר
 קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם. מאי נהר דא נהר דינור דתמן יוצק
 נשמתא עד דאתלבנא. ומאי אשר קומטו ולא עת. אלין תתקע"ד דרין
 דאתקמיטו בלא עת (שגיזרתם ובריאתם היה קודם הזמן. שהוא קודם
 שנשלמו כל המאורות העליונים כהראוי. ע' לעיל ח"א דרוש ב'
 ובכהתוה"ם כלל י"ח ענ"ב) ואסתלקו בלא עת קדם זמניהו (כי נתחרבו
 תיכף ולא נתארך עליהם הזמן כלל) וזריק לון קוב"ה בגלגולא על כל
 דרא ודרא וחזר לון ליסוד ודא איהו נהר יוצק יסודם דאינון ד' יסודין דד'
 פרצופין כו' עלייהו אתמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר כו'.
 ע"ש כל הענין ובתיקון ס"ט ד' קי"ט ע"א.

**ברמ"ע מפאנו ז"ל ובעמק המלך: כי עליהם נאמר רחוק
 מרשעים ישועה, מכלל דישועה יש להם, אלא שהיא רחוקה
 ועתידה להתקרב, וכמ"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב – עוד
 ברמ"ע מפאנו ז"ל: כי אדם הראשון ביקש רחמים עליהם,
 והשתדל בתיקנתן – הרי לנו עכ"פ שיתוקנו לבסוף – ומה גם
 כי הרי באמת הנה יש להם טענה על מה שברא הקב"ה את
 כל מציאותם מתוקף הגבורות כ"כ, ובסילוק והעלם דאור**

אין סוף, כי אלו שהיה נגזר מציאותם ע"י איזה ביסוס מהחסדים ג"כ, הרי לא הרשיעו כ"כ, וכמ"ש בעמק המלך, שעליהם נאמר "דמעת העשוקים ואין להם מנחם" – ומחמת כ"ז הנה חושב הקב"ה בתיקנתו ג"כ – ואלו שעשה להם האש לידון בו מאותו הרע עצמו דעולם התוהו אשר נעשה מתוקף הגבורות החזקים בלא שום ביסוס כלל, אז היו כלים לגמרי ח"ו, ולכך לא נעשה להם האש לידון בו, אלא רק ביום שני דמעשה בראשית, אשר כבר נתבסמו הגבורות ונתקנו באור דמ"ה והט"ר דב"ן – ועל ידי זה הנה האש של גיהנם אשר נעשה אז, הוא לא לאבד ולכלות את הנפש החוטאת, אלא רק לצרפה וללבנה, ולא עוד אלא משום שגם היום שני הוא מדת גבורה – ולכן עשה הקב"ה עוד חסד יתירה, שלא נשתלם כל מלאכת יום שני באותו היום עצמו, וכדי שלא יתגבר הדין כל כך, ולא נשלם אלא רק ביום שלישי שהוא מדת רחמים, ונעשה בו רחמים גם על יורדי גיהנם, וכמ"ש בזוה"ק – הרי לנו חסדי הקב"ה גם על הרשעים ויורדי גיהנם, ולא כלו רחמיו בכליון – ולכן משום כל זה לא נעשה האש של גיהנם גם להתקע"ד דורות תיכף כשנתחרבו בעולם התוהו, אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אחר שנתבסמו הגבורות ע"י האור דמ"ה והט"ר דב"ן, וגם לא נשלם עד יום שלישי, וכדי שלא יהא להם האש של גיהנם לכליה ולאיבוד ח"ו, אלא רק לצירוף ולתיקון ולהמתיק להם הדין ברחמים

וכן כתב הרמ"ע מפאנו ז"ל. באם כל חי ח"ג סי' י"א וכן הוא בעמק המלך בעולם התוהו פ' ל"א. כי עליהם נאמר רחוק מרשעים ישועה. מכלל דישועה יש להם אלא שהיא רחוקה ועתידה להתקרב וכמ"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב. וע"ש עוד בחיקור דין ח"ד פ"ג. כי אדם הראשון ביקש רחמים עליהם והשתדל בתיקנתו. והרי לנו עכ"פ שיתוקנו לבסוף. ומה גם כי הרי באמת הנה יש להם טענה על מה שברא הקב"ה את כל מציאותם מתוקף הגבורות כ"כ ובסילוק והעלם דאור א"ס. כי אלו שהיה נגזר מציאותם ע"י איזה ביסוס מהחסדים ג"כ. הרי לא הרשיעו כ"כ.

וכמ"ש בעמק המלך בשער עולם התוהו ר"פ ל"ה שעליהם נאמר דמעת העשוקים ואין להם מנחם. ומחמת כ"ז הנה חושב הקב"ה בתיקנתן ג"כ. ואלו שעשה להם האש לידון בו. מאותו הרע עצמו דעולם התוהו אשר נעשה מתוקף הגבורות החזקים בלא שום ביסוס כלל. אז היו כלים לגמרי ח"ו. ולכך לא נעשה להם האש לידון בו. אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אשר כבר נתבסמו הגבורות ונתקנו באור דמ"ה והט"ר דב"ן. ועי"ז הנה האש של גיהנם אשר נעשה אז הוא לא לאבד ולכלות את הנפש החוטאת אלא רק לצרפה וללבנה ולא עוד אלא משום שגם היום שני הוא מדת גבורה כנודע. ולכן עשה הקב"ה עוד חסד יתירה שלא נשתלם כל מלאכת יום שני באותו היום עצמו. וכדי שלא יתגבר הדין כל כך. ולא נשלם אלא רק ביום שלישי שהוא מדת רחמים. ונעשה בו רחמים גם על יורדי גיהנם. וכמ"ש בזוה"ק בראשית מ"ו ע"א. בשני אתברי ביה גיהנם לחייבי עלמא כו' בשני לא אשתלים ביה עבידתא ובג"כ לא כתיב ביה כי טוב עד דאתא יום תליתאה ואתשלים ביה עבידתא. בג"כ כתיב ביה כי טוב תרי זמני. חד על אשלמות עבידתא דיום שני וחד לגרמיה. ביומא תליתאי אתתקן יום שני. וביה אשתלימו רחמי על חייבי גיהנם. ביומא תליתאה משתככו שביבי דגיהנם בניני כך אתכליל ביה יום שני ואתשלים ביה עכ"ל. הרי לנו חסדי הקב"ה גם על הרשעים ויורדי גיהנם ולא כלו רחמיו בכליון. ולכן משום כל זה לא נעשה האש של גיהנם גם להתקע"ד דורות תיכף כשנתחרבו בעולם התוהו. אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אחר שנתבסמו הגבורות ע"י האור דמ"ה והט"ר דב"ן. וגם לא נשלם עד יום שלישי. וכדי שלא יהא להם האש של גיהנם לכליה ולאיבוד ח"ו אלא רק לצירוף ולתיקון ולהמתיק להם הדין ברחמים.

אבל כל אותו האש של גיהנם, הנה הוא מאותו הטומאה והזוהמא דעולם התוהו, כי נתהפך הוא עצמו לאש משפט, וכמ"ש בזוה"ק תרומה: דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא, והוא מ"ש בזוה"ק צו: שהוא נברא קודם בריאת

העולם, ור"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התוהו, אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמעשי בראשית, ונשלם ביום ג', וכל התתקע"ד דורות שנתחרבו בעת עולם התוהו, הנה לא היו חיים ולא נידונים עד יום שלישי למעשי בראשית, וכדי להמתיק את הדין ברחמים – כי כל הדין והאש משפט שבכולם הוא אינו ע"ד כליון ח"ו, אלא רק לצרפם וללבנם שהוא לתקנם לבסוף

אבל כל אותו האש של גיהנם הנה הוא מאותו הטומאה והזוהמא העולם התוהו. כי נתהפך הוא עצמו לאש משפט כנ"ל. וכמ"ש בזוה"ק תרומה קמ"ט ב' דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא. והוא מ"ש בזוה"ק צו ל"ד ע"ב שהוא נברא קודם בריאת העולם ור"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התוהו אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמע"ב ונשלם ביום ג'. וכל התתקע"ד דורות שנתחרבו בעת עולם התוהו הנה לא היו חיים ולא נידונים עד יום שלישי למע"ב וכדי להמתיק את הדין ברחמים כנז'. וע' דברינו לקמן דרוש ד' ענף י"ח שכתבנו שם שהצירוף והליבון דמחצב המלאכים ומחצב העולמות שהם החיצוניית הנה התחיל צירופם וליבונם מיום ב'. אך הצירוף והליבון דמחצב הנשמות שהוא הפנימית והם התתקע"ד דורות הנה בהם התחיל הדין רק מיום ג' ע"ש. אך עכ"פ הוא כי כל הדין והאש משפט שבכולם הוא אינו ע"ד כליון ח"ו אלא רק לצרפם וללבנם שהוא לתקנם לבסוף.

בגמ' פסחים: כי האש של גיהנם הנברא ביום שני אין לו כביה לעולם – כתב על זה הרמ"ע מפאנו ז"ל: שהכוונה הוא רק על כל הזמן דקיום העולם הזה כל זמן שעומד בזוהמא ובמציאת הרע שבו, אז בודאי יש קיום להאש של גיהנם גם כן, כי הוא האש משפט לצרף וללבן את כל המציאות כולו מכל טומאה זוהמא ורע, אבל בהפסק העכירות והזוהמא שהוא בעת תיקון האחרון שיתבטל אז הרע מכל וכל וימחה שמו של עמלק לגמרי וכמ"ש כי מחה אמחה כו' וכן כתוב כי הנה אויבך יאבדו, הנה אז יכבה ויתבטל האש של גיהנם ג"כ, וכמו שאמרנו לעיל כי כל אשו ושריפתו הוא רק העון

בעצמו, וכשיכלה הרע והעון, אז יכלה ממילא האש של גיהנם, כמ"ש רז"ל בגמ' ע"ז: "אין גיהנם לעתיד לבוא", כי יושלם אז התיקון של כל התקע"ד דורות ג"כ, ויתקדשו גם הם בקדושת עולמים

ומ"ש רז"ל בפסחים נ"ד א' כי האש של גיהנם הנברא ביום שני אין לו כביה לעולם. כבר כתב הרמ"ע מפאנו ז"ל בחיקור דין ח"ה פ"ה. שהכוונה הוא רק על כל הזמן דקיום העולם הזה כל זמן שעומד בזוהמא ובמציאת הרע שבו אז בודאי יש קיום להאש של גיהנם ג"כ כי הוא האש משפט לצרף וללבן את כל המציאות כולו מכל טומאה זוהמא ורע אבל בהפסק העכירות והזוהמא שהוא בעת תיקון האחרון שיתבטל אז הרע מכל וכל וימחה שמו של עמלק לגמרי וכמ"ש כי מחה אמחה בו' וכן כתוב כי הנה אויבך יאבדו. הנה אז יכבה ויתבטל האש של גיהנם ג"כ וכמו שאמרנו לעיל כי כל אשו ושריפתו הוא רק העון בעצמו וכשיכלה הרע והעון אז יכלה ממילא האש של גיהנם. וכמ"ש רז"ל עבו"ז ג' סע"ב אין גיהנם לעתיד לבוא. כי יושלם אז התיקון של כל התקע"ד דורות ג"כ ויתקדשו גם הם בקדושת עולמים (וע' במדרש הנעלם וירא ק"ו סע"ב).

וכ"ז הוא מטעם שאין להאשימם כ"כ, יען שכל בריאתם היה מתוקף הגבורות לבד, אבל אינם ח"ו מעצם הרע עצמו כמו הרוחין בישין אשר יצאו ממחצב הקליפות – כי כל מה שהוא מעצם הרע עצמו, וכן משורש האדם בליעל אשר נעשה ע"י החטא, הנה הוא וכל תולדותיו יתבטלו מכל וכל, כי הם מכלל שנאמר בהם יפול מצדך אלף כו' כמ"ש בתיקונים – בדברי הגר"א: ובהנהו אשר קומטו לא כהנך שכתוב יפול

וכ"ז הוא מטעם שאין להאשימם כ"כ יען שכל בריאתם היה מתוקף הגבורות לבד וכנ"ל אבל אינם ח"ו מעצם הרע עצמו כמו הרוחין בישין אשר יצאו ממחצב הקליפות כי כל מה שהוא מעצם הרע עצמו וכן משורש האדם בליעל אשר נעשה ע"י החטא. הנה הוא וכל תולדותיו יתבטלו מכל וכל כי הם מכלל שנאמר בהם יפול מצדך אלף כו' וכמ"ש

בתיקונים תיקון ס"ט קי"ט ע"א. וע"ש בדברי הגר"א שאמר. ובהנהו אשר קומטו לא כהנך שכתוב יפול וע' עוד בתז"ח ד' ל"ז עמוד ב' ע"ש.

וכשיתבטל אשו של גיהנם שהוא בביטול כל הזוהמא כולו כנ"ל, הנה אז יטהר ויתקדש כל החללה של גיהנם כולו בקדושת הגן עדן, כי כל החללה של גיהנם כולו אשר אמרו רז"ל בפסחים ובכמה מקומות שהוא נברא קודם בריאת העולם, הנה הוא ג"כ רק מגלידת הדינין של הגבורות דב"ן, והנה הוא הארץ אדום שהוא היסוד דבינה של עולם התוהו אשר ממנה יצאו כל הז' מלכין קדמאין, אך מכל הזוהמא והקליפות שנעשה מהם, הנה מזה נעשה האש של גיהנם ושרפתו, וכשיכלה הזוהמא ויתבטל האש ושרפתו, אז יתבסם כל החללה של גיהנם, שהוא היסוד דבינה דעולם התוהו ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, ויתקדש ויצורף כל החללה של גיהנם עם הגן עדן ויעשה חד עמו, כי הגן עדן הוא ג"כ בחי' אימא עלאה

וכשיתבטל אשו של גיהנם שהוא בביטול כל הזוהמא כולו כנ"ל. הנה אז יטהר ויתקדש כל החללה של גיהנם כולו בקדושת הגן עדן וכמ"ש הרמ"ע מפאנו בפ"ה הנז' ושם פ"ז וע"ש עוד בפ"א וכן בעמק המלך בשער שעשועי המלך פ"א. כי כל החללה של גיהנם כולו אשר אמרו רז"ל בפסחים נ"ד א' ובכ"מ שהוא נברא קודם בריאת העולם הנה הוא ג"כ רק מגלידת הדינין של הגבורות דב"ן. והנה הוא הארץ אדום שהוא היסוד דבינה של עולם התוהו אשר ממנה יצאו כל הז' מלכין קדמאין. אך מכל הזוהמא והקליפות שנעשה מהם הנה מזה נעשה האש של גיהנם ושרפתו כנ"ל. וכשיכלה הזוהמא ויתבטל האש ושרפתו כנז' אז יתבסם כל החללה של גיהנם. שהוא היסוד דבינה דעולם התוהו ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן. ויתקדש ויצורף כל החללה של גיהנם עם הגן עדן ויעשה חד עמו. כי הגן עדן הוא ג"כ בחי' אימא עלאה. כמ"ש בהארת המוחין פ"ה וע' אנ"כ ספ"ג ובציור עולמות פ"א. ויתבאר עיקר הדברים בכ"ז למטה בסמוך.

הנה החורבן והשממון אשר אמרנו שנעשה להתקע"ד דורות ולכל הרוחין בישין, הנה היה זה תועלת גדול ותיקון לכל הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' וכן לכל שרשי המציאית העולמות בי"ע אשר יצא אז ממחצב העולמות שבהם, כי הרי נסתלק מהם עיקר הזוהמא והרע ונטהרו מטומאתם, כי הרי מקודם היו בלועים בהם לגמרי וחשך משחור תארם עד שלא היו ניכרים כלל מחמת גודל הטומאה והזוהמא והרע אשר דרכו הוא להרוס ולחבל – אבל עתה כאשר נעקרו ונתחרבו, הרי היה תיקון גדול להם שנטהרו ויצאו מזוהמא רבה העיקרי וחזרו למציאותם

והנה החורבן והשממון אשר אמרנו שנעשה להתקע"ד דורות ולכל הרוחין בישין הנזכרים. הנה היה זה תועלת גדול ותיקון לכל הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' וכן לכל שרשי המציאית העולמות בי"ע אשר יצא אז ממחצב העולמות שבהם כנ"ל ענ"א. כי הרי נסתלק מהם עיקר הזוהמא והרע ונטהרו מטומאתם כי הרי מקודם היו בלועים בהם לגמרי וחשך משחור תארם עד שלא היו ניכרים כלל מחמת גודל הטומאה והזוהמא והרע אשר דרכו הוא להרוס ולחבל אבל עתה כאשר נעקרו ונתחרבו. הרי היה תיקון גדול להם שנטהרו ויצאו מזוהמא רבה העיקרי וחזרו למציאותם.

הנה עם כל זה כי מאחר שנתלכלכו ונטנפו כל כך הרבה, הנה צריכים עדיין לטהרה גדולה וכיבוס יתירה להטהר מכל וכל, כי נשאר ונקלט בהם הריח רע הרבה מאד, ויש בהם עדיין זוהמא רבה ג"כ, ובפרט כל אותן הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' אשר היו הם מתוקף הגבורות הקשים דהז' מלכין קדמאין, הנה הם נשארו פגומים במאד מאד, כי יצאו מקדושתם לגמרי, ונתחללו הרבה ונתהפך הכח הגבורות שבהם למציאות דין קשה ולרוח משפט, והנה נעשו הם עצמן המקום והנושא וכלי בית קיבול ליסר שם את הרשעים, והם עיקר החללה כולו של גיהנם הסובל בתוכו את כל האש שורף והדינים כולם אשר נעשה מהטומאה

**והרע העיקרי, והרי נמצא כי האש של גיהנם הנה הוא
נעשה מהרע עצמו, והגיהנם עצמו עם כל חללו הנה הוא
נעשה מאותן השברי כלים גופה ע"י שנפגמו בתחילה**

אמנם הוא כי הנה עכ"ז כי מאחר שנתלכלכו ונטנפו כ"כ הרבה הנה צריכים עדיין לטהרה גדולה וכיבוס יתירה להטהר מכל וכל כי נשאר ונקלט בהם הריח רע הרבה מאד ויש בהם עדיין זוהמא רבה ג"כ ובפרט כל אותן הנצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' אשר היו הם מתוקף הגבורות הקשים דהז' מלכין קדמאין הנה הם נשאר פגומים במאד מאד כי יצאו מקדושתם לגמרי ונתחללו הרבה ונתהפך הכח הגבורות שבהם למציאות דין קשה ולרוח משפט. והנה נעשו הם עצמן המקום והנושא וכלי בית קיבול ליסר שם את הרשעים והם עיקר החללה כולו של גיהנם הסובל בתוכו את כל האש שורף והדינים כולם אשר נעשה מהטומאה והרע העיקרי כנ"ל והרי נמצא כי האש של גיהנם הנה הוא נעשה מהרע עצמו. והגיהנם עצמו עם כל חללו הנה הוא נעשה מאותן השברי כלים גופה ע"י שנפגמו בתחילה.

האש של גיהנם אשר הוא מהרע עצמו, הנה הוא הולך ומתבטל תמיד, כי כשנגמר הדין והגמול של העון, הנה מתבטל האש שורף וכלה כל היסורים והעונשים – והנה אז חוזר כל מציאת הגיהנם וחללו לטהרתו ולקדושתו הראשונה – וכפי שיעור וערך ביטול היסורים והעונש, כן נטהר ומתקדש בשיעור זה חלק הגיהנם וחללו, ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, ונעשה הוא לגן עדן עצמו – נמצא כי הגיהנם הוא מתמעט והולך תמיד, והגן עדן הוא מתגדל ומתרבה תמיד, כי כל עיקרו של גן עדן והנועם והשיעשוע והעונג, הוא ג"כ רק מאותן הגבורות דב"ן הראשונים דמחצב הספי', אחר שנתבררו ונתייחדו עם המ"ה והט"ר דב"ן אשר הם מהדעת עלאה, כי אחר שנתייחדו בתוקף הגבורות דהב"ן, הנה אז נעשה מזה כל השלהובין דרחימו וכל השמחה והעונג שאין למעלה מזה

אמנם הוא כי האש של גיהנם אשר הוא מהרע עצמו. הנה הוא הולך ומתבטל תמיד כי כשנגמר הדין והגמול של העון. הנה מתבטל האש שורף וכלה כל היסורים והעונשים והנה אז חוזר כל מציאת הגיהנם וחללו לטהרתו ולקדושתו הראשונה. וכפי שיעור וערך ביטול היסורים והעונש כן נטהר ומתקדש בשיעור זה חלק הגיהנם וחללו. ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן ונעשה הוא לגן עדן עצמו ונמצא כי הגיהנם הוא מתמעט והולך תמיד והגן עדן הוא מתגדל ומתרבה תמיד. כי כל עיקרו של גן עדן והנועם והשיעשוע והעונג. הוא ג"כ רק מאותן הגבורות דב"ן הראשונים דמחצב הספי' אחר שנתבררו ונתייחדו עם המ"ה והט"ר דב"ן אשר הם מהדעת עלאה. כי אחר שנתייחדו בתוקף הגבורות דהב"ן. הנה אז נעשה מזה כל השלהובין דרחימו וכל השמחה והעונג שאין למעלה מזה.

זהו שאמר הגר"א בתיקונים: שכל התעוררות והשמחה ושכר העוה"ב וכל טובה, הוא הכל מדינא דקודשא סטרא דגבורות אשר הם בצפון, וכמ"ש מה רב טובך אשר צפנת, והוא שכר הצפון, עין לא ראתה, והנה הוא מהגיהנם עצמו,

והוא בסוד אמלאה החרבה הנאמר ביחזקאל על צור וירושלים – בשמות רבה: כל צור שבמקרא חסר, במלכות הרשעה הכתוב מדבר, וכל צור מלא, בצור המדינה הכתוב מדבר – כי בנין ירושלים הוא מחורבנה של צור שהוא מתוקף הגבורות, המוציא לך מים מצור החלמיש – והוא סוד טהרתו וקדושתו של גיהנם אשר לעתיד לבוא, כי כל הגיהנם כולו ובית חללו הוא יהיה הגן עדן העיקרי – וזהו מה שחשבו הגן עדן ג"כ מהז' דברים שנבראו קודם בריאת העולם, כי התחלתו נעשה מהבירורים הראשונים אשר נבררו ע"י האור דמ"ה אשר יצא בעת התיקון

וזהו שאמר הגר"א בתיקונים תיקון כ"א. מ"ז ע"א. שכל התעוררות והשמחה ושכר העוה"ב וכל טובה הוא הכל מדינא דקודשא סטרא דגבורות אשר הם בצפון. וכמ"ש מה רב טובך אשר צפנת והוא שכר הצפון. עין לא ראתה. והנה הוא מהגיהנם עצמו כמו שאמרנו. והוא בסוד אמלאה החרבה הנאמר ביחזקאל כ"ו על צור וירושלים נואמרו בשמות רבה ספ"ט. כל צור שבמקרא חסר במלכו הרשעה הכתוב מדבר וכל צור מלא בצור המדינה הכתוב מדבר והוא ג"כ ע"פ דברינו הנז' כי בנין ירושלים הוא מחורבנה של צור שהוא מתוקף הגבורות. המוציא לך מים מצור החלמיש. והוא סוד טהרתו וקדושתו של גיהנם אשר לעתיד לבוא. כי כל הגיהנם כולו ובית חללו הוא יהיה הגן עדן העיקרי. וזהו מה שחשבו הגן עדן ג"כ מהז' דברים שנבראו קודם בריאת העולם כי התחלתו נעשה מהבירורים הראשונים אשר נבררו ע"י האור דמ"ה אשר יצא בעת התיקון. ואל תתמה על דברינו מה שהזכירו רז"ל בפסחים נ"ד א' וכן בגדרים טל ב' את הגן עדן קודם להגיהנם כי הרי לפי דברינו צריך לחשוב את הגיהנם קודם כי הרי עיקרו של גן עדן הוא היה נעשה בתחילה רק מהגיהנם עצמו. הנה בפר"א פ"ג וכן בזה"ק פ' צו ל"ד ב' וכן בתד"ר פ' ל"א. חשבו שם באמת את הגיהנם קודם. ומה שחשבו בגמרא את הגן עדן קודם. הוא רק מפני חשיבותו. והרי נתבאר לנו עכ"פ ענין

מציאת האש של גיהנם וענין מציאת הגיהנם גופה. וטהרתו וקדושתו
אשר לעתיד לבוא. ודע זה.

כאשר נעקרו ונתחרבו כל הקליפות דעולם התוהו, הנה נשאר עדיין הריח רע וזוהמא רבא בכל תולדות הגבורות דב"ן שיצא מהמחצב דהעולמות שהוא כל שרשי המציאית דהבי"ע שיצא אז, והיו נצרכים עדיין טהרה גדולה וכיבוס יתירה לתקנם, וזהו חורבנם מה שנתחרבו גם הם, כי הרי נשארים עדיין מלוכלכים הרבה מכל תמצית הרע שנשאר בהם, והיה נשאר בהם הרע בכח – בעמק המלך: כי קודם החטא דעץ הדעת היה כל הרע רק בכח לבד ולא בפועל כלל, ואילולא החטא לא היה יוצא לפועל – הגם שבאמת הרי כבר יצא הרע בעולם התוהו במציאות נורא מאד – אך הכוונה הוא כי כל מציאותו שיצא בתחלה הרי הוא נתחרב לגמרי ונתהפך לאש משפט שהוא האשו של גיהנם – אך עם כל זה הנה נשאר זוהמתו וריחו בכל שרשי המציאית כולם שהיו עדיין מלאים בזוהמא רבה, כמ"ש: "והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך", והוא כל כח הרע שנשאר אז – ובעת התיקון דמעשה בראשית כאשר נבררו השרשי דהמציאית ונטהרו מזוהמתם לצורך מציאת העולם, הנה לא נתבטל אותו הכח לגמרי, אלא הניח אותו הקב"ה לנסות בו בני אדם – וכל אותו הכח דהרע שהיה בלוע בהם, והוא הזוהמא הנשאר בכל שרשי המציאית הנזכרים, הנה כאשר נברר אותו הזוהמא מהם בעת התיקון ויצא לעצמו, הנה עשה הקב"ה מזה בחי' הזו"ן דקליפה – וכל אלו הז' נקודות דהקליפה, הנה נעשו מאותה הזוהמא אשר נפרד בעת התיקון מבירורי דהב"ן ומכל שרשי דהמציאית כולם בעת התיקון דמע"ב, ונפרד אז כל הזוהמא מהם ויצא לעצמה, ומזה נעשו כל הז' נקודות דהזו"ן דהקליפה – ומה שנעשה בבחי' ז' נקודות הוא משום כי הנה הם מתמצית כל הטומאה והרע אשר נעשו ברשעת כל התקע"ד דורות ממחצב הקליפות שהוא האור החשוך אשר היה כלול בהשברי כלים דהז' מלכין

קדמאין

ונחזור להענין כי כאשר נעקרו ונתחרבו כל הקליפות דעולם התוהו הנה נשאר עדיין הריח רע וזוהמא רבא בכל תולדות הגבורות דב"ן שיצא

מהמחצב דהעולמות שהוא כל שרשי המציאות דהבי"ע שיצא אז. והיו נצרכים עדיין טהרה גדולה וכיבוס יתירה לתקנם. וזהו חורבנם מה שנתחרבו גם הם כי הרי נשארים עדיין מלוכלכים הרבה מכל תמצית הרע שנשאר בהם והיה נשאר בהם הרע בכח. וזהו הענין מ"ש בעמק המלך בשער עולם התוהו פ' מ"א מ"ב מ"ה וכן בשער קרית ארבע פ"ח. כי קודם החטא דעין הדעת היה כל הרע רק בכח לבד ולא בפועל כלל ואילולא החטא לא היה יוצא לפועל ע"ש. והגם שבאמת הרי כבר יצא הרע בעולם התוהו במציאות נורא מאד וכנ"ל בדברינו אך הכוונה הוא כי כל מציאותו שיצא בתחלה הרי הוא נתחרב לגמרי ונתהפך לאש משפט שהוא האשו של גיהנם כנ"ל אך עכ"ז הנה נשאר זוהמתו וריחו בכל שרשי המציאות כולם שהיו עדיין מלאים בזוהמא רבה וכמ"ש והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך והוא כל כח הרע שנשאר אז. ובעת התיקון דמעשה בראשית כאשר נבררו השרשי דהמציאות ונטהרו מזוהמתם לצורך מציאת העולם הנה לא נתבטל אותו הכח לגמרי אלא הניח אותו הקב"ה לנסות בו בני אדם וכמו שיתבאר בדברינו לקמן. וכל אותו הכח דהרע שהיה בלוע בהם והוא הזוהמא הנשאר בכל שרשי המציאות הנזכרים. הנה כאשר נברר אותו הזוהמא מהם בעת התיקון ויצא לעצמו. הנה עשה הקב"ה מזה בחי' הזו"ן דקליפה אשר אמר האריז"ל בשער הקליפות פ"ג שהיה הז"א דקליפה בבחי' ו' נקודות לבד והנוק' דקליפה בבחי' נקודה אחת ובאותן הז' נקודות היה כלול בהם הכח והאפשרית שיוכלו להתתקן לפרצופים גמורים ג"כ ע"י החטא. וכמו שמבואר בדברי הרב בפ"ג שם איך שנעשו אח"כ לפרצופים גמורים ע"י החטא דעין הדעת. וכל אלו הז' נקודות דהקליפה הנה נעשו מאותה הזוהמא אשר נפרד בעת התיקון מבירורי דהב"ן ומכל שרשי דהמציאות כולם בעת התיקון דמע"ב ונפרד אז כל הזוהמא מהם ויצא לעצמה ומזה נעשו כל הז' נקודות דהזו"ן דהקליפה. ומה שנעשה בבחי' ז' נקודות הוא משום כי הנה הם מתמצית כל הטומאה והרע אשר נעשו ברשעת כל

התתקע"ד דורות ממחצב הקליפות שהוא האור החשוך אשר היה כלול בהשברי כלים דהז' מלכין קדמאין וכנ"ל ענף א'.

אותו אור החשוך עצמו הוא אינו רע ח"ו, אלא שבגרמת התתקע"ד דורות נעשה הוא לכח ושורש הרע, ויצא ממנו אז כל הטומאה והרע כולו במציאות נורא מאד, ואח"כ החרیب אותם הקב"ה, ולא נשאר מהם אלא רק תמצית טומאה ורע, והוא לכלוך וזוהמא אשר היו בלועים בזה כל הניצוצין והשברי כלים וכל שרשי המציאית דהבי"ע כולם, ואח"כ בעת התיקון דמע"ב נבררו מכל אותה הזוהמא, ונפרד ויצא אותה הזוהמא בפנ"ע, ונעשה מזה בעת התיקון הז' נקודות דהזו"ן דקליפה, הז"א בו' נקודות, והנוק' בנקודה אחת, והיה כלול באותן הז' נקודות הכח והאפשרית דמציאת כל הרע כולו להמצא ולהעשות ע"י החטא, שהוא כל הרע כולו אשר נעשה ונשלם ע"י החטא דעץ הדעת, וכן הוא מתפשט ומתקיים ע"י עונותינו המרובים בכל משך ימי עולם עד

ביאת המשיח

וכבר אמרנו שם כי אותו אור החשוך עצמו הוא אינו רע ח"ו אלא שבגרמת התתקע"ד דורות נעשה הוא לכח ושורש הרע ויצא ממנו אז כל הטומאה והרע כולו במציאות נורא מאד ואח"כ החרیب אותם הקב"ה ולא נשאר מהם אלא רק תמצית טומאה ורע והוא לכלוך וזוהמא אשר היו בלועים בזה כל הניצוצין והשברי כלים וכל שרשי המציאית דהבי"ע כולם ואח"כ בעת התיקון דמע"ב נבררו מכל אותה הזוהמא ונפרד ויצא אותה הזוהמא בפנ"ע ונעשה מזה בעת התיקון הז' נקודות דהזו"ן דקליפה. הז"א בו' נקודות והנוק' בנקודה אחת והיה כלול באותן הז' נקודות הכח והאפשרית דמציאת כל הרע כולו להמצא ולהעשות ע"י החטא שהוא כל הרע כולו אשר נעשה ונשלם ע"י החטא דעץ הדעת וכן הוא מתפשט ומתקיים ע"י עונותינו המרובים בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח.

בעת התיקון דמעשי בראשית היה קצת תיקון להרע גם כן, כי הרי יצא אז מציאותו בבחינת הז' נקודות, כי הוא התחלת היצה"ר אשר נעשה בעת בריאת העולם, וכדי לנסות בני אדם על ידו, כנודע בבר"ר: "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד", טוב זה ייצר טוב מאד זה יצה"ר

והרי נמצא עכ"פ כי בעת התיקון דמע"ב הנה היה קצת תיקון להרע ג"כ כי הרי יצא אז מציאותו בבחי' הז' נקודות הנו' כי הוא התחלת היצה"ר אשר נעשה בעת בריאת העולם וכדי לנסות בני אדם על ידו וכמו שיתבאר לקמן. וכנודע מאמרם ז"ל בב"ר פ' ט' סימן ז' (וכן בקהלת רבה פ"ג בפסוק את הכל עשה יפה בעתו. אות ג') וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. טוב זה ייצר טוב מאד זה יצה"ר.

שורש מציאותו דכל הרע, הוא ממחצב הקליפות, שהוא רק מציאות אור חשוך, אשר הוא אינו רע בעצמו כלל, אלא רק תוקף גבורות קשים, והוא בבחי' יסוד כללי, ע"ד כח ההיולי אשר אפשר לעשות ממנו כל מה שרוצה, כי הוא נושא חפשי שאפשר להטותו לכאן ולכאן – וע"י רשעת התקע"ד דורות שהרשיעו מדעתם ובבחירתם, הנה יצא עי"ז כל התולדות דמחצב הקליפות כולו לרע גמור במציאות נורא מאד, והגם שנעקר ונתחרב אח"כ, עם כל זה הנה נשאר כחו וזוהמתו לדראון כל ימי עולם, והוא אשר מתפשט ומתגדל ע"י החטא – ואי אפשר שיתבטל מעתה, אלא ע"י הקב"ה לבד, כמ"ש "מלחמה לה' בעמלק", וכן כתוב: "פורה דרכתי לבדי", וכמו שיהיה כל זה בעת קץ תיקון האחרון, שאז יתבטל הרע מכל וכל, וכמו שכתוב: "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ושורשו יתהפך אז לדינא דקודשא שהוא כולו טוב

והרי נתבאר לנו ג"כ היטיב שורש מציאותו דכל הרע מהיכן שנתהוה. וסדר יציאתו איך שיצא. כי שורש מציאותו הוא ממחצב הקליפות שהוא רק מציאות אור חשוך אשר אינו רע בעצמו כלל אלא רק תוקף גבורות קשים. והוא בבחי' יסוד כללי. ע"ד כח ההיולי אשר אפשר לעשות ממנו כל מה שרוצה. כי הוא נושא חפשי שאפשר להטותו לכאן

ולכאן. וע"י רשעת התתקע"ד דורות שהרשיעו מדעתם ובבחירתם כנ"ל ענ"א. הנה יצא ע"ז כל התולדות דמחצב הקליפות כולו לרע גמור במציאות נורא מאד והגם שנעקר ונתחרב אח"כ עכ"ז הנה נשאר כחו וזוהמתו לדראון כל ימי עולם והוא אשר מתפשט ומתגדל ע"י החטא. ואי אפשר שיתבטל מעתה אלא ע"י הקב"ה לבד וכמ"ש מלחמה לה' בעמלק וכן כתוב (ישעיה ס"ג) פורה דרכתי לבדי. וכמו שיהיה כ"ז בעת קץ תיקון האחרון שאז יתבטל הרע מכל וכל וכמ"ש (זכריה י"ג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. ושורשו יתהפך אז לדינא דקודשא שהוא כולו טוב כנ"ל בסמוך ולעיל ענף א' ע"ש. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענף ב').

בירור הניצוצין ותיקונם הוא נעשה תמיד, משום שגם כל אלו שלא זכו להתברר ע"י תורה ומעשים טובים, הנה הם מתבררים ומתתקנים ג"כ ע"י מה שיסד המאציל ית"ש שהרע יהיה הולך ומתבטל תמיד ע"י כל פעולותיו גופא – הן במה שהוא עושה להרע שהוא בכל פיתוייו שמפתה לכל עון וכל חטאת, והן במה שהוא עושה להשחית, שהם כל הדינין והעונשים אשר הן בעולם הזה, והן מה שהוא לאחר מיתה, אשר כולם הם נעשים ע"י הס"א, שהם מהאדם בליעל, שהוא כללות המציאת דטומאה ורע, וע"י תולדותיו וכחותיו נעשים כל הפעולות, אשר הם להרע ולהשחית רח"ל – והנה הוא הולך ומתבטל בכל פעולה ופעולה שעושה – והגם שהרי נודע שאדרבא הוא שע"י חטא ועון מתגבר הרע ומתחזק ומתגדל וכנודע מהחטא דעץ הדעת שעלה עי"ז למעלה ראש, וכן על דרך זה בעונות כל דור – אך האמת כי עכ"ז הנה זה עצמו הוא סיבת ביטולו ג"כ, כי מה שהולך ומתגבר, הוא משום שהרי שורשו ומציאותו הוא מתוקף הדינין קשים שיצאו ונעשו ממיתת המלכים ושבירת הכלים, ונעשה מזה הטומאה ורע ע"י רשעת התתקע"ד דורות שהשתמשו בכל תוקף הדינין הללו להרע, ומזה נעשה שורש המציאות דהאדם בליעל וכל תולדותיו, וע"י כל חטא ועון שנעשה

**למטה, הנה מתעורר באותו השורש אשר למעלה, וניתוסף
להאדם בליעל תוספות כח מתוקף הדינין קשים שהם
שורשו הנזכר, ומתגבר ומתגדל רח"ל**

ו) הנה אמרנו כי בירור הניצוצין ותיקונם הוא נעשה תמיד. משום שגם כל אלו שלא זכו להתברר ע"י תורה ומעשים טובים הנה הם מתבררים ומתתקנים ג"כ ע"י מה שיסד המאציל ית"ש שהרע יהיה הולך ומתבטל תמיד ע"י כל פעולותיו גופא, הן במה שהוא עושה להרע שהוא בכל פיתוייו שמפתה לכל עון וכל חטאת והן במה שהוא עושה להשחית שהם כל הדינין והעונשים אשר הן בעולם הזה והן מה שהוא לאחר מיתה אשר כולם הם נעשים ע"י הס"א שהם מהאדם בליעל שהוא כללות המציאת דטומאה ורע וע"י תולדותיו וכחותיו נעשים כל הפעולות אשר הם להרע ולהשחית רח"ל. והנה הוא הולך ומתבטל בכל פעולה ופעולה שעושה. והגם שהרי נודע שאדרבא הוא שע"י חטא ועון מתגבר הרע ומתחזק ומתגדל וכנודע מהחטא דעיץ הדעת שעלה ע"ז למעלה ראש וכן עד"ז בעונות כל דור וכנודע. אך האמת כי עכ"ז הנה זה עצמו הוא סיבת ביטולו ג"כ. כי מה שהולך ומתגבר הוא משום שהרי שורשו ומציאותו הוא מתוקף הדינין קשים שיצאו ונעשו ממיתת המלכים ושביה"כ ונעשה מזה הטומאה ורע ע"י רשעת התקע"ד דורות שהשתמשו בכל תוקף הדינין הללו להרע ומזה נעשה שורש המציאות דהאדם בליעל וכל תולדותיו. וע"י כל חטא ועון שנעשה למטה הנה מתעורר באותו השורש אשר למעלה וניתוסף להאדם בליעל תוספות כח מתוקף הדינין קשים שהם שורשו הנז' ומתגבר ומתגדל רח"ל.

אמנם הנה כל אותן תוקף הדינין קשים אשר יצאו ונעשו ממיתת המלכים ושבירת הכלים, הנה משום שכל עיקרן הם נעשו בהעלם גדול מאור אין סוף, הנה יש להם שיעור וגבול למציאותם, כי כל מה שהוא בהעלם מאור אין סוף אין לו מקור ומעיין נובע בלי הפסק, אלא מוכרח שיופסק על כל פנים – ובכל עולם הנקודות כולו היה העלמת דאור אין סוף, ובפרט בעולם התוהו, והרי הו' כל תוקף הדינין קשים

שנתגלו אז בגבול ומדה ויש להם הפסק, ושיעורם הוא כשיעור כל מציאת כח הזוהמא והטומאה והרע, שהיה בכוונת המאציל ית"ש להוציא מהם בכל משך הזמן אשר מעת עולם התוהו עד ימות המשיח, וא"כ הרי כל מה שמתגבר הרע ומתגדל ע"י כל חטא ועון, והוא מתוספת כח שניתוסף לו עי"ז מתוקף הדינין קשים דעולם התוהו, הרי נתמעט עי"ז ג"כ כל אותן תוקף דינין קשים משיעורן, והם מתמעטים והולכים ע"י כל תוספת כח שניתוסף להרע מהם בכל עת ועת – והרי נמצא שכל התגברות דהרע וחזקו, הוא עצמו סיבת ביטולו, כי מתמעט ומתייבש מקורו בכל תוספת כח שניתוסף בו, והרי הוא הולך ומתבטל בשורשו תמיד

אמנם הנה כל אותן תוקף הדינין קשים אשר יצאו ונעשו ממיתת המלכים ושביה"כ הנה משום שכל עיקרן הם נעשו בהעלם גדול מאור א"ם הנה יש להם שיעור וגבול למציאותם כי כל מה שהוא בהעלם מאור א"ם אין לו מקור ומעיין נובע בלי הפסק אלא מוכרח שיופסק עכ"פ. ובכל עולם הנקודות כולו היה העלמת דאור א"ם כמו שבארנו לעיל ח"א דרוש ב' ג' ובכ"מ שם ובפרט בעולם התוהו והרי הוה כל תוקף הדינין קשים שנתגלו אז. בגבול ומדה ויש להם הפסק. ושיעורם הוא כשיעור כל מציאת כח הזוהמא והטומאה והרע שהיה בכוונת המאציל ית"ש להוציא מהם בכל משך הזמן אשר מעת עולם התוהו עד ימות המשיח. וא"כ הרי כל מה שמתגבר הרע ומתגדל ע"י כל חטא ועון והוא מתוספת כח שניתוסף לו עי"ז מתוקף הדינין קשים דעולם התוהו וכנ"ל הרי נתמעט עי"ז ג"כ כל אותן תוקף דינין קשים משיעורן והם מתמעטים והולכים ע"י כל תוספת כח שניתוסף להרע מהם בכל עת ועת. והרי נמצא שכל התגברות דהרע וחזקו הוא עצמו סיבת ביטולו כי מתמעט ומתייבש מקורו בכל תוספת כח שניתוסף בו והרי הוא הולך ומתבטל בשורשו תמיד.

הנה עצמות הרע ומציאותו, הוא העון והעונש, שכל מציאותו וקיומו הוא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש, והעון

והעונש הם אחד, כי אחר שיוצא העון לפועל, הוא עצמו
נהפך להעונש, ואחר שנעשה העונש, מתבטל וכלה לגמרי,
והעון הוא התחלתו, והעונש הוא הסוף שלו – והנה נתחדש
ונעשה מציאותו ברשעת התתקע"ד דורות שבעולם התוהו,
ונתחרבו תיכף, ואח"כ חזר ונתחדש בהחטא דעץ הדעת,
ונתערב בהבריאה כולו, ועלה עד למעלה ראש

והנה עצמות הרע ומציאותו הוא העון והעונש שכל מציאותו וקיומו הוא
רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש. והעון והעונש הם אחד כי
אחר שיוצא העון לפועל הוא עצמו נהפך להעונש ואחר שנעשה העונש
מתבטל וכלה לגמרי. והעון הוא התחלתו והעונש הוא הסוף שלו. והנה
נתחדש ונעשה מציאותו ברשעת התתקע"ד דורות שבעולם התוהו
ונתחרבו תיכף ואח"כ חזר ונתחדש בהחטא דעץ הדעת ונתערב
בהבריאה כולו ועלה עד למעלה ראש.

מתחילה בעת חורבן דעולם התוהו, ירד כל הרע למטה
ממקום העיקרי העתיד להעולמות כולם, היה המקום
העתיד להם רק עד סוף הו' ראשונות דהיצירה של עתה,
וירד אז הרע כולו במקום הד"ת דהיצירה של עתה, ובמקום
כל הי' דהעשיה של עתה שהוא למטה לגמרי ממקום
העולמות אשר בעת התיקון – אמנם הנה ירדו עמהם הש"כ
ופ"ר והרפ"ח ניצוצין שהם השרשים והכחות דכל המציאות
כולו הנה ירדו הם ג"כ ונתערבו עמהם ונטבעו בהם – אך
בעת התיקון דמעשי בראשית אשר ע"י האור דשם מ"ה
נבררו מהם כל הד' עולמות אבי"ע דמעשי בראשית ונתמעט
ונתצמצם הרע כולו ונעשה בלי תיקון כלל – אמנם אח"כ ע"י
החטא דעץ הדעת נתקן בתיקונו ועלה עד למעלה ראש
ונתערב בכל הבריאה כולו – והוא ע"ד שהיה בעת עולם
התוהו שירדו אז הניצוצין למטה ונתערבו בו כן היה אח"כ
ע"י החטא דעץ הדעת כי עלה הרע למעלה עד ראש הבריאה
ונתערב הוא בכל הבריאה כולו – וכן מתגבר במציאותו
ומתקיים ע"י עונות כל דור, כי העון עצמו הוא מציאת הרע
ובפעולת כל עון מתחדש מציאותו, אמנם הוא נהפך תיכף

לעונש, והם כל התלאות והמאורעות דהריסות כולם הנעשים ומתחלפים בעולם מעת החטא דעץ הדעת עד ביאת המשיח, וכמו שאמרנו שכל מציאות הרע הוא רק העון והעונש שהם אחד ואין לו מציאות כלל אלא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש, כי רק אלו ב' הפעולות הם מציאותו, ואחר שנעשה העונש אשר על אותו העון הנה מתבטל תיכף אותו החלק דהרע ממציאותו לגמרי, ויתבטל עד"ז כולו בהצירוף והליבון דהיום הדין הגדול שאז יכלה כל העונשים ואז כל הרשעה כולה כעשן תכלה

כי מתחילה בעת חורבן העולם התוהו ירד כל הרע למטה ממקום העיקרי העתיד להעולמות כולם. היה המקום העתיד להם רק עד סוף הו' ראשונות דהיצירה של עתה. וירד אז הרע כולו במקום הד"ת דהיצירה של עתה ובמקום כל הו' דהעשיה של עתה שהוא למטה לגמרי ממקום העולמות אשר בעת התיקון. אמנם הנה ירדו עמהם הש"כ ופ"ר והרפ"ח ניצוצין שהם השרשים והכחות דכל המציאות כולו הנה ירדו הם ג"כ ונתערבו עמהם ונטבעו בהם. אך בעת התיקון דמעשי בראשית אשר ע"י האור דשם מ"ה נבררו מהם כל הד' עולמות אב"ע דמעשי בראשית ונתמעט ונתצמצם הרע כולו ונעשה בלי תיקון כלל. אמנם אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת נתקן בתיקונו ועלה עד למעלה ראש ונתערב בכל הבריאה כולו. והוא ע"ד שהיה בעת עולם התוהו שירדו אז הניצוצין למטה ונתערבו בו כן היה אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת כי עלה הרע למעלה עד ראש הבריאה ונתערב הוא בכל הבריאה כולו. וכן מתגבר במציאותו ומתקיים ע"י עונות כל דור. כי העון עצמו הוא מציאת הרע ובפעולת כל עון מתחדש מציאותו אמנם הוא נהפך תיכף לעונש והם כל התלאות והמאורעות דהריסות כולם הנעשים ומתחלפים בעולם מעת החטא דעץ הדעת עד ביאת המשיח. וכמו שאמרנו שכל מציאות הרע הוא רק העון והעונש שהם אחד ואין לו מציאות כלל אלא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש כי רק אלו ב' הפעולות הם מציאותו ואחר שנעשה העונש אשר על אותו העון הנה מתבטל תיכף אותו החלק

דהרע ממציאותו לזמרי ויתבטל עד"ז כולו בהצירוף והליבון דהיום הדין הגדול שאז יכלה כל העונשים ואז כל הרשעה כולה כעשן תכלה.

סוד שורש עולם התוהו וכל מציאת רע שנעשה אז, הרי נודע הוא שנעשה כ"ז מתוקף הדינין והגבורות דהמלכיות דהב"ן אחר נתגלו ויצאו לעצמן כל תוקף הדינין כולם בעת מיתת המלכים ושבירת הכלים ונפרדו משרשן – והשברי כלים שירדו למטה אחר שנשברו עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עמהם הם עצמן תוקף הדינין והגבורות שאמרנו וכאשר ירדו למטה הרי יצאו לעצמן ונפרדו משרשן – וענין היותם במציאת תוקף דינין וגבורות כי הרי הם בחי' החיצוניות והעביות דהמלכיות דהב"ן אשר עיקרו דהב"ן הוא לעולם מבחי' גבורות ובפרט המלכיות שלו – וגם בעת אשר נאצלו במציאת עולם הנקודות היה אצילותם ג"כ בבחי' גבורות – וכן אח"כ כאשר שיצאו ומלכו שהוא עצמו כל הענין דעולם הנקודות הנה היו אז מרוחקים ג"כ מהגילוי דאור א"ס והיה אז אור הא"ס נסתר ונעלם הרבה מאוד גם במקום האצילות שהוא מהטבור דא"ק ולמטה, כי הרי נסתלק משם האור ועלה למעלה מהפרסא ונשאר למטה ריקן מהאור לגמרי כנודע, ושם במקום הזה ירדו כל הנקודות והרי היו כל הנקודות בהעלם מאור א"ס ונשארו רק בבחי' גבורות גדולים כי הרי היו רק בעצמותם לבד שהם המלכיות דב"ן. ובסיבת זה מיתו ונשברו ועלו גם אורות הנקודות למעלה, וירדו למטה רק הניצוצין עם השברי כלים לבד ונפרדו עוד משרשן שהוא גם מאורות הנקודות ג"כ ונעשו עי"ז לתוקף דינין קשים – והנה אותן השברי כלים הם היו השרשים דכל העולמות בי"ע ומציאותם אשר בכל משך ימי עולם כולו – והניצוצין היו בחי' אצילות שבהם והרי ירדו כל שרשי הד' עולמות אבי"ע למטה בבחי' כל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות – והנשמות הם היו התתקע"ד דורות שעליהם אמרו כי עלו במחשבה

והענין בבירור הוא כי הנה סוד שורש עולם התוהו וכל מציאת רע שנעשה אז הרי נודע הוא שנעשה כ"ז מתוקף הדינין והגבורות דהמלכיות דהב"ן אחר נתגלו ויצאו לעצמן כל תוקף הדינין כולם בעת

מיתת המלכים ושבירת הכלים ונפרדו משרשן. והשברי כלים שירדו למטה אחר שנשברו עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עמהם הם עצמן תוקף הדינין והגבורות שאמרנו וכאשר ירדו למטה הרי יצאו לעצמן ונפרדו משרשן. וענין היותם במציאת תוקף דינין וגבורות כי הרי הם בחי' החיצוניות והעביות דהמלכיות דהב"ן אשר עיקרו דהב"ן הוא לעולם מבחי' גבורות ובפרט המלכיות שלו. וגם בעת אשר נאצלו במציאת עולם הנקודות היה אצילותם ג"כ בבחי' גבורות וכמו שבארנו לעיל ח"א דרוש ב' ג' ובפרט בספר הכללים כלל י"ח ענף ב' וכן אח"כ כאשר שיצאו ומלכו שהוא עצמו כל הענין דעולם הנקודות הנה היו אז מרוחקים ג"כ מהגילוי דאור א"ם והיה אז אור הא"ם נסתר ונעלם הרבה מאוד גם במקום האצילות שהוא מהטבור דא"ק ולמטה כי הרי נסתלק משם האור ועלה למעלה מהפרסא ונשאר למטה ריקן מהאור לגמרי כנודע ושם במקום הזה ירדו כל הנקודות והרי היו כל הנקודות בהעלם מאור א"ם ונשארו רק בבחי' גבורות גדולים כי הרי היו רק בעצמותם לבד שהם המלכיות דב"ן. ובסיבת זה מיתו ונשברו ועלו גם אורות הנקודות למעלה וכמו שמתבאר כ"ז לעיל ח"א וירדו למטה רק הניצוצין עם השברי כלים לבד ונפרדו עוד משרשן שהוא גם מאורות הנקודות ג"כ ונעשו עי"ז לתוקף דינין קשים. והנה אותן השברי כלים הם היו השרשים דכל העולמות בי"ע ומציאותם אשר בכל משך ימי עולם כולו. והניצוצין היו בחי' אצילות שבהם והרי ירדו כל שרשי הד' עולמות אבי"ע למטה בבחי' כל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות. והנשמות הם היו התקע"ד דורות שעליהם אמרו כי עלו במחשבה.

סוד כוונתם ז"ל עלו במחשבה להיבראות – כי הע"ב דהמ"ס הוא סוד המחשבה העליונה ושם עלו למ"ן ומשם יצאו דרך העינים והם הנקודות שיצאו ומלכו ושלטו כרגע והמציאו בשליטתם את כל השרשים דהד' עולמות אבי"ע מכל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות, אך היו גבורות גדולים משום שהיו רק מהמלכיות דב"ן בהעלם אור א"ס מהם, וע"י תוקף גבורתם יצאו בלי סדרים ולא היה אפשר

להם להתקיים כלל, ומיתו, ונשברו כליהם, וירדו השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח למטה, והם הגבורות היותר גדולים אשר גם בהנקודות עצמן, וכאשר ירדו למטה לבדן, נעשו לתוקף דינין קשים, ע"י שנתרחקו ממקורן ומאור קדושתם שלמעלה, ועי"ז הרשיעו התתקע"ד דורות, וגברו ברשעתם הרבה מאד, ונעשה מזה כל הטומאה והזוהמא והרע, ובתוכה היו טבועים כל הניצוצין והשברי כלים, שהם השרשים דכל המציאית כולם שהיה עתיד לצאת בכל הד' עולמות אבי"ע בכל משך ימי עולם אשר עד ביאת המשיח, והם יוצאים ומתבררים משם לאט לאט, והם המציאית המתחדשים בכל יום בכל חלקי הדצח"מ, כי הם מהבירורים המתבררים תמיד

והוא סוד כוונתם ז"ל עלו במחשבה להיבראות כי הע"ב דהמ"ם הוא סוד המחשבה העליונה ושם עלו למ"ן ומשם יצאו דרך העינים והם הנקודות שיצאו ומלכו ושלטו כרגע והמציאו בשליטתם את כל השרשים דהד' עולמות אבי"ע מכל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות אך היו גבורות גדולים משום שהיו רק מהמלכיות דב"ן בהעלם אור א"ם מהם כנז' וע"י תוקף גבורתם יצאו בלי סדרים ולא היה אפשר להם להתקיים כלל ומיתו ונשברו כליהם וירדו השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח למטה והם הגבורות היותר גדולים אשר גם בהנקודות עצמן וכאשר ירדו למטה לבדן נעשו לתוקף דינין קשים ע"י שנתרחקו ממקורן ומאור קדושתם שלמעלה ועי"ז הרשיעו התתקע"ד דורות וגברו ברשעתם הרבה מאד ונעשה מזה כל הטומאה והזוהמא והרע ובתוכה היו טבועים כל הניצוצין והשברי כלים שהם השרשים דכל המציאית כולם שהיה עתיד לצאת בכל הד' עולמות אבי"ע בכל משך ימי עולם אשר עד ביאת המשיח. והם יוצאים ומתבררים משם לאט לאט כנ"ל בכל דברינו והם המציאית המתחדשים בכל יום בכל חלקי הדצח"מ כי הם מהבירורים המתבררים תמיד.

והנה יצא כל הטומאה והזוהמא והרע בסיבת הנבראים עצמן שהוא ברשעת התתקע"ד דורות – כי ע"י שהיו מהצמצום החזק הנעלם מאור א"ס, ולא היה להם במה להתדבק ולהתקרב לשורשם שהוא כל האורות ב"ן אשר נסתלקו ועלו למעלה, ומכש"כ לשורש שורשם שהוא הא"ק עצמו המיוחד בא"ס ית"ש כי לא היה נשפע להם עדיין שום שפעת אור דתורה ומצוה שהוא החוט הפנימי המקשר ומייחד את כל העולמות כולם זב"ז וכולם במקור האחדות, ולא היה להם שום מציאת שפע במה להתקשר למעלה, ובאשר שמטבע הגבורות הוא שלא לשקוט ולנוח כלל, השתמשו בכל תוקף גבורתם רק בפעולת הריחוק עצמו, וכמו שהיו מתכונת עצמותם שהיו מהכחות דהצמצום החזק מרוחק מאור א"ס הרבה מאד

והנה יצא כל הטומאה והזוהמא והרע בסיבת הנבראים עצמן שהוא ברשעת התתקע"ד דורות כי ע"י שהיו מהצמצום החזק הנעלם מאור א"ס ולא היה להם במה להתדבק ולהתקרב לשורשם שהוא כל האורות ב"ן אשר נסתלקו ועלו למעלה ומכש"כ לשורש שורשם שהוא הא"ק עצמו המיוחד בא"ס ית"ש כי לא היה נשפע להם עדיין שום שפעת אור דתורה ומצוה שהוא החוט הפנימי המקשר ומייחד את כל העולמות כולם זב"ז וכולם במקור האחדות. ולא היה להם שום מציאת שפע במה להתקשר למעלה. ובאשר שמטבע הגבורות הוא שלא לשקוט ולנוח כלל. השתמשו בכל תוקף גבורתם רק בפעולת הריחוק עצמו. וכמו שהיו מתכונת עצמותם שהיו מהכחות דהצמצום החזק מרוחק מאור א"ס הרבה מאד וכנ"ז.

ובסיבת זה הנה התגברו את עצמם מדעתם מרצונם להתרחק עוד יותר, והרשיעו בכל האפשרי בכל כחם ומציאותם – ותחת אשר היה להם לדחוק ולייגע את עצמם להשתמש בכל תוקף ואומץ גבורתם להתקרב ולהדבק לשורש שורשם הנעלם שהוא א"ס ית"ש, אשר רק ממנו עצמו ית"ש הרי נעשה באמת כל הצמצום החזק בכל תכונותיו ותולדותיו

שהם כל תוקף הדינים קשים ותולדותם שהוא כל עצמותם והתהוותם דהתקע"ד דורות עצמן – והיה להם לקיים בעצמן ע"ד שאמרו בגמ' כל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מצא, להתגבר בכל תוקף ועוז להתקרב לשרשם עכ"פ, ואז היה מתקיים עליהם ג"כ הבא לטהר מסייעין אותו, וכן מקרא שכתוב "טוב ה' למעוז ביום צרה" – והיה נפתח להם ג"כ שפעת אור היחוד להתקדש ולהתענג באור קדושה של מעלה כנחל שוטף וכמעין המתגבר ולפי תוקף גבורתם שהיה בהם – ועי"ז היה נתחדש ונעשו אז כל המציאות דהד' עולמות אבי"ע ג"כ כולם בקדושת נועם זיו העליון ע"פ השלימות דסוף תיקון העתיד, אשר אין לנו עתה בזה שום השגה כלל

ובסיבת זה הנה התגברו את עצמם מדעתם מרצונם להתרחק עוד יותר והרשיעו בכל האפשרי בכל כחם ומציאותם. ותחת אשר היה להם לדחוק ולייגע את עצמם להשתמש בכל תוקף ואומץ גבורתם להתקרב ולהדבק לשורש שורשם הנעלם שהוא א"ם ית"ש אשר רק ממנו עצמו ית"ש הרי נעשה באמת כל הצמצום החזק בכל תכונותיו ותולדותיו שהם כל תוקף הדינים קשים ותולדותם שהוא כל עצמותם והתהוותם דהתקע"ד דורות עצמן. והיה להם לקיים בעצמן ע"ד שאמרו כל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מצא (פסחים פ"ו ב') להתגבר בכל תוקף ועוז להתקרב לשרשם עכ"פ ואז היה מתקיים עליהם ג"כ הבא לטהר מסייעין אותו (שבת ק"ד א') וכן מקרא שכתוב (נחום א') טוב ה' למעוז ביום צרה. והיה נפתח להם ג"כ שפעת אור היחוד להתקדש ולהתענג באור קדושה של מעלה כנחל שוטף וכמעין המתגבר ולפי תוקף גבורתם שהיה בהם. ועי"ז היה נתחדש ונעשו אז כל המציאות דהד' עולמות אבי"ע ג"כ כולם בקדושת נועם זיו העליון ע"פ השלימות דסוף תיקון העתיד אשר אין לנו עתה בזה שום השגה כלל.

אמנם הם לא עשו כן, אלא שעשו בהיפוך, והתרחקו עצמן בכל תוקף גבורתם מאור היחוד של מעלה, וקצצו בנטיעות –

כי סלקו את עצמן משורש הקדושה להעשות לרשות בפני עצמן, ונעשה על ידיהם כל מציאות הרע, כי יצא על ידיהם מהכח אל הפועל שהוא מתוקף הדינין קשים, מציאת הרע עצום מאד, ונעשה העולם תוהו, והוא מציאת הטומאה והזוהמא והרע שיצא אז, ובהם נתערבו ונטבעו כל הנצוצין והשבירת כלים, שהם השרשים והכחות כל המציאית כולם

אמנם הם לא עשו בן אלא שעשו בהיפך והתרחקו עצמן בכל תוקף גבורתם מאור היחוד של מעלה וקצצו בנטיעות. כי סלקו את עצמן משורש הקדושה להעשות לרשות בפנ"ע. ונעשה על ידיהם כל מציאות הרע. כי יצא על ידיהם מהכח אל הפועל שהוא מתוקף הדינין קשים. מציאת הרע עצום מאד ונעשה העולם תוהו והוא מציאת הטומאה והזוהמא והרע שיצא אז. ובהם נתערבו ונטבעו כל הנצוצין והשב"כ שהם השרשים והכחות כל המציאית כולם. וכמו שיתבאר עוד למטה בכ"ז בעה"י.

כוונת מאמרם ז"ל "אין בן דוד בא עד שיכלו עד הנשמות שבגוף" – רש"י בע"ז: דה"מ עד שיכלו שאמר, שאוצר הנשמות הוא שמו גוף – בתיקונים תיקון ס"ט: אלן תתקע"ד דרין כו' דאסתלקו קדם זמנייהו וזריק לון קב"ה על כל דרא ודרא כו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כו', ור"ל עד שיכלו לצאת כל התקע"ד דרין – בב"ר ובויק"ר: "אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להיבראות" כו' ע"ש, והם התקע"ד דורות – שם: "אלף דור עלו במחשבה להבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד" – הרי לנו כי התקע"ד דורות הנה הם הנשמות שבגוף

יא) והנה ע"פ דברינו הנז' הנה יתבאר לנו כוונת מאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו עד הנשמות שבגוף וכנ"ל, וע' רש"י עבו"ז ה' א' דה"מ עד שיכלו שאמר, שאוצר הנשמות הוא שמו גוף וכן אמר ג"כ ביבמות ס"ב סע"א. אמנם בתיקונים תיקון ס"ט קי"ט א' אמר שם. אלן תתקע"ד דרין

כו' דאסתלקו קדם זמנייהו וזריק לון קב"ה על כל דרא ודרא כו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כו' ור"ל עד שיכלו לצאת כל התקע"ד דרין וכן הוא ג"כ במדרש ב"ר פ' כ"ד סי' ד' וכן בויק"ר פ' ט"ז סי' א' אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להיבראות כו' ע"ש והם התקע"ד דורות וכמ"ש שם פ' כ"ח סי' ד' אלף דור עלו במחשבה להבראות וכמה נימותו מהם תקע"ד והרי לנו כי התקע"ד דורות הנה הם הנשמות שבגוף.

בזוה"ק ח"ב בהיכלות פקודי, שהם ההיכלות דזו"ן דבריאה, בהיכל ה' שם, שהוא היכל אהבה, חסד, הנה אמרו שם: דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא, ועל דא, היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק (ר"ל יסוד) ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקנייא כו' וכד יסתיימין אלין כו', ר"ל שיכלו כולם לצאת, וכדין ייתי מלכא משיחא כו', ופי' שם הגר"א, שזהו מ"ש אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, כי היכל הזה שהוא בחסד, הנה הוא הגוף, כי הז"ת הם הגוף, וכאשר יסתיימו כל הנשמות הניתנין בהיכל הזה, אז יבוא משיח – אמנם הנה בדברי הרב בשער הצלם: כי כוונת מאמרם ז"ל הוא, על הצלם, שהוא לבוש להנשמה, ועל ידה מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זה בזה, כי היא אמצעי בין הגוף להנשמה, וכל הצלמים כולם, הנה הם מהרפ"ח ניצוצין המתבררים, וכשיוגמרו להתברר כל הצלמים כולם, שהם כלל הלבוש והגוף לכלל כל הנשמות, אז יבא משיח, וזהו עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיושלמו כל הנשמות כולם בהגוף והלבוש הראוי לכל אחד ואחד

ובזוה"ק ח"ב בהיכלות פקודי [שהם ההיכלות דזו"ן דבריאה בהיכל ה' שם, שהוא היכל אהבה, חסד, הנה אמרו שם רנ"ג א', דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא, ועל דא, היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר

דנגיד ונפיק (ר"ל יסוד) ובנין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקנייא כו' וכד יסתיימין אלין כו', ר"ל שיכלו כולם לצאת, וכדין ייתי מלכא משיחא כו', ופי' שם הגר"א, שזוהו מ"ש אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, כי היכל הזה שהוא בחדר, הנה הוא הגוף, כי הז"ת הם הגוף, וכאשר יסתיימו כל הנשמות הניתנין בהיכל הזה, אז יבוא משיח, אמנם הנה בדברי הרב בשער הצלם פ"ב אמר שם, כי כוונת מאמרם ז"ל הוא, על הצלם, שהוא לבוש להנשמה ועל ידה מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז, כי היא אמצעי בין הגוף להנשמה, וכל הצלמים כולם, הנה הם מהרפ"ח ניצוצין המתבררים, וכשיוגמרו להתברר כל הצלמים כולם, שהם כלל הלבוש והגוף לכלל כל הנשמות, אז יבא משיח, וזהו עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיושלמו כל הנשמות כולם בהגוף והלבוש הראוי לכ"א ואחד.

כל הנשמות כולם דהעוה"ז? הנה הם כולם רק מהאימא הכללי דהא"ק, מהמלכי עיגולים ומהתיקוני היושר והמ"ה שבה – האימא שהיא אשת אבא, הנה היא מכונה בשם גוף – בזוה"ק וישב: אשה, דא גופא – בגמ' מנחות: אשתו כגופו דמיא – כי הרי כל אורות דאבא הנה נכנסים ומתכנסים בה ומתגלמים בה – הרב בדרושי אבי"ע: כי בינה היא נקרא גופה, כי היא בבחי' גוף להג"ר, שבה הם מתכנסים, והיא גוף להם, וכן הרי היא אם הבנים, ו"ק ומלכות, שבהם הוא הכלים העיקרים והם נגמרים בה וממנה הם יוצאים, והרי נעשה ונשלם הגוף והכלי, בהבינה, וכן הוא ג"כ כי עולם העקודים שהוא מהס"ג שהוא בינה, הנה שם מתחיל בחי' כלי, וכן אור הנשמה שהוא מבינה הנה הוא מתלבש בכלי הגוף שהוא המוח שבראש, משא"כ החיה ויחידה כנודע, ולכן מכ"ז? הנה האימא הכללי שהיא אוצר כל הנשמות כולם דהעוה"ז? עד ביאת המשיח, הנה הוא נקרא בשם גוף, וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיוגמרו להתברר ויושלם לצאת כל הנשמות דהאימא הכללי, שהיא אוצר הגוף לכל הנשמות דהעוה"ז, ואז יבא בן דוד

משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון לחדתא עלמא ולמלקט נשמתין חדתינ, שהם כל הנשמות אשר מהניצוצין והאורות דהמלכי יושר ומהתיקוני דאור המ"ה אשר מהאבא הכללי, והנה יתייחדו הם עם כל הנשמות דהעוה"ז שהם מהמלכי העגולים ומהתיקוני דאור היושר והמ"ה אשר מהאימא הכללי, כ"א בבת זוגיה, ויומשך כ"ז עד סוף אלף השביעי יום שכולו שבת שאז יתחדש העולם, ואז יתלבשו בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין, ויהויין כלהון בריין חדתיין ואז ישמח ה' במעשיו, הרי נתבאר לנו כי דברי רש"י ז"ל אשר אמר כי אוצר הנשמות הוא שמו גוף, הנה דבריו הם דברי אלקים חיים והוא מובן ע"פ דברינו

והנה כל הדברים הללו הם יתבארו ע"פ דרכינו, כי הרי אמרנו כי כל הנשמות כולם דהעוה"ז הנה הם כולם רק מהאימא הכללי דהא"ק, מהמלכי עיגולים ומהתיקוני היושר והמ"ה שבה וכנ"ל בכל דברינו, והנה האימא שהיא אשת אבא, הנה היא מכונה בשם גוף, וכמ"ש בזה"ק פ' וישב קפ"א ע"ב, אמרו שם, אשה, דא גופא, וכן אמרו, מנחות צ"ג ב', אשתו כגופו דמיא, כי הרי כל אורות דאבא הנה נכנסים ומתכנסים בה ומתגלמים בה, וכן אמר הרב בדרושי אבי"ע פ"ב סמוך לסופו וכן שם פ"ה כי בינה היא נקרא גופה, כי היא בבחי' גוף להג"ר, שבה הם מתכנסים, והיא גוף להם, וכן הרי היא אם הבנים, ו"ק ומלכות, שבהם הוא הכלים העיקרים והם נגמרים בה וממנה הם יוצאים, והרי נעשה ונשלם הגוף והכלי, בהבינה, וכן הוא ג"כ כי עולם העקודים שהוא מהס"ג (הע"ב דס"ג), שהוא בינה, הנה שם מתחיל בחי' כלי, וכן אור הנשמה שהוא מבינה הנה הוא מתלבש בכלי הגוף שהוא המוח שבראש, משא"כ החיה ויחידה כנודע, ולכן מכ"ז הנה האימא הכללי שהיא אוצר כל הנשמות כולם דהעוה"ז עד ביאת המשיח, הנה הוא נקרא בשם גוף, וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיוגמר להתברר ויושלם לצאת כל הנשמות דהאימא הכללי, שהיא אוצר הגוף לכל הנשמות דהעוה"ז, ואז יבא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון

לחדתא עלמא ולמלקט נשמתין חדתינ (כמ"ש פ' וירא ק"ט א') שהם כל הנשמות אשר מהניצוצין והאורות דהמלכי יושר ומהתיקוני דאור המ"ה אשר מהאבא הכללי והנה יתייחדו הם עם כל הנשמות דהעוה"ז שהם מהמלכי העגולים ומהתיקוני דאור היושר והמ"ה אשר מהאימא הכללי, כ"א בבת זוגיה (כמ"ש בבראשית כ"ח א' ב') ויומשך כ"ז עד סוף אלף השביעי יום שכולו שבת שאז יתחדש העולם, כמ"ש סנהדרין צ"ז ב' וע' לעיל כלל י"ז ענ"ד אות ט', ואז יתלבשו בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין, (כמ"ש בפ' שמות י' ע"א) ויהויין כלהון בריין חדתיין ואז ישמת ה' במעשיו כמ"ש בפ' וירא שם, והרי נתבאר לנו כי דברי רש"י ז"ל אשר אמר כי אוצר הנשמות הוא שמו גוף, הנה דבריו הם דברי א"ח והוא מובן ע"פ דברינו.

בזוהר חדש שה"ש: על הזיהרא דנשמתא עלאה דפרחת מניה ע"י החטא, כי היא עלה למעלה ונגנז בחד אוצר דאיהו גוף עכ"ל, והוא בהיסוד דהנוק' דאצילות, ששם הוא אוצר כל הנשמות כולן קודם שיורדים בבריאה, ולכן היא נקרא כנסת ישראל, ונמשכים בה מאוצר הכללי שהיא האימא הכללי כנ"ל, והיסוד דהנוק' הוא הגן עדן ששם נגנז אור הגנוז, וכן עלה שם הזיהרא עלאה דפרחא מניה כי היתה ג"כ מאור הגנוז – ועכ"פ הוא כי בענין אוצר הנשמות שהוא גוף הנה אמר הזו"ח ג"כ כלשון רש"י ז"ל

ופלא הוא כי בעין לשון רש"י ז"ל הוא נמצא בזוהר חדש שה"ש דף נ"ד עמוד ד' מדפוס אמשטרדם, שאמרו שם, על הזיהרא דנשמתא עלאה דפרחת מניה ע"י החטא, כי היא עלה למעלה ונגנז בחד אוצר דאיהו גוף עכ"ל, והוא בהיסוד דהנוק' דאצילות, ששם הוא אוצר כל הנשמות כולן קודם שיורדים בבריאה, ולכן היא נקרא כנסת ישראל, כמ"ש בפ' פנחס ר"מ רע"ב, ונמשכים בה מאוצר הכללי שהיא האימא הכללי כנ"ל, והיסוד דהנוק' הוא הגן עדן ששם נגנז אור הגנוז וכן עלה שם הזיהרא עלאה דפרחא מניה כי היתה ג"כ מאור הגנוז ועכ"פ הוא כי בענין אוצר הנשמות שהוא גוף הנה אמר הזו"ח ג"כ כלשון רש"י ז"ל ע"ש.

דברי התיקונים הנ"ל שאמר שהכונה הוא על התקע"ד דרין, וכן דברי הגר"א הנ"ל שאמר שהכונה הוא על הנשמות כולן שהם בהיכל אהבה דבריא, כ"ז מתבאר ע"פ דברינו – כבר אמרנו, שכלל כל הנשמות כולן הנה הם אלף דור והם כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח והם כולם מהמלכי עגולים שהם מאימא הכללי, וכן ישנם עוד אלף דור נשמות ג"כ מהמלכי יושר שהם מהאבא הכללי, והם הנשמות חדתין שיתוקנו ויצאו לעתיד לבוא, והאלף דור נשמות דהעוה"ז הרי הוא עם התקע"ד דורות דעולם התוהו, כי הרי הם חוזרים ויוצאים בעוה"ז תמיד, כמ"ש רז"ל בחגיגה: "עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור", לשון "עמד", הוא מלשון המתין והתבונן, ע"ד שכתוב באיוב "עמוד והתבונן נפלאות א"ל" – כי הקב"ה התבונן ונמלך ונתיעץ כביכול מה לעשות עמהם כדי לתקנם, כי גם התקע"ד דורות יתוקנו לעתיד לבוא גם כן, והנה הם מתתקנים תמיד ע"י ששתלן בכל דור ודור, והגם שאמרו הן הן עזי פנים שבדור, אך ממנו ית"ש הנה לא יפלא כל דבר והם מתתקנים עכ"פ – והיינו כי הנה הם מתגלגלים תמיד ובאים בגלגול אחר גלגול עד שמתתקנים עכ"פ – בקהלת: ראיתי רשעים קבורים ובאו (כי הם קבורים ואח"כ באו מחדש) וממקום קדוש יהלכו כי שרשם הוא בקודש, כי כל האלף דור שרשם הוא מהח"ג שבדעת מהב' כתפין דא"א – ולכן מטפל הקב"ה בתקנתן עד שיתוקנו כולם עכ"פ הגר"א: ובהנהו אשר קומטו (שהם התקע"ד דרין אשר עליהם נאמר אשר קומטו ולא עת) לא כהנך שכתוב בהם יפול מצדך אלף שבהם הערב רב שסימנם, נג"ע ר"ע, עם כל אבזרייהו ותולדותיהם, כי הם יכלו לגמרי, אבל התקע"ד דורות הם יתוקנו עכ"פ

והנה עד"ז יתבאר לנו ע"פ דברינו ג"כ דברי התיקונים הנ"ל שאמר שהכונה הוא על התקע"ד דרין, וכן דברי הגר"א הנ"ל שאמר שהכונה הוא על הנשמות כולן שהם בהיכל אהבה דבריא, וכ"ז הוא מתבאר ג"כ

ע"פ דברינו הנז' כי הרי כבר אמרנו בספר הדע"ה בתחילתו בהמאמר כללי שבתחילת הספר אות ג', שכלל כל הנשמות כולן הנה הם אלף דור והם כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח והם כולם מהמלכי עגולים שהם מאימא הכללי, וכן ישנם עוד אלף דור נשמות ג"כ מהמלכי יושר שהם מהאבא הכללי, והם הנשמות חדותין שיתוקנו ויצאו לעתיד לבוא וכנז', והאלף דור נשמות דהעוה"ז הרי הוא עם התקע"ד דורות דעולם התוהו כמ"ש במדרש ב"ר פ' כ"ח ס' ד' ועוד בכ"מ, כי הרי הם חוזרים ויוצאים בעוה"ז תמיד, וכמ"ש רז"ל בחגיגה י"ג י"ד, עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן עזי פנים שבדור, ומ"ש לשון עמד הוא מלשון המתין והתבונן, ע"ד שכתוב איוב ל"ז י"ד, עמוד והתבונן נפלאות א"ל, כי הקב"ה התבונן ונמלך ונתיעץ כביכול מה לעשות עמהם כדי לתקנם, והוא כמו שכתבנו בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ז, כי גם התקע"ד דורות יתוקנו לע"ל ג"כ, והנה הם מתקנים תמיד ע"י ששתלן בכל דור ודור, והגם שאמרו הן עזי פנים שבדור, אך ממנו ית"ש הנה לא יפלא כל דבר והם מתקנים עכ"פ. והיינו כי הנה הם מתגלגלים תמיד ובאים בגלגול אחר גלגול עד שמתקנים עכ"פ, ועל זה נאמר, קהלת ח', ראיתי רשעים קבורים ובאו (כי הם קבורים ואח"כ באו מחדש) וממקום קדוש יהלכו כי שרשם הוא בקודש, כי כל האלף דור שרשם הוא מהחו"ג שבדעת מהב' כתפין דא"א כמו שבארנו בספר הדע"ה שם וע"ש ענף י"ח, ולכן מטפל הקב"ה בתקנתן עד שיתוקנו כולם עכ"פ וע' כ"ז בתז"ח דף ט"ל ובהגר"א שם וכן בתיקון ס"ט קי"ט ע"א בהגר"א שם ע"ב, שאמר שם ובהנהו אשר קומטו (שהם התקע"ד דרין אשר עליהם נאמר אשר קומטו ולא עת) לא כהנך שכתוב בהם יפול מצדך אלף שבהם הערב רב שסימנם, נג"ע ר"ע, עם כל אבזריהו ותולדותיהם, כי הם יכלו לגמרי, אבל התקע"ד דורות הם יתוקנו עכ"פ, וע' עוד בתז"ח דף ל"ז.

בספרא דצניעותא בהגר"א" דה"מ לא הוּו משגיחין אפין באפין, הנה שם מרכיב הגר"א את התקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התקע"ד דורות שהן הערב רב כו'

עיינן שם – אך דע, כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זה בזה, כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימטריא דעת, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שבהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו, וכל זה הנה יכלו ויתבטלו לגמרי, ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושרשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן

אמנם הנה בספרא דצניעותא פרק א' בהגר"א דה"מ לא הוו משגיחין אפ"ן באפ"ן, הנה שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זב"ז כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימט' דעת כמ"ש הרב בשער הפסוקים והלקוטים פ' שמות, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שבהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו וכ"ז הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא

עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושרשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובוזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט').

התתקע"ד דורות הנה הם הולכים ובאים בגלגול אחר גלגול ומתתקנים תמיד, והם מכלל האלף דור שהם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח, כי אחר שמתתקנים מחלאתם דעולם התוהו הנה הם עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהזו"ן ומקבלים עי"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק', כי משם הוא כל הנשמות, ומשם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, כמ"ש בזהר שכל הנשמות ניתנים שם, כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם, וכמ"ש הגר"א ביהל אור שם, שהיכל הזה נקרא גוף, והוא מה שאמרו שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיתוקנו כל הנשמות דהתתקע"ד דורות – והכוונה הוא כי הנה הם מכלל האלף דור נשמות דהעוה"ז, שהם כולם רק מהמלכי עגולים והיושר דהאימא הכללי שבא"ק, שהיא הגוף הכללי, והם נמשכים עד היסוד דהנוק' דז"א שהיא הגוף באצילות, כי כל אשה הוא גוף וכלי לבעלה, ושם הם מתתקנים ונשלמים ומשם הם נמשכים בהיכל אהבה דבריאה שהוא הגוף להגר"ר כמ"ש הגר"א וכנז', כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם

יב) ונחזור לענינינו כי התתקע"ד דורות הנה הם הולכים ובאים בגלגול אחר גלגול ומתתקנים תמיד, והם מכלל האלף דור שהם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח, כי אחר שמתתקנים מחלאתם דעולם התוהו הנה הם עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהזו"ן ומקבלים עי"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק', כי משם הוא כל הנשמות,

(כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב י"ב א' וח"ג ז' א' קע"ד ב), ומשם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה כמ"ש בפ' פקודי רנ"ג א' שכל הנשמות ניתנים שם כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם, וכמ"ש הגר"א ביהל אור שם, שהיכל הזה נקרא גוף וכנ"ל אות ט', והוא מה שאמרו שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיתוקנו כל הנשמות דהתקע"ד דורות, כמ"ש בתיקונים קי"ט א', והכוונה הוא כי הנה הם מכלל האלף דור נשמות דהעוה"ז, שהם כולם רק מהמלכי עגולים והיושר דהאימא הכללי שבא"ק, שהיא הגוף הכללי, והם נמשכים עד היסוד דהנוק' דז"א שהיא הגוף באצילות, כי כל אשה הוא גוף וכלי לבעלה, ושם הם מתקנים ונשלמים ומשם הם נמשכים בהיכל אהבה דבריאה שהוא הגוף להגר"א כמ"ש הגר"א וכנ"ל, כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם.

כאשר יוגמרו לצאת כל התקע"ד דורות, שהם מהאלף דור דהגוף הכללי העליון, ויתוקנו לצאת בהזווג דהזו"ן ומהיסוד דהנוק', שהיא הגוף באצילות אשר משם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא הגוף דבריאה, וכאשר יוגמרו כל הנשמות הניתנים שם להכנס בגופות בני אדם בעוה"ז, והרי יכלו כל הנשמות שבגוף להתקן ולצאת בעוה"ז, אז יבוא בן דוד משיח צדקנו, ואז יתחיל התיקון להתקן ולצאת ג"כ כל האלף דור נשמות דהמלכי יושר אשר מהאבא הכללי דהא"ק עם כל תיקוני דהאור המ"ה שבו ג"כ, שהם הנשמות חדותין – בתיקונים: אלין תתקע"ד דרין דאתקמטו ואסתלקו כו', ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיתוקנו כל התקע"ד דרין לנשמות מתוקנים ולצאת בעוה"ז כולם, וכדין חדותין עתידין למיתי

והנה כאשר יוגמרו לצאת כל התקע"ד דורות, שהם מהאלף דור דהגוף הכללי העליון ויתוקנו לצאת בהזווג דהזו"ן ומהיסוד דהנוק', שהיא הגוף באצילות אשר משם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא

הגוף בבריאה וכאשר יוגמרו כל הנשמות הניתנין שם להכנס בגופות בני אדם בעוה"ז, והרי יכלו כל הנשמות שבגוף להתקן ולצאת בעוה"ז, אז יבוא בן דוד משיח צדקנו ואז יתחיל התיקון להתקן ולצאת ג"כ כל האלף דור נשמות דהמלכי יושר אשר מהאבא הכללי דהא"ק עם כל תיקוני דהאור המ"ה שבו ג"כ, שהם הנשמתין חדתיין, והוא מ"ש התיקונים שם, אל"ן תתקע"ד דרין דאתקמטו ואסתלקו בו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיתוקנו כל התתקע"ד דרין לנשמות מתוקנים ולצאת בעוה"ז כולם, וכדין חדתיין עתידין למיתני.

דברי התיקונים שאמר הכוונה על התקע"ד דרין, עם דברי הגר"א שאמר הכוונה על כלל כל הנשמות דהעוה"ז שהם נמשכים ויוצאים מהיכל אהבה דבריאה, הנה הם שניהם דבר אחד – כי כל הנשמות דהעוה"ז שהם אלף דור, הרי הם התקע"ד דורות אשר קומטו ולא עת, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, ותלוי הכל בתיקון התקע"ד דורות, כי כאשר יתוקנו הם ויתבררו ויעלו למ"ן אז יחזרו לצאת מתוקנים ע"י הזווג בהזו"ן, ומשם יומשכו להכנס בהיכל אהבה דבריאה להיות ראויים לצאת לנשמות בעוה"ז, וכאשר יתבררו ויתוקנו כולם ליכנס בהיכל אהבה דבריאה ולצאת בעוה"ז אז יושלם האלף דור, והרי תלוי תיקון כל העולם כולו בתיקון התקע"ד דורות, כי בתיקונם יושלמו האלף דור דהעוה"ז, אשר בהם הוא כל הנהגת דהעוה"ז עד ביאת המשיח, והוא מה שנאמר דבר צוה לאלף דור ור"ל שהנהגת דהעוה"ז הוא צוה וגזר שימשך עד סוף אלף דור והוא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהם אלף דור וכנז', והם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עליהם היתה הכוונה בכל בריאת עולמו, וכל הנהגה שבהם אשר בעוה"ז הוא סיבה להתכלית ובסוד כך עלה במחשבה לפני, והם התקע"ד דורות הקודמים עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה

והרי נתבאר לנו כי דברי התיקונים שאמר הכוונה על התקע"ד דרין, עם דברי הגר"א שאמר הכוונה על כלל כל הנשמות דהעוה"ז שהם נמשכים ויוצאים מהיכל אהבה דבריאה, הנה הם שניהם דבר אחד, כי כל הנשמות דהעוה"ז שהם אלף דור, הרי הם התקע"ד דורות אשר קומטו ולא עת, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, ותלוי הכל בתיקון התקע"ד דורות, כי כאשר יתוקנו הם ויתבררו ויעלו למ"ן אז יחזרו לצאת מתוקנים ע"י הזווג בהזו"ן, ומשם יומשכו להכנס בהיכל אהבה דבריאה להיות ראויים לצאת לנשמות בעוה"ז, וכאשר יתבררו ויתוקנו כולם ליכנס בהיכל אהבה דבריאה ולצאת בעוה"ז אז יושלם

האלף דור, והרי תלוי תיקון כל העולם כולו בתיקון התתקע"ד דורות, כי בתיקונם יושלמו האלף דור דהעוה"ז, אשר בהם הוא כל הנהגת דהעוה"ז עד ביאת המשיח, והוא מה שנאמר דבר צוה לאלף דור ור"ל שהנהגת דהעוה"ז הוא צוה וגזר שיומשך עד סוף אלף דור והוא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהם אלף דור וכנז, והם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עליהם היתה הכוונה בכל בריאת עולמו, וכל ההנהגה שבהם אשר בעוה"ז הוא סיבה להתכלית ובסוד כך עלה במחשבה לפני וכמו שבארנו ענין האלף דור בספר הדע"ה בהמאמר כללי שבתחילתו וכן שם ח"ב דרוש ד' ענף י"ח סי' א' ע"ש, והם התתקע"ד דורות הקודמים עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה וכנז'.

דברי הרב בשער הצלם הכוונה במאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, שהכוונה הוא על הצלם שהוא לבוש הנשמה והגוף שלה – כי הנה נודע הוא כי הנשמה והרוח דהאדם הנה מצד עצמן לא היו הם צריכין תיקון כלל – בענין הצורה והחומר דהאדם כי הצורה הנה היא אין צריך תיקון כלל, וכל תיקונה הנה הוא רק בהחיצונית שבה שהוא אותו החלק ממנה המשתתף בהחומר, אשר עי"ז היא מתלבש בו ונעשית עמו לאחד, והוא חלק היותר חיצונית שבה, ואותו החלק הנה הגם שהוא ממנה גופה, כי הוא כח החומר אשר בהצורה, כי הנה ישנם בכל עליון הכח להתהוות דהתחתון, אלא שהוא בטל אצלו ואינו עולה בו בשם, ועכ"פ הוא כי כח החומר הוא בהצורה והוא ממנו גופה, אמנם כי הנה בעת מיתת המלכים בעולם הנקודות הנה יצא מכ"א כל אותו הכח לעצמו, והנה הם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר ירדו עם השברי כלים ונפלו ונתלכלכו בחלאת עולם התוהו, והם אשר צריכין תיקון הרבה, להטהר ולחזור ולהתקדש בקדושה של מעלה, משא"כ האורות עצמן שהם לא נפלו כלל ונשארו הם בקדושתם לעולם

והנה עד"ז יתבאר לנו ג"כ דברי הרב בשער הצלם פ"ב שאמר הכוונה במאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהכוונה הוא על הצלם שהוא לבוש הנשמה והגוף שלה וכנ"ל אות ט' ע"ש, והנה הוא ג"כ ע"פ דברינו הנ"ל, והיינו כי הנה נודע הוא כי הנשמה והרוח דהאדם הנה מצד עצמן לא היו הם צריכין תיקון כלל, וכמ"ש הרב בזוהר הרקיע דף מ"ב ע"א, וכן אמר ג"כ בשער הצלם פ"א בענין הצורה והחומר דהאדם כי הצורה הנה היא אין צריך תיקון כלל, וכל תיקונה הנה הוא רק בהחיצונית שבה שהוא אותו החלק ממנה המשתתף בהחומר, אשר עי"ז היא מתלבש בו ונעשית עמו לאחד, והוא חלק היותר חיצונית שבה, ואותו החלק הנה הגם שהוא ממנה גופה, כי הוא כח החומר אשר בהצורה, כי הנה ישנם בכל עליון הכח להתהוות דהתחתון, אלא שהוא

במל אצלו ואינו עולה בו בשם (ע' חסדי דוד סוף אות פ"א ומה שכתבתי שם בהגהות וביאורים אות ד') ועכ"פ הוא כי כח החומר הוא בהצורה והוא ממנו גופה, אמנם כי הנה בעת מיתת המלכים בעולם הנקודות הנה יצא מכ"א כל אותו הכח לעצמו, והנה הם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר ירדו עם השברי כלים ונפלו ונתלכלכו בחלאת עולם התוהו, והם אשר צריכין תיקון הרבה, להטהר ולחזור ולהתקדש בקדושה של מעלה, משא"כ האורות עצמן שהם לא נפלו כלל ונשארו הם בקדושתם לעולם,

והנה אותן הניצוצין הנה הם לבושי הנשמה אשר על ידם מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז כי הגופות הם נעשים מהשברי כלים, והנשמות הם מהאורות שנסתלקו למעלה. והלבושים הם מהניצוצין, וישנם ג' לבושין אחד לנפש ואחד לרוח ואחד לנשמה – ונראה כי הם מהג' מיני ניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, שהם מחב"ד, כי מהש"כ שהם מחכמה הנה מהם נמשך לבושי הנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח שהם מהדעת הנה מהם נמשך לבושי דהנפש – והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש, וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה – ואלו הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל

והנה אותן הניצוצין הנה הם לבושי הנשמה אשר על ידם מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז כי הגופות הם נעשים מהשברי כלים, והנשמות הם מהאורות שנסתלקו למעלה. והלבושים הם מהניצוצין, וישנם ג' לבושין אחד לנפש ואחד לרוח ואחד לנשמה כמ"ש בזה"ק פ' ויחי רכ"ד ע"ב, ונראה כי הם מהג' מיני ניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, שהם מחב"ד כנודע בדברינו, כי מהש"כ שהם מחכמה הנה מהם נמשך לבושי דהנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח

שהם מהדעת הנה מהם נמשך לבושי דהנפש (כי הלבוש הוא לעולם ממדרגה יותר גבוה ובסוד כנשר יעיר קנו כו' יפרוש כנפיו כו' כמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ח'), והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה, כן נראה לי וה"י יכפר, וע' פ' ויחי רכ"ז ב' ופ' ויקהל ר"י ריש ע"ב, ואלו הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל, וכמ"ש בפ' נח ס"ו ע"א, וע' פ' תרומה קמ"א ב' וקמ"ב ב' וק"ג ע"א ועוד בכ"מ.

בזוהר תזריע אמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"ג, ובהוא צלם אשתתפו יומין דבר נש ותליין ביה, ועל זה נאמר אך בצלם יתהלך איש, ובזוהר אמור: כי באותו הצלם הנה נברא כ"א ומתגדל בו ומתקיים בו והוא נמשך עמו מעת ריקומו בטיפת הזווג דמ"ד ומ"ן דאביו ואימו, ובו הוא יוצא לעולם, ובו הוא מתקיים עד סוף כל ימי חייו – ובזוהר שמות: כי באותו הצלם הנה בו נמשך עיקר כל מציאותו דכ"א, ולישראל הנה הוא נמשך מאתר קדישא, וצלם קדישא, ולהיפך הוא מסטרא דמסאבותא רח"ל, כי גם את זה לעומת זה עשה האלהי"ם

וע' עוד בפ' תזריע מ"ג רע"ב שאמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"ג, ובהוא צלם אשתתפו יומין דבר נש ותליין ביה, ועל זה נאמר, תהלים ט"ל, אך בצלם יתהלך איש, ובפ' אמור ק"ד רע"ב, אמרו שם עוד, כי באותו הצלם הנה נברא כ"א ומתגדל בו ומתקיים בו והוא נמשך עמו מעת ריקומו בטיפת הזווג דמ"ד ומ"ן דאביו ואימו, ובו הוא יוצא לעולם, ובו הוא מתקיים עד סוף כל ימי חייו, ע"ש ובפ' ויחי רכ"ז א' ושם ר"ז ב' ובפ' שמות י"ג ב' כי באותו הצלם הנה בו נמשך עיקר כל מציאותו דכ"א,

ול ישראל הנה הוא נמשך מאתר קדישא, וצלם קדישא, ולהיפך הוא מסטרא דמסאבותא רח"ל, כי גם את זה לעומת זה עשה האלה"ם.

אותו הצלם הנה הוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח המתבררים בכל יום, ונמשך בירורם ע"י הי"ב צרופי הוי"ה, השולטים בכל יום י"ב צרופי פנים בהי"ב שעות דהיום וי"ב צרופי אחר בהי"ב שעות דהלילה, ומתחלק ומתגלה כ"א לתתר"ף צרופים, שהם תתר"ף רגעי השעה וכן גם כל אותן הצרופי הוי"ה, הנה הם בכל יום ויום בגילוי מיוחד, שאינו דומה אור הצרופים דיום אחד לחבירו – מזה הוא שינוי ההנהגה והמאורעות שבכל יום, והוא לפי חלוקי איכות הניצוצין המתבררים בכל יום, שמשונים בכל יום מזולתו – ונעשה בירורם בכח אור הצרופים דהשם הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ ומתגלים ומתחלפים בכל יום

והנה אותו הצלם הנה הוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח המתבררים בכל יום, ונמשך בירורם ע"י הי"ב צרופי הוי"ה, השולטים בכל יום י"ב צרופי פנים בהי"ב שעות דהיום וי"ב צרופי אחר בהי"ב שעות דהלילה, ומתחלק ומתגלה כ"א לתתר"ף צרופים, שהם תתר"ף רגעי השעה וכן גם כל אותן הצרופי הוי"ה, הנה הם בכל יום ויום בגילוי מיוחד, שאינו דומה אור הצרופים דיום אחד לחבירו, ע' פרדס שער פרטי השמות פ"ב ובהגר"א בליקוטים סוף ספר יצירה דף כ"ג ע"ד מדפוס וואשא תרמ"ד ע"ש ותמצא כ"ז, והנה מזה הוא שינוי ההנהגה והמאורעות שבכל יום, והוא לפי חלוקי איכות הניצוצין המתבררים בכל יום, שמשונים בכל יום מזולתו, כמ"ש בפע"ח שער התפילה פ"ו כן בשעה"כ נ"ט סע"א ונעשה בירורם בכח אור הצרופים דהשם הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ ומתגלים ומתחלפים בכל יום כנזכר.

ומאותן הניצוצין המתבררים ומתחדשים בכל יום, ע"י הי"ב צרופי הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ בכל יום, הנה מחדש הקב"ה בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית והוא במה שנודע כי הניצוצים הנה הם כלולים מספי' ונשמות

ועולמות, ור"ל כי מהם הנה הוא הצלם הן להספי' והן להנשמות והן להעולמות, והרי אמרנו כי מהצלם הנה נמשך כל המציאות דכ"א כי בו הוא נברא ובו הוא מתרקם ובו הוא גדל ובו הוא מתקיים כנ"ל, והרי נעשה בחידוש הניצוצין שבכל יום חידוש כל מעשה בראשית שבכל יום:

ומאותן הניצוצין המתבררים ומתחדשים בכל יום, ע"י ה"ב צרופי הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ בכל יום, הנה מחדש הקב"ה בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית והוא במה שנודע כי הניצוצים הנה הם כלולים מספי' ונשמות ועולמות, ור"ל כי מהם הנה הוא הצלם הן להספי' והן להנשמות והן להעולמות, והרי אמרנו כי מהצלם הנה נמשך כל המציאות דכ"א כי בו הוא נברא ובו הוא מתרקם ובו הוא גדל ובו הוא מתקיים כנ"ל, והרי נעשה בחידוש הניצוצין שבכל יום חידוש כל מעשה בראשית שבכל יום:

הצלם הוא לבוש הנשמה אשר בו הוא מציאותה, ובו ועל ידו היא עולה לצרור החיים להתענג בנועם זיו אור דאספקלריא המאירה, הנה ראוי לדעת כי הנה נעשה שלימות כל הצלם לזכות על ידו לכל נועם זיו העתיד רק ממספר כל ימי חייו של האדם, כי הרי הוא נעשה ונארג לכ"א כהראוי לפי מדתו רק מהניצוצין המתבררים על ידו בכל יום, והוא בכח גילויי אור דצירופי הוי"ה המתחדשים בכל יום, והרי מתאחדים הניצוצין המתבררים בכל יום בהאור דצרופי הוי"ה שבכל יום, ומתלבש הנשמה בהם והוא מספר הימים דכ"א, רק לפי מדת לבושו הראוי אליו שהוא הצלם לזכות על ידה לטוב העתיד והרי נעשה שלימות הלבוש שהוא הצלם מכל המספר דימי חייו דוקא

ובענינינו שאנו מדברים עתה בענין הנשמות, שהצלם הנה הוא לבוש הנשמה אשר בו הוא מציאותה, ובו ועל ידו היא עולה לצרור החיים להתענג בנועם זיו אור דאספקלריא המאירה כנ"ל, הנה ראוי לדעת כי הנה נעשה שלימות כל הצלם לזכות על ידו לכל נועם זיו העתיד רק ממספר כל ימי חייו של האדם, כי הרי הוא נעשה ונארג לכ"א כהראוי

לפי מדתו רק מהניצוצין המתבררים על ידו בכל יום, והוא בכח גילויי אור דצירופי הוי"ה המתחדשים בכל יום, והרי מתאחדים הניצוצין המתבררים בכל יום בהאור דצירופי הוי"ה שבכל יום, ומתלבש הנשמה בהם והוא מספר הימים דכ"א, רק לפי מדת לבושו הראוי אליו שהוא הצלם לזכות על ידה לטוב העתיד והרי נעשה שלימות הלבוש שהוא הצלם מכל המספר דימי חייו דוקא.

זהו סוד הכתוב "ומדת ימי", כי מספר הימים דכל אחד הוא לפי מדת הצלם הראוי אליו – לכן מתאר את סכום מספר הימים בשם מדה, כי הם לפי מדת הצלם הראוי לנשמתו, ונקרא הצלם בשם מדה, כי הוא לכ"א רק במדה וקצבה. לפי מדרגתו ותכונתו – ע"ד שאמרו בגמ' ב"ב: שכל אחד נכוה מחופתו של חבירו – ובגמ' שבת: שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור לפי כבודו – ובמדרש תהלים: כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפנ"ע וגן עדן בפנ"ע, ולמדו זה ממקרא בקהלת: "כי הולך האדם אל בית עולמו", שישנו לכ"א רק עולם המיוחד אליו דוקא, והנה הוא מוכן אליו מימי קדם שהוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח השייך לנשמתו דכל אחד ואחד לפי ערך נפילתם בעולם התוהו ולפי ערך בירורם ותיקונם אשר מעת התיקון דמעשה בראשית והלאה עד ביאת המשיח

וזוהו סוד הכתוב תהלים ט"ל ומדת ימי, כי מספר הימים דכ"א הוא לפי מדת הצלם הראוי אליו, וע' זוה"ק ויחי רל"ג ב', ולכן מתאר את סכום מספר הימים בשם מדה, כי הם לפי מדת הצלם הראוי לנשמתו, ונקרא הצלם בשם מדה, כי הוא לכ"א רק במדה וקצבה. לפי מדרגתו ותכונתו, ע"ד שאמרו, ב"ב ע"ה א', שכל אחד נכוה מחופתו של חבירו, ובשבת קנ"ב א' שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור לפי כבודו, ובמדרש תהלים ל"ד בסופו, כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפנ"ע וגן עדן בפנ"ע, ולמדו זה ממקרא שכתוב קהלת י"ב, כי הולך האדם אל בית עולמו, שישנו לכ"א רק עולם המיוחד אליו דוקא, והנה הוא מוכן אליו מימי קדם שהוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח השייך לנשמתו דכל אחד ואחד לפי ערך

נפילתם בעולם התוהו ולפי ערך בירורם ותיקונם אשר מעת התיקון דמעשה בראשית והלאה עד ביאת המשיח.

כאשר יתוקנו כל הצלמים כולם, ר"ל כאשר יושלם התיקון דכל הצלמים אשר לכל הנשמות כולם דהאלף דור שבעה"ז, אז יבוא משיח צדקינו, ויתחיל משם ולהלאה התיקון דנשמתין חדתין שהם ג"כ אלף דור – אמנם סדר תיקונם דהאלף דור שבעה"ז, הנה הוא אם ע"י תורה ומעשים טובים אם ע"י צירוף וליבון שהם התלאות והעונשים אשר בעוה"ז ובעולם הנפשות – אך הם הולכים ומתתקנים עכ"פ

כי כאשר יתוקנו כל הצלמים כולם ר"ל כאשר יושלם התיקון דכל הצלמים אשר לכל הנשמות כולם דהאלף דור שבעה"ז כנ"ל אות י' אז יבוא משיח צדקינו ויתחיל משם ולהלאה התיקון דנשמתין חדתין שהם ג"כ אלף דור כמו שבארנו בספר הדע"ה בהמאמר כללי שבתחילתו אות ג', וסדר תיקונם הנה בארנו שם ח"ב דרוש ג' ענף י"ח י"ט כ', וע"ש עוד דרוש ד' ענף כ"ג ס' ב', אמנם סדר תיקונם דהאלף דור שבעה"ז, הנה הוא אם ע"י תורה ומעשים טובים אם ע"י צירוף וליבון שהם התלאות והעונשים אשר בעוה"ז ובעולם הנפשות, כנודע בדברינו, אך הם הולכים ומתתקנים עכ"פ.

זהו שאמרו: אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ר"ל עד שיושלם להתתקן כל הצלמים כולם לכל האלף דור דהנשמות שבעה"ז, שהוא הלבוש והגוף הראוי לכ"א, אשר על ידו היא עולה ליראות את פני ה' ליהנות מזיו אור דאספקלריא המאירה – וכבר אמרנו כי עיקר התיקון להתתקן מצחנת וזוהמת דעולם התוהו הנה עיקרו הוא רק על הצלמים כי הם נעשו מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, אשר הם נפלו ונבלעו בחלאת הזוהמא ובהם הוא הבירור כנודע – אבל הנשמות עצמן הנה הם מהאורות דהנקודות אשר הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים ולא נתלכלכו הם בזוהמת דעולם התוהו כלל – אומנם כאשר נתקן ונתברר איזה ניצוץ הראוי לצלם, ועולה למ"ן, הנה נעשה עי"ז זווג עליון ונמשך

עיי"ז מלמעלה את אור הנשמה הראויה לאותו הצלם, והנה היא נמשך ממקורה העליון הוא האמא הכללי שבא"ק הכולל ישסו"ת, כי שם הוא השורש דכל הנקודות שיצאו מהעינים כנודע וכן שם הנה היה עליית האורות שלהם ג"כ בעת מיתת המלכים, והיה אז עלייתם ג"כ בבחי' מ"ן ויצא ונתגלה עיי"ז אור המ"ה דהמצח – ולכן כאשר נתברר איזה הניצוץ הראוי לצלם ועולה למ"ן ונעשה עיי"ז זווג עליון, הנה נמשך עיי"ז את אור הנשמה הראויה אליו עיי"ז הזווגי דפב"פ בכל הפרצופים כולם ובכל התיקוני דאור המ"ה שבהם ומתלבש באותו הצלם ויורדת בעוה"ז, והרי תלוי יציאת הנשמות דכל האלף דור שבהעוה"ז בבירוורו הצלמים דוקא, כי אינו נמשך שום נשמה ממקורה העליון לירד מלמעלה למטה, עד שנתברר הצלם שלה ועולה מלמטה למעלה

וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבנוף, ור"ל עד שיושלם להתתקן כל הצלמים כולם לכל האלף דור דהנשמות שבהעוה"ז, שהוא הלבוש והנוף הראוי לכ"א, אשר על ידו היא עולה ליראות את פני ה' ליהנות מזיו אור דאספקלריא המאירה וכנ"ל וכבר אמרנו כי עיקר התיקון להתתקן מצחנת זוהמת דעולם התוהו הנה עיקרו הוא רק על הצלמים כי הם נעשו מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, אשר הם נפלו ונבלעו בחלאת הזוהמא ובהם הוא הבירור כנודע אבל הנשמות עצמן הנה הם מהאורות דהנקודות אשר הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים ולא נתלכלכו הם בזוהמת דעולם התוהו כלל, אומנם כאשר נתקן ונתברר איזה ניצוץ הראוי לצלם, ועולה למ"ן, הנה נעשה עיי"ז זווג עליון ונמשך עיי"ז מלמעלה את אור הנשמה הראויה לאותו הצלם, והנה היא נמשך ממקורה העליון הוא האמא הכללי שבא"ק הכולל ישסו"ת, כי שם הוא השורש דכל הנקודות שיצאו מהעינים כנודע וכן שם הנה היה עליית האורות שלהם ג"כ בעת מיתת המלכים, והיה אז עלייתם ג"כ בבחי' מ"ן ויצא ונתגלה עיי"ז אור המ"ה דהמצח כנ"ל אות ג' ד', ולכן כאשר נתברר איזה הניצוץ הראוי לצלם ועולה למ"ן ונעשה עיי"ז

זווג עליון, הנה נמשך ע"ז את אור הנשמה הראויה אליו ע"י הזווגי דפכ"פ בכל הפרצופים כולם ובכל התיקוני דאור המ"ה שבהם ומתלבש באותו הצלם ויורדת בעוה"ז, והרי תלוי יציאת הנשמות דכל האלף דור שבהעוה"ז בבירורו הצלמים דוקא, כי אינו נמשך שום נשמה ממקורה העליון לירד מלמעלה למטה, עד שנתברר הצלם שלה ועולה מלמטה למעלה.

כבר אמרנו שכל הנשמות כולם דהאלף דור הצריכים לצאת בהעוה"ז, הנה הם התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והם מתתקנים תמיד ויוצאים כולם בעוה"ז עד ביאת המשיח – כי בלתי זה אי אפשר – כי כן גזרה רצונו ית"ש – ועל דבר זה נכרת ברית, כמ"ש דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם – כי הנה כ"ז הוא עומק סוד כריתת ברית בין הבתרים, שיתוקנו ויצאו ממנו ועל ידו כל האלף דור כולם, כי יתבררו ויתלבנו ויצרפו כולם כאש מצרף בצירוף אחר צירוף ובליבון אחר ליבון עד שיצרפו כולם עכ"פ כצרף כסף – והוא מה שהראה לו הקב"ה, השמש באה, ועלטה היה, והנה תנור עשן ולפיז אש אשר עבר בין הגזרים, ר"ל על אותן שנגזרו להיבראות, שהם התתקע"ד דורות – כי בהם תלוי תיקון כל העולם כולו

וכבר אמרנו שכל הנשמות כולם דהאלף דור הצריכים לצאת בהעוה"ז, הנה הם התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והם מתתקנים תמיד ויוצאים כולם בעוה"ז עד ביאת המשיח כי בלתי זה אי אפשר, כי כן גזרה רצונו ית"ש ועל דבר זה נכרת ברית, וכמ"ש דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם, כי הנה כ"ז הוא עומק סוד כריתת ברית בין הבתרים, שיתוקנו ויצאו ממנו ועל ידו כל האלף דור כולם כי יתבררו ויתלבנו ויצרפו כולם כאש מצרף בצירוף אחר צירוף ובליבון אחר ליבון עד שיצרפו כולם עכ"פ כצרף כסף, והוא מה שהראה לו הקב"ה, השמש באה, ועלטה היה, והנה תנור

עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים, ר"ל על אותן שנגזרו להיבראות, שהם התתקע"ד דורות, כמ"ש רש"י בחגיגה י"ג סע"ב כי בהם תלוי תיקון כל העולם כולו כנ"ל אות י".

והוא סוד מ"ש בין הגזרים האל"ה, כי הפגם דהתתקע"ד דורות הנה הוא בסוד האותיות אל"ה מאלהי"ם, שנפרדו אל"ה ממ"י, שהוא קיצוץ בנטיעות רח"ל, כזוה"ק משפטים, דהשתא בגלותא אסתלק מ"י לעילא כביכול והוה מ"י ואל"ה בפרודא אבל לזמנא דאתי יתחברון כחדא ושמא דאלהי"ם יהא שלים על תיקוניה כו', וזה סוד הכתוב מי אלה כעב תעופנה כו' ע"ש – וכן היה בהתתקע"ד דורות, כי אז היה הפגם בהאותיות אלה שלא נתייחדו במ"י – וזהו שאמר בין הגזרים האל"ה, כי עובר תנור עשן ולפיד אש, שהם הצירופים והליבונים כולם אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח בשביל אותן שנגזרו להיבראות שהם התתקע"ד דורות, על הפגם דאותיות אל"ה אשר בכל משך ימי הגלות – והנה תלוי כל תיקונם בתיקון כל הצלמים – כאשר יתבררו הם, אז יתוקנו כל האלף דור נשמות, לצאת בעוה"ז מתוקנים בהתיקון דאור המ"ה, ע"י הזווגי דכב"פ כהראוי

והוא ג"כ סוד מ"ש בין הגזרים, האל"ה, כי הפגם דהתתקע"ד דורות הנה הוא בסוד האותיות אל"ה מאלהי"ם שנפרדו אל"ה ממ"י שהוא קיצוץ בנטיעות רחמ"ל כנודע מזוה"ק ח"א דף ב' ע"א וכן הוא בזוה"ק משפטים ק"ה ע"א דהשתא בגלותא אסתלק מ"י לעילא כביכול והוה מ"י ואל"ה בפרודא אבל לזמנא דאתי יתחברון כחדא ושמא דאלהי"ם יהא שלים על תיקוניה כו', וזה סוד הכתוב מי אלה כעב תעופנה כו' ע"ש, וכן היה בהתתקע"ד דורות כי אז היה הפגם בהאותיות אלה שלא נתייחדו במ"י וזהו שאמר בין הגזרים האל"ה, כי עובר תנור עשן ולפיד אש, שהם הצירופים והליבונים כולם אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח בשביל אותן שנגזרו להיבראות שהם התתקע"ד דורות, על הפגם דאותיות אל"ה אשר בכל משך ימי הגלות וכנז' והנה תלוי כל תיקונם,

בתיקון כל הצלמים כנו, כי כאשר יתבררו הם אז יתוקנו כל האלף דור נשמות הנז' לצאת בעוה"ז מתוקנים בהתיקון דאור המ"ה, ע"י הזווגי דפב"פ כהראוי.

כל אותן האלף דור נשמות הרי הם מהאמא הכללי שבא"ק שהיא בחי' הגוף שבו, וכאשר מתתקנים לצאת ממנה בכל תיקוני דאור המ"ה שבה אז הנה הם נמשכים ויורדים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא ג"כ הגוף בהבריאה – ומשם הנה הם יוצאים ומתלבשים כל נשמה ונשמה בהצלם שלה שהוא הלבוש והגוף שבה, ויוצאת בעוה"ז – זהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף – הכוונה הוא, עד שיתוקנו ויצאו כל האלף דור נשמות מהאימא הכללי שבא"ק שהיא הגוף שבו, ויתוקנו ויצאו ממנה בהתיקוני דאור המ"ה שבה, והנה נמשכים ממנה בדרך תוספות אור ומוחין בכל פרצופי האצילות כולם עד הנוק' דז"א, שהיא הגוף באצילות ובהיסוד שבה, ומשם הם יוצאים ונמשכים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא הגוף בבריאה, אמנם כל סדר יציאתם ממקורם ותיקונם והמשכתם עד היכל אהבה דבריאה שהוא יציאתם וירידתם מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי בתיקון הצלמים, בבירורם ועלייתם מלמטה למעלה, כי הצלם הוא הלבוש והגוף דהנשמה אשר בו היא מתלבשת ועל ידו היא מתתקנת בכל תיקוניה הנז' ויוצאת ויורדת בעוה"ז, והרי נעשה ונשלם יציאת כל הנשמות שבגוף, ע"י תיקון הצלמים דוקא שהם הגוף דהנשמה, כי בתיקון דהצלמים שהם הגוף דהנשמה יכלו לצאת כל האלף דור דהנשמות כולם אשר נגזר עליהם לצאת בעוה"ז ויכלו וייצאו כולם מכל בחי' גוף אשר בא"ק ואצילות דבריאה

והנה כל אותן האלף דור נשמות הרי הם מהאמא הכללי שבא"ק שהיא בחי' הגוף שבו, וכאשר מתתקנים לצאת ממנה בכל תיקוני דאור המ"ה שבה אז הנה הם נמשכים ויורדים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא ג"כ הגוף בהבריאה וכנ"ל כ"ז באות ט' י' ע"ש ומשם הנה הם יוצאים ומתלבשים כל נשמה ונשמה בהצלם שלה שהוא הלבוש והגוף שבה, ויוצאת בעוה"ז,

וזהו מה שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והכוונה הוא, עד שיתוקנו ויצאו כל האלף דור נשמות מהאימא הכללי שבא"ק שהיא הגוף שבו, ויתוקנו ויצאו ממנה בהתיקוני דאור המ"ה שבה, והנה נמשכים ממנה בדרך תוספות אור ומוחין בכל פרצופי האצילות כולם עד הנוק' דו"א, שהיא הגוף באצילות ובהיסוד שבה, ומשם הם יוצאים ונמשכים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא הגוף דבריאה, אמנם כל סדר יציאתם ממקורם ותיקונם והמשכתם עד היכל אהבה דבריאה שהוא יציאתם וירידתם מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי בתיקון הצלמים, בבירורם ועלייתם מלמטה למעלה, כי הצלם הוא הלבוש והגוף דהנשמה אשר בו היא מתלבשת ועל ידו היא מתתקנת בכל תיקוניה הנז' ויוצאת ויורדת בעוה"ז, והרי נעשה ונשלם יציאת כל הנשמות שבגוף, ע"י תיקון הצלמים דוקא שהם הגוף דהנשמה, כי בתיקון דהצלמים שהם הגוף דהנשמה יכלו לצאת כל האלף דור דהנשמות כולם אשר נגזר עליהם לצאת בעוה"ז ויכלו וייצאו כולם מכל בחי' גוף אשר בא"ק ואצילות דבריאה.

כל הכוונות כולם אשר נמצא בזה במאמרם ז"ל, היינו התיקונים שאמר שהכוונה הוא על התקע"ד דרין, עד שיושלמו ויתוקנו הם כולם לצאת מתקונים בהתיקון הראוי לצאת בעוה"ז, והגר"א שאמר שהכוונה הוא על הנשמות כולם אחר שנשלמו ונתקנו לצאת בעוה"ז? שהם בהיכל אהבה דבריאה, והרב שאמר שהכוונה הוא על תיקון הצלמים כולם, הנה אלו הג' כוונות הם עולים כולם בקנה אחד, כי התקע"ד דרין הרי הם מהאלף דור נשמות הנגזר לצאת בכל משך ימי עולם דהעוה"ז, וכאשר מתקנים לצאת בהתיקון הראוי להעוה"ז, והיינו כאשר מתתקנים לצאת ע"י הזווג דפב"פ דהזו"ן הנה אז הם יוצאים מהיסוד דהנוק' דאצילות ונמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, כי שם הוא החדר דכל הנשמות כולם קודם שיוצאים בעוה"ז – אמנם תיקון כ"ז, שהוא יציאתם ממקורם וכל תיקונם והמשכתם הנז' אשר מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי ונעשה

ע"י תיקון הצלמים שהם לבושי דהנשמות אשר הם מתתקנים ונעשים מבירורי הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מתבררים ועולים מלמטה למעלה ותיקונם הוא אם ע"י תורה ומצות אם ע"י מאורעות שהם הצירוף והליבון ועי"ז או עי"ז הנה הם מתבררים ומתתקנים ועולים למ"ן עד הנוק' דאצילות ועי"ז הנה נסבב ונעשה כל תיקוני דהנשמות יציאתם והמשכתם אשר מלמעלה למטה, והם מתתקנים והולכים תמיד עד"ז ע"י תיקוני דהצלמים, עד שיכלו לצאת בעוה"ז כל הנשמות שבגוף, שהוא מבחי' כל גוף, והוא יציאת כל האלף דור נשמות הנגזר עליהם לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז, ואז יבוא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון דנשמתין חדתין, ואז ישמח ה' במעשיו
בב"א

והרי לנו מכ"ז כי כל הכוונות כולם אשר נמצא בזה במאמרם ז"ל היינו התיקונים שאמר שהכוונה הוא על התתקע"ד דרין, עד שיושלמו ויתוקנו הם כולם לצאת מתוקנים בהתיקון הראוי לצאת בעוה"ז, והגר"א שאמר שהכוונה הוא על הנשמות כולם אחר שנשלמו ונתקנו לצאת בעוה"ז שהם בהיכל אהבה דבריאה, והרב שאמר שהכוונה הוא על תיקון הצלמים כולם, הנה אלו הג' כוונות הם עולים כולם בקנה אחד, כי התתקע"ד דרין הרי הם מהאלף דור נשמות הנגזר לצאת בכל משך ימי עולם דהעוה"ז, וכאשר מתקנים לצאת בהתיקון הראוי להעוה"ז, והיינו כאשר מתתקנים לצאת ע"י הזווג דפכ"פ דהזו"ן הנה אז הם יוצאים מהיסוד דהנוק' דאצילות ונמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, כי שם הוא החדר דכל הנשמות כולם קודם שיוצאים בעוה"ז כמ"ש בזה"ק פקודי רנ"ג ע"א, אמנם תיקון כ"ז, שהוא יציאתם ממקורם וכל תיקונם והמשכתם הנז' אשר מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי ונעשה ע"י תיקון הצלמים שהם לבושי דהנשמות אשר הם מתתקנים ונעשים מבירורי הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מתבררים ועולים מלמטה למעלה ותיקונם הוא אם ע"י תורה ומצות אם ע"י מאורעות שהם הצירוף והליבון

ועי"ז או עי"ז הנה הם מתבררים ומתקנים ועולים למ"ן עד הנוק'
דאצילות ועי"ז הנה נסבב ונעשה כל תיקוני דהנשמות יציאתם
והמשכתם אשר מלמעלה למטה, והם מתקנים והולכים תמיד עד"ז עי'
תיקוני דהצלמים, עד שיכלו לצאת בעוה"ז כל הנשמות שבגוף, שהוא
מבחי' כל גוף הנז', והוא יציאת כל האלף דור נשמות הנגזר עליהם
לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז, ואז יבוא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל
מאז ולהלאה התיקון דנשמתין חרתין, ואז ישמח ה' במעשיו בב"א. (ספר
הכללים כלל ח' ענף ח' אותיות י"א).

**אמרנו לעיל שכל הנשמות כולם שהיו כלולים באדה"ר,
שהם כל הנשמות העומדים לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז
עד ביאת המשיח, הנה הם כללות כל הנשמות שבגוף שהם
אלף דור, אשר עליהם נאמר שומר הברית והחסד וגו' לאלף
דור, והם כל הנשמות דהעוה"ז, וכן אמרנו ג"כ כי ענין האלף
דור הנה הם בחשבון התקע"ד דורות אשר קומטו
להבראות קודם שנברא העולם עם הכ"ו דורות אשר
מאדה"ר עד משה רבע"ה, אשר עליהם נאמר דבר צוה לאלף
דור – וצריך על זה ביאור גדול, כי א"כ הרי נמצא לפ"ז שגם
התקע"ד דורות הנה הם בכלל האלף דור נשמות דכל משך
זמן דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח אשר היו כולם כלולים
בנשמת אדה"ר, והרי יהיה נמצא שגם כל התקע"ד דורות
היו ג"כ כלולים בנשמת אדה"ר, והוא באמת דבר שאי
אפשר להאמר, כי הרי בפירוש אמרו רז"ל עליהם בחגיגה
שקומטו להיבראות קודם שנברא העולם, ולא נבראו, עמד
הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור, והרי
לא היו הם כלולים בנשמת אדה"ר כלל וכלל ח"ו, ועוד כי
הרי כל אותן הנשמות שנכללו באדה"ר הנה הם נתקנו כולם
בעת התיקון דמעשה בראשית בהתיקוני דאור המ"ה
ובהיחודי דפב"ב, אלא שע"י החטא הנה חזרו וירדו כנודע,
אבל מתחילה הנה נתקנו הם בכל תיקונם הראוי, משא"כ
התקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז כלל, וכל תיקונם
הוא רק אח"כ ע"י גלגולים וע"י צירופים וליבוניס אשר בכל**

משך ימי עולם, והנה היה מתחיל צירופם ע"י אשו של גיהנם אשר התחיל שרפתו ביום ב' דמעשי בראשית, אך עכ"פ הוא כי הם לא נתקנו אז כלל, אלא שנמשך תיקונם לאט לאט והוא רק בכל משך ימי עולם כולו, והרי ע"כ הוא כי האלף דור נשמות אשר נתקנו ונכללו באדה"ר הם זולת התתקע"ד דורות – ולעיל בכל דברינו הרי מבואר ההיפך שכל ענין דאלף דור הם רק בחשבון התתקע"ד דורות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והרי היו כולם כלולים באדה"ר, והוא היפך מהנ"ל, והרי צריך הדבר ביאור גדול להתאימם יחד

(ג) אמנם הנה צריכים אנו לבאר עוד בזה, כי הנה אמרנו לעיל מאות ט' והלאה שכל הנשמות כולם שהיו כלולים באדה"ר. שהם כל הנשמות העומדים לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז עד ביאת המשיח, הנה הם כללות כל הנשמות שבנוף שהם אלף דור, אשר עליהם נאמר סוף פרשה ואתחנן שומר הברית והחסד וגו' לאלף דור, והם כל הנשמות דהעוה"ז, וכן אמרנו שם ג"כ כי ענין האלף דור הנה הם בחשבון התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות קודם שנברא העולם עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, אשר עליהם נאמר דבר צוה לאלף דור, וכנ"ל בדברינו וכן בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ח ס' א' ובכ"מ, ועל זה הרי צריך ביאור גדול, כי א"כ הרי נמצא לפ"ז שגם התתקע"ד דורות הנה הם בכלל האלף דור נשמות דכל משך זמן דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח אשר היו כולם כלולים בנשמת אדה"ר, והרי יהיה נמצא שגם כל התתקע"ד דורות היו ג"כ כלולים בנשמת אדה"ר, והוא באמת דבר שאי אפשר להאמר. כי הרי בפירוש אמרו רז"ל עליהם, חגיגה י"ג סע"ב, שקומטו להיבראות קודם שנברא העולם, ולא נבראו, עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור, וע' לעיל אות ט' ואות י"א, והרי לא היו הם כלולים בנשמת אדה"ר כלל וכלל ח"ו, ועוד כי הרי כל אותן הנשמות שנכללו באדה"ר הנה הם נתקנו כולם בעת התיקון דמעשה בראשית בהתיקוני דאור המ"ה ובהיחודי דפכ"ב וכנ"ל אות ה', אלא שע"י

ה"ערב רב" וכל המסתעף

קטז

החטא הנה חזרו וירדו כנודע, אבל מתחילה הנה נתקנו הם בכל תיקונם הראוי, משא"כ התתקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז כלל, וכל תיקונם הוא רק אח"כ ע"י גלגולים וע"י צירופים וליבונים אשר בכל משך ימי עולם וכנ"ל אות ט' וי"א. והנה היה מתחיל צירופם ע"י אשו של גיהנם אשר התחיל שרפתו ביום ב' דמע"ב. ע' ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ח סי' ח' ע"ש. אך עכ"פ הוא כי הם לא נתקנו אז כלל. אלא שנמשך תיקונם לאט לאט והוא רק בכל משך ימי עולם כולו. והרי ע"כ הוא כי האלף דור נשמות אשר נתקנו ונכללו באדה"ר הם זולת התתקע"ד דורות. ולעיל בכל דברינו הרי מבואר ההיפך שכל ענין דאלף דור הם רק בחשבון התתקע"ד דורות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה. וכמ"ש במדרש בר"פ כ"ח סי' ד' ובכ"מ וכנודע. והרי היו כולם כלולים באדה"ר והוא היפך מהנ"ל והרי צריך הדבר ביאור גדול להתאימם יחד.

אך הענין בזה הוא – כי הנה מציאות כל התקע"ד דורות הנה הם רק מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר נפלו בעולם התוהו, ור"ל הניצוצין שנפלו מאורות הנשמות העיקרים שבהם – והענין הוא כי נודע הוא שהנקודות כולם הנה היה כל נקודה כלול מה' מחצבים – מחצב הספירות, מחצב הנשמות, מחצב המלאכים, מחצב גלידת הדינין (אשר מזה נעשה אח"כ כל הזוהמא כולה), מחצב העולמות – וכאשר מיתו המלכים, שיצאו האורות מהכלים, ועלו האורות למעלה, והשברי כלים עם הניצוצין הם ירדו למטה, ויצא ונעשה אז עי"ז למטה כל שרשי המציאית בבחי' כקרני חגבים, מכל הד' מחצבים התחתונים, נשמות, מלאכים, קליפות, עולמות, והם יצאו ונעשו מהשברי כלים ע"י הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שבהם, כי הניצוצין השתמשו להם אז במקום אורות ונשמות, ונעשה ע"י הניצוצין השרשים דכל מחצב, בבחי' שרשים קטנים וכקרני חגבים

אך הענין בזה הוא כי הנה מציאות כל התקע"ד דורות. הנה הם רק, מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר נפלו בעולם התוהו, ור"ל הניצוצין שנפלו מאורות הנשמות העיקרים שבהם, והענין הוא כי נודע הוא שהנקודות כולם הנה היה כל נקודה כלול מה' מחצבים. מחצב הספירות. מחצב הנשמות. מחצב המלאכים. מחצב גלידת הדינין (אשר מזה נעשה אח"כ כל הזוהמא כולה). מחצב העולמות. ע' ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענ"א. וכאשר מיתו המלכים. שיצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה והשברי כלים עם הניצוצין הם ירדו למטה. ויצא ונעשה אז עי"ז למטה. כל שרשי המציאית. בבחי' כקרני חגבים, מכל הד' מחצבים התחתונים, נשמות, מלאכים, קליפות, עולמות, והם יצאו ונעשו מהשברי כלים. ע"י הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שבהם. כי הניצוצין השתמשו להם אז במקום אורות ונשמות. ונעשה ע"י הניצוצין השרשים דכל מחצב. בבחי' שרשים קטנים וכקרני חגבים. וכמו שמתבאר כ"ז בדברינו בארוכה בספר הדע"ה שם.

אחר שמיתו המלכים ויצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה, ולא ירדו למטה אלא רק השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, ויצאו אז מהניצוצין דמחצב הנשמות ומהשברי כלים שלהם כל המציאות דהתקע"ד דורות – והרי לא נעשו הם כולם רק אלא מהניצוצין לבד, אבל עיקר האורות השייך להם שהם הנשמות העיקריים, הרי הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים, ולא נתגלו ולא יצאו הם אז כלל, והם הנשמות העיקריים השייך להתקע"ד דורות עצמן, אלא שהם לא יצאו אז בעולם התוהו ולא נפגמו הם כלל, וכנודע שעיקר האורות עלו למעלה, וכל התקע"ד דורות שיצאו, והפגם והקלקול הנעשה בהם, הנה הוא רק בהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מהם, אבל האורות עצמן שהם הנשמות העיקרים גופה, הרי הם לא יצאו אז ולא נפגמו הם כלל, ונשארו הם כמו שהיו בעולם הנקודות, והנה הם אשר נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית בתיקוני דאור המ"ה ובהיחוד דפב"פ, והם אשר נכללו באדם הראשון

אך מה שנוגע לעניינינו בענין הנשמות. כי הנה אחר שמיתו המלכים. ויצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה. והנה לא ירדו למטה אלא רק השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח. והנה יצאו אז מהניצוצין דמחצב הנשמות ומהשברי כלים שלהם. כל המציאות דהתקע"ד דורות. והרי לא נעשו הם כולם רק, אלא מהניצוצין לבד. אבל עיקר האורות השייך להם. שהם הנשמות העיקריים. הרי הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים. ולא נתגלו ולא יצאו הם אז כלל, והם הנשמות העיקריים השייך להתקע"ד דורות עצמן. אלא שהם לא יצאו אז בעולם התוהו ולא נפגמו הם כלל. וכנודע שעיקר האורות עלו למעלה. וכל התקע"ד דורות שיצאו. והפגם והקלקול הנעשה בהם. הנה הוא רק בהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מהם. אבל האורות עצמן שהם הנשמות העיקרים גופה, הרי הם לא יצאו אז ולא נפגמו הם כלל. ונשארו הם כמו שהיו בעולם הנקודות. והנה הם אשר נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית בתיקוני דאור המ"ה ובהיחוד דפב"פ. והם אשר נכללו באדם הראשון.

ונמצא כי הנה הם באמת מחשבון התתקע"ד דורות כי הם הנשמות העיקרים שלהם השייך להם, כי התתקע"ד דורות הם כולם רק מהניצוצין שלהם, ולא יצאו בעולם התוהו אלא רק בחי' הנשמות אשר מהניצוצין לבד, והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום – אבל בעת התיקון דמעשה בראשית הנה אז יצאו האורות העיקרים ג"כ שהם הנשמות העיקרים שלהם עצמן והם אשר היו כולם כלולים באדה"ר – והרי נמצא כי האלף דור נשמות אשר אמרנו שהם בחשבון התתקע"ד דורות, עם האלף דור נשמות אשר אמרנו שהיו כלולים באדה"ר, הנה הם באמת דבר אחד, כי התתקע"ד דורות הם מהניצוצין שבהם, אלא שבעולם התוהו הנה לא יצא אז אלא רק הניצוצין לבד, ובעת התיקון דמע"ב הנה אז יצאו העיקרים שבהם ג"כ והם אשר נכללו באדה"ר

ונמצא כי הנה הם באמת מחשבון התתקע"ד דורות כי הם הנשמות העיקרים שלהם. השייך להם. כי התתקע"ד דורות הם כולם רק מהניצוצין שלהם כנז' ולא יצאו בעולם התוהו אלא רק בחי' הנשמות אשר מהניצוצין לבד. והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום. אבל בעת התיקון דמעשה בראשית הנה אז יצאו האורות העיקרים ג"כ שהם הנשמות העיקרים שלהם עצמן והם אשר היו כולם כלולים באדה"ר. והרי נמצא כי האלף דור נשמות אשר אמרנו שהם בחשבון התתקע"ד דורות, עם האלף דור נשמות אשר אמרנו שהיו כלולים באדה"ר. הנה הם באמת דבר אחד. כי התתקע"ד דורות הם מהניצוצין שבהם. אלא שבעולם התוהו הנה לא יצא אז אלא רק הניצוצין לבד. ובעת התיקון דמע"ב הנה אז יצאו העיקרים שבהם ג"כ והם אשר נכללו באדה"ר.

וכבר אמרנו כי התתקע"ד דורות הנה נמשך תיקונם רק לאט לאט שהוא בכל משך ימי עולם כולו, א"כ הרי נמצא כי בהנשמות הנה נפרדו הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשה בראשית, כי הרי האורות הם נתקנו אז היטיב בתיקוני דאור המ"ה וביחוד דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר, אבל הניצוצין אשר מהם הוא התתקע"ד דורות

הנודעים, הנה תולה תיקונם בהצירופים והליבוניים דכל משך ימי עולם, והרי נפרדו בהנשמות הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשי בראשית

וכבר אמרנו כי התתקע"ד דורות הנה נמשך תיקונם רק לאט לאט שהוא בכל משך ימי עולם כולו כנ"ל. וא"כ הרי נמצא כי בהנשמות, הנה נפרדו הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשה בראשית. כי הרי האורות הם נתקנו אז היטיב בתיקוני דאור המ"ה וביחוד דפכ"פ. כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר כנו". אבל הניצוצין אשר מהם הוא התתקע"ד דורות הנודעים. הנה תולה תיקונם בהצירופים והליבוניים דכל משך ימי עולם. והרי נפרדו בהנשמות הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמע"ב.

האמת הוא שכל תיקון נשמת אדה"ר עם כל הנשמות שנכללו בו הנה היה רק בבחי' נס ובחסד המאציל ית"ש, כי היה לידת נשמת אדה"ר בלתי עליית מ"ן דהמלכות, אלא שעלו הזו"ן למעלה בחיק או"א והשתמשו בהמ"ן דאימא, אך עכ"פ הוא כי בהנשמות הנה נפרדו האורות מהניצוצין גם בעת התיקון דמע"ב כי הנשמות נתקנו אז אבל הניצוצין הנה הם נשארו עדיין בלא תיקון

ואין להקשות בזה כי איך אפשר שיתוקנו האורות בלתי תיקון דעליית המ"ן דהניצוצין. ומה גם כי הרי אמרנו לעיל אות ג' ד' שכל תיקוני דאור המ"ה הפנימי הוא נעשה רק ע"י עליית הניצוצין ע"ש. וא"כ הרי כאן בהנשמות אשר כל הניצוצין שהם התתקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז עדיין כלל. א"כ איך נתקנו האורות שהם הנשמות בלתי עליית מ"ן דהניצוצין, אך דע כי האמת הוא שכל תיקון נשמת אדה"ר עם כל הנשמות שנכללו בו הנה היה רק בבחי' נס ובחסד המאציל ית"ש, והוא מ"ש הרב בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש א' כי היה לידת נשמת אדה"ר בלתי עליית מ"ן דהמלכות, אלא שעלו הזו"ן למעלה בחיק או"א והשתמשו בהמ"ן דאימא וכנודע, אך עכ"פ הוא כי בהנשמות, הנה נפרדו האורות

מהניצוצין גם בעת התיקון דמע"ב כי הנשמות נתקנו אז אבל הניצוצין הנה הם נשארו עדיין בלא תיקון.

הצלמים הם לבושין דהנשמות אשר על ידם עולה הנשמה להאיר באור דאספקלריא המאירה, והנה אותן הלבושין הנה הם באמת מהנשמה עצמה, וכהדין קמצא דלבושיה מינה, כי הנה הם מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שהם הניצוצין שירדו מהאורות עצמן, ובהם הוא כל התיקונים, וכאשר מתתקנים הם, הנה מתלבש בהם הנשמה לעלות ולקבל אור פני מלך חיים – אמנם בעולם התוהו הנה השתמשו אז אותן הניצוצין לאורות ונשמות, והוא ע"ד הקטנות וגדלות כי המוחין דקטנות נעשין לקרומין שהם לבושי המוחין דהגדלות

וסוד הדברים בזה הוא, ע"פ עומק הדברים שאמרנו לעיל אות י"א בסוד הצלמים, שהם לבושין דהנשמות אשר על ידם עולה הנשמה להאיר באור דאספקלריא המאירה, והנה אותן הלבושין הנה הם באמת מהנשמה עצמה, וכהדין קמצא דלבושיה מינה (ב"ר פ' כ"א ס' ה'), כי הנה הם מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שהם הניצוצין שירדו מהאורות עצמן, ובהם הוא כל התיקונים כנ"ל אות י"א, וכאשר מתתקנים הם, הנה מתלבש בהם הנשמה לעלות ולקבל אור פני מלך חיים, אמנם בעולם התוהו הנה השתמשו אז אותן הניצוצין לאורות ונשמות

בקטנות הנה אז משמשים הניצוצין למוחין, ובגדלות הנה הם נעשין לקרומין ולבושין – כן בענינינו בענין האורות דהנשמות, כי בעולם התוהו שהוא אחר מיתת המלכים, שעלו האורות למעלה וירדו הניצוצין עם השב"כ למטה, הנה שימשו אז הניצוצין, לאורות ונשמות, והם התתקע"ד דורות, ובאשר שהניצוצין הנה הם מהסיגים ומתוקף דינים קשים, לכן יצאו הם אז כולם סורס רע, וכמ"ש במדרש תהלים שהיו כולם רעים, והנה הם מתגלגלים ומתצרפים ומתלבנים תמיד בכל משך ימי עולם בצירוף אחר צירוף עד שלבסוף יתוקנו כולם, וכאשר הם מתתקנים הנה נעשו הם לצלמים,

שהוא לבושים, להאורות והנשמות העיקריים אשר הם נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית והם כל הנשמות שנכללו באדה"ר והם מהאורות העיקרים שעלו למעלה בעת מיתת המלכים, והם האורות העיקרים דאותן הניצוצין עצמן שירדו למטה שהם התתקע"ד דורות, וכאשר מתצרפים התתקע"ד דורות ומתתקנים, הנה נעשו הם לצלמים ולבושים על הנשמות העיקריים, וזהו תיקונם התכליתית שהוא תיקונם האחרון, שיתוקנו להעשות לצלמים עליהם

והוא ע"ד הקטנות וגדלות כי המוחין דקטנות נעשין לקרומין שהם לבושי המוחין דהגדלות, ע' מבו"ש שער ה' ח"א פ' י"ג וכן הוא בשער הצלם פ"ב ואמר שם כי מוחין דעיבור נעשים קרום החיצון להמוחין דגדלות ומוחין דיניקה נעשין קרום הפנימי להמוחין דגדלות ע"ש, והקרומין הנה הם מהניצוצין, ע' מוחין פ"א ושעה"ק דף כ"ט ע"א וכן הוא בכ"מ, והרי לנו כי בקטנות הנה אז משמשים הניצוצין למוחין, ובגדלות הנה הם נעשין לקרומין ולבושין, והנה כן הוא כ"ז ג"כ בענינינו בענין האורות דהנשמות, כי בעולם התוהו שהוא אחר מיתת המלכים, שעלו האורות למעלה וירדו הניצוצין עם השב"כ למטה, הנה שימשו אז הניצוצין, לאורות ונשמות, והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום, ובאשר שהניצוצין הנה הם מהסינים ומתוקף דינים קשים, לכן יצאו הם אז כולם סורם רע, וכמ"ש במדרש תהלים מזמור צ' ס' י"ג שהיו כולם רעים, והנה הם מתגלגלים ומתצרפים ומתלבנים תמיד בכל משך ימי עולם בצירוף אחר צירוף עד שלבסוף יתוקנו כולם, וכאשר הם מתתקנים הנה נעשו הם לצלמים, שהוא לבושים, להאורות והנשמות העיקריים אשר הם נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית והם כל הנשמות שנכללו באדה"ר והם מהאורות העיקרים שעלו למעלה בעת מיתת המלכים, והם האורות העיקרים דאותן הניצוצין עצמן שירדו למטה שהם התתקע"ד דורות כנז', וכאשר מתצרפים התתקע"ד דורות ומתתקנים, הנה נעשו הם לצלמים ולבושים על הנשמות העיקריים, וזהו

תיקונם התכליתית שהוא תיקונם האחרון, שיתוקנו להעשות לצלמים עליהם.

חסרון התיקון דאותן הצלמים מה שלא נתקנו הם בהתיקון דמע"ב אלא שנשאר תיקונם לכל הזמן דמשך ימי עולם, הנה זה גרם ג"כ חסרון גדול גם בתיקון האורות והנשמות העיקריים עצמן, והיינו כי הנה הגם שהם נתקנו בתיקוני דאור המ"ה ובכל היחודי דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר, אמנם כבר אמרנו כי מציאותם נעשה רק ע"י בחי' נס, והוא ע"י עליית הזו"ן למעלה בהיכלין דאו"א, אבל במקומם היו הזו"ן רק אב"א, ושם היה לידת דאותן הנשמות ג"כ, במקום הזו"ן עצמן בהיותם אב"א ובבחי' שליטת הדינין, והיה כ"ז? בסיבת חסרון התיקון בהניצוצין שלהם שהם הצלמים

והנה חסרון התיקון דאותן הצלמים מה שלא נתקנו הם בהתיקון דמע"ב אלא שנשאר תיקונם לכל הזמן דמשך ימי עולם כנו', הנה זה גרם ג"כ חסרון גדול גם בתיקון האורות והנשמות העיקריים עצמן, והיינו כי הנה הגם שהם נתקנו בתיקוני דאור המ"ה ובכל היחודי דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר וכנ"ל, אמנם כבר אמרנו כי מציאותם נעשה רק ע"י בחי' נס, והוא ע"י עליית הזו"ן למעלה בהיכלין דאו"א, אבל במקומם היו הזו"ן רק אב"א, ושם היה לידת דאותן הנשמות ג"כ, במקום הזו"ן עצמן בהיותם אב"א ובבחי' שליטת הדינין וכנ"ל אות ו' ז', והיה כ"ז בסיבת חסרון התיקון בהניצוצין שלהם שהם הצלמים כנ"ל.

אמרנו לעיל שענין לידת הנשמות בהיותן אב"א הנה זה היה שורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת – הרי נמצא כי הענין דהתתקע"ד דורות שהוא מהחסרון דתיקון הניצוצין והצלמים, הנה זה היה ג"כ משורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת – זהו שאמרנו לעיל כי תיקון העולם כולו הוא תלוי בתיקון התתקע"ד דורות, כי כל זמן שלא נשלם תיקונם הרי לא נשלם עדיין התיקון דהמ"ן דהמלכות ועומדים עי"ז? הזו"ן אב"א כי ישנם עדיין מקום לאחיזת החיצונים, וכן

הרי חסר עדיין התיקון דהצלמים שהם לבושי דהנשמות שאין להם במה להתלבש ואי אפשר להם לצאת בעוה"ז, והרי לא נשלמו עדיין האלף דור שהם כל הנשמות שבגוף, מחמת שישנו עדיין מציאות הרע בעולם ע"י יניקתו ואחיזתו בהצלמים, שהוא שורש החטא דעץ הדעת ושורש כל חטא ופשע אשר בכל דורות עולם, כי כל זמן שלא נתקנו הזו"ן בהיחוד דפב"פ כהראוי, והוא ע"י חסרון דתיקון הצלמים, הנה נעשה לידת כל הנשמות בשליטת הדינין, ועי"ז נתקיים מה שנאמר לפתח חטאת רובץ, והוא שורש כל שאור שבעיסה הגורם כל חטאת

והנה אמרנו לעיל אות ו' ז' שענין לידת הנשמות בהיותן אב"א הנה זה היה שורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת, והרי נמצא כי הענין דהתתקע"ד דורות שהוא מהחסרון דתיקון הניצוצין והצלמים וכנז'. הנה זה היה ג"כ משורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת וזהו ג"כ מה שאמרנו לעיל אות י"א כי תיקון העולם כולו הוא תלוי בתיקון התתקע"ד דורות, כי כל זמן שלא נשלם תיקונם הרי לא נשלם עדיין התיקון דהמ"ן דהמלכות ועומדים עי"ז הזו"ן אב"א כי ישנם עדיין מקום לאחיזת החיצונים, וכן הרי חסר עדיין התיקון דהצלמים שהם לבושי דהנשמות שאין להם במה להתלבש ואי אפשר להם לצאת בעוה"ז, והרי לא נשלמו עדיין האלף דור שהם כל הנשמות שבגוף, כנ"ל אות י"א מחמת שישנו עדיין מציאות הרע בעולם, ע"י יניקתו ואחיזתו בהצלמים הנז', שהוא שורש החטא דעץ הדעת ושורש כל חטא ופשע אשר בכל דורות עולם, כי כל זמן שלא נתקנו הזו"ן בהיחוד דפב"פ כהראוי, והוא ע"י חסרון דתיקון הצלמים כנז', הנה נעשה לידת כל הנשמות בשליטת הדינין, ועי"ז נתקיים מה שנאמר לפתח חטאת רובץ, כמ"ש בזה"ק ויקהל רי"ט ב', וכנ"ל אות ו', והוא שורש כל שאור שבעיסה הגורם כל חטאת.

הכל תלוי בתיקון התתקע"ד דורות שהוא עצמו תשלום תיקון כל הצלמים, ואז יכלו כל הנשמות שבגוף לצאת

בעוה"ז שהם כלל כל הנשמות והם האלף דור נשמות שהיו כלולים באדה"ר, ואז יבא בן דוד משיח צדקנו בב"א

והרי עכ"פ הוא כי הכל תלוי בתיקון התתקע"ד דורות שהוא עצמו תשלום תיקון כל הצלמים, ואז יכלו כל הנשמות שבנוף לצאת בעוה"ז שהם כלל כל הנשמות והם האלף דור נשמות שהיו כלולים באדה"ר, ואז יבא בן דוד משיח צדקנו בב"א.

ענין מה שהם אלף דור, כבר אמרנו בענין הניצוצין שהוא בחשבון התתקע"ד דורות אשר הם יצאו זה מזה, זה אחר זה, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה – אמנם בענין האורות העיקריים עצמן שהם שרשי דהתתקע"ד, והם אשר נכללו באדה"ר, מה שהם אלף, כי כל הנשמות כולם הנה שרשם הוא מהב' כתפין דא"א שכל כתף הוא גימט' תק' והם מתלבשים באו"א וכן מהנצח הוד דא"א שהם מתלבשים בהזו"ן ובנצח הוד הוא שם צבאות בכ"א מהם ושם צבאות עם הכולל הוא גימט' תק' והרי הם אלף ומשם הוא השורש דכל הנשמות ולכן הם אלף דור, ואותן האורות כולם הנה הם יצאו אחד לאחד ונולדו ג"כ רק זה מזה, והרי הם אלף דור, והנה הם כל הנשמות הפרטיים אשר בכל אישים הפרטיים שבכל דור ודור אשר בכל משך זמן דהעוה"ז והם כולם רק מאותן האלף דור, העקריים עם הניצוצין, כי מהניצוצין נעשה הלבושים שהם הצלמים שעליהם, והם מתתקנים ע"י האדם בכל מספר ימי חייו, ויש בהם הרבה שהם מהתתקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש ושתלן בכל דור, והם אשר קשה תיקונם מאד, אמנם הם מתתקנים עכ"פ, וכאשר יושלם תיקונם ג"כ, הנה אז יתוקן העולם במלכות שד"י ית"ש, ואז ישמח ה' במעשיו והיה ה' למלך על כל הארץ בב"א

וענין מה שהם אלף דור, הנה בענין הניצוצין, כבר אמרנו שהוא בחשבון התתקע"ד דורות, אשר הם יצאו זה מזה. זה אחר זה, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, אמנם בענין האורות העיקריים עצמן

ה"ערב רב" וכל המסתעף

קכה

שהם שרשי דהתקע"ד, והם אשר נכללו באדה"ר כנ"ל. מה שהם אלף, הנה הוא ע"פ מ"ש הרב שער רוח הקודש ביחוד הזכירה בדף ל' ע"ב שמבואר שם כי כל הנשמות כולם הנה שרשם הוא מהב' כתפין דא"א שכל כתף הוא גימט' תק' והם מתלבשים באו"א וכן מהנצח הוד דא"א שהם מתלבשים בהזו"ן ובנצח הוד הוא שם צבאות בכ"א מהם ושם צבאות עם הכולל הוא גימט' תק' והרי הם אלף ומשם הוא השורש דכל הנשמות ולכן הם אלף דור וע' עוד במבו"ש שער א"א פ' י"ז ובשערוה"ק דף ס"ט ע"ב, והובא בספר חסדי דוד אות קי"ט, ע' שם ושם תמצא. ואותן האורות כולם הנה הם יצאו אחד לאחד ונולדו ג"כ רק זה מזה, והרי הם אלף דור, והנה הם כל הנשמות הפרטיים אשר בכל אישים הפרטיים שבכל דור ודור אשר בכל משך זמן דהעוה"ז והם כולם רק מאותן האלף דור, העקריים עם הניצוצין, כי מהניצוצין נעשה הלבושים שהם הצלמים שעליהם, והם מתתקנים ע"י האדם בכל מספר ימי חייו כמ"ש בשער הצלם, וכנ"ל אות ט' י' י"א, ויש בהם הרבה שהם מהתקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש ושתלן בכל דור, והם אשר קשה תיקונם מאד, אמנם הם מתתקנים עכ"פ וכנ"ל, וכאשר יושלם תיקונם ג"כ, הנה אז יתוקן העולם במלכות שד"י ית"ש, ואז ישמח ה' במעשיו והיה ה' למלך על כל הארץ בב"א. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות י"ד).

וכל קבלת הנרנח"י וכל גילוי שמתעלה האדם אח"כ הוא לפי ערך מעלת הלבוש הזה דהבלי דגרמי הנמשך בו מאביו ובאותו הלבוש הנה מושרש שם כל תכונותיו ומדותיו של הולד בכל הנהגתו ומעשיו וטבעו ועליו הוא כל התורה והמצוה כולו לתקנו ולטהרו ולקדשו ולהעלותו שיהא כולו קודש לה' ובו תלוי כל התורה כולה הכל רק לצורך התיקון

דהלבוש הזה וכן באותו הלבוש הנה בו תלוי כל תהלוכות האדם וכל עניניו מכל מה שעובר עליו בהעוה"ז מהעונוי והעושר היגון והשמחה הדאגה והרצון וכל התמורות כולם ובו הוא סוד צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכן רשע וטוב לו רשע ורע לו אשר כ"ז תלוי במחשבתו הנעלמה ית"ש בכל הסדרים שסידר בה קודם הבריאה איך שיתנהג בה כל הבריאה כולה בכללות ופרטות ופרטי פרטות בכל הנמצאיים כולם בכלל ובפרט ובפרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית כי ראשית הוא חכמה שהוא המחשבה והוא סוד מאמרם ז"ל כך עלה במחשבה לפני

וכל קבלת הנרנח"י וכל גילוי שמתעלה האדם אח"כ הוא לפי ערך מעלת הלבוש הזה דהבלי דגרמי הנמשך בו מאביו ובאותו הלבוש הנה מושרש שם כל תכונותיו ומדותיו של הולד בכל הנהגתו ומעשיו וטבעו ועליו הוא כל התורה והמצוה כולו לתקנו ולטהרו ולקדשו ולהעלותו שיהא כולו קודש לה' ובו תלוי כל התורה כולה הכל רק לצורך התיקון דהלבוש הזה וכן באותו הלבוש הנה בו תלוי כל תהלוכות האדם וכל עניניו מכל מה שעובר עליו בהעוה"ז מהעונוי והעושר היגון והשמחה הדאגה והרצון וכל התמורות כולם ובו הוא סוד צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכן רשע וטוב לו רשע ורע לו אשר כ"ז תלוי במחשבתו הנעלמה ית"ש בכל הסדרים שסידר בה קודם הבריאה איך שיתנהג בה כל הבריאה כולה בכללות ופרטות ופרטי פרטות בכל הנמצאיים כולם בכלל ובפרט ובפרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית כי ראשית הוא חכמה שהוא המחשבה והוא סוד מאמרם ז"ל כך עלה במחשבה לפני.

כל מצב האדם בעוה"ז בכל מה שעובר עליו מטוב ועד רע הנה הוא ג"כ רק ע"פ שורשו בהניצוצין דעולם התוהו כי הנה נידון האדם בכל מעשיו ומתנהג עמו ההנהגה העליונה אשר ממנו ית"ש תמיד הכל לפי ערך נפילת וירידת כל ניצוץ בעולם התוהו באיזה מקום שירד ונטבע בעת שבירת הכלים לפי חלאתו וצחנתו אשר נטבע שם הנה ע"פ ערך זה מתנהג עמו ההנהגה העליונה בכל תהלוכותיו ועניניו דהאדם

בהעוה"ז מהעוני והעושר ובהיגון והשמחה וכן בכל התמורות כולם כי הוא הכל רק ע"פ מה שראוי לו בשורשו שהוא לפי ערך ירידת ונפילת כל ניצוץ וניצוץ אשר הוא שורש כל אדם וכאן הוא סוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו אשר אי אפשר לשום בריה לעמוד על זה וכן על זה ניתן כל התורה והמצוה לתקן את אותו הניצוץ והשורש ולטהרו ולקדשו להעליהו למקורו בהמקום אשר חוצב בעולם הנקודות ולייחדו באור הגנוז אשר מרזא דאור א"ס שהוא אור המ"ה דהתיקון וככל מה שראוי לכל ניצוץ וניצוץ ולכוללם כולם יחד בסוד האחדות באור א"ס כדי להאירם באור פני מלך חיים בעולם הנצחי

ועד"ז הנה הוא ג"כ כל מצב האדם בעוה"ז בכל מה שעובר עליו מטוב ועד רע הנה הוא ג"כ רק ע"פ שורשו בהניצוץ דעולם התוהו כי הנה נידון האדם בכל מעשיו ומתנהג עמו ההנהגה העליונה אשר ממנו ית"ש תמיד הכל לפי ערך נפילת וירידת כל ניצוץ בעולם התוהו באיזה מקום שירד ונטבע בעת שבירת הכלים לפי חלאתו וצחנתו אשר נטבע שם הנה ע"פ ערך זה מתנהג עמו ההנהגה העליונה בכל תהלוכותיו ועניניו דהאדם בהעוה"ז מהעוני והעושר ובהיגון והשמחה וכן בכל התמורות כולם כי הוא הכל רק ע"פ מה שראוי לו בשורשו שהוא לפי ערך ירידת ונפילת כל ניצוץ וניצוץ אשר הוא שורש כל אדם וכאן הוא סוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו אשר אי אפשר לשום בריה לעמוד על זה וכן על זה ניתן כל התורה והמצוה לתקן את אותו הניצוץ והשורש ולטהרו ולקדשו להעליהו למקורו בהמקום אשר חוצב בעולם הנקודות ולייחדו באור הגנוז אשר מרזא דאור א"ס שהוא אור המ"ה דהתיקון וככל מה שראוי לכל ניצוץ וניצוץ ולכוללם כולם יחד בסוד האחדות באור א"ס כדי להאירם באור פני מלך חיים בעולם הנצחי.

נפילתם וירידתם דהשברי כלים וכל ניצוץ וניצוץ עד היכן שתהיה ירידת וטביעת כל אחד ואחד וכל צורך תיקוניו שיהא נצרך אליו לפי"ז והוא כל תהלוכותיו וגלגוליו ועניניו

בכל מה שיעבור עליו בזה ובבא עד עת קץ תיקון האחרון
הנה הכל נסדר אז מהמאציל עליון ית"ש בסוד המחשבה
העליונה שהוא בהחכמ"ה מ"ס דא"ק בפרטות ופרטי
פרטות על כל הפרטים ופרטי פרטים והוא מרומז בתיבת
בראשית שהוא חכמה כנודע בתרגום ירושלמי ונאמר שם
והארץ היתה תהו כו' שהוא סדרן דכל עולם התהו ואח"כ
ויאמר אלהי"ם יהי אור שהוא הסדר דכל עולם התיקון
ונסדר הכל במחשבה העליונה ית"ש המרומז בתיבת
בראשית והוא החכמה דא"ק וזה סוד מאמרם ז"ל מנחות
כ"ט ב' כך עלה במחשבה לפניו והוא בהחכמה מ"ס דא"ק
שהוא לפני האציל ושם הוא סוד סדר כל ההנהגה כולה
בטעם וכוונה על כל פרט ופרט ולכן אי אפשר לעמוד על זה
לשום נברא

נפילתם וירידתם דהשברי כלים וכל ניצוץ וניצוץ עד היכן שתהיה ירידת
וטביעת כל אחד ואחד וכל צורך תיקונו שיהא נצרך אליו לפי"ז והוא
כל תהלוכותיו וגלגוליו ועניניו בכל מה שיעבור עליו בזה ובבא עד עת
קץ תיקון האחרון הנה הכל נסדר אז מהמאציל עליון ית"ש בסוד
המחשבה העליונה שהוא בהחכמ"ה מ"ס דא"ק בפרטות ופרטי פרטות על
כל הפרטים ופרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית שהוא חכמה
כנודע בתרגום ירושלמי ונאמר שם והארץ היתה תהו כו' שהוא סדרן
דכל עולם התהו ואח"כ ויאמר אלהי"ם יהי אור שהוא הסדר דכל עולם
התיקון ונסדר הכל במחשבה העליונה ית"ש המרומז בתיבת בראשית
והוא החכמה דא"ק וזה סוד מאמרם ז"ל מנחות כ"ט ב' כך עלה במחשבה
לפניו והוא בהחכמה מ"ס דא"ק שהוא לפני האציל ושם הוא סוד סדר כל
ההנהגה כולה בטעם וכוונה על כל פרט ופרט ולכן אי אפשר לעמוד על
זה לשום נברא.

**הצורה אשר נמשך מהאבא בהטפה הזרעית שבו הנה הוא
השורש דכל האדם כולו ומכל מה שיעבור עליו בזה ובבא
ולכן לא נפרד הוא מגוף האדם לעולם גם בשכבו בקבר
ומתקיים על ידו עד זמן התחיה ועל ידו יחזור ויחיה בתחיית**

**המתים ולפי הכנת האדם ותיקונו שתיקן באותו השורש
בעודו בעוה"ז? כן יהיה חלקו וגורלו בעולם הבא כי אותו
השורש הוא הלבוש והכלי להצמיח ולהשיג על ידו את כל
טוב העתיד ועל זה נאמר אמרו צדיק כי טוב כי פרי
מעלליהם יאכלו**

הצורה אשר נמשך מהאבא בהטפה הזרעית שבו הנה הוא השורש דכל האדם כולו ומכל מה שיעבור עליו בזה ובבא ולכן לא נפרד הוא מגוף האדם לעולם גם בשכבו בקבר ומתקיים על ידו עד זמן התחיה ועל ידו יחזור ויחיה בתחיית המתים ולפי הכנת האדם ותיקונו שתיקן באותו השורש בעודו בעוה"ז כן יהיה חלקו וגורלו בעולם הבא כי אותו השורש הוא הלבוש והכלי להצמיח ולהשיג על ידו את כל טוב העתיד ועל זה נאמר (ישעיה ג') אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו. (חלק הביאורים שער טנת"א פ"ה אות מ"ו).

**ספר שערי הלשם חלק א' – סימן י"ט – הנהגת
הקב"ה בסוד "גורא עלילה"**

**ענייני תהלוכות ההנהגה של כל דור המדבר – בגאולתן
ממצרים ובקריעת ים סוף ובענני כבוד ומן ובאר ובפרט
אח"כ במתן תורה הנה העלה אותם הקב"ה על גפי מרומי
קרת והגביה אותם למעלה מהטבע לגמרי – ואשא אתכם על
כנפי נשרים ואביא אתכם אלי – במתן תורה נעשה כל גופם
מצוחצחין כצחצחא דמלאכין עלאין – בפדר"א שנעשו
כמלאכי השרת – נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי והיה
בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע – ופגריכם אתם יפלו במדבר,
הוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם, והיה עומד כל היצה"ר
שלהם רק מבחוץ**

והנה עד"ז היה ג"כ כל ענייני תהלוכות ההנהגה של כל דור המדבר כי בגאולתן ממצרים ובקריעת ים סוף ובענני כבוד ומן ובאר ובפרט אח"כ במתן תורה הנה העלה אותם הקב"ה על גפי מרומי קרת והגביה אותם

למעלה מהטבע לגמרי וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי כי במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין כצחצחא דמלאכין עלאין וכמ"ש בסוף פ' יתרו. וכן אמרו בפדר"א ס"פ מ"א כי נעשו כמלאכי השרת ע"ש. והנה נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע. וע' בפ' שלח קס"ב רע"ב בסוד הכתוב ופגריכם אתם יפלו במדבר. שהוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם. והיה עומד כל היצה"ר שלהם רק מבחוץ וזהו שכתוב אני אמרתי אלהים אתם.

**אלו זכו להלוחות הראשונות היה חוזר להם האור הראשון
דמעשה בראשית כמו קודם החטא והיה הולך ומתבטל עי"ז
הזוהמא והרע כולו בביטול אחר ביטול והיה הולך ומתתקן
העולם כולו בתיקון אחר תיקון תיכף מאז, ע"ד שיהיה
בימות המשיח ולחיי העוה"ב – אך ע"י גודל הרע אשר היה
במציאותו בכל תוקפו, והוא ע"י שכל גדולתו ומעלתו הרי לא
היה בזכות ומעשים טובים אלא רק מסוד ברית אבות, לכן
היה אז עדיין ג"כ מציאת כל הזוהמא והרע בכל תוקפו אלא
שהיה עומד עליהם מבחוץ נפרד מהם – והיה אורב עליהם
הרבה מאד עד שהכשילם ע"י הערב רב בחטא העגל ואבדו
עי"ז הלוחות הראשונות**

ואלו שזכו להלוחות הראשונות היה חוזר להם האור הראשון דמעשה בראשית כמו קודם החטא והיה הולך ומתבטל ע"י הזוהמא והרע כולו בביטול אחר ביטול והיה הולך ומתתקן העולם כולו בתיקון אחר תיקון תיכף מאז. ע"ד שיהיה בימות המשיח ולחיי העוה"ב. אך ע"י גודל הרע אשר היה במציאותו בכל תוקפו. והוא ע"י שכל גדולתו ומעלתו הרי לא היה בזכות ומעשים טובים אלא רק מסוד ברית אבות וכמו שיתבאר לקמן בעה"י. ולכן היה אז עדיין ג"כ מציאת כל הזוהמא והרע בכל תוקפו אלא שהיה עומד עליהם מבחוץ נפרד מהם. כנ". והיה אורב עליהם הרבה מאד עד שהכשילם ע"י הערב רב בחטא העגל ואבדו ע"י הלוחות הראשונות.

כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים היה עדיין האפשרית להחזיר אז העולם על תיקונו והיה העת מוכשר לכ"ז עד המאורע דמי מריבה – אך מאחר שלא זכו גם אז הנה ננעל השער לגמרי והיה עומד מוכן לכל הסיבובים והמאורעות אשר מאז עד ביאת המשיח דוקא, והרי אירע לכלל ישראל במעלתן שבתחילה ובירידתן לבסוף ע"ד כל המאורע דאדם הראשון

וע"כ הנה כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים היה עדיין האפשרית להחזיר אז העולם על תיקונו והיה העת מוכשר לכ"ז עד המאורע דמי מריבה אך מאחר שלא זכו גם אז הנה ננעל השער לגמרי והיה עומד מוכן לכל הסיבובים והמאורעות אשר מאז עד ביאת המשיח דוקא. והרי אירע לכלל ישראל במעלתן שבתחילה ובירידתן לבסוף ע"ד כל המאורע דאדם הראשון. וכן אמרו במדרש איכה בפתיחתא סי' ד'. והמה כאדם עברו ברית, זה אדם הראשון. אמר הקב"ה, אדם הראשון הכנסתי אותן לגן עדן וציויתיו ועבר על צווי ודנתי אותו בנירושין ובשילוחין וקוננתי עליו כו' אף בניו כו'.

הן כל המאורע דאדה"ר והן כל המאורעות דישראל, הם כולם בעצה העמוקה מגדול העצה ורב העלילה ית"ש מאת אשר עלה במחשבתו הנעלמה מעיני כל חי, והכל גזור מלפניו ית"ש מאז ומקדם – והגם כי רובם נראים שבאו ע"י סיבות, אך גם הסיבות עצמן הם כולם בגזירת נורא עלילה על בני אדם", והוא מה שאנו רואין שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם כו', והגם שהרי עדיין לא נבראו ולא חטאו כלל, והרי גילה לו הקב"ה שהכל גזור מלפניו מאז ומקדם והכל הוא בהשגחתו והנהגתו ית"ש – הראה לו הקב"ה בברית בין הבתרים כל הגליות עד ביאת המשיח – וכן הראה הקב"ה ג"כ למשה רבינו ע"ה קודם פטירתו כל פרטי המאורעות כולם עד יום שיחיו המתים – הרי לנו מכ"ז כי הכל גזור מלפניו ית"ש, כי כולם הם מסוד

עולם הנקודות – בקהלת: "ואשר להיות (כל מה שעתיד להיות) כבר היה", כמ"ש בזה"ק וכן בתיקונים, ואשר להיות כבר היה, ואשר איהו למהוי בהאי עלמא, כבר הוא מחויב למיהוי קדם דייתי לעלמא – כי הכל הוא מסוד עולם הנקודות שהוא קודם זה העולם, ועליו אמר כך עלה במחשבה לפני

אמנם כבר אמרנו כי הן כל המאורע דאדה"ר והן כל המאורעות דישראל. הם כולם בעצה העמוקה מגדול העצה ורב העליליה ית"ש. מאת אשר עלה במחשבתו הנעלמה מעיני כל חי. והכל גזור מלפניו ית"ש מאז ומקדם. והגם כי רובם נראים שבאו ע"י סיבות. אך גם הסיבות עצמן הם כולם בגזירת נורא עלילה על בני אדם וכנ"ל ענף י"ח. והוא מה שאנו רואין שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם כו'. והגם שהרי עדיין לא נבראו ולא חטאו כלל. והרי גילה לו הקב"ה שהכל גזור מלפניו מאז ומקדם והכל הוא בהשגחתו והנהגתו ית"ש. וע' פרדר"א פ' כ"ח והובא ברש"י בחומש. שהראה לו הקב"ה בברית בין הבתרים כל הגליות עד ביאת המשיח. וכן הראה הקב"ה ג"כ למשה רבינו ע"ה קודם פטירתו כל פרטי המאורעות כולם עד יום שיחיו המתים כמ"ש רש"י בחומש בסוף וזאת הברכה והוא מספרי שם ע"ש. והרי לנו מכ"ז כי הכל גזור מלפניו ית"ש. כי כולם הם מסוד עולם הנקודות וכנ"ל ענף י"ח ועל זה נאמר קהלת ג' ט"ו. ואשר להיות (כל מה שעתיד להיות) כבר היה. וכמ"ש בזה"ק פ' אחרי מות דף ס"א סע"א. וכן הוא בתיקונים תי' ס"ט קי"ח א'. ואשר להיות כבר היה ואשר איהו למהוי בהאי עלמא. כבר הוא מחויב למיהוי קדם דייתי לעלמא. כי הכל הוא מסוד עולם הנקודות שהוא קודם זה העולם. ועליו אמר כך עלה במחשבה לפני וכנ"ל בדברינו שם.

הנהגתו ית"ש עם ישראל בעת שנשלמו ונעשו לחלקו ונחלתו כמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ואמר ימצאהו בארץ מדבר כו', כל מעלתו וגדולתו של אז כמ"ש יסבבנהו יבוננהו

יצרנהו כו', הנה היה כ"ז ג"כ ע"ד שאמרנו באדה"ר, כי הראה להם הקב"ה בכ"ז את כוונת תכליתן לאיזה תכלית שמכוון בהם כי כוונתו בהם הוא להוציאם מחוקי הטבע לגמרי להגביהם למעלה למעלה, ולתקן על ידיהם את כל העולם כולו ג"כ להוציאה ג"כ מכל חוקי הגבוליים והטבעיים של עתה, אשר הם נעשה בה רק ע"י עביית וחומרית הגוף והגשם אשר בסיבת הזוהמא שע"י החטא, כי מהזוהמא נעשה עכירת החומר והסיגים כולם וניתן עי"ז גבולים וחוקים נוספים הרבה לכל כחות הבריאה כולה, כי עומדים הסיגים למסך בפניהם מלהוציא כחם לפועל – לכן ככלות הסיגים שהוא בביטול הזוהמא אמרו בגמ' שבת: "עתידה אשה שתלד בכל יום", "עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום", "עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת" – וכ"ז הרי הוא כוונת תכלית ישראל לבטל הזוהמא כולה על ידם ולתקן את העולם כולו – וכן היה אם היה זוכים להלוחות הראשונות, הרי היה נתעלה העולם כולו למדרגתה שקודם החטא אשר היה אז כל המציאות כולו למעלה למעלה

והנה היה הנהגתו ית"ש עם ישראל בעת שנשלמו ונעשו לחלקו ונחלתו וכמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ואמר ימצאהו בארץ מדבר כו'. כל מעלתן וגדולתן של אז וכמ"ש יסבבנהו יבוננהו יצרנהו כו'. הנה היה כ"ז ג"כ ע"ד שאמרנו באדה"ר. כי הראה להם הקב"ה בכ"ז את כוונת תכליתן לאיזה תכלית שמכוון בהם כי כוונתו בהם הוא להוציאם מחוקי הטבע לגמרי להגביהם למעלה למעלה. ולתקן על ידיהם את כל העולם כולו ג"כ להוציאה ג"כ מכל חוקי הגבוליים והטבעיים של עתה. אשר הם נעשה בה רק ע"י עביית וחומרית הגוף והגשם אשר בסיבת הזוהמא שע"י החטא. כי מהזוהמא נעשה עכירת החומר והסיגים כולם וניתן עי"ז גבולים וחוקים נוספים הרבה לכל כחות הבריאה כולה. כי עומדים הסיגים למסך בפניהם מלהוציא כחם לפועל. ולכן ככלות הסיגים שהוא בביטול הזוהמא הנה אמרו. שבת ל' סע"ב. עתידה אשה שתלד בכל יום

עתידיים אילנות שמוציאין פירות בכל יום עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת. וכ"ז הרי הוא כוונת תכלית ישראל לבטל הזוהמא כולה על ידם ולתקן את העולם כולו. וכן היה אם שזכו להלוחות הראשונות הרי היה נתעלה העולם כולו למדרגתה שקודם החטא אשר היה אז כל המציאות כולו למעלה למעלה.

הראה הקב"ה לישראל את כ"ז במעלתן וגדולתן שבתחילה את כוונת תכליתן מה שמכוון בהם, ולכן היה הנהגתם אז בשלילות הטבע לגמרי אלא הכל בנסיים גלויים וכן בגילוי שכינה הרבה מאד אשר כ"ז הוא מהנהגת דאור הראשון דמעשה בראשית שהוא סוד העה"ח ואח"כ כאשר נאבד מהם כ"ז בהסתלקות משרבע"ה הנה נגנז מהם האור ונשארו בסוד עץ הדעת ע"ד שאירע לאדה"ר

והנה הראה הקב"ה לישראל את כ"ז במעלתן וגדולתן שבתחילה את כוונת תכליתן מה שמכוון בהם ולכן היה הנהגתם אז בשלילות הטבע לגמרי אלא הכל בנסיים גלויים וכן בגילוי שכינה הרבה מאד אשר כ"ז הוא מהנהגת דאור הראשון דמעשה בראשית שהוא סוד העה"ח ואח"כ כאשר נאבד מהם כ"ז בהסתלקות משרבע"ה הנה נגנז מהם האור ונשארו בסוד עץ הדעת ע"ד שאירע לאדה"ר ולזאת הנה נדבר ג"כ קצת בענין הנהגת דדור המדבר ויתבאר לנו כמה עמוקות נשגבות בעה"י בכמה ענינים. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"ו סימן ב').

הלכו בנסיון פעם אחר פעם עד עשר פעמים והגיע החטא עד הכתר שהוא מחשבה סתימאה מוחא סתימאה שהוא א"א – משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא ואלו שלא חטאו ישראל והיה נכנס משה לארץ היה עומד מוכן שיחזור מאז העולם לתיקונו כמו קודם החטא אבל ע"י העשרה נסיונות שניסו להקב"ה הגיע הפגם עד המחשבה מ"ס כמו החטא דאדה"ר – המאורע דאדה"ר והמאורע דמשרבע"ה עם דור המדבר הם באמת שניהם ענין אחד, אלא שזהו בכלל וזהו בפרט, כי

אדה"ר הרי הוא היה כלל כל הנשמות כולם, והיה תחילת בריאתו ומדרגתו ברום גבוהים, ע"ש סוף מעשה במחשבה תחילה, וכן היה אח"כ בפרט, בעת שנעשו ישראל לחלק ה' עמו הנה העלה אותם על גפי מרומי קרת כמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים וכן ירכיבהו על במתי ארץ והוא ג"כ בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה, וכן ע"ש יסודם ותכליתם, כי יסוד כל הבריאה כולה ויסוד ישראל הנה הם בהאור הגנוז, אשר משם הוא הזיהרא עלאה דאדה"ר ומשרבע"ה, שהוא שורש ישראל וסיבתם, וכן שם הוא תכליתם אשר לעתיד לבוא, ולכן נתגלה להם בתחילה, כדי שיידעו מה שהם ומה שהוכן להם, אך לא שמחו בו הרבה ונסתלק מהם תיכף, כי בזה הודיעם ונתברר להם שרצונו ית"ש הוא, שיסובב את גילוי עליהם ובהם, רק ע"י מעשיהם ומאורעותיהם

ז) והנה הלכו בנסיון פעם אחר פעם עד עשר פעמים והגיע החטא עד הכתר שהוא מחשבה סתימאה מוחא סתימאה שהוא א"א וע"ד החטא דאדם הראשון. וכמ"ש בתיקונים תיקון ס"ט קי"ח ב'. ובמחשבה איהי י עליה אתמר וינסו אותי זה עשר פעמים. ושם בתיקון ס"ד ק"י סע"ב. דהווי ישראל עבדין מעשה אבותיהם בידיהם. ואמרו בזה"ק בראשית כ"ח א'. אמר ר' אלעזר והא מאן יהיב עובדא דאדם בישראל ובמשה [כי משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא ואלו שלא חטאו ישראל והיה נכנס משה לארץ היה עומד מוכן שיחזור מאז העולם לתיקונו כמו קודם החטא אבל ע"י העשרה נסיונות שניסו להקב"ה הגיע הפגם עד המחשבה מ"ס. וכמו החטא דאדה"ר כמבואר בתיקונים שם. ונאבד מהם משרבע"ה שהוא הזיהרא עלאה וכמו המאורע דאדה"ר]. והשיב לו ר' שמעון. כי הוא בסוד מגיד מראשית אחרית. כי המאורע דאדה"ר והמאורע דמשרבע"ה עם דור המדבר הם באמת שניהם ענין אחד. אלא שזהו בכלל וזהו בפרט כי אדה"ר הרי הוא היה כלל כל הנשמות כולם. והיה תחילת בריאתו

ומדרגתו ברום גבוהים. ע"ש סוף מעשה במחשבה תחילה. וכן היה אח"כ בפרט. בעת שנעשו ישראל לחלק ה' עמו הנה העלה אותם על גפי מרומי קרת וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים וכן ירכיבוהו על במתי ארץ והוא ג"כ בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה. וכן ע"ש יסודם ותכליתם. כי יסוד כל הבריאה כולה ויסוד ישראל הנה הם בהאור הגנוז. אשר משם הוא הזיהרא עלאה דאדה"ר ומשרבע"ה. שהוא שורש ישראל וסיבתם. וכן שם הוא תכליתם אשר לעתיד לבוא. ולכן נתגלה להם בתחילה. כדי שיידעו מה שהם ומה שהוכן להם. אך לא שמחו בו הרבה ונסתלק מהם תיכף. כי בזה הודיעם ונתברר להם שרצונו ית"ש הוא. שיסובב את גילויזו עליהם ובהם. רק ע"י מעשיהם ומאורעותיהם.

כל מה שאירע לאדה"ר ולישראל הנה הוא הכל מסוד עומק מחשבתו ית"ש העמוקה והנעלמה והם הכל מסוד מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם, כי הכל הוא באמת רק בגזרה ממנו ית"ש כמו שאנו רואין שכבר נגזר על כל זה מאז ומקדם וגם נכרת ברית על כ"ז והוא ברית בין הבתרים ששם הראה הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה כל הד' גליות מהד' מלכיות – הרי לנו שהוא גזירה כבושה מאז ומקדם והוא מכבשי דרחמנא ובסוד כך עלה במחשבה לפני – בב"ר בפסוק ויגע בכף ירכו, נגע בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות כו', ואיזה זה, זה דורו של שמד – וכן עד"ז במשה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה הנה גילה לו הקב"ה כל הגזירה דשעבוד מלכיות כמ"ש בגמ' ברכות, אהיה אשר אהיה וכו'

וכל מה שאירע לאדה"ר ולישראל הנה הוא הכל מסוד עומק מחשבתו ית"ש העמוקה והנעלמה והם הכל מסוד מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם. כמ"ש במדרש תנחומא פ' וישב פסוק ויוסף הורד מצרימה. ע' לעיל דרוש ד' ענין י"ז י"ח. בארוכה. ושם ענף כ"ו ס' ב'. כי הכל הוא באמת רק בגזרה ממנו ית"ש. וכמו שאנו רואין שכבר נגזר על כל זה מאז ומקדם. וגם נכרת ברית על כ"ז. והוא ברית בין הבתרים. ששם הראה

הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה כל הד' גליות מהד' מלכיות. וכמבואר
 בבראשית רבה פ' מ"ד סי' ט"ז וסי' י"ז (והד' מלכיות הם בפרטות שמונה
 והם. בכל כשדים. מדי פרס. יון מוקדון. ישמעאל אדום. כמ"ש במדרש
 תהלים מזמור ו' סי' ב' ע"ש) וכן נרמזו אלו הד' גליות גם ביום ראשון
 דמעשה בראשית והוא בפסוק והארץ היתה תוהו וכמ"ש בבר"פ פ"ב סי' ד'.
 והרי לנו שהוא גזירה כבושה מאז ומקדם והוא מכבשי דרחמנא ובסוד
 כך עלה במחשבה לפני. וכן אמרו בבר"פ ס"פ ע"ז בפסוק ויגע בכף ירכו.
 נגע בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות כו' ואיזה זה. זה דורו של
 שמד. וכן ער"ז במשה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה. הנה גילה לו הקב"ה
 כל הגזירה דשעבוד מלכיות. וכמ"ש ברכות ט' ע"ב. אהיה אשר אהיה.
 א"ל הקב"ה למשה. לך אמור להם לישראל. אני הייתי עמכם בשעבוד
 זה. ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכיות.

**הרי מבואר מכ"ז כי כל הגליות כולם וכל המאורעות כולם
 אשר עברו על אבותינו ועלינו עד ביאת המשיח הנה הם כולם
 בגזרה מאז ומקדם, ומה שנעשה ונתהוה כל מאורע רעה וכל
 צער ותלאה ע"י איזה חטא ועון רח"ל – בגמ' שבת: "אין
 מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון" – הנה הוא הכל בסוד
 נורא עלילה על בני אדם, והם כולם מנפלאות תמים דעים
 ית"ש אשר לו נתכנו עלילות, ועל כל זה נאמר מאד עמקו
 מחשבותיך, נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, כי אנכי ידעתי את
 המחשבות אשר אנכי חושב עליהם כו', ואין לידיע ערכה ואין
 להבין דרכה, וצדיק באמונתו יחיה**

והרי מבואר מכ"ז כי כל הגליות כולם וכל המאורעות כולם אשר עברו
 על אבותינו ועלינו עד ביאת המשיח הנה הם כולם בגזרה מאז ומקדם.
 ומה שנעשה ונתהוה כל מאורע רעה וכל צער ותלאה ע"י איזה חטא ועון
 רח"ל. ואמרו שבת ג"ה ע"א אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון. ע'
 לעיל דרוש ד' ענף י' סי' ג'. הנה הוא הכל בסוד נורא עלילה על בני
 אדם. וכמ"ש במדרש תנחומא פ' וישב הנז. והם כולם מנפלאות תמים
 דעים ית"ש אשר לו נתכנו עלילות ועל כל זה נאמר. מאד עמקו

מחשבותיך. ושם מ'. נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. וכן ירמיה כ"ט. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם כו' וכנ"ל. ואין לידע ערכה ואין להבין דרכה. וצדיק באמונתו יחיה.

כל המאורעות כולם אשר בעוה"ז וכל העונשים כולם אשר בעולם הנפשות שהוא לאחר מיתה, הם כולם להוציא את כל תוקף הדינין מן הכח אל הפועל, וע"י העונשים הנה הם מתצרפים כולם ומתלבנים מכל הזוהמא חלאה וצחנה, ויעשו הם עצמם לרשפי אש שלהבת יה שלהובין דרחימו דינין דקודשא, ויהיו הם עצמן סיבת כל טוב הצפון יין המשומר בענביו ושכר כל עוה"ב – אך אלו שזכינו שיעשה כ"ז ע"י תורה ומעשים טובים וע"י כפיית הייצ"ר מגיבורי כח עושי דברו, וכן בענינינו בדור המדבר, אלו שעמדו בכל העשרה נסיונות, להיות לבם ונפשם בהאמונה והביטחון לה' תמיד, הנה אז היו מתמתקים כל הדינין אשר נולדו ונתחדשו בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף היו מתמתקים ומתבסמים מאז, להעשות לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו, והיה עומד ומתקיים עליהם הגילוי דאור הגנוז שהוא הנהירו דעתיקא ע"י משרבע"ה, אשר כבר זכו אליו בברית אבות מעת הגאולה, ואח"כ במתן תורה אם שהיו זוכים להלוחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצח בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא, כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד, וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי וכמו התיקון דלעתיד

וסוד הדברים הוא. ע"פ מה שאמרנו לעיל דרוש ד' מענף י"ז והלאה כי כל המאורעות כולם אשר בעוה"ז וכל העונשים כולם אשר בעולם הנפשות שהוא לאחר מיתה. הנה הם כולם להוציא את כל תוקף הדינין מן הכח אל הפועל. וע"י העונשים הנה הם מתצרפים כולם ומתלבנים מכל הזוהמא חלאה וצחנה. ויעשו הם עצמם לרשפי אש שלהבת יה שלהובין דרחימו דינין דקודשא. ויהיו הם עצמן סיבת כל טוב הצפון יין

ה"ערב רב" וכל המסתעף

קלט

המשומר בענביו ושכר כל עוה"ב. אך אלו שזכינו שיעשה כ"ז ע"י תורה ומעשים טובים וע"י כפיית הייצ"ר מגיבורי כח עושי דברו. וכן בעניינינו בדור המדבר אלו שעמדו בכל העשרה נסיונות. להיות לבם ונפשם בהאמונה והביטחון לה' תמיד וכנ"ל ענף ד'. הנה אז היו מתמתקים כל הדינין אשר נולדו ונתחדשו בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף היו מתמתקים ומתבסמים מאז. להעשות לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו. והיה עומד ומתקיים עליהם הגילוי דאור הגנוז שהוא הנהירו דעתיקא. ע"י משרבע"ה. אשר כבר זכו אליו בכרית אבות מעת הגאולה. ואח"כ במתן תורה אם שהיו זוכים להלווחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצה בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. וכמ"ש בזוה"ק משפטים קיד רע"א. כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד. וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי וכמו התיקון דלעתיד.

אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם וניסו להקב"ה פעם אחר פעם עד עשרה פעמים והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י', כי כל חטא האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושורשו ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד המ"ס וכמו החטא דאדה"ר, ועי"ז נסתלק ונסתם מהם האור דאי"ן, שנתמעט ונתצמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם גדול – וכל הג' מתנות דמן ובאר וענני כבוד שהיה נשאר להם כבתחילה, הרי היו רק בזכות משה אהרן ומרים – אך עכ"ז הנה אילולא החטא דמי מריבה והיה נכנס משה לארץ היה עדיין האפשרית להחזיר התיקון כמקדם והיה מתתקן העולם מתיקון לתיקון מעת ביאת הארץ ולהלאה – אבל מאחר שנאבד מהם גם את זה ונסתלק מהם משה רבינו ג"כ, הנה אי אפשר עוד להשיב את העולם לתיקונו, אלא רק בצירוף כל המאורעות כולם אשר מאז ולהלאה עד ביאת המשיח – וכל הנסים גלויים אשר נעשה אח"כ בביאת הארץ ובבנין בית המקדש היה ג"כ רק באור המצומצם – ולכך לא ניתן להם אלא רק ארץ ז' אומות, ולא עשרה אומות

**כהבטחתו ית"ש בברית בין הבתרים, והם קיני קניזי
וקדמוני שהם אדום עמון ומואב, שלא ניתן להם עד לעתיד
לבוא, כי לא היה זה עדיין ירושה שלימה ולא גאולה
שלימה, משום שנסתם מהם הגילוי דאור הגנוז מעת פטירת
משרבע"ה ולא יוחזר לנו מעתה אלא רק בביאת המשיח –
והוא ג"כ רק ע"י סוד ברית אבות וישראל שהוא בתר"ך
עמודי אור אשר ברישא חוורתא רישא דאי"ן**

אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם וניסו להקב"ה פעם אחר פעם עד עשרה פעמים והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י'. כי כל חטא האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושורשו ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד המ"ם וכמו החטא דאדה"ר. ועי"ז הנה נסתלק ונסתם מהם האור דאי"ן. ור"ל שנתמעט ונתצמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם גדול. ע' פ' תשא קצ"ג סע"ב קצ"ד ע"א. וכל הג' מתנות דמן ובאר וענני כבוד שהיה נשאר להם כבתחילה. הרי היו רק בזכות משה אהרן ומרים. אך עכ"ז הנה אילולא החטא דמי מריבה והיה נכנס משה לארץ היה עדיין האפשרית להחזיר התיקון כמקדם והיה מתתקן העולם מתיקון לתיקון מעת ביאת הארץ ולהלאה. אבל מאחר שנאבד מהם גם את זה ונסתלק מהם משה רבינו ג"כ. הנה אי אפשר עוד להשיב את העולם לתיקונו אלא רק בצירוף כל המאורעות כולם אשר מאז ולהלאה עד ביאת המשיח. וכל הנסים גלויים אשר נעשה אח"כ בביאת הארץ ובבנין בית המקדש היה ג"כ רק באור המצומצם ולכך לא ניתן להם אלא רק ארץ ז' אומות. ולא עשרה אומות כהבטחתו ית"ש בברית בין הבתרים. ע' רש"י שם פסוק י"ט והוא במדרש בר"פ מ"ד סי' כ"ז. והם קיני קניזי וקדמוני שהם אדום עמון ומואב. שלא ניתן להם עד לעתיד לבוא. כי לא היה זה עדיין ירושה שלימה ולא גאולה שלימה משום שנסתם מהם הגילוי דאור הגנוז מעת פטירת משרבע"ה ולא יוחזר לנו מעתה אלא רק בביאת המשיח. והוא ג"כ רק ע"י סוד ברית אבות וישראל שהוא בתר"ך עמודי אור אשר ברישא חוורתא רישא דאי"ן. והוא מה שנאמר יחזקאל

מ"ז ס' וזכרתי אני את בריתי אותך כו' והקימותי לך ברית עולם. ובוה נשלם דברינו בדרוש זה. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ה' ענף ה' סימן ב').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ב' – פרק ב'

– חטאו ותיקונו

אחר שנתפתה חוה מהנחש ובא עליה ג"כ, כמ"ש בגמ' שבת שבא נחש על חוה וכן הכשילה לאדם באכילת העץ וגם בא אדם עליה אח"כ בעוד שזוהמת הנחש עליה, הנה נכנס ונתלבש אז זוהמת הס"מ ונחש באדם וחווה עצמן, ונתערב ונכלל מעתה הרע בתוכם והוא השאור שבעיסה והיצר הרע אשר כלול תמיד בהאדם עצמו ויצא מעתה מאדם וחווה כל התולדות שהיה ראוי לצאת מהנחש שהם כל או"ה כולם וכן מתערבים בישראל תמיד ע"ד שנתערבו באדם וחווה והוא המשכא דחויאה שנתלבש בו האדם

אך אחר שנתפתה חוה מהנחש ובא עליה ג"כ וכמ"ש בשבת קמ"ז רע"א ובכ"מ שבא נחש על חוה וכן הכשילה לאדם באכילת העץ וגם בא אדם עליה אח"כ בעוד שזוהמת הנחש עליה הנה נכנס ונתלבש אז זוהמת הס"מ ונחש באדם וחווה עצמן ונתערב ונכלל מעתה הרע בתוכם והוא השאור שבעיסה והיצר הרע אשר כלול תמיד בהאדם עצמו ויצא מעתה מאדם וחווה כל התולדות שהיה ראוי לצאת מהנחש שהם כל או"ה כולם וכן מתערבים בישראל תמיד ע"ד שנתערבו באדם וחווה והוא המשכא דחויאה שנתלבש בו האדם. כמ"ש בתיקונים תיקון כ"א נ"ד ע"א ובסוף תיקון נ"ח ק"ח ע"א וכן בתיקון ג' מ"א תיקונים אחרונים ובכ"מ.

כל או"ה פלחי כוכביא הם כולם רק מעצם הרע עצמו כי הם מכוחות ותולדות הס"מ אל אחר ומזוהמת הנחש הקדמוני, וא"כ הרי הם לא יתוקנו כלל לעתיד לבוא, אלא שיתבטלו בביטול הרע בביטול גמור, כי הרע גופה לא יתוקן כלל, שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון – בזוה"ק פ' שלח שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל

לגמרי, וכן בענין מחיית עמלק שיתמחו לגמרי – זהו כוונת הפייטן בפ' זכור "ומח שמו וזכרו ונמח זכורו מלהזכירו בזכרון קדוש", כי כאשר יזכר ויפקד עתה גילוי דאור קדושתו ית"ש שיאר ויתגלה בכל העולם כולו, אז ממילא הוא שימחה שמו וזכרו של עמלק אל אחר לגמרי, משום שהוא היפך דכל אור הקדושה

והרי לנו עכ"פ מכל הנז' כי כל או"ה פלחי כוכביא הם כולם רק מעצם הרע עצמו כי הם מכחות ותולדות הס"מ אל אחר ומזוהמת הנחש הקדמוני וא"כ הרי הם לא יתוקנו כלל לעתיד לבוא אלא שיתבטלו בביטול הרע בביטול גמור כי הרע גופה לא יתוקן כלל ובנ"ל שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון. וכן הוא בזה"ק פ' שלח קס"ב סוף עמוד א' שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל לגמרי וכן הוא נודע בענין מחיית עמלק שיתמחו לגמרי. וזהו כוונת הפייטן בפ' זכור. ומח שמו וזכרו ונמח זכורו מלהזכירו בזכרון קדוש כי כאשר יזכר ויפקד עתה גילוי דאור קדושתו ית"ש שיאר ויתגלה בכל העולם כולו אז ממילא הוא שימחה שמו וזכרו של עמלק אל אחר (בנימט) לגמרי משום שהוא היפך דכל אור הקדושה. (ספר הדע"ה חלק ב' דרוש ד' ענף ד').

**ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ב' – פרק ג' –
חטא אדה"ר ותיקונו במהלך הדורות**

הליכת ישראל במדבר היה, שהכניסם הקב"ה בהנסיון הנורא הזה שהכניס אותם בתוך משכן הס"מ וחיילותיו וכל הרשעה כולה ונתנסו בכל פיתוייו ותחבולותיו וראו אותו וידעו אותו מכל וכל, ועכ"ז הנה שם גופה קבלו את כל התורה כולו ונעשו לחלק ה' עמו כמ"ש ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו יליל ישימון, וכן כתוב לכתך אחרי במדבר כו' קודש ישראל לה' כו', ולא נכשלו אלא רק בהעשרה נסיונות, כי המקום היה גורם להם – וחטא העגל שהוא החטא הקשה יותר מכולם, הנה בזה, ישראל עצמו לא חטאו בזה מאומה

אלא רק הערב רב, וכל חטא ישראל בזה היה רק על שלא מיחו בהם – בדרך כלל הנה נשארו כל אותו הדור קיים באמונתו של הקב"ה ונשארו קודש לה' גם אחר הנסיון העצום והנורא הזה

ונחזור להענין כי הליכת ישראל במדבר הנה היה. שהכניסם הקב"ה בהנסיון הנורא הזה שהכניס אותם בתוך משכן הס"מ וחיילותיו וכל הרשעה כולה ונתנסו בכל פיתוייו ותחבולותיו וראו אותו וידעו אותו מכל וכל ועכ"ז הנה שם גופה קבלו את כל התורה כולו ונעשו לחלק ה' עמו וכמ"ש ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו יליל ישימון. וכן כתוב עוד. ירמיה ב'. לכתך אחרי במדבר כו' קודש ישראל לה' כו'. ולא נכשלו אלא רק בהעשרה נסיונות. כי המקום היה גורם להם כנ"ל. וחטא העגל שהוא החטא הקשה יותר מכולם הנה בזה. ישראל עצמן לא חטאו בזה מאומה אלא רק הערב רב וכל חטא ישראל בזה היה רק על שלא מיחו בהם וכמו שיתבאר כ"ז לפנינו לקמן בארוכה בעה"י ע"ש ותמצא נחת. ועכ"פ הוא כי בדרך כלל הנה נשארו כל אותו הדור קיים באמונתו של הקב"ה ונשארו קודש לה' גם אחר הנסיון העצום והנורא הזה.

סוד הענין דאלף נשים שנשא שלמה, הם היו מקליפת נוגה שהוא בסוד אלף, ת"ק חסדים ות"ק גבורות, והם אלף יומין דחול, ובסוד האלף לך שלמה שהוא חול – והיה כוונת שלמה לתקן את קליפת נוגה להחזירה לקדושה ולכך נשא אותן האלף נשים כדי לכלול אותן בקדושה, והיה כוונתו ע"ד האשת זנונים דהושע – אבל באמת שגה בזה כי האשת זנונים דהושע הרי היתה ישראלית ובשלמה היו כולן נכריות, ואפי' למ"ד שגיירן, הנה לא נתגיירו בלב שלם והטעו אותו, וכ"ז היה כי רצה לכבוש את כל הקליפה כולה ולתקנה כולה כי לכך נשא אלף, שהוא כנגד הקליפה כולה שהיא אלף יומין דחול – ומשום שרצה לתקן את כל הקליפה כולה לכן לא עלתה בידו כי זה אי אפשר רק בביאת המשיח – והוא ג"כ הענין דערב רב אשר לקחם משה רבינו ע"ה ומשה רצה לתקן את הזכר דנוגה ושלמה הנוק' – כי שלמה

המלך ע"ה העמיק בזה הרבה מאד, ונכנס בזה גם מה שהוא נגד התורה כמ"ש בזה"ק נח יהב חכמתא עילאה לשלמה מלכא לבתר מה כתיב ביה כו' נאום הגבר לאיתיאל לאיתיאל ואוכל אמר שלמה אתי אל ואוכל למעבד רעותי והיה מתחכם על דברי תורה ובזה שגה ונכשל

וזהו ג"כ סוד הענין דאלף נשים שנשא שלמה ואמר האריז"ל בשער הפסוקים וכן בלק"ת מלכים א' י"א כי הם היו מקליפת נוגה שהוא בסוד אלף. ת"ק חסדים ות"ק גבורות. והם אלף יומין דחול שאמרו בזה"ק פקודי רכ"ז ובסוד האלף לך שלמה שהוא חול. והיה כוונת שלמה לתקן את קליפת נוגה להחזירה לקדושה ולכך נשא אותן האלף נשים כדי לכלול אותן בקדושה והיה כוונתו ע"ד האשת זנונים דהושע כנ"ל ענף כ' סימן ג' ע"ש. אבל באמת שגה בזה כי האשת זנונים דהושע הרי היתה ישראלית ובשלמה היו כולן נכריות ואפי' למ"ד שגיירן (ע' במדבר רבה פ' י' סימן ד' ובשה"ש רבה פ"א פסוק א' סימן י'. וע' עוד שבת נ"ז ב' ויבמות ע"ו א' ב') הנה לא נתגיירו בלב שלם והטעו אותו. וכ"ז היה כי רצה לכבוש את כל הקליפה כולה ולתקנה כולה כי לכך נשא אלף. שהוא כנגד הקליפה כולה שהיא אלף יומין דחול כנוז. ע' שער קיצור אבי"ע ספ"ג. ומשום שרצה לתקן את כל הקליפה כולה לכן לא עלתה בידו כי זה אי אפשר רק בביאת המשיח. והוא ג"כ הענין דערב רב אשר לקחם משה רבינו ע"ה ומשה רצה לתקן את הזכר דנוגה ושלמה הנוק' וכמ"ש הרב בשער קליפת נוגה ספ"ג. וע' עוד בענין אלף נשים שנשא שלמה ברקאנטי פ' שופטים בפסוק ולא ירבה לו נשים. ועכ"פ הוא כי שלמה המלך ע"ה העמיק בזה הרבה מאד ונכנס בזה גם מה שהוא נגד התורה וכמ"ש בזה"ק פ' נח ע"ו א' יהב חכמתא עלאה לשלמה מלכא לבתר מה כתיב ביה כו' נאום הגבר לאיתיאל לאיתיאל ואוכל אמר שלמה אתי אל ואוכל למעבד רעותי והיה מתחכם על דברי תורה ובזה שגה ונכשל. וע' בשמו"ר ר"פ וארא ובירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ז ובכ"מ.

השלמת התיקון הרי הוא מוכרח להיות תיקון כללי דוקא – הגם שמשה רבינו ע"ה הוא היה שורש נשמת כלל ישראל כולם, שכולם היו ענפיו והוא היה שורשם ופנימיותם, וזהו שאמר העם אשר אנכי בקרבו, ועכ"ז הרי לא נתקן על ידו – אך שם היה הסיבה במה שקיבל משרע"ה את הערב רב ועל ידיהם נכשלו ישראל בכל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה, וזה היה הסיבה למניעת התיקון אז, כי אלולא זה היו נתקן באמת כל העולמות כולם כמו קודם החטא – כי מניעת התיקון אשר היה בהד' שנכנסו לפרדס, משום שלא היו בבחי' מרכבה להחגת"מ הכלליים אלא רק להפרטים שבהם לבד, אמנם עכ"ז הנה באם שהיה אפשר לכ"א מהם לתקן את כל הד' פרטים כולן היו יוצאים כולם לשלום כמו ר' עקיבא והיו גורמים תיקון הרבה – אך מאחר שלקח כ"א רק התיקון דפרט אחד והרי נשאר לכ"א שאר הג' פרטים בכח הקליפה שבהם הנה התגבר הקליפה בכח זה להכשיל את כ"א גם במה שנכנס, ואטבעו כלהו ביסודא דיליה כמה דעאלו בר ההוא שלימא חסידא דאתיא בסטרא דימינא

וכן אלו הד' שנכנסו לפרדס הגם שהיו מבחי' חגת"מ כנ"ל ענף כ"ב עכ"ז הנה לא היו מחגת"מ הכלליים כמו האבות ודוד אלא רק מהפרטים שבהם ולכן לא היה אפשר שיושלם התיקון ע"י ארבעתן מאחר שהם רק פרטיים לבד. והשלמת התיקון הרי הוא מוכרח להיות תיקון כללי דוקא. והגם שמשה רבינו ע"ה הוא היה שורש נשמת כלל ישראל כולם. שכולם היו ענפיו והוא היה שורשם ופנימיותם. וזהו שאמר העם אשר אנכי בקרבו וכמ"ש הרב בשער הארת המוחין פ"א וכן בשער הפסוקים פ' שמות דף נ"ו. ועכ"ז הרי לא נתקן על ידו. אך שם היה הסיבה במה שקיבל משרע"ה את הערב רב ועל ידיהם נכשלו ישראל בכל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה וזה היה הסיבה למניעת התיקון אז. כי אלולא זה היו נתקן באמת כל העולמות כולם כמו קודם החטא וע' בזה בראשית כ"ח ב' ובכ"מ וכנודע. ועכ"פ הוא כי מניעת התיקון אשר היה בהד' שנכנסו לפרדס. משום שלא היו בבחי' מרכבה להחגת"מ

הכלליים אלא רק להפרטים שבהם לבר. אמנם עכ"ז הנה באם שהיה אפשר לכ"א מהם לתקן את כל הד' פרטים כולן היו יוצאים כולם לשלום כמו ר' עקיבא והיו גורמים תיקון הרבה אך מאחר שלקח כ"א רק התיקון דפרט אחד והרי נשאר לכ"א שאר הג' פרטים בכח הקליפה שבהם הנה התגבר הקליפה בכח זה להכשיל את כ"א גם במה שנכנס. ואטבעו כלהו ביסודא דיליה כמה דעאלו בר ההוא שלימא חסידא דאתיא בסטרא דימינא וכנ"ל ענף כ"ב ס"י ב' ע"ש.

(ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"ד סימן ב').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ד' – מצרים
[שיעבוד, גאולה, יציאת מצרים]

כל ענין הליכת ישראל דרך הים והנס שנעשה בו היה הענין למעלה ולמטה – זה סוד מה שכתוב ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף, כי נודע הוא כי כל מקום שנאמר העם הוא לשון גנאי, וכל מקום שנאמר ישראל הוא לשון שבח – כי היו ישראל אז בבחי' קטנות בלא זכות ומעשים טובים ולא היו ראויים כלל מצד מעשיהם לכל הנסים הגדולים שנעשו אז ולכל מעלתם הגדולה שזכו אז – אך בעת הגאולה נתעלו ונתגדלו והוא ביום א' של פסח ולכן כתיב וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, והוא מסטרא דאילנא דחיי דאינון נ' שנין דיובלא, ולכן נזכרו שם בשם בני ישראל – אבל אח"כ הנה חזרו לקטנותן ונזכרו רק בשם העם, והעיקר הוא ע"י הערב רב, כי עי"ז נתקטנו ונתחשכו ביותר וביותר, ולכן נקראו אז בשם העם, וכן היה ג"כ בז"א למעלה, כי חזר להקטנות דיניקה הנקרא רק בשם אלהים, וזהו שנאמר ויסב אלהים את העם

(ה) והנה נתבאר מדברינו כי כל ענין הליכת ישראל דרך הים והנס שנעשה בו היה הענין למעלה ולמטה. וזה סוד מ"ש ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף. כי נודע הוא כי כל מקום שנאמר העם הוא

לשון גנאי וכל מקום שנאמר ישראל הוא לשון שבח כמ"ש ברמב"ן שם סוף פסוק י'. כי היו ישראל אז בבחי' קטנות בלא זכות ומעשים טובים ולא היו ראויים כלל מצד מעשיהם לכל הנסים הגדולים שנעשו אז ולכל מעלתם הגדולה שזכו אז אך בעת הגאולה נתעלו ונתגדלו והוא ביום א' של פסח ולכן כתיב וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. והוא מסטרא דאילנא דחיי דאינון ג' שנין דיובלא כמ"ש בזוה"ק פ' נשא קכ"ה ע"א ולכן נזכרו שם בשם בני ישראל. אבל אח"כ הנה חזרו לקטנות ונזכרו רק בשם העם. והעיקר הוא ע"י הערב רב וכמ"ש בפ' בשלח מ"ה ע"ב כי ע"ז נתקטנו ונתחשכו ביותר וביותר ולכן נקראו אז בשם העם. וכן היה ג"כ בז"א למעלה כי חזר להקטנות דיניקה הנקרא רק בשם אלהים וזהו שנאמר ויסב אלהים את העם (ע' שער החשמל ספ"א. וע' עוד במבו"ש שער ה' ח"א פ' ט"ז שהמוחין דקטנות דאלהים הם לא יחסר לעולם וכן היה ג"כ בגלות מצרים. אלא שהאותיות יה דאלהים היו דוממין בו בסוד נאלמתי דומיה דום יה).

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ה' – מדבר
סיני (דור המדבר ונסיונותיו)

על דרך זה מתנהג ג"כ בכל האישים כולם וכן גם בצדיקים, כי ע"י התערבות רע בטוב הרי יש סיגים בכולם, והנה נעשה בהסיגים כל מה שנעשה, והם העונשים והתלאות אשר בעוה"ז וכן בעולם הנפשות, וכן כ"ז הרי הוא כל ענין המיתה והקבורה שהוא כדי לעכל את הזוהמא, והוא ג"כ הענין מה שמצינו בדור המדבר כי גם אחר כל רוממות מעלתם הנאמר עליהם כי חלק ה' עמו גו' יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו, ישאהו על אברתו, ה' בדד ינחנו, ואמרו בפדר"א כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני זכו להיות כמלאכי השרת ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא ועליהם הכתוב אומר אשרי העם שככה לו – ועכ"ז הנה גם אחר כל השבח

הזה הרי נאמר עליהם ג"כ בפ' שלח, במדבר הזה יפלו פגריכם כו' ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה, והרי נאמר עליהם לשון קשה ולשון גנאי כזה אחר גודל רוממות מעלתם הנז' (כי פגר הוא לשון פיגול, רש"י בפ' לך)

(ב) ודע כי כ"ז הנה הוא מתנהג עד"ז ג"כ בכל האישים כולם וכן גם בצדיקים כי ע"י התערבות רע בטוב הרי יש סיגים בכלם, והנה נעשה בהסיגים כל מה שנעשה, והם העונשים והתלאות אשר בעוה"ז וכן בעולם הנפשות, וכן כ"ז הרי הוא כל ענין המיתה והקבורה שהוא כדי לעכל את הזוהמא, והוא ג"כ הענין מה שמצינו בדור המדבר כי גם אחר כל רוממות מעלתם הנאמר עליהם כי חלק ה' עמו גו' יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו, ישאהו על אברתו, ה' בדד ינחנו, ואמרו בפדר"א ס"פ מ', כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני זכו להיות כמלאכי השרת ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא ועליהם הכתוב אומר אשרי העם שככה לו, ועכ"ז הנה גם אחר כל השבח הזה הרי נאמר עליהם ג"כ בפ' שלח, במדבר הזה יפלו פגריכם כו' ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה, והרי נאמר עליהם לשון קשה ולשון גנאי כזה אחר גודל רוממות מעלתם הנז' (כי פגר הוא לשון פיגול כמ"ש רש"י בפ' לך ט"ו י"א).

וגם יד ה' היתה בהם להומם מקרב המחנה עד תומם, הוא לשון קשה מאד, וכן קורא אותם שם בשם אנשי המלחמה, הכוונה בזה על הערב רב – אך הלשון יפלו פגריכם שהוא ודאי על הדור המדבר עצמו כמבואר שם, הוא ודאי קשה – אך הכוונה הוא על הסיגים והפסולת והרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים ואח"כ מחטא העגל – על זה מבטיח להם הקב"ה שזה יפרש מהם ולא ישאר בהם ח"ו – והוא מה שאמר במדבר הזה יפלו פגריכם, וכן עד תם פגריכם במדבר, ור"ל על הרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים, שהוא פגר מובס, הנה זה יתברר מהם, והוא יפול וישאר במדבר, ועי"ז ישארו הם כסולת נקיה קודש ישראל לה' בטח בדד עין יעקב – בזוה"ק פ' שלח, כי זהו מה שכתוב

יפלו. ולא כתיב תפלו ח"ו, ועל דא במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו, בגין דרעותא דקב"ה לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם

אמנם מה שנאמר בפ' דברים, וגם יד ה' היתה בהם להמם מקרב המחנה עד תומם, והוא ג"כ לשון קשה מאד, וכן קורא אותם שם בשם אנשי המלחמה. הנה שם הוא הכוונה בזה על הערב רב. אך הלשון יפלו פגריכם שהוא ודאי על הדור המדבר עצמו כמבואר שם בהענין. הוא ודאי קשה. אך הכוונה הוא. על הסיגים והפסולת והרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים ואח"כ מחטא העגל. הנה על זה מבטיח להם הקב"ה שזה יפרש מהם ולא ישאר בהם ח"ו. והוא מה שאמר. במדבר הזה יפלו פגריכם. וכן שם. עד תם פגריכם במדבר. ור"ל על הרע. שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים. שהוא פגר מובם. הנה זה יתברר מהם. והוא יפול וישאר במדבר. ועי"ז ישארו הם כסולת נקיה קודש ישראל לה' בטח בדר עין יעקב. וכמ"ש כ"ז בזוה"ק פ' שלח קס"ב רע"ב. ואמרו שם כי זהו מה שכתוב יפלו. ולא כתיב תפלו ח"ו. ועל דא. במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו. בגין דרעותא דקב"ה. לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט')

משה רבינו ע"ה היה מוכן ומזומן לקיים מצידו כל ציוויו של הקב"ה, וזהו שנאמר ויקח משה את המטה מלפני ה' כאשר צוהו, שלקח את המטה בכוונת מחשבה, שיהא קשור ומיוחד בהאור דעד"א בשמא קדישא גליפא קדישא – וזהו שנאמר כאשר צוהו – אמנם הנה תיכף באותו המעמד נעשה שינוי גדול בקהל ישראל – כי הס"מ הצורר היה אורב עליהם תמיד להכשילם בכל רגע – וכן היה כאן – כי הרי הקב"ה אמר ודברתם אל הסלע – שהוא הסלע הידוע – והוא אותו הסלע דבאר של מרים אשר ממנו הסתפקו כל הארבעים שנה – והוליך אותם משרבע"ה להקהילם אל פני הסלע הזה – אבל היה נמצא בהם כתות שהתחילו להתרעם ולהתלונן בדברי נרגן כמתלהמים והם ירדו חדרי בטן – ואמרו כי מה שמוליך אותם לסלע ידוע הוא מסתמא שיודע

**אותו הסלע שיש מעיין תחתיו ויוצא משם מים, ואמרו לו
הרי הקב"ה הוא בכל מקום, א"כ הרי אפשר להעשות הנס
מאיזה סלע שהוא**

והנה משה רבינו ע"ה היה מוכן ומזומן לקיים מצידו כל ציווי של
הקב"ה. וזהו שנאמר ויקח משה את המטה מלפני ה' כאשר צוהו. שלקח
את המטה בכוונת מחשבה. שיהא קשור ומיוחד בהאור דעד"א בשמא
קדישא גליפא קדישא וכנו'. וזהו שנאמר. כאשר צוהו. אמנם הנה תיכף
באותו המעמד נעשה שינוי גדול בקהל ישראל. כי הס"מ הצורר היה
אורב עליהם תמיד (כנ"ל ענף ב') להכשילם בכל רגע. וכן היה כאן כי
הרי הקב"ה אמר ודברתם אל הסלע שהוא הסלע הידוע והוא אותו הסלע
דבאר של מרים אשר ממנו הסתפקו כל הארבעים שנה. והוליד אותם
משרבע"ה להקהילם אל פני הסלע הזה. אבל היה נמצא בהם כתות
שהתחילו להתרעם ולהתלונן. בדברי נרגן כמתלהמים והם ירדו הדרו
במין. ואמרו כי מה שמוליד אותם לסלע ידוע. הוא מסתמא שידוע אותו
הסלע שיש מעיין תחתיו ויוצא משם מים. ואמרו לו הרי הקב"ה הוא
בכל מקום א"כ הרי אפשר להעשות הנס מאיזה סלע שהוא.

ובאמת הנה כן היה למשה רבינו ע"ה לעשות – ולכן נאמר על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל, ר"ל להוציא להם מים מאיזה סלע שהיו מבקשים – הגם שהקב"ה הרי אמר לו אל הסלע, שמשמעותו הוא הסלע הידוע – אמנם משמעותו הוא ג"כ אל הסלע שיבקשו ממנו – ובאמת הנה לא היה נעלם כ"ז ממשה רבינו ע"ה ג"כ – אך כאן היה ענין אחר אשר עי"ז שגה בזה משרבע"ה – ויצא מזה כל מה שיצא ע"ד שגגה היוצא מלפני השליט – והיה כ"ז באמת בגזירת נורא עלילה על בני אדם שהוא מנפלאות תמים דעים ית"ש, כמ"ש בתנחומא וישב בפסוק ויוסף הורד מצרימה וכן במדרש חוקת על אותה המאורע, כי הקב"ה לוכד חכמים בערמם, ומסבב סיבות שונות כדי לקיים גזרתו ית"ש

ובאמת הנה כן היה למשה רבינו ע"ה לעשות ולכן נאמר (בסוף פ' האזינו) על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל. ור"ל להוציא להם מים מאיזה סלע שהיו מבקשים. וכמבואר כ"ז בילקוט פ' חוקת ע"ש. והגם שהקב"ה הרי אמר לו אל הסלע. שמשמעותו הוא. הסלע הידוע. אמנם משמעותו הוא ג"כ. אל הסלע שיבקשו ממנו. ובאמת הנה לא היה נעלם כ"ז ממשה רבינו ע"ה ג"כ. אך כאן היה ענין אחר אשר עי"ז שגה בזה משרבע"ה. ויצא מזה כל מה שיצא ע"ד שגגה היוצא מלפני השליט. והיה כ"ז באמת בגזירת נורא עלילה על בני אדם שהוא מנפלאות תמים דעים ית"ש. כמ"ש בתנחומא פ' וישב. פסוק ויוסף הורד מצרימה ע"ש. וכן הוא ג"כ במדרש פ' חוקת על אותה המאורע. כי הקב"ה לוכד חכמים בערמם. ומסבב סיבות שונות כדי לקיים גזרתו ית"ש.

עיקר הסיבה מה שגה בזה משרבע"ה, הנה הוא ע"פ מה שאמר רבינו יהודה חסיד כי ראה משרבע"ה שנסתלק כבוד השכינה מהסלע, כי בתחילה היה השכינה שורה שם, כמ"ש בתיקונים דשכינתא הוא נח על טירנא. וראה מרחוק את כבוד השכינה על הסלע ולכן הקהיל את העדה שם – אבל כשהגיע קרוב להעשות הנס, לא ראה עוד שם כבוד השכינה – והנה נבהל ונשתומם על המראה ולא ידע מה

לעשות – ובאמת הנה אפשר הוא כי לכך נסתלק אור השכינה משם, כי היה רצונו ית"ש שיוציא להם מים מאיזה סלע שמבקשים הם, ואם היה מחליט משרבע"ה בדעתו להוציא מאיזה סלע אחר, היה מתגלה אור השכינה על אותו הסלע אחר, כמ"ש התיקונים דבכל אתר דבעי קב"ה למעבד נס שכינתא אקדימת לה הוא אתר, ולאיזה סלע שהיה מדבר, היה מתגלה שם אור שכינתו ית"ש והיה נותן מימיו – ולכך נסתלק משם אור הכבוד, כי היה ממתין על דיבורו של משה, והרי לא נסתלק באמת אלא שהיה עומד מוכן עכ"פ

והנה עיקר הסיבה מה ששנה בזה משרבע"ה. הנה הוא ע"פ מה שאמר רבינו יהודה חסיד. הובא בספר הציוני פ' חוקת. כי ראה משרבע"ה שנסתלק כבוד השכינה מהסלע. כי בתחילה היה השכינה שורה שם. וכמ"ש בתיקונים הנ"ל דשכינתא הוא נח על טירנא. וראה מרחוק את כבוד השכינה על הסלע ולכן הקהיל את העדה שם. אבל כשהגיע קרוב להעשות הנס. לא ראה עוד שם כבוד השכינה. והנה נבהל ונשתומם על המראה ולא ידע מה לעשות. ובאמת הנה אפשר הוא כי לכך נסתלק אור השכינה משם. כי היה רצונו ית"ש שיוציא להם מים מאיזה סלע שמבקשים הם. ואם היה מחליט משרבע"ה בדעתו. להוציא מאיזה סלע אחר. היה מתגלה אור השכינה על אותו הסלע אחר. וכמ"ש התיקונים הנ"ל דבכל אתר דבעי קב"ה למעבד נס שכינתא אקדימת לה הוא אתר. ולאיזה סלע שהיה מדבר. היה מתגלה שם אור שכינתו ית"ש והיה נותן מימיו. ולכך נסתלק משם אור הכבוד כי היה ממתין על דיבורו של משה. והרי לא נסתלק באמת אלא שהיה עומד מוכן עכ"פ.

אמנם משרבע"ה ע"י שלא ראה את אור הכבוד על הסלע
 כבתחילה, היה סבור כי נסתלקה לגמרי ח"ו ע"י החטא
 מדברי נרגן הנז' – וזהו שאמר שמעו נא המורים המן הסלע
 הזה נוציא לכם מים, ור"ל וכי אפשר לנו להוציא מים מן
 הסלע בלתי אור שכינתו ית"ש – וזהו שאמר המן הסלע
 הזה, ר"ל כמו שהוא עתה בלתי אור שכינתו ית"ש

אמנם משרבע"ה ע"י שלא ראה את אור הכבוד. על הסלע כבתחילה.
 היה סבור כי נסתלקה לגמרי ח"ו ע"י החטא מדברי נרגן הנז'. וזהו שאמר
 שמעו נא המורים המן הסלע הזה נוציא לכם מים. ור"ל וכי אפשר לנו
 להוציא מים מן הסלע בלתי אור שכינתו ית"ש. וזהו שאמר. המן הסלע
 הזה. ר"ל כמו שהוא עתה בלתי אור שכינתו ית"ש.

הנה זהו ג"כ ענין מה שנאמר ויקהילו משה ואהרן את הקהל
 אל פני הסלע, והנה נמצא שינוי כאן, כי מקודם נאמר הקהל
 את העדה וקורא אותם בשם עדה, ואמרו רז"ל במדרש אין
 עדה אלא סנהדרין, כי היו אז כולם גדולים וצדיקים – אבל
 אח"כ עירב השטן ונעשו כיתות כיתות בדברי נרגן
 כמתהלמים – ולכן שינה הכתוב וקורא אותם תיכף בשם
 קהל, שהוא ירידת מדריגה משם עדה – וזהו שנאמר כאן
 ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע, ולא ראה שם
 אז את אור הכבוד כבתחילה, ולכך ויאמר להם שמעו נא
 המורים כו' – ור"ל ראו נא מה שגרמתם, המן הסלע הזה
 נוציא לכם מים, וכי אפשר לנו להוציא לכם מים מן הסלע
 בלתי אורו ושפעו ית"ש

והנה זהו ג"כ ענין מה שנאמר ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני
 הסלע. והנה נמצא שינוי כאן. כי מקודם נאמר הקהל את העדה. וקורא
 אותם בשם עדה. ואמרו רז"ל במדרש פ' בהעלותך סי' כ"ד. אין עדה אלא
 סנהדרין. כי היו אז כולם גדולים וצדיקים אבל אח"כ עירב השטן ונעשו
 כיתות כיתות בדברי נרגן כמתהלמים כנ"ל ולכן שינה הכתוב וקורא
 אותם תיכף בשם קהל. שהוא ירידת מדריגה משם עדה. ע' רמ"ל מלבים
 בתו"כ פ' ויקרא סי' רמ"א. וזהו שנאמר כאן ויקהילו משה ואהרן את

הקה"ל אל פני הסלע. ולא ראה שם אז את אור הכבוד כבתחילה. ולכך ויאמר להם שמעו נא המורים כו'. ור"ל ראו נא מה שגרמתם. המן הסלע הזה נוציא לכם מים. וכי אפשר לנו להוציא לכם מים מן הסלע בלתי אורו ושפעו ית"ש וכנז'.

הלשון הזה מורה כי עלה בדעת משה רבינו ע"ה ע"י הסתלקות אור השכינה אשר לפי סברתו, שימנע מעתה הנס מכל וכל ח"ו – אמנם הנה הגם שכן עלה בדעתו לכאורה – אך מאחר שראה ענין נס אחד גדול מאד שהיה עומד לפניו באותו המעמד עצמו ג"כ, והוא במה שכתוב ויקהילו כו' את הקהל אל פני הסלע. ואמרו ע"ז במדרש כמלא פי כברה קטנה היתה בה וכל ישראל עומדין בה אלא מכאן שהחזיק מועט את המרובה – והוא נס נפלא מאד – וכאשר ראה משה את הנס הגדול הזה הנעשה באותו מעמד הרי ידע היטיב ששכינתו של הקב"ה הוא בתוכם, והרי ידע והבין שיעשה הנס מ"מ, אך באשר שלא ראה את אור הכבוד על הסלע, הנה עלה בדעתו כי בודאי נשתנה הענין עכ"פ ע"י החטא אשר מדברי נרגן הנז', ונתחלף הסלע ונשתנה מהאור דהעה"ח סיהרא קדישא מעין גנים דלית לה פסק, וירד למדרגת האור דעץ הדעת שהוא סלע דמטט' קשה כאבן מסטרא דעבד אשר הרע כרוך סביבו ונעשה מהסלע צור וכמו הצור שבחורב – ולכן חשב כי חלילה הוא להתנהג בו עתה בדיבור כהראוי ופיוסא כהראוי לברתא דמלכא חלילה וחלילה, כי הרי צריך להבדיל בין הקודש ובין החול, ואין חולקין כבוד למי שאינו ראוי – ומה גם כי הרי בדברים לא יוסר עבד, והרי לא יועיל הדיבור כלל ויתחלל שם שמים ח"ו, אלא שראוי הוא לעשות כמו בהצור שבחורב

והנה הלשון הזה הוא מורה כי עלה בדעת משה רבינו ע"ה. ע"י הסתלקות אור השכינה אשר לפי סברתו. שימנע מעתה הנס מכל וכל ח"ו. אמנם הנה הגם שכן עלה בדעתו לכאורה. אך מאחר שראה ענין נס אחד גדול מאד שהיה עומד לפניו באותו המעמד עצמו ג"כ. והוא במה

שכתוב ויקהילו כו' את הקהל אל פני הסלע. ואמרו על זה במדרש כאן פ' חוקת סי' ט' ובב"ר פ"ה ס' ז'. כמלא פי כברה קטנה היתה בה וכל ישראל עומדין בה אלא מכאן שהחזיק מועט את המרובה. והוא גם נפלא מאד וכאשר ראה משה את הנס הגדול הזה הנעשה באותו מעמד הרי ידע היטיב ששכינתו של הקב"ה הוא בתוכם וכמ"ש בב"ר שם ע"ש. והרי ידע והבין שיעשה הנס מ"מ אך באשר שלא ראה את אור הכבוד על הסלע הנה עלה בדעתו כי בודאי נשתנה הענין עכ"פ. ע"י החטא אשר מדברי נרגן הנו'. ונתחלף הסלע ונשתנה מהאור דהעה"ח. סיהרא קדישא מעין גנים דלית לה פסק. וירד למדרגת האור דעין הדעת שהוא סלע דמטט' קשה כאבן מסטרא דעבד אשר הרע כרוך סביבו ונעשה מהסלע צור וכמו הצור שבחורב. ולכן חשב כי חלילה הוא להתנהג בו עתה בדיבור כהראוי ופיוסא כהראוי לברתא דמלכא חלילה וחלילה. כי הרי צריך להבדיל בין הקודש ובין החול ואין חולקין כבוד למי שאינו ראוי. ומה גם כי הרי בדברים לא יוסר עבד וכנ"ל ס' ב' ג'. והרי לא יועיל הדיבור כלל ויתחלל שם שמים ח"ו. אלא שראוי הוא לעשות כמו בהצור שבחורב.

ולכן וירם משה את ידו ויך את הסלע – ואמר וירם משה את ידו, ור"ל כי כוון בזה להמשיך האור ממקור העליון שהוא חכמה י' של שם, כמ"ש בתיקונים למי נושאים כפים לרום השמים, שהוא י' של שם, עשר אתוון דשמא מפרש – והיה כוונתו בזה להסיר ולהעביר את המסך ע"י ההכאה ולהמשיך שם השפע מהאור דהעה"ח – כי אחר שיוסר ממנו המסך המבדיל סטרא דעבד שהוא בחי' דעץ הדעת ע"י ההכאה, אז יחזור להאיר בו אור הכבוד שהיא סיהרא קדישא דעץ החיים אשר היא מעין גנים דלית ליה פסק, טפה דאתמשכא מן מוחא שהוא חכמה, והיא ברתא דמלכא, אבא יסד ברתא, ויתוקן להעשות כ"ז ע"י כוונתו ומחשבתו בהרמת ידו כנז', וכמ"ש בזוה"ק כי כל הרמת יד אשר לשם שמים הוא תיקון גדול לנטלא מאינון ברכאן דלעילא ולארקא

לתתא כו', וכן בתיקונים בסוד והיה כאשר ירים משה ידו כו', לסלקא ליה לגבי חכמה כו' – וכן היה כוונת משרבע"ה כאן – וזהו שאמר וירם משה את ידו ויך את הסלע, להסיר את קליפתו ולהעביר את כל המסכים שבו וכדי שיומשך שם השפע דאור עה"ח – והרי כזאת וכזאת התחבט וטרח הרעיא מהימנא משה רבינו ע"ה על תקנתן של ישראל והיה כל כוונתו וכל מעשיו לשם שמים ולטובה

ולכן וירם משה את ידו ויך את הסלע. ואמר וירם משה את ידו. ור"ל כי כוון בזה להמשיך האור ממקור העליון שהוא חכמה י' של שם. וכמ"ש בתיקונים תיקון י"ט ט"ל ע"א. למי נושאין כפים לרום השמים. שהוא י' של שם. עשר אתוון דשמא מפרש. ע"ש בהגר"א. והיה כוונתו בזה להסיר ולהעביר את המסך ע"י ההכאה ולהמשיך שם השפע מהאור דהעה"ח כי אחר שיוסר ממנו המסך המבדיל סטרא דעבד שהוא בחי' דעץ הדעת ע"י ההכאה אז יחזור להאיר בו אור הכבוד שהיא סיהרא קדישא דעץ החיים אשר היא מעין גנים דלית ליה פסק. מפה דאתמשכא מן מוחא שהוא חכמה. כמ"ש בתיקונים מ"ז סע"ב. והיא ברתא דמלכא. אבא יסד ברתא. ויתוקן להעשות כ"ז ע"י כוונתו ומחשבתו בהרמת ידו כנו'. וכמ"ש בווה"ק ריש פ' יתרו כי כל הרמת יד אשר לשם שמים הוא תיקון גדול לנטלא מאינון ברכאן דלעילא ולארקא לתתא כו' ע"ש וכן בתיקונים תיקון כ"ב ע"ו א' בסוד והיה כאשר ירים משה ידו כו'. לסלקא ליה לגבי חכמה כו'. וכן היה כוונת משרבע"ה כאן וזהו שאמר וירם משה את ידו. ויך את הסלע. להסיר את קליפתו ולהעביר את כל המסכים שבו וכדי שיומשך שם השפע דאור עה"ח. והרי כזאת וכזאת התחבט וטרח הרעיא מהימנא משה רבינו ע"ה על תקנתן של ישראל והיה כל כוונתו וכל מעשיו לשם שמים ולטובה.

אמנם כבר אמרו במדרש כי בזה נתקיים במשרבע"ה שהקב"ה לוכד חכמים בערמם – כי באמת הנה שגה בסברתו בזה במה שחשב שנתהפך הסלע מעה"ח לעץ הדעת, וכן היא שגגה גדולה בידו במה שהכה את הסלע, כי

גם לפי סברתו אשר חשב שנתהפך הסלע לעץ הדעת, עכ"ז מאחר שאמר לו הקב"ה ודברתם, לא היה לו להתחכם ולחשוב מחשבות כלל, אלא היה לו לעשות ציווי של הקב"ה עכ"פ בלי התחכמות כלל – וזהו שאמר לו הקב"ה אח"כ יען לא האמנתם בי, כמ"ש רז"ל (בילקוט) ארבע חטאות כתובין כאן, לא האמנתם בי, לא קדשתם, מעלתם, מריתם, לא האמנתם, שלא אמרתי לכם להכות והכית אותו, לא קדשתם להוציא להם מים מכל סלע שרוצים – והרי לנו כי מה שאמר לא האמנתם בי הוא על ההכאה, כי גם לפי סברתו של משרבע"ה שנשתנה הסלע למדרגת עץ הדעת, היה לו ג"כ לקיים מאמרו של הקב"ה בלי התחכמות כלל – ומה גם כי הרי באמת לא היה נשתנה הסלע ח"ו ולא היה נסתלק אור השכינה משם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה – וזהו שאמרו בתיקונים וכיון דשכינתא הות תמן לא הוה ליה למחאה בסלע דקלנא הות כו' – וכן הוא בילקוט, מעלתם, אמרת המן הסלע הזה, ור"ל הרי עשית קודש חול, מריתם, ודברתם אל הסלע, שנה עליו פרק אחד ועברתם על דברי – ור"ל כי הרי לכאורה היה צ"ל וצוית אל הסלע ונתן מימיו, ואמר ודברתם, הכוונה הוא על איזה דיבור שהוא, כי גם אם שנה עליו פרק אחד היה נותן מימיו, וכ"ז משום ששכינתו ית"ש היה שורה שם, אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה באיזה דברי תורה, ואז היתה נתגלה והיה נותן מימיו

אמנם כבר אמרו במדרש פ' חוקת סי' ט' כי בזה נתקיים במשרבע"ה שהקב"ה לוכד חכמים בערמם. כי באמת הנה שגה בסברתו בזה במה שחשב שנתהפך הסלע מעה"ח לעץ הדעת. וכן היא שגגה גדולה בידו במה שהכה את הסלע. כי גם לפי סברתו אשר חשב שנתהפך הסלע לעץ הדעת. עכ"ז מאחר שאמר לו הקב"ה ודברתם. לא היה לו להתחכם ולחשוב מחשבות כלל. אלא היה לו לעשות ציווי של הקב"ה עכ"פ בלי התחכמות כלל. וזהו שאמר לו הקב"ה אח"כ. יען לא האמנתם בי. וכמ"ש רז"ל (בילקוט חוקת רמז תשס"ד) ארבע חטאות כתובין כאן. לא האמנתם בי. לא קדשתם. מעלתם. מריתם. לא האמנתם. שלא אמרתי

לכם להכות. והכית אותו. לא קדשתם. להוציא להם מים מכל סלע שרוצים. כו' ע' ילקוט שם (ויש שם ט"ס וכצ"ל שם. לא האמנת היה לו לומר ואמר לא האמנתם. אהרן מה חטא כו') והרי לנו כי מה שאמר. לא האמנתם בי. הוא על ההכאה. כי גם לפי סברתו של משרבע"ה שנשתנה הסלע למדרגת עץ הדעת היה לו ג"כ לקיים מאמרו של הקב"ה בלי התחכמות כלל וכנז'. ומה גם כי הרי באמת לא היה נשתנה הסלע ח"ו ולא היה נסתלק אור השכינה משם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה וכנ"ל. וזהו שאמרו בתיקונים הנ"ל מ"ו ב' וכיון דשכינתא הות תמן לא הוה ליה למחאה בסלע דקלנא הות כו'. וכן הוא בילקוט הנז'. מעלתם. אמרת המן הסלע הזה ור"ל הרי עשית קודש חול. מריתם. ודברתם אל הסלע שנה עליו פרק אחד ועברתם על דברי. ור"ל כי הרי לכאורה היה צ"ל וצוית אל הסלע ונתן מימיו. ואמר ודברתם. הכוונה הוא על איזה דיבור שהוא. כי גם אם שנה עליו פרק אחד היה נותן מימיו. וכ"ז משום ששכינתו ית"ש היה שורה שם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה באיזה דברי תורה ואז היתה נתגלה והיה נותן מימיו.

אמנם ע"י ההכאה הנה נשתנה באמת הענין הרבה, כי הרי מקודם היה הן המטה והן הסלע שניהם בהאור דהעץ החיים, והיו הזו"ן שניהם בהמוחין דגדלות והיה מוכן שיתייחדו שניהם בהזווג דפב"פ העיקרי ע"י משה ואהרן, שושבינין דמלכא ומטרוניתא, וע"י עיני כל ישראל שהיה עומד מוכן שיתקדשו הם ג"כ כולם בקדושת האור דעה"ח, ואז היה גורם הסתכלותם בשכינה, יחוד דפב"פ העיקרי ובסוד וראיתיה לזכור ברית עולם, כי היה נעשה יחודם אז לאור עולם בהתחלת הגילוי דתיקון הנצחי – אמנם ע"י כי בא שטן וערבב העולם שהכשיל אותם ונתקלקלו בדברי נרגן כמתלהמים, ונסבב עי"ז הכאת הסלע וכנז', הנה נשתנו עי"ז הן המטה והן הסלע לסוד העץ הדעת, כמ"ש ברע"מ בענין המטה זה לשונו, והוא רע שותפא דעבד גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר בידך (ר"ל כי ע"י ההכאה נעשה בידו) הוה (ר"ל נעשה) דאילנא דטוב ורע

מטט' טוב ס"מ רע, ר"ל שהרע כרוך סביבו – וכן בענין
 הסלע אמר ברע"מ כי ע"י ההכאה נעשה הסלע, ר"ל
 שנתחלף ונשתנה לשפחה נוקבא דעבד אשר עליה נאמר
 בדברים לא יוסר עבד – וכן בתיקונים ובגין דא (ר"ל ע"י
 ההכאה) אסתלק שכינתא מן הסלע דאיהי י' מן מיטט'
 ואשתאר מטט' יבשה כו'

אמנם ע"י ההכאה הנה נשתנה באמת הענין הרבה. כי הרי מקודם היה
 הן המטה והן הסלע שניהם בהאור דהעץ החיים. והיו הזו"ן שניהם
 בהמוחין דגדלות והיה מוכן שיתייחדו שניהם בהזווג דפב"פ העיקרי ע"י
 משה ואהרן. שושבינין המלכא ומטרוניתא. וע"י עיני כל ישראל שהיה
 עומד מוכן שיתקדשו הם ג"כ כולם בקדושת האור דעה"ח ואז היה גורם
 הסתכלותם בשכינה. יחוד דפב"פ העיקרי ובסוד וראיתיה לזכור ברית
 עולם. כי היה נעשה יחודם אז לאור עולם בהתחלת הגילוי דתיקון
 הנצחי וכנ"ל. אמנם ע"י כי בא שטן וערכב העולם שהכשיל אותם
 ונתקלקלו בדברי נרגן כמתלהמים. ונסבב עי"ז הכאת הסלע וכנו' הנה
 נשתנו עי"ז הן המטה והן הסלע לסוד העץ הדעת. וכמ"ש ברע"מ
 משפטים בענין המטה אמר שם זה לשונו. וההוא רע שותפא דעבד גרם
 לך למחטי בסלע. בגין דמטה דאתמסר בידך (ר"ל כי ע"י ההכאה נעשה
 בידו) הוה (ר"ל נעשה) דאילנא דטוב ורע. מטט' טוב ס"מ רע. ר"ל שהרע
 כרוך סביבו. וכן בענין הסלע אמר ברע"מ תצא רע"ט וב'. כי ע"י ההכאה
 נעשה הסלע. ר"ל שנתחלף ונשתנה. לשפחה נוקבא דעבד. אשר עליה
 נאמר בדברים לא יוסר עבד ע"ש. וכן אמרו בתיקונים מ"ז ב'. ובגין דא
 (ר"ל ע"י ההכאה) אסתלק שכינתא מן הסלע דאיהי י' מן מיטט' ואשתאר
 מטט' יבשה כו' ע"ש.

**והיה כאן ענין הב' נשיכין כמבואר בזוה"ק זמנא קדמאה
נפיק דמא ואיהו לחיד, זמנא תניינא נפיק מייא כו'
ואתפתחת ואולידת, ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין, כמ"ש שם
ונשיך לה בהוא אתר תרי זמני, וסימנך ויך את הסלע
במטהו פעמים, ויצא בפעם ראשונה דם ובפעם ב' מים**

והרי לנו עכ"פ כי ע"י ההכאה נשתנו הן המטה והן הסלע למדרגת עין הדעת. וזהו הענין מה ששינה הכתוב כאן ואמר. ויך את הסלע במטהו ולא כתיב במטה. סתם. אלא במטהו. כי מטה סתם הוא מטה ה' מסטרא דער"א עה"ח אבל מטה משה הוא דינא בדינא נחש עלי צור וכמ"ש בזוה"ק ח"ב מ"ח א' ושם בסופו רע"א ב' ורע"ב א' ע' שם ושם וכנ"ל סי' ב' ג'. וכן אמרו בזוה"ק ח"א דף ו' סע"ב ומטה האלהים בידי כו' וחקוק ביה שמא קדישא כו' ובהאי חב בסלע כד"א ויך את הסלע במטהו פעמים. אמר ליה קב"ה. משה לא יהבית לך מטה דילי להאי. חייך לא יהא בידך מכאן ולהלאה. מיד וירד אליו בשבט בדינא קשיא כו' ע"ש כל הענין. והנה חזרו אז הזו"ן תיכף לקטנותן וזהו שנאמר ויך את הסלע במטהו פעמים ואמר האריז"ל בלק"ת וכן בספר הליקוטים פ' חוקת כי בהכאת המטה בהסלע נעשה אז הזווג דקטנות כי המטה כאשר שהוא בדרגא דעין הדעת אז עומד בו הארת היסוד דקטנות הנקרא נחש והוא בבחי' דינין והנוק' נקרא אז בשם צור שהוא דינא תקיפא וזהו שאמרו במדרש שמות רבה פ"ד סי' י"ג כי בהכאה ראשונה יצא דם. וכן הוא במדרש תהלים ע"ח סי' ב' וק"ה סי' י"ב. והוא מצד הדינין שבהם והגם שהם דינין טהורים אך כשמתפשטים למטה יש מהם יניקה לחיצונים רח"ל והרי נעשה כאן הזווג בסוד דרך נחש עלי צור והיה כאן ענין הב' נשיכין וכמבואר כ"ז בזוה"ק פנחס רמ"ט ב' ואמר שם זמנא קדמאה נפיק דמא ואיהו לחיד. זמנא תניינא נפיק מייא כו' ואתפתחת ואולידת. ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין. וכמ"ש שם ונשיך לה בהוא אתר תרי זמני. וסימנך ויך את הסלע במטהו פעמים. ויצא בפעם ראשונה דם ובפעם ב' מים.

ע"י אלו ב' הנשיכין נעשה כאן פגם גדול בהמים – ז"ש המה מי מריבה כו' – כי בפעם ראשונה שהוא בהצור שבחורב הנה נאמר שם ויקרא שם המקום מסה ומריבה והרי נאמר שם הפגם רק על המקום אבל כאן נאמר הפגם על המים גופה כמ"ש בזה"ק נח המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל כו' וכי באתר אחרא לא רבו כו' מ"ש הכא דקאמר המה מי מריבה ולא אחרנין, אלא הני מי מריבה הוו ודאי דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן אית מיין צלילן ואית מיין עכירן אית מיין שלם ואית מיין קטטו וע"ד המה מי מריבה כו' ע"ש – ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין – כי ע"י החטא דדברי נרגן הנ"ל נכללו החיצונים בשרשם שהוא בהק"כ צירופי אלהים דקדושה, וכשמזדווגים הזו"ן אז בסוד דרך נחש עלי צור שהוא הזווג דקטנות, הנה ע"י כלילותם למטה כנז' אטעמת טעם מרירא למעלה, והוא סוד ביאת נחש על חוה, והוא סוד הנשיכין, ועי"ז הנה יש להם אחיזה ויניקה באותה השפע אחר שמתפשט למטה, וזהו ענין דמי מריבה כי נעשה פגם גם בהמים עצמן

והנה ע"י אלו ב' הנשיכין נעשה כאן פגם גדול בהמים ג"כ. וז"ש המה מי מריבה כו' כי בפעם ראשונה שהוא בהצור שבחורב הנה נאמר שם ויקרא שם המקום מסה ומריבה והרי נאמר שם הפגם רק על המקום אבל כאן נאמר הפגם על המים גופה. וכמ"ש בזה"ק פ' נח ס"ז א'. המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל כו' וכי באתר אחרא לא רבו כו' מ"ש הכא דקאמר המה מי מריבה ולא אחרנין. אלא הני מי מריבה הוו ודאי דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן אית מיין צלילן ואית מיין עכירן אית מיין שלם ואית מיין קטטו וע"ד המה מי מריבה כו' ע"ש. ופ' לך לך דף פ' ע"א ופ' ויקרא י"ב א'. ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין. וכמו שכתבנו לעיל ענף ב' בארוכה ע"ש מס' ז' עד סוף סי' י'. כי ע"י החטא דדברי נרגן הנ"ל נכללו החיצונים בשרשם שהוא בהק"כ צירופי אלהים דקדושה. וכשמזדווגים הזו"ן אז.

בסוד דרך נחש עלי צור שהוא הזווג דקטנות. הנה ע"י כלילותם למטה כנז' אטעמת טעם מרירא למעלה כמ"ש בפ' אחרי מות ע"ד א'. והוא סוד ביאת נחש על חוה. והוא סוד הנשיכין. ע' מאמרי רשב"י דף מ' מדפוח"ח ושעה"ק דף ל"ו. ועי"ז הנה יש להם אחיזה ויניקה באותה השפע אחר שמתפשט למטה. וזהו ענין דמי מריבה כי נעשה פגם גם בהמים עצמן.

ענין הפגם שנעשה כאן היה באמת ג"כ ע"ד פגם הנשיכין שהיה בליל ז' של פסח – כי באותו העת גופה והוא כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים לא היה כח להחיצונים להאחז באותן המים כלל וכלל ח"ו, והוא משום כי הנה הגם שמתחילה שהוא בעת ההכאה נסתלקה השכינה מהסלע ונסתם פתחה וחזרו הזו"ן לקטנותן ונעשה כל ענין הנשיכין, אבל אח"כ הנה חזרה תיכף אור השכינה על הסלע ונתעלו הזו"ן לגדלותן – וזהו מה שאמרו, עלי באר ענו לה, ואמרו בזוה"ק עלי באר כלומר סק לאתריך לאתאחדא בבעליך, וחזרו פב"פ בהזווג דגדלות, ואז הרי מסתלקים כל החיצונים משם גם מהאחוריים, כי נכוו מגחלתן דרשפי אש שלהבת יה, והוא ענין הבאר שניתן עתה בזכות משרבע"ה שנעשה ג"כ לבאר מים חיים מים מתיקין מים צלילן בלי שום נגיעה ופגם מהחיצונים ח"ו

אמנם הוא כי הנה ענין הפגם שנעשה כאן הנה היה באמת ג"כ ע"ד פגם הנשיכין שהיה בליל ז' של פסח אשר אמרנו לעיל ענף ב'. והיינו כי הנה באותו העת גופה והוא כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים לא היה כח להחיצונים להאחז באותן המים כלל וכלל ח"ו. והוא משום כי הנה הגם שמתחילה שהוא בעת ההכאה נסתלקה השכינה מהסלע ונסתם פתחה וחזרו הזו"ן לקטנותן ונעשה כל ענין הנשיכין וכנז' אבל אח"כ הנה חזרה תיכף אור השכינה על הסלע ונתעלו הזו"ן לגדלותן. וזהו מה שאמרו. עלי באר ענו לה ואמרו בזוה"ק ס"פ וילך עלי באר כלומר סק לאתריך לאתאחדא בבעליך. וחזרו פב"פ בהזווג דגדלות. ואז הרי מסתלקים כל החיצונים משם גם מהאחוריים כי נכוו מגחלתן דרשפי אש שלהבת יה

וכנודע. והוא ענין הבאר שניתן עתה בזכות משרבע"ה שנעשה ג"כ לבאר מים חיים מים מתיקין מים צלילין בלי שום נגיעה ופגם מהחיצונים ח"ו.

אך ענין הנשיכין שהוא אחיזת החיצונים הנה היה רק בתחילה שהוא בעת ההכאה אשר נעשו אז זווגם בסוד דרך נחש עלי צור, ועי"ז ר"ל ע"י כלילותם אז, נעשה להם אחיזה להיות להם יניקה מאותה השפע מרחוק – והגם שבהשפע המגיע לישראל עצמן לא נגעו בה והיה כולו קודש – אך ע"י הנשיכין היה להם ג"כ יניקה ממנו עכ"פ מרחוק, והרי נתחדש להם כח ג"כ עכ"פ, ועי"ז הנה נתבטל כל ההכנה שהיה עומד מתחילה להעשות זה לראשית ולהתחלת לכל תקות חמדת ישראל ולתיקון נצחי, הנה נתבטל מעתה כל ההכנה הזו ע"י הכח חדש שנתחדש להם ג"כ – כי אלולא הנשיכין, הרי היה כל השפע והגילוי אור דהבאר של עתה לרוח משפט ולרוח בער לכל הרע כולו והיה כל הרשעה כולה כעשן תכלה – אך עתה ע"י הנשיכין הרי אדרבא הוא כי נתחדש להם ג"כ איזה שפע וכח ונתבטל כל ההכנה נז', והיה להם כל הבאר של עתה אשר ניתן להם בזכות משה ואהרן ג"כ רק לצורך שעה בלבד – ומשום אותו הכח חדש והיניקה אשר נתחדש להם ג"כ מזה לכך נקראו מי מריבה כי הרי הוא פגם גדול להמים עכ"פ מה שיונקים מהם מרחוק, כמ"ש בזוה"ק נח דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא כו' – הגם שבאמת כי השפע והמים אשר הגיעו אז לישראל עצמן היה כולו קודש

אך ענין הנשיכין שהוא אחיזת החיצונים הנה היה רק בתחילה שהוא בעת ההכאה אשר נעשו אז זווגם בסוד דרך נחש עלי צור ועי"ז, ר"ל ע"י כלילותם אז, נעשה להם אחיזה להיות להם יניקה מאותה השפע מרחוק. והגם שבהשפע המגיע לישראל עצמן לא נגעו בה והיה כולו קודש אך ע"י הנשיכין היה להם ג"כ יניקה ממנו עכ"פ מרחוק. והרי נתחדש להם כח ג"כ עכ"פ ע"ד שאמרנו לעיל ענף ב' בליל ז' של פסח. ועי"ז הנה נתבטל כל ההכנה שהיה עומד מתחילה להעשות זה לראשית ולהתחלת

לכל תקנות חמדת ישראל ולתיקון נצחי כנ"ל הנה נתבטל מעתה כל ההכנה הזו. ע"י הכח חדש שנתחדש להם ג"כ. כי אלולא הנשיכין. הרי היה כל השפע והגילוי אור דהבאר של עתה לרוח משפט ולרוח בער לכל הרע כולו והיה כל הרשעה כולה כעשן תכלה אך עתה ע"י הנשיכין הרי אדרבא הוא כי נתחדש להם ג"כ איזה שפע וכת ונתבטל כל ההכנה נז. והיה להם כל הבאר של עתה אשר ניתן להם בזכות משה ואהרן. ג"כ רק לצורך שעה בלבד. ומשום אותו הכח חדש והיניקה אשר נתחדש להם ג"כ מזה לכך נקראו מי מריבה כי הרי הוא פגם גדול להמים עכ"פ מה שיונקים מהם מרחוק. וכמ"ש בזוה"ק פ' נח ס"ו א' הנז' דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא כו' כו' עש"מ. הגם שבאמת כי השפע והמים אשר הגיעו אז לישראל עצמן היה כולו קודש.

כי היה כאן תהלוכות ענין הנשיכין והשפע, על דרך ענין הנשיכין וקדושת השפע אשר בליל ז' של פסח – אמנם עכ"ז הנה היה באמת חילוק גדול ביניהם, כי שם היה הנשיכין בכוונה ורצון ממנו ית"ש כדי שלא תתבטל הבחירה שלא בעונתה ע"י גילוי אורו הגדול שהיה אז רק בחסד ובחנם – ומשום שקב"ה לא עביד דינא בלא דינא, היה הצורך וההכרח להמציא אז את הנשיכין ג"כ כמו שבארנו שם, והרי היה שם כמעט מציאת הנשיכין הסיבה והאפשרית לכל גילוי אורו וטובו ית"ש שנתגלה אז, כי אלולא הנשיכין הרי לא היה אפשר לגלות אורו וטובו כ"כ, דהרי לא עביד דינא בלא דינא – אבל כאן הנה הגיע באמת עת דודים לבער את רוח הטומאה מן הארץ ולתקן עולם במלכות שדי בגילוי האור דתיקון הנצחי – וא"כ הרי כאשר נתהפך הדבר ע"י החטא דדברי נרגן כמתלהמים כנ"ל, ונסבב עי"ז שהיה כל גילוי קדושת אותה השפע רק לצורך שעה לבד, והוא ע"י שנעשית כל גילויה רק במציאת הב' נשיכין דוקא, א"כ הרי היה כאן הנשיכין לקלקול ופגם גדול

והרי לנו כי היה כאן תהלוכות ענין הנשיכין והשפע. ע"ד ענין הנשיכין וקדושת השפע אשר בליל ז' של פסח וכנ"ל ענ"ב ע"ש. אמנם עכ"ז הנה

היה באמת חילוק גדול ביניהם כי שם היה הנשיכין בכוונה ורצון ממנו ית"ש כדי שלא תתבטל הבחירה שלא בעונתה. ע"י גילוי אורו הגדול. שהיה אז רק בחסד ובחנם. ומשום שקב"ה לא עביר דינא בלא דינא היה הצורך וההכרח להמציא אז את הנשיכין ג"כ כמו שבארנו שם. והרי היה שם כמעט מציאת הנשיכין. הסיבה והאפשרות לכל גילוי אורו וטובו ית"ש שנתגלה אז. כי אלולא הנשיכין הרי לא היה אפשר לגלות אורו וטובו כ"כ דהרי לא עביר דינא בלא דינא כנז'. אבל כאן הנה הגיע באמת עת דודים לבער את רוח הטומאה מן הארץ ולתקן עולם במלכות שדי בגילוי האור דתיקון הנצחי וכנ"ל בכל דברינו וא"כ הרי כאשר נתהפך הדבר ע"י החטא דדברי נרגן כמתלהמים כנ"ל ונסבב עי"ז שהיה כל גילוי קדושת אותה השפע רק לצורך שעה לבד והוא ע"י שנעשית כל גילוייה רק במציאת הב' נשיכין דוקא א"כ הרי היה כאן הנשיכין לקלקול ופגם גדול.

הענין מה שלא השתתף משה רבינו ע"ה בשירת הבאר וכן גם ישראל לא אמרו אותה השירה אלא רק בסוף המ' שנה ואחר המעשה דנחלי ארנון – משום שידעו והבינו היטיב מפגם הנשיכין שנעשה בה עתה, וכן גם בהצור שבחורב, ולכן לא אמרו שירה על הבאר ביחוד אלא רק אחר המעשה דנחלי ארנון אשר נתגלה להם אותו הנס ע"י הבאר, אז אמרו שירה על הבאר ג"כ בשיתוף הנס דנחלי ארנון, אבל מקודם לזה הנה לא אמרו שירה על הבאר ביחוד, משום פגם הנשיכין – אך משרבע"ה הוא לא השתתף באותה השירה כלל, משום שהרי הנשיכין נעשו ע"י ההכאה – זהו מה שנמצא במדרש תהלים שדרשו בפסוקי השירה, ממתנה נחליאל, שנחלו עבו"ז, ומנחליאל במות, משנחלו עבו"ז בא להם מלאך המות, ומבמות הגיא, שגרמו לאותו צדיק שיקבר בגיא כו' – ולכאורה יפלא מה ראו לדרוש פסוקי השירה לגנאי – אך דבריהם ז"ל הנה הוא על סוד הנשיכין שהיה כאן, כי עי"ז נעשה אח"כ כל הקלקולים כולם, ואין לנו עתה

אלא לייחל ולצפות לרחמי שמים ולהחיש ביאת משיחנו למען שמו יתברך ויתעלה לעד בב"א

וזהו הענין מה שלא השתתף משה רבינו ע"ה בשירת הבאר וכן גם ישראל לא אמרו אותה השירה אלא רק בסוף המ' שנה ואחר המעשה דנחלי ארנון. כמ"ש בברכות נ"ד סע"א. והוא משום שידעו והבינו היטיב מפגם הנשיכין שנעשה בה עתה. וכן גם בהצור שבחורב כנ"ל סי' ד'. ולכן לא אמרו שירה על הבאר ביחוד אלא רק אחר המעשה דנחלי ארנון אשר נתגלה להם אותו הנס ע"י הבאר אז אמרו שירה על הבאר ג"כ בשיתוף הנס דנחלי ארנון אבל מקודם לזה הנה לא אמרו שירה על הבאר ביחוד. משום פגם הנשיכין כנ"ל. אך משרבע"ה הוא לא השתתף באותה השירה כלל משום שהרי הנשיכין נעשו ע"י ההכאה. וזהו ג"כ מה שנמצא בדברי רז"ל במדרש תהלים ריש מזמור ה' שדרשו בפסוקי השירה. ממתנה נחליאל. שנחלו עבו"ז. ומנחליאל במות. משנחלו עבו"ז בא להם מלאך המות. ומבמות הגיא. שגרמו לאותו צדיק שיקבר בגיא כו' ע"ש. ולכאורה יפלא מה ראו לדרוש פסוקי השירה לגנאי אך דבריהם ז"ל הנה הוא על סוד הנשיכין שהיה כאן כי ע"ז נעשה אח"כ כל הקלקולים כולם ואין לנו עתה אלא לייחל ולצפות לרחמי שמים ולהחיש ביאת משיחנו למען שמו יתברך ויתעלה לעד בב"א. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ה' ענף ג' סימן ח').

כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן, הרי הוא לשון שאינו הגון כלל, כי הרי ודאי הוא שהשם הויה ב"ה אשר כל גילוי הוא בז"א, הוא עמהם לעולם כי אין עוד מלבדו, ולא נמשך השפע למטה רק ממנו לעולם, ולא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שממשיך, אבל לעולם הוא רק ממנו, וא"כ הרי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן, הוא לשון שאינו הגון כלל. זהו שאמרו בזוה"ק דעבידו פרודא כו' אי האי נשאל בגוונא חד ואי האי נשאל בגוונא אחרא – וכ"ז הוא קלקול ופגם גדול רח"ל לחלק זה מזה, כי הרי גם התפילה אשר בקול ודיבור הנה אמרו בהקדמת תיקונים, בין בק"ש

**בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות בכל אזכרה
דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל צריך לכוונא דבור באדני
קול בהויה ולייחדא לון כחדא ביחודא דאיהו יחיד נעלם
דמחבר לון ומייחד לון כחדא וביה צריך הכוונה דלא תלייא
למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא – והרי לנו דגם
בתפילה שהוא בקול ודיבור ובזו"ן צריך לעלות בכוונתו
למעלה למעלה עד רום המעלות כי אין לזו"ן אלא מה
שנמשך להם מלמעלה כי הם כולם אחד**

ג) וא"כ כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם א"ן. הרי הוא לשון שאינו הגון כלל. כי הרי ודאי הוא שהשם הויה ב"ה אשר כל גילוי הוא ב"א. הוא עמהם לעולם כי אין עוד מלבדו. ולא נמשך השפע למטה רק ממנו לעולם ולא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שממשיך אבל לעולם הוא רק ממנו. וא"כ הרי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם א"ן הוא לשון שאינו הגון כלל. וזהו שאמרו שם בזה"ק ס"ד ב' דעבידו פרודא בו' אי האי נשאל בנונא חד ואי האי נשאל בנונא אחרא. וכ"ז הוא קלקול ופגם גדול רח"ל לחלק זה מזה כי הרי גם התפילה אשר בקול ודיבור הנה אמרו בהקדמת תיקונים דף ד' א'. בין בק"ש בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות בכל אזכרה דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל צריך לכוונא דבור באדני קול בהויה ולייחדא לון כחדא ביחודא דאיהו יחיד נעלם דמחבר לון ומייחד לון כחדא וביה צריך הכוונה דלא תלייא למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא. והרי לנו דגם בתפילה שהוא בקול ודיבור ובזו"ן צריך לעלות בכוונתו למעלה למעלה עד רום המעלות כי אין לזו"ן אלא מה שנמשך להם מלמעלה כי הם כולם אחד.

ועכ"פ הוא כי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן הוא לשון שאינו הגון כלל כי הוא מורה שהם שני ענינים – וזהו שאמרו דעבידו פרודא – כי לא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שמתגלה להם – אבל ב' המדרגות הם שניהם מהשם הויה ב"ה כי אפס זולתו

ועכ"פ הוא כי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן הוא לשון שאינו הגון כלל כי הוא מורה שהם שני ענינים. וזהו שאמרו דעבידו פרודא. כי לא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שמתגלה להם אבל ב' המדרגות הם שניהם מהשם הויה ב"ה כי אפס זולתו.

והגם כי הרי ראו את כל הנסים נגלים לעיניהם – אך הספק היה אם שזה ישאר עמהם לעולם או לא – וזהו שאמרו בקרבנו, שהוא בתוכם ממש ומיוחד עמהם – וכן הוא כוונת הכתוב בפ' תשא ילך נא אדני בקרבנו, וניתן לו בקשתו, וכמ"ש בפ' שלח אתה ה' בקרב העם הזה – ועל זה היה ספיקותם אם הנהירו דעתיקא אשר אורו הוא למעלה מן הטבע ולמעלה מן המדה הוא בתוכם ממש, בעיקר מציאותם ועצמותם גופה, והרי ישאר עמהם לעולם כי הם תלויים רק עליו – וכן היה באמת, כמ"ש בפ' יתרו ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי כו' והייתם לי סגולה – אך ישראל היו תמיד מסופקים בזה

והגם כי הרי ראו את כל הנסים נגלים לעיניהם אך הספק היה אם שזה ישאר עמהם לעולם או לא וזהו שאמרו. בקרבנו. שהוא בתוכם ממש ומיוחד עמהם. [וכן הוא כוונת הכתוב. בפ' תשא. ילך נא אדני בקרבנו. וניתן לו בקשתו. ע' הגר"א באד"א שם. וכמ"ש בפ' שלח אתה ה' בקרב העם הזה]. ועל זה היה ספיקותם אם הנהירו דעתיקא אשר אורו הוא למעלה מן הטבע ולמעלה מן המדה הוא בתוכם ממש. בעיקר מציאותם ועצמותם גופה והרי ישאר עמהם לעולם כי הם תלויים רק עליו. וכן היה באמת וכמ"ש בפ' יתרו ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי

כו' והייתם לי סגולה. אך ישראל היו תמיד מסופקים בזה וכמו שיתבאר עוד למטה בעה"י.

אמנם מה שנאמר על זה לשון נסיון כמ"ש ועל נסותם את ה', ובזה"ק ועבדו בנסיונא – וכן כל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה כמ"ש וינסו אותי זה עשר פעמים, ופירש"י וינסו כמשמעו, כי כן הוא בתהלים וינסו אל בלבבם כו' היוכל אל לערוך שולחן כו' הגם לחם יוכל תת כו', וכן אשר נסוני אבותיכם בחנוני כו' – ומכ"ז מוכח שהיו בגדר נסיון ממש – והרי קשה מאד איך אפשר להעלות זאת על הדעת שהיו מסופקים על יכולתו של הקב"ה אחר שראו כל הנסים – ועוד כי התורה העידה ויאמינו בה' ובמשה עבדו, וכן משבחם הכתוב לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה – ועוד כי הרי כל העשרה נסיונות, הנה כמעט כולם הם חטאים ממש ולא נופל עליהם לשון נסיון כלל אלא לשון חטא או תלונה – ולא עוד כי הנה אמרו בפדר"א וכן במכילתא בפסוק ותקח מרים כו' ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות, ומנין היה להם תופים במדבר, אלא לעולם הצדיקים יודעים ומובטחים שהמקום עושה להם נסים וגבורות, וביציאתן ממצרים התקינו להם תופים ומחולות, והרי לנו כי היו מצפים ובטוחים על הנסים, ואיך שייך לומר עליהם שניסו להקב"ה

אמנם מה שנאמר על זה לשון נסיון וכמ"ש ועל נסותם את ה'. ובלשון זוה"ק הגז' ועבדו בנסיונא. וכן כל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה וכמ"ש וינסו אותי זה עשר פעמים. ופ"י רש"י בחומש שם. וינסו כמשמעו. כי כן הוא בתהלים ע"ה וינסו אל בלבבם כו' היוכל אל לערוך שולחן כו' הגם לחם יוכל תת כו' וכן שם צ"ה אשר נסוני אבותיכם בחנוני כו' ומכ"ז מוכח שהיו בגדר נסיון ממש. והרי קשה מאד איך אפשר להעלות זאת על הדעת שהיו מסופקים על יכולתו של הקב"ה אחר שראו כל הנסים. וכנ"ל בלשון הזוה"ק בשלח ס"ד ב' ע"ש. ועוד כי התורה העידה ויאמינו בה' ובמשה עבדו וכן משבחם הכתוב ירמיה ב' לכתך

אחרי במדבר בארץ לא זרועה. ועוד כי הרי כל העשרה נסיונות שחושב הגמרא ערכין ט"ו הנה כמעט כולם הם חטאים ממש ולא נופל עליהם לשון נסיון כלל אלא לשון חטא או תלונה וכמו שהעירו גם המפרשים בזה באבות פ"ה ע' עליהם. ולא עוד כי הנה אמרו בפדר"א פ' מ"ב וכן הוא במכילתא בשלח בפסוק ותקח מרים כו' ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות. ומנין היה להם תופים במדבר אלא לעולם הצדיקים יודעים ומובטחים שהמקום עושה להם נסים וגבורות וביציאתן ממצרים התקינו להם תופים ומחולות. והרי לנו כי היו מצפים ובטוחים על הנסים ואיך שייך לומר עליהם שניסו להקב"ה.

הענין בזה הוא, כי הנה הגם שבכל אלו העשרה נסיונות היה בכולם חטא ממש, עכ"ז? הנה החטא ממש אשר היה בהם לא נכשלו בזה רק המיעוט שבהם, כמו שמצינו על הים שנאמר שם ויצעקו בני ישראל אל ה', ואח"כ נאמר ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים כו' הלא זה הדבר אשר דברנו אליך כו' ואמרו במכילתא שהוא מה שנאמר ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם כו' ויאמרו עליהם ירא ה' עליכם וישפוט. ואמרו בגמ' נדרים כי הם דתן ואבירם – והרי לנו כי אותן שאמרו המבלי אין קברים במצרים היו רק דתן ואבירם, וכן במן ויותירו אנשים ממנו עד בוקר היו ג"כ רק דתן ואבירם, ואמרו בשמות רבה הם שהותירו מן המן, הם היו שאמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה, הם שהמרו על ים סוף – וכ"ז? הוא מהעשרה נסיונות שחשבו בגמ' ערכין – ולא היו אלא רק דתן ואבירם לבד – אבל שאר כל ישראל הרי נאמר על הים ויצעקו בני ישראל אל ה' ולא המרו ח"ו וכן לא הותירו את המן – וכן אח"כ ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט, הרי כתוב בפירוש, מן העם, שהוא רק מקצת מהעם – וכן התלונות כולם אשר היה, במן. ובמים, במרה, וברפידים, הנה הגם שהתלונה הוא באמת חטא ממש, עכ"ז? הנה אין להאשימם על זה ג"כ, ע"ד שאמרו בגמ' ב"ב שאין אדם נתפס בשעת צערו, וכאשר נדקדק בכל העשרה נסיונות שחשבו בגמ' ערכין, הנה נמצא כי ח' מהם

ה"ערב רב" וכל המסתעף

קעא

הגם שהיו ג"כ חטא או תלונה, עכ"ז הרי אין להאשימם, כי או שלא נכשלו בזה רק מקצת מן העם לבד, או שהיה מחמת לחץ ודוחק גדול אשר אין אדם נתפס על זה, ולא נשאר מכל העשרה כולם רק חטא העגל וחטא המרגלים, וא"כ הרי קשה מה שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים וכן מה שאמר לשון נסיון על זה

אך הענין בזה הוא כי הנה הגם שבכל אלו העשרה נסיונות היה בכלם חטא ממש עכ"ז הנה החטא ממש אשר היה בהם. לא נכשלו בזה רק המיעוט שבהם. וכמו שמצינו על הים שנאמר שם ויצעקו בני ישראל אל ה' ואח"כ נאמר ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים כו' הלא זה הדבר אשר דברנו אליך כו' ואמרו במכילתא שם שהוא מה שנאמר שמות ה' כ' ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם כו' ויאמרו עליהם ירא ה' עליכם וישפוט. ואמרו נדרים ס"ד ב' כי הם דתן ואבירם. והרי לנו כי אותן שאמרו המבלי אין קברים במצרים היו רק דתן ואבירם. וכן במן ויותירו אנשים ממנו עד בוקר. היו ג"כ רק דתן ואבירם כמ"ש בשמות רבה פ' כ"ה ס' י'. ואמרו שם פ"א ס' כ"ט. הם שהותירו מן המן. הם היו שאמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה. הם שהמרו על ים סוף. וכ"ז הוא מהעשרה נסיונות שחשבו בערכין ט"ז. ולא היו אלא רק דתן ואבירם לבד. אבל שאר כל ישראל הרי נאמר על הים ויצעקו בני ישראל אל ה' ולא המרו ח"ו וכן לא הותירו את המן. וכן אח"כ ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט. הרי כתוב בפירוש. מן העם. שהוא רק מקצת מהעם. ע' תרגום יונתן שם. וכן התלונות כולם אשר היה. במן. ובמים במרה וברפידים. הנה הגם שהתלונה הוא באמת חטא ממש עכ"ז הנה אין להאשימם על זה ג"כ וע"ד שאמרו כ"ב ט"ז ב' שאין אדם נתפס בשעת צערו. וכאשר נדקדק בכל העשרה נסיונות שחשבו בערכין ט"ז הנה נמצא כי ה' מהם הגם שהיו ג"כ חטא או תלונה עכ"ז הרי אין להאשימם כי או שלא נכשלו בזה רק מקצת מן העם לבד או שהיה מחמת לחץ ודוחק גדול אשר אין אדם נתפס על זה. ולא נשאר מכל

העשרה כולם רק חטא העגל וחטא המרגלים. וא"כ הרי קשה מה שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים וכן מה שאמר לשון נסיון על זה וכנז.

ובאמת כי גם בחטא העגל הנה אמרו בילקוט, דכל חטא העגל היו רק הערב רב לבד, וכן בזוה"ק פנחס, ואמרו שם כי מה שנאמר ויפול מן העם כו' כשלושת אלפי איש, היו כולם מן הערב רב – אמנם בזוה"ק תשא אמרו סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא, ועליהם נאמר שם וישק את בני ישראל, ואמרו בזוה"ק תשא כי על זה נאמר שם פסוק חג לה' מחר, דאשקי לון משה למחר וביתו בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיחין, ואינון מיין הוו מכשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין, ועל דא חג לה' מחר, כמ"ש בגמ' ע"ז? כי משה רבינו ע"ה בדק אותן כסוטות, וכ"ז היה לאותן דאשתתפו בהדייהו בלבא, כמ"ש בגמ' יומא, שמח בלבבו, בהדרוקן – ועכ"פ הוא, כי גם בעיקר חטא העגל היו רק הערב רב, ולא נכשלו בזה מישראל רק מקצת לבד ובמחשבה לבד, וגם הם הרי קבלו עונשם ומיתו ע"י השקאת המים, והרי נשאר שם כל ישראל נקיים מזה, וא"כ הרי מהו שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים

ובאמת כי גם בחטא העגל הנה אמרו בילקוט פ' עקב רמז תתנ"ב דכל חטא העגל היו רק הערב רב לבד וכן הוא בזוה"ק פנחס רל"ז א' ב' ע"ש ואמרו שם כי מה שנאמר. בפ' תשא ל"ב כ"ח. ויפול מן העם כו' כשלושת אלפי איש. היו כולם מן הערב רב (ע' יומא ס"ו ב') אמנם בזוה"ק פ' תשא קצ"ח סע"ב אמרו סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא. ועליהם נאמר שם פסוק כי וישק את בני ישראל ואמרו בזוה"ק פ' תשא קצ"ג א' כי על זה נאמר שם פסוק ה'. חג לה' מחר. דאשקי לון משה למחר וביתו בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיחין. ואינון מיין הוו מכשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין וע"ד חג לה' מחר. וכמ"ש בעבו"ז מ"ד רע"א כי משה רבינו ע"ה בדק אותן כסוטות. וכ"ז היה לאותן דאשתתפו בהדייהו בלבא. וכמ"ש ביומא ס"ו ב'. שמח בלבבו. בהדרוקן. ועכ"פ הוא

כי גם בעיקר חטא העגל היו רק הערב רב ולא נכשלו בזה מישראל רק מקצת לבר ובמחשבה לבר וגם הם הרי קבלו עונשם ומיתו ע"י השקאת המים והרי נשארו שאר כל ישראל נקיים מזה וא"כ הרי מהו שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים.

עומק הענין בכ"ז, כי הנה נעשה אז ההכנה שיהא כל הנהגת ישראל בנהירו דעתיקא קדישא שהוא אור התיקון דלעתיד, וכדי לתקן את העולם כולו מאז ולהלאה בהתיקון הנצחי, והיה צריך לזה אתערותא דלתתא, והוא האמונה והביטחון – אך ישראל היו תמיד בספק על זה אם שיתקיים האור הזה אצלם מחמת שלא מצאו את עצמם כדאי לזה – והספק הזה היה גורם להם פגם גדול – כי הגם שרובם היו צדיקים ולא נכשלו בהחטאים דעשרה נסיונות רק המיעוט שבהם – עם כל זה הנה בזה נכשלו כמעט כולם במה שלא מיחו בעוברי עבירה והעלימו עין מהם, ועשו זה בכוונה ובדרך נסיון, והיינו כי עי"ז יתברר אצלם אם שיעמוד עליהם האור הגדול הזה גם בעת חטא ופגם ח"ו, ואז יתברר להם שיתקיים עליהם האור הזה לעולם, והיה להם העלמת עין מלמחות בעוברי עבירה בכוונה ובדרך נסיון, והתנהגו בכ"ז פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, ועל זה מתרעם הכתוב ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים, ונמצא כי אין הכתוב מתרעם על החוטאים עצמם, כי החוטאים ממש היו רק קצתם, ואין לענוש בסיבתם את הכלל כולו, כי העולם נידון אחר רובו, אלא שנחתם גזר דינם משום שניסו את הקב"ה, ובזה נכשלו רובם

אך עומק הענין בכ"ז הוא ע"פ דברינו לעיל כי הנה נעשה אז ההכנה שיהא כל הנהגת ישראל בנהירו דעתיקא קדישא שהוא אור התיקון דלעתיד וכדי לתקן את העולם כולו מאז ולהלאה בהתיקון הנצחי והיה צריך לזה אתערותא דלתתא והוא האמונה והביטחון וכנ"ל. אך ישראל היו תמיד בספק על זה אם שיתקיים האור הזה אצלם מחמת שלא מצאו את עצמם כדאי לזה. והנה הספק הזה היה גורם להם פגם גדול. והיינו

כי הגם שרובם היו צדיקים ולא נכשלו בהחטאים דעשרה נסיונות הנז' רק המיעוט שבהם. עכ"ז הנה בזה נכשלו כמעט כולם במה שלא מיחו בעוברי עבירה והעלימו עין מהם ועשו זה בכוונה ובדרך נסיון והיינו כי ע"ז יתברר אצלם אם שיעמוד עליהם האור הגדול הזה גם בעת חטא ופגם ח"ו ואז יתברר להם שיתקיים עליהם האור הזה לעולם. והיה להם העלמת עין מלמחות בעוברי עבירה בכוונה ובדרך נסיון. והתנהגו בכ"ז פעם אחר פעם עד עשרה פעמים ועל זה מתרעם הכתוב ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים. ונמצא כי אין הכתוב מתרעם על החוטאים עצמם כי החוטאים ממש היו רק קצתם. ואין לענוש בסיבתם את הכלל כולו כי העולם נידון אחר רובו. כמ"ש בקידושין מ' ע"ב. אלא שנחתם גזר דינם משום שניסו את הקב"ה ובזה נכשלו רובם כנזכר.

במשנה אבות פ"ה עשרה נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה, והם אלו העשרה שחשבו בערכין, והם כולם עד חטא המרגלים, וקשה מאד, כי הלא יש עוד חטאים גדולים אשר אחר חטא המרגלים והם מעשה קרח, והחטא דמי מריבה, והחטא דפעור ובנות מואב ומדין, ולמה לא חשבו גם את אלו – והכתוב אשר אמר וינסו אותי זה עשר פעמים הרי לא נאמר זה אלא בחטא המרגלים אבל כל אלו הנזכר הם היו אחר חטא המרגלים ולמה אמר המשנה רק עשרה נסיונות

ובדברינו הללו יהיה ניחא לנו קושיא עצומה אשר יש להקשות במשנה אבות פ"ה עשרה נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה. והם אלו העשרה שחשבו בערכין ט"ו. והם כולם עד חטא המרגלים והרי קשה מאד כי הלא יש עוד חטאים גדולים אשר אחר חטא המרגלים והם מעשה קרח. וכמבואר בסדר עולם פ"ח ו' ב"ב קי"ט. ברשב"ם וכן שם י"ז ו'. אתם המיתם את עם ה'. והחטא דמי מריבה והחטא דפעור ובנות מואב ומדין. ולמה לא חשבו גם את אלו. והכתוב אשר אמר וינסו אותי זה עשר פעמים הרי לא נאמר זה אלא בחטא המרגלים אבל כל אלו הנזכר הם היו אחר חטא המרגלים ולמה אמר המשנה רק עשרה נסיונות.

כי הרי בכל אלו החטאים אשר היו אחר חטא המרגלים הרי לא נמצא בתורה עליהם לשון נסיון כלל, כי מאחר חטא המרגלים אשר נגזר הגזרה על כל אותו הדור כולו שלא יכנסו לארץ הנה לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה, כי הרי נתברר להם מעתה שלא יתקיים עליהם האור הגדול הזה דנהירו דעתיקא, כי כבר אבדו אותו ע"י העשרה נסיונות אשר עד חטא המרגלים ואין להם מה לנסות עוד כי הרי נאבד ונסתלק מהם – וכן אמר להם משה רבינו ע"ה למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח אל תעלו כי אין ה' בקרבכם, והרי לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה, כי מקודם היה עומד מוכן שע"י האתערותא דלתתא בהאמונה והביטחון יסבבו עליהם הקיום דאור הגדול דנהירו דעתיקא שיתגלה ויאר להם מעילוי לעילוי ויתוקנו מתיקון לתיקון ע"ד התיקון הנצחי דלעתיד – אך מאחר שלא עמדו בזה והיו תמיד מסופקים והלכו בנסיון עד עשרה פעמים – הנה אבדו מעתה הקיום דאור הזה עליהם עד לעתיד לבוא – ולכן לא נזכר עוד בתורה לשון נסיון מהם, כי לא ניסו עוד, כי הרי לא היה להם מעתה מה לנסות – וזהו מה שלא חשב המשנה רק עשרה נסיונות לבד, והם כולם עד החטא דמרגלים – כי כל החטאים אשר אחר החטא דמרגלים לא היה בהם החטא דנסיון כלל, כי אותן שנכשלו בהם הרי הוא חטא ממש ולא נופל עליהם שם נסיון כלל, ואותן שלא נכשלו הרי היו צדיקים גמורים – וגם אותן שנכשלו הרי היו ג"כ רק קצתם וגם נענשו תיכף, ולכן לא חשב המשנה רק העשרה נסיונות לבד אשר עליהם נאמר וינסו אותי זה עשר פעמים, והם כולם רק עד חטא המרגלים – ואין הכוונה על החטאים עצמן, כי הם היו רק קצתם או מחמת לחץ ודוחק אשר אין אדם נתפס על זה, אלא הקלקול והפגם אשר מזכיר הכתוב הוא רק את הנסיון לבד אשר היה בזה, והיה הנסיון מרובם ככולם, וכמו שהעידה התורה ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים, וכן הרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם

אך ע"פ דברינו הוא ניהא כי הרי בכל אלו החטאים אשר היו אחר חטא המרגלים הרי לא נמצא בתורה עליהם לשון נסיון כלל כי מאחר חטא המרגלים אשר נגזר הגזרה על כל אותו הדור כולו שלא יכנסו לארץ הנה לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה כי הרי נתברר להם מעתה שלא יתקיים עליהם האור הגדול הזה דנהירו דעתיקא כי כבר אברו אותו ע"י העשרה נסיונות אשר עד חטא המרגלים ואין להם מה לנסות עוד כי הרי נאבד ונסתלק מהם. וכן אמר להם משה רבינו ע"ה. בפ' שלח י"ד מ"א מ"ב. למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח אל תעלו כי אין ה' בקרבכם. והרי לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה. כי מקודם היה עומד מוכן שע"י האתערותא דלתתא בהאמונה והביטחון יסבבו עליהם הקיום דאור הגדול דנהירו דעתיקא. שיתגלה ויאר להם מעילוי לעילוי ויתוקנו מתיקון לתיקון ע"ד התיקון הנצחי דלעתיד. אך מאחר שלא עמדו בזה והיו תמיד מסופקים והלכו בנסיון עד עשרה פעמים. הנה אברו מעתה הקיום דאור הזה עליהם עד לעתיד לבוא. ולכן לא נזכר עוד בתורה לשון נסיון מהם. כי לא ניסו עוד כי הרי לא היה להם מעתה מה לנסות. וזהו מה שלא חשב המשנה רק עשרה נסיונות לבד והם כולם עד החטא דמרגלים. כי כל החטאים אשר אחר החטא דמרגלים לא היה בהם החטא דנסיון כלל כי אותן שנכשלו בהם הרי הוא חטא ממש ולא נופל עליהם שם נסיון כלל. ואותן שלא נכשלו הרי היו צדיקים גמורים. וגם אותן שנכשלו הרי היו ג"כ רק קצתם וגם נענשו תיכף ולכן לא חשב המשנה רק העשרה נסיונות לבד. אשר עליהם נאמר וינסו אותי זה עשר פעמים והם כולם רק עד חטא המרגלים. ואין הכוונה על החטאים עצמן כי הם היו רק קצתם או מחמת לחץ ודוחק אשר אין אדם נתפס על זה. אלא הקלקול והפגם אשר מזכיר הכתוב הוא רק את הנסיון לבד אשר היה בזה. והיה הנסיון מרובם ככולם וכמו שהעידה התורה ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים וכן הרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם. ודי בזה.

גם בחטא המרגלים לא נכשלו בעיקר החטא אלא רק קצתם לבד, אבל רובם היה כל החטא בזה רק במה שלא מיחו ושתקו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון – זהו מה שאמר הכתוב וינסו אותי זה עשר פעמים, ולא הזכיר את עיקר החטא גופא, משום דבזה לא נכשלו גם בחטא דמרגלים אלא רק קצתם, ולכך לא הזכיר אלא את החטא דנסיון, כי בזה נכשלו כולם, שהרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם, כמ"ש וינסו אותי כו' אם יראו את הארץ כו' – אבל בעיקר החטא גופא הנה לא נכשלו גם בזה רק קצתם לבד – הגם שכתוב שם ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו כו' וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו כו' – אך הוא ע"פ מה שאמרו בגמ' ע"ז כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו – ואמרו בגמ' שבת פרתו של ראב"ע היתה יוצאה ברצועה כו' לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו – בפרט כאן אשר היה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון, לכן מייחס את החטא על כולם וכן נענשו כולם

והנה ע"פ דרכינו למדנו שגם בחטא המרגלים. הנה לא נכשלו בעיקר החטא אלא ג"כ רק קצתם לבד. אבל רובם היה כל החטא בזה ג"כ רק במה שלא מיחו ושתקו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון וכנ"ל. וזהו מה שאמר הכתוב וינסו אותי זה עשר פעמים. ולא הזכיר את עיקר החטא גופא. משום דבזה. לא נכשלו גם בחטא דמרגלים אלא רק קצתם ולכך לא הזכיר אלא את החטא דנסיון כי בזה נכשלו כולם. שהרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם וכמ"ש וינסו אותי כו' אם יראו את הארץ כו' אבל בעיקר החטא גופא הנה לא נכשלו גם בזה רק קצתם לבד. והגם שכתוב שם. י"ד א' ב'. ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו כו' וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו כו'. אך הוא ע"פ מה שאמרו עבו"ז י"ח א'. כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו. ואמרו בשבת נ"ד ב' פרתו של ראב"ע היתה יוצאה ברצועה כו' לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו. וע"ש עוד

נ"ה א'. ובפרט כאן אשר היה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון כנז' לכן מייחס את החטא על כולם וכן נענשו כולם.

**באמת הנה עיקר החטא גופא לא היה אלא רק מקצתם לבד
גם בחטא המרגלים – לכך לא נזכר בכולם אלא רק הנסיון –
ועל זה נגזרה הגזרה על כולם משום שלא מיחו, והיה
שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון**

אבל באמת הנה עיקר החטא גופא לא היה אלא רק מקצתם לבד גם בחטא המרגלים ולכך לא נזכר בכולם אלא רק הנסיון ועל זה נגזרה הגזרה על כולם משום שלא מיחו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון וכנ"ל בכל דברינו.

כבר כתבנו כי כל מה שניסו להקב"ה בכל העשרה נסיונות, היה זה משום שלא האמינו בעצמם שהם כדאי לזה, והיה ע"ד היראה שמא יגרום החטא, וע"ד שאמר אברהם אבינו ע"ה במה אדע כי אירשנה ואמרו בגמ' תענית אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע שמא ישראל חוטאין לפניך ואתה עושה להם כו', וכן ע"ד יעקב אבינו ע"ה שהיה ירא מפני עשו מטעם שמא יגרום החטא, וע"ד סרבנותו של משה רבע"ה שהיה מסרב ללכת בשליחותו של הקב"ה והיה סרבנותו ג"כ מחמת יראת החטא, והבין וידע שאינו עדיין גאולה שלימה – אמנם בכל אלו הקדושים הרי היה כ"ז רק קודם שראו חסדו וטובו של הקב"ה בכל אלו הענינים והיה יראתם שמא החטא מעכב – אבל דור המדבר הרי כבר ראו חסדו וטובו ית"ש בהמכות דמצרים ובכל עיקר הגאולה הגם שהיו ערום ועריה, וכן הניסים דקריעת ים סוף – ולכן בהם הנה היה קלקול גדול על נסותם את ה' פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, ולא עוד אלא שנסיונם גופה הרי היה ע"י חטא, והוא במה שלא מיחו בעוברי עבירה, ולכן היה נסיונם חטא גדול, ונסתלק ונאבד מהם עי"ז כל טוב שהיה מוכן להם

והנה כבר כתבנו כי כל מה שניסו להקב"ה בכל העשרה נסיונות הנ"ל היה זה משום שלא האמינו בעצמם שהם כדאי לזה והרי היה כ"ז ע"ד היראה שמא יגרום החטא וע"ד שאמר אברהם אבינו ע"ה במה אדע כי אירשנה ואמרו רז"ל תענית כ"ז ב' אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע שמא ישראל חוטאין לפניך ואתה עושה להם כו' וכן ע"ד יעקב אבינו ע"ה שהיה ירא מפני עשו מטעם שמא יגרום החטא. וע"ד סרבנותו של משה רבע"ה שהיה מסרב ללכת בשליחותו של הקב"ה והיה סרבנותו ג"כ מחמת יראת החטא והבין וידע שאינו עדיין גאולה שלימה וכנ"ל ענף ד' סי' ד' ה' בארוכה ע"ש. אמנם בכל אלו הקדושים הרי היה כ"ז רק קודם שראו חסדו וטובו של הקב"ה בכל אלו הענינים והיה יראתם שמא החטא מעכב. אבל דור המדבר הרי כבר ראו חסדו וטובו ית"ש בהמכות

דמצרים ובכל עיקר הגאולה הגם שהיו ערם ועריה וכן הניסים דקריעת ים סוף. ולכן בהם הנה היה קלקול גדול על נסותם את ה' פעם אחר פעם עד עשרה פעמים ולא עוד אלא שנסיונם גופה הרי היה ע"י חטא והוא במה שלא מיחו בעוברי עבירה וכנ"ל ולכן היה נסיונם חטא גדול ונסתלק ונאבד מהם ע"ז כל טוב שהיה מוכן להם.

אחר כל זה יש באמת זכות גדול על ישראל מב' טעמים העולים שניהם בקנה אחד – טעם הא', כי המקום היה גורם להם ע"ד שאמרו בגמ' סנהדרין וישב ישראל בשטים, שנתעסקו בדברי שטות, עוד שם, מאי לשון רפידיים שריפו עצמן מדברי תורה – וע"ד שנאמר ויקרא שם המקום מסה ומריבה וכן ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה, כי בכל חטא וחטא היה המקום גורם להם, כי הזוהמא והטומאה והרע שהיה שוכן באותן המקומות זהו אשר גרם להם התגברות היצ"ר רח"ל, נגד דעתם ורצונם, כמ"ש בזוה"ק בשלח אמר ר' שמעון עד דהו אזלי במדברא אתגלי עליהו רשותא אחרא דשאר עמין ההוא דשליט במדברא, ואערעו בהו תמן כו', הה"ד ויבואו מרתה כו' כי מרים הם – והוא כמ"ש בזוה"ק תצוה דלכך הוליכם הקב"ה במדבר דאיהו אתר ושלטנו דס"מ חייבא דאיהו דיליה בגין לתברא תוקפיה וחיליה ולכתתא רישיה כו' ע"ש – ולכן בכמה מקומות אשר היה שם שריית הס"מ גדול מאד הנה נכשלו על ידו – וכן הוא הוראת שמותם כמו מרה רפידיים שטים, כי נקראו בשמות הללו ע"ש הטומאה והזוהמא והרע שהיה שורה שם, וזהו אשר גרם להם בכל מה שנכשלו

אמנם הוא כי הנה גם אחר כ"ז הנה יש באמת זכות גדול על ישראל ג"כ מטעם ב' דברים העולים שניהם בקנה אחד. א' הוא כי המקום היה גורם להם. והוא ע"ד שאמרו סנהדרין ק"ו א'. וישב ישראל בשטים. שנתעסקו בדברי שטות. עוד שם מאי לשון רפידיים שריפו עצמן מדברי תורה. וכן הוא ע"ד מה שנאמר ויקרא שם המקום מסה ומריבה וכן ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה. כי בכל חטא וחטא היה המקום גורם להם

כי הזוהמא והטומאה והרע שהיה שוכן באותן המקומות זהו אשר גרם להם התגברות היצ"ר רח"ל. נגד דעתם ורצונם. והוא כמ"ש בזה"ק בשלח דף ס' ע"א. אמר ר' שמעון עד דהוו אזלי במדברא אתגלי עלייהו רשותא אחרא דשאר עמין ההוא דשליט במדברא. ואערעו בהו תמן כו'. הה"ד ויבואו מרתה כו' כי מרים הם. והוא כמ"ש בפ' תצוה קפ"ד א' דלכך הולכים הקב"ה במדבר דאיהו אתר ושלטנו דס"מ חייבא דאיהו דיליה בנין לתברא תוקפיה וחיליה ולכתתא רישיה כו' ע"ש ולכן בכמה מקומות אשר היה שם שריית הס"מ גדול מאד הנה נכשלו על ידו. וכן הוא הוראת שמותם כמו מרה רפידים שטים וכנז' כי נקראו בשמות הללו ע"ש הטומאה והזוהמא והרע שהיה שורה שם וזהו אשר גרם להם בכל מה שנכשלו.

טעם השני הוא, כי הנה ידעו ישראל היטיב את הסוד דקריעת ים סוף וב' הנשיכין, והרי ידעו את סוד לידת הדינין אשר נתחדשו אז ג"כ, ועל זה היו ישראל בפחד ובדאגה תמיד, מאחר שידעו שנתחדש בשבילם דינין חדשים ג"כ – ולכן בכל עת שקרה להם עת לחץ ודוחק, הנה באו בתלונה תמיד, וכמו במרה וילונו העם, וכן ברפידים וירב העם, וכן קודם שניתן להם המן וילונו כל עדת בני ישראל, וכן בעת שחזרו המרגלים והוציאו דבה על הארץ וילונו על משה ועל אהרן – ונאמר אנא אנחנו עולים אחינו המסו את לבבנו, כי כאשר היה קרה להם עת לחץ ודוחק, היו סבורים שימוגו בזה, כי הוא מהדינין דנשיכין שיתגבר עליהם עד כליה רחמנא ליצלן

ענין השני הוא כי הנה ידעו ישראל היטיב את הסוד דקריעת ים סוף וב' הנשיכין אשר כתבנו לעיל ענף ב' ג' ע"ש בארוכה והרי ידעו את סוד לידת הדינין אשר נתחדשו אז ג"כ ועל זה היו ישראל בפחד ובדאגה תמיד מאחר שידעו שנתחדש בשבילם דינין חדשים ג"כ ולכן בכל עת שקרה להם עת לחץ ודוחק הנה באו בתלונה תמיד. וכמו במרה וילונו העם וכן ברפידים וירב העם וכן קודם שניתן להם המן וילונו כל עדת

בני ישראל וכן בעת שחזרו המרגלים והוציאו דבה על הארץ וילונו על משה ועל אהרן. ונאמר דברים א' כ"ח. אנא אנחנו עולים אחינו המסו את לבבנו. כי כאשר היה קרה להם עת לחץ ודוחק היו סבורים שימוגו בזה כי הוא מהדינין דנשיכין שיתגבר עליהם עד כליה רחמנא ליצלן.

והגם שהרי ראו את כל הגילויים הגדולים דשפעת החסדים ג"כ מכל הזיו והנועם דטוב הצפון שנולדו ונתחדשו בשבילם בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף, כי נולדו ונתגלו אז כל טוב הצפון דתקות חמדת ישראל כולו – אך מאחר שידעו את הענין דב' הנשיכין שהוא לידת דדינין חדשים ג"כ – וכדי לחדש עי"ז את כח הבחירה אשר בזה תלוי כל השכר והעונש, הנה היו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא וימכו בעונם רח"ל – ולכן בכל עת צער ודוחק היו באים במריבה ותלונה למה זה הוציאנו ממצרים

והגם שהרי ראו את כל הגילויים הגדולים דשפעת החסדים ג"כ מכל הזיו והנועם דטוב הצפון שנולדו ונתחדשו בשבילם בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף וכנ"ל ענף ב' סי' י"א כי נולדו ונתגלו אז כל טוב הצפון דתקות חמדת ישראל כולו. אך מאחר שידעו את הענין דב' הנשיכין שהוא לידת דדינין חדשים ג"כ. וכדי לחדש עי"ז את כח הבחירה אשר בזה תלוי כל השכר והעונש. וכמו שבארנו כ"ז לעיל ענף ב' סי' בג"ד ע"ש. הנה היו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא וימכו בעונם רח"ל. ולכן בכל עת צער ודוחק היו באים במריבה ותלונה למה זה הוציאנו ממצרים.

אמנם על זה אמר הכתוב בישעיה כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' כי גבהו כו', ובירמיה כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה, (ר"ל שגם לידת הדינין שנתחדש אז הם באמת ג"כ לא לרעה, רק) לתת לכם אחרית ותקוה – והעיקר הוא כי כל הדינין כולם הם עצמן יתהפכו לעתיד לשלהובין דרחימו ועל ידיהם גופא יתגלה אז כל טוב הצפון, והרי היה

כל לידת הדינין ג"כ רק לאחרית ותקוה – והנה על כ"ז מתרעם הכתוב בתהלים "אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך", כי לא השכילו לדעת על כל סוד לידת הדינין שהוא רק לטובתם, והיו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא, והיו באים בתלונה, וגם הצדיקים שבהם אשר לא באו בתלונה, הנה נכשלו הם ג"כ מה שבאו בנסיון, ועי"ז לא מיחו בעוברי עבירה, והוא מה שנודע כי גם במעשה העגל הנה לא מיחה אלא חור בלבד כמ"ש בגמ' סנהדרין, וכן בשמו"ר ובויק"ר – אמנם במדרש בהעלותך מבואר שגם הע' זקנים מיחו בהם ג"כ – ומשמע כי מדרשים חלוקים הם – אבל עכ"פ הוא, כי שאר כל ישראל הנה לא מיחו בהם, והוא מטעם נסיון

אמנם הנה על זה אמר הכתוב. ישעיה נ"ה. כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' כי גבהו כו'. ובירמיה כ"ט. י"א. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה (ר"ל שגם לידת הדינין שנתחדש אז. הם באמת ג"כ לא לרעה. רק) לתת לכם אחרית ותקוה. והיא ע"פ מה שבארנו לעיל ענ"ג. ס' ב' ע"ש ותבין. והעיקר הוא כי כל הדינין כולם. הם עצמן יתהפכו לעתיד לשלהובין דרחימו ועל ידיהם גופא יתגלה אז כל טוב הצפון. וכמו שמתבאר סוד הדברים בזה לעיל דרוש ד' וכן בספר הקדו"ש שער ו'. והרי היה כל לידת הדינין ג"כ רק לאחרית ותקוה. והנה על כ"ז מתרעם הכתוב תהלים ק"ו ואמר אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך כי לא השכילו לדעת על כל סוד לידת הדינין שהוא רק לטובתם והיו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא והיו באים בתלונה וגם הצדיקים שבהם אשר לא באו בתלונה הנה נכשלו הם ג"כ מה שבאו בנסיון ועי"ז לא מיחו בעוברי עבירה וכנ"ל ס' א' (והוא מה שנודע כי גם במעשה העגל הנה לא מיחה אלא חור בלבד וכמ"ש סנהדרין ז' א'. וכן הוא בשמו"ר פ' מ"א ס' ז' ויק"ר פ"י ס' ג' ובכ"מ. אמנם במדרש בהעלותך ס' כ"א מבואר שגם הע' זקנים מיחו בהם ג"כ.

ומשמע כי מדרשים חלוקים הם וע"ש סי' כ"ד. אבל עכ"פ הוא כי שאר כל ישראל הנה לא מיחו בהם. והוא מטעם נסיון וכנ"ל סי' א').

**ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ו' – ישראל,
אומות העולם, ערב רב**

דע, כי גם בישראל עצמן הנה לא כל מי שאנו רואין בעינינו שהוא מזרע ישראל הוא ראיה שהוא מבני אברהם יצחק ויעקב ושבטי יה ומע' נפש דבית יעקב ומס' רבוא שיצאו מהם שהם צבאות ה' המיוחדים לשמו, אשר רק עליהם נאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, ורק עליהם נקרא ה' אלהי ישראל, ורק עליהם נאמר בנים אתם לה' אלהיכם, ורק עליהם אמרנו שהם בטוחים כולם על השארה הנצחית שהוא לתחה"מ ולחיי העוה"ב, וככל מה שאמרנו – ואלולא החטא דעץ הדעת, לא היה המציאות דעובדי אלילים בעולם כלל, ולא היה יוצא מאדה"ר רק ישראל לבד – אך ע"י החטא דעץ הדעת, הנה לבד מה שיצאו המציאות דעובדי אלילים בהעולם, אלא נתערב הרבה מהם בישראל ג"כ – ואמרו בתיקונים כי נתערב בישראל ה' מינים אשר סימנם הוא נגע רע והם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים וכל אלו הה' מינים בכלל נקראו בשם ערב רב והוא סוד הכתוב וגם ערב רב עלה אתם, והם נתערבו בישראל וישנם בינינו הרבה מהם וכמ"ש בגמרא ביצה ל"ב עמוד ב', "הני מערב רב קא אתו"

ו) אמנם דע כי גם בישראל עצמן הנה לא כל מי שאנו רואין בעינינו שהוא מזרע ישראל הוא ראיה שהוא מבני אברהם יצחק ויעקב. ושבטי יה. ומע' נפש דבית יעקב. ומס' רבוא שיצאו מהם שהם צבאות ה' המיוחדים לשמו. אשר רק עליהם נאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ורק עליהם נקרא ה' אלהי ישראל ורק עליהם נאמר בנים אתם לה' אלהיכם. ורק עליהם אמרנו שהם בטוחים כולם על השארה הנצחית שהוא לתחה"מ ולחיי העוה"ב וככל מה שאמרנו. ואלולא החטא דעץ

הדעת לא היה המציאות דעובדי אלילים בעולם כלל ולא היה יוצא מאדה"ר רק ישראל לבד אך ע"י החטא דעין הדעת הנה לבד מה שיצאו המציאות דעובדי אלילים בהעולם אלא נתערב הרבה מהם בישראל ג"כ ואמרו בתיקונים תיקון נ' כי נתערב בישראל ה' מינים אשר סימנם הוא נגע רע והם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים וכל אלו הה' מינים בכלל נקראו בשם ערב רב והוא סוד הכתוב וגם ערב רב עלה אתם (וע' בזה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א. משפטים ק"ב ע"ב. פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב. בהעלותך קנ"ג רע"ב. תשא קצ"א וכל הענין שם. ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה) והם נתערבו בישראל וישנם בינינו הרבה מהם וכמ"ש בגמרא. ביצה ל"ב ב'. הני מערב רב קא אתו.

והגם שאמרו בקידושין דף ע"א עמוד א' שמשפחה שנטמעה נטמעה והם כשרים לעתיד לבא – עם כל זה הנה כל אלו שהם מנשמתין דילהון שהן גלגול דילהון יש בהם חילוק גדול לבין ישראל גמורים – והוא כמ"ש שם דף ע' ע"א, מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים, דאילו בישראל כתיב בהו והייתי להם לאלהים, [ואח"כ] והמה יהיו לי לעם, שהוא ית"ש מקרב אותם בתחילה, ואילו בגרים כתיב מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאום ה' והייתם לי לעם, [ואח"כ] ואנכי אהיה לכם לאלהים, כי אין מקרבין אותן מן השמים אלא אם כן הן מקרבין עצמן תחילה להיות טובים

והגם שאמרו בקידושין דף ע"א א' שמשפחה שנטמעה נטמעה והם כשרים לעתיד לבא. עכ"ז הנה כל אלו שהם מנשמתין דילהון שהן גלגול דילהון יש בהם חילוק גדול לבין ישראל גמורים. והוא כמ"ש שם דף ע' ע"א. מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים דאילו בישראל כתיב בהו והייתי להם לאלהים [ואח"כ] והמה יהיו לי לעם. שהוא ית"ש מקרב אותם בתחילה. ואילו בגרים כתיב מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאום ה' והייתם לי לעם [ואח"כ] ואנכי אהיה לכם לאלהים. כי אין מקרבין אותן

מן השמים אלא אם כן הן מקרבין עצמן תחילה להיות טובים (כן פי' רש"י שם).

וכן הוא, כי בכל אלו שנשמתינ שלהם הם מערב רב, הגם שנולדו מישראל, הנה הם לא יזכו לכל יעודים העתידים אשר לימות המשיח ולחיי העוה"ב, אלא רק אם יהיו ראויים לכך מצד המעשים טובים שבהם – אבל בלא זה, הנה יכלו גם הם בכלייה גמורה, וככל רשעי אומות העולם, ונאמר עליהם ג"כ ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, כמ"ש בזה"ק בראשית ופ' תצא – ואמרו בפ' בראשית שם על הערב רב, דנשמתייהו הוא מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו כו', ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהון וימחו מן הארץ, בגין דהוא מאלין דאתמר בהון תמחה את זכר עמלק, ומשה לא אסתמר מנייהו כו' כו', ביומא דיתמחון אלין כו', ויתחדש עלמא, הה"ד כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו' – ועכ"פ הוא, כי הם מעורבים בישראל הרבה מאד, והרשעים שבהם יתבטלו בביטול גמור עם ביטול הרע והזהומא כולה – אבל כל מי שהוא מכלל ישראל ממש, יתוקנו כולם, ויזכו כולם לתחיית המתים ולחיי העולם הבא בלי חיסור אחד מהם

וכן הוא, כי בכל אלו שנשמתינ שלהם הם מערב רב הגם שנולדו מישראל הנה הם לא יזכו לכל יעודים העתידים אשר לימות המשיח ולחיי העוה"ב אלא רק אם יהיו ראויים לכך מצד המעשים טובים שבהם אבל בלא זה הנה יכלו גם הם בכלייה גמורה וככל רשעי או"ה ונאמר עליהם ג"כ ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו כמ"ש בזה"ק בראשית כ"ה רע"ב ופ' תצא רע"ז ב'. ואמרו בפ' בראשית שם כ"ה א' על הערב רב. דנשמתייהו הוא מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו כו' ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהון וימחו מן הארץ בגין דהוא מאלין דאתמר בהון תמחה את זכר עמלק. ומשה לא אסתמר מנייהו כו' כו' ביומא דיתמחון אלין כו' ויתחדש עלמא הה"ד כי כאשר

השמים החדשים והארץ החדשה כו'. וע' בהגר"א בתיקונים תיקון נ' בארוכה. ועכ"פ הוא כי הם מעורבים בישראל הרבה מאד. והרשעים שבהם יתבטלו בביטול גמור עם ביטול הרע והזוהמא כולה. אבל כל מי שהוא מכלל ישראל ממש. יתוקנו כולם ויזכו כולם לתח"מ ולחיי העולם הבא בלי חיסור אחד מהם וע"פ מה שאמרנו. (ספר הקדו"ש שער ו' פרק ה').

יש להעיר ממה שאנו רואין שיש גם באומות העולם פלחי כוכביא כמה תכונות טובות ג"כ, והרי אנו אומרים שהם כולם מהרע הגמור שהוא היפך הטוב לגמרי, וא"כ איך אפשר שימצא בהם איזה מדה טובה – אך לכאורה נראה פשוט שהוא ע"י התערובות – כי ע"י שבסיבת החטא נתלבש הרע עם זוהמת הנחש באדם וחיה, ויוצאים כל או"ה ג"כ רק מאדם ותולדותיו, והרי נתערבו בו עם שורש נשמת ישראל שבו יחד, ונתערב הרע בהטוב, והטוב בהרע, ועי"ז נמצא כמה תכונות ומדות טובות באומות העולם ג"כ, וכן כמה תכונות ומדות רעות בישראל ג"כ – אמנם נודע הוא שכל ענין אשר סיבתו הוא התערובות, הוא אינו בעצם אלא רק במקרה, כי הרי הוא מתחדש ונעשה בו רק ע"י שנעשה מורכב מזולתו, וא"כ נמצא שכל התכונות טובות הנמצא באו"ה, הוא רק במקרה, כי העצם שלהם הוא רע לגמרי, ובישראל הוא להיפך, שכל התכונות רעות הנמצא לפעמים בהם ג"כ, הוא רק במקרה, אבל העצם שלהם הוא טוב גמור, כי הרי כל שורשם הוא רק בקודש לבד, כמ"ש בישעיה הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם, וע' בזוה"ק חיי שרה "ובגין דאברהם ושרה לא אתדבקו ביה" כו'

(ז) אמנם מה שיש להעיר ממה שאנו רואין שיש גם באו"ה פלחי כוכביא כמה תכונות טובות ג"כ והרי אנו אומרים שהם כולם מהרע הגמור שהוא היפך הטוב לגמרי וא"כ איך אפשר שימצא בהם איזה מדה טובה אך לכאורה נראה פשוט שהוא ע"י התערובות כי ע"י שבסיבת החטא נתלבש הרע עם זוהמת הנחש באדם וחיה ויוצאים כל או"ה ג"כ רק מאדם

ותולדותיו והרי נתערבו בו עם שורש נשמת ישראל שבו יחד ונתערב הרע בהטוב והטוב בהרע וע"ז נמצא כמה תכונות ומדות טובות באו"ה פ"כ ג"כ וכן כמה תכונות ומדות רעות בישראל ג"כ. אמנם נודע הוא שכל ענין אשר סיבתו הוא התערבות הוא אינו בעצם אלא רק במקרה כי הרי הוא מתחדש ונעשה בו רק ע"י שנעשה מורכב מזולתו וא"כ נמצא שכל התכונות טובות הנמצא באו"ה פ"כ הוא רק במקרה כי העצם שלהם הוא רע לגמרי. ובישראל הוא להיפך שכל התכונות רעות הנמצא לפעמים בהם ג"כ הוא רק במקרה אבל העצם שלהם הוא טוב גמור כי הרי כל שורשם הוא רק בקודש לבד וכמ"ש ישעיה נ"א הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם וע' בזוה"ק חיי שרה קכ"ב ב' ובגין דאברהם ושרה לא אתדבקו ביה כו' ע"ש.

אמנם הוא, הגם שכל מה שנמצא בישראל איזה תכונות רעות ג"כ הנה הוא רק בסיבת השאור שבעיסה הנמשך בהם ע"י התערבות רע בטוב שנתערב באדה"ר בסיבת החטא – אך מה שנמצא לפעמים איזה תכונות טובות באו"ה ג"כ, הוא אינו רק בסבת התערבות הנז' לבד, אלא שהוא משרשם ג"כ, והגם שכל מציאותם הוא מתולדות הס"א וזהמת הנחש הקדמוני שהוא כולו רע גמור ממש – אך באשר שנודע הוא שכל מציאת הרע גופה הנה כל התהוותו וקיומו הוא ע"י שיש לו איזה שורש בקודש אשר משם הוא נמשך ונתהווה למטה ומשם נמשך חיותו ומתקיים כל זמן קיומו ובסוד הכתוב ואתה מחיה את כולם, והנה הוא הנהירו דקיק שאמרו בזוה"ק יתרו דבכל סטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה והנה הוא נמשך מהגבורות דהאחוריים דהנוק' ואותו הנהירו דקיק הוא קודש והוא שורש להרע ולכן עומד הוא בבחי' עץ הדעת טו"ר, והנה ע"י אותו אור הנהירו דקיק שמאיר להם מסביב ונכנס הארתו בתוכם הנה מזה נמצא בהם איזה תכונות טובות ג"כ, והוא הטוב שבהם, כי בלתי זה לא היה אפשר להם להתקיים כלל, והנה זהו סוד שחיטת היצר הרע לעתיד לבוא שאמרו בגמ' סוכה –

**והכוונה הוא שיכרת אותו משורשו, שהוא מאותו הנהירו
דקיק שמאיר עליו ויופסק חיותו ממנו ויכלה ויתבטל – והבן
ודע כל זה**

אמנם הוא הנה הגם שכל מה שנמצא בישראל איזה תכונות רעות ג"כ הנה הוא רק בסיבת השאור שבעיסה הנמשך בהם ע"י התערובות רע בטוב שנתערב באדה"ר בסיבת החטא וכנ"ו אך מה שנמצא לפעמים איזה תכונות טובות באו"ה פ"כ ג"כ הוא אינו רק בסבת התערובות הנז' לבד אלא שהוא משרשם ג"כ והגם שכל מציאותם הוא מתולדות הס"א וזוהמת הנחש הקדמוני שהוא כולו רע גמור ממש וכנ"ל אך באשר שנודע הוא שכל מציאת הרע גופה הנה כל התהוותו וקיומו הוא ע"י שיש לו איזה שורש בקודש אשר משם הוא נמשך ונתהווה למטה ומשם נמשך חיותו ומתקיים כל זמן קיומו ובסוד הכתוב ואתה מחיה את כולם והנה הוא הנהירו דקיק שאמרו בזוה"ק יתרו ס"ט א' דבכל סטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה והנה הוא נמשך מהגבורות דהאחוריים דהנוק' ואותו הנהירו דקיק הוא קודש והוא שורש להרע ולכן עומד הוא בבחי' עין הדעת טו"ר וכנ"ל והנה ע"י אותו אור הנהירו דקיק שמאיר להם מסביב ונכנס הארתו בתוכם הנה מזה נמצא בהם איזה תכונות טובות ג"כ והוא הטוב שבהם כי בלתי זה לא היה אפשר להם להתקיים כלל. והנה זהו סוד שחיסת היצר הרע לעתיד לבוא שאמרו רז"ל בסוכה נ"ב א' והכוונה הוא שיכרת אותו משורשו שהוא מאותו הנהירו דקיק שמאיר עליו ויופסק חיותו ממנו ויכלה ויתבטל וע' בדברי הגר"א בתיקונים סוף תיקון ל"ב דף פ"ה ריש ע"ב ע"ש. והבן ודע כ"ז. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף ד').

ע"י החטא דעץ הדעת נעשה פירוד בין הדבקים שהוא בין העטרין דהחו"ג שבדעת, ויונקין החיצונים מהגבורות, ולכן אוה"ע הם עכשו בגדולה ובטובה מאד, כי הוא תמצית עונג מעין טוב העתיד, הגם שהוא רק מהגבורות לבד והוא בלתי מתוק כלל, אך הוא תמצית ומעין עכ"פ

(ח) והוא כי ע"י החטא דעץ הדעת נעשה פירוד בין הדבקים שהוא בין העטרין דהחו"ג שבדעת ויונקין החיצונים מהגבורות ולכן אוה"ע הם עכשו בגדולה ובטובה מאד כי הוא תמצית עונג מעין טוב העתיד הגם שהוא רק מהגבורות לבד והוא בלתי מתוק כלל אך הוא תמצית ומעין עכ"פ. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ג' ענף כ' אות ג').

הגר"א בספרא דצניעותא, דה"מ לא הוּו משגיחין אפין באפין, שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש – אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זה בזה – כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימטריא דעת, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול, וזה יתברר מהם לעתיד לבוא, והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכל זה הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו – וכל זה הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושורשם שבעולם הנקודות, הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע, אם ע"י תורה ומצוות, או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו, ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעתיד לבוא ג"כ עכ"פ, והבן

(ט) אמנם הנה בספד"צ פ"א בהגר"א דה"מ לא הוּו משגיחין אפין באפין, הנה שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זב"ז כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימט' דעת כמ"ש הרב בשער הפסוקים והלקוטים פ' שמות, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל

הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו וכ"ז הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושורשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט').

**ספר שערי השם חלק ב' – סימן ז' – משה
רבינו ע"ה**

ענין מה שנאמר בשלמה ויחכם מכל האדם כו', ואמרו והימן זה משה – איך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממשרבע"ה מאחר אשר ידעו ה' פנים אל פנים והשתמש כל ימיו באור הגנוז וכו' – גם אם נאמר שהיה ידיעתו כדיעת משרבע"ה, עכ"ז הנה כל מה שהשיג היה למטה במדרגה הרבה – אמרו בזוה"ק פינחס ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, שלמה אמר הא בינה איהי דמשה, אשאל בחכמה עלאה דאיהי לעיל מדרגיה, מה כתיב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, והא כתיב וה' נתן חכמה לשלמה, חכמה זעירא, ובעא לסלקא מתתא לעילא ואתרחקית מניה, בגין דאפי' לבינה לית בר נש בעלמא דיכיל לסלקא בר ממשה, כש"כ לעילא מניה דאיהו חכמה עלאה כו' ע"ש, ומ"ש דמשה זכה לבינה, ר"ל לבינה דהמלכות, אבל החכמה שלה היא בת מלך פנימאה שהוא אבא, אבא יסד ברתא, והיא עץ החיים, והיא סתימא בסלע שהוא הקרקפתא בינה דידיה, ונתעכב ממשרבע"ה בגין הערב רב ובחטא הסלע, והיא נקודה פנימאה דסיהרא, והיתה מקודם דרגא דמשה, ואח"כ נסתתרת ממנו – ברע"מ פינחס ובזוהר חדש בסתרי אותיות שזהו שכתוב וקראתי בשם ה' לפניך בגין דהוה מקדמת דרגא דיליה דההוא נציצא

קדמאה, כתיב לפניך – ועכ"פ הוא, כי הבינה אשר זכה משה הוא הבינה דהמלכות, אבל החכמה זעירא אשר זכה שלמה הוא רק בהיסוד דהמלכות, והרי היה השגת שלמה בכל חכמתו שהשיג בכמה דרגין למטה מהשגת משרבע"ה, וכ"ז הוא לבד כל התורה הנעלמה שהוא כל דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים מה שהיה עתיד להתחדש ולהתברר בכל דור ודור מחכמי כל דור אשר ישנו לכ"א עתו וזמנו אימתי שתתגלה, הנה כ"ז ניתנו למשה לבד ולא לזולתו כלל – כי ניתנו למשה משום שהוא הצינור לכל חכמה והמדע ועל ידו מתגלה כל חידוש כשמגיע עתו, הנה כ"ז פשוט הוא שלא זכה לזה רק משה לבד, וכן ענין אור הגנוז שהיה משתמש בו משרבע"ה כל ימיו – והרי אין ערך לידיעת משרבע"ה לידיעת שלמה, והיה ידיעת משרבע"ה מרומם ונעלה על ידיעת שלמה, הן באיכות (שהיה ממדריגה יותר גבוהה), והן בכמות לאין חקר

ונחזור לענינינו אשר בסי' ד' בענין מה שנאמר בשלמה ויחכם מכל האדם כו' ואמרו והימן זה משה ופשטות הדברים הם תמוהים מאד כי איך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממשרבע"ה מאחר אשר ידעו ה' פנים אל פנים והשתמש כל ימיו באור הגנוז וכנ"ל בכל דברינו סי' ד' ה' ולא עוד כי הרי הש"ת הבטיח לו ואמר לו אני אעביר כל טובי על פניך והרי לא היה נשאר שום דבר שיהא חסר לו וכן כאשר ביקש ואמר הראני נא את כבודך היתה התשובה ממנו ית"ש כי לא יראני האדם וחי הרי מבואר מזה כי עד אותו הגבול שאפשר להשיג ולקבל לחק גדר אנושי בעוה"ז לא האציל ממנו שום דבר ואיך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממנו. ובפירושו אמרו בפסיקתא רבתי ור"כ פ"סקא פרה שאמר הקב"ה למשה לך אני מגלה טעמי תורה אבל לאחרים חוקה. ואפי' למ"ד בראש השנה כ"א סע"ב ולא קם נביא כו' בנביאים לא קם אבל במלכים קם הרי לא אמר ג"כ אלא רק כמשה אבל לא יותר ממשה ח"ו ח"ו. והעיקר הוא כי גם אם נאמר שהיה ידיעתו כידעת משרבע"ה עכ"ז הנה כל מה שהשיג היה למטה במדרגה הרבה וע"ד שאמרנו לעיל

סי' ה' בר' עקיבא וחביריו. ואמרו בזוה"ק פינחס רכ"ג א'. ה' לא גבה לבי
 ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני. שלמה אמר הא בינה
 אידי דמשה. אשאל בחכמה עלאה דאידי לעיל מדרגיה. מה כתיב
 אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. והא כתיב וה' נתן חכמה לשלמה.
 חכמה זעירא. ובעא לסלקא מתתא לעילא ואתרחקית מניה. בגין דאפי'
 לבינה לית בר נש בעלמא דיכיל לסלקא בר ממשה כש"כ לעילא מניה
 דאיחו חכמה עלאה כו' ע"ש. ומ"ש דמשה זכה לבינה. ר"ל לבינה
 דהמלכות אבל החכמה שלה היא בת מלך פנימאה שהוא אבא. אבא
 יסד ברתא. והיא עין החיים. והיא סתימא בסלע שהוא הקרקפתא בינה
 דידה. ונתעכב ממשרבע"ה בגין הערב רב ובחטא הסלע. והיא נקודה
 פנימאה דסיהרא והיתה מקודם דרגא דמשה ואח"כ נסתרת ממנו. ע'
 כ"ז ברע"מ פינחס רמ"ח ב' ובזו"ח בסתרי אותיות בתחילתו. שזהו שכתוב
 וקראתי בשם ה' לפניך בגין דהוה מקדמת דרגא דיליה דההוא נציצא
 קדמאה. כתיב לפניך. וכמ"ש כ"ז הגר"א בתיקונים ריש תיקון נ"ו ובתיקון
 כ"א בארוכה ע"ש מדף מ"ד עד דף מ"ז ובריש תיקון י"ט. וע' עוד בתיקון
 ס"ט בדף קי"ט ע"ג. ועכ"פ הוא כי הבינה אשר זכה משה הוא הבינה
 דהמלכות אבל החכמה זעירא אשר זכה שלמה הוא רק בהיסוד
 דהמלכות וכנ"ל סי' ב' ע"ש והרי היה השגת שלמה בכל חכמתו שהשיג
 בכמה דרגין למטה מהשגת משרבע"ה. וכ"ז הוא לבד כל התורה
 הנעלמה שהוא כל דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים מה שהיה עתיד
 להתחדש ולהתברר בכל דור ודור מחכמי כל דור אשר ישנו לכ"א עתו
 וזמנו אימתי שתתגלה וכנ"ל סי' ד' ה'. הנה כ"ז ניתנו למשה לבד ולא
 לזולתו כלל. כי ניתנו למשה משום שהוא הצינור לכל חכמה והמדע
 ועל ידו מתגלה כל חידוש כשמגיע עתו וכנ"ל בכל דברינו הנה כ"ז פשוט
 הוא שלא זכה לזה רק משה לבד. וכן ענין אור הגנוז שהיה משתמש בו
 משרבע"ה כל ימיו כמ"ש בפ' בראשית ל"א ע"ב וכנ"ל. והרי אין ערך
 לידיעת משרבע"ה לידיעת שלמה והיה ידיעת משרבע"ה מרומם ונעלה

על ידיעת שלמה הן באיכות (שהיה ממדרגה יותר גבוה כנז) והן בכמות לאין חקר. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"א סימנים ד'-ו')

**ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן י"ג – פרק ד'
– עולם הבא וסדר העליות**

העיקר הוא, כי גם התורה בכל משפטה ועונשה אינו נותן יאוש כלל לשום רשע ופושע מהשארית הנצחי, כמ"ש בתורת כהנים אמור בפסוק והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה, והאבדתי מה ת"ל לפי שהוא אומר כרת בכל מקום ואיני יודע מהו כשהוא אומר והאבדתי לימד על הכרת שאינו אלא אבדון. וכתב שם המלבי"ם ז"ל, כי יש הבדל בין כריתה ובין אבדון, כי הכורת כורת את העצם משרשו וקוצץ הדבר עצמו, והמאביד הוא רק שינוי מקומות שלא תעלה הנפש אל צרור החיים רק יורדת לגיהנם, ובכ"ז אינה נכרתת רק נאבדת לזמן מוגבל, כמ"ש משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש, וכל אובד מתבקש, כמ"ש ובאו האובדים בארץ אשור, וזהו שאמר לימד על הכרת שאינו אלא אבדון, ר"ל שאינו כריתה נצחיית, רק אבדון בשאול, ואבדון לשעתו, עד יקבל עונשו, כי ה' ברחמיו חושב מחשבות בל תכרת הנפש בהחלט עכ"ל – כמ"ש בגמ' סנהדרין ויאבדו מתוך הקהל ר' יהודה בן בתירה אומר הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אובד בקש עבדך – וכן אמרו במכות על הפסוק ואבדתם בגוים, שאין זה הכרח כלל לאבדון מוחלט ח"ו אלא רק כאבידה המתבקשת

והעיקר הוא כי גם התורה בכל משפטה ועונשה אינו נותן יאוש כלל לשום רשע ופושע מהשארית הנצחי וכמ"ש בתורת כהנים פ' אמור כ"ג בפסוק והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. והאבדתי מה ת"ל לפי שהוא אומר כרת בכל מקום ואיני יודע מהו כשהוא אומר והאבדתי לימד על הכרת שאינו אלא אבדון. וכתב שם הר"מ מלבים ז"ל כי יש הבדל בין כריתה ובין אבדון כי הכורת כורת את העצם משרשו וקוצץ

הדבר עצמו. והמאביד הוא רק שינוי מקומות שלא תעלה הנפש אל צרור החיים רק יורדת לגיהנם ובכ"ז אינה נכרתת רק נאבדת לזמן מוגבל כמ"ש משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש. וכל אובד מתבקש וכמ"ש ובאו האובדים בארץ אשור וזהו שאמר לימד על הכרת שאינו אלא אבדן ר"ל שאינו כריתה נצחיית רק אבדן בשאול ואבדן לשעתו עד יקבל עונשו כי ה' ברחמיו חושב מחשבות בל תכרת הנפש בהחלט עכ"ל. והוא כמ"ש בסנהדרין ק"ט ע"ב ויאבדו מתוך הקהל ר' יהודה בן בתירה אומר הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אובד בקש עבדך. וכן אמרו במכות כ"ד א' על הפסוק ואבדתם בגוים שאין זה הכרח כלל לאבדון מוחלט ח"ו אלא רק כאבידה המתבקשת.

הרי לנו מכ"ז שגם במשפטי התורה ודיניה ועונשה אין בה כלל אבדון החלטי ח"ו לשום רשע ופושע – ועוד כי האמת הוא שכל עונשה בכל הקללות שבתורת כהנים ושבמשנה תורה הנה הוא ג"כ אלא רק בגילוייה ולבושה שהיא עתה לפנינו אבל בפנימיותה ובהעלם הנה אמרו בזוהר חדש כי תבא בשם אליהו זל"ט כי כל הבטחות ונחמות דישראל בהני קללות כתיבית ואמרו שם כי בפסוק והיו חייך תלויים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך הנה שם מרומז קץ הגאולה – והרי נרמז בהתורה גופה בכל משפטה ועונשה כל היעודים העתידיים שהם לכל ישראל כולם, גם מי שעומד תחת שבט כל הקללות שבה בלי חיסור אחד מהם – והוא כמו שאמרנו שכל תקוה העתידה הנה הוא תלוי בברית ולא בזכות, וכל ברית לא תופר, ואי אפשר שישתנה, וכמ"ש בירמיה ויש תקוה לאחריתך נאום ה'

והרי לנו מכ"ז שגם במשפטי התורה ודיניה ועונשה אין בה כלל אבדון החלטי ח"ו לשום רשע ופושע. ועוד כי האמת הוא שכל עונשה בכל הקללות שבתורת כהנים ושבמשנה תורה הנה הוא ג"כ אלא רק בגילוייה ולבושה שהיא עתה לפנינו אבל בפנימיותה ובהעלם הנה אמרו בזוהר חדש פ' כי תבא בשם אליהו זל"ט כי כל הבטחות ונחמות דישראל בהני

קללות כתיבית ואמרו שם כי בפסוק והיו חייך תלויים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך הנה שם מרומז קץ הגאולה. והרי נרמז בהתורה גופה בכל משפטה ועונשה כל היעודים העתידיים שהם לכל ישראל כולם גם מי שעומד תחת שבט כל הקללות שבה. בלי חיסור אחד מהם. והוא כמו שאמרנו שכל תקוה העתידה הנה הוא תלוי בברית ולא בזכות, וכל ברית לא תופר, ואי אפשר שישתנה, וכמ"ש ג"כ ירמיה ל"א ויש תקוה לאחרייתך נאום ה'.

עוד בירמי', כה אמר ה' נותן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים לאור לילה כו' אם ימוש החוקים האלה כו' גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי לפני כל הימים, כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה ויחקרו מוסדי ארץ למטה גם אני אמאס בכל זרע ישראל על כל אשר עשו נאום ה', וכן שם כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליכם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה לתת לכם אחרית ותקוה – ומ"ש שלום ולא לרעה הכוונה מבואר שגם כל העונשים כולם הם אינם לנקמה ולהשמיד ולהשחית ח"ו אלא רק כדי לתת אחרית ותקוה וכן יש כמה כתובים בתנ"כ המורים על זה שלא יעכב שום חטא ועון לתקוה העתידה

עוד שם. כה אמר ה' נותן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים לאור לילה כו' אם ימוש החוקים האלה כו' גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי לפני כל הימים. כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה ויחקרו מוסדי ארץ למטה גם אני אמאס בכל זרע ישראל על כל אשר עשו נאום ה'. וכן שם כ"ט. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליכם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה לתת לכם אחרית ותקוה. ומ"ש שלום ולא לרעה הכוונה מבואר שגם כל העונשים כולם הם אינם לנקמה ולהשמיד ולהשחית ח"ו אלא רק כדי לתת אחרית ותקוה וכן יש כמה כתובים בתנ"כ המורים על זה שלא יעכב שום חטא ועון לתקוה העתידה.

מה שכתוב ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, הנה הוא רק ברשעי עובדי אלילים כמ"ש במדרש תהלים, וכן בערב רב

כמ"ש בזוה"ק בראשית כ"ה ב' וכן בפ' תצא רע"ו ב', אבל בישראל אינו מתנהג הקב"ה במדה זו כלל – וכמ"ש בספרי ברכה בפסוק יחי ראובן ואל ימות, כי לעולם אין מחליפים לא זכות בחובה ולא חובה בזכות, אלא נותנים מתן שכר על המצות ועונשים על העבירות, וכל עבירה ועונש אינם נצחיים ח"ו, והם נפסקים ומתבטלים, אבל המצות ושכרן אין להם הפסק לישראל, והם נצחיים בהם.

ומ"ש ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. הנה הוא רק ברשעי עובדי אלילים וכמ"ש במדרש תהלים מזמור ז'. וכן בערב רב כנ"ל פ"ה וכמ"ש בזוה"ק בראשית כ"ה ב' וכן בפ' תצא רע"ו ב'. אבל בישראל אינו מתנהג הקב"ה במדה זו כלל. וכמ"ש בספרי ברכה בפסוק יחי ראובן ואל ימות. כי לעולם אין מחליפים לא זכות בחובה ולא חובה בזכות אלא נותנים מתן שכר על המצות ועונשים על העבירות. וכל עבירה ועונש אינם נצחיים ח"ו והם נפסקים ומתבטלים וכנ"ל בכל דברינו אבל המצות ושכרן אין להם הפסק לישראל והם נצחיים בהם.

והסיבה בזה הוא, כי בישראל אשר עליהם נאמר בנים אתם לה' אלהיכם, הוה כל מצוה עצם בו, כי אורייתא וישראל חד הוא, אבל העבירה הוא רק מקרה בו, כי הוא מהתערבות רע בטוב אשר ע"י החטא דעץ הדעת, ולכן מתבטל העבירה ע"י העונש, ונשאר עצמותו קודש לה' – אבל בעובדי אלילים הוא להיפוך, כי עצמותם הוא מעצם הס"מ אל אחר, עצם הרע, שהוא שורש האבדון וההפסד – וכל מצוה ודבר טוב שעושים, הוא אינו מעצמותם, אלא מהתערבות הטוב ברע, אשר ע"י החטא דהעץ הדעת, ומשורש סוד הנוגה המאיר עליהם מסביב, והרי הוא אינו שלהם כלל, כי הרע והטוב הרי הם שני הפכים

והסיבה בזה הוא כי בישראל אשר עליהם נאמר בנים אתם לה' אלהיכם הוה כל מצוה עצם בו. כי אורייתא וישראל חד הוא. אבל העבירה הוא רק מקרה בו כי הוא מהתערבות רע בטוב אשר ע"י החטא דעץ הדעת ולכן מתבטל העבירה ע"י העונש ונשאר עצמותו קודש לה'. אבל בעובדי

אלילים הוא להיפך כי עצמותם הוא מעצם הסמ' אל אחר. עצם הרע. שהוא שורש האברון וההפסד וכנ"ל פ"ז. וכל מצוה ודבר טוב שעושים הוא אינו מעצמותם אלא מהתערבות הטוב ברע אשר ע"י החטא דהעד"ע ומשורש סוד הנוגה המאיר עליהם מסביב כנ"ל פ"ז. והרי הוא אינו שלהם כלל כי הרע והטוב הרי הם שני הפכים.

ולכן לעתיד כשיוברר הטוב מהרע ויתבטל הרע מכל וכל, הנה יתבטלו הם בביטולו, כי הם תולדותיו וממנו – וכל מצוה ודבר טוב שנעשה על ידם בעוה"ז ע"י התערבות טוב ברע הנז', הנה משלם להם הקב"ה בעוה"ז ג"כ, כי הוא ית"ש אינו מקפח שכר כל בריה, והרי נעשה על ידם עכ"פ – ומשום כל זה הנה מתנהג הקב"ה עמהם במדת ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו – מה שאין כן בישראל ח"ו – ולכן נאמר עליהם ועמך כולם צדיקים וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא

ולכן לעתיד כשיוברר הטוב מהרע ויתבטל הרע מכל וכל הנה יתבטלו הם בביטולו כי הם תולדותיו וממנו. וכל מצוה ודבר טוב שנעשה על ידם בעוה"ז ע"י התערבות טוב ברע הנז' הנה משלם להם הקב"ה בעוה"ז ג"כ כי הוא ית"ש אינו מקפח שכר כל בריה והרי נעשה על ידם עכ"פ. ומשום כ"ז הנה מתנהג הקב"ה עמהם במדת ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. משא"כ בישראל ח"ו וכנז' ולכן נאמר עליהם ועמך כולם צדיקים וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא.

אמנם כל אלו שחשבו רז"ל ואמרו שאין להם חלק לעוה"ב – הנה כתב הרקאנטי פ' תשא בפסוק אני אעביר כל טובי בשם רבינו עזרא כי מה שנמצא במקומות רבים מדברי רז"ל אין לו חלק לעוה"ב, ר"ל אין לו בית בפני עצמו, אוצר שהוא ברשותו, והוא מושל עליו, וזהו עושין לו מדור לפי כבודו, ומי שאינו לו זכות, הוא עומד במקום שעומדים רבים עכ"ל – וכן כתב רבינו בחיי סוף פ' אחרי – ולפ"ז הרי אפשר לומר כי דורשי רשומות שאמרו בסנהדרין ק"ד סע"ב כולן באין לעוה"ב, הנה לא פליגי על המשנה שם צ' ע"א במה שאמרו

ואלו שאין להם חלק לעוה"ב – כי הרי גם הדורשי רשומות לא אמרו אלא לשון באין לעוה"ב – אבל לא אמרו שיש להם חלק שהוא מקום מיוחד השייך להם – אלא שהם ישתמשו באורן של הזוכים שהוא האור הכללי הכולל כולם, והוא כעין מקום מעבר לרבים – ויהיה לפי"ז הבדל גדול בין עובד אלהים לאשר לא עבדו כגבוה שמים על הארץ וכרחוק מזרח ממערב – והוא ע"ד שאנו רואין בעוה"ז, כי הגם שכל מי אשר יחובר לחיים יש לו מקום ומזון בעוה"ז – עם כל זה הרי כמה ההבדל גדול בין מי שמכלכל את נפשו בלחם לאכול ובגד ללבוש לבין מי שמתענג את עצמו ומתעדת כל ימיו בסגולת מלכים – וגם בהזוכים גופה הרי יהיה בהם ג"כ כמה וכמה חלוקי מדריגות

אמנם כל אלו שחשבו רז"ל ואמרו שאין להם חלק לעוה"ב הנה כתב הרקאנטי פ' תשא בפסוק אני אעביר כל טובי בשם רבינו עזרא כי מה שנמצא במקומות רבים מדברי רז"ל אין לו חלק לעוה"ב ר"ל אין לו בית בפני עצמו אוצר שהוא ברשותו והוא מושל עליו וזהו עושין לו מדור לפי כבודו ומי שאינו לו זכות הוא עומד במקום שעומדים רבים עכ"ל וכן כתב רבינו בחיי סוף פ' אחרי (ע"ש בארוכה ותמצא כדברינו) ולפ"ז הרי אפשר לומר כי דורשי רשומות שאמרו בסנהדרין ק"ד סע"ב כולן באין לעוה"ב וכנ"ל הנה לא פליגי על המשנה שם צ' ע"א כמה שאמרו ואלו שאין להם חלק לעוה"ב כי הרי גם הדורשי רשומות לא אמרו אלא לשון באין לעוה"ב אבל לא אמרו שיש להם חלק שהוא מקום מיוחד השייך להם אלא שהם ישתמשו באורן של הזוכים שהוא האור הכללי הכולל כולם והוא כעין מקום מעבר לרבים. ויהיה לפי"ז הבדל גדול בין עובד אלהים לאשר לא עבדו כגבוה שמים על הארץ וכרחוק מזרח ממערב והוא ע"ד שאנו רואין בעוה"ז כי הגם שכל מי אשר יחובר לחיים יש לו מקום ומזון בעוה"ז עכ"ז הרי כמה ההבדל גדול בין מי שמכלכל את נפשו בלחם לאכול ובגד ללבוש לבין מי שמתענג את עצמו ומתעדת כל ימיו בסגולת מלכים. וגם בהזוכים גופה הרי יהיה ב

ואמרו בתענית ספ"ק לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה,
צדיקים לאורה וישרים לשמחה – ובמדרש תהלים חושב
שם ז' חלוקי מדריגות בין כתות הצדיקים לעתיד לבוא –
ובגמ' ב"ב עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק
וצדיק, ולכל אחד ואחד חופה לפי כבודו, וכל אחד ואחד נכזה
מחופתו של חברו – עוד שם בענין סוכת עורו של לוי, זכה
עושין לו סוכה, לא זכה עושין לו צל, לא זכה עושין לו ענק,
לא זכה עושין לו קמיע – ועל דרך זה בכמה אגדות חז"ל
בענין חלוקות שונות בין מדריגות הצדיקים לעתיד לבוא

הם ג"כ כמה וכמה חלוקי מדרגות וכמבואר בכמה מקומות מדברי
חז"ל ואמרו בתענית ספ"ק לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה צדיקים
לאורה וישרים לשמחה. ובמדרש תהלים מזמור י"א סי' ו' חושב שם ז'
חלוקי מדרגות בין כתות הצדיקים לעתיד לבוא ע"ש ובויקרא רבא פ"ל
סימן ב'. ובגמרא ב"ב ע"ה א' עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק
וצדיק. ולכל אחד ואחד חופה לפי כבודו. וכל אחד ואחד נכזה מחופתו
של חברו. עוד שם בענין סוכת עורו של לוי. זכה עושין לו סוכה לא
זכה עושין לו צל לא זכה עושין לו ענק לא זכה עושין לו קמיע. ועד"ז
בכמה אגדות חז"ל בענין חלוקות שונות בין מדרגות הצדיקים לעתיד
לבא וכנודע.

הנה יהיו כל חלוקת המדרגות הנמצא בדברי רז"ל לפי ערך
חלוקת שורש הנשמות דכל אחד, כי אין נשמה דומה
לחברתה, וכל אחד ואחד יש לו שורש בפני עצמו, כמו
שדרשו רז"ל בפסוק איפה היית ביסדי ארץ בשמו"ר – וכל
התורה ומעשים טובים, וכן להיפוך כל החטאים ועונות, הנה
נוגע כל אחד לפי שורש נשמתו, וכן על דרך זה בשכרן
ועונשן, כי אין שום אדם דומה לחבירו בכל הדורות כולם,
ובכל משך ימי עולם כולו, וכן אינם דומים בכל תהלוכותיהם
ומאורעותיהם בעוה"ז, ועד"ז בשכרן ועונשן אשר לאחר
מיתה בגן עדן וגיהנם, וכן הם חלוקים במדריגותיהם לעולם
הבא – והגם שהרי בתיקון האחרון יוכלו כל הנשמות כולם

**זה בזה ע"ד שהיו כלולים כולם באדם הראשון, אך גם
בפרצוף אחד ואדם אחד הרי אינו דומה אבר אחד לחבירו,
ובזה יהיו כל חלוקת המדריגות לעתיד לבוא**

אמנם ע"פ עומק הדברים שאמרנו לעיל הנה יהיו כל חלוקת המדרגות הנמצא בדברי רז"ל לפי ערך חלוקת שורש הנשמות דכ"א כי אין נשמה דומה לחברתה וכל אחד ואחד יש לו שורש בפנ"ע וכמו שדרשו רז"ל בפסוק איפה היית ביסדי ארץ. בשמות רבא פרשה מ' סימן ג' ובכ"מ. וכל התורה ומעשים טובים וכן להיפך כל החטאים ועונות הנה נוגע כ"א לפי שורש נשמתו וכן ער"ז בשכרן ועונשן כי אין שום אדם דומה לחבירו בכל הדורות כולם ובכל משך ימי עולם כולו וכן אינם דומים בכל תהלוכותיהם ומאורעותיהם בעוה"ז וער"ז בשכרן ועונשן אשר לאחר מיתה בגן עדן וגיהנם וכן הם חלוקים במדרגותיהם לעולם הבא. והגם שהרי בתיקון האחרון יוכללו כל הנשמות כולם זב"ז ע"ד שהיו כלולים כולם באדם הראשון אך גם בפרצוף אחד ואדם אחד הרי אינו דומה אבר אחד לחבירו ובזה יהיו כל חלוקת המדרגות לעתיד לבא והבן כ"ז.

❁ ספר מבוא לחכמת הקבלה ❁
 להמקובל האלקי
 מורינו רבי שמואל טולידאנו זיע"א

ספר מבוא לחכמת הקבלה – חלק א' שער ז'
 פרק ז'

בהאיר "אור יסוד עליון", גימטריא "הקל קול יעקב", אז הקליפות בטלין במהרה בימינו אמן – כי "הקל קול יעקב" גימטריא "יום השביעי" של אלף השביעי – אשר לפני יבוא "מלך המשיח" גימטריא בביטול הג' קליפות הידועות של ישמעאל עשו וערב רב, אשר כנגדן נכתב ג' פעמים כי אמילם

(עה) שם אהו"ה במילוי אלפין, כזה, אלף הא ואו הא, גימ' קול, והוא בבחי' דעת, משה, פנימיות יעקב. ויוצא מבין חו"ב אשר שם ב' שמות ע"ב ס"ג גימ' הקל. לכן נאמר הקל קול יעקב בגימ' הוד, במילוי כזה, הא ואו דלת, כי בינה בבחי' אתפשטותא דילה, סוד הדעת, עד הוד כנודע. ואז ידי עשו בגימ' שק בטלים, כי כל יניקתם מהוד בסוד ויגע בכף ירך יעקב ובסוד כל היום דוה אותיות הוד. ואז התורה, דרגא דת"ת, יעקב, חוגרת שק ח"ו.

לכן בהאיר "אור יסוד עליון", גימטריא "הקל קול יעקב", אז הקליפות בטלין במהרה בימינו אמן. כי הקל קול יעקב גימטריא יום השביעי של אלף השביעי. אשר לפני יבוא "מלך המשיח" גימטריא בביטול הג' קליפות הידועות של "ישמעאל", עשו, וערב רב, (כל הנ"ל בגימטריא תנ"ג – "ישמעאל" בגימטריא תנ"א, ועם השני קליפות שהם עשו וערב רב הוא גם כן תנ"ג), אשר כנגדן נכתב ג' פעמים כי אמילם גי' כי יאירו מוחי חו"ב במלכות, לכן במספר קדמי.

**ספר מבוא לחכמת הקבלה – חלק ב' שער ו'
פרק ז'**

טעם לגלות מצרים רד"ו שנה, כדי להעלות משם הניצוצות שירדו עם הכלים בזמן שבירתם, ובעלייתם ממצרים התחיל התיקון, כמו שכתוב וגם ערב רב עלה אתם וכו' – ובתורה כתיב נקדים חסר ו' גימ' ר"ד בסוד לך רד, בד' גלויות, והכוונה שבעבור עולם הנקודים צריך אתה גם כן לרדת בד' גלויות לגמור כל הבירורין של ניצוצות הנזכרים למעלה

והנה עולם הנקודים היה כלול מר' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וכולם דב"ן, כמו שית' א"ה, לכן ד"פ ב"ן בגימ' ר"ח בגימ' יצחק ועם ב' אותיות הרי רד"ו כמספר נקודים גימ' ביצחק כנזכר למעלה. לכן כאן טעם לגלות מצרים רד"ו שנה כדי להעלות משם הניצוצות שירדו עם הכלים בזמן שבירתם. ובעלייתם ממצרים התחיל התיקון, כמו שכתוב וגם ערב רב עלה אתם וכו'. ובתורה כתיב נקדים חסר ו' גימ' ר"ד בסוד לך רד, בד' גלויות, והכוונה שבעבור עולם הנקודים צריך אתה גם כן לרדת בד' גלויות לגמור כל הבירורין של ניצוצות הנזכרים למעלה. לכן בכל מדי יון ארום גימ' נקדים.

**ספר מבוא לחכמת הקבלה – חלק ב' מאמר א'
על דבר חנוכה**

כמו יעקב בקדושה כולל כל הג' מדות דג' אבות והן חסד דין רחמים, כמו כן להבדיל בין זה לזה בקליפת יון הכוללת כל ג' אבות הטומאה בסוד "חשך", ראשי תיבות ח'מור ש'ור כ'לב, חמור קליפת אברהם בסוד ישמעאל, שור קליפת יצחק בסוד עשו, וכלב קליפת יעקב בסוד עמלק, ערב רב

וידוע יון קליפה שלישית הנק' חושך המתנגדת לקדושה שלישית דאור אמת דיעקב בסוד תהו, בהו, חשך, כדרשת חז"ל, תהו קליפת בכל, בהו קליפת מדי ופרס, חשך קליפת יון. וכמו יעקב בקדושה כולל כל הג'

מדות דג' אבות והן חסד דין רחמים, כמו"כ להבדיל בין זל"ז בקליפת יון הכוללת כל ג' אבות הטומאה בסוד חשך ראשי תיבות, חמור שור כלב, חמור קליפת אברהם בסוד ישמעאל, שור קליפת יצחק בסוד עשו, וכלב קליפת יעקב בסוד עמלק, ערב רב. אשר לכן כל"ב גימטריא אותיות אמצעות של שזר חמור, ו' מ"ו גימטריא.

"חכמה יונית" גימטריא "אמת ואמונה" של יחוד אור וחשך המתבטל ח"ו, חושבן סוד הדעת הנעדר ח"ו, הוא העדר האמת, כי "דעת" גימטריא "כח האמת", לכן חכמה זו החשיכה לגמרי את עיני זרע יעקב, כי רצו לשכחם מתורתם דייקא אשר כל עצמותה אור בהיר בשחקים. והיינו הטעם שלא נשאר רק פך אחד של שמן חתום בחותמו של כהן גדול, כי ירדו ישראל פלאים, ורק האמונה יען כולם מאמינים בני מאמינים נשארה קיימת בעומק לבם ובה נחתמו בחותמו של מלך מלכי המלכים ית"ש המכונה כהן גדול כביכול, ו"כהן גדול" גימטריא חושבן "א-ל אחד א-ל גדול", והאמונה כלי ותכלית צמצום לראית האמת דחכמה, כטעם בא חבקוק והעמידן על אחת, אשר משום זה לא היה בו כדי להדליק רק יום אחד, כי אמונה בחינת דיוס אחד – והנס הנפלא הוא שמכח אמונתם זו הטהורה נתקנה ראות עיניהם, והיינו השבעה ימים הנוספים שהאירה המנורה, היות כל גילוי דעולם הזה בחי' ז' ימים דמעשי בראשית

לכן "חכמה יונית" גימטריא "אמת ואמונה" של יחוד אור וחשך המתבטל ח"ו, חושבן סוד הדעת הנעדר ח"ו, הוא העדר האמת כי "דעת" גימטריא "כח האמת". לכן חכמה זו החשיכה לגמרי את עיני זרע יעקב, כי רצו לשכחם מתורתם דייקא אשר כל עצמותה אור בהיר בשחקים. והיינו הטעם שלא נשאר רק פך אחד של שמן חתום בחותמו של כהן גדול, כי ירדו ישראל פלאים ורק האמונה, יען כולם מאמינים בני מאמינים נשארה קיימת בעומק לבם ובה נחתמו בחותמו של מלך מלכי המלכים ית"ש המכונה כהן גדול כביכול כנודע, ו"כהן גדול" גימטריא חושבן "א-ל אחד א-ל גדול". והאמונה כלי ותכלית צמצום לראית האמת דחכמה,

כמעט בא חבקוק והעמידן על אחת, אשר משום זה לא היה בו כדי להדליק רק יום אחד, כי אמונה בחינת דיום אחד, והנס הנפלא הוא שמכח אמונתם זו הטהורה, נתקנה ראות עיניהם, והיינו השבעה ימים הנוספים שהאירה המנורה, היות כל גילוי דעולם הזה בחי' ז' ימים דמעשי בראשית כנודע.

❁ ספר מעולפת ספירים ❁
 להמקובל האלקי הגאון הגדול
 מורינו רבי ניסים שלמה אלגאזי זיע"א
 מדאשוני גדולי הלוחמים נגד כת ש"ץ ימ"ש

ספר מעולפת ספירים – יום תשעה עשר אות י"ג

מזוהמת הנחש שהטיל בחוה, יצא קין שהרג הבל שהיה בכור אדם הראשון – זהו בשגם הוא משה – לכן משה לכסות ערות אביו לקח בת יתרו לאשה שכתוב בו ובני קני חותן משה – ולמה נקרא קני, שנפרד מקין – וגם רצה לכסות עליהם להחזיר ערב רב לקבלם בתשובה, ואמר לו הקב"ה, לא תקבלם שהם גזע רע, ועליהם אמר לו הקב"ה אמחנו מספרי, לפי שהם מגזע עמלק שכתוב בהם תמחה את זכר עמלק

וכתב בספר בראשית דף כ"ח ע"ב, כי מזוהמת הנחש שהטיל בחוה, יצא קין שהרג הבל שהיה בכור אדם הראשון, וזהו (בראשית ו, ג) בשגם, הוא משה, ולכן משה לכסות ערות אביו לקח בת יתרו לאשה שכתוב בו (שופטים א, טז) ובני קני חותן משה, ולמה נקרא קני, שנפרד מקין וגם רצה לכסות עליהם להחזיר ערב רב לקבלם בתשובה, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, לא תקבלם שהם גזע רע, ועליהם אמר לו הקדוש ברוך הוא (שמות לב, לג) אמחנו מספרי, לפי שהם מגזע עמלק שכתוב בהם, (דברים כה, יט) תמחה את זכר עמלק.

ספר מעולפת ספירים – יום תשעה עשר אות ט"ו

ה' מיני ערב רב הם, עמלקים גבורים רפאים נפילים ענקים – בלעם ובלק הם מצד עמלק, טול ע"ם מן בלעם ב"ק מן בלק ונשאר בלל, כי שם בלל ה'

וכתב בספר בראשית דף כ"ה ע"א, ה' מיני ערב רב הם, עמלקים גבורים רפאים נפילים ענקים. בלעם ובלק הם מצד עמלק, טול ע"ם מן בלעם ב"ק מן בלק ונשאר בלל (בראשית י"א, ט) כי שם בלל ה'.

ספר מעולפת ספירים – יום עשרים ואחד אות ל"ב

למה נקראו המצריים ערב רב, וכי אומות הרבה יצאו עם ישראל ממצרים, והרי לא היו אלא מצריים – כי אלו שיצאו ממצרים היו מכשפים, ובראשם יונוס ויומברוס המכשפים הגדולים, ובשעות היום היו עושים הכישוף מעת נטיית השמש מראש שבע שעות עד ראש תשע שעות, ובאלו הכישופים היו עושים מה שרוצים – ולזה נקראו ערב רב – ויש כישופים אחרים, ונקראו ערב קטן, לפי שהם שולטים מתחלת תשיעית עד חצי הלילה, ושני ערב הן, אבל זה נקרא ערב רב

וכתב בספר שמות בענין הכשוף, דף קצ"א ע"א, טעם, למה נקראו המצריים ערב רב, וכי אומות הרבה יצאו עם ישראל ממצרים, והרי לא היו אלא מצריים. והשיב, כי אלו שיצאו ממצרים היו מכשפים, ובראשם יונוס ויומברוס המכשפים הגדולים, ובשעות היום היו עושים הכישוף מעת נטיית השמש מראש שבע שעות עד ראש תשע שעות, ובאלו הכשופים היו עושים מה שרוצים, ולזה נקראו ערב רב. ויש כשופים אחרים, ונקראו ערב קטן, לפי שהם שולטים מתחלת תשיעית עד חצי הלילה, ושני ערב הן, אבל זה נקרא ערב רב.

❁ ספר עשרה מאמרות ❁
 לרבינו המקובל האלקי
 ר'בי מ'נחם ע'זריה מפאנו ז"ע"א

ספר עשרה מאמרות – מאמר הקוד דין – חלק
 ג' פרק כ"ב

בצאת ישראל ממצרים מכור הברזל, מיד נעשינו ממלכת
 כהנים – וזכינו לדגלים שהם דוגמא ממש למחנה שכינה –
 וראוי היה שלא לקבל עוד ביציאת מצרים, לקיים ה' בדד
 ינחנו, ואם המה מתגיירים מאליהם דאסיקנן במסכת
 יבמות דבדיעבד אפילו טבלה לנדתה או טבל לקריו למי
 שאינו מחוסר אלא טבילה מהני אף על גב דלכתחלה בעינן
 טבילה באפי תלתא אנן נעביד להו תקנתא למיסב בר
 מינייהו בת הנתנינים ועבדי שלמה דהא בימי דוד ושלמה נמי
 לא היו מקבלים גרים ואיגיור מאה וחמשים אלף מאליהם
 וגזרו עליהם שלא יבאו בקהל לנו – וכן יהיה לימות משיחנו
 אם רבים מעמי הארץ יהיו מתיהדים – אך בקש משה
 להפסיק הזוהמא מערב רב עלה אתנו, לפיכך קבלם ומל
 אותם, ורובם נספחו על שבט שמעון, ויחשבה לו צדקה, כיון
 שעדיין לא ניתנה תורה – אף הוא החיה את מיכה – ולפי
 שהעביר בים צרה, וכביכול קצר המצע מהשתרר עליו שני
 רעים, היו משה ובני ישראל כבדי שפה בסוף שירת הים
 באמרם ה' ימלוך לעולם ועד, ולא אמרו ה' מלך, כי מתנאי
 המלוכה האמתית הוא אבדן כל מערער ומקטרג כמו שיהיה
 באחרית הימים, והשתא מיהת לא אסתייעא מלתא, אדרבא
 נספחו אלה בערבוביא עלינו עד שהחטיאו אותנו וגברה
 הקטיגוריא, כי שבו האלילים כהתר ונגזרה המדה כנגד

מדה להביאנו אל המקום הזה נוטרים כרמים בטהרה עד ירחמנו עושנו

בצאת ישראל ממצרים מכור הברזל כאמור מיד נעשינו ממלכת כהנים וזכינו לדגלים שהם דוגמא ממש למחנה שכינה וכתוב כן חנו לדגליהם וכן נסעו כי היו המסעות מ"ב שכנגדן למעלה תוצאות חיים לבאי הארץ העליונה ירושלים הבנויה במרום. ועל זה נאמר ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' אמר כי הכתיבה בעצם וראשונה היתה לפירוש שהם סבה אמתית למסעיהם בכיוון מופלא ואלה מסעיהם למוצאיהם שגם המה כוונת המסעות מול המוצאות ודוגמתן ושב הכתוב הוזה יפה אף נעים בכפל ובהפוך. וההקש לנו בו לכל התורה שמדברת בעצם בעליונים ורומזות בשניות בתחתונים אף על פי שהרמב"ן בפרשת בראשית לא כתב כן כי נמשך אחר המאמר המפורסם דברה תורה כלשון בני אדם אף אנו נאמר דברו בני אדם כלשון התורה והכל אמת על אזן שומעת. וראוי היה שלא לקבל עוד ביציאת מצרים לקיים ה' ברד ינחנו ואם המה מתגירים מאליהם דאסיקנן במסכת יבמות דבדיעבד אפילו טבלה לנדתה או טבל לקריו למי שאינו מחוסר אלא טבילה מהני אף על גב דלכתחלה בעינן טבילה באפי תלתא אנן נעביד להו תקנתא למיסב בר מינייהו בת הנתינים ועבדי שלמה דהא בימי דוד ושלמה נמי לא היו מקבלים גרים ואויגיוור מאה וחמשים אלף מאליהם וגזרו עליהם שלא יבאו בקהל לנו וכן יהיה לימות משיחנו אם רבים מעמי הארץ יהיו מתיידיים אך בקש משה להפסיק הזוהמא מערב רב עלה אתנו לפיכך קבלם ומל אותם ורובם נספחו על שבט שמעון ויחשבה לו צדקה כיון שעדיין לא ניתנה תורה אף הוא החיה את מיכה כמו שנזכיר בסמוך ולפי שהעביר בים צרה וכביכול קצר המצע מהשתרר עליו שני רעים היו משה ובני ישראל כבדי שפה בסוף שירת הים באמרם ה' ימלוך לעולם ועד ולא אמרו ה' מלך כי מתנאי המלוכה האמתית הוא אבדן כל מערער ומקטרג כמו שיהיה באחרית הימים והשתא מיהת לא אסתייעא מלתא אדרבא נספחו אלה בערבוביא עלינו עד שהחטיאו אותנו וגברה

הקטיגוריא כי שבו האלילים כהתר ונגזרה המדה כנגד מדה להביאנו אל המקום הזה נוטרים כרמים בטהרה עד ירחמנו עושנו.

בא וראה כמה העון גורם, שאלמלא חטאנו בעגל, לא נחלקה מלכות בית דוד, ולא תעינו אחרי חטאות ירבעם, שבשבילם גלינו מארצנו ונוטל כבוד מבית חיינו

בא וראה כמה העון גורם שאלמלא חטאנו בעגל לא נחלקה מלכות בית דוד ולא תעינו אחרי חטאות ירבעם שבשבילם גלינו מארצנו ונוטל כבוד מבית חיינו. וכאן הבן שואל אלמלא אירע כך במה היתה מתקיימת מראה בין הבתרים דכתיב בה אימה חשכה גדולה נופלת עליו ודרשו חכמים ארבע מלכיות מד' תיבות אלה ואל תשיבני מהיותו יתברך נורא עלילה כי אין זה מספיק למביני מדע אלא ודאי הכל נאמר על גלות מצרים אימה בצרוף דור אנוש כי בימיו הציף אוקיינוס שליש העולם חשכה בדור המבול שלא שמשו בו המאורות גדולה זו הפלגה שגדל המרד בבנין המגדל נופלת זו מהפכת סדום עליו בגבול נחלתו שהוא מלך גדול מארץ ישראל ואנחנו עונותיהם סבלנו כי הדורות הראשונים גרמו לנו גזרת היאורה תשליכוהו שנתקיימה במשה כל הבן הילוד שהוא שקול ככל ישראל ועלטה היה לו מאסר התיבה כאילו שמש ירח קדרו וכאילו הוכה בסנורים כאנשי סדום ותחמרה אמו בחמר ובזפת לטהר את החמר שהיה להם לחומר לבוני המגדל והזפת מבעיר כבשונות לשרפת הלבנה לאבן ותחת בלבול לשונם הוצרך משה רבינו ע"ה להיות כבד פה וכבד לשון וידוע ממעוט פורענות של דור הפלגה בערך לגודל עונם כי המה פשטו ידיהם בזבול העליון אלא שהיו שפה אחת חבור עצבים על כן לא שלח ידו בגופותם ועוד כי קרוב עונם שהיה בשנת מ"ח לאברהם אבינו ע"ה ואז הושלמה הכרתו את בוראו אף על פי שהתחיל לחקור בה בעיונו והוא בן ג' שנים. ולפיכך כבד עלינו ענשם והוצרכנו לסבול בשבילם עבודת פרך בחומר ובלבנים ולהתמעך קצתו בדימוסי בנין ומיכה שניצול במצרים מדין הפלגה לשכים בעינינו ולצנינים בצדנו פלגה עשה במלכות שמים ובמלכות בית דוד.

תנא הוא מיכה הוא נבט הוא שבע בן בכרי וגרם לנו ולבנינו הנפוץ ובמצרים כתיב ויפץ העם ומשה שהצילו נענש להיות בן בנו תועה אצלו והיה עשנו מתערב עם עשן שיל"ה בגימטריא משה, והוא בגימטריא אלהים אחרים, לאכפייה לן, והיינו חרו"ן א"ף כמספר מש"ה, שכן קברו של משה משקיע את פעו"ר, בגימטריא מש"ה

כי הא דאמור רבנן תנא הוא מיכה הוא נבט הוא שבע בן בכרי וגרם לנו ולבנינו הנפוץ ובמצרים כתיב ויפץ העם ומשה שהצילו נענש להיות בן בנו תועה אצלו והיה עשנו מתערב עם עשן שיל"ה בגימטריא משה והוא בגימטריא אלהים אחרים לאכפייה לן והיינו חרו"ן א"ף כמספר מש"ה שכן קברו של משה משקיע את פעור בגימטריא משה ועשתי עשרה קלפין שזכרנו במאמר הנפש והוא משקיע גם כן אף וחימה הנלוים אליו כדברי רבותינו. והלוי הזה כהן למיכה היה בן גרשום ששעברו אביו בתנאי כתובה לעבודה שהיא זרה לו כדפטר לה דוד לשבואל כי צפה היות יתרו עתיד להתגייר תחלה ולא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים מיהו ברית כרותה לשפתים וסביביו נשערה מאד והיה גרשום ממראה מתניו ולמעלה י לפיכך כשנטה לחוץ פגע באלהים אחרים וכשחזר ונתקן שרתה עליו שכינה ואליעזר ממראה מתניו ולמטה. וכבר רמזנו מזה בשניהם בחלק הראשון פרק כ"ג ובחלק השני פרק ט"ו.

אנשי סדום לקרבת זמנם והיותם מגבול ארצנו, כבדה ידם עלינו, ומתו מנין רב מפושעי ישראל בשלשת ימי אפלה, הדא הוא דכתיב נופלת עליו דווקא, והכי דייק תנא דאבות דקתני וקבל עליו שכר כלם, עליו דוקא כאמור, ומי שלא הבין את זאת שבש את הגרסא

הדרן לצרוף אבותינו במצרים כי אנשי סדום לקרבת זמנם והיותם מגבול ארצנו כבדה ידם עלינו ומתו מנין רב מפושעי ישראל בשלשת ימי אפלה הדא הוא דכתיב נופלת עליו דווקא והכי דייק תנא דאבות דקתני וקבל עליו שכר כלם עליו דוקא כאמור ומי שלא הבין את זאת שבש את הגרסא והאמת מה שבארנוהו.

**ספר עשרה מאמרות – מאמר אם כל חי – חלק
א' סימן ג'**

ואיש נבוב ילבב בפקודי משה ואהרן במדבר סיני, שלא נאמר פקודיו במספר שמות אלא בשבט שמעון לבדו – שרוח הקדש דואג עליהם: "אשר טפחתי ורביתי אויבי כולם", לפי שנספחו עליהם רבים מערב רב, ונשאו אחר כך נשים מבנות שמעון וילדו להם, מעין מה שאירע לדינה בת יעקב שהטיל בה החויה זוהמא קודם שנשאת לשמעון, וילדה לו זמרי בן סלוא הוא שאול בן הכנענית, אלא איפה חטאו והחטיאו, וגם יד ה' היתה בם ויהי המתים במגפה כמספר הרוגי שכס, אחרי שנכנסו בברית המילה שלא לשמה – והדבר ידוע בפקודי משה ואלעזר בערבות מואב, שהיה שבטו של שמעון ירוד מאד באותו מנין, ויש במשמע פקודיו האמור שם המנין, לדאבון נפש, בשביל החסרון שהיה עתיד וצפוי אליהם – ואולם היתה שרה אמנו בפקידה, ודעת חנה בה נכנסת במספר צבאות מעלה ומטה, על דרך המוציא במספר צבאם

ואיש נבוב ילבב בפקודי משה ואהרן במדבר סיני שלא נאמר פקודיו במספר שמות אלא בשבט שמעון לבדו שרוח הקדש דואג עליהם אשר טפחתי ורביתי אויבי כלם לפי שנספחו עליהם רבים מערב רב ונשאו אחר כך נשים מבנות שמעון וילדו להם מעין מה שאירע לדינה בת יעקב שהטיל בה החויה זוהמא קודם שנשאת לשמעון וילדה לו זמרי בן סלוא הוא שאול בן הכנענית אלא איפה חטאו והחטיאו וגם יד ה' היתה בם ויהי המתים במגפה כמספר הרוגי שכס אחרי שנכנסו בברית המילה שלא לשמה. והדבר ידוע בפקודי משה ואלעזר בערבות מואב שהיה שבטו של שמעון ירוד מאד באותו מנין ויש במשמע פקודיו האמור שם המנין לדאבון נפש בשביל החסרון שהיה עתיד וצפוי אליהם. ואולם היתה שרה אמנו בפקידה ודעת חנה בה נכנסת במספר צבאות מעלה ומטה על דרך המוציא במספר צבאם.

**ספר עשרה מאמרות – מאמר אם כל חי – חלק
א' סימן כ"ב**

**ממה שידענו שאין בשר המת מרחיב את העור ורשעים
בחייהם קרוים מתים, לפיכך בהתחבר אברם ללוט כתיב
ולא נשא אותם הארץ – כתיב אין שלום לרשעים, שאין
שנאת חנם ושלילת השלום מצויה אלא בנשמות פגומות, וכל
שכן אם בשכבר כשלו איש באחיו – לא מתו בני שמעון אלא
מזרעו של ערב רב שנשאו נשים באותו השבט**

ממה שידענו שאין בשר המת מרחיב את העור ורשעים בחייהם קרוים מתים לפיכך בהתחבר אברם ללוט כתיב ולא נשא אותם הארץ ואין זה מקרא קצר כדברי המפרשים אלא אותם פירושו האות שלהם כמעט אות אמת ואות הוט השני שדרשו חכמים בדברי רחב וכן ויתנכלו אותו לא יצדק ההתפעל בפשט הכתוב המורגל למפרשים אלא במה שבארנוהו שדמו בעצמם אחי יוסף היותם מספיקים להשלים האות שלו בדגלים ובצבאות ה' ואחר כך יוכלו להמיתו ולא ימשך מזה גרעון במחנה שכינה לפי דעתם והיה זה במדת השלום שהחזיקו בו בינותם בלב שלם ובכחו זה שתפו שכינה עמהם כי הוא לברו מספיק להמשיך בעולם חסד אל מתליסר מכילן דרחמי שכן י"ג פעמים חסד בנימטריא שלום במספר אותיות גדולות של מנצפ"ך וכתיב אין שלום לרשעים שאין שנאת חנם ושלילת השלום מצויה אלא בנשמות פגומות וכל שכן אם בשכבר כשלו איש באחיו צא ולמד מתלמידי רבי עקיבא שלא חלקו כבוד זה לזה בזכרם עון שטים שלא הטהרו ממנו עד אשר יחדו יכליון דמיתו מותא תניינא באותו פרק ודוק סמיכות הכתובים בפרשת פנחס ובני קרח לא מתו כתיב בתריה בני שמעון כריך ותני לא מתו בני שמעון אלא מזרעו של ערב רב שנשאו נשים באותו השבט וכבר זכרנו מזה למעלה.

**כתבי הרמ"ע מפאנו – ספר יונת אלם – פרק
פ"ד**

כל דור המדבר היה מבחינת לאה זו שתחלת נבואתו של משה לא היתה אלא להם וזהו חשיבותו של אותו הדור שזעיר מסתכל בהם תמיד – "דעת" בגימטריא "זה דור המדבר" עם הכולל, וכן "ערב רב" בגימטריא הכי הוה, אלא שהראשונים מן הקדושה ממדתו של משה, ואלה מן הקליפה ממדתו של בלעם הרשע שהיה מושל בכתרין תתאים כלן

וכל דור המדבר היה מבחינת לאה זו שתחלת נבואתו של משה לא היתה אלא להם וזהו חשיבותו של אותו הדור שזעיר מסתכל בהם תמיד והנה דעת בגי' זה דור המדבר עם הכולל וכן ערב רב בגי' הכי הוה אלא שהראשונים מן הקדושה ממדתו של משה. ואלה מן הקליפה ממדתו של בלעם הרשע שהיה מושל בכתרין תתאים כלן.

**כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר הנפש – חלק ב'
פרק ד'**

וא"ת מהיכן ידעו מלאכי השרת שעתידין בניו של ישמעאל להמית גלות ישראל בצמא, ומהיכן ידע השטן שהיה מתדיין עם מיכאל בשעת העקידה כדלקמן שעתידין ערב רב להטעות את ישראל העגל, י"ל כי דברים ודומיהן ידועים לחיל שמיא בסוד כל פעל ה' למעניהו וגם רשע ליום רעה, לרעה לא נאמר לפי שהללו יודעים הזמנת הדבר בלבד אבל הרשות נתונה לבחור בטוב, לפיכך נאמר ליום רעה שתלוי ועומד – לו חכמה ישכילו זאת להחזירו למוטב ורעה לא תמצא בו, כי יש לכל יום מעין ברכותיו ואין בחיל שמיא ודיירי ארעא ממה שנבחר בלתי ה' לבדו, ואם גלה סוד לנאמן ביתו והראהו בסיני דור דור ופרנסיו ולא נעלם ממנו מה ששינו ג' מלכים וד' הדיוטות אין להם חלק לעוה"ב,

ואף מה שבקשו למנות מלך אחד להרבות בכפרתו ומן השמים נרמז להם שאין צורך, וכיוצא בדברים הללו שאין לפנינו משניות סדורות, נאמן בית שאני דכתיב ביה ותמונת ה' יביט על דרך המפורש לנו במקומו, ובכל כגון אלו אמרו בספרי, דברים צוה אותי לאומרם ביני לבין עצמי כי נוסף על סודות התורה שהותרו לו לאמרם דוקא לשנותם ולסדרם בפיו הנה האלה העתידות הבחירות יובן מלת לאמרם כמו אמרתי אני בלבי

ויש אמנם למחשבות אדם חלוקים רבים, אדברה וירוח לי בפתח להם שער אשר גבלו ראשונים, ומקום הניחו לי להתגדר בו, ומה גם עתה ישמע חכם ויחכם עוד. הנה המחשבות בכלל יש מהן טובות ורעות והכל צפוי בסקירה אחת אל היוצר יחד לבם ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא, וכתיב און אם ראיתי בלבי, פי' אין דבר נעלם מהאל יתברך, העונש הוא לא ישמע ה', פירוש את תפילתי שזכר תחלה בפסוק שלמעלה, אליו פי קראתי ורומם תחת לשוני, מה כתיב בתריה אכן שמע אלקים, לא מיבעיא ה' שהוא רחמים כי גם אלקים שאינו אלא דין ואעפ"כ הסכים במידת הדין לאותה שמועה, והוא ראייה גמורה שלא הביט און לא ראה עמל, זה פשט נכון אמיתי בעצמו.

ולמדרשו שאין אדם נתפס על הרהורי לבו אם לא בהבלי נכר יאמר, אם און ראיתי בלבי בשאר עבירות לא ישמע ה' שום קטרוג כי אין להם רשות על זה, אבל הוא יתברך רואה כליות ולב ודין על הכל ברחמים. ואולם המחשבות הרעות כולן אף אם תהיינה טמונות וגנוזות במעמקי לבו של אדם מ"מ הן ידועות אל המסית הרובץ על מפתח הלב כדאיתא בפרק הרואה לפי שהוא הגורם אל האדם לחטוא בהנה והוא השליח כמו דכתיב תפוס את בני ישראל בלבם כי הוא המתעה והדר הולך רכיל ותופס ברשות גבוה. והשגתו בהן מעיקרא איננה מעלה אליו כי אם פחותות וגרעון גדול דליסטאה בלוסטיותיה ידע גם זה ורעה רבה שאין ידיעתו בהן אלא בשעתן בתחילת צמיחתן כי הוא משתתף מוטפל במ

בעצם מתחיל בגנותם ומסיים במפלת בעליהון, ונוסוף לקח בזה בפ"ח, אבל הקב"ה יודע מחשבות אדם לפי זמנן כטעם כי המה הבל משפטו כאשר יפרושו בזמן שאין בהם ממש לא יום אחד ולא יומים אלא מן העולם ועד העולם, וכבר ביארנו במקום אחר כי ידיעתו יתברך הוא התורה עצמה תוכה ופנימיותה מצפוני סתריה דאתמר בה אין מוקדם ומאוחר בתורה פי' אעפ"י שלגבי דידן הוא תורה קדומה וידיעה מוקדמת לכל דבר הנה לגבי דידיה אין מוקדם ומאוחר לא הידיעה מוקדמת ולא הבחירה מאוחרת כי הכל הנה לפניו צפוי ממש אין הזמן מוגבל בשלימותו מאומה ואין שם עבר ועתיד. הוא הדבר שאמרו הרמב"ם כי אין ידיעתו כידיעתנו, ולא פירש, ואני כאן מגלה סודו להרבות כבוד שמים, ואין מקום עם זה להשגת הראב"ד, אך הבאים להשכלה זו מכח קושיא טועים בהתחלות, כי אין הידיעה העליונה טענה לפטור הרשעים מן העונש, ולא למעט שכרן של צדיקים, כי מאז ידע בחירת הרשעים הזמין תשלום גמולם לחול עליהם בעד הראוי, וכן משצפה צדקת הצדיק הוכן בחסד שתקובל שועתו וכל דבר לא יכחד מן המלך העליון שאין כמוהו.

וא"ת מהיכן ידעו מלאכי השרת שעתידין בניו של ישמעאל להמית גלות ישראל בצמא, ומהיכן ידע השטן שהיה מתדיין עם מיכאל בשעת העקידה כדלקמן שעתידין ערב רב להטעות את ישראל העגל, י"ל כי דברים ודומיהן ידועים לחיל שמיא בסוד כל פעל ה' למעניהו וגם רשע ליום רעה, לרעה לא נאמר לפי שהללו יודעים הזמנת הדבר בלבד אבל הרשות נתונה לבחור בטוב, לפיכך נאמר ליום רעה שתלוי ועומד. לו חכמה ישכילו זאת להחזירו למוטב ורעה לא תמצא בו, כי יש לכל יום מעין ברכותיו ואין בחיל שמיא ודיירי ארעא ממה שנבחר בלתי ה' לברו, ואם גלה סוד לנאמן ביתו והראהו בסיני דור דור ופרנסיו ולא נעלם ממנו מה ששנינו ג' מלכים וד' הדיוטות אין להם חלק לעוה"ב, ואף מה שבקשו למנות מלך אחד להרבות בכפרתו ומן השמים נרמז להם שאין צורך, וכיוצא בדברים הללו שאין לפנינו משניות סדורות, נאמן בית

שאני דכתיב ביה ותמונת ה' יביט על דרך המפורש לנו במקומו, ובכל כגון אלו אמרו בספרי, דברים צוה אותי לאומרם ביני לבין עצמי כי נוסף על סודות התורה שהותרו לו לאמרם דוקא לשנותם ולסדרם בפיו הנה האלה העתידות הבחירות יובן מלת לאמרם כמו אמרתי אני בלבי.

**כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר הנפש – חלק ה'
פרק י'**

מצאנו ראינו לג' הפרצופים הגרועים, אשר אמרנו כי טוב הוא להרחיקם בברכותינו מעל גבול ישראל אשר יש להם ייחס ודמיון קצת עם הג' דיוקנין קדושים לבושין ראשונים לנשמה העצמית כמו שבארנו שכנגדם שפחה ועבד ואמה בעולמות הפירוד ממטה למעלה, ויובן עם זה מארז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, חלילה לכבוד העליון שתהא שפחה בישה מערב רב זוכה להסתכל ולהורות באצבע זה אלי ואנוהו, ועדיין לא ניתנה תורה שיהא דין אמה העבריה נוהג, ועוד אמה כתיב בה, ואמתהון שמשמעותא מרבונתא, או נערה ראויה להיות אם בישראל ע"י יעוד בסוד מה נאמר ומה נספר, אבל לא תקרא שפחה בשום פנים לפי הפשט זולתי הכנענית שגופה קנוי קנין עולם להתנחל אותה לדורות מבנותיו של ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו והנוטים עקלקלות כמותו

מצאנו ראינו לג' הפרצופים הגרועים, אשר אמרנו כי טוב הוא להרחיקם בברכותינו מעל גבול ישראל אשר יש להם ייחס ודמיון קצת עם הג' דיוקנין קדושים לבושין ראשונים לנשמה העצמית כמו שבארנו שכנגדם שפחה ועבד ואמה בעולמות הפירוד ממטה למעלה, ויובן עם זה מארז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, חלילה לכבוד העליון שתהא שפחה בישה מערב רב זוכה להסתכל ולהורות באצבע זה אלי ואנוהו ועדיין לא ניתנה תורה שיהא דין אמה העבריה נוהג, ועוד אמה כתיב בה, ואמתהון שמשמעותא מרבונתא, או נערה ראויה להיות

אם בישראל ע"י יעוד בסוד מה נאמר ומה נספר, אבל לא תקרא שפחה בשום פנים לפי הפשט זולתי הכנענית שגופה קנוי קנין עולם להתנחל אותה לדורות מבנותיו של ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו והנוטים עקלקלות כמותו.

אמנם לא אמרו חכמים ראתה שפחה אלא כלפי פרצוף אחר תחתון מכלל לבושי הנפש דעשיה שהוא זכתה לכל אותו הדור אנשים גדולים וקטנים אפי' עוברים במעי אמם, במה שלא זכה יחזקאל במדריגות הרוח, אע"פ שהיה צפייתו במרכבה ע"י מדריגת היצירה כנודע, לא שנגרע יחזקאל הנביא מערכם של עוברים הללו, אך המה היו באותה שעה יוצאים ביד רמה דרך לעבור גאולים והוא על נהרות בבל הלך ילך ובכה לחורבות ירושלים על כן דימהו לבן כפר וישעיהו בן מלכים בשעתה ובן כרך שהעיר על תלה, ובזוהר סוף פ' יתרו אמרו כי בשעת מתן תורה זכו עוברין אשר במעי אמן לכך, והנה ראת"ה שפח"ה הוא בנימטריא מטטרו"ן ש"ר הפני"ם כי נפשם תתעלה למדריגת הרוח בהתעוררות הגאולה, וראתה בכירור מה שלא ראה יחזקאל בסבת הגלות אלא מתוך כמה מראות, וכבר נתעורר בזה הרשב"א הלוי נאה דורש ונאה מקיים כי גדול כבודם של בנות ישראל באותה שעה שהיה כריסן כספירים בלתי חוצץ ולא מנעו לעוברים שבמעיהם לחזות בנועם ה' וכל יקר ראתה עינם, והיה זה כעין תפוח עקבו של אדה"ר שהיה מכהה גלגל חמה, ואפשר נמי שכל אחד מנשי ישראל תקרא שפחה כמו שנאמר על האנשים השלמים לשבח כל בני עבדים, ואמתיה דרבי דמשתבחי בה רבנן היתה מניצוץ הדור החוא, ואף נשים צדקניות שבאותו הדור זכו לתחת התפוח עוררתיך בהשתדלותן, כי ע"כ נתקבלו מהם מראות הצובאות בנדבת המשכן לעשות את הכיור לקידוש ידים ורגלים ועוד שהן מניחות שלימות על עצמן לגדל את בנינו, יעויין מה שאמרנו במאמר ח"ד חלק ד', בתוארים האלה בנים ועבדים והגלויים עליהם, לפיכך זכו לראות את הכבוד העליון ולהורות עליו באצבע, וקדמה שירתן למלאכי השרת כדכתיב בתוך עלמות תופפות שהיו באמצע בין

השרים אלו משה ובני ישראל, ובין הנוגנים שהם המלאכים דכתיב בהו ואשמע את קול כנפיהם קול המולה כקול מחנה רבה, כעין ניגון בכלי, ומזה ידוקדק הכתוב שאמר ותען להם מרים שהרי להן מיבעי ליה, אם לנשים אמרה כך, ועוד למה לא זכר הכתוב מה שהן עונות אחריה כמו שסיפר זכות האנשים שנלוו למשה בשירה הזאת, אלא ודאי אל הנוגנים אמרה מרים שירו לה' לזרום על זה, והוצרכו לכך ממה שדרשו חכמים על פסוק ולא קרב זה אל זה כל הלילה לפיכך אמרה להם השיר יהיה לכם לא על טביעת המצרים אלא על שנכפלה נאותה של מלכות שמים ועל בטול כחו של מזל מלה שהוא הסוס של מצרים הרוכב עליו, כי זה וזה נתעלה במרום עד אפס מקום לממשלתם, ודי בזה.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר הנפש – חלק ה' פרק י"ב

בבראשית רבה אמרו על חנוך בן ירד שהיה חנוף וסלקו הקב"ה בבחרותו קודם שיחטיא חלילה לחכמי האמת והצדק לספר בגנות היחיד בכל הדורות מאדם ועד נח שעלה בגוף ונפש לכהן פאר בשמי מרום, והוא שביעי קודש לאדם הראשון וזכה לתקן בחייו את אשר עוותו בעיניו רואות, לא חנוך מט"ט עבד ה' עבד עברי ודאי עבד נאמן מצד הטוב שביצירה, אף מדת שעתו גרמה לו חן מימין אף משמאל דהיינו טוב ורע – והפלא ממה שאמרו חכמים שסלקו הקב"ה קודם שיחטיא כיוונו בזה להבל שאין בו חטא והוא מיוחס לתינוקת של בית רבן שמט"ט וסנדלפו"ן ראשים עליהם, והם שנים כרובים אשר יחדיו ימתיקו סוד, ואם תשאל בשלמא מטטרו"ן נער הוא שנסתלק חנוך לפני זמנו, אבל סנד"ל הנקרא יהוא"ל בסוד אליהו מאי מינקותיה, י"ל שגם הוא שאל את נפשו למות קודם זמנו ואז נסתלק, והנה מלת תנוקת עם שנים כרובים ממש בגי' תתקע"ד דורות אשר קומטו קודם חטאם, למה שהיה גלוי וידוע לפניו כי רחוק מרשעים ישועה, והם שוברי הלוחות שחטא ערב רב

גרם להם בשביל מה שהיה צפוי כי עתידים היו ישראל להבטל כמותם בימי ירבעם ותקון הקלקול שקדם לחטוא מסור להבל שאין בו חטא אם לדורות שקומטו ותקונם ע"י שנים כרובים שזכרנו, ואם ללוחות שנשברו ותקונם מיועדת בזכות תינוקת שלנו

בבראשית רבה אמרו על חנוך בן ירד שהיה חנוף וסלקו הקב"ה בבחרותו קודם שיחטיא חלילה לחכמי האמת והצדק לספר בגנות היחיד בכל הדורות מאדם ועד נח שעלה בגוף ונפש לכהן פאר בשמי מרום, והוא שביעי קודש לאדם הראשון וזכה לתקן בחייו את אשר עוותו בעיניו רואות, לא חנוך מט"ט עבד ה' עבד עברי ודאי עבד נאמן מצד הטוב שביצירה, אף מדת שעתו גרמה לו חן מימין אף משמאל דהיינו טוב ורע, והנה החנוף הוא ערום כוסה קלון ככה עשה צדיק זה כסה גנו והעמיד על גלדו הרע שבו והגביר החן אל האף עד ששב אצלו אוהב ורע הרי נתקדש בשתי המדות, על החן נאמר בו יתהלך חנוך את האלקים, ועל האף כתיב ואיננו, כי בטל המבטל לרצונו בטובתו, וגופו שהיה מצד הרע בסוד כתנות עור נהפך ללפיד אש כנזכר במקומו. וידוע מה שאמרו חכמים כי מהארץ ועד לרקיע ת"ק שנים ומהלך אדם בינוני מ' מילין בכל יום שהם שמונים אף אמה בת ששה טפחים, תן לכל אמה עשרה טפחים שהן שיעורה של אמת השחי במס' תמיד, יספיקו בקרוב שם"ה שנה לעלות לרקיע בשנותיו של חנוך והן בני" יוסף הצדיק דמסטרין קאתי, וא"ת למה נמדוד לו פ' אלף אמה שחי בכל יום, י"ל עליית חנוך לרקיע היתה בסוד גדלות זעיר שהוא תחלה בן שש קצות ונעשה גדול בן עשר מדות שלימות ודי בזה.

והפלא ממה שאמרו חכמים שסלקו הקב"ה קודם שיחטיא כיוונו בזה להבל שאין בו חטא והוא מיוחס לתינוקת של בית רבן שמט"ט וסנדלפו"ן ראשים עליהם, והם שנים כרובים אשר יחדיו ימתקו סוד, ואם תשאל בשלמא מטטרון נער הוא שנסתלק חנוך לפני זמנו, אבל סנד"ל הנקרא יהוא"ל בסוד אליהו מאי מינקותיה, י"ל שגם הוא שאל את

נפשו למות קודם זמנו ואז נסתלק, והנה מלת תנוקת עם שנים כרובים ממש בגי' תתקע"ד דורות אשר קומטו קודם חטאם, למה שהיה גלוי וידוע לפניו כי רחוק מרשעים ישועה, והם שוברי הלוחות שחטא ערב רב גרם להם בשביל מה שהיה צפוי כי עתידים היו ישראל להבטל כמותם בימי ירבעם ותקון הקלקול שקדם לחטוא מסור להבל שאין בו חטא אם לדורות שקומטו ותקונם ע"י שנים כרובים שזכרנו, ואם ללוחות שנשברו ותקונם מיועדת בזכות תינוקת שלנו, עיין בזה חלק שני פרק חמישי.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר הנפש – חלק ז'

פרק י"ד

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר מאה קשיטה –

סימן כ"ז

בפרשת יתרו כתיב שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים, כלם בלא וא"ו החבור, חוץ משרי עשרות – אבל במשנה תורה באו כלם בוא"ו, בסוד אות אמת מדתו של משה, כי פיו המדבר באזני כל ישראל – וכן בפ' ויקהל בנדבת המשכן באו וזין רבים שאינם בפ' תרומה, וכלם בנדבת הנשיאים, שמן ובשמים ואבני האפוד, כי הנה משה קבל ערב רב מדעתו, ועכ"ז לכבודו אמר רחמנא מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, אך ערב רב סרחו בעגל, וכבר היו בישראל מי שהעלה לבם טינא, כדכתיב יעשו עגל בחורב, שבקשו לעשות ולא עשו.

והנה דקדקנו בסמוך כי בפרשת יתרו כתיב שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים כלם בלא וא"ו החבור חוץ משרי עשרות אבל במשנה תורה באו כלם בוא"ו בסוד אות אמת מדתו של משה כי פיו המדבר באזני כל ישראל. וכן בפ' ויקהל בנדבת המשכן באו וזין רבים שאינם בפ' תרומה וכלם בנדבת הנשיאים שמן ובשמים ואבני האפוד כי הנה משה קבל ערב רב מדעתו ועכ"ז לכבודו אמר רחמנא מאת כל איש אשר ידבנו לבו

תקחו את תרומתי אך ערב רב סרחו בעגל וכבר היו בישראל מי שהעלה לבם טינא כדכתיב יעשו עגל בחורב שבקשו לעשות ולא עשו.

ואעפ"י שבגמ' דחו הדרשה דאז יבנה שלמה בקש לבנות וכו' והעלו שהואיל ולא מיחה בנשיו כתיב אז יבנה והרי בנה היינו משום דדרשי ג"ש של אז יבנה יהושע הא כ"מ שאין שם ג"ש שפיר מצינן למדרש בקשו לעשות ולא עשו – אבל ערב רב פרצו ופגמו במדתו של משה סוד הדעת דכתיב ביה גבי פרעה לא ידעתי את ה', וה"נ לא ידענו מה הי' לו בגימ' בער אביו של בלעם, וכתיב איש בער לא ידע, ואלה בניו כחשו בשם מ"ה ובשם א"ד מספר מה הי', ושני פרצופין אלה הן הם ה' אלקים, שרבווע שניהם בער כנודע, וגם קראו תגר על המילה שמל אותם משה כשהעלה ממצרים ר"ת לימהל כלומר ולא הועיל, שאעפ"כ לא היה הענן חופף עליהם ומשה עצמו מסתתר מהם, לפי סברתם של אותה שעה, לפיכך בקשו להם אלקים אחרים אשר ילכו לפנייהם – ועוד כיונו להפוך החסד שבדעת שמלאכו מיכאל בגי' מה היה לו שתשתנה הכרעתו למה"ד דכתיב עשה לנו אלקים במספר שוה לכפול מדתו, והוא היה עוונם של דור הפלגה שבקשו להגביר הדין דכתיב ונעשה לנו שם בגימ' עם המלות י"פ אלקים, אז היה ערב רב נראה ונדחה אינו חוזר

ואעפ"י שבגמ' דחו הדרשה דאז יבנה שלמה בקש לבנות וכו' והעלו שהואיל ולא מיחה בנשיו כתיב אז יבנה והרי בנה היינו משום דדרשי ג"ש של אז יבנה יהושע הא כ"מ שאין שם ג"ש שפיר מצינן למדרש בקשו לעשות ולא עשו. אבל ערב רב פרצו ופגמו במדתו של משה סוד הדעת דכתיב ביה גבי פרעה לא ידעתי את ה' וה"נ לא ידענו מה הי' לו בגימ' בער אביו של בלעם וכתיב איש בער לא ידע ואלה בניו כחשו בשם מ"ה ובשם א"ד מספר מה הי' ושני פרצופין אלה הן הם ה' אלקי שרבווע שניהם בער כנודע וגם קראו תגר על המילה שמל אותם משה כשהעלה ממצרים ר"ת לימהל כלומר ולא הועיל שאעפ"כ לא היה הענן חופף עליהם ומשה עצמו מסתתר מהם לפי סברתם של אותה שעה לפיכך

בקשו להם אלקים אחרים אשר ילכו לפניהם. ועוד כיונו להפוך חסד שבדעת שמלאכו מיכאל בגי' מה היה לו שתשתנה הכרעתו למה"ד דכתיב עשה לנו אלקים במספר שוה לכפול מדתו והוא היה עוונם של דור הפלגה שבקשו להגביר הדין דכתיב ונעשה לנו שם בנימ' עם המלות י"פ אלקים אז היה ערב רב נראה ונרחה אינו חוזר.

ונראה שהמספר שוה בהסיר כל הווין של שמוש שאינם מעיקר הכונה, לפיכך הקהיל משה את ישראל בלבד לנדבת המשכן ותקן באות וא"ו שלו במבחר הנדבה כאמור, אבל הכל צפוי, ומעקרא נמי נאמרו הדברים נפרדים בלא וא"ו החבור, שאם היו ערב רב משותפים בס, לא היה המשכן עולה יפה בצרוף חלקיו, הוא הדבר המפורש בספר עזרא – וגם מתני' היא במספר שקלים, שנאמר לכותיים לא לכם ולנו לבנות בית לאלקינו, וכך א"ל רחמנא למשה מאת כל איש אשר ידבנו לבו בגימ' תורה, ששכר מצוה מצוה בגי' מאת כל איש, כאלו אמר מאת כל איש תורה זו מצוה ראשונה, תקחו את תרומתי זו מצוה שניה, לאפוקיה ערב רב דלאו בני תורה ולבם לא נכון

ונראה שהמספר שוה בהסיר כל הווין של שמוש שאינם מעיקר הכונה לפיכך הקהיל משה את ישראל בלבד לנדבת המשכן ותקן באות וא"ו שלו במבחר הנדבה כאמור אבל הכל צפוי ומעקרא נמי נאמרו הדברים נפרדים בלא וא"ו החבור שאם היו ערב רב משותפים בס לא היה המשכן עולה יפה בצרוף חלקיו הוא הדבר המפורש בספר עזרא וגם מתני' היא במספר שקלים שנאמר לכותיים לא לכם ולנו לבנות בית לאלקינו וכך א"ל רחמנא למשה מאת כל איש אשר ידבנו לבו בגימ' תורה ששכר מצוה מצוה בגי' מאת כל איש כאלו אמר מאת כל איש תורה זו מצוה ראשונה תקחו את תרומתי זו מצוה שניה לאפוקיה ערב רב דלאו בני תורה ולבם לא נכון.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר מאה קשיטה –

סימן ג"ג

נקטינן כי השפע הראוי למלכות לצרכה ממש איננו נעצר לעולם אא"כ היא מונעת עצמה ממקצתו כטעם ותקצר נפשו בעמל ישראל – וממה שהיה מזומן לתת לה לצורך העולם, הנה חלק הרשעים ראויה היא ליטול ואין לה עד שיבא צדיק זוכה בחלקו ובחלק חברו ויטול לו ולה, בסוד תוספת כח בגבורה של מעלה, וחלק הצדיקים הנמנע מהם לפי שאין הדור כדאי, הלא הוא כמוס בתוכה בסוד עצרת חתום באוצרותיה, עד יערה עלינו רוח ממרום, הוא הרוח של תחיית המתים שיחול על הרושם הנשאר ממנו בנפש דבי קברי עלינו דוקא, וכתיב תמים תהיה עם ה' אלקיך, והתהלכתי בתוכם, ואולך אתכם קוממיות, בסוד שתי קומות ושתי מרדעות שאין קורים בהם לאור הנר בשבת, כי לילה כיום יאיר – ושתי קומות הללו הם דו פרצופין עלאין כוללים ז' ענני כבוד שהיו קולטים את ישראל ולא ערב רב – ושני מרדעות אני שונה בהם שני מרי דעות, בעלים ממש, וידוע כי ענני הכבוד היו בזכות אהרן בגי' רנ"ו כנפי החיות, אי בעית אימא בחולם או בשורק, דרוש וקבל שכר, דהשתא מיהת כתיב בצל כנפיך אחסה, ולעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריך, וזכור תקראי אישי בסוד יהי אור ובת אצל האם בארנוהו למעלה ולא תקראי לי עוד בעלי, שיכלו נשמות

שבגוף

ומה שיפורש בזה על יסוד לדברי הכל הוא הדבר שאנו נאשרהו ונקיימהו המלכות ג"כ נקטינן כי השפע הראוי למלכות לצרכה ממש איננו נעצר לעולם אא"כ היא מונעת עצמה ממקצתו כטעם ותקצר נפשו בעמל ישראל וממה שהיה מזומן לתת לה לצורך העולם הנה חלק הרשעים ראויה היא ליטול ואין לה עד שיבא צדיק זוכה בחלקו ובחלק חברו ויטול לו ולה בסוד תוספת כח בגבורה של מעלה וחלק הצדיקים הנמנע מהם לפי שאין הדור כדאי הלא הוא כמוס בתוכה בסוד עצרת

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רכה

חתום באוצרותיה עד יערה עלינו רוח ממרום הוא הרוח של תחיית המתים שיחול על הרושם הנשאר ממנו בנפש דבי קברי עלינו דוקא וכתוב תמים תהיה עם ה' אלקיך והתהלכתי בתוכם ואולך אתכם קוממיות בסוד שתי קומות ושתי מרדעות שאין קורים בהם לאור הנר בשבת כי לילה כיום יאיר ושתי קומות הללו הם דו פרצופין עלאין כוללים ז' ענני כבוד שהיו קולטים את ישראל ולא ערב רב. ושני מרדעות אני שונה בהם שני מרי דעות בעלים ממש וידוע כי ענני הכבוד היו בזכות אהרן בני רנ"ו כנפי החיות אי בעית אימא בחולם או בשורק דרוש וקבל שכר דהשתא מיהת כתיב בצל כנפיק אחסה ולעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריך וזכור תקראי אישי בסוד יהי אור ובת אצל האם בארנוהו למעלה ולא תקראי לי עוד בעלי שיכלו נשמות שבגוף.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר שבתות ה' מב"י
– חלק ג'

ולפי מה שבארנו כי לא היה המן יורד לשבטים האחרונים שבכל דגל ודגל אלא פנימה להם, על זה נאמר והממעית לא החסיר, כי לא המטיר ה' אלקים מן חוץ למחנה כלל, והרצועות הללו כל אויר שבין שבט לשבט, הן מקום שכבת הטל דאתמר בה סביב למחנה, וכלם לא היו רשאים לצאת בשבת אפילו אמה אחת מגבול הקדושה אל מקום שאין המן יורד בו בחול, ויבא כפשוטו אל יצא איש ממקומו, שכל מחנה ישראל מקומו הוא אע"פ שאסור הוצאת הכלים ללקוט המן מתחיל איש איש לפתח אהלו, שכלם פתוחים לרשות הרבים באותו האויר שבין שבט לשבט – אבל חוצה לו למחנה ישראל מקום הפקר היה לערב רב, שהם בגי' לילת חסר יו"ד שניה כשנוסיף במספרה ארבע אותיות שמה, כי המה בניה, וכן עמלק במלוי אותיותיו יהיה המספר מכוון

ולפי מה שבארנו כי לא היה המן יורד לשבטים האחרונים שבכל דגל ודגל אלא פנימה להם על זה נאמר והממעית לא החסיר כי לא המטיר ה' אלקים מן חוץ למחנה כלל והרצועות הללו כל אויר שבין שבט לשבט הן מקום שכבת הטל דאתמר בה סביב למחנה וכלם לא היו רשאים לצאת בשבת אפילו אמה אחת מגבול הקדושה אל מקום שאין המן יורד בו בחול ויבא כפשוטו אל יצא איש ממקומו שכל מחנה ישראל מקומו הוא אע"פ שאסור הוצאת הכלים ללקוט המן מתחיל איש איש לפתח אהלו שכלם פתוחים לרשות הרבים באותו האויר שבין שבט לשבט אבל חוצה לו למחנה ישראל מקום הפקר היה לערב רב שהם בגי' לילת חסר יו"ד שניה כשנוסיף במספרה ארבע אותיות שמה כי המה בניה וכן עמלק במלוי אותיותיו יהיה המספר מכוון.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר צבאות ה' – חלק

שני

סוד יהו"ה שומ"ר א"ת גרי"ם בטעם ואביו שמר את הדבר – וראשי התיבות האלה ישאג דכתיב ה' כאריה ישא"ג שאוג ישאג על נוהו, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, והוא מצפה מתי וישלם לאלה הברור והצרוף, שהוא המעמיד המקדש על מכונו בטעם אין מקבלים גרים לימות המשיח, ולא קבלום ג"כ בימי דוד ושלמה, ועל הדבקים בה' ההולכים בדרכיו כתיב אחרי ה' ילכו כאריה ישאג – עוד שומ"ר את גרי"ם בגימט' אלף יומין דחול בצירוף רבוע אלקים שהוא מקורן, שהן עתידין להתקדש על ידם בכח אל שם של רחמים המקרבין, ויש לו י"ב צירופין שכל אחד מהם כלול עשר פעמים עשר במספר שוה, ואם החפץ העליון דרכם יחפוץ משם יזכו אחר כך לשכר פרי הבטן, דכתיב ביה ותחת הסרפד יעלה הדס וכתוב והוא עומד בין ההדסים – והדברים עתיקין

(1) ויש כאן סוד יהו"ה שומ"ר א"ת גרי"ם בטעם ואביו שמר את הדבר וראשי התיבות האלה ישאג דכתיב ה' כאריה ישא"ג שאוג ישאג על נוהו כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים והוא מצפה מתי וישלם לאלה הברור והצרוף שהוא המעמיד המקדש על מכונו בטעם אין מקבלים גרים לימות המשיח ולא קבלום ג"כ בימי דוד ושלמה ועל הדבקים בה' ההולכים בדרכיו כתיב אחרי ה' ילכו כאריה ישאג. עוד שומ"ר את גרי"ם בגימט' אלף יומין דחול בצירוף רבוע אלקים שהוא מקורן שהן עתידין להתקדש על ידם בכח אל שם של רחמים המקרבין ויש לו י"ב צירופין שכל אחד מהם כלול עשר פעמים עשר במספר שוה ואם החפץ העליון דרכם יחפוץ משם יזכו אחר כך לשכר פרי הבטן דכתיב ביה ותחת הסרפד יעלה הדס וכתוב והוא עומד בין ההדסים והדברים עתיקין.

דרש רבי תנחומא בפרשת וירא אמר הקב"ה למלאכי השרת באו ונבקר את העולם אמרו לפניו מה אדם ותדעו אתה

הולך במקום הטנופת וכו', אמר להם חייכם אלך לי אל הר המור שהוא ערב עלי ממור ולבונה – וכבר יקשה שכבר ידעו מלאכי השרת כמה חבתו של אברהם אבינו, אבל הם הבינו שלא אמר הקב"ה נלך ונבקר את אוהבי, אלא את העולם, שזה תחלת תקונו לקרב רחוקים, והם לא אמרו אלא גבעת הערלות של ילידי ביתו ומקנת כספו שנמולו אתו – פירוש, להיות צוות לו לא לשם שמים אלא לשמוע בקול אברהם, והקב"ה השיבם כי אעפ"כ למה שהם הנפש אשר עשו אברהם ושרה, חביבים הם לפניו, והוא לבדו נשתבח בזה, לא כן יוסף במצרים, ומשה בערב רב, כי אחד היה אברהם ורוצה לזכות את הרבים, אבל יוסף ומשה היו להם צבאות ה' לזכות עמהם, ולמה זה בילדי נכרים יספיקו

ומזה יובן מה שדרש רבי תנחומא בפרשת וירא אמר הקב"ה למלאכי השרת באו ונבקר את העולם אמרו לפניו מה אדם ותדעהו אתה הולך במקום הטנופת וכו' אמר להם חייכם אלך לי אל הר המור שהוא ערב עלי ממור ולבונה וכבר יקשה שכבר ידעו מלאכי השרת כמה חבתו של אברהם אבינו. אבל הם הבינו שלא אמר הקב"ה נלך ונבקר את אוהבי אלא את העולם שזה תחלת תקונו לקרב רחוקים והם לא אמרו אלא גבעת הערלות של ילידי ביתו ומקנת כספו שנמולו אתו פ"י להיות צוות לו לא לשם שמים אלא לשמוע בקול אברהם. והקב"ה השיבם כי אעפ"כ למה שהם הנפש אשר עשו אברהם ושרה חביבים הם לפניו והוא לברו נשתבח בזה לא כן יוסף במצרים ומשה בערב רב כי אחד היה אברהם ורוצה לזכות את הרבים אבל יוסף ומשה היו להם צבאות ה' לזכות עמהם ולמה זה בילדי נכרים יספיקו.

הא למה זה דומה לקדושת ארץ ישראל שהוא עתידה לקדש את כל סביבותיה כדכתיב צבי הוא לכל הארצות אך צריך לכבוש תחלה כל הנכלל בדי' גבוליה המפורשים בתורה מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד הנהר. והוא הטעם שמוריא כבוש יחיד הוא ולא חלה עליה קדושת הארץ. והא דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר אין גר תושב נוהג אלא

בזמן שהיובל נהג. לא שנו אלא אחר שנתנה תורה ונתחדשה הלכה לנו על אודותם דאלו הם עצמם כתיב בהו ראה ויתר עד שיקבלו עליהם מעתה מצות בני נח בב"ד שלנו אבל קודם לכן כל העולם כולו היו חייבים לשמור שבע מצות בני נח ופירשו מקצתן ג"כ בדרכי ישראל שהרי אברהם שמר תרי"ג מצות והיובל בכללם ובביתו היה נהג דינו של גר תושב כמו שהוא נהג בישראל לאחר מתן תורה.

גם הערב רב היה ששים רבוא, שבלעם הרשע שקול ככולם, והיה מרע"ה מחזיר לקיים בו ופקדתי על כל בבבל והוצאתי את בלועו מפיו, כטעם וימלוך בלע וימת בלע, ומה בלועו זה העם, לא היה בכלל ישראל אלא ערב רב לבדו, דכתיב ביה כי בר"ע הוא, אותיות ער"ב, אשר הלך חשכים במעשה העגל, ואין נוגה לו, כי לא זכו להתקבל בתשובה, ונזדמנו אליה, ומתו כלם, כטעם ויגף ה' את העם אלו ערב רב, ולא נותר מהם איש

(ח) גם הערב רב היה ששים רבוא שבלעם הרשע שקול ככולם והיה מרע"ה מחזיר לקיים בו ופקדתי על כל בבבל והוצאתי את בלועו מפיו (ירמ' נא, מד), כטעם וימלוך בלע וימת בלע ומה בלועו זה העם לא היה בכלל ישראל אלא ערב רב לבדו דכתיב ביה כי בר"ע הוא אותיות ער"ב אשר הלך חשכים במעשה העגל ואין נוגה לו כי לא זכו להתקבל בתשובה ונזדמנו אליה ומתו כלם כטעם ויגף ה' את העם אלו ערב רב ולא נותר מהם איש.

כתיב ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש, לימא שלשת אלף איש, אלא כ"ף שבמלת כשלשת ויו"ד שבמלת אלפי לא נכתבו כי אם לדרשה, דנימא הכי כ"ף פעמים שלשת ויו"ד פעמים אלף, הרי ששים רבוא, והיו שקולים כבלעם לבדו, וככה ג"כ היו שקולים כשני בנים לחצאין, שהם שלשת אלופיהם, ואלה השנים בחוץ כקוף בפני נדב ואביהו שנקנסה מיתה עליהם בעון אביהם להשמידו זה כילוי בנים, והועילה תפלת משה לאלעזר ואיתמר – והנה

**בלעם היה בליע"ל במספר שוה, ושני בניו בני"י בליע"ל
בגימ' ר"ד כי שחת עמך**

והשתא דייק קרא דכתיב ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש לימא שלשת אלף איש אלא כ"ף שבמלת כשלשת וי"ד שבמלת אלפי לא נכתבו כי אם לדרשה דנימא הכי כ"ף פעמים שלשת וי"ד פעמים אלף הרי ששים רבוא והיו שקולים כבלעם לברו וככה ג"כ היו שקולים כשני בניו לחצאין שהם שלשת אלופיהם ואלה השנים בחוץ כקוף בפני נרב ואביהו שנקנסה מיתה עליהם בעון אביהם להשמידו זה כילוי בניו והועילה תפלת משה לאלעזר ואיתמר והנה בלעם היה בליע"ל במספר שוה ושני בניו בני"י בליע"ל בגימ' ר"ד כי שחת עמך.

**ואם תקשה מן האספסוף שנאמר אח"כ, אלמא לא מתו
כולם – תשובתך, כי הם מן הטף של ערב רב שלא היו בני
עונשין בעגל, וסימנך אספו עם האמור ביזאל, וכתוב ביה
אספו עוללים ויונקי שדים, נמצאו כל יוצאי מצרים הגברים
בהחשב אלה ואלה, ע"י צירף א' מחמש מאות בעולם,
ומניינא דוקא בכל גוונא וראשון עקר דלא אתא קרא לעקורו
ערב רב כלל**

ואם תקשה מן האספסוף שנאמר אח"כ אלמא לא מתו כולם תשובתך כי הם מן הטף של ערב רב שלא היו בני עונשין בעגל וסימנך אספו עם האמור ביזאל וכתוב ביה אספו עוללים ויונקי שדים נמצאו כל יוצאי מצרים הגברים (כהחשב) [בכ"י – בהחשב] אלה ואלה ע"י צירף א' מחמש מאות בעולם ומניינא דוקא בכל גוונא וראשון עקר דלא אתא קרא לעקורו ערב רב כלל.

**א' מחמשת אלפים הוא כלל השמשות האמצעיות, חוץ מן
הברכים אשר לא כרעו לבעל, סוד האלף השביעי מן המנויין
בחורב, כי הברכים הם הנחשלים שבכלל הקומה – וסימנך
ותקע כ"ף ירך יעקב, אלא שהיה כחו יפה ויזרח לו השמש
דוקא, שהוציא הקב"ה לצרכו מנרתיקה שמש צדקה ומרפא
בכנפיה שכנגדה בחוץ, בביטול האנדרטי של נבוכדנצר, אין**

הדבר נגמר עד כי התגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי – אלמא בשמירת הברכים של קדושה והתרחקם מן העבירה הוא תכלית התיקון שפתח בו המלך החסיד אשר לא הלך בעצת רשעים – וכל הפה אשר לא נשק לו הוא סוד האלף הראשון, מהם שהיו בסוד נשיקין למי שזכה אליו, כי לא הוגלם כמו האחרים, ויש כאן תיקון גמור מכף רגל ועד ראש בביטול ההיזק שן ורגל בסוד תתחדש כנשר נעורייכי ובסוד החלב לתנוק שמועיל להלוך הרגלים ולדבר השפתים, כי מי שאין לו שינים, אפילו גדול, בלעגי שפה ידבר, ובפרט באותיות זסצר"ש הם שבעת אלפים – לפיכך יציאת מצרים טפילה לקיבוץ גליות, כי היא היתה כוללת בסוד ה' מדות מגבורה עד קץ חי עלמין שהגינו עלינו בשעתן אימה חשיכה גדולה נופלת עליו בהבחן הגלות הרביעית ימין ושמאל נופלת השמאל עליו הוא הימין, הרי שתים שהיה כח אברהם אבינו מעורב בהם – אמנם הגאולה העתידה כוללת ז' מדות בתוס' גוג ומגוג

(ט) והנה א' מחמשת אלפים הוא כלל השמשות האמצעיות חוץ מן הברכים אשר לא כרעו לבעל סוד האלף השביעי מן המנויין בחורב כי הברכים הם הנחשלים שבכלל הקומה וסימנך ותקע כ"ף ירך יעקב אלא שהיה כחו יפה ויזרח לו השמש דוקא שהוציא הקב"ה לצרכו מנרתיקה שמש צדקה ומרפא בכנפיה שכנגדה בחוץ בביטול האנדרטי של נבוכדנצר אין הדבר נגמר עד די [בכ"י – כין] התגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי אלמא בשמירת הברכים של קדושה והתרחקם מן העבירה הוא תכלית התיקון שפתח בו המלך החסיד אשר לא הלך בעצת רשעים ויבא עוד מזה בסמוך וכל הפה אשר לא נשק לו הוא סוד האלף הראשון מהם שהיו בסוד נשיקין למי שזכה אליו כי לא הוגלם כמו האחרים ויש כאן תיקון גמור מכף רגל ועד ראש בביטול ההיזק שן ורגל בסוד תתחדש כנשר נעורייכי ובסוד החלב לתנוק שמועיל להלוך הרגלים ולדבר השפתים כי מי שאין לו שינים אפילו גדול בלעגי שפה ידבר ובפרט באותיות זסצר"ש הם שבעת אלפים לפיכך יציאת מצרים

טפילה לקיבוץ גלילות כי היא היתה כוללת בסוד ה' מדות מגבורה עד קץ חי עלמין שהגינו עלינו בשעתן אאימה חשיכה גדולה נופלת עליו בהבחן הגלות הרביעית ימין ושמאל נופלת השמאל עליו הוא הימין הרי שנים שהיה כח אברהם אבינו מעורב בהם אמנם הגאולה העתידה כוללת ז' מדות בתום' גוג ומגוג.

❁ ספר שיני ל'וחות ה'ברית ❁
 לרבינו המקובל האלקי רבי ישעיה
 בהר"ר אברהם הלוי הורוויץ זיע"א

ספר השל"ה הקדוש – שער האותיות – עמק
 ברכה אות ו'

כמו שיעקב ועשו היו בגוף אחד, כן תמצא בגוף האדם שנקרא עולם קטן שני עניינים עיקרים שחיותו תלוי בהם, שהם נגד יעקב ועשו, וזהו הקנה והוושט – הקנה סוד הדבור הנאצל מהנשמה שמשכנה בעולם הבא, נגד יעקב – הוושט שהוא ענין אכילה ושתייה הוא סוד עשו – וגם הוושט כשנתפשט הוא 'ו' מושט נעשה שטן שהוא סמא"ל שרו של עשו – ולבתר דשט 'ו' מן ושט בריבוי אכילה דגזיל, אתאריך ואתעביד 'שטן', ומאן גרים דא, שטו העם ולקטו, שטותא דלהון דאתערבו ערב רב שטן דתאווה דלהון אכילה ושתייה וכו' – ודא גרים דאתפשט שטן באכילה ושתייה, ואתגבר על כל איברין וערקין בשס"ה לא תעשה, כחושבן השט"ן חסר חד, דא יום הכפורים דלית בה אכילה ושתייה, ואיהו כגוונא דקנה

וכמו שיעקב ועשו היו בגוף אחד, שרומזו להשתלשלות העולמות כדפירשתי לעיל, כן תמצא בגוף האדם שנקרא עולם קטן שני עניינים עיקרים שחיותו תלוי בהם, שהם נגד יעקב ועשו, וזהו הקנה והוושט.

הקנה שהוא סוד הדבור הנאצל מהנשמה שמשכנה בעולם הבא נגד יעקב, והוושט שהוא ענין אכילה ושתייה הוא סוד עשו, וגם הוושט כשנתפשט הוא ז' מושט נעשה שטן שהוא סמא"ל שרו של עשו. וזה הדבר מבואר ברעיא מהימנא בפקודא לשרוף הקדשים (זח"ג רלב, א) וזה לשונו, אמר רעיא מהימנא, ודאי בתר דאיברין וערקין דליבא אינון בעקא, דדמיין לישראל, צריכין לאתערא בקנה דאיהו שופר, ודא קנה דריאה. בתר דכנפי ריאה לא יכלין לשככא רוגזא דמרה דאתגברת על ערקין דליבא ועל כל ערקין דכל איברין דגופא, ההוא רוחא דנשיב בהון סליק בקנה איהו שופר. ושט דוגמא לעלמא דין, וביה אכילה ושתייה. ולבתר דשט ז' מן ושט בריבוי אכילה דגזיל, אתאריך ואתעביד שטן ומאן גרים דא, שטו העם ולקטו, שטותא דלהון דאתערבו ערב רב שטן דתאווה דלהון אכילה ושתייה וכו'. עד ודא גרים דאתפשט שטן באכילה ושתייה, ואתגבר על כל איברין וערקין בשס"ה לא תעשה, כחושבן השט"ן חסר חד, דא יום הכפורים דלית בה אכילה ושתייה, ואיהו כגוונא דקנה, עד כאן לשונו. סוד סעיף ב' מששת מעלות שכתב אדוני אבי, שאל ימלא אדם גרונו כבהמה כי מביאו לידי ביזה ושמה.

ספר השל"ה הקדוש – מסכת שבועות – פרק

תורה אור אות מ"ו

"אנכי ה' אלהיך" – הלא בכל התורה כולה כתוב אני ה' אלהיכם, למה אמר כאן לשון אנכי – התירוץ, אנכי הוא לשון מצרי אינו מספיק אלא לערב רב שקבל משה ונתגיירו, אבל ישראל אמרו רבותינו ז"ל בויק"ר שנגאלו בזכות שלא שינו את שמם, אם כן הוה ליה למימר לשון אני

עוד אפרש בענין אחר טעם כל הדברות נאמרו בדבור אחר, שכולם הם ביאור על אנכי ה' אלהיך. בפסוק אנכי יש להקשות, הלא בכל התורה כולה כתוב אני ה' אלהיכם, למה אמר כאן לשון אנכי. והתירוץ אנכי הוא לשון מצרי אינו מספיק אלא לערב רב שקבל משה ונתגיירו, אבל

ישראל אמרו רבותינו ז"ל (ויק"ר לב, ה) שנאלו בזכות שלא שינו את שמים, אם כן הוה ליה למימר לשון אני.

**ספר השל"ה הקדוש – מסכת תענית – דרוש
מטות מסעי אות כ"ד**

"על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון, על ערבים בתוכה תלינו כנורותינו", על הערבים ערב רב, תלינו כנורותינו – רצה לומר כשהיינו טובים אז היה נשכח פקודת העגל, כי תליית כנור של דוד היה תיקון לזה

והואיל והמזמור (על נהרות בבל תהלים קל"ז) אתא לידן, ומצוה מוטל על כל לעורר על החורבן והגליות, אפרש אותו... אי נמי על הערבים ערב רב, תלינו כנורותינו רצה לומר כשהיינו טובים אז היה נשכח פקודת העגל, כי תליית כנור של דוד היה תיקון לזה כאשר הארכתני בהג"ה בעמק ברכה.

**ספר השל"ה הקדוש – מסכת יומא – הלכות
תשובה אות ס"ב**

בראשית חכמה שער התשובה פ"א: ראוי שיתעורר לשוב בתשובה כשיחשוב שהשכינה גולה בסבתינו, כדכתיב ובפשעכם שולחה אמכם, והתרתה מהגלות תלויה על ידי תשובתינו, למה לא יתעורר כל אחד ואחד בתשובה להקל מעליה עול הגלות, ולהאיר מה שפגם בה – ובחינה זו ביארו בתקונים: ווי לון לבני נשא דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא, ושכינתא אסירת עמהון, ואתמר בה אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין, ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עילאה, איהי תלויה בידיהון, דחמשין תרעין דחירו עמה לקבל חמשין זמנין דאיזכר יציאת מצרים באורייתא, דא הוא ויפן כ"ה וכ"ה, באילין חמשין אתון דמייחדין בכל יומא פעמים שמע ישראל, דאית בהו כה וכה אתון. וירא כי

אין איש דאתער לה בגינייהו, ואיהו משגיח מן החלונות דאתמר בהון חלו נא פני אל ויחוננו, להווא דאתמר ביה אל נא רפא נא לה דאסוותא בידיה דאיהו ידו פשוטה לקבל שבס, וירא כי אין איש, והיא בעד החלון נשקפה ותייבב בתרועה דאיהו יבבא, דאתמר בה ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ודא יום הכפורים, דתיבת נח איהי אימא עילאה, חלון דילה איהו עמודא דאמצעיתא, דביה אור ותורה אור ואיהו אור הגנוז, ויפן כה וכה מציץ מן החרכים, אלו עשרת ימי תשובה, וירא כי אין איש – ועוד משגיח מן החלונות אילין חלונות דבי כנישתא, דאבא ובנוי אינון בבית הכנסת אסירן, ואיהי בכל יומא אשגחותא עלייהו ויהיב לון מזונא, ויפן כה וכה אם אית מאן דאתער בתיובתא לתברא בית איסורין דלהון, הדא הוא דכתיב לאמור לאסורים צאו ולאשר בחושך הגלו – ויפן כה וכה וירא כי אין איש, אלא איש לדרכו פנו בעסקין דלהון, באורחין דלהון איש לבצעו מקצהו בבצעא דהאי עלמא, לירתא האי עלמא – ולא אינון מסיטרא דאלין דאתמר בהון אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע, אלא וירא כי אין איש, אלא כלהו צווחין בצלותין ביומא דכפורי ככלבים הב הב לנא מזונא וסליחה וכפרה וחיי, כתבינו לחיים, ואינון ע"פ ככלבים דאינון אומין דעלמא עובדי עבודה זרה דצווחין לגביה ולית לון בושת אנפין, דלא אית מאן דקרא לו בתיובתא דיחזיר שכינה לקודשא בריך הוא, כגוונא דיחזיר לגבייהו, ואידמיין לכלבים דאתמר בהו ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ואינון ערב רב דכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין – הרי בפירוש כמה ראוי שנתעורר בתשובה לאהבת השכינה להקימה מהגלות ולא על מנת לקבל פרס, ולא נדמה לערב רב או לגויים

וזה לשון ספר ראשית חכמה פרק ראשון משער התשובה, ראוי שיתעורר לשוב בתשובה כשיחשוב שהשכינה גולה בסבתינו, כדכתיב (ישעיה נ, א), ובפשעכם שולחה אמכם, והתרתה מהגלות תלויה על ידי תשובתינו,

למה לא יתעורר כל אחד ואחד בתשובה להקל מעליה עול הגלות, ולהאיר מה שפגם בה, כמו שהארכנו בשער היראה היאך אנו פוגמין בה ואנו מאריכין הגלות. ובחינה זו ביארו בתקונים (תקון לט, עט, ב) זה לשונם, ווי לון לבני נשא דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא, ושכינתא אסירת עמהון, ואתמר בה אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין. ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עילאה, איהי תלויה בידיהון. דחמשין תרעין דחירו עמה לקבל חמשין זמנין דאידיכר יציאת מצרים באורייתא, דא הוא ויפן כ"ה וכ"ה, באילין חמשין אתוון דמייחדין בכל יומא פעמים שמע ישראל, דאית בהו כה וכה אתוון. וירא כי אין איש דאתער לה בגינייהו, ואיהו משגיח מן החלונות דאתמר בהון חלו נא פני אל ויחוננו, לההוא דאתמר ביה אל נא רפא נא לה דאסוותא בידיה דאיהו ידו פשוטה לקבל שבים, וירא כי אין איש, והיא בעד החלון נשקפה ותייבב בתרועה דאיהו יבבא, דאתמר בה ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ודא יום הכפורים, דתיבת נח איהי אימא עילאה, חלון דילה איהו עמודא דאמצעיתא, דביה אור ותורה אור ואיהו אור הגנוז. ויפן כה וכה מציץ מן החרכים, אלו עשרת ימי תשובה, וירא כי אין איש. ועוד משגיח מן החלונות אילין חלונות דבי כנישתא, דאבא ובנוי אינון בבית הכנסת אסורין, ואיהי בכל יומא אשגחותא עלייהו ויהיב לון מזונא. ויפן כה וכה אם אית מאן דאתער בתיובתא לתברא בית איסורין דלהון, הדא הוא דכתיב לאמור לאסורים צאו ולאשר בחושך הגלו. ויפן כה וכה וירא כי אין איש, אלא איש לדרכו פנו בעסקין דלהון, באורחין דלהון איש לבצעו מקצהו בבצעה דהאי עלמא, לירתא האי עלמא. ולאן אינון מסיטרא דאלין דאתמר בהון אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע, אלא וירא כי אין איש, אלא כלהו צווחין בצלותין ביומא דכפורי ככלבים הב לב לנא מזונא וסליחה וכפרה וחיי, כתבינו לחיים. ואינון ע"פ ככלבים דאינון אומין דעלמא עובדי עבודה זרה דצווחין לגביה ולית לון בושת אנפין, דלא אית מאן דקרא לו בתיובתא דיתחזר שכינה לקודשא בריך הוא, כנוונא דיתחזר לגביהו, ואידמין לכלבים דאתמר בהו

ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ואינן ערב רב דכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין, עד כאן לשונו. הרי בפירוש כמה ראוי שנתעורר בתשובה לאהבת השכינה להקימה מהגלות ולא על מנת לקבל פרס, ולא נדמה לערב רב או לגויים כנזכר במאמר, עד כאן לשונו.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר שמות – פרשת בא
תורה אור אות ג'**

"לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו", אותם ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היו להביא להציל אותם ניצוצות של קרי של אדם הראשון, ולכן נדונו בעבודה קשה לצרפם וללבנם – ניצוצות אלו באו תחילה בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו וכו' כענין אדם והיו משחיתים זרעם – אותם ניצוצות שהיו בני בניהם של אדם ואותם אשר יצאו בדור המבול, הנה אלה הם סוד אלו המצריים שמל יוסף והחזירם אל הקדושה בסוד ברית עליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי – וזהו ואת העם העביר אותם לערים מקצה גבול מצרים וכו', כי אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל, וטלטלם לצרפם וללבנם ואלו הם הערב רב.

ועתה באתי להודיע מה שכתב מזה האר"י ז"ל, כפי מה שמצאתי כתוב בקונטרסים שלו. ואנב אודיע כמה מילי מעליותא אשר ביאר הרב, ומזה יתבארו כמה פסוקים בזאת הפרשה. וזה לשון הקונטרסים, לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו כו'. כבר הודעתוך מרז"ל כי יוסף מהל אותם. וסוד הדבר, דע כי הודעתוך שאותם ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היו להביא להציל אותם ניצוצות של קרי של אדם הראשון, ולכן נדונו בעבודה קשה לצרפם וללבנם. וגם הודעתוך כי ניצוצות אלו באו תחילה בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו וכו' כענין אדם והיו משחיתים זרעם כנודע. והנה אותם ניצוצות שהיו בני בניהם של אדם. והנה אותם אשר יצאו בדור המבול, הנה אלה הם סוד אלו המצריים שמל יוסף והחזירם אל הקדושה בסוד ברית

עליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי. וזהו ואת העם העביר אותם לערים מקצה גבול מצרים וכו' (בראשית מז, כא), כי אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל, וטלטלם לצרפם וללבנם ואלו הם הערב רב.

"ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל", תחילה אמר הנה עם בני ישראל, ואח"כ אמר ויקוצו מפני בני ישראל – סוד הענין, כי הלא עברים היו אותם שנימולו והיו נוהגים בעריהם מנהג ישראל, ואמנם ראה פרעה אלו הנקראים עם בני ישראל ואינם ישראל ממש עצמם – זהו הנה עם בני ישראל וכו', וזהו ויאמר אל עמו הנה, פירוש כי הנה גם אלו היו מצריים, רק שלא היו עמו של פרעה רק עם בני ישראל, ולכן ויאמר אל עמו, אלו המצריים שלו היו עם בני ישראל, ואחר כך ויקוצו מפני בני ישראל שהם ישראל ממש – ובזה תבין קצת טעם למה גלו ישראל במצרים, בשביל ניצוצות אלו שלקטם ערות מצרים והבן – וזהו סוד וגם ערב רב עלה אתם, כי אלו היו סוד הערב, שנתערבו ניצוצות הקדושים אלו במצרים, ולפיכך רצה משה להעלותם – אך הקב"ה ראה שהנה עדיין לא היו מתוקנים וראוים, ולא היה רוצה להוציאם עדיין – ואמנם שני מינים היו ואלו נקראו ערב רב, ויש שנקראים ערב קטן, כזוהר תצא, דאית ערב רב ואית ערב זעירא, כי בסוד בין הערבים, ואלו הם ערב רב שיצאו מסוד הדעת העליון הנקרא רב, לא מצד היסוד הנקרא קטן, ולכן ערב רב בגימטריא דעת, ואלו שחטאו וקצצו למעלה בסוד עם קשה עורף בפרשת עקב

וזהו סוד ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל (שמות א, ט), כי תחילה אמר הנה עם בני ישראל, ואח"כ אמר ויקוצו מפני בני ישראל (שם, יב). וסוד הענין, כי הלא עברים היו אותם שנימולו והיו נוהגים בעריהם מנהג ישראל, ואמנם ראה פרעה אלו הנקראים עם בני ישראל ואינם ישראל ממש עצמם. וזהו הנה עם בני ישראל וכו', וזהו ויאמר אל עמו הנה, פירוש כי הנה גם אלו היו מצריים, רק שלא היו עמו של פרעה רק עם בני ישראל. ולכן ויאמר אל עמו, אלו המצריים שלו היו עם בני ישראל.

ואחר כך ויקוצו מפני בני ישראל שהם ישראל ממש. ובוזה תבין קצת טעם למה גלו ישראל במצרים, בשביל ניצוצות אלו שלקטם ערות מצרים והבן. וזהו סוד וגם ערב רב עלה אתם (שמות יב, לח), כי אלו היו סוד הערב, שנתערבו ניצוצות הקדושים אלו במצרים, ולפיכך רצה משה להעלותם. אך הקב"ה ראה שהנה עדיין לא היו מתוקנים וראוים, ולא היה רוצה להוציאם עדיין. ואמנם שני מינים היו ואלו נקראו ערב רב, ויש שנקראים ערב קטן. כנזכר בזוהר פרשת כי תצא, דאית ערב רב ואית ערב זעירא, כי בסוד בין הערבים, ואלו הם ערב רב שיצאו מסוד הדעת העליון הנקרא רב, לא מצד היסוד הנקרא קטן, ולכן ערב רב בנימטריא דעת, ואלו שחטאו וקצצו למעלה בסוד עם קשה עורף בפרשת עקב, וע"ש בסוד ד' דאחד.

"קדש לי כל בכור" – תחלה אמר השי"ת קדש לי כל בכור, ומשה לא עשה כן רק ויאמר משה אל העם זכור וכו', ואח"כ בפרשה שניה אז ציום מצות הש"י והעברת פטר רחם וכו', וזהו תימא גדול – אך הענין כי הלא כבר בארנו כי משה רבינו ע"ה היה רוצה להכניסם תחת כנפי השכינה, ולא כן השי"ת לפי שלא היו ראויים, אמר קדש לי כל בכור בבני ישראל, ולא בעם שהוא הערב רב, לפי שעדיין לא היו מתוקנים, ולכן אין ראוי לקדש את בכורותיהם, ובפרט כמו שידעת כי סוד עון הקרי עולה עד הדעת העליון הנקרא בכור, ואמנם משה רבינו ע"ה ראה שאם עתה מצוה שהיתה ראשונה בצאתם ממצרים, והיה נותנה לישראל ולא להם, היו חוזרין למצרים בראותם שאינם נכנסים בסוג אחד. כמו שעשו אח"כ בעגל, שראו הארון נוסע לפני בני ישראל ולא לפניהם, ולזה אמרו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו – מפחד זה התחיל משה לומר מצוה זו השוה לשניהם להם ולישראל, שהיא מצות החמץ, ובכלל דבריו הודיעם שאין להם חלק במצות קדושת בכורות – והענין, הלא תחלה נאמר בלשון רבים אשר יצאתם, היום אתם יוצאים וכו', וכל שאר הפרשה נאמר בלשון יחיד, כי יביאך וגו' – והוא כי בתחלה

דבר עם ערב רב, אמר זכור וכו', ואמר מבית עבדים, פירוש שמצרים נקראים בית עבדים שנשתעבדו שם ישראל, ואין הכוונה שהם נשתעבדו שם – וזהו ויאמר משה אל העם שהם הערב רב, ואומר כי בחוזק יד וכו', ופירש כי לבני ישראל לא היה צריך כל כך חוזק, כי בטענה גדולה בא משה אל פרעה, שלח את בני ישראל ויעבדוני, אך אלו שהיו מצרים כמותם, לולי חוזק יד והנסים והמופתים לא היה משלחם פרעה, וזהו כי בחוזק יד כו', ולכן גם אתם ולא יאכל חמץ

וזהו קדש לי כל בכור וגו'. כי יש קושיא אחת גדולה בכתובים אלו, כי תחלה אמר השי"ת קדש לי כל בכור, ומשה לא עשה כן רק ויאמר משה אל העם זכור וכו', ואח"כ בפרשה שניה אז ציום מצות השי"ת והעברת פטר רחם וכו', וזהו תימא גדול. אך הענין כי הלא כבר בארנו כי משה רבינו ע"ה היה רוצה להכניסם תחת כנפי השכינה, ולא כן השי"ת לפי שלא היו ראויים. והנה אמר קדש לי כל בכור בבני ישראל, ולא בעם שהוא הערב רב, לפי שעדיין לא היו מתוקנים, ולכן אין ראוי לקדש את בכורותיהם. ובפרט כמו שידעת כי סוד עון הקרי עולה עד הדעת העליון הנקרא בכור. ואמנם משה רבינו ע"ה ראה שאם עתה מצוה שהיתה ראשונה בצאתם ממצרים, והיה נותנה לישראל ולא (להם), היו חוזרין למצרים בראותם שאינם נכנסים בסוג אחד. כמו שעשו אח"כ בעגל, שראו הארון נוסע לפני בני ישראל ולא לפניהם, ולזה אמרו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו (שמות לב, א). מפחד זה התחיל משה לומר מצוה זו השוה לשניהם להם ולישראל, שהיא מצות החמץ. ובכלל דבריו הודיעם שאין להם חלק במצות קדושת בכורות. והענין, הלא תחלה נאמר בלשון רבים אשר יצאתם, היום אתם יוצאים וכו', וכל שאר הפרשה נאמר בלשון יחיד, כי יביאך וגו'. והוא כי בתחלה דבר עם ערב רב, אמר זכור וכו', ואמר מבית עבדים, פירוש שמצרים נקראים בית עבדים שנשתעבדו שם ישראל. ואין הכוונה שהם נשתעבדו שם, וזהו ויאמר משה אל העם שהם הערב רב, ואומר כי בחוזק יד וכו', ופירש כי

לבני ישראל לא היה צריך כל כך חוזק, כי בטענה גדולה בא משה אל פרעה, שלח את בני ישראל ויעברוני (שמות ז, טז), אך אלו שהיו מצרים כמותם, לולי חוזק יד והנסים והמופתים לא היה משלחם פרעה, וזהו כי בחוזק יד כו', ולכן גם אתם ולא יאכל חמץ.

**כי כבר הודעתוך שערב רב הם בסוד הדעת העליון ד'בינה',
וסוד מלכות של הבינה, והוא סוד המצה השמורה העליונה,
והיא 'ד' דאחד רבתי, ולכן נצטוו ישראל במצה – וגם שם
הוא סוד דעתן של נשים קלה, כי מצה בגימטריא 'קלה' –
והנה אמר היום אתם יוצאים, הציע להם הקדמה זו, לומר
כי תשמעון שאני מצווה מצוה זו אחת לישראל ולא לכם, אל
תתמהו על זה, כי אין אתם צריכין לה, לא לפי שאין הקב"ה
חפץ בכם, כי הלא מצות מצה הנוגעת לכם כבר נתתיה לכם
גם כן, אבל זו האחרת אתם פטורים בה, והטעם כי הלא
אתם יוצאים היום וכו', פירושו כי ישראל נצטוו על פטר
רחם לפי שניצולו בכורי ישראל ולכן נצטוו עליהם, ואמנם
זה היה בלילה אחר חצות בעבור מכת בכורות, ולכן שלחם
פרעה ולכן מחויבים במצוה זו, אבל היום אתם יוצאים ולא
בלילה, ואתם פטורים ממצות קדושת בכורות**

והענין כי כבר הודעתוך שערב רב הם בסוד הדעת העליון ד'בינה', וסוד מלכות של הבינה, והוא סוד המצה השמורה העליונה, והיא 'ד' דאחד רבתי, כמו שבארתי בסודי המצה וע"ש, ולכן נצטוו ישראל במצה. והנה גם שם הוא סוד דעתן של נשים קלה, כי מצה בגימטריא 'קלה'. והנה אמר היום אתם יוצאים, הציע להם הקדמה זו, לומר כי תשמעון שאני מצווה מצוה זו אחת לישראל ולא לכם, אל תתמהו על זה, כי אין אתם צריכין לה, (לא) לפי שאין הקב"ה חפץ בכם, כי הלא מצות מצה הנוגעת לכם כבר נתתיה לכם גם כן, אבל זו האחרת אתם פטורים בה. והטעם כי הלא אתם יוצאים היום וכו', פירושו כי ישראל נצטוו על פטר רחם לפי שניצולו בכורי ישראל ולכן נצטוו עליהם, ואמנם זה היה בלילה אחר חצות בעבור מכת בכורות, ולכן שלחם פרעה ולכן מחויבים במצוה זו.

אבל היום אתם יוצאים ולא בלילה, ואתם פטורים ממצות קדושת בכורות.

ואחר שפייסם הפך פניו נגד ישראל ודבר עמהם בלשון יחיד, ולפי שמצות ישראל בענין החמץ היא טעם משונה מטעם ערב רב, בעבור זה עשה ה' לי ולא בעבור הערב רב, ולכן חזר ואמר להם מצות החמץ בדרך אחרת, ולהשוותם עם ערב רב במצוה זו – ואחר כך אמר עיקר הכוונה שהיא מצות קדושת הבכורות, וזהו והעברת כל פטר רחם וכו', עד כאן לשון הקונטרס

ואחר שפייסם הפך פניו נגד ישראל ודבר עמהם בלשון יחיד, ולפי שמצות ישראל בענין החמץ היא טעם משונה מטעם ערב רב, בעבור זה עשה ה' לי ולא בעבור הערב רב, ולכן חזר ואמר להם מצות החמץ בדרך אחרת, ולהשוותם עם ערב רב במצוה זו. ואחר כך אמר עיקר הכוונה שהיא מצות קדושת הבכורות, וזהו והעברת כל פטר רחם וכו', עד כאן לשון הקונטרס.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר שמות – פרשת כי
תשא תורה אור אות ג'**

חביבין ישראל למקום שהוא לנו לאלהים ואנחנו לו לעם, בחר בנו מכל העמים ואין אמצעי בינינו, על כן כשחוטאים אינם נקראים עם ה' – מתחילה אמר הקב"ה למשה ועתה לך ואשלחך אל פרעה והוציא את עמי בני ישראל, וכיון שעשו אותו מעשה מה כתיב תמן, לך רד כי שחת עמך – אמר משה לפני הקב"ה, רבונו של עולם, כד אינון חטאי דידי, וכד אינון זכאין דידי, בין חטאי בין זכאי דידי אינון, והם עמך ונחלתך, למה ה' יחרה אפך בעמך – אמר ר' סימון, לא זז מחבבן עד שקראן עמו, שנאמר וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו

חביבין ישראל למקום שהוא לנו לאלהים ואנחנו לו לעם, בחר בנו מכל העמים ואין אמצעי בינינו, על כן כשחוטאים אינם נקראים עם ה'. ובמדרש (קה"ר ו, יא), ר' ברכיה בשם ר' לוי, משל למלך שהיה לו כרם ומסרו לארזים, כד הוה עביד חמר טב אמר מה חמרי דכרמי, וכד הוה עביד ביש אמר מה ביש חמרא דארזים. אמר ליה הארזים, אדוני המלך, כי הוה עביד חמר טב הוא דידי, וכד הוה עביד חמר ביש הוא דידי, בין טב בין ביש דידי הוא. כך מתחילה אמר הקב"ה למשה ועתה לך ואשלחך אל פרעה והוציא את עמי בני ישראל, וכיון שעשו אותו מעשה מה כתיב תמן, לך רד כי שחת עמך. אמר משה לפני הקב"ה, רבונו של עולם, כד אינון חטאי דידי, וכד אינון זכאין דידי, בין חטאי בין זכאי דידי אינון, והם עמך ונחלתך, למה ה' יחרה אפך בעמך. אמר ר' סימון, לא זז מחבבן עד שקראן עמו, שנאמר (שמות לב, יד), וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו, עד כאן.

**ישראל לא חטאו רק על ידי הערב רב, ואמר הקב"ה למשה,
לך רד כי שחת עמך ערב רב אשר קבלת – וכשאמר ואכלה
אותם, עמד בתפלה ויחל וגו' למה ה' יחרה אפך בעמך
דהיינו ישראל, בשלמא עמי ערב רב ניחא, אכן בעמך למה ה'**

יחרה אפך – והודה לו הקב"ה, וזהו שאמר וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו ישראל, הרי ישראל עם ה', ולא זו שהם עם ה', אלא חתומים בחותם אל, כמו יעקב ויקרא לו אל אלהי ישראל, ופירשו אלהי ישראל קראו אל – ומשה נקרא אלהים – וכל זה הדביקות באמצעות התורה, שפסקה זוהמת הנחש כשעמדו בהר סיני, ובעשיית העגל חזר הזוהמא.

וקרוב לזה נראה לפרש בענין אחר, כי ידוע ישראל לא חטאו רק על ידי הערב רב (תנחומא תשא כא), ואמר הקב"ה למשה (שמות לב, ז), לך רד כי שחת עמך ערב רב אשר קבלת. וכשאמר ואכלה אותם, עמד בתפלה ויחל וגו' למה ה' יחרה אפך בעמך דהיינו ישראל, בשלמא עמי ערב רב ניחא, אכן בעמך למה ה' יחרה אפך. והודה לו הקב"ה, וזהו שאמר וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו ישראל. הרי ישראל עם ה'. ולא זו שהם עם ה' אלא חתומים בחותם אל. כמו יעקב ויקרא לו אל אלהי ישראל, ופירשו אלהי ישראל קראו אל (מגילה יח, א). ומשה נקרא אלהים. וכל זה הדביקות באמצעות התורה, שפסקה זוהמת הנחש כשעמדו בהר סיני, ובעשיית העגל חזר הזוהמא.

כל מה שתמצא בנחש תמצא בעגל – חטא העגל בכלל ובפרט – בכלל ענין העגל עבודה זרה – בפרט כיצד, רז"ל אמרו העולם חוטאין מיעוטן בעריות ורובן בגזל וכולן באבק לשון הרע כו' – כן בכאן, ויקומו לצחק פרש"י עריות – לשון הרע שאמרו במדרש שהוציאו לשון הרע, שאמרו אלה אלהיך ישראל – חטאו בגזל, במסכת ברכות אצל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית, אביו הקב"ה אמו כנסת ישראל, מאי חבר הוא לאיש משחית, חבר לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים, רצה לומר בעגלים אשר עשה – הרי מעשה עגל גזילת השפעה, וכביכול התשת כח שלמעלה – רמז לדבר, אין פשע אין שפע – וכך הנהנה בלא ברכה גוזל – הרי שלושת אלו בפרט היו בחטא עגל, עריות, גזל, לשון

**הרע – וכן עג"ל ראשי תיבות שלושת אלה – וזהו רמזו
רבותינו ז"ל אין לך כל חטא וחטא שאין בו מפקודת עגל, כי
כל החוטא הוא מהרוב או מהמיעוט או מהכל**

וכל מה שתמצא בנחש תמצא בעגל. חטא העגל בכלל ובפרט, בכלל ענין העגל עבודה זרה. בפרט כיצד, רז"ל אמרו (ב"ב קסה, א) העולם חוטאין מיעוטן בעריות ורובן בגזל וכולן באבק לשון הרע כו'. כן בבאן, ויקומו לצחק פרש"י עריות. לשון הרע שאמרו במדרש (ילקוט ריש תשא) שהוציאו לשון הרע, שאמרו אלה אלהיך ישראל. חטאו בגזל, במסכת ברכות (לה, ב) אצל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה, גזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית, אביו הקב"ה אמו כנסת ישראל, מאי חבר הוא לאיש משחית, חבר לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים, רצה לומר בעגלים אשר עשה. הרי מעשה עגל גזילת השפעה, וכביכול התשת כח שלמעלה. רמז לדבר, אין פשע אין שפע. וכך הנהגה בלא ברכה גזל. על כן רמז להם משה הרגו וכו' ולתת עליהם ברכה. הרי שלושת אלו בפרט היו בחטא עגל עריות גזל ל שון הרע, וכן עג"ל ראשי תיבות שלושת אלה. וזהו רמזו רבותינו ז"ל (סנהדרין קב, א) אין לך כל חטא וחטא שאין בו מפקודת עגל, כי כל החוטא הוא מהרוב או מהמיעוט או מהכל.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר שמות – פרשת
ויקהל ופקודי תורה אור אות ב'**

**"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" – הכא כתיב "בני
ישראל", ובציווי מלאכת המשכן כתיב "מאת כל איש", ומה
זה "קחו מאתכם" – וכתב הזוהר שציווי מלאכת המשכן
מפי הקב"ה למשה, דהיינו ויקחו לי תרומה, זה היה קודם
שעשו העגל, ואז אמר הקב"ה מאת כל איש תקחו תרומה
אפילו מערב רב – אבל ציווי משה לישראל היה לאחר מעשה
העגל במחרת של יום כיפור, וקלקול העגל היה על ידי הערב**

רב, על כן ויקהל משה עדת בני ישראל דוקא, ואמר קחו מאתכם דוקא ולא מערב רב

דרוש ויקהל. ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' (שמות לה, א). קשה, מאי שנא הכא כתיב בני ישראל, ובציווי מלאכת המשכן כתיב שמות כה, ב), מאת כל איש. הזוהר (ח"ב קצה, א) הקשה קושיא זו. ועוד מה זה קחו מאתכם (שמות לה, ה). וכתב שציווי מלאכת המשכן מפי הקב"ה למשה, דהיינו ויקחו לי תרומה, זה היה קודם שעשו העגל, ואז אמר הקב"ה מאת כל איש תקחו תרומה אפילו מערב רב. אבל ציווי משה לישראל היה לאחר מעשה העגל במחרת של יום כיפור, וקלקול העגל היה על ידי הערב רב, על כן ויקהל משה עדת בני ישראל דוקא, ואמר קחו מאתכם דוקא ולא מערב רב, עיין שם. אבל רש"י מנגד דבריו בפרשת כי תשא בפסוק (שמות לא, יח) ויתן אל משה ככלותו עיין שם, וכן הוא בתנחומא בפרשת תרומה (פ"ח). ובאמת תמיהה גדולה על רש"י במה שרוצה שם להוכיח דאין מוקדם ומאוחר כו', ומוכיח דהא לא צוה משה רק ממחרת יום כיפור זהו אמת, אבל מנא ליה דציווי הקב"ה למשה לא היה קודם העגל, וכן הוא דעת הזוהר.

ספר השל"ה הקדוש – ספר במדבר דברים – במדבר נשא בהעלותך תורה אור אות י"ג

ישראל סמכו את ידיהם על הלויים, והם היו מכפרים על עון העגל שעשו ישראל – נמצא קדושת הלויים היא גורמת להיות ישראל קדושים – הלויים הם שלוחים של ישראל, ושליח של אדם כמותו – הרי יתבאר בכאן מחנה ישראל, ישראל קדושים הם ונטהרו מעון העגל, ונסמך אחר כך לטהרת העגל פרשת פסח שני – הנה ישראל כשעשו העגל המירו את כבודו בתבנית שור, מכח ערב רב שהסיתו אותם, שעבדו מתחלה מזל טלה, וכשראו שנלקה בחרו במזל של אחריו, על כן בא מצות פסח שני באייר, שהוא על סדר חדשים במזל שור, כי הפסח מורה על בטול כחות המזלות,

ומורה בפרטות על ביטול מזל טלה, שהוא הראשון היותר גבוה, והך הכפתור וירעשו הסיפים – ואלה הרשעים הערב רב שוטים היו, ולא היו מבינים אם הראשון נלקה מכל שכן הבא אחריו

היא נגד מחנה ישראל. כי רמז הכתוב קח את הלוי מתוך בני ישראל, כי הלוי נתנו כפרה תחתיהם, על כן סמכו ישראל את ידיהם על הלויים. והם היו מכפרים על עון העגל שעשו ישראל, כמו שהביא רש"י בשם רבי משה הדרשן. נמצא קדושת הלויים היא גורמת להיות ישראל קדושים. על כן הוזכרו ישראל בפסוק ואתנה את הלויים נתונים וגו' (במדבר ח, יט) חמש פעמים, נגד חמשה חומשי תורה כמו שפירש רש"י. ומהם נמשך חמש מדריגות הנשמה שזכרתי בפרשת נשא, נפש רוח נשמה חיה יחידה. והלויים הם שלוחים של ישראל, ושליח של אדם כמותו. הרי יתבאר בכאן מחנה ישראל, ישראל קדושים הם ונטהרו מעון העגל, ונסמך אחר כך לטהרת העגל פרשת פסח שני. הנה ישראל כשעשו העגל המירו את כבודו בתבנית שור, מכח ערב רב שהסיתו אותם, שעבדו מתחלה מזל טלה, וכשראו שנלקה בחרו במזל של אחריו, על כן בא מצות פסח שני באייר, שהוא על סדר חדשים במזל שור. כי הפסח מורה על בטול כחות המזלות כמבואר במקומו, ומורה בפרטות על ביטול מזל טלה, שהוא הראשון היותר גבוה, והך הכפתור וירעשו הסיפים (עמוס ט, ח), ואלה הרשעים הערב רב שוטים היו, ולא היו מבינים אם הראשון נלקה מכל שכן הבא אחריו.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר במדבר דברים –
פרשת חוקת תורה אור אות ב'**

**תורת יהו"ה, תורת אלהים, תורת אמת, תורת האדם – ד'
כתות ולהם ד' שמות – א' עם, ב' קהל, ג' עדה, ד' קהל ה' –
עם, השיווי במושכלות והם ערב רב, עם שיש תוספת
קדושה מה – קהל, למעלה מזה, אמרו רז"ל קהל גרים אקרי**

קהל, והם נכנסים למצות התורה וטעמיה – עדה, למעלה מהם עדה הקדושה השלימה יודעים שמו יתברך – קהל ה', סוד נשמה לנשמה חזרת הנשמה למקומה

נחזור לענין ד' אלה, תורת יהו"ה, תורת אלהים, תורת אמת, תורת האדם. ד' כתות ולהם ד' שמות. א' עם, ב' קהל, ג' עדה, ד' קהל ה'. עם, השיווי במושכלות והם ערב רב, עם שיש תוספת קדושה מה. קהל, למעלה מזה, אמרו רז"ל (יבמות נו, א), קהל גרים אקרי קהל, והם נכנסים למצות התורה וטעמיה. עדה, למעלה מהם עדה הקדושה השלימה יודעים שמו יתברך. קהל ה', סוד נשמה לנשמה חזרת הנשמה למקומה.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר במדבר דברים –
פרשת ואתחנן תורה אור אות א'**

הזמזומים הם מבירור חכמה לשון מחשבה, כמה דאת אמר כאשר זמם, ומאלו היה הערב רב, וכל מי שיש לו הרהור ומחשבות רעות הוא מהם

ובקונטרסי האר"י ז"ל מצאתי, יש לדעת למה בשבעה עממין ציוה הש"י לא תחיה כל נשמה, ובשעיר ועמון ומואב ציוה שלא להלחם. והענין כי שבעה עממין הם שבע קליפות, השבעה כלים שנשברו, ואז כבר יצא מהם כל הקדושה. אבל של שלוש ראשונות עדיין היה בהם קדושה, והם קני קניזי קדמוני, שהוא מה שנתברר מג' ראשונות. ולעתיד יגמור לצאת כל הקדושה מהם, ואז גם מהם לא נחיה כל נשמה. ואלו הג' הם שעיר ועמון ומואב. שעיר רמז לראשונה, כמה דאת אמר משעיר מלכין, מו א ב לשון אב' חכמה, עמון נועם בינה. ושעיר הוא אדום, והשבעה מלכים שמלכו שם אינם ממנו רק מלכו בארצו, לכן כתיב בכל אחד מהם שם ארצו כי לא היו מאדום. והזמזומים הם מבירור חכמה לשון מחשבה, כמה דאת אמר כאשר זמם, ומאלו היה הערב רב, וכל מי שיש לו הרהור ומחשבות רעות הוא מהם. סיחון לשון סיחים ועגלים, והוא קליפת

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רמט

חמור, והוא הערלה שעל הברית. ועוג הוא עור הפריעה המקיף הברית, וזהו עג עונה (תענית יט, א), והיא קליפה קשה במאוד, גם כי דקה היא יותר קרובה לקדושה.

ואלו הם שני מלכי האמורי שהוא היסוד, כמה דאת אמר שנים שלשה גרגרים בראש עמיר (ישעיה יז, ו). אשר בעבר הירדן, הירדן הוא יסוד הנוקבא, ולכן לא היה אפשר להלחם במ ולנצחם אלא משה רבינו ע"ה, שהוא עמודא דאמציעתא ומשתלשל בברית קודש, והוא שוברם ולקח הקדושה מהם. ולכן שני מלכי האמורי ראשי תיבות 'משה'. והשם יתברך אמר לו (דברים ב, לא), ראה החילותי 'תת' לפניך, שכפת השר שלו לפניו. וארץ ישראל היא הנוקבא, והירדן יסוד, וזהו שאמר (תהלים ג, ב), מציון מכלל יופי, פירוש שבה נכלל היופי שהוא יסוד הזכר הנקרא יופי, בסוד יפה תואר ויפה מראה. יוסף בגימטריא ציון. וזהו שאמר (דברים לא, יא), בבוא כל ישראל לשון ביאה ממש כו', עיין שם שהאריך. הרי ארץ ישראל מפנימיות הקדושה, ושבעה עממין אשר השרים אלהיהם וכל אלהי העמים אלילים כל שבעים אומות, על כן אסור להתחתן בהם כי הם מזוהמת הנחש טיפה סרוחה, וזו האומות שהם שורש פורה ראש, אסור להתחתן בהם אפילו בנרותן. ובא הציווי בכלל האומות לא תחנם, שלא לחון ולחמול על אחד מהם, כי הם אינם משורש החמלה והחנינה, רק מצד הקליפה הקשה אכזרים הם.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר במדבר דברים –
פרשת ואתחנן תורה אור אות ג'**

סוד גדול בפסוק "ויתעבר ה' בי למענכם" בשם המקובל מהר"ר חיים תלמיד מובהק של האר"י ז"ל, ויתעבר ה' בי וגו', בכל דור בא משה בסוד עיבור, לפי שהקב"ה לא היה רוצה לקבל הערב רב, ובזה לא היה מיתה ולא גלות לעולם, שנאמר "חרות על הלוחות" – והוא קבלם בחשבו כי טוב להכניסם בקדושה, ובפרט שהיו נוגעים לו קצת, כמו

**שנאמר "העם אשר אנכי בקרב", וכתוב "וכל העם אשר
ברגליך", ולזה רצה לתקנם – ואדרבה הם קלקלו לישראל –
וזהו שאמר "לך רד כי שחת עמך", נשחת לא נאמר אלא
שחת, שחת לישראל – ועתה רוב הדור מהם – ולזה הוצרך
לבוא משה בעיבור אחד לחמשים שנה, למי שהוא השורש
ישראל לתקנו שלא יטעוהו ערב רב**

גם יש סוד גדול רמזו בפסוק ויתעבר ה' בי למענכם, הנוגע גם כן לפרשה של מתנה טובה של תורה. וזהו הלשון אשר מצאתי כתוב בשם המקובל מהר"ר חיים תלמיד מובהק של האר"י ז"ל, ויתעבר ה' בי וגו', בכל דור בא משה בסוד עיבור, לפי שהקב"ה לא היה רוצה לקבל הערב רב, ובזה לא היה מיתה ולא גלות לעולם, שנאמר (שמות לב, טז), חרות על הלוחות. והוא קבלם בחשבו כי טוב להכניסם בקדושה, ובפרט שהיו נוגעים לו קצת, כמו שנאמר (במדבר יא, כא), העם אשר אנכי בקרב, וכתוב (שמות יא, ח), וכל העם אשר ברגליך, ולזה רצה לתקנם. ואדרבה הם קלקלו לישראל, וזהו שאמר (שמות לב, ז), לך רד כי שחת עמך, נשחת לא נאמר אלא שחת, שחת לישראל. ועתה רוב הדור מהם, ולזה הוצרך לבא משה בעיבור אחד לחמשים שנה, למי שהוא השורש ישראל לתקנו שלא יטעוהו ערב רב.

וקודם שחטאו ישראל היה משה בתכלית השלימות והיה משיג שער החמשים של נ' שערי בינה הגדול מכלם, וכשחטאו ישראל נעלם ממנו, וזהו שאמר לך רד, רצה לומר רד ממנין לך. וזה שאמרו רז"ל (ר"ה כא, ב), נ' שערי בינה נבראו בעולם, ונתנו למשה חסר אחד. פירוש, מעיקרא כלם נתנו לו, ואח"כ חסרהו אחד, וזהו שאמר (תהלים ח, ו), ותחסרהו מעט מאלהים, כי מעיקרא שלם היה, אלא שאחר כך חסרתו היותר מעט מאלהים שהוא אות א'. או פירושו שחסרתו הרבה ולא נשאר לו אלא מ"ט, כמו שכתוב בילקוט אל תקרי מעט אלא מ"ט, והמ"ט הם מעט מזער בערך שער החמשים שהוא גדול ונפלא מכלם. והנה להיות שכוונת משה היתה טובה, הש"י לא ימנע טוב להולכים בתמים, ובעת

תוסף רוחם יגועון לא יגרע מצדיק עינו, וזהו שאמר (דברים לז, א), ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו, נבו' נ' בו, ונכנס ה'נ' בשמו ונעשה נשמה, וידוע כי נשמה בבינה.

כמה תפילות התפלל משה שלא יבא בעיבור בכל דור ולא נענה, זהו שאמר משה "ויתעבר ה' בי למענכם", שאני בא בעיבור בכל דור בשבילכם, כי אתם גרמתם לי, והיה מדבר עם ערב רב – או ידבר עם ישראל ופירוש למענכם כדי לתקן אתכם

והנה כמה תפילות התפלל משה שלא יבא בעיבור בכל דור ולא נענה, וזהו שאמר משה (דברים ג, כו), ויתעבר ה' בי למענכם, שאני בא בעיבור בכל דור בשבילכם, כי אתם גרמתם לי, והיה מדבר עם ערב רב. או ידבר עם ישראל ופירוש למענכם כדי לתקן אתכם, ומלת 'בי' רומז ל"ב חדשים, שיש עיבור ל"ב חדשים, כענין רבה תוספאה (יבמות פ, ב). ולא שמע אלי, שלא קבל תפילתי בזה.

ויאמר ה' אלי רב לך, כי בתחלה היה רבן של נביאים, אך אח"כ בכל דור יצטרך לרב שיבא אליהו ז"ל וילמדוהו, ויתנוצץ בו הדור, ובתחלה יהיה כאלם לא יפתח פיו. ומצינו שאף באותו הזמן נתקיים בו קצת מזה, כמו שאמרו רז"ל לא אוכל עוד לצאת ולבוא בדברי תורה, מלמד שנסתמו ממנו מעיינות חכמה (סוטה יג, ב), והיה צריך ללמוד מיהושע. וזהו גם כן רב לך, כבר יש לך רב והוא יהושע. וזה נרמז בפסוק (דברים יח, יח), נביא א קים ל הם מ קרב אחיהם, ראשי תיבות אלם, ואח"כ ונתתי דברי בפיו שיהיו נובעים דברי מקרבנו, ואח"כ יעלה יותר שאצונו ואדבר עמו בגלוי. וזהו שנאמר (תהלים לט, ג), נאלמתי דומיה, דום י"ה, פירוש יה גזר עלי להיות אלם, החשתי מטוב, ואין טוב אלא תורה, וכאבי נעכר, הם היסורין שבאים עליו, וכמו שאמרו בספר הזוהר כי בתחלה משה יהיה שמ"ה ושממה.

"ויתן את רשעים קברו", פירוש שנכנסת ונקברת נפשו בסוד עיבור בגופות של הדורות הללו שהם כרשעים לגבי

דידיה – לכן "אחלק לו ברבים", רצה לומר שיקח שכר כנגד כולם, כיון שזיכה לכל הדורות – ובודאי שקול משה כנגד כל ישראל, כמו שאמרו רז"ל משה זכה וכו' זכות הרבים תלוי בו – "ואת עצומים יחלק", פירוש הוא יקבל חלקו מהקב"ה ממש, ושאר הצדיקים יקבלו על ידו, תחת אשר הערה למות נפשו בכל דור – ולזה כתיב "משה משה" בלי הפסק, לרמוז שבכל דור הוא בא – "ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא", שעל ידו נגמר לימחל חטא הדורות, וחטא אדם וחווה שהם רבים פירוש גדולים

וזהו שאמר הנה ישכיל עבדי (ישעיה נב, יג), הוא משה והוא משיח, כי שילה בנימטריא משה. ואמרו רז"ל (במ"ד יא, ג) כגואל ראשון כך גואל אחרון, וכן הדור שהולך הוא הדור שבא, וזהו שנאמר (מיכה ז, טו), כימי צאתך מארץ מצרים וגו', היה לו לומר אראך, או כימי צאתו, אלא רמז שאתה עצמך יצאת ממצרים, ואמר אראנו לומר שאתה הוא אותו הדור. ואמר הנה ישכיל וגו', כי המעלות יהיו בהדרגה, בתחלה ישכיל, ואחר כך ירום, ואח"כ ונשא, ואחר כך וגבה, ואח"כ מאד אותיות אדם, כי יהיה כמו אדם קודם חטאו, ואז יתוקן הכל וסוף המעשה בתחילת המחשבה, וזוהי היותר עליונה. והולך הפסוק ומגלה מה שיעבור עליו באלו הדורות, עד שבשביל כך ראוי לעלות לכל אותה מעלה. ואמר (ישעיה נב, יד), כאשר שממו עליך רבים כן משחת מאיש מראהו, מאיש זה משה, מראהו ותארו זה קירון אור פניו שקרן אז, אך באלו הדורות בא באחד העם, ועליו מדברת כל הפרשה. ואמר מי האמין וכו' זרוע ה' על מי נגלתה, פירוש אפשר שזהו שנגלה עליו זרוע ה', כמו שנאמר (דברים לז, יב), ולכל היד החזקה כו', ואמר ויתן את רשעים קברו, פירוש שנכנסת ונקברת נפשו בסוד עיבור בגופות של הדורות הללו שהם כרשעים לגבי דידיה. לכן אחלק לו ברבים, רצה לומר שיקח שכר כנגד כולם כיון שזיכה לכל הדורות. ובודאי שקול משה כנגד כל ישראל, וכמו שאמרו רז"ל (אבות ה, יח), משה זכה וכו' זכות הרבים תלוי בו. ואת עצומים יחלק, פירוש הוא יקבל חלקו מהקדוש ברוך הוא ממש, ושאר הצדיקים

יקבלו על ידו, תחת אשר הערה למות נפשו בכל דור. ולזה כתיב (שמות ג, ד) משה משה בלי הפסק, לרמוז שבכל דור הוא בא. ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא, שעל ידו נגמר לימחל חטא הדורות, וחטא אדם וחווה שהם רבים פירוש גדולים, עד כאן מצאתי.

"ויתעבר ה' בי למענכם", היו לאחר שחטאו ישראל, אז ומשה עלה אל האלהים שהיא הבינה, והשיג אף שער החמשים – ואף שכל ישראל היו במעלה גדולה, היה משה עולה עליהם – ואז היה משה באספקלריא המאירה, אור בהיר מאור הגנוז, מאחר שהשיג גם כן שער החמשים – על שזכה בקבלת תורה לכל נ' שערי בינה נתקיים שם הבל, כי משה גלגול הבל, וכבר לקח ה'ה' לשמו דהיינו משה, עתה עלה בהר הבוער באש עד ל"ב השמים, שהם ל"ב נתיבות חכמה מצד השפעתם לבינה – כי כשזכה לכל נ' שערי בינה ממילא קיבל השפעתו ל"ב נתיבות חכמה, הרי נשלם שם 'הבל', וגם ב'ה' הוסיף הארה בה' חומשי תורה – בהאר"י ז"ל, ב'עלותי ה'הרה ל'קחת ראשי תיבות הב"ל – והנה משה רבינו ע"ה עניו מכל אדם, לפי גדולתו ענותנותו – וכן היה הילל נשיא בישראל והיה עניו גדול, כי היה ענף ממשה רבינו ע"ה, לכך חי ק"ך שנה כמו משה רבינו ע"ה

והנה ויתעבר ה' בי למענכם היו לאחר שחטאו ישראל, אז ומשה עלה אל האלהים שהיא הבינה, והשיג אף שער החמשים. ואף שכל ישראל היו במעלה גדולה, היה משה עולה עליהם. וזהו סוד אנכי עומד בין ה' וביניכם, וכבר ידוע כי סוד אנכי בבינה, וכמו שאמר אנכי אגאל (רות ד, ד), והבינה היא היובל הדרור. ואז היה משה באספקלריא המאירה, אור בהיר מאור הגנוז, מאחר שהשיג גם כן שער החמשים. ובזה יובן מה שנאמר (דברים ה, ד), פנים בפנים דיבר ה' עמכם, משמע שלא היה הפסק ביניהם, ואיך אמר אנכי עומד בין ה' וביניכם. אלא משה רבינו ע"ה לא הוה הפסק, כי הוא לא היה מחיצה רק אור בהיר וזהיר. ועל שזכה בקבלת תורה לכל נ' שערי בינה נתקיים שם הבל, כי משה גלגול

הבל כנודע. וכבר לקח ה' לשמו דהיינו משה, עתה עלה בהר הבוער באש עד ל"ב השמים, שהם ל"ב נתיבות חכמה מצד השפעתם לבינה. כי כשזכה לכל נ' שערי בינה ממילא קיבל השפעתו ל"ב נתיבות חכמה, הרי נשלם שם 'הבל'. וגם ב'ה' הוסיף הארה בה' חומשי תורה. ומצאתי בקונטרסי האר"י ז"ל, ב עלותי ה הרה ל קחת ראשי תיבות הב"ל. והנה משה רבינו ע"ה עניו מכל אדם, לפי גדולתו ענותנותו. וכן היה הילל נשיא בישראל והיה עניו גדול, כי היה ענף ממושה רבינו ע"ה, לכך חי ק"ך שנה כמו משה רבינו ע"ה. ותמצא בע"ב שמות של ויסע ויבא ויט, שני שמות סמוכין מה"ש לל"ה הם אותיות מש"ה הל"ל. וכן בכאן נרמז ה הרה ל קחת ל וחזות ראשי תיבות הל"ל. וכן ל קחת ל חזות ה אבנים גם כן ראשי תיבות הל"ל. ושניהם לפי גדולתן ענותנותן. וזהו רמז על הארץ הראך את אשו הגדולה, במי נתקיים התורה שנתנה באש, במי שמשפיל את עצמו כארץ. וההר בוער באש עד לב השמים, ומשה עלה לשם וזכה ללב, ול"ב עם ה' חומשי תורה נשלם הבל הנתגלגל במשה.

"את הקול מתוך החושך וההר בוער באש", כמעט החושך והאש הם שני הפוכים – יש בזה סוד, כי האש שהוא שלהבת, 'שלהבת' אותיות 'הבל' 'שת' שהם מגולגלים במשה רבינו ע"ה, והחושך ירמוז על קין שהלך חשיכים – על פי הסוד של האר"י ז"ל, ענין אדם וחווה וקין והבל – אדם הוא מחכמה, ופירש 'חכמה' 'כח' 'מה', פירוש הנשמה וכח דזעיר הנקרא 'מה' בגימטריא 'אדם' – חווה היא מבינה אם כל חי – קין והבל הם מהדעת – הבל מצד החסדים, ה' ב"ל ל"ב נתיבות חכמה – וקין ה' גבורות שבו מצד הבינה, הנקרא קן ובית לחכמה ויש בה בחינת חכמה גם כן – ולזה ה"י שהיא מהחכמה היא בין שתי אותיות קן, וזהו סוד ודרור קן לה – וקין היה מצד חווה – קין בגימטריא ק"ס, אהי"ה דיודי"ן, לכן יש בקין 'ן' ארוכה רמז לנ' שערי בינה – 'הבל' ה' פעמים ל"ב בגימטריא 'קין', רק שקין מגולה והבל סתום, והם כלולים זה בזה – ('קרח' 'הבל' בגימטריא

מש"ה (– אך בקין גובר בחינת בינה ובהבל חכמה, ושניהם בסוד הדעת

והנה כתיב את הקול מתוך החשך וההר בוער באש (דברים ה, כ), וכמעט החשך והאש הם שני הפוכים. אבל נראה דיש בזה סוד, כי האש שהוא שלהבת, 'שלהבת' אותיות 'הבל' 'שת' שהם מגולגלים במשה רבינו ע"ה, והחושך ירמוז על קין שהלך חשיכים. ויתבאר זה על פי הסוד שמצאתי בקונטרס האר"י ז"ל, וזה לשונו, ענין אדם וחיה וקין והבל. אדם הוא מחכמה, ופירש 'חכמה' 'כח' 'מה', פירוש הנשמה וכח דזעיר הנקרא 'מה' בנימטריא 'אדם'. חיה היא מבינה אם כל חי. קין והבל הם מהדעת. הבל מצד החסדים, ה' ב"ל ל"ב נתיבות חכמה. וקין ה' גבורות שבו מצד הבינה, הנקרא קן ובית לחכמה ויש בה בחינת חכמה גם כן, ולזה הי' שהיא מהחכמה היא בין שתי אותיות קן. וזהו סוד ודרור קן לה, [והק' דקן רבתין] פירוש דרור שהיא הבינה, יובל חרות קן לה שהיא קן לחכמה. וקין היה מצד חיה, וזה סוד (בראשית ד, א), ותאמר קניתי איש את ה', כלומר אני קניתי ולא אדם. ולזה היה בכור, משל לשפופרת שפיה צר וכו', טפת אדם שהוא הבל נכנס תחילה, ואח"כ הזריעה היא את קין, וכשיצאו יצא קין הראשון. קין בנימטריא ק"ס, אהי"ה דיודי"ן, ולכן יש בקין ין ארוכה רמז לנ' שערי בינה. 'הבל' ה' פעמים ל"ב בנימטריא 'קין', רק שקין מגולה והבל סתום, והם כלולים זה בזה. [הגהה, לעיל בפרשת קרח כתבתי, 'קרח' 'הבל' בנימטריא משה]. אך בקין גובר בחינת בינה ובהבל חכמה, ושניהם בסוד הדעת.

ספר השל"ה הקדוש – הגהות לספר בראשית –

וישב מקץ ויגש

האר"י כתב "לכו אל יוסף כל אשר יאמר אליכם תעשו", אמרו רז"ל כי יוסף מל אותם – סוד הדבר, אותם ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היו להביא להציל אותם ניצוצות של קרי של אדם הראשון, לכן

נידונו בעבודה לצרפם וללבנם. – ניצוצות אלו באו תחלה בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו כו' כענין אדם והיו משחיתים זרעם – אותם ניצוצות שהיו בני בניהם ואותם אשר יצאו בדור המבול, הנה אלה היו סוד אלו מצריים שמל יוסף והחזירם אל הקדושה בסוד ברית העליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי – וזהו "את העם העביר אותם לערים מקצה גבול מצרים" – כי אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל וטלטלם לצרפם וללבנם, ואלו הם הערב רב

ומצאתי בקונטרס האר"י שכתב וזה לשונו, לכו אל יוסף כל אשר יאמר אליכם תעשו וכו'. כבר הודעתוך מה שאמרו רבותינו ז"ל (ב"ר צא, ה) כי יוסף מל אותם. וסוד הדבר, דע כי הודעתוך שאותם ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היו להביא להציל אותם ניצוצות של קרי אדם הראשון. ולכן נידונו בעבודה לצרפם וללבנם. וגם הודעתוך כי ניצוצות אלו באו תחלה בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו כו' כענין אדם והיו משחיתים זרעם כנודע. והנה אותם ניצוצות שהיו בני בניהם והנה אותם אשר יצאו בדור המבול, הנה אלה היו סוד אלו מצריים שמל יוסף והחזירם אל הקדושה בסוד ברית העליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי. וזהו את העם העביר אותם לערים מקצה גבול מצרים כו', כי אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל וטלטלם לצרפם וללבנם, ואלו הם הערב רב, עכ"ל.

ספר השל"ה הקדוש – זוי העמודים – פרק ו'

מי הוא הגורם לזה – מה כתיב באהרן תורת אמת היתה בפיהו – תעלה על דעתך שאהרן עבד אלילים, והלא עיכב עד שיבוא משה – יש אומרים כדרך שנתכוון יעקב אבינו ויתנו אל יעקב כל אלהי נכר קיים יעקב התורה קודם שנתנה לבניו כך נתכוון אהרן – ואעפ"כ העלה עליו הכתוב כאלו עבד ע"ז – אם כן הרי לך לפניך שאהרן עשה מה שיעקב עשה – ועדיין לא שבנו מטעותינו מאחר שהגרים עשו העגל ואם כן חס ושלום להתרעם על מה שקבלו הגרים וכענין שפירש

רש"י גבי שחת עמך שחת העם לא נאמר אלא עמך ערב רב שקבלת מעצמך וגיירתם ולא נמלכת בי ואמרת שידבקו גרים אם כן לא יפה עשו שקבלו הגרים – שור בזכות אברהם כי למדו מאברהם לקבל גרים כמאמר רז"ל על נאספו עם אלקי אברהם ולא אלקי יצחק ויעקב, אלא אברהם שהיה ראש לכל הגרים והיה מגייר גרים כענין ואת הנפש אשר עשו בחרן, וזכות זה בא להם מאברהם, ומשום הכי קאמר שור בזכות אברהם – "אברהם ראש לגרים" – יצחק ראש לנמולים לח' ימים

והשתא שפיר דורש מאחר שראה הפסוק שפתח בשור שנעשה מתועבה והוקשה לו והא אין קטיגור נעשה סניגור על כן אמר מי הוא הגורם לזה, עז זה יעקב כמבואר בתנא דבי אליהו וילקוט הביאו פרשת כי תשא (רמז שצא פסוק וישב העם), מה כתיב באהרן תורת אמת היתה בפיחו, וכי תעלה על דעתך שאהרן עבד אלילים והלא עיכב עד שיבוא משה, ויש אומרים כדרך שנתכוון יעקב אבינו ויתנו אל יעקב כל אלהי נכר קיים יעקב התורה קודם שנתנה לבניו כך נתכוון אהרן, ואף על פי כן העלה עליו הכתוב כאלו עבד עבודה זרה וכו', ואם כן הרי לך לפניך שאהרן עשה מה שיעקב עשה, ולזה הטעם דורש המדרש עז בזכות יעקב הוא שעמדה לו שלא נחשב לו לעבירה ולכן מקריבין ממנו, ועדיין לא שבנו מטעותינו מאחר שהגרים עשו העגל ואם כן חס ושלום להתרעם על מה שקבלו הגרים וכענין שפירש רש"י גבי שחת עמך שחת העם לא נאמר אלא עמך ערב רב שקבלת מעצמך וגיירתם ולא נמלכת בי ואמרת שידבקו גרים אם כן לא יפה עשו שקבלו הגרים, ולכן מסיק שור בזכות אברהם כי למדו מאברהם לקבל גרים כמאמר רז"ל (סוכה מט, ב) על נאספו עם אלקי אברהם ולא אלקי יצחק ויעקב, אלא אברהם שהיה ראש לכל הגרים והיה מגייר גרים כענין ואת הנפש אשר עשו בחרן, וזכות זה בא להם מאברהם, ומשום הכי קאמר שור בזכות אברהם. ומה שדורש כשב בזכות יצחק כוונתו לפי דרשת רבי יצחק משפט אדם ומשפט בהמה שוין, אדם נמול לשימונה ימים, וזה היה זכותו של יצחק שנתן זמן

לקרבן כזמן שיש במילה ח' ימים, וידוע המדרש (חגיגה ג:) אברהם ראש לגרים, יצחק ראש לנמולים לח' ימים, אם כן זכותו גרם שזמן הקרבת הקרבן כזמן המילה.

❁ ספר דרך עץ חיים ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר דרך עץ חיים להרמח"ל זיע"א

בהבל פיהם של תינוקות העולם מתקיים, וזה כי התורה מתחלשת לפעמים, ולפעמים מתחזקת מתחלשת על בני האדם מפני החטאים, ובפרט הערב רב שבישראל, כמו שאמרו בתיקונים, והקדוש ברוך הוא עושה בסיס לתורה מזה ההבל שאין בו חטא ובו התורה מתחזקת, כי כבר הוא מוכן לזה להמשיך כח התורה – "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", והוא ממש "יסדת" – וזהו "למען צורריך", שהם הערב רב – "להשבית אויב", שהוא הסיטרא אחרא, "להשבית" ממש – ואמר "ומתנקם" והוא סוד הנחש שהוא נוקם ונוטר – וזהו סוד לנחש קצצו רגליו, שנאמר בו "על גחונך תלך", ולנקום זה הוא רודף אחר הרגלים שהוא ענין "ברכי דרבנן דשילהי", והן סוד הרגלים של מעלה התומכות לגוף, ובהן תלוי כח תמיכות התורה לחזיק אותה שלא תמוט, בסוד "ותומכיה מאושר"

ותדע בודאי בהבל פיהם של תינוקות העולם מתקיים, וזה כי התורה מתחלשת לפעמים, ולפעמים מתחזקת. מתחלשת על בני האדם מפני החטאים, ובפרט הערב רב שבישראל, כמו שאמרו בתיקונים, והקדוש ברוך הוא עושה בסיס לתורה מזה ההבל שאין בו חטא ובו התורה מתחזקת, כי כבר הוא מוכן לזה להמשיך כח התורה כנאמר למעלה.

וזוהו "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז" – והוא ממש "יסדת", וזהו "למען צורריך" – שהם הערב רב, "להשבית אויב" – שהוא הסיטרא אחרא, "להשבית" ממש. ואמר "ומתנקם" – והוא סוד הנחש שהוא נוקם ונוטר, וזהו סוד לנחש קצצו רגליו, שנאמר בו (בראשית ג יד): "על גחונך תלך" , ולנקום זה הוא רודף אחר הרגלים שהוא ענין (ברכות ו) "ברכי דרבנן דשילהי", והן סוד הרגלים של מעלה התומכות לגוף, ובהן תלוי כח תמיכות התורה לחזיק אותה שלא תמוט, בסוד (משלי ג יח): "ותומכיה מאושר".

נמצא שהנחש רודף אחר ענין זה שלא להניח סמך לתורה חס וחלילה, כי הנחש הוא שיקרא דלא קאי – אך התורה היא קושטא קאי, והוא היה רוצה להנקם מזה ולגרום לתורה חס וחלילה, שלא יהיה לה סמך בישראל, ותסתלק ותשכח מהם חס וחלילה – והבל פה התינוקות מתקן ממש תיקון זה, כי הם תלויים ממש באלו הרגלים העליונות הנקראות "תינוקות של בית רבן", והם סמכי קשוט בסוד קושטא קאי, וזהו "להשבית אויב ומתנקם"

נמצא, שהנחש רודף אחר ענין זה, שלא להניח סמך לתורה, חס וחלילה, כי הנחש הוא – שקרא דלא קאי, אך התורה היא – קושטא קאי, והוא היה רוצה להנקם מזה ולגרום לתורה חס וחלילה, שלא יהיה לה סמך בישראל, ותסתלק ותשכח מהם, חס וחלילה. והבל פה התינוקות מתקן ממש תיקון זה, כי הם תלויים ממש באלו הרגלים העליונות הנקראות "תינוקות של בית רבן", כמפורש בזהר, והם סמכי קשוט בסוד קושטא קאי, וזהו "להשבית אויב ומתנקם".

❁ ספר אדיר במרום ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'טה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר אדיר במרום ח"א – תניא אמר רבי
 שמעון

כמו שהיו"ד כוללת תלת קוצין, שהם סוד התלת גוונין של הקש"ת, כנגד זה יש ג' כסויים, שלהעבירם צריך מילה ופריעה ואטיפו דדמא – וסודם "עשו" ו"ישמעאל" ו"ערב רב", והם ממש מקבילות לג' אבות – עשו וישמעאל באים מיצחק ואברהם, וערב רב נתערב בזרעו של יעקב, כי כל זה תלוי במצות המילה – זהו סוד "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם"

ואפרש לך עתה ענין הכסויים האלה. כי הנה כמו שהיו"ד כוללת תלת קוצין, שהם סוד התלת גוונין של הקש"ת, כנגד זה יש ג' כסויים, שלהעבירם צריך מילה ופריעה ואטיפו דדמא. וסודם עשו וישמעאל וערב רב, והם ממש מקבילות לג' אבות. כי עשו וישמעאל באים מיצחק ואברהם, וערב רב נתערב בזרעו של יעקב, כי כל זה תלוי במצות המילה. וזהו סוד, ולכל בני ישראל היה אור במושבותם (שמות י, כג).

ענין המילה – כשאין ערלה מכסה, אז החסדים מתפשטים מן החזה ולמטה, והם ע' בסוד ע' נפש – וזהו ממש מקום הישוב, שהוא המקום שרחל מצויה שם – וזהו במושבותם – בהיות האור הזה מתפשט שם, אזי ישראל הם בגדולה – אך בשלוט הערלה נאמר, השיב אחור ימינו מפני אויב, ואז נשאר החושך והגלות – עד מתי אלהים יחרף צר, כנגד הערלה – ינאץ אויב שמך לנצח, כנגד הפריעה – למה תשיב ידך כו', כנגד אטיפו דדמא

וכבר נתבאר ענין המילה במקומו, כי כשאין ערלה מכסה, אז החסדים מתפשטים מן החזה ולמטה, והם ע' בסוד ע' נפש. וזהו ממש מקום הישוב, שהוא המקום שרחל מצויה שם, וזהו, במושבותם. ובהיות האור הזה מתפשט שם, אזי ישראל הם בגדולה. אך בשלוט הערלה נאמר, השיב אחור ימינו מפני אויב (איכה ב, ג), ואז נשאר החושך והגלות. וז"ש, עד מתי אלהים יחרף צר (תהלים עד, י), כנגד הערלה. ינאץ אויב שמך לנצח, כנגד הפריעה. למה תשיב ידך כו', כנגד אטיפו דדמא.

הספירות בסוד ש"ד דשד"י הם שמות של אלהים – ע"ז נאמר עד מתי אלהים יחרף צר – אלו הה' אותיות עצמן המה אותיות מנצפ"ך שסודם צ"ר – זה סוד ונחש עפ"ר לחמו ר"ל ע', נקודות אלהים – פ"ר מנצפ"ך – והערלה עצמה נקראת חרפ"ה, בסוד גלותי את חרפת מצרים מעליכם, וכן וחרפת עמו יסיר – נמצא שהצר מחרף

וזה כי כבר שמעת, היאך הספירות בסוד ש"ד דשד"י הם שמות של אלהים. ועל זה נאמר, עד מתי אלהים יחרף צר. כי אלו הה' אותיות עצמן המה אותיות מנצפ"ך שסודם צ"ר. וזה סוד, ונחש עפ"ר לחמו (ישעיה סה, כה), ר"ל, ע' – נקודות אלהים, פ"ר – מנצפ"ך. והערלה עצמה נקראת חרפ"ה, בסוד, גלותי את חרפת מצרים מעליכם (יהושע ה, ט), וכן, וחרפת עמו יסיר וכו' (ישעיה כה, ח). ונמצא שהצר מחרף.

יש עוד בחינת ישמעאל, שיש לו מילה ולא פריעה – נמצא שהוא מנאץ את השם שהוא סוד הי' הזאת, שנאמר בה אני

ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן – ועד שלא נפרעת היה נקרא שהאויב מנאץ השם, כי תראה כי פר"ע הוא בגי' שמ"י, והוא סוד פריעה, פרע י"ה – בהיות ישמעאל (נ"א ישראל) בסוד נצח, ועשו בסוד הוד, אמר ינאץ אויב שמך לנצ"ח

ויש עוד בחינת ישמעאל, שיש לו מילה ולא פריעה. ונמצא שהוא מנאץ את השם שהוא סוד ה' הזאת, שנאמר בה, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (ישעיה מב, ח). ועד שלא נפרעת היה נקרא שהאויב מנאץ השם, כי תראה כי פר"ע הוא בגי' שמ"י, והוא סוד פריעה – פרע י"ה. ובהיות ישמעאל [נ"א, ישראל] בסוד נצח, ועשו בסוד הוד, אמר, ינאץ אויב שמך לנצ"ח.

אך הנה עוד יש הערב רב שבעבורם גם כן אין החסדים האלו מאירים לישראל, ועליהם אמר למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה – והוא גם כן מה שכתוב השיב אחור ימינו, כי הם החסדים החוזרים לאחור, וחוזרים ממש אל החיק שהוא המקום שמשם היו מתגלים – בזרוע יש ב' בחינות, בחינת יד ובחינת יד ימין – כי היד הוא סוד הי"ד פרקים שהם שייך לימין ולשמאל – ויש בחינת ה' אצבעות, שהם סוד ה' חסדים – י"ד הוא סוד כל השבטים, כי י"ב שבטים הם, ולוי מתחלק לב' כהן ולוי, הרי י"ד – ובסוד ה' חסדים נעשים ע', דהיינו ה' פעמים י"ד, והוא סוד הע' חסדים שאמרנו שמתגלים – וכל זה צריך להיות שב אחור מפני הערב רב

אך הנה עוד יש הערב רב שבעבורם גם כן אין החסדים האלו מאירים לישראל, ועליהם אמר, למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה (תהלים עד, יא). והוא גם כן מ"ש, השיב אחור ימינו, כי הם החסדים החוזרים לאחור, וחוזרים ממש אל החיק שהוא המקום שמשם היו מתגלים. והנה בזרוע יש ב' בחינות, בחינת יד ובחינת יד ימין. פירוש – כי היד הוא סוד הי"ד פרקים שהם שייך לימין ולשמאל. ויש בחינת ה' אצבעות, שהם

סוד הה' חסדים. והנה י"ד הוא סוד כל השבטים. כי הלא י"ב שבטים הם, ולוי מתחלק לב' כהן ולוי, הרי י"ד. ובסוד הה' חסדים נעשים ע', דהיינו ה' פעמים י"ד, והוא סוד הע' חסדים שאמרנו שמתגלים. וכל זה צריך להיות שב אחור מפני הערב רב.

**בשוב אלה החסדים לאחור, נאמר בז"א כביכול תשש כחו
כנקבה שהוא ממש סוד אחור, בסוד אחור וקדם צרתני –
שלא נשאר רק בחינת הנוקבא שזה סוד אחור באחור – אך
כשחוזרים החסדים להאיר, הנה אפילו הגבורות מאירות
בבחינת זכר וגורמות הישועה, כי הם הישועות, בסוד כו"ס
ישועו"ת – וזהו סוד ואלהי"ם מלכי מקדם פועל ישועו"ת
בקרב הארץ**

ותדע גם כן שבשוב אלה החסדים לאחור, נאמר בז"א כביכול תשש כחו כנקבה (ברכות לב א) שהוא ממש סוד אחור, בסוד, אחור וקדם צרתני (תהלים קל"ט, ה). והיינו שלא נשאר רק בחינת הנוקבא שזה סוד אחור באחור. וכבר נתפרש דבר זה במקום אחר ואין פה מקום להאריך בזה. אך כשחוזרים החסדים להאיר, הנה אפילו הגבורות מאירות בבחינת זכר וגורמות הישועה, כי הם הישועות, בסוד, כו"ס ישועו"ת (תהלים קמ"ז יג), וזהו סוד, ואלהי"ם מלכי מקדם פועל ישועו"ת בקרב הארץ (תהלים ע"ב).

**ספר אדיר במרום ח"א – ומחצדי חקלא זעירין
אינון**

מפני החטאים אשר חטאו ישראל, ומה שגרמו למשה לחטוא בסלע, ועניני הערב רב וכל שאר קלקולים שהיו בעולם, הם גורמים סיתום הס"א – ונשמותיהם של צדיקים מתקנות בעד ישראל הרבה, כי הם סובלים חטאיהם, בסוד והוא מחולל מפשעינו – והם צריכים להיות במלחמה הזאת הנראית לפנינו ביניהם – ובאמת אינו אלא כנגד הס"א – ועל כן הנה רעיא מהימנא המשיך ההארה הזאת להם, והיתה

הולכת להעביר סיתום הרעה הנמשך, מאחר שאין תלמידי חכמים למטה לומדים לשם שמים כראוי, והם בתחלה היתה הארתם חזקה בסוד המגן, ולכן נצולו מן האבן, כי לא הוצרכו למחץ, ואז היה ממשיך המשך יותר גדול בסוד שית אבנין, שלבחינתם לא היה להם זה הכח

והנה כל אלה הדברים נראים כדברי קנטורים, אך הוא הדבר אשר דברתי לך, כי כח הארות הנמשכות בגבורה הם מעבירים סיתום הס"א. והוא סוד, הוכח לחכם ויאהבך (משלי ט, ח), והאמת כי מפני החטאים אשר חטאו ישראל, ומה שגרמו למשה לחטוא בסלע, ועניני הערב רב וכל שאר קלקולים שהיו בעולם, הם גורמים סיתום הס"א. ונשמותיהם של צדיקים מתקנות בעד ישראל הרבה, כי הם סובלים חטאיהם, בסוד, והוא מחולל מפשעינו (ישעיה נג, ה). והם צריכים להיות במלחמה הזאת הנראית לפנינו – ביניהם, ובאמת אינו אלא כנגד הס"א. ועל כן הנה רעיא מהימנא המשיך ההארה הזאת להם, והיתה הולכת להעביר סיתום הרעה הנמשך, מאחר שאין תלמידי חכמים למטה לומדים לשם שמים כראוי. והם בתחלה היתה הארתם חזקה בסוד המגן, ולכן נצולו מן האבן, כי לא הוצרכו למחץ. ואז היה ממשיך המשך יותר גדול בסוד שית אבנין, שלבחינתם לא היה להם זה הכח, וכל זה תבין עוד כאשר אפרש לך ענין הקירטא בס"ד.

ועוד החזירו ההמשכה אליו, להעביר הרע מה שמתאחז מפני חטאו בסלע ובסוד הערב רב – והבן היטב, כי כל אלה הם תיקונים גדולים שנתקנים תמיד למעלה על ידי הס' רבוא נשמתין דמתיתבא עילאה ומתיבתא דרקיע, וסודם שורש כל נשמות ישראל – כי כבר נתבאר במקומות רבים איך הנשמות הם כפולות – שיש חלק אחד עליון והוא עומד למעלה, וחלק אחד עומד למטה בתוך הגוף וסביבו, בסוד נר"ן ונשמה לנשמה – לכל משריין דנשמתין דמקננין עמד בדיוקנא דילך – בסוד הדיוקנא של הנשמה מתלבשות הנשמות האחרות לעשות התיקונים הצריכים להעשות עמהם – בסוד השרשים האלה עומדות כל הנשמות של

**ישראל בסוד ס' רבוא – אע"פ שלמטה נתפשטו הנשמות
לפרטות הרבה, אך בשרשם הם רק ס' רבוא – וכל נשמה
כשחוזרת למקומה, הולכת תחת השורש שלה ונכללת שם –
ואלה הס' רבוא הם נשרשים במתיבתא עילאה ובמתיבתא
תתאה – ובמתיבתא תתאה הם הקושיות והמלחמות,
ובמתיבתא עילאה אינו כן**

ועוד החזירו ההמשכה אליו, להעביר הרע מה שמתאחו מפני הטאו
בסלע ובסוד הערב רב. והבן היטב, כי כל אלה הם תיקונים גדולים
שנתקנים תמיד למעלה על ידי הס"ר נשמתין דמתיבתא עילאה
ומתיבתא דרקיע, וסודם שורש כל נשמות ישראל. והיינו כי כבר נתבאר
במקומות רבים איך הנשמות הם כפולות, והיינו שיש חלק אחד עליון
והוא עומד למעלה, וחלק אחד עומד למטה בתוך הגוף וסביבו, בסוד
נר"ן ונשמה לנשמה. וכן נאמר במאמר לקמן, לכל משריין דנשמתין
דמקננין עמך בדיוקנא דילך, ע"ש. כי בסוד הדיוקנא של הנשמה,
מתלבשות הנשמות האחרות לעשות התיקונים הצריכים להעשות
עמהם. והנה בסוד השרשים האלה עומדות כל הנשמות של ישראל
בסוד ס"ר, אע"פ שלמטה נתפשטו הנשמות לפרטות הרבה, אך בשרשם
הם רק ס"ר. וכל נשמה כשחוזרת למקומה, הולכת תחת השורש שלה
ונכללת שם. ואלה הס"ר הם נשרשים במתיבתא עילאה ובמתיבתא
תתאה. ובמתיבתא תתאה הם הקושיות והמלחמות. ובמתיבתא עילאה
אינו כן, כמ"ש בז"ח בפרשת יתרו.

ספר אדיר במרום ח"א – למגזר מלין דקשוט

**אודיעך כאן סוד גדול – כי הנה ודאי כל אחד נוטל חלקו
בתורה, ונמצא שסיני אינו נשלם אלא כשכל אחד בא לעולם
וגילה את חלקו – וא"כ מי שבא לעולם ולא נשתדל בתורה
לגלות חלקו, איך התורה נשלמת – אך האמת הוא, שעל זה
אמרו, שמשה הוא כבד פה וכבד לשון בגלות – והענין, כי
סיני הוא הפה – והיה ראוי שיהיה פתוח ברווחה, להוציא**

התורה בכל חלקיה – ומפני שבאו הערב רב וגרמו סיתום לתורה, גורמים במאסם אותה, למשה שלא יכול להוציא כל מה שהיה ראוי – ובאמת אינו מוציא אלא מעט – והוא סוד עתידה תורה שתשתכח מישראל – והנה כלל החלקים האלה נאמר בהם, הכל יהא מונח עד שיבא אליהו, כי ישלים הוא בעד הכל, ואז מיד משה יפתח פיו ברווחה, ויצאו כל האורות לאכול לשבעה

ואודיעך בכאן סוד גדול. כי הנה ודאי כל אחד נוטל חלקו בתורה, ונמצא שסיני אינו נשלם אלא כשכל אחד בא לעולם וגילה את חלקו. וא"כ מי שבא לעולם ולא נשתדל בתורה לגלות חלקו, איך התורה נשלמת. אך האמת הוא, שעל זה אמרו, שמשה הוא כבד פה וכבד לשון בגלות. והענין, כי סיני הוא הפה כנ"ל. והיה ראוי שיהיה פתוח ברווחה, להוציא התורה בכל חלקיה, ומפני שבאו הערב רב וגרמו סיתום לתורה, גורמים במאסם אותה, למשה שלא יכול להוציא כל מה שהיה ראוי. ובאמת אינו מוציא אלא מעט, והוא סוד, עתידה תורה שתשתכח מישראל (שבת קלח ב). והנה כלל החלקים האלה נאמר בהם, הכל יהא מונח עד שיבא אליהו (ב"מ לז א), כי ישלים הוא בעד הכל. ואז מיד משה יפתח פיו ברווחה, ויצאו כל האורות לאכול לשבעה.

ספר אדיר במרום ה"ב – מאמר ביאור ז'

מלכין

כיון ששלטו החושים, הלכו בני האדם אחר החומריות, שהוא מה שרואים בעיניהם – לכן לא חששו על דברי העוה"ב ועל עניני הקדושה, שאין טובה מורגש ונראה – ואז נאמר "היו צריה לראש", שהם הערב רב, שנאמר בהם "הם הגבורים אשר מעולם", כי הם מושלים בכח, שהם בעלי זרוע, מפני העושר שיש להם – ואז נאמר "ואיש זרוע לו הארץ" – וכל זה הוא מפני החושך השולט בעוה"ז – זה סוד "סערות תימן", שבעבורם אין אדם רואה אלא הדברים

**החומריים כנ"ל – "וחתו גיבוריך תימן", ואלה הם הגבורים
שעתידים להיות חיתים לעתיד לבוא, בסוד עליונים למטה
ותחתונים למעלה – והנה המלכות היא נתנה להם מקום כל
זמן המצאם – זה סוד משגיא לגוים – וזהו רשע שהשעה
משחקת לו – וזהו "מארץ התימני" – מלכות הנותנת
שליטה לזה התימן, שאז הוא זמן שנאמר בו בושו והכלמו
וחפו ראשם**

והנה אמר כאן, מארץ התימני, וה"ם גדול. כי הנה כתוב (עובדיה ט)
וחתו גיבוריך תימן, וכן (זכריה ט, יד) ה' אלקים בשופר יתקע והלך
בסערות תימן. הנה כיון ששלטו החושים, הלכו בני האדם אחר
החומריות, שהוא מה שרואים בעיניהם. ולכן לא חששו על דברי העה"ב,
ועל עניני הקדושה, שאין טובה מורגש ונראה. ואז נאמר (איכה א, ה) היו
צריה לראש, שהם הערב רב, שנאמר בהם (בראשית ו, ד) הם הגבורים
אשר מעולם, כי הם מושלים בכח, שהם בעלי זרוע, מפני העושר שיש
להם. ואז נאמר (איוב כב, ח) ואיש זרוע לו הארץ. וכל זה הוא מפני
החשך השולט בעה"ז. וז"ם סערות תימן, שבעבורם אין אדם רואה אלא
הדברים החומריים כנ"ל. ואלה הם הגבורים שעתידים להיות חיתים
לע"ל, בסוד (ב"ב י ע"ב) עליונים למטה ותחתונים למעלה. והנה המלכות
היא נתנה להם מקום כל זמן המצאם, וזה סוד (איוב יב, כג) משגיא
לגוים, וזהו (ברכות ז ע"ב) רשע שהשעה משחקת לו, כמבואר במקומו.
וזהו מארץ התימני – מלכות הנותנת שליטה לזה התימן, שאז הוא זמן
שנאמר בו (ירמיה יד, ג) בושו והכלמו וחפו ראשם.

**אבל אח"כ נאמר "וארץ רפאים תפיל", כי איננה עוד
משחקת לו, אלא אדרבא, משיבה גמולו בראשו – והנה
באותו הזמן נתחברו אי' ונוק' ביחד, ואז לא תצטרך עוד נוק'
להראות פנים לרשע, אלא תתעורר הדיקנא העליונה, ומיד
יעביר חושך זה – ואז נאמר ונגלה כבוד ה' וכו' – ולכן לא
ירדפו עוד בני האדם אחר הבלי העולם, אלא אחר אמת –
וזהו "ה' אלקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן", "אדני**

**יקוק", נוק' ואי', בשופר יתקע, בדיקנא עילאה, ומיד, והלך
בסערות תימן, להעבירם מן העולם – וישאר הכל אור בלא
חושך בגילוי, ויתדבקו בני האדם בחכמה ובקדושה, ולא
בחושים ובחמירותם – ועל כן ונבאו בניכם ובנותיכם**

אבל אח"כ נאמר (ישעיה כו, יט) וארץ רפאים תפיל, כי איננה עוד משחקת לו, אלא אדרבא, משיבה גמולו בראשו. והנה באותו הזמן נתחברו אי' ונוק' ביחד. ואז לא תצטרך עוד נוק' להראות פנים לרשע, אלא תתעורר הדיקנא העליונה, ומיד יעביר חשך זה. ואז נאמר (ישעיה מ, ה) ונגלה כבוד ה' וכו'. ולכן לא ירדפו עוד בני האדם אחר הבלו העולם, אלא אחר אמת. וזהו (זכריה ט, יד) אדני יקוק – נוק' ואי', בשופר יתקע – בדיקנא עילאה. ומיד, והלך בסערות תימן – להעבירם מן העולם. וישאר הכל אור בלא חשך בגילוי, ויתדבקו בני האדם בחכמה ובקדושה, ולא בחושים ובחמירותם. ועל כן (יואל ג, א) ונבאו בניכם ובנותיכם וכו'.

ספר תיקונים חדשים
לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
ר'בי מ'שה ה'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר תיקונים חדשים – הקדמה

כמה אלקים אינן דמתפרשאן דרגא בתר דרגא, ומתמן מתאחדין זינין מסאבין לתתא, אבל בזמנא דסליק שרשא לעילא לגבי ההוא מקורא דכלא דמתמן נפקין, כדין כלהו מסאבין מתברן משלשליהון – ורזא דא רומה על השמים אלקים, על השמים ודאי, דא בינה אלקים חיים – ורזא ה' רמה ידך, יד שמאלא, כדין בל יחזיון – בההוא זמנא וארץ רפאים תפיל – ורזא דא ערב רב אמרו אלה אלהיך ישראל, לאפרשא אל"ה ממ"י – וכדין מתמן מתתקפן אלקים

**אחרים, מגו אלקים דקדושה – ורזא דא קום עשה לנו
אלקים אשר ילכו לפנינו, לפנינו דייקא ולא דיסתלקון לעילא
לגבי אי', דאי' איהי מארא דדינא – ובזמנא דאלקים דלתתא
סליק לגבה, אתקשר כלא בקדושה עלאה, ואלקים אחרים
מתברן כמה דאתמר**

הכא תלת ממי"ן ואינון ק"כ, בהו אתכלילו י"ב שבטין ארבע לחד. ורזא
דמלה [אצ"ל – דכלא] תלת הוי"ן עלאין דנחתן מלעילא, והכי אתפרשו
בי"ב אתוון. ובאלין ק"כ יתבסמון ק"כ צירופין דאלקים. וכמה אלקים
אחרין יתברון בההוא זמנא. ורזא דא (תהלים נו ו) רומה על השמים
אלקים על כל הארץ כבודו הכא רזא סתים, דכמה אלקים אינון
דמתפרשאן דרגא בתר דרגא, ומתמן מתאחדין זינין מסאבין לתתא, אבל
בזמנא דסליק שרשא לעילא לגבי ההוא מקורא דכלא דמתמן נפקין,
כדין כלהו מסאבין מתברן משלשליהון. ורזא דא רומה על השמים
אלקים, על השמים ודאי, דא בינה אלקים חיים. ורזא ה' רמה ידך
(ישעיה כו יא) יד שמאלא, כדין בל יחזיון. בההוא זמנא וארץ רפאים
תפיל (שם שם יט). ורזא דא ערב רב אמרו אלה אלהיך ישראל (שמות
לב ד) לאפרשא אל"ה ממ". וכדין מתמן מתתקפן אלקים אחרים מגו
אלקים דקדושה. ורזא דא קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו (שם
שם א) לפנינו דייקא ולא דיסתלקון לעילא לגבי אי'. דאי' איהי מארא
דדינא, ובזמנא דאלקים דלתתא סליק לגבה, אתקשר כלא בקדושה
עלאה, ואלקים אחרים מתברן כמה דאתמר.

**כדין על כל הארץ כבודך, בגין דארץ רפאים תפיל דאינון ערב
רב, דכדין יתעברון מעלמא ויפלו בגיהנם – ורזא דמלה
תהומות יכסיומו, לאתמשכא זינא בתר זיניה – לבתר, רע
יתעבר מעלמא, וטוב אשתאר – כדין על כל הארץ כבודך –
דבזמנא אחרא כי קללת אלקים תלוי – ועשו באלקים אלון
אתתקף ודאי – וד' אלקים ואתוון דלהון איהו השט"ן ודא
עשו – ולקבליה משיח דאיהו נחש, דאתמר ביה ועם עקש
תתפתל, דנחש איהו עקלתון, ומשיח לקבליה אצטריך**

**למיהך אבתריה, לאעקרא ליה מכלא – וכד דא יתעבר
מעלמא, כדין על כל הארץ כבודך**

כדין על כל הארץ כבודך, בגין דארץ רפאים תפיל דאינון ערב רב, דכדין יתעברון מעלמא ויפלון בגיהנם. ורזא דמלה תהומות יכסומו (שם טו ה) לאתמשכא זינא בתר זיניה. לבתר רע יתעבר מעלמא וטוב אשתאר, כדין על כל הארץ כבודך. דבזמנא אחרא כי קללת אלקים תלוי (דברים כא כג). ועשו באלקים אלין אתתקף ודאי. וד' אלקים ואתוון דלהון איהו השט"ן ודא עשו. ולקבליה משיח דאיהו נחש, דאתמר ביה ועם עקש תפתל (תהלים יח כז) דנחש איהו עקלתון, ומשיח לקבליה אצטריך למיהך אבתריה לאעקרא ליה מכלא. וכד דא יתעבר מעלמא, כדין על כל הארץ כבודך.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא תמינאה

תרין משיחין לאתקנא תרין דרגין עץ החיים ועץ הדעת, דאתמר בהו ויצמח ה' אלקים וכו' ועץ החיים בתוך הגן, דא מב"ד – ועץ הדעת ט"ו דא מב"י, דקיימין בגו גנתא, כללא דכל ישראל – ובגין דלא אתתקנו מילין כדקא יאות, אתמר במב"י ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל ממנו – דלית לאתערא ליה, אלא עד דיתתקן כדקא חזי – ואימתי הוה מתתקן, אלא ביומא דשבתא – אי הוה אוריך אדם, דכדין הוה ההוא רע תב ואתהדר לטוב, ומב"י אשתזיב ממותא – דכדין אתמר ביה וירא אלקים את כל אשר עשה וכו' והנה טוב מאד, דא מות דאתהדר לטוב – אבל בגין דחב אדם אצטריך לאורכא עד יומא דקבילו ישראל אוריתא על טורא דסיני – בגין כך ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, דהא כדין אתהדר רע למיהוי טוב – עד לא אתתקן עץ הדעת לאתחברא בחיבורא חד בהדי עץ החיים, עץ החיים לא אשתכח ולא אתגליא בעלמא, דכתיב לשמור את דרך עץ החיים – אבל כיון דעץ הדעת אתתקן, תב עץ החיים לאתפשטא

ועוד תרין משיחין לאתקנא תרין דרגין עץ החיים ועץ הדעת. דאתמר בהו ויצמח ה' אלקים וכו' ועץ החיים בתוך הגן (בראשית ב ט) דא מב"ד. ועץ הדעת ט"ו דא מב"י. דקיימין בגו גנתא, כללא דכל ישראל. ובגין דלא אתתקנו מילין כדקא יאות, אתמר במב"י ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל ממנו (שם שם יז) דלית לאתערא ליה, אלא עד דיתתקן כדקא חזי. ואימתי הוה מתתקן. אלא ביומא דשבתא. אי הוה אוריך אדם, דכדין הוה ההוא רע תב ואתהדר לטוב, ומב"י אשתזיב ממותא. דכדין אתמר ביה וירא אלקים את כל אשר עשה וכו' והנה טוב מאד (שם א לא) דא מות דאתהדר לטוב. אבל בגין דחב אדם אצטריך לאורכא עד יומא דקבילו ישראל אוריתא על טורא דסיני. בג"כ ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, דהא כדין אתהדר רע למיהוי טוב. הה"ד היטיבו כל אשר דברו (דברים ה כה) היטיבו לאחרינא, אלא היטיבו דאהדרו רע לטוב. וכדין

אתיהיבת לון לוחות מסטרא דעץ החיים. דעד לא אתתקן עץ הדעת לאתחברא בחיבורא חד בהדי עץ החיים, עץ החיים לא אשתכח ולא אתגליא בעלמא, דכתיב לשמור את דרך עץ החיים. אבל כיון דעץ הדעת אתתקן, תב עץ החיים לאתפשטא.

לבתר תבו ערב רב לקלקלא מילין ואהדרו פגימו דעץ הדעת לאתריה – אימתי? אלא בשעתא דכתיב וירא העם כי בשש משה, באה שש – ודא זמנא דאתפגים על ידוי דאד"ק נמי – בגין כך מאי דהוי להו חרות, חירות אתנטיל מנייהו – ואתמר בהו אכן כאדם תמותון דא אד"ק – וכאחד השרים תפולו דא מב"י, חד מאינון תרין שרים – דבגין האי אצטריך ליה מותא, לאתקנא ההוא עץ הדעת דאתפגים – וכמה דצריך איהו מותא לאתקנא פגימו דא, הכי אינון אתמר בהו לבתר, במדבר הזה יתמו ושם ימותו – ומב"י נמי ביומא שתיתאה בתר פלגו דיומא אתחזיאת ליה מותא, לאתקנא תיקונא שלים – ומתמן ולהלאה יתחברון תרין אילנין כחדא למיהוי בשלימו חד

לבתר תבו ערב רב לקלקלא מילין ואהדרו פגימו דעץ הדעת לאתריה. אימתי. אלא בשעתא דכתיב וירא העם כי בשש משה (שמות לב א) באה שש. ודא זמנא דאתפגים על ידוי דאד"ק נמי. בג"כ מאי דהוי להו חרות, חירות, אתנטיל מנייהו. ואתמר בהו (תהלים כב ז) אכן כאדם תמותון דא אד"ק. וכאחד השרים תפולו דא מב"י, חד מאינון תרין שרים. דבגין האי אצטריך ליה מותא לאתקנא ההוא עץ הדעת דאתפגים. וכמה דצריך איהו מותא לאתקנא פגימו דא, הכי אינון אתמר בהו לבתר, במדבר הזה יתמו ושם ימותו (במדבר יד, לה). ומב"י נמי ביומא שתיתאה בתר פלגו דיומא אתחזיאת ליה מותא, לאתקנא תיקונא שלים. ומתמן ולהלאה יתחברון תרין אילנין כחדא למיהוי בשלימו חד:

ועב"ד אריכו דגלותא, ותיקונין דאתתקנו ביה, משיזבין ליה ממותא – וזכותא דמארי קבלה מתקפין ליה לההוא טוב לאתפרשא מגו רע בלא האי מותא – בגין כך והמשכילים

יזהירו כזוהר הרקיע וכו' בזמנא דאתמר ביה והיתה עת צרה וכו', כדין והמשכילים יזהירו לאתקפא בנהירו דילהון למיהב ליה חיין ודאי – כדין ותרא אותו כי טוב הוא ותחמול עליו ודאי – דבההיא שעתא אתמר ביה ותשם בסוף, בסוף יומיא – על שפת היאור, בזמנא דאתהדר חזיר מיער, חזיר מיאור – ותתצב אחותו מרחוק דא שכינתא – לדעת מה יעשה לו ודאי, כדין ותחמול עליו

ועב"ד אריכו דגלותא, ותיקונין דאתתקנו ביה, משיזבין ליה ממותא. וזכותא דמארי קבלה מתקפין ליה לההוא טוב לאתפרשא מגו רע בלא האי מותא. בג"כ והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע וכו' בזמנא דאתמר ביה והיתה עת צרה וכו' (דניאל יב א) כדין והמשכילים יזהירו לאתקפא בנהירו דילהון למיהב ליה חיין ודאי. כדין ותרא אותו כי טוב הוא ותחמול עליו ודאי. דבההיא שעתא אתמר ביה ותשם בסוף, בסוף יומיא. על שפת היאור, בזמנא דאתהדר חזיר מיער (תהלים פ יד) חזיר מיאור. ותתצב אחותו מרחוק דא שכינתא. לדעת מה יעשה לו ודאי, כדין ותחמול עליו.

בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתיהיבת להון לוחין מסטרא דעץ החיים, וכדין הות אורייתא בלא מחלוקת, ולבתר אתיהיב להו מסטרא דעץ הדעת ט"ו – וכדין אשתכח תמן ימינא ושמאלא, היתר ואיסור, כשר ופסול, טהור וטמא – דעץ החיים איהו כלל, תמן מתחברן ימינא ושמאלא בחיבורא חד – אבל עץ הדעת ט"ו איהו פרט, תמן אשתמודען מילין כל חד לסטריה – בגין כך דא מכשיר ודא פוסל, דא מטמא ודא מטהר, וכלא מההוא יובילא נפיק, דאתמר ביה אלו ואלו דברי אלקים חיים – ואע"ג דמתפרשן לתתא, לעילא כלא איהו חד – וכלא אוקמוה רבנן אל אחד נתנן פרנס אחד אמרון, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דביה ומשה היה רועה לדברא עלמין, ושכינתא מסטרא דא, כי רועה היא – וקב"ה איהו כללא דכלהו נהורין עלאין, דאתמר ביה גדול ה' ומהולל מאד – גדול מסטרא דימינא, ומהולל

מאד מסטרא דשמאלא, דתמן ניגונא דליואי, וכלא באן אתר אפקיד, אלא בעיר אלקינו דא שכינתא, בעיר אלקינו מסטרא דעד"א, בג"כ הר קדשו, דהא כמה דרגין מתפרשן בשכינתא, אבל חד נקודה טמירתא איהי דלא אתמשכת אלא למלכא, הר קדשו ודאי, ותמן יהיב כלא בחיבורא חדא, כמה דאיהו כליל כלל הכי

ועוד בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתיהיבת להון לוחין מסטרא דעין החיים. וכדין הות אוריתא בלא מחלוקת. ולבתר אתיהיב להו מסטרא דעין הדעת ט"ו. וכדין אשתבח תמן ימינא ושמאלא היתר ואיסור כשר ופסול טהור וטמא. דעין החיים איהו כלל, תמן מתחברן ימינא ושמאלא בחיבורא חד. אבל עין הדעת ט"ו איהו פרט, תמן אשתמודען מילין כל חד לסטריה. בג"כ דא מכשיר ודא פוסל דא מטמא ודא מטהר. וכלא מההוא יובילא נפיק, דאתמר ביה אלו ואלו דברי אלקים חיים (עירובין יג ע"ב). ואע"ג דמתפרשן לתתא, לעילא כלא איהו חד. וכלא אוקמוה רבנן (חגיגה ג ע"ב) אל אחד נתנן פרנס אחד אמרן, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דביה ומשה היה רועה (שמותג א) לדברא עלמין. ושכינתא מסטרא דא, כי רועה היא (בראשית כט ט). וקב"ה איהו כללא דכלהו נהורין עלאין, דאתמר ביה גדול ה' ומהולל מאד (תהלים מח ב). גדול מסטרא דימינא. ומהולל מאד מסטרא דשמאלא, דתמן ניגונא דליואי. וכלא באן אתר אפקיד. אלא בעיר אלקינו דא שכינתא, בעיר אלקינו מסטרא דעד"א. בג"כ הר קדשו. דהא כמה דרגין מתפרשן בשכינתא, אבל חד נקודה טמירתא איהי דלא אתמשכת אלא למלכא, הר קדשו ודאי. ותמן יהיב כלא בחיבורא חדא, כמה דאיהו כליל כלל הכי.

**לבתר מתמן אתפרשן מילין בפרט, כל חד לסטריה – על רזא
דא כתיב תדשא הארץ וכו' למינו – דהא תמן כל אינון חילין
דאזדרעו בכללא חד, תבין ומתפרשן לזינייהו, כל חד
באתריה כדקא יאות – דשא עשב וכו', אלין נשמתין
דצדיקיא, וכלהו בריין נמי**

לבתר מתמן אתפרשן מילין בפרט, כל חד לסטריה. על רזא דא כתיב
תדשא הארץ וכו' למינו (בראשית א יא) דהא תמן כל אינון חילין
דאזדרעו בכללא חד, תבין ומתפרשן לזינייהו, כל חד באתריה כדקא
יאות. דשא עשב וכו' אלין נשמתין דצדיקיא, וכלהו בריין נמי.

לבתר תוצא הארץ נפש חיה וכו' (שם שם כד) אלין מלאכיא ממנן
דאתמניאו על כל מילין דעלמא. וכלא לזיניה אתחזי ונפיק. ורבנן
אוקמוה כל דבור שיוצא מפי הקב"ה נעשה ממנו מלאך (חגיגה יד.).
ורזא דמלה בשעתא דנפיק דבור, מיד מלאך חד ודאי נפיק ואזדמן
לקבלא ליה, ואתמני עליה כדקא חזי. ומאן אתר נפק. אלא מההוא דבור
ודאי. דאית קול ואית דבור. קול לגו דלא אשתמע, ודיבור לבר
דאשתמע, ומניה נפקין מלאכין אלין דאתמר בהו גבורי כח עושי דברו
לשמוע בקול דברו (תהלים קג ב) ולא בקולו. דהא מהאי דבור נפקין
ומיניה נטלין. אבל ישראל, לשמוע בקולו ודאי, דמחיצתן לפניו ממלאכי
השרת (דברים רבה א י). דכתיב כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל
(במדבר כג כג).

**לזמנא דאתי כלא יתתקן, בזמנא דיתחברון תרין אלנין אלין
למהוי חד, דאתמר בהו והיו לאחדים בידך – וכיון דאלנין
אתחברו, כלהו ענפין הכי נמי מתחברן – בההוא זמנא כתיב
אפרים לא יקנא את יהודה וכו' – דהא ענפין בתר שרשין
אזלן, וכיון דאתחברו שרשין לעילא ותתא, מתחברן ענפין
נמי, דלית ס"א דאפרישת לון, דאתמר בה ונרגן מפריד אלוף
– מאי נרגן, אלא כד"א דברי נרגן כמתלהמים, וירגנו וכו' –
דהא ס"א לא אפרישת דרגין אלא מגו קטרוגא דילה,
דסלקת מאתרה מתתא לעילא – כדין מפריד אלוף דא אל"ף**

**ו, דו' דא קב"ה, וא' דא שכינתא, ורזא דמלה ו"א הא ז',
פירודא בין שית לשבע, מפריד אלוף ודאי**

ולזמנא דאתי כלא יתתקן, בזמנא דיתחברון תרין אלנין אלין למהוי חד, דאתמר בהו והיו לאחדים בידך (יחזקאל לו יז). וכיון דאלנין אתחברו כלהו ענפין הכי נמי מתחברין. בההוא זמנא כתיב אפרים לא יקנא את יהודה וכו' (ישעיה יא יג) דהא ענפין בתר שרשין אזלן, וכיון דאתחברו שרשין לעילא ותתא, מתחברן ענפין נמי. דלית ס"א דאפרישת לון, דאתמר בה ונרגן מפריד אלוף (משליטזכא). מאי נרגן. אלא כד"א (שם יח ח) דברי נרגן כמתלהמים, וירגנו וכו' (דברים א כז) דהא ס"א לא אפרישת דרגין אלא מגו קטרוגא דילה, דסלקת מאתרה מתתא לעילא. כדן מפריד אלוף דא אל"ף ו. דו' דא קב"ה וא' דא שכינתא. ורזא דמלה ו"א הא ז', פירודא בין שית לשבע, מפריד אלוף ודאי.

**ולזמנא דתתעבר ס"א מעלמא אתמר הלא מעתה קראת לי
אבי אלוף נעורי אתה – קראת לי אבי, דקב"ה קרי לשכינתא
ברתיה בקדמיתא, בזמנא דאתבניאת מיניה כדן אתמר בה
לו לבת – לבתר אלוף נעורי אתה, בזמנא דאתחבר בה, לו
לבית – כדן חטאת נעורי ופשעי אל תזכור, מאי נעורי. אלא
הכא רזא כד"א כי נשאתי חרפת נעורי, דישראל בזמנא דהוו
שראן לאתתקפא בגזעא קדישא לעלמא באבהן ותריסר
שבטין, מיד אתתקפת ס"א לקבליהו וגלו למצרים, וזמנא
דא איקרי נעורים להו ודאי**

ולזמנא דתתעבר ס"א מעלמא אתמר הלא מעתה קראת לי אבי אלוף נעורי אתה (ירמיה ג ד). קראת לי אבי, דקב"ה קרי לשכינתא ברתיה בקדמיתא, בזמנא דאתבניאת מיניה. כדן אתמר בה לו לבת (אסתר ב ז). לבתר אלוף נעורי אתה, בזמנא דאתחבר בה, לו לבית. כדן חטאת נעורי ופשעי אל תזכור (תהלים כה ז). מאי נעורי. אלא הכא רזא כד"א כי נשאתי חרפת נעורי (ירמיה לא יח). דישראל בזמנא דהוו שראן לאתתקפא בגזעא קדישא לעלמא באבהן ותריסר שבטין, מיד אתתקפת ס"א לקבליהו וגלו למצרים. וזמנא דא איקרי נעורים להו ודאי.

**אלמלא סבלו ישראל גלותא שלים, פורקנא נמי שלים הוה,
דלא הוה אבתריה גלותא – אבל כיון דלא יכילו למסבל
גלותא, ואצטריך לאתקצרא, לא נטלו כלהו קליפין כל דלהון
– ולבתר שלטו כל חד באתריה בד' מלכיות – ובשעתא דחבו
במדברא תבו ואתמסרו לאינון ד', במ' שנין דמדברא**

ות"ח דבהווא זמנא אתקשר במצרים קיטרא דמסאבותא, דכלהו ד'
קליפין אתקטרו תמן לשלטאה על ישראל. ולקבלייהו ת' שנין אתגזרו
עלייהו למיהוי בפולחנא. ולקבל דא ד' לשונות של גאולה, למפרק להו
מכלהו ד', פורקנא שלים. ואלמלא סבלו ישראל גלותא שלים, פורקנא
נמי שלים הוה, דלא הוה אבתריה גלותא. אבל כיון דלא יכילו למסבל
גלותא, ואצטריך לאתקצרא, לא נטלו כלהו קליפין כל דלהון. ולבתר
שלטו כל חד באתריה בד' מלכיות. ובשעתא דחבו במדברא תבו
ואתמסרו לאינון ד', במ' שנין דמדברא.

**מאן גרים לון דלא יכלו למסבל, אלא בגין דלא אתגזרו –
ואתמר בהו בה' בגדו כי בנים זרים ילדו, מסטרא דערלה
דאתמר בה לא יהיה בך אל זר, בך ממש דא ערלה – וכדין
מצרים דאיהי ערות הארץ שלטת עלייהו, ואשתעבידו
תחותה ותחות כלהו מסאבין דהוו מתקטרין בה**

אבל ת"ח מאן גרים לון דלא יכלו למסבל. אלא בגין דלא אתגזרו.
ואתמר בהו בה' בגדו כי בנים זרים ילדו (הושע ה ז) מסטרא דערלה.
דאתמר בה לא יהיה בך אל זר (תהלים פא י) בך ממש דא ערלה. וכדין
מצרים דאיהי ערות הארץ שלטת עלייהו, ואשתעבידו תחותה ותחות
כלהו מסאבין דהוו מתקטרין בה.

**כד בעא קב"ה לאפקא לון, יהיב להו דם פסח ודם מילה –
דם מילה לאשתיזבא מההיא ערלה קליפה קשיא – ודם
פסח לאתחברא בגו קדושתא דמאריהון – כדין כתיב גם את
בדם בריתך, לשכינתא אתמר, דאתפרקת בחילא דא –
שלחתי אסיריך, אליון ישראל – בג"כ משכו וקחו לכם –
משכו ידיכם מע"ז דא ערלה, לא יהיה בך אל זר – וקחו לכם**

**צאן של מצוה דם פסח ודאי – ועכ"ד כיון דלא אשתלים
גלותא, לא אתפרשת ס"א לגמרי – וכד תבו למחטי בעגל
ובמרגלים, תבו לאתמסרא בידייהו**

וכד בעא קב"ה לאפקא לון, יהיב להו דם פסח ודם מילה. דם מילה
לאשתזבא מההיא ערלה קליפה קשיא. ודם פסח לאתחברא בנו
קדושתא דמאריהון. כדון כתיב (זכריה ט יא) גם את בדם בריתך,
לשכינתא אתמר, דאתפרקת בחילא דא. שלחתי אסיריך, אלין ישראל.
בג"כ משכו וקחו לכם (שמות יב כא ומכילתא) משכו ידיכם מע"ז דא
ערלה, לא יהיה בך אל זר (תהלים פא י). וקחו לכם צאן של מצוה דם
פסח ודאי. ועכ"ד כיון דלא אשתלים גלותא, לא אתפרשת ס"א לגמרי.
וכד תבו למחטי בעגל ובמרגלים, תבו לאתמסרא בידייהו כמה דאתמר.

**כל מלכיות אליו, חילא משכין לגבייהו מההוא חילא דנטלו
בקדמיתא – ובג"כ למען תזכור את יום צאתך וכו', לאדכרא
תבירו קדמאה, דלא יתגאון לחרבא עלמא – ולזמנא דאתי,
כאשר שמע למצרים וכו', וכתוב כימי צאתך וכו', וכתוב הנה
ה' רוכב על עב קל ובא מצרים, לתברא שרשא, ויתברון ענפין
אבתריה**

אבל ת"ח כל מלכיות אליו, חילא משכין לגבייהו מההוא חילא דנטלו
בקדמיתא. ובג"כ למען תזכור את יום צאתך וכו' (דברים טז ג) לאדכרא
תבירו קדמאה, דלא יתגאון לחרבא עלמא. ולזמנא דאתי, כאשר שמע
למצרים וכו' (ישעיה כג ה) וכתוב כימי צאתך וכו' (מזכ"ה ז טז). וכתוב
הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים (ישעיה יט א) לתברא שרשא,
ויתברון ענפין אבתריה.

**במדברא ודאי משיכו ממצרים אתמשך אבתרייהו, והוה
אסחר להו – בג"כ אמרו תדיר נתנה ראש ונשובה מצרימה,
זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים – והכי כלא, דלא
אתפרשו מיניה לגמרי – וכיון דלא אתגזרו במדברא נמי,
כ"ש דאתתקפת עלייהו ס"א בחילא דמצרים ודאי – וכד
אתגזרו בידא דיהושע, אתמר היום גלותי את חרפת מצרים**

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רעט

**מעליכם ודאי, ודא חרפת נעורי, דחילא נטלו מאינן נעורים
כלהו מסאבין, ומתמן משכין חילא לשלטאה בזמנייהו –
ולזמנא דאתי וחרפת נעוריך לא תזכרי עוד, דכדין תתחדש
כנשר נעוריכי, בזמנא דיסתלק כל פגימו, וכל חילא יתנטיל
ממסאבותא, וכלא יתתקן, כדין חטאת נעורי, ופשעי דלבתר,
אל תזכור, אלא אלוף נעורי אתה**

אבל במדברא ודאי משיכו ממצרים אתמשך אבתרייהו, והוה אסחר להו.
בג"כ אמרו תדיר נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדבר יד ד). זכרנו את
הדגה אשר נאכל במצרים (שם יא ה). והכי כלא. דלא אתפרשו מיניה
לגמרי. וכיון דלא אתגזרו במדברא נמי, כ"ש דאתתקפת עלייהו ס"א
בחילא דמצרים ודאי. וכד אתגזרו בידא דיהושע אתמר היום גלותי את
חרפת מצרים מעליכם (יהושע ה ט) ודאי, ודא חרפת נעורי. דחילא נטלו
מאינן נעורים כלהו מסאבין, ומתמן משכין חילא לשלטאה בזמנייהו.
ולזמנא דאתי וחרפת נעוריך לא תזכרי עוד דכדין תתחדש כנשר נעוריכי
(תהלים קג ה) בזמנא דיסתלק כל פגימו, וכל חילא יתנטיל ממסאבותא,
וכלא יתתקן. כדין חטאת נעורי, ופשעי דלבתר, אל תזכור. אלא אלוף
נעורי אתה.

לזמנא דאתי כלא ודאי יתתקן, דכתיב ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך ה' ישמור וכו' – וכלא באינן תרין ידין דאתחברו למהוי חד, ורזא דמלה ה' צלך על יד ימינך, על ימינך לא כתיב, אלא על יד ימינך, דשמאלא אתחבר בימינא ואתעביד כלא חד – ודא מב"ד דכליל ביה מב"י בחיבורא חדא – וכדין כחדא יפקון מן גלותא, וכל ישראל אבתרייהו, וקב"ה על רישייהו, ה' צלך ודאי – כדין ה' ישמור צאתך, דלא יעכבון חייביא על ידייהו – ובואך דלא יעלון בהדייהו כזמנא אחרא, דכתיב וגם ערב רב עלה אתם – מעתה ועד עולם, דדא תיקונא שלים, דלאו כבקדמיתא דייתי גוג לקטרגא, אלא מעתה ועד עולם ודאי

ר' לזמנא דאתי כלא ודאי יתתקן, דכתיב ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך ה' ישמור וכו' (תהלים קכא ה) וכלא באינן תרין ידין דאתחברו למהוי חד, ורזא דמלה ה' צלך על יד ימינך, על ימינך לא כתיב, אלא על יד ימינך, דשמאלא אתחבר בימינא ואתעביד כלא חד. ודא מב"ד דכליל ביה מב"י בחיבורא חדא. וכדין כחדא יפקון מן גלותא, וכל ישראל אבתרייהו, וקב"ה על רישייהו, ה' צלך ודאי. כדין ה' ישמור צאתך, דלא יעכבון חייביא על ידייהו. ובואך דלא יעלון בהדייהו כזמנא אחרא, דכתיב וגם ערב רב עלה אתם (שמות יב לח). מעתה ועד עולם, דדא תיקונא שלים, דלאו כבקדמיתא דייתי גוג לקטרגא, אלא מעתה ועד עולם ודאי.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא תמניסר

ה', אליו ה' חומשי תורה מסטרא דבינה – ואית בינה ואית תבונה ודא ה"ה, ודא תורה ומשנה תורה – ועכ"ד לא מתפרשן דהא כלא חד – ו' אליו שית סדרי משנה, והכא לית אפרשותא דכלא גופא חד – ה' דא גמרא, ואית גמרא ירושלמית מסטרא דלאה, מסטרא דה' עלאה, וגמרא בבליית מסטרא דרחל, ה' תתא, ורזא דמלה ה"ה – וגמרא, גמר סוף פסוק, בה יתפסקון עמלקים מעלמא, דהשתא כתיב ויעבידו

**מצרים את בני ישראל בפרך, אליו ערב רב דנפקו ממצרים,
דגרמין להו לישראל לאשתעבדא בפולחנא קשיא, בחומר
בק"ו ובכל פלפולא דגמרא ודאי, אבל כד אליו יתפסקון
מעלמא, כלא בנייחא יהא**

ה', אליו ה' חומשי תורה מסטרא דבינה. ואית בינה ואית תבונה ודא
ה"ה, ודא תורה ומשנה תורה. ועב"ד לא מתפרשן דהא כלא חד. ו' אליו
שית סדרי משנה, והכא לית אפרשותא דכלא גופא חד. ה' דא גמרא.
ואית גמרא ירושלמית מסטרא דלאה, מסטרא דה' עלאה. וגמרא בבליית
מסטרא דרחל, ה' תתאה. ורזא דמלה ה"ה. וגמרא, גמר סוף פסוק. בה
יתפסקון עמלקים מעלמא דהשתא כתיב ויעבדו מצרים את בני ישראל
בפרך (שמות א יג) אליו ערב רב דנפקו ממצרים, דגרמין להו לישראל
לאשתעבדא בפולחנא קשיא, בחומר בק"ו ובכל פלפולא דגמרא ודאי.
אבל כד אליו יתפסקון מעלמא כלא בנייחא יהא.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא תמניא ועשרין

ולכל היד החזקה וכו', אליו תיקונין דאתקין להו משה
לישראל – ולכל היד החזקה מסטרא דנשמתא מסטרא דלגו,
ואתמר בה נר ה' נשמת אדם, נר יאקקויק"ק יאקלוקי"ם
יאקדונק"י, חופש כל חדרי בטן מסטרא דלגו ולגו קיימת –
עלה כתיב נעשה אדם בצלמנו, דא נשמתא דאתעבידת
בצולמא דלעילא ממש – אבל גופא כדמותינו ולא בדמותינו –
דלעילא לית צורה דגופא, אלא כדמותינו דיוקנא לפוס רזין
עלאין – ונשמתא מסטרא דילה בניס אתם לה' אלקיכם,
אליו בנין דשלטין בנכסי אבוהון, אליו דעיילין בלא בר,
דכמה נטורין ממנן קיימין על תרעין, וכד נשמתא סלקת
צריכין למסגד קמה, ואיהי אעלת לגו בכל אתר ולית דימחי
בידה, ורזא דא ולכל היד החזקה

ולכל היד החזקה וכו' אליו תיקונין דאתקין להו משה לישראל. ולכל
היד החזקה מסטרא דנשמתא מסטרא דלגו. ואתמר בה (משלי כ כז) נר

ה' נשמת אדם. נר יאקקויק"ק יאקלוקק"ם יאקדונק". חופש כל חרדי בטן מסטרא דלגו ולגו קיימת. עלה כתיב (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו דא נשמתא דאתעבדת בצולמא דלעילא ממש. אבל גופא כדמותינו ולא כדמותינו. דלעילא לית צורה דגופא, אלא כדמותינו דיוקנא לפום רזין עלאין. ונשמתא מסטרא דילה בניס אתם לה' אלקיכם (דברים יד א) אלין בנין דשלטין בנכסי אבוהון. אלין דעיילין בלא בר. דכמה נטורין ממנן קיימין על תרעין, וכד נשמתא סלקת צריכין למסגד קמה, ואיהי אעלת לגו בכל אתר ולית דימחי בידה. ורוא דא ולכל היד החזקה.

במתן תורה אתתקנת נשמתא בישראל, אבל גופא נמי אתתקן בהדה, דהא במצרים אתבר מאינון גופין כל רע, ובמתן תורה אתפרש מינייהו – ואתמר בהו ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן – כדין חרות על הלוחות, חירות – ואי לא חאבו בעגל חירות הוה להו ממש – כיון דחאבו תבת זוהמא, ועכ"ד לאו כבקדמיתא – במדבר הזה יתמו ושם ימותו, דהא תמן אצטריך לאתעברא זוהמא דלהון, בג"כ יתמו, אבל בג"כ ושם ימותו, עד דאסתלק זוהמא דא – ועל רזא דא כתיב וגם יד ה' היתה וכו' עד תומס, עד דאתהדר מת תם – ובהווא זמנא יתמו חטאים מן הארץ, כדין ורשעים עוד אינם

אבל בזמנא דגופא אתבר קמי נשמתא, אתמר בה להחיות רוח שפלים וכו' (ישעיה נז טו). ובמ"ת אתתקנת נשמתא בישראל, אבל גופא נמי אתתקן בהדה. דהא במצרים אתבר מאינון גופין כל רע. ובמ"ת אתפרש מינייהו ואתמר בהו ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן (שבת קמו.). כדין חרות על הלוחות (שמות לב, טז) חירות (תיקו"ז תי' נ"ו דף צא.). ואי לא חאבו בעגל חירות הוה להו ממש. כיון דחאבו תבת זוהמא, ועכ"ד לאו כבקדמיתא. ובשעתא דב"נ מית, נשמתא אסתלקת מגופא וס"א אתיין ושריין עליה ומסאבין ליה, עד דאתעכלת גו עפרא ואתדכי.

כדין יקומון לזמנא דאתי גופא ונשמתא כלא בקדושה בתיקונא שלים כדקא יאות.

והא אליהו נביאה מהימנא אתי פתח ואמר, ר' ר' כתיב יתמו חטאים מן הארץ (תהלים קדלה) לזמנא דאתי דאתמר ביה בלע המות לנצח (ישעיה כה ח) ודא מת דאתהדר תם. דער דס"א אתפשט בעלמא מותא אשתכחת בעלמא. כיון דהאי אתעבר ואסתלק, כדין מותא לא אשתכחת. בנ"כ בלע המות מסטרא דמות ודאי דאתהדר תם. כגונא דא במדבר הזה יתמו ושם ימותו (במדבר יד לה). דהא תמן אצטריך לאתעברא זוהמא דלהון, בנ"כ יתמו. אבל בנ"כ ושם ימותו, עד דאסתלק זוהמא דא. ועל רזא [דא] כתיב וגם יד ה' היתה וכו' עד תמם (דברים ב טו) עד דאתהדר מת תם. ובההוא זמנא יתמו חטאים מן הארץ, כדין ורשעים עוד אינם.

"יתמו חטאים" אלן ערב רב, דבכל דרא אשתכחן מינייהו, ומתעברן מגו עמא קדישא – דהא בקדמיתא לא יכילו ישראל לאתדכאה מינייהו כלא בזמנא חדא, ואתדכיין הכי זעיר בכל דרא – עלייהו כתיב וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם – דערב רב אינון דגרמו לישראל למעבד עגלא, ואינון נטלין עונשא דלהון בכל דרא, ואתעברן מגו עמא קדישא

ועוד, יתמו חטאים אלן ערב רב, דבכל דרא אשתכחן מינייהו, ומתעברן מגו עמא קדישא. דהא בקדמיתא לא יכילו ישראל לאתדכאה מינייהו כלא בזמנא חדא, ואתדכיין הכי זעיר בכל דרא. עלייהו כתיב וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם (שמות לב לד). דערב רב אינון דגרמו לישראל למעבד עגלא, ואינון נטלין עונשא. דלהון בכל דרא, ואתעברן מגו עמא קדישא.

מאי ביום פקדי? כל דרא אזדמן קמי מלכא עד לא ייתי לעלמא – והיינו דאוקמוה דור דור וחכמיו דור דור ודורשיו – כיון דאשתתלים דרא, תב קב"ה וקביל ליה בחושבנא ודאי – בההוא זמנא אעבר מההוא דרא אינון ערב רב דאתעריבו ביה – בגין כך ביום פקדי ופקדתי וכו' – דהא הכי בדר לון קב"ה בכל דרא לאעברא לון – ועל רזא דא כתיב ויניעם במדבר וכו'

עד תום כל הדור – ומלה סלקת לזמנה, וסלקת לזמנא דאתי
 – דהא במדברא דא ס"א בגלותא אנע לון לישראל עד
 דישתלים דרא דערב רב, דאתמר בהו קשים גרים לישראל
 כספחת, אלין גרים דגייר לון משה וגרמו כל האי בישא
 לישראל – ולזמנא דאתי יתמו חטאים אלין ערב רב – בההוא
 זמנא אין מקבלין גרים לימות המשיח, אלא גרים גרורים
 הם לקבלא עלייהו מרותא עלאה, ולאן לאתערבא בגו כללא
 קדישא

ואי תימא מאי ביום פקדי. אלא ת"ח כל דרא אודמן קמי מלכא עד לא
 ייתי לעלמא. והיינו דאוקמוה (סנהדרין לח ע"ב) דור דור וחכמי דור דור
 ודורשיו. כיון דאשתלים דרא, תב קב"ה וקביל ליה בחושבנא ודאי.
 בההוא זמנא אעבר מההוא דרא אינון ערב רב דאתעריבו ביה. בג"כ ביום
 פקדי ופקדתי וכו'. דהא הכי בדר לון קב"ה בכל דרא לאעברא לון. ועל
 רזא דא כתיב ויניעם במדבר וכו' עד תום כל הדור (במדבר לב יג). ומלה
 סלקת לזמנה, וסלקת לזמנא דאתי. דהא במדברא דא ס"א בגלותא אנע
 לון לישראל עד דישתלים דרא דערב רב, דאתמר בהו קשים גרים
 לישראל כספחת (יבמות מז ע"ב) אלין גרים דגייר לון משה וגרמו כל
 האי בישא לישראל. ולזמנא דאתי יתמו חטאים אלין ערב רב. בההוא
 זמנא אין מקבלין גרים לימות המשיח (יבמות כד ע"ב), אלא גרים גרורים
 הם לקבלא עלייהו מרותא עלאה, ולאן לאתערבא בגו כללא קדישא.

ערב רב בגינייהו בשרא לא אתתקן בגלותא, דאינון אמרו מי
 יאכילנו בשר, בשרא סומקא מסטרא דדינא דתמן תוקפא
 דמסאבותא, ואינון תאיבו ליה – ובשרא דא אלקים, דבגיניה
 אמרו קום עשה לנו אלקים – דחולקא דישראל הוי"ה
 קדישא, דכתיב כי חלק ה' עמו – ואינון קום עשה לנו
 אלקים, ודא עגל – אלקים וט"ו אתוון כגונא דא א' א"ל
 אל"ק אלק"י אלקי"ם – ותרין רזין דלהון, דא עגל ודאי –
 ובגינייהו אתמר בישראל "חשך משחור תארם" – דבגין
 דבההוא בשרא אתתקף ס"א, אצטריך לאתגרעא – ואלין
 אינון דאזלין בתר הנאין דעלמא, סטרא דבשר, ושבקין לה

לאורייתא – ולזמנא דאתי יתמו חטאים מן הארץ, כדין וראו כל בשר יחדיו – דהא בההוא זמנא והיה אור הלבנה כאור החמה, ואיהו לעילא ואיהו לתתא – והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, בהאי זוהר קדישא דבשרא יתוב לאתקדשא בקדושתא עלאה ולאנהרא כגונא דנשמתא ודאי

וערב רב בניייהו בשרא לא אתתקן בגלותא. דאינון אמרו מי יאכילנו בשר (שם יא ד) בשרא סומקא מסטרא דדינא דתמן תוקפא דמסאבותא, ואינון תאיבו ליה. ובשרא דא אלקים, דבניניה אמרו קום עשה לנו אלקים (שמות לב א). דחולקא דישראל הוי"ה קדישא, דכתיב כי חלק ה' עמו (דברים לב ט). ואינון קום עשה לנו אלקים. ודא עגל, אלקים וט"ו אתוון כגונא דא א' א"ל אל"ק אלקי"ם ותרין רזין דלהון, דא עגל ודאי. ובניייהו אתמר בישראל חשך משחור תארם (איכה ד ח). דבגין דבההוא בשרא אתתקף ס"א, אצטריך לאתגרעא. ואלין אינון דאזלין בתר הנאין דעלמא, סטרא דבשר, ושבקין לה לאורייתא. ולזמנא דאתי יתמו חטאים מן הארץ. כדין וראו כל בשר יחדיו (ישעיה מ ה). דהא בההוא זמנא והיה אור הלבנה כאור החמה (שם ל, כו), ואיהו לעילא ואיהו לתתא. והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, בהאי זוהר קדישא דבשרא יתוב לאתקדשא בקדושתא עלאה ולאנהרא כגונא דנשמתא ודאי.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא חמשין וחמש

ולכל היד החזקה דא תיקונא דחובא דקין – ולכל המורא הגדול תיקונא דחובא דאדם – בשעתא דחב אדם גרים לס"א לאתפשטא – כיון דחב קין גרים לה לשלטאה על סטר קדישא – לזמנא דאתי כלא יתתקן – ודא ולכל היד החזקה, לאהדרא סטר קדישא על תוקפיה, דלאו לאשתעבדא תחות סטר מסאבא – ולכל המורא הגדול, לאהדרא מילין לאתרייהו בתיקונא שלים

ולכל היד החזקה דא תיקונא דחובא דקין. ולכל המורא הגדול תיקונא דחובא דאדם. ת"ח בשעתא דחב אדם גרים לס"א לאתפשטא. כיון דחב קין גרים לה לשלטאה על סטר קדישא לזמנא דאתי כלא יתתקן. ודא ולכל היד החזקה, לאהדרא סטר קדישא על תוקפיה דלאו לאשתעבדא תחות סטר מסאבא. ולכל המורא הגדול, לאהדרא מילין לאתרייהו בתיקונא שלים.

עם זו יצרתי לי אלין ישראל, ורזא דא גוי אחד בארץ ודא "זו", ז' דא שכינתא, ו' דא צדיק – מגו יחודא דלהון נפקין ישראל – בגין כך תהלתי יספרו, לאתקנא לה לשכינתא – דהא בגין כך תיקונא דא להו אתמסר ולא לאחרא – וערב רב בזמנא דעבדו עגל, הא אתמר דאפרידו בין שש לשבע – כלא בגין למיהב תוקפא לאמהון חייבתא דא לילית שפחה בישא – ורזא דא אמלאה החרבה – ועגל דא ק"ב, כגונא דא מ"ו ל"ז י"ט – מסכה אלין ק"כ צירופין דאלקים וה' אתנוון דיליה, בגין דבכלא אתאחידו בהוי"ה ובאלקים

והא מטט' שרא רבא אתי פתח ואמר, ר' ר' (שם מג בא) עם זו יצרתי לי אלין ישראל. ורזא דא גוי אחד בארץ (שמואל-ב ז כג) ודא זו. ז' דא שכינתא, ו' דא צדיק. מגו יחודא דלהון נפקין ישראל בג"כ תהלתי יספרו, לאתקנא לה לשכינתא. דהא בג"כ תיקונא דא להו אתמסר ולא לאחרא. וערב רב בזמנא דעבדו עגל, הא אתמר דאפרידו בין שש לשבע (ת"ז תי י"ג כח ע"ב). כלא בגין למיהב תוקפא לאמהון חייבתא דא לילית שפחה

בישא. ורזא דא אמלאה החרבה (יחזקאל כו ב). ועגל דא ק"ב כגונא דא מ"ז ל"ז י"ט. מסכה אלין ק"כ צירופין דאלקים וה' אתוון דיליה. בגין דבכלא אתאחידו בהוי"ה ובאלקים.

**רזא עלאה ודאי לוחות אבן מסטרא דשכינתא ודא אלקים –
אבל אבן דא ב"ן דאזדמן לקבל תלת דשריין עליה, ואינון
עס"מ, ואלין אתוון דחקיקין בלוחיא – כיון דחאבו ערב רב
אעברו האי ב"ן מאתריה – במאי, אלא אינון באלקים
אתאחידו ודאי, ומתמן אתתקפו לאעברא האי ב"ן מאתריה,
ומאינון עס"מ נפק לבר ההוא ק"ב דאיהו קב חרובין, ודא
עגל – כדין אתוון פרחו מאינון לוחות, ולוחות אתברו – כדין
אתהדר חובא דאדם לאתריה, וגרמו לס"א לאתפשטא
בעלמא – כדין מותא דאתעברת, תבת, הה"ד אכן כאדם
תמותון**

אבל ת"ח רזא עלאה ודאי לוחות אבן מסטרא דשכינתא ודא אלקים.
אבל אבן דא ב"ן דאזדמן לקבל תלת דשריין עליה, ואינון עס"מ. ואלין
אתוון דחקיקין בלוחיא. כיון דחאבו ערב רב אעברו האי ב"ן מאתריה.
במאי. אלא אינון באלקים אתאחידו ודאי, ומתמן אתתקפו לאעברא האי
ב"ן מאתריה. ומאינון עס"מ נפק לבר ההוא ק"ב דאיהו קב חרובין (תענית
י). ודא עגל. כדין אתוון פרחו מאינון לוחות, ולוחות אתברו. כדין
אתהדר חובא דאדם לאתריה, וגרמו לס"א לאתפשטא בעלמא. כדין
מותא דאתעברת, תבת, הה"ד אכן כאדם תמותון (תהלים פב ז).

לבתר במרגלים תבו לאתקפא ס"א יתיר, וכדין חובא דקין אתהדר לאתריה, ואתר אתיהיב לס"א לשלטאה על קודשא – בההוא זמנא אתגזרת גזירה לאתחרבא בי מקדשא, והא אתמר ואינון במדברא מיתו, בגין דתמן יתדכון ממסאבותא דאתתקף עלייהו, ורזא דא במדבר הזה יתמו, תמים ודאי, אבל בגין כך ושם ימותו, דהא מותא תמן אצטריכת להו בגין לאתדכאה – ולזמנא דאתי כל אלין חובין יתתקנון כחדא – ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול ודאי – ועוד ולכל היד החזקה דא רזא דקרבא

לבתר במרגלים תבו לאתקפא ס"א יתיר וכדין חובא דקין אתהדר לאתריה, ואתר אתיהיב לס"א לשלטאה על קודשא. בההוא זמנא אתגזרת גזירה לאתחרבא בי מקדשא והא אתמר (תענית כט.). ואינון במדברא מיתו, בגין דתמן יתדכון ממסאבותא דאתתקף עלייהו. ורזא דא (במדבר יד לה) במדבר הזה יתמו, תמים ודאי. אבל בג"כ ושם ימותו, דהא מותא תמן אצטריכת להו בגין לאתדכאה. ולזמנא דאתי כל אלין חובין יתתקנון כחדא. ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול ודאי. ועוד ולכל היד החזקה דא רזא דקרבא.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא שבעין

בזמנא דנשמתא חדא מישראל נפקת למיתי לעלמא, בחיבורא דדו"ן נפקת ודאי – כגונא דא בשעתא דתבת לאסתלקא מעלמא, תבת לאתקשרא במקורא עלאה דילה, כדין תבין דו"ן לאתחברא בגינה, לכנשא לה לגבייהו – בגין כך ברוך אתה בבואך, למיתי לעלמא, וברוך אתה בצאתך, לנפקא מעלמא לאתהדרא לאתרה – ואומין דעלמא אתמר בהו ילדי (זנונים) [פשע] זרע שקר, דהא מס"מ ובת זוגיה נפקין, ואלין עמלקים ערב רב

ובזמנא דנשמתא חדא מישראל נפקת למיתי לעלמא בחיבורא דדו"ן נפקת ודאי. כגונא דא בשעתא דתבת לאסתלקא מעלמא, תבת

לאתקשרא במקורא עלאה דילה. כדין תבין דו"ן לאתחברא בנינה,
לכנשא לה לגבייהו. בג"כ ברוך אתה בבואך, למיתי לעלמא. וברוך אתה
בצאתך, לנפקא מעלמא לאתהדרא לאתרה. ואומין דעלמא אתמר בהו
ילדי (זנונים) [פשע] זרע שקר (שם נז ד) דהא מס"מ ובת זוגיה נפקין,
ואלין עמלקים ערב רב.

222 דהא קו"ש מתחברן כחדא בכמה חיבורין עלאין. ורזא דא חופה וקידושין. מאי אינון. אלא ת"ח קדושין עזקא באצבעא, דא עטרה בראש צדיק, ודא ז' ואתמר (ת"ז תי' י' כה ע"ב). ואי תימא שכינתא ודאי איהי עזקא, אצבעא דא צדיק, אי הכי אתחזי דנוק' אצטריך לה למיהב קדושין לדכורא עזקא באצבעא אבל ת"ח כלא רזא עלאה, דאוקמוה הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל. משה דא מקורא סתים. וישראל דא ישראל זוטא. שכינתא דת דלהון איהי ודאי. ורזא דא ה' בחכמה יסד ארץ (משלי ג יט) דמסטרא דיליה איהי עזקא. ומינה אתיהיבת ליה לישראל, דכתיב וגם אמנה אחותי בת אבי וכו' ותהי לי לאשה (בראשית כ יב) והא אוקמוה (זוהר ח"ג ק ע"ב). חיבורא לא אשתכח אלא בסטרא דחכמה. אבל כלא בגין דקו"ש אינון מין במינו, דהכי הוו מחוברין לעילא מן קדמת דנא. ורזא דא בחכמה יו"ד, ו"ד דא קו"ש בחיבורא חדא, וכלא איהי י' סתימא. ודא טבעת עזקא. דהא בגין חיבורא דא דאתחברו הכי לעילא, הכי מתחברן לתתא. ודא אתיהיב לה לשכינתא, לסימנא דחיבור קדמאה, דמינייה מתחברן השתא תנינות. ודא קדושין, קדש ודאי מסטרא דחכמה (ת"ז תי' י"ב כז.). וחופה מסטרא דאי', דאיהי חופה על רישיהו ואוקמוה. כדין מתחברן קו"ש בחיבורא חדא ברזא דיחודא ודאי, למהוי כלא חד ביחודא חד. וישראל מתמן נפקו, מגו יחודא קדישא עלאה. אבל סטרין אחרנין אתמר בהו אין אישות לגוי (עי' סנהדרין פב.). דלא קיימין ברזא דחיבורא, אלא ברזא דפירודא. ואומין דעלמא, בנין דלהון ילדי זנונים אינון, זרע שקר לקבל זרע אמת:

דהא קו"ש מתחברן כחדא בכמה חיבורין עלאין. ורזא דא חופה וקידושין. מאי אינון. אלא ת"ח קדושין עזקא באצבעא, דא עטרה בראש צדיק, ודא ז' ואתמר (ת"ז תי' י' כה ע"ב). ואי תימא שכינתא ודאי איהי עזקא, אצבעא דא צדיק, אי הכי אתחזי דנוק' אצטריך לה למיהב קדושין לדכורא עזקא באצבעא אבל ת"ח כלא רזא עלאה, דאוקמוה הרי את

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רצא

מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל. משה דא מקורא סתים. וישראל דא ישראל זוטא. שכנתא דת דלהון איהי ודאי. ורזא דא ה' בחכמה יסד ארץ (משלי ג יט) דמסטרא דיליה איהי עזקא. ומינה אתיהיבת ליה לישראל, דכתיב וגם אמנה אחותי בת אבי וכו' ותהי לי לאשה (בראשית כ יב) והא אוקמוה (זוהר ח"ג ק ע"ב). חיבורא לא אשתכח אלא בסטרא דחכמה. אבל כלא בגין דקו"ש אינון מין במינו, דהכי הוו מחוברין לעילא מן קדמת דנא. ורזא דא בחכמה יו"ד, ו"ד דא קו"ש בחיבורא חדא, וכלא איהי י' סתימא. ודא טבעת עזקא. דהא בגין חיבורא דא דאתחברו הכי לעילא, הכי מתחברן לתתא. ודא אתיהיב לה לשכינתא, לסימנא דחיבור קדמאה, דמיניה מתחברן השתא תנינות. ודא קדושין, קדש ודאי מסטרא דחכמה (ת"ז ת' י"ב כז.). וחופה מסטרא דאי, דאיהי חופה על רישיהו ואוקמוה. כדן מתחברן קו"ש בחיבורא חדא ברזא דיתודא ודאי, למהוי כלא חד ביחודא חד. וישראל מתמן נפקן, מנו יחודא קדישא עלאה. אבל סטרין אחרנין אתמר בהו אין אישות לגוי (עי' סנהדרין פב.). דלא קיימין ברזא דחיבורא, אלא ברזא דפירודא. ואומין דעלמא, בנין דלהון ילדי זנונים אינון, זרע שקר לקבל זרע אמת:

ואוריתא כגונא דא ברזא דא נפקת ודאי. בג"כ אוריתא וישראל כלהו ברזא דא אינון, ודא אתחזי לדא דוקא. ואוריתא אתקריאת ראשית, וישראל כגונא דא אקרון ראשית, האי אתחזי להאי ודאי. וחכמות אחרנין קיימין לבר. דאתמר בהו ובילדי נכרים ישפיקו (ישעיה ב ו). דהא מילין דאוריתא כגונא דנשמתין הכי אינון מההוא מקורא עלאה נפקין ודאי. ומילין דלבר כגונא דא מנו חיבורא דס"מ ונוק' נפקין. דהא אלן מילין אתיהיבו להו לאתפרנסא בהון, ולא לישראל. דישראל אתמר בהו כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים (דברים ד ו). דהא אוריתא כללא דכלא איהי מסטרא דלגו. ואומין אחרנין לא נטלין אלא מילין דלבר ומינייהו אתזנון. ובגין דישראל אתמשכו אבתריהו, כמה ביש גרמו לגרמייהו. דהא כדן אתמשכו לבר ואוריתא אתנשיאת מינייהו. ורזא דא ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וכו' (בראשית ג כב). דאוריתא

אידי עין החיים, ומילין דלבר עין הדעת טוב ורע. ומאן דאתמשך אבתרייהו אתפתי בתר ההוא רע ואשתקע ביה, ושביק ליה לאוריתא. ואוריתא אתנטילת מיניה, דלא אתחזיאת ליה יתיר. וכמה מלאכיא קיימין לשמשא לכל את ואת מאוריתא וכלהו נשמתין עלאין דאתמרו, דכלהו תליין באינון אתוון דאוריתא. בזמנא דשבקו ישראל אוריתא בגין אינון חכמות דלבר, כלהו אתקלקלו מסידורייהו ונפקו לבר בגלותא, וכלהו אתחלשו בלא חילא ודאי. ואית מאן דאשתדל בהו דאתמר ביה לא תלמד לעשות (דברים יח ט) אבל אתה למד וכו' (שבת עה.). דדא מאן דאשתדל בהו לתפסא בהו ס"מ ונוק' ככלבין דמתפסן בשלשלאה דעל צואריהון. ודא מאן דלא נטיל רגלוי מאוריתא, אלא קביע בה ודאי, ותב ותפס באלין כלבין. אבל מאן דאתפתי אבתרייהו ושביק אוריתא, אשתביק מסטר קדישא לגמרי:

ולזמנא דאתי כלא לאתתקנא אצטריך. במאי. אלא בנהירו דאוריתא דאתגליא בעלמא, דאתמר ביה (בראשיתא ג-ה) ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, דא זוהר נהירו דאוריתא ודאי. כדין ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, לאשתכחא כל חד בסטריה. דעד דחשוכא שליט ואתמר ביה ושפחה כי תירש גבירתה. (משלי ל כג) דא גרים לנהירו דאוריתא דלא יתגלי, דחשוכא אחשיך עליה. בההוא זמנא ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, ותהדר אוריתא לישראל בנהירו שלים. אימתי. אלא בזמנא דכתיב ויקרא אלקים לאור יום, למאיר ובא (פסחים ב.) דא זוהר נהירו דאוריתא מסטרא דימינא. דאתמר ביה הולך ואור עד נכון היום (שם דית). כדין ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול, בזמנא דיתהדרון ענפין לאתקשרא במקוריהון בקב"ה ושכינתיה, דלאו כדקדמיתא. אלא כלא באתריה יתתקן כדקא יאות בתיקונא שלים. זכאה חולקהון.

❁ ספר קנאת ה' צבאות ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר קנאת ה' צבאות – חלק שני

המשיח יושב על פתחי רומי >.

והנה נגד זה יש המשיח, והיא היחידה המוכנת לעטר בה שני המשיחים, שהיא גם כן לפעמים בסוד מטה. ואז נא' (תהלים קי, ב), "מטה עוזך ישלח ה' מציון", ואז (תהלים שם), "רדה בקרב אויביך". והוא סוד (במדבר כד, יט), "וירד מיעקב", כי במקומו עומד המשיח, ובכח שליטתו רודה האומות, ומעלה כל הבירורים הצריכים, אך כשהמטה נהפך, הנה משיח"ח גם כן הוא כמנין נח"ש, ונמסר לו תקון בדרך אחר – שילך ויתלבש בקליפות, וישב שם אסור בבית הסוהר בחסרון אור והשפעה, והוא סבילת החולאים. ואומר לך שזהו ענין מה שאמרו (סנהדרין צח). שהוא יושב אפתחא דרומי, והוא ענין ממש "ויתן את רשעים קברו", כי משה הוא צריך לתקן ישראל במה שיהיו מנוקים מן הערב רב, וזהו הבירור המגיע לו, לכן הוא קבור שם עמהם. וכבר פירש רשב"י בפ' תצא ענין קבורת משה, שהוא בצולמא דלאו איהי הגון ליה, כמו שנפרש בס"ד המאמר ההוא. אך המשיחים צריכים להיות אפתחא דרומי, וזה נקרא להם קבורה, בהיותם צריכים להיות מלובשים בתוך הקליפה, והיא קליפת עשו וישמעאל, שהם האומות השולטות על ישראל, והם צריכים להשתעבד תחתיהם ע"י המשיחים האלה. אך יש רומי רבתא, ויש רומי זעירתא, ושם יושבים המשיחים אחד מבחינת רומי רבתא, ואחד מבחינת זעירתא. ומשם מבררים הניצוצות הצריכים לישראל. ובסבלם הצער מקילים מעל ישראל.

<עשרה הרוגי מלכות>.

ועתה אודיעך ענין הטפות האלה. כי יוסף הוא עצמו סוד היסוד, ומעשיו בסוד תקוני מב"י היו. ובחטאו במחשבה הזאת – נפגם היסוד, ויצאו משם עשר טפות האלה. וכבר ידעת מה הם אלה הנצוצות היוצאים מן הדעת. ואלה הוצרכו לבוא בעולם, ולהמסר למיתה בכמה גלויות, כדי לתקן מה שנפגם בצאתם הם לס"א. והנה אלה העשר הם עשרה הרוגי מלכות. אף כל ההרוגים שהיו בכל הדורות כלם הם מסוד זה. וסוד הענין, כי בחינת מב"י הוא שנפגם, והוא עצמו היה צריך למות בסוף הכל. כי אין מיתת ההריגה בידי נכרים אלא תקון למה שנמסר ביד הם"א, להעלות הקדושה ממנה. וכל האחרים שנהרגו, נקראים כלם ענפים ממנו, כי כלם לבחינת תקון זה של מב"י הם הולכים. אך העשרה עקרים, שהם כמו שרשים לכל האחרים, הם העשרה ההרוגים הנזכרים שהם בחינת העשר טפות עצמם, שכל השאר הם כמו ענפים. והעיקר בעשרה עצמם הוא ר"ע בן יוסף, שהוא היה בחינת מב"י עצמו. וע"כ הוא הנזכר במדרש, שראה אותו משה ואמר "זו תורה" כו', והאחרים לא נזכרו, כי הוא העיקר בזה התקון. והנה צריך שתדע כי ע"י גלות מצרים וגאולתו עד מתן תורה נתקנו הקלקולים הראשונים, עד שבמ"ת נמצאו בני חורין, בסוד (שמות לב, טז) "חרות על הלוחות". אך כאשר חטאו ישראל בעגל, חזר הקלקול הראשון למקומו. והעגל הוא ממש בבחינה זו, שהוא בסוד "פני השור מהשמאל" שהוא מב"י. והערב רב היה שעשוהו, כי הם היוצאים ממצרים. והנה הקלקול הראשון גרם קלקול אחר, שאח"כ בא ירבעם שהוא עצמו היה מב"י, וחטא בסוד זה שעשה העגלים.

❁ מאמר ויהי מקץ ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'טה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

מאמר ויהי מקץ לרמח"ל ז"ל

ות"ח, מזמנא דעברו ערב רב ההוא עגל, אתערב ערבוביא בישא דמסאבותא בנו ישראל, ובגיניה לית נהורא נהיר לישראל, דלא אשתבח לגביה קטרוגא. אבל קב"ה מאי עביד, גו טמירו דקטרא מסתדרן מילין. בין כך ובין כך לבר מסתחרן גלגולין משניין, דהא ס"א קאים בקטרוגא תקיפא לערבבא מילין, אבל בטמירו דלגו אתוקמן מילין באתרייהו. בסופא דכלא אתגליין כל אינון גלגולין עמיקין וטמירין דאטמרו לגו, וישתמודע דכלא מגו ההוא רוא נפיק, אע"ג דאתחזו באורח אחרא.

❁ פירוש על התורה ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'טה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר בראשית

אח"כ אומר, "זירא ישראל" וגו', ואמרו רז"ל, בשביל שראה רשעים שהיו צריכים לצאת מזרעו לכך לא היה חפץ לברכם. סוד זה הענין שנתערב זה הרע בזרעו של יוסף, אפרים ומנשה נולדו במצרים מקום שליטת הס"א הרבה, בסוד הערלה, ומבחי זה המקום שנוולדו שם, נתערב זה הרע בזרעו של יוסף, וכיון שהיה זה הרע לא היה רוצה יעקב לברך.

אבל עוד יש כאן סוד שאמר זה הלשון של "מי אלה". ירבעם היה עתיד לצאת משם, והוא פגם בשם אלהים, שהפריד מי מאלה, בעשותו העגלים החזיק פגם העגל שהפרידו מי מאלה כידוע, באמרם "אלה אלהיך". וכן עשה ירבעם באמרו "הנה אלהיך ישראל", החזיק פגם הראשון בשם של אלהים. וכיון שהיה עתיד ירבעם לצאת משם, אמר – וכי אני אברך מי שעתיד לפגום בזה השם הקדוש, להפריד מי מאלה. אבל יוסף השיב לו, "בני הם", והיינו מה לך לחשוב אם יצאו מהם בנים שיפגמו בשם אלהים ויפרידו מי מאלה, הלא הם עצמם יוצאים מבחינת אלהים מתוקן, ומחזיקים זה השם באותיותיו כולו, שלם ביחד. ולכך השיב לו בזה השם של אלהים דוקא, הפך הקלקול שהוא הזכיר, ואמר לו "אשר נתן לי אלהים", אלהים דייקא, הבנים שלו יצאו מבחינת אימא שהיא אלהים. והסוד הוא, אפרים הוא סוד אפר מי, שהם הה' גבורות העומדות באימא. ועוד – שניהם יוצאים מאימא. והסוד הוא, אסנת כבר ידוע ששרשה הוא באי, ומנשה ואפרים שיצאו ממנה הרי שהיו יוצאים מבחינת אימא, ולכך אמר יוסף – אעפ"י שיצאו מהם בנים שיפרידו מי מאלה, הם – אדרבא מבחינת אלהים מתוקן, ולכך הם ראויים לברכה. ואז אמר לו יעקב "קחם נא אלי ואברכם", כאן אמרו חכמים, "ואנכי תרגלתי לאפרים", אנכי נתתי רוח הקדש ליעקב כדי שיתברך אפרים, זה ממש מכוון למה שאמרנו, שאנכי שהיא אי, נתגלתה בסוד רוח הקדש כדי שיתברך אפרים, שהשרש נתגלה כדי שיתברך הענף, אפרים הוא באי נתגלה שרשו כדי שיתברך. [א].

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר שמות

ויאמר ה' אל משה נטה וגו' ויהי חושך וגו'. (י, כא-כג). הקדושה היא אור והקליפה היא חשך, וס"ז, "ויבדל אלהים בין האור ובין החשך". ובזמן הגלות כמה בחינות של אור הלכו בתוך הקליפות, ועכשיו שהיו מתבררים נשארה הקליפה בחשך גמור, ומזה נמשך החשך למטה במצרים, כמ"ש, "והיה ביום ההוא יפקוף ה' על צבא המרום במרום" וגו'.

וס"ז מ"ש רז"ל, שהחשך היה כדי שיחפשו בכליהם וישאלו אח"כ הממון, ואם היו אומרים שלא היה להם, היו אומרים בזה המקום הם. וענין "ושאלה אשה משכנתה", הוא סוד בירור אוכל מתוך פסולת, ומכת חשך היה הכנה לזה כמ"ש. ועוד אמרו רז"ל, שמכת חשך היתה בשביל מיתת הרשעים. והענין הוא, ששני קלקולים נעשים בזמן הגלות, עירוב חול בקדש ועירוב קדש בחול. ואלו ה' דברים נתקנו במכת חשך, במיתת הרשעים נברר החול שנתערב בקדש ונדחה לגמרי. וזה היה, לפי שעד שהחול נתערב בקדש מקבל איזה הארה וקיום בעודנו שם, אבל כשנדחה נשאר בחשך לגמרי. וזה היה בירור פסולת מתוך אוכל. ובענין חיפוש בכלי מצרים, היה הכנה לברר אוכל מתוך פסולת. ואמר הקב"ה למשה שיטה ידו לשמים, שמים הוא ת"ת דז"א, ומשה נשרש שם נידוע, ובהרים ידו לשמים היה מורה קבלת כח משרשו לעשות הפעולה הזאת.

אבל לבאר הענין בפרטות, הסוד הוא – שמים הוא בת"ת שהוא חיבור חסד וגבורה ביחד, וס"ז שמים – אש ומים. ועכשיו היה צריך לעשות פעולה אחת שתהיה חסד ודין בזמן אחד, דין לאומות העולם בסוד חשך, וחסד לישראל להמשיך להם אור, ולכך – "על השמים" דוקא. ואמר, "ויהי חשך על ארץ מצרים", אינו אומר על מצרים לבר, אלא – "על ארץ". ידוע שבקדושה הזכר גובר על הנקבה, וס"ד, "כי הוא אדוניך והשתחוי לו", אבל בקליפה להפך, בסוד יותרת הכבוד – הנקבה גוברת. ולכך עכשיו שהיה הזמן להכניע קליפת מצרים, העיקר היה להכניע חלק הנקבה שבה, וממילא נכנע גם חלק הזכר, ולכך "על ארץ", ארץ דוקא – הכנעת הנוק". "וימש חשך", כבר פירשוהו מלשון ממשש בצהרים, דהיינו שהיה חשך עב, שכיון שניטלו כל הרוחניות שהיה בה, בסוד אורות הפנימים שניטלו ממנה, נשאר בחינה גסה ועבה.

ואומר אח"כ, "ויט משה את ידו על השמים" – שקבל כח מן שרשו לעשות הפעולה הזאת, כמ"ש. "ויהי חשך אפלה", והענין הוא שנתפשט זה החשך בכל חלקי הקליפה להוציא ממנה האור והטוב, ולכך – "בכל"

דוקא. "ויהי חשך", כבר נתפרש שג' ימים ראשונים היה חשך ולא כל כך גדול, ובג' ימים האחרונים היה חשך כפול ומכופל, שהדברים צריכים לילך בהדרגה, ובג' ימים הראשונים שעדיין לא נכנעו הכנעה גדולה למעלה, גם למטה לא היה חשך גמור, ובג' ימים אחרונים שהיו הולכים ונכנעים הרבה למעלה, גם למטה הגיע חשך כפול.

ואומר אח"כ, "לא ראו איש את אחיו", סוד הראיה הוא ענין ההשגחה כידוע, "וגם את זה לעומת זה עשה האלהים", וכמו שבפרצופי הקדושה, העליון משגיח על התחתון להעמידו בסדר ראוי ונכון, כך בקליפה, הפרצופים העליונים משגיחים על התחתונים להעמידם גם כן באותו סדר הראוי להם. ובאותו הזמן ניטל זה הכח מהם ולא היו משגיחים עוד זה לזה. ולכך – "לא ראו איש את אחיו" – למעלה בקליפות, "ולא קמו איש מתחתיו" – למטה במצרים. שמי שהיה עומד לא היה כח בידו אפילו לישב, ולהפך גם כן, מי שהיה יושב לא היה יכול לעמוד, שכך הוא הסדר – כיון שנכנע השרש למעלה נכנע גם הענף למטה הכנעה גמורה. וס"ז, "יפקוד ה' על צבא המרום" – בתחלה, ואחר – "על מלכי האדמה" למטה, כמו שנאמר. ולכך – "לא ראו איש את אחיו" למעלה, "ולא קמו איש מתחתיו" למטה. "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם", להורות שזהו כח הקדושה בתוך החשך עצמו להוציא האור, ולכך – "במושבותם" דייקא, אעפ"י שהיו יושבים במקום טומאה – במצרים, משם יצא להם אור. [א].

דבר נא באזני העם וגו' (יא, ב). אלו השאלות הם סוד הבירורים שהיה צריך לברר משם. והטעם שהפסוק הקפיד לומר, "וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה", שהיה יכול לומר, וישאלו ממצרים כלי כסף. אבל הם"א מתחלקת בסוד זכר ונקבה כמו הקדושה, כי "גם את זה לעומת זה עשה האלהים". והניצוצות היו משוקעים בתוך הקליפות, חלקים מהם בזכר וחלקים מהם בנקבה. ולעשות הבירור של שניהם, הוצרך דוקא "איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה".

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רצט

ואמרו רז"ל, "נא", אין נא אלא לשון בקשה וגו', שהעבודה והעינוי של ישראל במצרים היתה לברר הבירורים, ולכך אמר אח"כ, "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" שאלו הם הבירורים שעלו עמם על ידי שכר השעבוד והעינוי. ואם לא היו מוציאים עמם הכלים שהם סוד הבירורים, היה יכול לומר אברהם "ועבדום וענו אותם קיים בהם" – הם עשו את שלהם, ולא עלה בידם התיקון של הוצאת הבירורים, ולכך הקב"ה צוה לקיים "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", לרמוז שזכו להוצאת הבירורים בשכר העבודה והקושי שלהם. ולפי שהנשמות מתחלקות לב', מצד הימין ומצד השמאל, לכך אומר, "כלי כסף" – מצד הימין, "וכלי זהב" – מצד השמאל. "ושמלות" זהו בסוד הלבושים של הנשמות, שיעלו הם ולבושיהם, להעלות התיקון כראוי. [א].

התאנה חנטה פניה וכו' (שיר השירים ב, יג). התאנה פורחת כמה פעמים, וזה ענין הגאולה שנמצאת כמה פעמים בעולם, הכל ממקור אחד, והיינו גאולת מצרים וגאולה העתידה, ששניהם ממקור אחד, כמו שכתוב, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". ואמר, "התאנה חנטה פניה", שהם תרין משיחין, וכמו שהפגים הם מתוקים, כך המשיחים עומדים למתק מידת הדין בכמה תיקונים שהם מתקנים, וכשנמתקת אז באה הגאולה. והנה קודם שיהיה נשלם המיתוק אין נראה הפרי של התיקונים, ונחשבים כאילו הם ח"ו לבטלה. אבל בתשלום הענין – הגפנים סמדר נתנו ריח ועשו פעולתם. ואז – "קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך". ולפי שהיתה בשפל בגלות, נאמר בה, "קומי". ואחר כך מן הגלות הולכת אל מקום הקודש, דהיינו בית המקדש. [ו ח].

קול דודי הנה זה בא (שיר השירים ב, ח). מדבר על משיח בן דוד, שבא מדוד, והוא דודי. על ידי מה מתגלה, על ידי הז' כורתי ברית, וזהו, "הנה זה בא" – ז' אותיות לז' האלה. עם כל זה – באיזה כח יוכל להתחזק, אלא בכח התורה על ידי משה. שכמו שהקדימו נעשה לנשמע, כן תוכל הגאולה להיות ממהרת לבא, כענין, "אני ה' בעתה אחישנה", וזהו, "מדלג

על ההרים", מדלג למהר בכח ההר, שבו ניתנה התורה, "מקפץ על הגבעות". [ו ח] ליל שימורים הוא לה' להוציאם וכו' (שמות יב, מב). "שמורים" הם התרין משיחין, ובסודם הוא משה ואהרן במצרים, וזהו, "ליל שימורים הוא לה' להוציאם" וכו'. אבל עוד בכל דור ודור נמצאים התרין משיחין לצורך הגאולה האחרונה, וזהו, "שימורים לכל בני ישראל לדורותם", כי בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל. [ו ח].

ועוד, ליל שימורים הוא לה' וכו'. יש ליל, ויש לילה. ליל – חצי הלילה הראשונה, לילה – חציה האחרונה. בשעה שבא הלילה, כמה מיני מזיקים מתפשטים בעולם, ויש להם רשות להזיק. אבל בזה הלילה, בשעה שיוצאות הקליפות בשאר הלילות, מתעורר הכח של יציאת מצרים, שהיתה בחצי הלילה, ואז אין להם רשות עוד להזיק. ולכן אמר, "ליל שימורים הוא לה'" – אפילו הליל הוא שמור. למה, אלא "להוציאם מארץ מצרים", שכבר היתה הלילה מוכנת ומזומנת, ועל כן ניטל מיד כח הקליפות, שלא ישלטו. וכן בכל דור ודור כח הלילה הזה גורם שאפילו הליל יהיה שמור, וזהו, "הוא הלילה הזה לה' שמורים". [ו ח].

ועוד, "ליל שימורים הוא לה'", זה שאמר הכתוב, "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב וכו'". מי הוא זה הכלב, אלא זה ס"מ. בכל שעה שהקב"ה עושה טובות לישראל הוא מתעורר ונובח ככלב לקטרג. אבל באותה השעה – "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו", שלא יהיה קטרוג לטובה שלהם. וזהו, "ליל שימורים הוא לה'" – שמורים מן הקטרוג. בגלות גם כן – "הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדורותם". בכח מה, אלא בכח מה שאנו מזכירים יציאת מצרים, ורואים עצמנו כאילו אנחנו יצאנו משם. כך הכלב הזה נכנע מפניו, ולא יכול לקטרג כלל. [ו ח].

קול דודי הנה זה בא וכו' (שיר השירים ב, ח). מדבר על ישראל שהם מעלים כמה קולות לפני הקב"ה בזמן הגלות, ומבקשים ממנו את מלך המשיח. בשעה שיהיו מתחברים כלם ביחוד אחד, נחשבים כאיש אחד,

כמו שהיה במתן תורה, שנאמר שם, "ויתן שם ישראל נגד ההר". וכן מה שישראל נקראים חוּדִים, אז נקראים חוּדִי. והקב"ה אומר, "קול חוּדִי" – מה שישראל היו מבקשים בקולם, עתה – "הנה זה בא". והוא מתחזק בכח האבות שהם מתחברים בת"ח הנמצאים בדורות האחרונים, ונמצאים האבות על גביהם, כמו ההרים, והת"ח שתחתיהם הם נקראים לגביהם גבעות, וזהו, "מדלג על ההרים מקפיץ על הגבעות". [ו ח].

ויאפו את הבצק וגו' (יב, לט). בצק זה היא ס"א שהיה צריך לבטל אותה לגמרי, אבל לא נתבטלה לגמרי, אלא נעשית לה אפיה, ולא נשרפה לגמרי. וזה יען הערב רב נתערב בהם, ואז לא בטלה הס"א. אך עם כל זה לא היתה שולטת כמו מתחלה, כי הערב רב עצמם. . . [קל] להם תיקון, וזהו, "עוגות מצות כי לא חמין", כי אינם חמין גמור. וא"ת למה היה כך, אלא – "כי גורשו ממצרים" וגו', כי לא היה להם כח להתעכב הרבה – שלא היה להם זכות. ואם היו יושבים יותר, היתה הס"א מתאחזת בהם, לכן הוצרכו לצאת בחפזון, ואז נתערב בהם הערב רב, כי היו הדברים בלא שלימות תיקון, וזהו, "ולא יכלו להתמהמה". ואמר, "וגם צידה לא עשו להם" וגו' – לא יכלו להזמין להם תיקונים מתחלה, כי קושי השעבוד לא הניחם, וזה גרם זה הקלקול האחר שיתערב הערב רב כנ"ל, ולא תוכל הס"א להתאבד לגמרי, אלא להתחיל ליבטל. אבל לע"ל – "כי לא בחפזון תצאו", כי הכל יהיה בשלימות, ואז תבטל הס"א מן העולם לגמרי. [ו ח]:

התאנה חנטה פניה וגו' (שיר השירים ב, יג). בשעה שתתפשט החכמה בעולם, התאנה הזאת מפרחת עליה מתחלה, ואח"כ גומרת פירותיה, כך אין החכמה מתגלית באדם מיד, אלא מתחלה האדם נולד ומתגדל, ואח"כ עושה פירות בחכמה. וכשמוציאה תולדותיה, נאמר, "חנטה פניה והגפנים סמדר נתנו ריח", אפילו הקטנים מתחילים לעשות פרי. אז, "קומי לך" וגו', שא"א לגאולה לבא אלא בהתגלות החכמה. ובהגלותה אפילו לקטנים, אז מיד, "קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך", שכיון שיש גילוי

החכמה אין עוד פחד, דכתיב, "לא ירעו וכו' כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". [ו ח] קול דודי וגו' (שיר השירים ב, ח). הקב"ה מכריז לישראל, "שובו בנים שובבים ארפא" וגו', וכשישראל מתעוררים אל הקב"ה ונמשכים לכרוז הזה, קוראים לו בשם דודי, שכבר נעשו לו אוהבים, והוא אוהב להם. ואז, "הנה זה בא", כי זה הקול עצמו הוא הבא לגאול. ותשלום הענין הוא מראש אמנה ששם נאמרת השירה. ואז, "זמשתי את עון הארץ ההיא ביום אחד". ולכן, "מדלג על ההרים", משם – "מקפץ על הגבעות" שהם תרין משיחין לגאול בהם. [ו ח] ועוד, "קול דודי" וגו'. הוא קול השופר, שנאמר בו, "ביום ההוא יתקע בשופר גדול" וגו', כי בכח קול השופר הזה מתקבצים האומות עשו וישמעאל לבא לעבודת הקדושה. וזהו, "מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות". [ו ח] בבית אחד יאכל לא תוציא וגו' (יב, מו). הענין, כי הקב"ה רוצה שבפסח יהיה הכל בתיקון בפנים לישראל, שהם"א לא יהיה לה חלק כלל. ולכן בבית אחד יאכל", בתוך הבית שהיא החיצוניות. והנה יש לפעמים, שצריך להמשיך האורות הפנימיים לתקן החיצוניות. וביבם נאמר, "אשר לא יבנה את בית אחיו". אבל לפנימיים צריך ב' דרכים לתקן בפנים. וזהו הפסח, ולכן "לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה", וגם "עצם לא תשברו בו", כי כמו שאין לבשר לצאת מן הבית, כך אין למוח לצאת מן העצם. [ו ח] משכני אחריו וגו' (שיר השירים א, ד). ישראל אומרים לקב"ה "משכני" – תן לנו התעוררות לשוב אליך. ובהתעוררות שתתן לצד א' – כל הצדדין ימשכו אחריו, לפיכך, "משכני אחריו נרוצה". וכל זה בתיקון שכבר הוכן בזמן מתן תורה. אלא שבעבור החטאים לא יכלה התורה להתגלות כראוי, וכשישובו – "נגילה" וגו' בכ"ב אותיות, ואז, "נזכרה" וגו' "יין" – ע' אומות, וכל זה בעבור האהבה שאהבוך ישראל – "מישרים אהבוך". [ו ח]:

ויקרא משה לכל זקני ישראל, ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח (יב, כא-כב). ודאי הגאולה אינה יכולה לבא לישראל, כי אם כשקליפת נוגה תהיה נתקנת. וכך בגאולת מצרים

כשרצו בגאולה, נצרכו לתקן קליפת נוגה, ואח"כ נגאלו. זה מה שמשה ציוה לזקני ישראל, שהם הע' סנהדרין שהיו באותו הזמן, שלהם מגיע לתקנה, ולעשות שגם ישראל יתקנו החלק שמגיע להם. ואמר להם, "משכו וקחו לכם".

כאן יש לדקדק, מפני מה אומר, "משכו וקחו לכם", היה לו לומר בתחילה, "קחו לכם צאן וכו' ומשכו אותו" וכו', מפני שבתחילה צריך ליקח אותו, ואח"כ לעשות לו מה שרוצים. אבל קליפת נוגה, כדי שתהיה נתקנת, שתהיה משתעבדת לקדושה, בתחילה צריך למשוך אותה אליהם. ואח"כ לקחת אותה בקדושה, וזה שכתב בתחילה, "משכו", אח"כ, "קחו לכם". וצאן היא קליפת נוגה, שכמו שבקדושה צאן היא מלכות, שהיא השכינה הקדושה, כך בס"א צאן היא קליפת נוגה, שהיא חציה טוב וחציה רע. ולתקנה צריך לעשות שיהיה כולה טוב. והמצרים כשהיו רואים שהיו ממשיכים אותו לכרעי המטה, אז היה בא להם כעס גדול.

צריך לדעת מפני מה היו ממשיכים אותו לכרעי המטה. המטה היא השכינה, לכך הם היו ממשיכים אותה לכרעי המטה, שהיו משעבדים אותה תחת הקדושה, וזה מה שהיה עושה לס"א כעס גדול, מפני שכבר היא יודעת שכל כוחה הוא בקדושה. והכח היה לה מצד קליפת נוגה, שהיא קרובה אל הקדושה. וזה שהיא היתה חציה טוב וחציה רע, מפני שמה שהיה נותן הכח לס"א זה היה הקדושה, ומה שהיה מצד הס"א זה היה החצי הרע. וגם מה שהיה עושה להם יותר כעס, היה מה שנצטוו מפי הקב"ה כששחטו אותו, והיו אוכלים אותו – שהעצם לא ישברו, והם היו עוברים בדרך, והיו רואים, הכלבים, שהיו אוכלים אותם, והקב"ה היה עושה שלא יאכלו אותם – כי אם הכלבים, שהם הס"א עצמה, בסוד "והכלבים עזי נפש". וזה סוד, "וסכסכתי מצרים במצרים", שהס"א עצמו יאכל את שלה בעל כרחו. ואח"כ אומר, "ושחטו הפסח", כדי שנוגה יהיה מתוקנת לגמרי, צריך לשחטה ולהוציא ממנה כל דמה, שהוא הדין, שהיא הס"א שיש בתוכה. "ושחטו הפסח" וראי. ואח"כ, "ולקחתם אגודת

אזוב", שהם הג' קליפות אחרות. וזה מה שאמרו חכמים, אין אגודה אלא שלש.

"ומבלתם בדם אשר בסף", שהוא זה הדם של קליפת נוגה, כדי שכל הס"א יהיה ביחד, שאף על פי שנאמר, "יתפרדו כל פועלי און", אבל בזמן שצריך להעבירה מן העולם, צריך שיהיה כולם ביחד, שלא יהיה צריך ליתן המכה אחת אחת. "והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות", ואם תאמר והלא נאמר, "ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם", ואם כן גם בזמן שהיה ביהמ"ק קיים היה צריך ליגע הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ומפני מה היו זורקים אותו על [קיר] המזבח. אבל צריך לידע שיש הפרש בין כשהיו במצרים או בארץ ישראל. שבמצרים היה המכה בכל בית, כמו שכתוב, "כי אין בית אשר אין שם מת", ומפני זה הוצרך שיגיעו בזה הדם על כל בית, מפני "שכיון שניתנה רשות למשחית לחבל אינו מבחין בין טוב לרע", ושיראו שבהם לא יש שום ס"א. אבל בארץ ישראל לא היה צריך ליגע הדם בכל בית, מפני שאז לא היה המכה בכל בית שבאומות העולם, ויהיו צריכים להראות שבהם לא יש ס"א, ולא היה אלא לתקן קליפת נוגה, ולהוציא את דמה, כנ"ל. ומפני זה לא הוצרכו לזרוק אלא על המזבח, והוא יותר טוב [שיחד] היו זורקים כל דם הפסחים של ישראל, ונאמר, "ויתן שם ישראל" ביחוד ודאי.

אבל צריך לדעת מפני מה היו נוגעים בזה הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ואע"פ שנאמר, "וראיתי את הדם ופסחתי עליכם", וכי הקב"ה לא היה יודע הבתים של ישראל והבתים של מצרים, שהוצרך ליגע בזה הדם על המשקוף וכו', אלא ודאי צ"ל שהנגיעה בזה הדם על המשקוף היה מפני שאז היו מתקנים קליפת נוגה, והיו מבערים הג' קליפות אחרות, ואז לא היה עוד בחירה של בני אדם, והקב"ה רצה שיהיה הבחירה, מפני שהיה רוצה ליתן להם התורה, והיה רוצה שהם יזכו במעשיהם, כדי שיקבלו בדין, ולא בצדקה, ושיהיו אומרים "נעשה ונשמע" בבחירה שלהם. ומפני זה רצה שיגיעו בזה הדם, שהוא הס"א, על

המשקוף ועל שתי המזוזות, כדי שיהיה נשאר הבחירה לבני אדם. ואם לא כן, לא היה עוד בחירה.

ומפני מה על המשקוף ועל שתי המזוזות – היו יכולים ליתנו בתוך בתיהם. אבל משקוף הוא יסוד שנקרא משקוף, שכל האורות מביטים שם, ורצה שיהיו נוגעים שם, כדי שיוציא אורותיו להם. ועל שתי המזוזות, שהם נצח הוד, שנקראים עדים, תרין סהדי, ו"על פי שנים עדים יקום דבר", שכדי שהם יעידו שהוציאו הם"א מבתיהם, שהיא שקר, ונשארו אמת – ישראל זרע אמת ודאי. ואעפ"כ נשאר מה שצריך לבחירה, והם ראויים ליתן להם התורה. ומפני זה היו נוגעים בדם על המשקוף ועל שתי המזוזות. ואומר, "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", וכאן יש לדקדק – והלא ישראל יצאו ממצרים בחצי הלילה, ונאמר, "ויקם פרעה לילה וכו' ויאמר קומו צאו מתוך עמי" וכו'. ומה זה שאומר הכתוב, "ואתם לא תצאו וכו' עד בוקר". אבל זהו מתורץ עם מה שנאמר בזהר בר"מ, שפסח שיצאו ישראל ממצרים בלילה היה מאיר כתקופת תמוז, והוא כי הלבנה באותו הלילה היה מאירה להם כשמש ביום, כש"ה, "והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים" וכו'. ואז נתקיים חצי מזה, שהוא שהלבנה יהיה מאירה כשמש, וזה סוד, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". וזה, "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", כי אף על פי שאתם תיקנתם את הכל, ואין עוד לכם מזרא מכל קטרוג כלל, אם כל זה לא תצאו עד בוקר, שלא תלכו כמי שבורח מאדון שלו, אלא בכל הכבוד שיוכל לימצא. ושכולם יראו שאתם בנים למקום, ושום רע לא יכול לשלוט בכם, כי אם (כ)שהקב"ה מתרצה (כדי) לטהר אתכם מכל טומאה. וכן בגאולה העתידה נאמר, "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו, כי הולך לפניכם ה' ומאספכם אלקי ישראל". [1].

ויקרא משה לכל זקני ישראל וגו' (יב, כא). קרא לזקנים להזמין להם הגאולה. אבל רצה לעורר הזקני ישראל העליונים שהם אר"א – זקני

ישראל" דווקא, שימשיכו מוחין, שבזה היתה תלויה הגאולה. וידוע שבאותו הזמן באו המן חין שלא כסדר, בתחלה מוחין דגדלות ואח"כ מוחין דקטנות. וז"ש, "ויאמר אליהם", "ויאמר" אלו מוחין דגדלות שהם בסוד חסד – אמירה דווקא. "אליהם" הוא אלקים, שהם המוחין דקטנות שהם בסוד דין. אבל – "משכו", משכו מעבודה זרה כמ"ש חז"ל, ובוזה תגרמו שתתרחק הס"א מן הז"א, ובוזה יהיה בסוד מוחין. אבל צריך לעשות דבר אחר – והוא לתקן הנוק' ג"כ ולהתפשט בה מוחין ג"כ, ולכך – "וקחו לכם צאן" שהיא השכינה, כמ"ש, "רחל מבכה על בניה". וצאן ג"כ הוא ק"ם, שהוא התפשטות הד' מוחין בנוק' שהיא ק' ברכאן.

ובזה – "למשפחותיכם", ז"ש, משפחת אב קרויה משפחה ומשפחת אם אינה קרויה משפחה, וסוד הוא ודאי. בזמן הגלות צריך לומר כך, לפי שהשכינה היא בתוך הקליפות, ואם היינו רוצים לומר שמשפחת אם היא משפחה ושישראל הם הבנים שלה, באותו הזמן היה פתחון פה לאומות העולם ח"ו ג"כ לומר שהם הבנים שלה, שהיא מלובשת שם, ולכך באותו הזמן יותר טוב לומר שמשפחת אם אינה קרויה משפחה, משום אומות העולם. אבל מצד המלך שהוא יושב למעלה באצילות, ואינו מלובש בתוך הקליפות כמו המלכות, מצד שלו נאמר, שישראל הם בני משפחה שלו – משפחת אב קרויה משפחה. אבל בזמן התיקון שהשכינה היא בחוץ, אז לא יש עוד יראה שיאמרו שגם הם בנים שלה, ואז נוכל לומר ג"כ משפחת אם (ג"כ) קרויה משפחה. ולכך אומר, "למשפחותיכם", שצריך לתקן זה – שהשכינה תצא בחוץ, ושנוכל לומר שישראל לבד הם בני משפחה שלה. אבל זה בשחיטת הפסח, שבזה היו גורמים הכנעת הס"א. אבל זה יהיה כשיתפשטו ה' חסדים במלכות, וזה, "הפסח" – ה' פסח, שהיא המלכות שהיא פה סח, שהשכינה היא פה ס"ח כשמדברת ומגלה אורותיה, אבל סח – אקיק הויה אקיק שהם ס"ח, והם השלשה מוחין המתפשטים בה. [ב].

ויקרא משה לכל זקני ישראל וכו', עד, ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר (יב, כא-כב). זה שאמר הכתוב, "משכני" וכו'. דע כי בזמן גאולת מצרים, בכח הע' הזקנים נכנעו ע' שרי האומות. ועל כן משה לקח אותם עמו לעשות התקון שלם, ונתחזקו בשני בחינות השכינה – לאה ורחל. כי על כן אומר, "משכו וקחו לכם צאן", כי כבר ידוע שכינתא תתאה מכנעת האומות, ושכינתא עילאה מכנעת השרים. ועל כן אומר, "משכו" – להמשיך כח משכינתא עילאה – לאה. "וקחו לכם צאן" – להמשיך מרחל, שכינתא תתאה, צאן ודאי. ואומר, "למשפחותיכם", אלו הם הע' הנ"ל, ככתוב, "בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה". כי ירדת ישראל למצרים היה בעבור הע' נפש האלה, להחזיקם בקדושה, ולהכניעם] הם"א. על כן, "ושחטו הפסח" – זהו ס"מ, שהוא פסח. אבל כשהוא רוצה להיות עולה מדרגה לעלות למעלה לקטרג על ישראל, ולהעשות פסח, בסוד פה סח, צריך מיד לחתוך הסימנים שלו, כדי שהקול לא יגיע למעלה. על כן "ושחטו הפסח" – כי בכח השחיטה הזאת נסתם פיו, והקול נפסק באמצעות מהלכו:

וזה נעשה בכח ישראל שנמשלו לאזוב השפל, ועמם שורה השכינה, ככתוב, "זאת דכא ושפל רוח", כשהם אגודה אחת בכח החיבור, אז השכינה שורה עליהם, ויש להם כח להכניע את כל האומות. על כן, "ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם" – דם פסח ממש. כי הנה כתוב, כי הדם הוא הנפש, בהיות שהחיות של ס"מ הוא דם. אבל בתיקון כשהוא נשחט, הדם הזה הוא מוסר מנמנון ונכלל בתיקון, והוא נשאר פגר מת. על כן, "וטבלתם בדם אשר בסף", כי זהו מה שנתקן מהפה סח. כי סף נשאר למטה בסוד סף הבית – אפר תחת כפות רגלי הצדיקים. וי"ג הנשאר מפה סח, זהו אחר הנתקן, ככתוב, "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' ולעבדו שכם אחד", כי זה הנתקן מהם, והוא הטוב שלהם, החיות שלהם – הדם שאמרנו, וזה, "מן הדם אשר בסף". והנה זהו זמן בירור להכניס בפנים ולא להוציא בחוץ, ועל כן, "ואתם לא תצאו" וגו', כלומר לא תוציאו אלא הכל ישאר בפנימיות בתיקון.

וכל זה בכח מה נעשה, אלא בכח ג' אבות – משקוף שהוא לשון השקפה "הביטו אל צור חוצבתם" וגו'. ובזכות עצמם ג"כ, שהם ב' מצות שנמסרו בנאות מצרים, שתי המזוזות – דם פסח ודם מילה. על כן, "והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות", והגעתם ממש, שר"ל התחזקו בכח זה. וז"ה, "משכני אחריו נרוצה", כי בתחילה השכינה מעוררת את ישראל בבחינת התחוננה – "משכני אחריו". אבל כשהם מתעוררים, אח"כ משיגים גם בחי' לאה עלמא עילאה, ועל כן אומר "נרוצה" – לאה ורחל. ואז, "הביאני המלך חדריו" בסוד הזיווג, ביאה ממש, ושם יש הגילה והשמחה, "נגילה ונשמחה בך", כי הכל נחשב לכח ולהתעוררות ישראל, "בך" – בכוחך. "נזכירה דודיך מיין" כי בכח זה הקב"ה מזכיר הדודים שהם הע' זקנים של ישראל – יותר מן הע' אומות, והם שולטים עליהם – "ויקרא משה לכל זקני ישראל" ממש. ואז, "מישרים אהבוך" – קב"ה ושכינתיה, בזמן שנכנע הנחש העקלתון ה"מישרים" שולטים בתיקון שלם. [ו].

ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים, הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדרתם (יב, מב). הגלות נקרא בשם לילה. והלילה עצמה מתחלקת לשתי בחינות, אחת הוא תחילת הלילה והיא נקראת בשם ליל, והב' היא סוף הלילה שנקרא לילה. וכן הגלות עצמו – תחילת הגלות הוא ליל, וסוף הגלות הוא לילה. והטעם – מפני שכשהגאולה באה בתחילת הגלות, אז השכינה אין לה עדיין כל כך כח לגלות אורתיה כראוי, מפני שישראל לא סבלו עדיין די סיפוקם. ואז השכינה היא נסתמת, מפני שאין לה כל כך כח. וזה הה' שחסרה מלילה, שהיא השכינה, שהיא בסוד ה' של השם הקדוש יקו"ק ב"ה. ובאותו הזמן נאמר, "אחד מעיר ושנים ממשפחה", מפני שלא סבלו כל צרכם. ואז השימור מן החבלים אינם כי אם לה' – למי שהם טובים, והוא בסוד ז"א, שהוא דין, שמי שהם טובים שיחיו והרשעים שימותו. וכן היה בנאות מצרים, שיצאו קודם זמנם, שהיה ארבע מאות שנה, ולא עמדו בגלותם אלא כמנין רד"ו, שאז הוצרך שהקב"ה ישלח החושך, כמו שאמרו רז"ל

— כדי להמית הרשעים שבישראל, ושהמצרים לא ידעו מאומה. אבל ודאי שכל העשר מכות היו כדי להיטיב לישראל, ואם כן איך אפשר שזה היה להרע לישראל, אם לא לזה הטעם. אבל ודאי גם החושך היה להיטיב לכל ישראל.

והטעם שהוצרך החושך היה זה, מפני שכל העשר מכות שהקב"ה הביא על המצרים במצרים, היה כדי להכניע כל העשר מדרגות טמאות שלהם כנ"ל. והחושך היא המכה הט', שהיא כנגד היסוד של קליפה, ויסוד כבר ידוע שיש לו מן הטבע לגלות האורות. והקב"ה רצה שכנגדו יהיה החושך, כדי להפך הסדר שלהם. ומה שביסוד יש גילוי גדול — כנגדו יהיה החושך, שהוא סיתום גדול. ואחר כך אמר, "להוציאם מארץ מצרים", שהם מי שמצירים לישראל בזמן גלותם. אבל כשהגאולה באה בסוף הגלות, אז אין עוד מורא ורעדה כלל, ואז גם הרשעים הם מתוקנים מרוב קושי והצרות שלהם, והשכינה יכולה לגלות אורות הגאולה כראוי. וזה "הלילה" שהיא השכינה, היא בגילוי. ואז הגאולה היא גם לרשעים שבישראל, וזה, "לכל בני ישראל" — לכל דייקא. וכן במצרים, כל הנשמות שהיו משוקעות בגלות, ולא היו יכולות לצאת אלא אחר שנכנע השר שלהם למעלה, בלילה הזאת ניתן כח להם שיצאו. וכן כל הנשמות שיוצאות עכשיו בזמן הגלות, יוצאות כולם בכח הלילה הזאת, עד שיוכלו כולם לצאת וזה מה שארז"ל, אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף. וזהו, "הוא הלילה הזה וגו' לה' לדרתם", שהוא לדור תם, עד שיכלו כולם מן הגוף. ואז אין עוד מורא כלל, "שמורים לכל בני ישראל לדרתם". ודאי. [ו].

ליל שמורים כו' (יב, מב). זה נאמר בא"א, בראשו יש תלת רישין, ושם יש י"ב תויות וחד דכליל לון, וזה "ליל". אלה האורות למעלה שומרים לכל הקדושה למטה, והם י"ב פרצופים, והם ה' ג"כ, בסוד שם יקו"ק, ולכך אומר, "הוא" שהיא י"ב, "ליקו"ק" שהם בסוד ה'. ואומר, "שמורים", שכמה מיני שמירות צריך, שמירה מן הס"א, שמירה שלא ירד השפע בריוח

גדול (או) [אלא] במעט, ולכך אומר, "שמורים" בלשון רבים, שכל אלו השמירות נעשים בא"א בסוד הדיקנא. "להוציאם מארץ מצרים", הוצרך שיתגלה דווקא א"א לצורך הגאולה, כמ"ש בזה, בעתיקא תליא מלתא. והטעם הוא, לפי ששם יש שרש האחדות, והוצרך שיתגלה זה השרש ליחד כל הספירות באחדות, ולהפריד הס"א. וכמ"ש לעתיד לבא "יהיה ה' אחד", אחדות יהיה לע"ל כשיתגלה זה היקו"ק, שהוא ל', שהם התלת רישין, ששם יש שרש האחדות כמ"ש. ובבחי' שרש הוא בסוד "ליל", ובבחינת מה שמוציא כל ה' פרצופים הוא "לילה", שהה' הם ה' פרצופים היוצאים ממנו, וז"ש, "הוא הלילה". ובודאי שלימות התיקון הוא שהז"א יקבל הארה מא"א ויתעלה במדרגתו, והנוק' גם היא בסוד כתר מלכות, וזה, "לדרתם" – לדר תם, דור היא השכינה, תם הוא הז"א שנאמר בו, "זיעקב איש תם", שיתעלה גם הוא במדרגת א"א שהוא ליל כמ"ש. [ב].

ליל שמורים הוא לה' – באבא. השכינה בגלות היא "ליל", ואפילו באותו הזמן היא נשמרת מאבא, שנאמר בו, "ואביו שמר את הדבר". ושני מיני שמירות צריכות לה, יש חלק א' ממנה שנשארת שם עם המלך, ובסוד "אני ה' לא שנית", וצריך שמירה שהס"א לא תרגיש בזה ח"ו. ויש חלק אחר ממנה שהולכת בתוך הקליפות, וצריך לה שמירה גדולה. וידוע שאבא מתחלק לב' – אבא וי"ם, מאבא שהוא מקום גבוה, מקבלת כח – זה החלק שנשאר באצילות, שהיא במדרגה גדולה, ומיש"ם מקבלת כח – זה החלק התחתון ההולך בתוך הקליפות. ולכך אומר, "שמורים" בלשון רבים, ששני מיני שמירות צריך לה. וכל זה מאבא ודאי, שנאמר בו, "ואביו שמר", כמ"ש, וזאת השמירה היא גם כן לצורך הז"א, וז"ש, "הוא לה", לפי שהחלק העליון צריך שמירה כדי שהז"א יזדווג בה. והחלק התחתון צריך ג"כ שמירה לצרכו, שאם היו אוחזים בה היו עולים למעלה במלך ח"ו, ולכך – "לה" דווקא. ואחר כך מתחברת עם הזכר, בתחלה "בזה" שהוא היסוד, ואחר כך "ביקו"ק" שהוא בת"ת. ואז נתקנת בסוד הה' חסדים שנותן לה הזכר, ואז היא לילה.

ואז, "שמורים לכל בני ישראל", שבזמן הגלות יש נשמות שנשארות למעלה ואין הס"א שולטת בהם, ויש נשמות שהולכות בתוך הקליפות, והשכינה אינה יכולה לשמור אותם כתיקון, אבל באותו הזמן – "שמורים לכל בני ישראל", כל הנשמות נשמרים. וזה הכל הוא לפי שנתקן השרש שהיא המלכות, והמלכות מתחלקת לב' בסוד לאה ורחל, ואלו הם שני דורות – "לדרתם". והכל נעשה בסוד אבא ודאי, שהוא המתקן השכינה, בסוד, "ה' בחכמה יסד ארץ". [ב].

ליל – באימא. א"י יש בה ע' ניצוצין דאלקים כידוע, וזה ליל, ובכח אלו הגבורות היא שומרת הקדושה. וכתוב, "ושמרת את החקה הזאת למועדה", חק הוא באי, והיא שומרת השכינה שהיא "זאת". ואימתי השכינה נשמרת, כשנתחברה באי בסוד "מועד". לפי שאי הגבורות שלה הם בסוד יין המשמח, אבל כשהדברים בקלקול ח"ו הם בסוד יין המשכר, וצריך שתתחבר השכינה בה, ואז הכל בסוד מועד, הכל בסוד שמחה. ואז, "מימים ימימה", יש ים באי בסוד נ' שערי בינה, ויש ים במלכות, בסוד, "כל הנחלים הולכים אל הים", ואז השני ימים מתחברים כאחד ונעשה ק'. ואז השכינה היא בסוד ק' ברכאן, שהיא מקבלת השפע מכל קומת הקדושה שהיא בסוד ק'. ואז "ליל שמורים" – הע' ניצוצין ששומרים. ואז נשמרים ג"כ הענפים, וזה "הוא" שהם הי"ב שבטים, הכל הוא לפי שכבר נשמר השרש, שהם ד' אותיות של שם יקו"ק – "לה".

"להוציאם מארץ מצרים" – מצר ים, שהם"א רודפת הקדושה בזאת הבחינה של ים שהיא רוצה לקבל השפע, אבל כשנתקן הים דקדושה אז הים אחר הלך לאברון. אבל בגבורה (ח"ו) הם"א אוהזת איזה דבר ח"ו, וצריך שתהיה גבורה נמתקת בחסד, ואז הוא לילה, ואז נאמר, "הזה לה", שהכל הוא בקדושה ולא יש כלום לס"א, כמו כשהיה בסוד ליל שמורים. "לכל בני ישראל", אי' היא שומרת זון, וזעיר בבחי' ישראל אין לו צורך בשמירה, שהוא במדרגה גדולה, והשמירה הוא במדרגת יעקב ששם צריך שמירה, שנאמר בו, "מי יקום יעקב כי קטן הוא". ובאותה הבחינה

נמי, עיקר השמירה היא בנה"י, שבחג"ת הם"א אינה אוחזת כל כך, כי הם במדריגה גדולה, ולכך אומר, "שמורים", השמירה היא ליסוד שהוא "כל", ול"בני ישראל" שהם נ"ה, שישראל הוא תפארת והבנים הם נ"ה. "לדרתם" – לדור תם, דור היא השכינה, תם הכל דווקא בבחי' יעקב, שנאמר בו, "זיעקב איש תם". [ב].

ליל שמורים – בז"א. הז"א יש לו ב' מיני מוחין, מוחין דגדלות ומוחין דקטנות. המוחין דקטנות הם בסוד "ליל", שהם בסוד דין. ואלו צריכים בזמן הגלות, שאם לא היו מוחין כלל, הם"א היתה אוחזת ח"ו, ולכך אלו המוחין שומרים אותו שלא תשלוט הם"א כל כך, ולכך אומר, "ליל שמורים הוא לה". וכשבאים המוחין דגדלות, לא בשביל זה הולכים המוחין דקטנות, אלא גם אלו נשארים. ואלו דווקא שהם בסוד דין מצילים באותו הזמן ישראל מן הקליפות, וזהו, "להוציאם מארץ מצרים". והמוחין דגדלות שהם בסוד לילה, אלו הם להגדיל ישראל, וזהו, "לכל בני ישראל". וזה מ"ש, "שומר מה מלילה שומר מה מליל", הז"א שהוא מ"ה, הוא שומר השכינה לעולם, בין כשהוא בסוד לילה בין כשהוא בסוד ליל. וזה סדר תיקון המוחין – בתחלה הולכים במלכות ובונים אותה, ואח"כ מסתלקים ממנה והולכים במלך, וזה, "לדרתם", לדור שהיא השכינה בתחלה, ואח"כ בתם שהוא הז"א. [ב].

ליל שמורים הוא לה' – במלכות. סוף התיקון הוא לחבר זכור בשמור. זכור – בזכר, שמור – בנקבה. זכור בזכר, כמ"ש, "זכור את יום", שמור בנקבה כמ"ש, "ושמרתם את הדבר הזה", וכתוב, "שמור את יום השבת", שהוא התיקון לחבר שמור ביום. ואז באותו הזמן כך היה, "שמורים הוא לה'", נתחברו שניהם ביחד. ואז כל הע' שרים נכפו תחת השכינה, וזה – "ליל" שהוא ע'. ואז ישראל למטה יצאו ממצרים, כמ"ש, "והיה ביום ההוא יפקוד ה' על צבא המרום במרום" – בתחלה, ואח"כ, "על מלכי הארמה". וזה "להוציאם מארץ מצרים". וזה היה לפי שהאירה אי' על המלכות, וזה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שיג

"הוא הלילה". והע' שרים הם "ליל", והמלכות שהיא בורא אותם, "לילה" נקראת, כמ"ש, בה' בראם.

ועוד, ידוע שבידים אוחזת הס"א בסוד עשו וישמעאל, אבל בתפארת לא. וכן בכל הב' קוים ימין ושמאל הס"א יש לה איזה אחיזה ח"ו, אבל בקו האמצעי לא יש לה אחיזה. ובזמן הגלות לא היה כל כך בחיבור כל קו האמצעי, ולכך הס"א היתה מנעת גם שם, אבל באותו הזמן הוצרך שיתחבר כל הקו האמצעי ביחד. וזה "הלילה", הוא הדעת, "ליל" בסוד הנבורות שיש בו, והה' בסוד הה' חסדים. ואז נתחבר – "הלילה" ו"הזה" שהוא היסוד, וה"יקו"ק" שהוא התפארת, נתחברו שלשתם ביחד, ולכך באה הנאולה. ואז נשמרו גם נה"י – "לכל בני ישראל". והכל לתיקון השכינה שתהא תמה, שהס"א לא תאחזו בה כלל, וזה, "לדרתם" – לדר תם. [ב].

והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך וכו' (יג, טז). זש"ה, "כי אשא אל שמים ידי" וכו'. הנה ידוע ששלימות האדם למטה אינו אלא בנוק', וכן שלימות הז"א אינו תלוי אלא בנוק' שלו. כי כפי מה שהיא נקשרת בו ומוכנת לקבל ההשפעות העליונות, כך הם בחי' המוחין הבאים לו לעטרו ולתקנו. ונראה ההפרש בחול ושבת, שבחול שהנוק' היא למטה נקשרת ביסוד לברר תוך הס"א, מוחין הבאים בז"א אינם אלא מתבונה ראשונה. ובשבת שנקשרת בתפארת, בסוד שבת – ש' בת, והיא מוכנת לקבל ההשפעות, המוחין שבאים בז"א – מאי' ממש, והמקיפים נעשים פנימים כידוע. וזהו, "כי אשא אל שמים ידי" וכו' כלומר שבזמן שנוק' נקשרת בשמים שהוא תפארת, אז "ואמרתני חי אנכי לעולם", שהחיות הוא מאי' ממש, "אנכי" דייקא. וזהו הטעם שבזמן שצוה הקב"ה מצות התפילין לישראל צוה להניח בתחלה תפילין של יד, שהוא לקשר הנוק' בזרוע שמאל דז"א, כמ"ש, נוק' בשמאל לא אתקשרת, ולהניחה נגד הלב שהיא נגד התפארת. ואח"כ התפילין של ראש, שהוא סוד המוחין של ז"א הבוקעים המצח ויוצאים, לפי המקום שנוק' נקשרת בו. וזהו, "והיה לאות

על ידכה וכו' כי בחזק יד", שהיא נוק' נקשרת במקום החוזק שהיא בחג"ת, "הוציאנו ה' ממצרים", שהוא ז"א, בזמן שבאו לו כל בחי' המוחין עד הגדלות ב', כלם בפעם אחת, (1)מיד נגאלו ממצרים. [1]. בשלח.

ואתה הרם את מטך וגו' (יד, טז). ידוע שאין היסוד דז"א נתקן בשלימות אלא בגילוי א"א, ולכך באותו זמן שהיו מתגלים אורות א"א כמ"ש בזוהר, היה נתקן היסוד בשלימותו. וזהו אומרו, "מה תצעק אלי" – בעתיקא תליא מילתא. והענין הוא, שבז"א ששם יש הנהגת המשפט צריך זכות להגאל, וכשלא יש זכות צריך גילוי של א"א, ולכך בעתיקא תליא, כיון שלא היה זכות, כמ"ש רז"ל, ששרו של מצרים קטרג באמרו הללו עע"ז והללו עע"ז. וזהו שאומר אח"כ, "ויסעו" – במזלא, והיינו לפי שישראל מדרגתם הפשוטה היא בז"א, ובאותו הזמן היו צריכים ליסע ממקומם ולעלות למזל ונקא שהוא בדיקנא דא"א, לקבל כח להגאל, שבו תלויה הגאולה כידוע, בסוד, "והיה יום אחד הוא יודע לה". ולכך כיון שהיה גילוי של א"א, הגיע תיקון היסוד, וזהו שאמר למשה "ואתה הרם את מטך", המטה הוא ביסוד כידוע, בסוד, "ואת המטה הזה". ובזמן הגלות נאמר בו, "כי שבע יפול צדיק", אבל באותו הזמן "וקם" – הגיע זמן הרמתו, בכח גילוי של א"א. ודוקא בבחי' מטה היה צריך להרימו, כדי להכניע ולהכות הס"א לגמרי.

ואומר אח"כ, "ונטה את ירך על הים ובקעהו", מלכות נקראת ים, בסוד "כל הנחלים הולכים אל הים", שכל נחלי ההשפעה מתקבצים בה, והיא המשפעת אח"כ לכל העולמות, והיא סוף, סופא דכל דרגין, שהיא הספירה התחתונה שבכולם. ובזאת הבחינה שהיא "ים", דהיינו שמשפעת לכל העולמות, היתה בחינה ג"כ שמשפעת למצרים, ובזאת הבחינה של "סוף" דווקא היתה יונקת קליפת מצרים, לפי שהס"א אין לה אחיזה אלא בסוף המדרגות, ולכך באותו הזמן נעשה קריעת ים סוף, דהיינו אותו

החלק של המלכות שהיתה משפעת למצרים – שלא תשפיע עוד להם, אלא תבא כל ההשפעה לישראל.

עוד, סוד קריעת ים סוף, המלכות בבחי' מה שהיא סוף, סוף כל המדרגות הולכת בתוך הקליפות, והחיצונים נדבקים בה, וכשהלכו בגלות מצרים היה זה הענין. והוצרך עתה ליקרע ים סוף לשני חצאים, דהיינו ליקרע ולהבדיל בין הקדש והחול שנתערב בה. וזה היה בכח יד החזקה של משה להכניע הס"א, וז"ש, "ונטה ירך".

ואומר אח"כ, "ויבואו בני ישראל", לפי שכבר ידוע בסוד "אמלאה החרבה", שכשהקליפות שולטים גורם גלות לישראל, אבל כשהקליפות נכנעים – אדרבא ישראל נכנסים בקדושה כניסה גמורה. וז"ש, "בתוך הים" ולא אמר, "בים". והענין הוא, הקליפות אפילו בזמן היניקה שלהם אינם יונקים אלא בחיצוניות המלכות, אבל ישראל כשנכנסים בקדושה נכנסים בעובי הקורה ובפנימיות, וז"ש, "בתוך הים", בתוך דייקא – בפנימיות המלכות. וענין ה"יבשה" שאומר אח"כ, רומז שהיה מתיבש המקור שהיה משפיע למצרים, ושלא תבא ההשפעה כי אם לישראל. [א]

ויושע ה' ביום ההוא וגו' (יד, ל). באותו הזמן נתגלה א"א, כמ"ש, בעתיקא תליא מלתא, וזה, "ויושע" אלו הם הש"ע נהורין שיש בפנים דא"א, שנתגלו באותו הזמן. והטעם שנתגלו הוא, לפי שאלו הפנים נקראים פנים שוחקות לפי שיש לעולם שמחה שם. ובזמן הגלות שהם נסתרים אסור בשחוק, ולע"ל שיתגלו, נאמר, "אז ימלא שחוק פיננו". והטעם שיש ש"ע נהורין, לפי שאלו הפנים גורמים שישבו בשמחה כל הפנים של הה' פרצופים, ולכך – ש' כנגד א"א ואו"א, והע' – כנגד הז"ת, להתרחק הע' שרים משם. ולכך "ויושע", אלו הש"ע נהורין שנתגלו. ולכך נתגלה כל השם יקו"ק וגרמו שכל הפנים של הה' פרצופים ישבו בשמחה, ונתרחקה העצבות משם, וזה, "ויושע ה'". ובאותו הזמן כל הי"ב פרצופין היו בסוד יום, וזה, "ביום ההוא", "הוא" שהוא י"ב, היו בסוד יום. ואז נושעו ישראל

מיד מצרים שהיא לילית שהיא יד רשעים, והיא מצרים שהיא מצרנית לא".

ובאותו הזמן – "וירא ישראל את מצרים מת", זה שאמרו, מת מתוך שחוק סימן יפה לו, כשמתגלה זה השחוק כל כך שהם"א היא מת, סימן יפה לו ר"ל לשחוק, אז הוא סימן שנראה שזה הגילוי עשה פעולה גדולה. ובאותו הזמן נתגלה זה השחוק, ולכך – "וירא ישראל את מצרים מת". ובאותו הזמן נשתקעו כולם בנוק' דתהומא רבא, וזה, "על שפת הים", "על" כמו עם. אבל "בשפת" הים ולא בים, לפי שנשתקעו בחיצוניות הגמור – "בשפת". ושפת היא לילית שהיא פת, והיא רוצה להתחבר בחג'ת שהם ש', כמו השכינה בקדושה. אבל באותנן] הזמן נכרת שרו של מצרים, כמו שאמרו, "וירא ישראל את מצרים מת" זה שרו של מצרים, ובאותו הזמן נכרתה גם היא, והלכו שניהם לאברון. [ב].

אז ישיר משה ובני ישראל (טו, א). סוד קריעת ים סוף, ים סוף היא מלכות סופא רכל דרגין. וכשהיו ישראל בגלות במצרים, המלכות היתה בתוך הקליפות, ונעשה עירוב גדול חול בקדש. והוצרך עתה ליקרע המלכות לשני חצאים ולהפריד בין הקדש והחול. וביציאתם ממצרים התחיל זה התיקון, אבל לא נשלם עד אחר כך, ואז נעשה היחוד הגמור ואמרו שירה. וז"ס, "אז ישיר משה" וגי', "אז" הוא סוד היחוד:

ואז הלכו הפרצופים התחתונים להודות אל הפרצופים העליונים שבכחם נעשה הקריעת ים סוף, וז"ס מ"ש, "מה תצעק אלי", לאו בדידי תליא מלתא אלא בעתיקא, שבז"א נאמר בו, אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים, והוצרך שיתגלה א"א. ובתחלה הלכה המלכות להודות לז"א, שהיא מקבלת כל כחה ממנו, וז"ס, "ישיר משה", שהלכה המלכות שהיא שיר להודות לז"א דווקא בבחינת "שירה" שהוא משה. ובאיזה כח עשתה זה, מכח שנתפשטו בה המוחין, שבלאו הכי לא היה לה כח לעשות זה, וז"ש, "ובני ישראל את", דישראל הוא ת"ת, "ובני ישראל" הם נ"ה, ובכח שנתפשטו הנ"ה בסוד מוחין, הלכה ה"את" שהיא מלכות להודות "לה"

שהוא ז"א. ואז "ויאמרו לאמר", ז"ס מה שאמרו, לאמר – לאחרים, הלכו ז"ן להודות לא"א ולאז"א, שבכחם נעשתה הגאולה כמ"ש. בתחילה הולכים לא"י שהיא הסמוכה להם, וזהו, "אשירה" שהיא א"י. ואחר כך "לה" שהם אריך ואבא, שהכל דבר אחד, בסוד היוד של הוי"ה שא"א הוא הקוץ ואבא. למה, "כי גאה גאה", כי אז נתגלתה הדיקנא שהראתה גאותה וממשלתה על כל העולם.

ואומר ב' פעמים "כי גאה גאה", לפי שהתיקון הראשון של הדיקנא הוא אל, ויש ב' אל כידוע, לכך אומר ב' פעמים "כי גאה גאה". ועוד, כי אז נתגלה מזל ונקמה כמו שיהיה לע"ל, בסוד, "והיה יום אחד הוא יודע לה", והמזל ונקמה הוא בחיבור לעולם עם המזל נוצר, בסוד זכר ונקבה, ולכך אומר ב' פעמים. ואז, "סוס ורוכבו רמה בים", שהם ז"ן דקליפה, נשתקעו כלם בנוק' דתהומא רבא שהיא "ים נגרש", והקדושה נתעלתה בתיקונה לעד ולעולמי עולמים. [ב]:

ה' איש מלחמה וגו' (טו, ג). הו"א נקרא "איש מלחמה" שהוא לוחם עם החיצונים, ונאמר בו, "ה' כנבור יצא כאיש מלחמות" וגו'. וזהו שהשם של הויה הוא בסוד חרב כידוע, י' – ראש החרב, ו' – גוף, ה' ה' – ב' פיות. ובשביל זה הוא אומר, "ה' איש מלחמה", ולמה הוא כך, בשביל ש"הויה" שמו", והויה הוא סוד החרב להרוג החיצונים. [א].

שמעתי את תלונות בני ישראל דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבועו לחם וידעתם כי אני ה' אלקיכם (טז, יב-טז). הנה אחר שיצאו ישראל ממצרים, הרגישו קושי השעבוד של מצרים, כדרך העושים מלאכה שאינם מרגישים עמלם עד אחר שנחים ממלאכתם. וזה היה כל תלונות בני ישראל, לפי שהיו מוצאים עצמם חלשים מן העבודה שעבדו, ועל זה אומר, "שמעתי את תלונות בני ישראל".

"דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבועו לחם", שהיא השפעתם בסוד החו"ג. "בין הערבים", שהוא זמן הדין, "תאכלו בשר", שה"ם הדין כידוע, "ובבקר תשבועו לחם", בסוד חסד. וזהו הטעם ג"כ

שבבין הערבים אומר "תאכלו" ובבקר – "תשבעו", לפי שכיון שבלילה הוא זמן שליטת הדין אין צריך לאכול אלא כדי קיומו, כדי שהקליפה לא תתגבר ממנו. שכן בז"א בלילה אין בו אלא כדי קיומו, שאין נשארין בו אלא פנימים דאי" כידוע. אבל "בבקר תשבעו לחם", שביעה ממש, כי כיון שהחסד שולט, והמזון הוא ג"כ בבחי' חסד, אין מורא מן הס"א כלל ועיקר.

ואמרו, "וידעתם כי אני ה' אלקיכם", הוא לפי שכל זה היה כדי לחזק נשמותיהם כדי לקבל את התורה. ועל זה אומר, "ויהי בערב ותעל השלו", ואמרו במדרש, צדיקים אוכלים אותו בשלוח וכו', שר"ל שאע"פ שהיה בשר, ואמרו, אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר, אעפ"כ הס"א לא היתה יונקת ממנו כלל:

"ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה", הוא [כין] השפע שמשתלשל מלמעלה, כמו שהוא משתלשל ממדריגה למדריגה, כך משתנה ענינו ושמו כידוע. כי מחכמה סתימאה עד מוחי הז"א נקרא טל, וממוחי ז"א עד היסוד שלו נקרא מן, וכשיורד מיסוד לנוק' נקרא לחם, ובו ניזונים התחתונים. ובמדבר, כדי שיהיו ראויים לקבל את התורה הוצרך שיאכלו מן המן, שהוא השפע בעודו בז"א עד היסוד שלו, כמ"ש. ועל זה אמרו רז"ל, לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, לפי שהתורה היא בת"ת דז"א, והם שהיו ניזונים מן השפע מבחי' הז"א, הם היו ראויים לקבל את התורה. שטל היה לחזק נשמותיהם, ולזה היה הטל למעלה ולמטה והמן באמצע, כדי להאיר למן הזה מכל צדדיו לעשות פעולתו, וזהו, "ותעל שכבת הטל".

"והנה על פני המדבר דק מחספס דק ככפור על הארץ ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא", כאן יש לדקדק, מהו "כי לא ידעו מה הוא", ודאי כיון ששאלו – לא ידעו מה הוא. אבל הענין הוא, לפי שהם היו ניזונים מן הלחם, שהוא בזמן שהשפע הוא בנוק', לפיכך אמרו "איש אל אחיו מן הוא", לפי שלא ידעו שהוא השפע הבא

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שיט

מז"א שהוא מ"ה כידוע. ומשה השיב להם – "הוא הלחם" עצמו שאתם אוכלים, אבל בבחי' יותר עליונה, וזהו, "אשר נתן ה' לכם לאכלה", שהוא ז"א כידוע. והטעם למה השפע מז"א עד היסוד שלו נקרא מן, הוא, לפי שער שהוא במוחין דז"א אז מתחלק לד' חלקים, בסוד כתב"ד, וזהו מ'. ואח"כ מדעת עד יסוד. . . [חסר כמה תיבות] ה' מדריגות, וזהו נ', ועל זה נקרא מן. [1].

שבת היום לה' (טז, כה). נוק' נקשרת בג' אבות, היא ש'בת, בסוד מנוחה, וזה כשיתגלה מזל ונקה שהוא היום הירוע, בז"א שהוא הוי' ואז ו"ק חוזר י"ק, בסוד, וקיק, "והיה יום אחד" ודאי. שני קשרים הם, ז"א במזל ונקה, ונוק' בחג"ת, וזה סוד הפסוק, "והיה יום אחד", שהוא מזל ונקה, שאז, "הוא יודע לה", א"א יתגלה לז"א, ותסתלק הנהגת הזמן – "לא יום ולא לילה". ונוק' תתקשר בחג"ת, ויאיר האור אליה, "והיה לעת ערב יהיה אור", יאיר ל"עת" שהיא מלכות. אבל מה שהיא בסוד ערב בסוד רעב – ברע, יעשה אז ערב, בכח הזיווג רבע, ולס"א – ברוח משפט וברוח בער. וזה כי בגלות היא חולה שאינו מכיר חליו מכובד החולי, אבל בהתחיל האורות להתגלות וזהו בנ"ה, כי היא נחתת לרגלין, וזהו, "כי את המלך ה' צבאות ראו עיני", כי המלך – ז"א מתגלה בנ"ה – ה' צבאות. ואז היא מרגשת צערה. ואומרת, "אוי לי כי נדמית", כד אתפרש קול מדיבור, בסוד, "נאלמתי דומיה החשיתי מטוב", ובעבור זה נדבקת הס"א. אבל בשפתי הים לבד, בהתלבשה בקליפות, וזה בעבור עונות ישראל שגם בשפתם נדבקה הס"א, וזה, "ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב", ובעבור זה, "איש טמא שפתים אנכי", כי נוק' בהלחמה עם הס"א מתנהגת כזכר ונקראת איש.

ואז, "שמעתי ותרגז בטני" – ת"ת, בסוד, "שמעו שמוע ברגז קולו", לברור ישראל מהאומות, בסוד, "בתיק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו", כי מתעורר הז"א בכח גבורה לטהר השפתים האלה, ולכן, "לקול צללו שפתי", כי בזמן ההוא הס"א הרוגזת למטה, "ותחתי ארגז" היתה רוצה

להידבק בפנימיות – "יבא רקב בעצמי", וזה בעקבות משיחא. ונמצא שהנוק' נדחקה מלמעלה ומלמטה, "ותרגז בטני וגו' ותחתי ארגז", אגרא דכלה דוחקא. אבל בעלותה לחג"ת שהם "עם" תנוח באי, אשר תתגלה בנבורות שלה שהם צ"ר, ונוק' – ה', "אשר אנוח ליום צרה לעלות לעם יגודנו", כי יעשה קשר ואגד גדול בכח היחוד, והס"א תפרד, וזה סוד, "יגודנו" ג"כ "גודו אילנא". ואז יקוק תחזור יקיק, ונוק' תתקשר בחג"ת – ש' בת, וא"א במזל ונקה יאיר לז"א ויקשר בו, ואז, שבת היום לה, בשלימות העולם. יעקב [ד]:

ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים (יז, יד). כשיצאו בני ישראל ממצרים, הקב"ה היה רוצה להעביר הס"א מן העולם, אבל הערב רב גרמו שזה התיקון לא נעשה. ואעפ"כ הקב"ה רצה על כל פנים להתחיל התיקון, וכל זמן הגלות הולך ומתקן, עד שבסוף הכל יעביר אותה לגמרי. והתיקון הזה יעשה על ידי מלכות – "כתוב זאת" בסוד מלכות, שכללות כל האורות כחדא דו"ן, וזהו, "זכרון" – זכר ו', שהוא יסוד אבא כלול ביסוד א"י שהיא נ'. וצוה למשה שיכתוב, להקים זה התיקון, כמו שכתוב בזהר, תורה שבכתב בנין דאיהי סתימא לא קיימא אלא בכתב, וזה בכח יסוד אבא המתגלה בת"ת דז"א. "בספר" – מלכות בכח"י יסוד ששם הכתיבה. "ושים באזני", לפי שאזן [בין השורות], (עולה חן וכולל כל הג' שמות. .) כלל כל האצילות, וכל זה להרחיק זה הזכרון מן הס"א, כדי שלא (ת)תעכב התיקון, והעלה זה עד אצילות ששם אין אחיזה לס"א. אעפ"כ הס"א מתחזקת להבנות הפרצופים שלה, ובשביל זה אומר, "כי מחה אמחה", בסוד, "המה יבנו ואני אהרום". ובכח בנין הפרצופים העליונים וזיווג היסודות של הקדושה, בסוד הקמת הברית, פרצופים של הס"א, וזיווג שלה מתחלש, עד שבסוף הכל לא ישאר לה כח ואחיזה כלל – "מחה אמחה את זכר עמלק", ואז יתגלה היחוד הגמור בב"א. [ה]

ויבן משה מזבח וגו' (יז, טו-טז). יהושע החליש כחו של עמלק למטה, וזה היה מורה התגברות המלכות על קליפת עמלק למעלה. שפני יהושע כפני לבנה. ולכך משה בנה מזבח להחזיק אותו התיקון הנעשה במלכות, שמזבח הוא סוד מלכות כידוע. וקרא שמו "ה' נס", והסוד הוא, המלכות מצד עצמה, הקליפות אוחזים בה, ואם אי' מאירה עליה, ניצולת. ולכך בנה מזבח בסוד מלכות, ולהאיר אי' עליה קרא שמו "ה' נס", שהנסים נמשכים מאי':

ואומר אח"כ, "ויאמר כי יד על כס יה" וגו', אמרו רז"ל, אין השם שלם וגו'. קליפת עמלק כבר ידוע שהיא בסוד הערלה, והיא חפצה להפריד הזיווג העליון, ועליה נאמר, "ונרגן מפריד אלוף", ולכך באמת לא יש זיווג שלם עד שימחה שמו של עמלק. וכבר אמרו בזוהר הרבה פעמים, שהזכר בלתי הנקבה אינו נקרא שלם עד שיתחברו שניהם ביחד. וזהו מ"ש, אין השם שלם – שמו של הוי"ה ב"ה העומד בז"א אינו שלם לפי שהנוק' אינה עמו. וכן הנוק' אינה שלימה, והיא "כס" לבד, שאינה נשלמת גם היא בכל אורותיה אלא בזמן שיש זיווג שלם. וכשתמחה הקליפה הזאת יהיה זיווג שלם, ויהיה השם והכסא שלמים. וצריך לעולם מלחמה עם הקליפה הזאת, כמ"ש, "מדור דור", לפי שאם רגע אחד היתה נפסקת המלחמה הזאת היתה יכולה לקלקל כל העולמות. עד יבא זמן מחייתה לגמרי, ויתקיים מקרא שכתוב, "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". [א]

יתרו.

בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו' (יט, א-ד). זהו מה שכתוב, "כי בחפזון יצאת מארץ מצרים". כשהנשמות עולות מתוך הקליפות, אי אפשר לעלות מעט מעט, שאם היו עולים בזה הדרך, הקליפות היו מרגישים ומקטרגים בדבר, ולכך צריך שברגע אחד יעלו למדרגות עליונות כדי שהם"א לא תעכב העליה. וז"ס שבאותו הזמן באו המוחין שלא כסדר כידוע, כדי שהם"א לא תקטרג. ולכך מיד כשעלו ממצרים,

לא די שעלו בזו"ן, אלא עלו במקום יותר גבוה, ביסוד אי' – מקום שאין הם"א מגעת. וזהו מ"ש, "ביום הזה" – לא הוצרך כל כך ימים וכל כך עיכוב, אלא באותו היום עצמו עלו ל"מדבר סיני" שהוא יסוד אימא. ואומרו לצאת "מארץ מצרים", ואינו אומר "ממצרים", שזהו כחם של ישראל – לעלות ממדרגה תחתונה דקליפה למקום גבוה שבקדושה, ולכך יצאו מבחי' התחתונה דקליפה – מנוקבא שלהם, אל יסוד אימא:

ואומר אח"כ, "ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני", כל קלקול צריך לתקן דבר בהפכו. ברפידים פגמו בתורה, וכמאמרם ז"ל, וילחם עם ישראל ברפידים שרפו ידיהם מן התורה, ולתקן זה הוצרכו לעלות ולהתתקן עצמם במקור העליון שהוא יסוד אי', שמשם יוצאת התורה כידוע, בסוד משה קבל תורה מסיני. וזהו מ"ש, "ויסעו מרפידים" שהוא בחינת הקלקול, ועלו למדבר סיני – תיקון נגד קלקול. ואומר אח"כ, "ויבאו מדבר סיני ויחן שם ישראל נגד החר", נגד החר ר"ל לצד מזרח, שכל מקום שאתה מוצא נגד, פנים למזרח. מזרח הוא בת"ת דו"א, וישראל שרשם הוא ממש בת"ת דו"א, ולכך באותו הזמן הוצרכו להתקשר בשרשם שהוא בת"ת כדי שיוכלו ג"כ לקבל התורה הבאה משם, וזהו סוד חנייתם למזרח. וכדווקא בסוד מזרח, לרמוז להם שעכשיו היו מתחילים לזרוח להם אורות התורה. "ומשה עלה אל האלהים", העלה עצמו מן הגשמיות ונתקשר ברוחניות. ואז, "ויקרא אליו ה'", סוד הקריאה הוא שהשורש מזמין לענף להתקשר בו, וכאן שרשו של משה שהוא בת"ת דו"א הזמינו להתקשר בו, כדי לקבל כח ליתן התורה לישראל, וז"ס, "ויקרא אליו ה'", שהוא שמו של הוי"ה ב"ה שהוא בת"ת דו"א.

ואומר אח"כ, "כה תאמר לבית יעקב", כשישראל היו בגלות היו בבחינת יעקב שהוא סוד קטנות, וכשיצאו עלו למדרגה גדולה, וז"ס ישראל, ובאותו הזמן נתקנו גם כן הבחינות של הקטנות. וז"ס שמזכיר בכאן "יעקב" ו"ישראל", להראות שמה שהיה בסוד יעקב שהוא סוד קטנות, נתקן בסוד ישראל שהוא הגדלות, ושניהם נתקנו כראוי. [א].

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שכג

ומשה עלה אל האלקים ויקרא אליו ה' וגו' (יט, ג-ה). כל זמן שהיו ישראל במצרים לא היה יכול להיות קשר בין הנשמות. . . [חסר כמה תיבות] הם"א שהיה משעבדים אותם תחתיה, ונאמר בה, "יתפרדו כל פועלי און". . . כל אחד יעשה התיקון השייך לו. ומיד שיצאו ממנה

וגמרו את התיקון [נתחברו] כלם כאחד ממש, וזהו, "ויסעו מרפידים", שהוא המקום שהם"א רפה את ידיהם של ישראל, ואז, "ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד החר". וכשהיו מחוברים כלם כאחד, משה כללם כולם בו. ואז, "עלה אל האלקים", שהוא להיות בעלה דמטרוניתא שהיא כלת משה, שכבר נתבאר שהוא התפשטות מן השכינה עצמה, שהיא עשויה להזדווג בה הנשמות, ונעשים זכרים לגבה, שלצורך זה נכללים כל ישראל במשה, והוא מזדווג עמה. וזה לא היה יכול לעשותו קודם לכן, מפני החומריות שהיה שולט על נשמותיהם. וכשראה הקב"ה את הקשר הזה בין התחתונים והעליונים, מיד – "ויקרא אליו ה' מן החר", כדי ליתן להם מתנת התורה, כדרך הנישואין ממש. וזהו כ"ש בספר הזוהר על פסוק, "עלית למרום שבית שבי", על כלת משה. "לקחת מתנות באדם", שהוא האדם העליון. וזהו שאומר, "כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים", שהם המכות שהביא הקב"ה עליהם להכניעם.

ואומר, "ואשא אתכם על כנפי נשרים", הוא לפי שבזמן שהיו ישראל במצרים היו נקבעים בנה"י, ולזה היה מקום לס"א לשעבד אותם תחתיה. אבל בנאולה הקב"ה קבעם בחג"ת, ושם אין מקום לס"א להתאחז בהם, והעליה שלהם היתה לגבי אותם המוחין העליונים, וזהו, "ואביא אתכם אלי".

ואומר, "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי", שהם ב' דברים שצריך לעשות, א' – להגביר אורות הקדושה, וזה אינו נעשה אלא בכח התורה. והב' – היא שמירת אות ברית קדש, שאורות הקדושה

לא ילכו בתוך חס"א. ואז, "והייתם לי סגולה מכל העמים", שהוא כמ"ש, "והיה ביום ההוא יהיה ישראל שלישייה למצרים". . . [חסר ההמשך]. [1]:
ועתה אם שמוע תשמעו וגו' (יט, ה-ו). עבודתם של ישראל – הם מתקנים זו"ן, וכשהם מתוקנים על ידם מקבלים ההארה של כל הה' פרצופים. וזה שאמר להם, "ועתה אם שמעו תשמעו בקולי", לתיקון הז"א שהוא "קול". "ושמרתם את בריתי", לתיקון המלכות. אז בשכר זה תמשיכו ההארה של כל הה' פרצופים. וזה סדרם מלמטה למעלה, "והייתם לי סגולה", שנתקשרו במלכות הנקראת סגולה. עוד תתקשרו בז"א, וזה ג"כ רמוז ב"והייתם לי סגולה", בסוד סגולתא שהם חנ"ת דז"א, דהם עיקר פרצופו.

אח"כ אומר, "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", בסוד או"א הנקראים כהנים כידוע, וכמ"ש רז"ל, שזה ה"כהנים" ר"ל כהנים ממש, שאם לא היו עושים העגל כל ישראל היו כהנים. "וגוי קדוש", זאת היא הארת הא"א, כידוע שקדוש הוא בא"א. ולכך חוזר ואומר, "אלה הדברים", שלא היה צורך – שכבר אמר, "כה תאמר לבית יעקב". אבל כוון לומר – שיאמר להם "אלה הדברים", שהם דברים גדולים – שיקבלו הארת כל הפרצופים. ולכך משה ששמע שישראל הם מוכנים לקבל אפילו הארת א"א, לכך קרא לזקנים – "ויקרא לזקני העם" להמשיך הארת א"א, שהזקנים עומדים בא"א כידוע. ובזמן מתן תורה נתגלה א"א, כמ"ש רז"ל, בסיני נגלה כוקן מלא רחמים, וזה בסוד א"א כידוע. וזה הגילוי היה בסיני דוקא, שסיני הוא יסוד אימא, וע"י אימא מתגלים הארות א"א. ואמרו, "מלא רחמים", לפי שגם בז"א יש רחמים, אבל המקום – מלא רחמים הוא בא"א, כמ"ש, "וברחמים גדולים אקבצך". [א].

כתיב אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים (כ, ב). כי אע"פ שהוא ית' הוציאם ממצרים מתחת חס"א, כדאיתא בזוהר בכמה דוכתי, לא יצאו לגמרי עד מתן תורה. כי כתוב, "ועבר בים צרה", ובמתן תורה נתגלה ית"ש בכח אימא שהיא "אנכי". ה' אלקיך" שהוא זעיר ונוקביה, כדי

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שכה

להוציא את ישראל לגמרי מתחת הס"א. "מארץ" היא נוקבא דס"א – בכח הנוקבא דקדושה, כי את זה לעומת זה וגו'. [ב].

ויעמוד העם מרחוק ומשה נגד אל הערפל אשר שם האלקים (כ, יז). בשעת מתן תורה נתעורר הס"א בכל כחה בקטרוגים גדולים נגד ישראל, והוצרך, כדי להכניעם, שהקב"ה יתגלה בכבודו ובעצמו. והוצרך בתחלה שיתגלה כל כחות הגבורה החזקה, וזהו שאומר, "את הקולות ואת הלפידים" וכו', שהם כלם כחות של גבורה. וישראל שראו כל אלו היו מתיראים, מיד משה אמר להם, "אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים", הכל כדי לראות אם תעמדו בנסיון – בא בכל אלה הכחות. "ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" שלא תחשבו שהשפחה היא גבירה ה"ו, אע"פ שאתם רואים שיש לה כל כך כח. ובשביל זה הניח הקב"ה מקום לס"א שתתעורר בכל כחה – להראות לישראל שהיא כאין נגדו. אע"כ הוצרך משה לחזקם, וישראל, להתחזק בכחות גדולים כדי לעמוד נגדה. בתחלה הוצרכו ישראל להמשיך אורות מיסוד אבא, ולפי שאורותיו א"א לקבלם אלא מרחוק, וישראל הם נשרשים בת"ת דו"א, ע"כ, "ויעמוד העם מרחק". אבל "משה" שהוא בפנימיות, "נגש" אל ת"ת מסטרא דגבורה "אל הערפל" דוקא, להשקיט הקטרוגים. "אשר" שהוא עטרת היסוד דדכורא. "שם האלקים" בסוד גבורות דמוחין דגדלות – להכניע החיצונים. בכל אלו ההכנות הוצרכו להכין עצמם כדי לקבל התורה. ובכח התורה ישראל מתקיימים בגלות, ובכחה תתגלה הגאולה בב"א. [ה].

משפטים.

כי יבער איש שדה או כרם (כב, ד-ה). יסוד הוא המבער קוצים מן הכרם, כשהוא מלהט את נוק' למהרה מן הזוהמא הנדבקת אחריה, ושולח הס"מ, מן השדה הקדוש, לנוק' דתהומא רבה שהיא שדה אחר – "ושילח את בעירה וביער בשדה אחר", אבל הוא מטיב את הכל ומתקן שדהו

וכרמו – "מיטב שדהו ומיטב כרמו ישרם", כי כשמבערים השדה מכלים הקוצים והעשבים הרעים.

"כי תצא אש" מן היסוד, "ומצאה קוצים" ובם מתדבק האש לכלות אותם. אבל לפעמים הגבורה המתפשטת נדבקת גם בטובים, "כי מפני הרעה נאסף הצדיק" – "ונאכל גדיש או הקמה או השדה". אבל – "שלם ישרם המבעיר את הבערה". [א].

כתיב, כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה, שלם ישרם המבעיר את הבערה (כב, ה). דע כי הסודות הם כמו האש. כמו שהאש, כל מי שרוצה להתקרב יותר מדי, הוא נשאר ניזוק מן רוב החימום, כך הסודות, כל מי שרוצה להתקרב יותר מדי הוא נשאר ניזוק מן רוב הסודות, שהם עמוקים מאד. ואחר כך אומר, "ומצאה קוצים", שהם האנשים שאינם טובים לידע הסודות. ובמעט שיודעים – הם נלכדים, והם כמו האש שפוגע בקוצים, שמעט הוא עושה להבה גדולה, כך הסודות למי שאינם ראויים הוא עושה רע גדול. ואחר כך אומר, "ונאכל גדיש או הקמה או השדה", שהם התלמוד והמשנה והחמשה חומשי תורה, מפני שאלה הדברים יכולים ללמד גם למי שאינם ראויים כל כך. והגדיש הוא התלמוד, מפני שבתלמוד יש הרבה דברים שהם תירוצים, אבל צריך לבררם, כמו שישאר הדין. כך הגדיש הם השיבלים החתוכות שצריך לבררם מן הקש, וזה הגדיש. והקמה הוא המשנה, מפני שבזכות המשנה יהיה הקיבוץ גלויות, וישראל יקומו מן הגלות, וזה הקמה שהוא לשון קימה. ושדה הוא החמשה חומשי תורה, מפני שהיא כמו השדה, ששם יש הגדיש והקמה. כך בחמשה חומשי תורה שם כלול התלמוד והמשנה וכל התורה. וזה, "ונאכל גדיש או הקמה או השדה", שרצה לומר שזה האיש יהיה לו או תלמוד או משנה או פסוק כנ"ל. אז, "שלם ישרם המבעיר את הבערה", שהוא הרב שלימד הסודות לו, שהוא הבעיר את הבערה. אבל למי שלומד הסודות לאנשים ראויים,

נאמר עליו, "מקימי מעפר דל", שהוא מקים ישראל מן הגלות, דל שהיא כנסת ישראל, שבגלות היא דלה, מקים ודאי. [1].

שלש רגלים (כג, יד-יז). וג"כ אמרו רז"ל, שסומך מצות רגלים לעבודה זרה לומר לך שמי שמחלל המועדות כאלו עובד עבודה זרה, וג"כ בזוהר אמרו, לומר לך שמי שאינו שומר המועדות מראה שאינו מאמין בהקב"ה. אבל צריך להבין זה, מפני מה חילול י"ט הוא כאלו עובד עבודה זרה, בחול הקליפה שולטת והשכינה היא בגלות, ושפחה יורשת גברתה, ויש איוה צד מקום למינים לטעות ולומר ב' רשויות הן ח"ו, לפי שרואים שהוא זמן שליטת הס"א. ולכך הקב"ה צוה המועדים, שבאותן הימים מתגלים המאורות העליונים בבחינת אדנותו של הקב"ה, וס"ז, "יראה כל זכורך אל פני האדון ה'", והס"א אין לה אחיזה ושליטה באלו הימים. ואז נראה למפרע שלא יש כי אם אדון אחד יחיד ומיוחד. ואם הס"א היה לה שליטה בחול – היה לפי רצונו, אבל כשהוא רוצה, מגלה קדושתו בלתי שום מונע. אבל מי שמחלל המועדות ומראה שליטת חול ב"ט, הוא ממש כאלו עובד עבודה זרה, לפי שהוא רוצה להראות שיש שליטה לס"א, אפילו כשאין לה. ולכך סומכם הפסוק זה אצל זה, לומר לך כאלו עובד עבודה זרה. ואומר אח"כ, "שלש רגלים", כבר ידוע שהג' רגלים הם בסוד נה"י. והענין הוא, עיקר אחיזת הס"א היא בסוף המדרגות, מלכות היא הספירה אחרונה שם יש להם אחיזה גדולה, והיא הולכת בגלות ג"כ. וביסוד ג"כ בסוד הערלה – אוחזים בו. ובנ"ה ג"כ בסוד העקביים יש להם אחיזה. הוד – בסוד, "כל היום דוה". נצח – כבר אמרו עליו, בהדי הוצא לקי כרבא. נמצא שעיקר אחיזת הקליפות הוא בנה"י ובמלכות. אבל כל זה בחול, אבל ב"ט, אדרבא הספירות שנפגמו בחול נתקנים ב"ט. וז"ס, "שלש רגלים תחוג לי בשנה", שנה היא מלכות, ושלש רגלים הם נה"י, והם הספירות שנתקלקלו בחול ונתקנים ב"ט. ולכך בכל שנה צריך לחוג ג' רגלים שהיא המלכות הנתקנת ונכללת בתיקון נה"י. ואמרו, "תחוג לי", לי דייקא בסוד, "תנו עוז לאלהים", שבאתערוחא דלתתא אתער לעילא, ומעשיהם של ישראל גורמים כמה

תיקונים במאורות העליונים, ובהרבות השמחה למטה בי"ט, מתרביט גם כן למעלה ונתוספה בהארה, וזה אומרו, "תחוג ל".

ואומר אח"כ, "חג המצות תשמור", הטעם שאומר שמירה בפסח, משא"כ בשאר המועדים. לפי ששאר המועדים ניתנו לשמחת ישראל, שבועות לשמחת התורה, סוכות נאמר בו, "ושמחת בחגך". אבל פסח עיקרו הוא להכנעת הס"א, והיינו הס"א היא חמין, והקדושה היא מצה, ולכך בפסח שהתיקון בפרט הוא להכנעת הס"א, שם הוא שהס"א מתקנאית יותר משאר המועדים ורוצה לקטרג, ושם צריך שמירה גדולה, ולכך שמירה מזכיר הפסוק דוקא בפסח, ששם צריך שמירה הרבה.

ואומר, "שבעת ימים תאכל מצות", כי אעפ"י שאמרנו שעיקר אחיזת הס"א הוא בנה"י, יש לה איזה יניקה גם כן בכל הז' תחתונות. ולכך צריך לאכול מצה ז' ימים, כדי לנקות הפגם הנעשה בבחי' חמין בכל הז' תחתונות. ואומר אח"כ, "חדש האביב", ר"ל אב וראשון, זה סוד מ"ש, "החדש הזה לכם ראש חדשים", שעד אותו זמן היו בגלות, וחודש ניסן הוא החודש ראשון שנתגלו המאורות העליונים לישראל. ולכך אומר אח"כ, "כי בו יצאת ממצרים" – הראיה שחודש ניסן היה ראשון לגילוי אורות – שעד אותו זמן לא יצאתם ממצרים:

ואומר אח"כ, "ולא יראו פני ריקם", עיקר ההארה היא באה מחפנים, ששאר הפרצוף הוא מלובש, וס"ז, "יאר ה' פניו". ובי"ט מתגלית הארת הפנים, כמ"ש, "יראה כל זכורך אל פני דייקא. ועד שהענפים מרוחקים מן השרש א"א לקבל ההארה הזאת של הפנים, וכדי שיוכלו לקבל ההארה הזאת, צוה הקרבן, שעל ידי הקרבן מתקרבים הענפים אל שרשיהם, ועולה התיקון כראוי. [א].

כי אם שמוע תשמע וגו' (נג, נב-נג). שלימות התיקון הוא חיבור קול ודיבור ביחד, וזה עושים ישראל על. ידי מצות. וזה אומר, "כי אם שמוע תשמע בקולו" – לתיקון הז"א, "ועשית כל אשר אדבר" – לתיקון הנוק, הרי קול ודבור מתחברים והקליפות נכנעים. וזה, "ואיבתי את אויביך",

כופל הענין, "ואיבתי את אויביך" – להכנעת הקליפות למעלה, "וצרתי את צורריך" – להכנעת האומות למטה.

ואומר אח"כ, "כי ילך מלאכי", זה המלאך הוא מט"ט, כמ"ש חז"ל. ועל ידי מט"ט נכנעים הו' אומות הנזכרים בפסוק. מט"ט הוא ביצירה, ויצירה הוא בסוד ו' קצוות דו"א, ובכח הו' קצוות האלה יהיו נכנעים הו' קליפות הנזכרים בפסוק. [א].

ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו (כד, יא). "אצילי" – אלו הם משה ואהרן, שהנשמות שלהם היו בבחינה עליונה מכל האחרות, שהיו מן האצילות, וזהו, "ואל אצילי", והם היו יכולים להסתכל בכבוד העליון יותר מן האחרים, לפיכך לא שלח ידו. "ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו", לפי שכל תענוגם של הנשמות הוא להשיג אור המאציל ית' שמו, וזהו האכילה ושתיה שלהם. וזהו מה שנאמר לעת"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. [ו].

תרומה:

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו' (כה, א-ט). סוד המשכן הוא, שער עכשיו השכינה לא הוקבעה בקביעות בארץ, אעפ"י שנתגלתה הקדושה העליונה בזמן מתן תורה ובזמן קריעת ים סוף, הכל היה לפי שעה, ועכשיו היה צריך להיות בקביעות. ולפי שכתוב, "השמים שמים לה" – שלא היה ראוי למאורות העליונים להאיר בזה העולם השפל מרוב גשמיותו. לכך צוה הקב"ה מצות התרומה שהיו מפרישים ממונם נדבה להקב"ה, ועל ידי דה היו גורמים ששמו של הקב"ה ישרה על זה הממון, אעפ"י שהוא גשמי, וממילא היתה ההארה נמשכת לכל העולם.

והרי מזכיר בכאן ג' תרומות, "ויקחו לי תרומה", "תקחו את תרומתי", "וזאת התרומה". והסוד הוא, לפי ששלימות התיקון הוא חיבור זה העולם השפל עם המאורות העליונים, ולא די שיאירו הפרצופים התחתונים, אלא אפילו העליונים הם צריכים להאיר בזה העולם לשלימות הדברים.

וכבר אמרו בזוהר פ' נשא, שכשישראל זוכים, עינו של א"א משניח עליהם – זכו עינא דלעילא. זהו סוד אלו הג' תרומות המוזכרים כאן. סוד התרומה הא' היא להפריש העולם מבחינת טומאה ולהעלותו בבחי' חול. והתרומה הב' היא כדי להפרישו ולהבדילו מבחי' חול לבחי' קדש, דהיינו שיהא מוכן לקבל עליו הארת הקדש. ולפי שגם בפרצופים יש הרבה מדרגות, יש קדש שהוא סוד הפרצופים התחתונים, ויש קדש קדשים שהוא סוד הפרצופים העליונים והגבוהים הרבה. ולפי ששלימות התיקון הוא שגם אלו יאירו בזה העולם, זה סוד התרומה הג' – להפריש העולם מבחי' קדש לבחי' קדש קדשים, שיהא מוכן ומזומן לקבל זאת ההארה אעפ"י שהיא גבוהה הרבה. וזה סוד שבתרומה ג' מזכיר י"ג דברים כמו שמנו בזוהר ובמדרש, ואומר, "וזאת התרומה וגו' זהב וכסף" וגו', כאן שמדבר מבחינת קדש קדשים מזכיר י"ג דברים בסוד י"ג תיקוני דיקנא דא"א, שהוא ממש קדש קדשים – הפרצוף הראשון שבאצילות, שמאלו י"ג תיקונים נמשך השפע לעולם, שהם עיקר בירורם של מ"ק כידוע. הרי העולם נתקן בכל צדדיו, בתחלה – מטמא לחול, ואח"כ מחול לקדש, ואח"כ מקדש לקדש קדשים.

ואומר אח"כ, "ועשו לי מקדש", המשכן נקרא מקדש, לפי שהיה עושה ב' פעולות זה תלוי בזה, אחת שהיה משכין השכינה בארץ, וזה סוד משכן. ומזה נמשכת קדושה רבה לישראל, וזה סוד מקדש. ואז, "ושכנתי בתוכם", אינו אומר ושכנתי בם, אלא "בתוכם" – בתוך לבם, דהיינו בפנימיותם, בסוד, "בקרבך קדוש", כידוע.

ואומר אח"כ, "ככל אשר אני מראה" וגו', המשכן הוא סוד מלכות, בבחינה הזאת ששוכנת בארץ, וכבר אמרו, שעיקר שכינה בתחתונים. והקב"ה הראה למשה זאת הבחינה בכללות. ואח"כ הראה לו הכלים, שהוא סוד המדרגות הפרטיות הצריכות להשלים זה הענין. וצוה לו "וכן תעשו" – למטה, כדוגמא של מעלה, להעלות התיקון כראוי. [א].

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שלא

ועשית שלחן וגו' (נה, נג-ל). השלחן הוא סוד יסוד הנוקבא כידוע, ותיקונה הוא התחברותה עם היסוד של הזכר. ולכך היה צריך לעשות השלחן של עין, שעין הוא סוד היסוד של ז"א, והיות השלחן של עין, מורה התחברות אלו ב' היסודות ביחד. והיה "אמתים ארכו" וגו', בין הכל הם ד' אמות וחצי, זהו כנגד מצב השכינה למעלה, שהם ד' ספירות וחצי, שהיא מתחלת בחזה של זעיר, והם חצי תפארת ונהי"ם. ולפי שאין המלכות נשלמת אלא – בא"י המאירה עליה, ולכך כתוב, "וצפית אותו זהב טהור", שהם סוד הארות אימא הנמשכות לשלחן שהיא המלכות.

ואח"כ אומר, "ועשית לו מסגרת", לפי שהשלחן משם היתה ההשפעה והתארה, בסוד לחם הפנים, ולכך כדי שהס"א לא תהנה הרבה משם, היה צריך לעשות המסגרת שהוא הסגר אחד, עשוי לסגור ההארות בפני החיצונים. והיה צריך לעשות "ארבע טבעות זהב" בפאות, הס"א עיקר אחיזתה היא בפאות במקום סיום ההארות. ולכך בפאות היה ארבע טבעות זהב, שהם ארבע הארות של גבורה להבריה משם החיצונים.

אח"כ אומר, "ועשית קערותיו" וגו', מן השלחן היתה באה ההשפעה, ולפי שההשפעה והחיות נמשך משם ההויה ב"ה, היו כאן ד' דברים כנגד ד' אותיות של השם. אח"כ אומר, "ונתת על השלחן" וגו', לפי שבאתערותא דלתתא אתער לעילא, ובהיות תמיד שם זה הלחם, כך היה ממשך מלמעלה השפע. [א].

תצוה.

ואתה הקרב וגו' (כת, א-ב). כאן ניתן לאהרן כהונה גדולה. הקרבן הוא לעשות הזיווג, וס"ז, "זה קרבן" – לקרב הזכר והנקבה ביחד. וזה נעשה על ידי הכהנים שהיו מקריבים הקרבנות, והעיקר בזה היה כהן גדול, ולכך נקרא גדול, שהוא היה משפיע לכל האחרים, וכולם צריכים אליו. ואהרן היה ראשון שזכה לזה, לפי שהיה אוהב שלום ורודף שלום, שהשלום הוא סוד הזיווג, וכשהיה משים שלום בין איש לאשתו כך היה גורם זיווג למעלה בזו"ן. נמצא שהכהן גדול היה עיקרי בתיקון של

הקרבנות שהוא סוד הזיווג. ולכך היו לו ח' בגדים, להורות שעל ידו נעשה הזיווג העליון בסוד יאקדונק". ומאלו ח' בגדים היו ד' של כהן הדיוט, להורות שהיה כלול בו גם כן כחו של כהן הדיוט, וגם הוא היה צריך אליו, ובשביל זה נקרא גדול.

גם נקרא גדול, לפי שהיה לו מעלה אחרת משאר הכהנים, שהיה יכול להכנס בבית קדש הקדשים. והסוד הוא, באצילות לא יש נפרדים, ומתחילים בבי"ע, והשרש שלהם הוא בהיכל קודש קדשים דבריאה, ומשם מתפשטים כל הענפים. כך למטה, כל ארץ ישראל מקביל לענפים שיש בבי"ע, ובית קודש קדשים מקביל להיכל קודש קדשים דבריאה שהוא השרש של כל הענפים המתפשטים אחר כך. וזה המקום מרוב קדושתו לא היה יכול שום אחד להכנס בו, שדה המקום הוא שרש הכל. ואעפ"כ הכהן גדול שהיה עיקרי בזה התיקון – לקרב הענפים אל השרש, לו ניתן רשות ליכנס. ואפילו הוא לא היה יכול ליכנס אלא ביום הכפורים, שבהכנסו שם, שהוא מקום גבוה במעלתו הרבה, היה בסכנה, וביום הכפורים דאין שטן ואין פגע רע היה נכנס, שהארת א" מאירה הרבה באותו היום, וא" מקננא דבריאה, ולכך באותו היום היה נכנס בבית קודש קדשים המקביל להיכל קודש קדשים דבריאה והיה ניצול. והיה צריך להכנס בקטורת שהוא סוד הכרתת הקליפות, שכל אלו היו הכנות להצילו מפגעים רעים. ועכ"ז לפעמים היו מתים אם לא היו נזהרים בקדושה רבה להכנס במקום גבוה כזה. הרי שהכהן גדול נקרא כך על כל אלו המעלות שהיו בו, ואהרן היה ראשון, לכך ונאמר בו, "לכהנו לי".

ולפי שגם אהרן היה צריך לקבל כחו ממושה, כמו"ש בזוהר חדש, לכך נאמר, "ואתה הקרב אליך" – שאהרן יתקרב אליו לקבל כח ממנו. והדברים הולכים בהדרגה, אהרן קבל ממושה, ובני אהרן קבלו מאביהם, וזהו אומרו, "ואת בניו אתו". ולפי שהנשמות הגדולות הם צריכים לכלול בהם כל נשמות ישראל – לתקן בשביל כולם, לכך כתוב, "מתוך בני

ישראל". ולפי שבאתערותא דלתתא אתער לעילא, והיה גורם בלבשו הח' בגדים למטה, שהז"א למעלה יתלבש גם הוא בח' בגדים, שהם הארות הנמשכים מא"א לז"א לעשותו כהן גדול. ובעבוד הכהן העבודה למטה ההארה מתרבית למעלה גם כן, לכך אומר, "לכהנו לי", לי דייקא. ואח"כ מזכיר אותם בשם "אהרן" וגו', להמשיך להם כח לפעולה הזאת. וכמו שכתוב ג"כ בבצלאל "ראו קרא ה" וגו'. ואמרו, "בני אהרן", כיון שעל ידו יקבלו כחם.

ואומר אח"כ, "ועשית בגדי" וגו', שימשיך לו כח לתיקון הבגדים, ולכך – "ועשית". וסוד הבגדים הוא, שהס"א עיקר אחיזתה היא בלבושים, שבפרצוף אין לה כל כך אחיזה, ולכך היו הבגדים של הכהנים – להרחיק הס"א מן הלבושים, והם נקראים בגדי קודש שמרחיקים הקדש מן החול. ואומר אח"כ, "לכבוד ולתפארת", זה שלימות התיקון – ת"ת ומלכות מחוברים ביחד, והשכינה כשנתקנים הלבושים שלה נקראת – כבוד, בסוד, ר"י הוה קרי למאניה מכבודתיה, ולכך עכשיו בסוד הבגדים של כהן גדול השכינה נתקנת בתיקון גמור. [א].

שבעת ימים תכפר על המזבח וגו' (כט, לז). שלימות התיקון הוא שהמלכות תקבל ההארות מכל הספירות שלמעלה ממנה. מזבח הוא סוד מלכות, ובסוד זה היה צריך לכפר על המזבח ז' ימים – להמשיך עליה ו' הארות של ז' ספירות העליונות, והם הבינה וז' קצוות של ז"א. אחר כך צריך להמשיך הארת החכמה ג"כ, ובסוד זה "וקדשת אותו", שקודש הוא בחכמה כידוע. אחר כך צריך להמשיך הארת הכתר, ובסוד זה נאמר, "והיה המזבח קודש קדשים". וכשהמלכות מתוקנת, עולמות בי"ע מתקשרים בה ומתקדשים בקדושתה, וזה אמרו אח"כ, "כל הנוגע במזבח יקדש" – לרבות עולמות בי"ע הנוגעים במלכות ומתקדשים בקדושתה. שזה כח הקרבן כידוע להעלות עולמות בי"ע להתקשר באצילות. [א].

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר ויקרא

ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעולה תמימים והקרב לפני ה' (ט, ב). ידוע הוא שיש לבוש של אלקים שממנו מתאחזות הקליפות. וכשהלבוש הוה נתקן בקדושה, זה עצמו מכניע את הס"א. ותיקון הלבוש הזה נעשה בסוד הדיקנא, בסוד עתיק יומין יתיב על כורסיא דשביבין לאכפייא להון. וכבר נתפרש שזה היה ענין העגל, שהערב רב רצו להאחזי הס"א בלבוש הזה, שלא תוכל להתתקן בקדושה לכפות הס"א. וגם רצו שאהרן יעשהו, לפי שתיקון של אלקים הוא בימין, וכשאהרן שהוא הימין היה עושהו, בזה היה גורם ששם אלקים לא היה יכול להתתקן. ובזה היו לוקחים כח להחזיק את בנין הרע שלהם. וזהו גם כן מה שהקב"ה צוה בתחילה לאהרן שיקריב עגל בן בקר לחטאת, כדי שיתקן הלבוש הזה של אלקים בקדושה, כדי שזה עצמו יכניע את הס"א. ואומר, "קח לך" דוקא, לפי שתיקון הלבוש הזה היה מגיע לו לבד, שהוא סוד הימין. וגם לפי שזה היה ניתקן בסוד הדיקנא. ונאמר בו, "זקן אהרן שיוורד על פי מדותיו", ובקרבן הזה היה סוגר פי הס"א שלא תקטרג נגדו לפי שהיתה סוברת שתתחזק היא בזה, כמו שנתחזקה בראשונה. ואדרבא, הוא עצמו המכניע אותה, כמו שכתבנו שבזמן שהלבוש הזה נתקן בקדושה, הוא עצמו מכניע את הס"א. וזה שאמרו רבותינו במדרש, מלמד שאמר לו משה לאהרן אף על פי שנתרצה המקום לכפר על עוונותיך, צריך אתה ליתן לתוך פיו של שטן, שלח דורון לפניך וכו'. שהוא ממש כמו השעיר לעזאזל ביום הכפורים, שהיה סוגר פי השטן שלא יקטרג, והוא עצמו היה מכניע את הס"א, כידוע.

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר במדבר

"את העם", כבר אמרו ז"ל, שהם הערב רב. ויש לדקדק, מהו "אל משה". משה היה רוצה להשלים באותו הזמן תיקון של העולם, ולזה לקח הערב רב, לפי שחשב שבזה יהיה תיקון האומות שיעשה לעת"ל, שנאמר בהם,

"כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה'". אבל לא עלתה בידו מפני הקלקולים שהיו באמצע. וכלב היה רוצה להעמיד גם הוא התיקון הזה, שהיה רוצה משה לעשותו. וזהו, "ויהם כלב את העם אל משה". "ויאמר עלה נעלה", שיעשו כל העליות הצריכות בלא שהם"א יעמוד נגדם. "וירשנו אותה", שירשו את ה"א, לשון "וירש את האמורי אשר בה". "כי יכול נוכל", שכבר יהיה לנו הכח הצריך להלחם נגדה. אבל זה לא הועיל להם כלום, ועמדו בסברתם כבראשונה, ונאמר, "ויבכו העם בלילה ההוא", שאמרו, קבעו בכיה לדורות, ועם כל זה נאמר, "אני ה' בעתה אחישנה" – זכו אחישנה לא זכו בעתה, שהוא הזמן שהקב"ה ירצה לגלות יחודו לעיני כל חי – "למעני למעני אעשה". [1].

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר דברים

האזינו השמים וגו' (לבי א). כבר ידוע כי ביום מיתתן של צדיקים יש עליה למלכות, שכשהם עולים היא עולה עמהם. ולפי שעיקר עליה היא על ידי שיר, לכך משה ביום מיתתו אמר שירה. וקרא לשמים וארץ, כאן כיון לחבר עליונים ותתונים ביחד, בסוד שמים וארץ. שזה הכח יש לו למשה לחבר החיבור הזה, שהוא עומד בסוד היחוד שמיחד שמים וארץ ביחד. עוד – קרא לשמים וארץ שהם סוד זו"ן. דור המדבר הפרידו בעונותיהם בין זו"ן, וכמ"ש בעון העגל – "כי בשש משה", ופירשוהו בין שש לשבע, שהפרידו בין זו"ן כידוע, וכאן תיקנם וחיברם. ובשמים אומר, אזנה, שמורה יותר קורבה, לפי שמשה עומד בת"ת דו"א שהוא סוד השמים, נמצא שהוא יותר קרוב שם, כיון שהוא שרשו ומקום נשמתו.

ויש כאן סוד שאמרו תז"ל, למה קרא לשמים וארץ, משל לאחד שהיה לו פקדון מונת ביד איש ואשתו, והיה אומר דברים טובים לשניהם, כדי שביד מי מהם שיהיה בידו הפקדון יהיה שמור בטוב. כך קרא לשמים וארץ, שהיה מסופק באיזה מקום שתלך הנשמה שלו, בשמים או בארץ, שנאמר, "מי יודע רוח בני האדם העולה" וגו', ולכך קרא לשניהם, כדי

שתשאר נשמתו ביופי, באיזה מקום שתהיה. וסוד הענין, משה באמת היה לו לעלות במדרגות עליונות מצד נשמתו וזכותו הגדול. אבל מצד ערב רב, ובשביל אותם הפגמים שעשו דור המדבר, היה לו לירד במדרגות תחתונות לכפר על עונם. וכמו שהיה, שנקבר בארץ מואב, שנאמר בו, "והוא מחולל מפשעינו". נמצא שזה הספק היה לו למשה – אולי נשמתו מצד עצמה תעלה לשמים, דהיינו במדרגות עליונות, וכמ"ש, "מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה", או שתרד במדרגות תחתונות בארץ, מצד הערב רב. לכך קרא לשניהם, שבכל מקום שתלך נשמתו, תהיה בטוב. אם תהיה בשמים – ששם יהיו לו כל האורות פתוחים בריוח ובגילוי. ואפילו אם תצטרך לישב בארץ – שעכ"פ אור הקדושה לא יעזבהו גם שם. וכמו שהיה, שאעפ"י שנקבר בארץ ציה, אור הקדושה לא עזבו מעולם. [א].

❁ דרוש ליל טו"ב בשבט ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ד'בי מ'שה ה'יים ל'וצאטו זיע"א

דרוש בסעודת ליל טו"ב בשבט ה' תצ"ג

רבון כל העולמים, עלת כל עלות, יהי רצון לפניך לקבל ברצון עבודה שלנו ותורה שלנו שאנו מעלים לפניך בשמך הגדול הגבור והנורא יקוק ב"ה לעולם ולעולמי עולמים, ובזאת הסעודה שאנו מסובים בה לפניך, תגלה רצון ושמחה מלפניך להאיר עלינו אור יחודך. וכמו שאנו מסובים על השולחן הזה לשמחת בשמחת תורתך, כן תהיינה נשמותינו מסובות על השולחן הטהור שהיא השכינה, להיות ניזונים מן הלחם הטהור שהם ג' הויות, שנאמר בהם, יברכך ה', יאר ה', ישא ה', שבהם, "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד". ורוח הקודש תאציל עלינו ליאור באורך

ולהתקשר נשמותינו בקדושה שלך. וגופות שלנו יהיו ניזונים משמן העליון שיורד משמי קדשך, להיות נטהרים בו רמ"ח אברים ושם"ה גידים, שהוא לחם אברים, לחם הנבלע באברים, שאין בו חלק לם"א כלל. וכן לא תוכל ס"א לידבק בבשר שלנו, שיהיה נתקן באור קדושתך. ואורותיך הקדושים יהיו מעטירים אותם וסובבים אותנו לכל צד, כדבר שנאמר, "כי אתה תברך צדיק ה' כצינה רצון תעטרנו". והקול הזה שאנו מעלים לפניך בתורתך בלא הפסק, תחזיק כחנו לעבדך באמת, ולהעלות את שכינתך הקדושה, עליה שלא תהיה אחריה ירידה, ויתחדו כל מאורות קדושתך ביחוד שלך, עלת על כל העלות ב"ה וב"ש לעולם ולעולמי עולמים "שמע ישראל" וגו'. ולא יוכלו לנו כל משטין ומונע, בכח שמך הקדוש שדי – משדד המערכות, בו תשדד כחם של ס"מ הרשע וכל כת דיליה, ולא יוכלו לעשות לנו שום קטרוג והיזק כלל ועיקר. ואור תורתך הצפון, שנאמר בו, "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך" וגו', תתגלה עלינו בשמך הקדוש יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שבו, "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד". ותרים ראשינו על כל אויב, בג' שמות שלך – וה"ו אנ"י וה"ו שהם ר"ת וא"ו כמנין אחד, שבהם אתה מעטיר נשמותיהם של ישראל להתדבק בשכינתך. וזה כלת משה שירדה ממנו בעבור ערב רב שעשו פירוד בישראל. ובשעה שהעביר אותם מן העולם, שנאמר בהם, "כי אז אסיר מקרבך עליזי גאותך", וישארו ישראל גוי אחד בארץ, ויתיחד משה בכלה שלו, וכל ישראל יהיו מתחדשים בעטרות עליונים שלך, ואורות תורתך הקדושה יהיו שולטים בעולם ומתחדשים תמיד מצד שלך, עלת כל העלות, שבך, המחדש בכל יום תמיד מעשי בראשית. ברוך יהיה שמך לעולם ולעולמי עולמים א"ס.

❁ דרושי "וגתת הכסף" ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'טה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

דרושי "וגתת הכסף" וגו' לרמח"ל ז"ל

כלך יפה רעיתי, מצד צדיק חי עולמים, להתעטר למעלה על ראשיהם של ישראל, דכתיב, "כי רועה היא". "זמון אין בך", זה פיסול של קרבן, שפחה רעה, בה, "כל אשר בו מום לא יקרב", שהרי בשעה שצדיק שולט לא נמצא אלא קרבן תמים, וזה ישראל גוי אחד בארץ, שאין שם ערב רב. וזה, "שמע ישראל" וגו', ישראל ודאי מצד יעקב, שבו תהיה מחדש אותה להיות זרע אמת, דכתיב, "תתן אמת ליעקב". וזה -

וישק יעקב לרחל, שהיא עקרת הבית, ובנשיקה זו היה מפריד ממנה כל רע, להזדמן היא וכל שאר הנשים להוציא משם זרע אמת ודאי. ולפי שערב רב היה מזדמן להתערב אח"כ – "וישא את קולו ויבך", בכמה בכיות של הגלות להתקיף אותו הקול שלו, שבו. "והאלקים יעננו בקול". שהרי לא נתנה תורה אלא מצד יעקב, תורת אמת ודאי, בה, "כי מן השמים דברתי עמכם", [ובזה] תהיה מחדש אותה לעתיד לבא, דכתיב – כי יקח איש אשה חדשה, זה כנסת ישראל. אימתי תהיה חרשה, אלא בזמן "שלא יצא בצבא". שהרי באותו הזמן נאמר, "וגם עד זקנה ושיבה אלקים אל תעזבני", שכן כנסת ישראל נאמר בה, "אל תבוז כי זקנה אמך". . . כמה. . . הזקן, אלא בזמן שלא יצא בצבא, מיד, "אחרי בלותי היתה לי עדנה". "ולא יעבור עליו לכל דבר", בזמן אחר שנאמר בו, "ונהר יחרב ויבש", אלא, "אשר לא יכזבו מימיו", לפי שאימא עלאה שהיא מוצא מים תהיה מתדבקת בו תמיד, ולא כמו שנשאר יוסף יתום מאמו, שאז שלטה אותה הזונה לקטרג עליו, אלא, "יהי מקורך ברוך". מיד, "ושמח

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שלט

מאשת נעורִיך", ולא להתעצב באותה הזונה שהיא עצבון ודאי, ובה, "ויתנהו אל בית הסוהר". אלא, "נקי יהיה לביתו", נקי מצד א", "שנה אחת", לכלול שם י"ב שבטים, הה"ד, "ששם עלו שבטים שבטי יק עדות לישראל", שהרי לא נשלם בנינה של שכינה אלא בי"ב אלה, מיד "ושמח את אשתו אשר לקח" – במשיח:

ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, ג' אורות תהיה מאיר לנוק' בג' וזין של צדיק חי עולמים. וכלם יתקשרו כאחד בש' דמשיח, שהם שני משיחים, ומשה על גביהם. "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" במשיח בן דוד. "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" במשיח בן יוסף "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" במשה. כלם – "יהי אור", בצדיק בוזין שלו. "ויהי אור", למטה – בש' שלהם.

זרקא מקף וכו'. השכינה תזדרק עטרה בכח צדיק שהוא מורה בקשת שלו, תקיעה שברים תרועה, וזה, מקף שופר הולך, שהרי שכינה נעשית עטרה מקפת צדלק, מיד צדיק הולך ודאי, דכתיב, "שיש כנבור לרוץ אורח". ובמה הולך, אלא, "הולך וחזק מאד", הרי כאן ג', בג' קולות שלו – סגולתא, קשת שמהם ג' חצים יורדים ומאירים ג' אורות בישראל, שנאמר בהם, "וישראל עושה חיל – חי' ל', בילאו"א.

ויוצא העבד וגו', רבון כל העולמים הרי שכינתך [שם] שנאמר בה, "ופרשת כנפיך על אמתך כי גואל אתה", וזה-צדיק חי עולמים המלאך הגואל, ומט"ט עבד ששמו כשם רבו, ובכנף זה תהיה מציל אותנו מעשו וישמעאל וערב רב, וזה, "כלי כסף כלי זהב ובגדים", וכמה קישוטים ובשמים, באורות שלך תפאר אותנו, שנאמר בהם, "ומגדנות נתן לאחיה ולאמה" וי"ג בשמים שנאמר בהם נרד וכרכום תהיה מקשט אותנו. . . . וכתיב, "ואלבישך רקמה" וגו', בי"ג תיקונים שליטה יש לך, שבהם, "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא". בהם יאמר בכנסת ישראל, "ותיפי במאד מאד",

בתרין משיחין שלימות אדם, "ותצלחי למלוכה", מצד משה שנאמר בו, "ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל".

❁ ראשי פרקים של דברי תורה ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ראשי פרקים של דברי תורה לרמח"ל ז"ל

עד שיש עמלק חסר הא' מכסא, שהוא אהבה, ולבסוף הר קדשו. וכיון שגרמי ונרגן מפריד, צריך לפסוק ראשו, רישיה דעשו וכו'. וד' מיתות בד' אותיות אדנ', איבה כ"ד צירופי אדנ'. ימין הרוממה – שני רם, יסוד ומלכות שהיה דך דך, ומר נעשה רם, ה' רמה וכו'. ואצרוף כבור סיגך אלו הקליפות, ואסירה וכו' ערב רב, כי עד שיש עמלק – מרור, חיזק אותם, ועכשיו רם, ועמלק החשיך העינים, ותכהין עיניו כו'. וכשיחזרו והיו עיני וכו', ע' – שבעין, בסוד סוד ה' ליראיו, בתחלה הברית בלב ולבסוף גם (בבין), ואליהו יבשר על ההרים ששם מאירים, אשא עיני וכו' עינא וכו', כי בתחלה מים מרים, ולבסוף ויורוהו העץ – עץ החיים חיבור הע' בין – צדיק, כי צריך העין להשפיע שם, דמשה חיבור התרין משיחין.

ועוד צריך נסיונות להחזיר הלוחות, כי פגם הערב רב בנסיונות, ותיקון ג"כ כך, אז יחזו ויבושו, כי אז נשלם הניסיון ולא יש עוד בושת לישראל, ובראשית – ירא שבת במקום בשת, כי לא יהיה עוד יראה יחזו בראשית ברית אש, אף אש, ע' תיקונין דרשב"י לכלול האף של הנחש, ע' תיקונין דוכל הידות, ע' תיקונים אלו ה' רמה ידך י"ה אדני, כנגדו והיה אדום וכו'. חיל כנגד שני דך – שני נוקבי, ולע"ל חיל – כדכר רם, שמש מרפה במיתוק, ומה שהיה סיתום יעשה שערים, פתחו לי וכו', ושעריך וכו', חפץ

יתגלה, וחפיץ ה' וכו', גבור נמתק בחסד רמ"ח דאברהם, חלק ה' עמו, כי לא תוכל הס"א לאחוז בחלק, יעקב חיבור עקידה, יעקב חבל נחלתו א"י בתחלה.

222

❁ ספר תקט"ו תפלות ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'טה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קי"ג

בקשה על ס"מ הרשיע שיעשה בותו קברו, שלא יספיק לקבל כח מביתו שהיא לילי"ת להתפשט משם להרע ה"ו לישראל

בקהל רפאים ינוח, בכמה נשמות רעות של ערב רב שהם נזמנים שם בקבורה רעה שהיא לילית שפחה רעה, וס"מ יהיה אסור שם שלא יוכל לצאת לקטרג על ישראל כלל, והפה של הקבר הרע הזה יהיה נסתם שנא' בו כי יסכר פי דוברי שקר

אל אחד יחיד ומיוחד קימה ה' קדמה פניו הכריעהו, קודם שיצא הס"מ מן המערה שלו שהיא לילית שפחה רעה שהכל מערין בה, והיא נמלאת כח טומאה מכל זינין בישין שהיא מופקרת לכלם, ואחר שעשתה ניאופין נותנת שיורים לבעלה ס"מ הרשע, ובה הוא מתמלא חימה לבא לקטרג על ישראל, אבל אתה תקדימהו ותכריע אותו בנוק' דתהומא רבא שלו שלא יצא משם, מיד בקהל רפאים ינוח, בכמה נשמות רעות של ערב רב

שהם נזמנים שם בקבורה רעה שהיא לילית שפחה רעה, וס"מ יהיה אסור שם שלא יוכל לצאת לקטרג על ישראל כלל, והפה של הקבר הרע הזה יהיה נסתם שנא' בו כי יסכר פי דוברי שקר כדי שלא (יכול) [יוכל] לצאת משם לעולם, כשהפה העליונה תפתח מיד אמת יצא משם להאיר לכל העולם ובו ונקראה ירושלים עיר האמת והר ה' צבאות הר הקדש, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קנ"א

תפלה גדולה לעורר רחמים על השכינה שניטל כחה בגלות המר וניתן לשפחה רעה. וביותר בזמן עקבתא דמשיחא שכח אין בה ללידה

יש שנה ויש שנה, יש שנה טובה שהיא השכינה הקדושה שמתפללים עליה חדש עלינו שנה טובה, ויש שנה רעה שהיא לילי' שפחה רעה בזמן שהיא שולטת, שהם שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ והם בעקבות משיחא, שבאותו הזמן חוצפא יסגי וחפץ לא נמצא, אלא חפץ מתעלם למעלה, וחצף שולט, שהיא חוצפא מלכותא בלא תגא, וזה שנות ראינו רעה, והיא לילית שפחה רעה שנא' בה כי רעה נגד פניכם, נגד ודאי, שהיא כגון עזר כנגדו, שאמרו עליו זכה עזר לא זכה כנגדו

אל אחד יחיד ומיוחד שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה, שהרי בזמן שנתת שליטה לשפחה רעה שתירש גברתה, השכינה הקדושה שבה כל שמחה ישבה כאלמנה באבילותה, שנא' איכה ישבה בדרד היתה כאלמנה, ונא' בה ערבה כל שמחה, שהשכינה היא שמחה שהרי היא חמדת הימים וצדיק שמח בה שנא' בו ושמח את אשתו, ושמח מאשת נעוריו, ובזמן ששליטה ניתנה לשפחה רעה נא' ונרגן מפריד אלוף, ערב כל שמחה ודאי, וזה ערב ברע, שהרע מפריד ביניהם, באותו הזמן נא' בתולותיה נוגות והיא מר לה, והיא שהיא לילית שפחה רעה גורם מר לה שנא' בה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שמג

וימררו את חייהם, וכמו שהיא גורמת לה מרירות כך היא שמחה, שנא' בה אויביה שלו שחקו על משבתיה, שהרי נא' אמלאה החרבה, ובזמן שתעביר הרע הזה מיד מה שהיה ברע נעשה ערב, והיה לעת ערב יהיה אור, באותו הזמן אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי, שנא' בו ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, מיד קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה, שהרי אין עוד נרגן מפריד אלוף, מיד חתן שמח בכלה שלו, ושמח מאשת נעוריו, ורשעים בחשך ידמו, שהרי בזמן שהמלך מאיר לשכינה באור שלו שנא' בו ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, וזה אור שנברא ביום ראשון שנגזר הב"ה לצדיקים לע"ל שהם צדיק וצדק מיד ואת המאור הגדול לממשלת היום והיה לעת ערב יהיה אור, מיד והיה אור הלבנה כאור החמה, שהרי בחסרון הלבנה יש ימי עוני שהיא מצה לחם עני, וכמה טרחא ומלחמה שצריכה לעשות עם הס"א, וזה מצה ריב, וכ"כ מדריגות של טומאה שעברו על השכינה שהם ימי עוני, כך כנגדם כמה מדריגות של אורות עליונים נזמנים לימי שמחתה בזמן שהכלה הזאת תכנס לחופה שמחנו כימות עניתנו ודאי, שהם ימים שנא' בהם כל ימי עני רעים, ועוד יש שנה ויש שנה, יש שנה טובה שהיא השכינה הקדושה שמתפללים עליה חדש עלינו שנה טובה, ויש שנה רעה שהיא לילי שפחה רעה בזמן שהיא שולטת, שהם שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ והם בעקבות משיחא, שבאותו הזמן חוצפא יסגי וחפץ לא נמצא, אלא חפץ מתעלם למעלה, וחצף שולט, שהיא חוצפא מלכותא בלא תנא, וזה שנות ראינו רעה, והיא לילית שפחה רעה שנא' בה כי רעה נגד פניכם, נגד ודאי, שהיא כגון עזר כנגדו, שאמרו עליו זכה עזר לא זכה כנגדו, רבון כל העולמים הרי אילה שלך שנא' בה אילת אהבים ויעלת חן צועקת אליך בשבעים קולות שהם ע' תיבות של מזמור יענך ה' ביום צרה, שהרי יום צרה הוא שנא' בו יום צרה (ומבוכה) [ותוכחה] כי באו בנים עד משבר וכח אין ללידה, וזה בעבור הרשעים הסובבים את השושנה, והרי חבלי לידה באים תכופות זו לזו, ועב"ז אינה יכולה לילד בעבור שאין לה כח, שנא' בה וילכו בלא כח לפני רודף, ועינינו תלויות

אליך שנא' אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, שכן מפתח של חיה ושל תחית המתים הם ביריך, אתה שנא' כך גדול אדוננו ורב כח, תן כח לאילה אהובה שלך שנא' כך נותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה, שהרי עיניה תלויות אליך שנא' בה קייתי ה' קותה נפשי, נפש דוד, אמור לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו, ומיד כל מר יחזור למתוק, שכן בזמן שאתה מתגלה נראים כל מעשיך שאין אתה פועל כי אם טוב שנא' כך טוב ה' לכל, זכור ה' חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח, תזכור אילה שלך לרחם עליה, ויאמר בה ויזכור אלהים את רחל ויפתח את רחמה, מיד ותהר ותלד בן, שכן נא' בעתה אחישנה בכמה אורות עליונים שיתגלו באותו הזמן, ותקרא את שמו יוסף זה צדיק אות אמת שמתגלה בכמה אותות ומופתים ומיד השקר מתעבר מן העולם שאין שולט עוד, אלא ואמת ה' לעולם, ה' אל תאחר שכן ישראל מקוים אליך באמת, לישועתך קייתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קנ"ד

בקשה להציל את ישראל מחבלי משיח ע"י שיגלה להם רזי התורה בפתוחה ולא בסיתום

אל אחד יחיד ומיוחד יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, להציל מחבלי משיח שהיא חיל כיולדה, שבהם כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה, בעבור השכינה שירדה למטה, וזה חירק שתחת האותיות, בו ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון הורידו לארץ ראשם, ובעבור זה ת"ח הם שפלים ונבזים וערב רב שולטים, שנא' בהם היו צריה לראש, ובמה יתקן זה אלא בחכמת התורה שנא' בה כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, בכמה סודות של התורה שבהם והמשכילים זיהירו וכו' ככוכבים וכו', וזה פתח ו', רקיע ודאי, שכן חכמה צריכה להתפשט בעולם בפתוחה ולא בסתימה, מיד מה שהיה חיל נעשה חיל, וישראל עושה חיל, באותו הזמן בטרם תחיל ילדה בטרם יבא חבל לה והמליטה

זכר, ברחמים שהוא זכר ולא בדין שהיא נקבה, שתשרי הוא שמאל דוחה, אבל ניסן ימין מקרבת ובו והמליטה זכר ודאי, לקיים מה שנא' כימי צאתך מארץ מצרים, מצד ח"ס שהיא פלא, גילוי שלה בא"י שהם ג' שערים, וזה ים סוף שנבקע לפני המטה שהוא צדיק, וכן השכינה למטה נבקעת לפני הצדיק דכתיב הים ראה ויננס זה יוסף, דכתיב וינס ויצא החוצא, ובזמן שים זה נקרע מיד כל הסודות העליונים מתגלים לישראל, שע"ז אמרו ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, וזה נפלאות ג' פלאות, וקנה, שהוא יוסף, כדי לעשות קולמוס לגלות בו כל רזי תורה, מיד שיהיה הים נבקע מלפניו נא' בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר בתורה שהיא חסד, דכתיב מימינו אש דת למו, וזה יד ימין שהיא כותבת, בה וברחמים גדולים אקבצך, קיום של ישראל יהיה ממשיך גילוי זה דכתיב יחל ישראל וכו' מיד בכח יחל, חיל יעשה חיל, הה"ד ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל, ימין שכותבת רזי תורה עושה חיל ודאי, ובהם וראיתה לזכור ברית עולם, בכמה אותות שיהיו מתעוררים בעולם מצד צדיק חי עולמים וזה אות אמת בת"ת שמתחבר עמו "והעמידנו מלכנו לחיים" להקים אותו מעפר, שנא' מקימי מעפר דל, ומיד ישראל גוי אחד בארץ מצד צדיק, שהוא מיחד הכל בחיבור א', וזה מילה ב"ג בריתות של א"א שבו י"ג תיקוני דיקנא, וברחמים גדולים אקבצך, מיד יקימך ה' לו לעם קדוש, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קע"ו

ענין החושך של עשו השולט על פני תהום

אל אחד יחיד ומיוחד הרי החשכת לעמך בחשך (דיצחק) [דעשן] שבא מצד (עשו) [יצחק], והוא השולט על פני תהום, מלכות הד', אותיות המות, שכך נהפכו לתהום דכתיב בהם שקר החן והבל היופי, אבל מי שיורד בו אחריתו מרה כלענה, וזה חזיר פורש מלפיו, עד שיתגלה האור

שלו, שבו ויאמר אלהים יהי אור וכו' שהם סימני טהרה, ששקר עומד על רגל א' אבל אמת על שתי רגלים, בהם שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שחרית וערבית, שהם שני עדים, על פי שנים עדים יומת המת, תהום יהפוך למות, מיד בלע המות לנצח, שער שהיה הוד לבדו לא יומת על פי עד אחד, וכשנצח מתחבר בו על במותימו תדרוך, מיד בלע המות לנצח, ומה שהיה מכשול לישראל בעגל שהוא מצד בלע ומה שנכלל בו, שעליו אמרו ערב רב אלהיך ישראל אשר העלוך, עתה יתקיים בו והוצאתי את בלעו מפיו ונשאר בלע, מיד בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, רבון כל העולמים לאורך אנו מקוים, יהי אור ויהי אור, שתוציאנו מאפלה לאורה, באמתת יחודך עננו ואל תאחר, ולא נבוש מתוחלתנו, לישועתך קייתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קע"ז

תפלה גדולה על ישראל, בנויה על יסוד מ"ש ז"ל אחד מעיר מזכה כל העיר כו', להיות אמונתם ועבודתם של רבינו המחבר ז"ל ובני ישיבתו הק' מתקבלת לרצון לפניו ית' ונחשבת כאלו היתה עבודת כל ישראל ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה שהרי לילית שפחה רעה וטמא שמתדבקת בו הם שפת שקר ולשון רמיה שעומדים בקטרוג על מי שרוצה להתדבק בקדושתך ביחודיך ולקשר באהבתך, אבל שמך הקדוש יהוה ב"ה יעמוד לנו להציל נפשנו מהם, ועבודתינו תהי' רצויה לפניך לגלות אמונתך לכל עמך בית ישראל, ולהסיר מחסה כזב מן העולם, שכך לילית שפחה רעה פורשת כנפי' הטמאים על בריות עולמך, ומרמה בני אדם בכמה פיתוים של שוא שנראים שהם מתקיימים בהנהגת עולמך, וזה מחסה כזב נגד אמונתך אמת שעומדת לפנים שאינה מתגלית אלא ליודעי תורתך תורת אמת, בה מה רב טובך אשר צפנת

ליריאיד וכו', ולכן ביחודך תגלה אמתך למקוים לך, שהם מתחזקים ביחודך בתוך כל חשך ואפילה שכן הוא שולט על כל חשך ואפילה, שנא' בו כי אשב בחשך ה' אור לי, ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה

אל אחד יחיד ומיוחד חטאו ישראל לפניך שנא' בהם ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו שהרי הם מעידים לפניך בכל יום ה' אלהינו ה' אחד, ואהבת את ה' אלהיך, ולפי שלא היו מתדבקים לפניך בדביקות באהבה ולפי שלא היו מקבלים אמתת יחודך כסדר סודותיך שהודעת להם, היו כמו מכזבים כך שנא' ובלשונם יכזבו לו, כל זה למה לפי שעזבו אור סודות תודתך שנא' בהם סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם, וזה ולכם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, שהרי אמונה שלך אינה מתגלית אלא בסידור כל מדריגותיך הקדושות בסדר שלהם, ומי שאינו יודע סדר מדריגותיך אינו מבין אמונה שלך, וכן מי שאינו מיחד שמך הקדוש בסדר מדריגות קדושתך ואומר בפיו ה' אלהינו ה' אחד ואינו מתכוין בלב ליחד יחודך בלב שלם בכל המדריגות, ואומר ואהבת את ה' אלהיך ואינו מתדבק נפשו רוחו ונשמתו באהבה לגבך לקשר בהם כל העולמות ביחוד ואהבה אחד, וזהו שנא' ולכם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, ולילית שפחה רעה שהיא שפת שקר מתעוררת בעולם ח"ו וכמה קטרוגים היא עושה על כל נשמות קדושיך להפרידם ממקומם קודש עליון ח"ו, רבון כל העולמים הרי אמרת אחד מעיר מזכה כל העיר שנים ממשפחה מזכים את כל המשפחה, הרי אנחנו לפניך מעידים באמונת יחודך ונדבקים באהבתך לגלות אמונה שלך בכל מדריגות קדושתך והאהבה בין כל בריותיך להתקשר בקשר אחד ותמצא מנוח אותה היונה שנא' בה ולא מצאה היונה מנוח וכו', בודאי לעת ערב יהי אור שהוא הזמן ששבה היונה אל נח לעת ערב וזה נח איש צדיק למצוא בו מנוחה, ואם בישראל נא' וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע, הרי קנאת ה' צבאות תעשה זאת שהוא צדיק חי העולמים, שבו קנאתי לציון קנאה גדולה, ויונה תשוב אל נח לתקן הוא בעדה מה שלא ידעו לתקן ישראל

למטה, מיד ותושע לו זרועו וצדקתו היא סמכתהו, ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה שהרי לילית שפחה רעה וטמא שמתדבקת (בה) [בו] הם שפת שקר ולשון רמיה שעומדים בקטרוג על מי שרוצה להתדבק בקדושתך ביחודיך ולקשר באהבתך, אבל שמך הקדוש יהוה ב"ה יעמוד לנו להציל נפשנו מהם, ועבודתינו תהי' רצויה לפניך לגלות אמונתך לכל עמך בית ישראל, ולהסיר מחסה כזב מן העולם, שכך לילית שפחה רעה פורשת כנפי' הטמאים על בריות עולמך, ומרמה בני אדם בכמה פיתוים של שוא שנראים שהם מתקיימים בהנהגת עולמך, וזה מחסה כזב נגד אמונתך אמת שעומדת לפנים שאינה מתגלית אלא ליודעי תורתך תורת אמת, בה מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו', ולכן ביחודך תגלה אמתך למקוים לך, שהם מתחזקים ביחודך בתוך כל חשך ואפילה שכן הוא שולט על כל חשך ואפילה, שנא' בו כי אשב בחשך ה' אור לי, ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה, לישועתך קייתי ה'.

ספר תקט"ז תפילות – תפילה ר"ב

ישראל בקומה זקופה ובקומה כפופה

רבון כל העולמים הרי ערב רב הם זרע שקר שהם מתגאים לפניך ואינם עומדים באמונתך, בהם הרבנות מקברת את בעליה, שהיא שפחה רעה שררה מצד עשו בנו הגדול, וזהו שאמר יש לי רב, אבל יעקב בנה הקטן שהוא נקטן לפניך בו מי יקום יעקב כי קטן הוא, תתן אמת ליעקב שבו קרוב ה' לכל קוראיו וכו' באמת, הקול קול יעקב ודאי, וערב רב שהם גאים בעבורם נא' רב לך אל תוסף דבר אלי, ולפיכך דכית ישראל עמך עד שנסתלקו מהם הגאים האלה שנא' בהם ואסיר מקרבך עליזי גאותך והשארתי בקרבך עם עני ודל, והשארתי דייקא, שארית ישראל שיריים, ושארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים, שארית ישראל לא יעשו עולה

**ולא ידברו כזב, שהם זרע אמת מצד יעקב, וע"כ תפלתם
נשמעת לפניך, הקול קול יעקב**

אל אחד יחיד ומיוחד הרי כחך הגדול שנא' בו גדול אדוננו ורב כח, זהו שיעור קומה רל"ז כמנין ורב כח, תיקונם של ישראל שיאמר בהם ואולך אתכם קוממיות בשיעור קומה שהוא מתוקן, וזה קומה זקופה דאדם, אבל בהמה קומתה כפופה, בה כי שחה לעפר נפשנו בזמן שנא' ואדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו, שכן ישראל הולכים שפילי ראש שאין להם כח לתקן תיקונים גדולים כראוי, שבזמן שקומתם שלימה נא' בהם ותגזר אומר ויקם לך, צדיק מושל יראת אלהים, מצד השכינה שנא' בה זאת קומתך דמתה לתמר, זה אדם כלל דו"ן, תמר ודאי, אבל בגלות הרי ממשלתה זו ניטלה מהם והם רובצים תחת משאם, קומה כפופה ודאי, כשור לעול וכחמור למשאוי, וזה נ' כפופ' נ' פשוטה, נאמן כפוף נאמן פשוט, לפי שהלכו בקומה זקופה בגאווה כגון נחש טמא שמרד בקונו ונא' בו על גחונך תלך היו דוחקים רגלי השכינה שהיתה נ' פשוטה אדם דמרכבה כלל דו"ן ועשו אותה נ' כפופה, מיד נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל, וישראל מיד נכפפה קומתם דכתיב כפף נפשי, כי שחה לעפר וכו', בשעה שתקום השכינה מנפילתה תעשה נ' פשוט, וכן יקומו ישראל דכתיב קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך, בקומה שלימה שבה מקוה ישראל מושיעו בעת צרה, וזה גאות אדם תשפילנו שלפי שזקפו קומתם נכפפה, ולפי שהיא כפופה תהיה נזקפת בשם שלך שנא' בו כל הזוקף זוקף בשם, אותו שנא' בו אני ה' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן, נאמן פשוט ודאי, שנא' בו והיה ה' למלך וכו', ומלכותו בכל משלה, מיד וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ, אבל עתה נא' בו רב לך אל תוסף דבה אלי, אלא נגש והוא נענה ולא יפתח פיו, כשה לטבח יובל, כשה ודאי, נמשל כבהמות נדמו, ואינו שולט בשליטתו, אבל לע"ל ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, לפי שהם צאן בגלות בקומה כפופה, אדם בקומה זקופה, ורב כח ודאי, נותן ליעף כח ולאין אונים וכו', רבון כל העולמים הרי ערב רב הם זרע שקר שהם מתגאים לפניך ואינם עומדים

באמונתך, בהם הרבנות מקברת את בעליה, שהיא שפחה רעה שררה מצד עשו בנו הגדול, וזהו שאמר יש לי רב, אבל יעקב בנה הקטן שהוא נקטן לפניך בו מי יקום יעקב כי קטן הוא, תתן אמת ליעקב שבו קרוב ה' לכל קוראיו וכו' באמת, הקול קול יעקב ודאי, וערב רב שהם גאים בעבורם נא' רב לך אל תוסף דבר אלי, ולפיכך דכית ישראל עמך עד שנסתלקו מהם הגאים האלה שנא' בהם ואסיר מקרבך עליזי גאותך והשארתי בקרבך עם עני ודל, והשארתי דייקא, שארית ישראל שיריים, ושארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים, שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב, שהם זרע אמת מצד יעקב, וע"כ תפלתם נשמעת לפניך, הקול קול יעקב, לא תאמר עוד רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה אלא שאל ממני ואתנה גוים נחלתך וכו', ומיד ג' אבות יעמדו לפניך בנ' תפלות שגא' בהם ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה, מיד וישמע קולי, זה קול קול יעקב, וזכרתי את בריתי יעקוב בו' שלו, שם יחוד, ואו כמנין אחד, שם תקוה בקו שלו, שם אמת שהיא אות אמת, תתן אמת ליעקב, ביחוד תקוה ואמת יאמר באותו שקבור בין רשעים ויתא ראשי עם צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל, באותו שנא' בו וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון, ולפי שהיה צפון ונעלם כך נתעלמה התורה מישראל, למה אלא שנעלמה ממנו הלכה, שהיא הלכה למשה מסיני כלה שלו, והוא ירד לסוף שנא' בו ותשם בסוף על שפת היאור, ונעשה שם שאר, עוד שאר הקטן, שיריים ודאי, אבל עתה יצא משם בגלוי, ויאמר בו לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל, תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה ודאי, מיד ויתא ראשי עם, שאר שנעשה ראש, יחוד תקוה אמת, ויאמר לכלה שלו אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי, אמת תקוה יחוד, ה' אל תאחר, אדנ' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה רפ"ט

מתחילה הוכן שהעולם שנברא בדרגא דבי"ת
 דבראשית, יתתקן באור היחוד שעמד להתגלות
 בלוחות הראשונות בסוד אל"ף דאנכי, כיון שיגרמו
 הערב רב בחטא העגל שיסתלק אור היחוד מן
 העולם, אף הלוחות שהם מסט' דבי"ת הוצרכו
 להשתבר, והושרש שב' בתי מקדש יחרבו

לפי שערב רב עשו את העגל ונסתלק יחודך מן העולם כך
 אותיות פרחו מן הלוחות שהם בסוד א' אנכי ומצד ב'
 נשתברו שנתפרשו זה מזה, וכן כשאי' מסתלקת משכינה
 מיד גלות נמצא, וכשמתחברים כא' מיד נא' בהם מי זאת
 עולה, הרי אנו ליחודך מקוים באמת, מיד שזה יתגלה אנכי
 תכנתי עמודיה סלה להתתקן הכל בתיקון שלם, ה' אל
 תאחר

אל אחד יחיד ומיוחד הרי (ד') [ב'] בתים שנחרבו שבהם שלח תשלח את
 האם אי' עלאה ואי' תתאה, לפי שהעולם נברא בב' ונא' בו והארץ היתה
 תוהו ובוהו וב' היא שנים והיא בית, לפיכך ב' בתים נחרבו בשני לוחות
 שנשברו שהיו באים לקיום העולם שנברא בב"ת, במה אלא בא' דאנכי
 שכללת אותם בג' אבות כגון זה יוי ובהם נקראת אב לישראל והם מצד
 שלך אבות, ולפי שערב רב עשו את העגל ונסתלק יחודך מן העולם כך
 אותיות פרחו מן הלוחות שהם בסוד א' אנכי ומצד ב' נשתברו שנתפרשו
 זה מזה, וכן כשאי' מסתלקת משכינה מיד גלות נמצא, וכשמתחברים כא'
 מיד נא' בהם מי זאת עולה, הרי אנו ליחודך מקוים באמת, מיד שזה
 יתגלה אנכי תכנתי עמודיה סלה להתתקן הכל בתיקון שלם, ה' אל
 תאחר, לישועתך קייתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה ש"י

הקשת, שה"ס צדיק, כל התעוררותו הוא לעומת
 ישראל בלבד. כל זמן שעשו וישמעאל זוממין
 להתגבר על ישראל, קשת זה מתעורר וג' אבות
 מאירים בו, ומיד עשו וישמעאל גדהים מעל ישראל
 אם ג' קליפות קשות רוצים להתערב בו שהם עשו וישמעאל
 וערב רב הרי מילה ופריעה ואטיפו דדמא עומדים להפריד
 אותם, ובכל זמן שעשו וישמעאל שהם מי המבול רוצים
 להתגבר על ישראל ולהחזיר עולם לתוהו ובוהו, שהם
 שליטת הס"א, קשת זה מתעורר לפניך וג' אבות מאירים
 בה, ומיד מתפרשים אלה הרשעים מישראל, וצדיק מאיר
 להם לישראל

אל אחד יחיד ומיוחד הרי קשת ששמת לזכור ברית עולם, שהוא צדיק,
 שלא מתעורר אלא לגבי ישראל שנא' בהם ועמך כלם צדיקים, ואם ג'
 קליפות קשות רוצים להתערב בו שהם עשו וישמעאל וערב רב הרי
 מילה ופריעה ואטיפו דדמא עומדים להפריד אותם, ובכל זמן שעשו
 וישמעאל שהם מי המבול רוצים להתגבר על ישראל ולהחזיר עולם
 לתוהו ובוהו, שהם שליטת הס"א, קשת זה מתעורר לפניך וג' אבות
 מאירים בה, ומיד מתפרשים אלה הרשעים מישראל, וצדיק מאיר להם
 לישראל, רבון העולמים הרי זמן שתזכור לנו ברית אבות שנא' בו וזכרתי
 את בריתי יעקוב וכו' באות ו' שהיא אות אמת, יחוד שלך שאנו מקוים
 לגביו, ה' אל תאחר, לישועתך קייתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה שע"א

**סוד הג' ספרים – של צדיקים, של בינוניים ושל
רשעים, שבהם נכתבים צדיקי ישראל וב' מיני ערב
רב שינייהם**

ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום, להוציא ערב
רב שהם ונרגן מפריד אלוף – אותם הרשעים שבהם שלא
רוצים לקבל מרותא דת"ח ושונאים אותם, הרי ספר של
רשעים גמורים, ויאמר בהם ואל אדמת ישראל לא יבואו,
ואותם שמשתעבדים תחתם ועושים עמהם טוב יהיה להם
ספר של בינוניים, שכן ערב רב יש מהם שהם רובם רע
ומיעוטם טוב, והם רשעים גמורים, ואחרים שהם מצד טוב
ורע והם בינוניים, וחבלי משיח יעברו עליהם, ומיד רע יעבור
מהם וישאר טוב להיות גרים גרורים עם ישראל, אבל
ישראל הם כתובים בספר החיים מקור יקר שלהם שכינתך
הקדושה, הדבקים בה' אלהיכם ודאי, שהם ישראל גוי אחד
בארץ, וחבלי משיח לא ישלטו עליהם כלל

אל אחד יחיד ומיוחד הרי אנו מספרים תהלות ה' שהם תרין נוקבין אשר
בנו שתיהן את בית ישראל, לתת כח לתרין משיחין לתקן אותו הספר
שנא' בו ימלט עמך כל הנמצא כתוב בספר, וכתוב כל הכתוב לחיים
בירושלים, וזה ספר חיים, באותם שנא' בהם ואתם הדבקים בה' אלהיכם
חיים כלכם היום, להוציא ערב רב שהם ונרגן מפריד אלוף, ולנגדם יש
שני ספרים, (על) [של] אותם הרשעים שבהם שלא רוצים לקבל מרותא
דת"ח ושונאים אותם, הרי ספר של רשעים גמורים, ויאמר בהם ואל
אדמת ישראל לא יבואו, ואותם שמשתעבדים תחתם ועושים עמהם טוב
יהיה להם ספר של בינוניים, שכן ערב רב יש מהם שהם רובם רע
ומיעוטם טוב, והם רשעים גמורים, ואחרים שהם מצד טוב ורע והם
בינוניים, וחבלי משיח יעברו עליהם, ומיד רע יעבור מהם וישאר טוב
להיות גרים גרורים עם ישראל, אבל ישראל הם כתובים בספר החיים

מקור יקר שלהם שכינתך הקדושה, הדבקים בה' אלהיכם ודאי, שהם ישראל גוי אחד בארץ, וחבלי משיח לא ישלמו עליהם כלל, ולפי שאנו מספרים תהלות אלה, אתה תמהר לתקן תיקון זה, אור יחודך שיאיר בכל העולמות, כמו שאנחנו מקוים ליחודך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה השמ"ל

בסיבת הערב רב לא נמצא היום בישראל מי שיהיה לו לב לתקן השכינה בתיקונים עליונים, שבהם נאמר ויתיצבו בתחתית ההר, שימתוך שהיו נדבקים למטה לא רצו לעלות לגבי מעלה, ובסיבתם אין היום בישראל מי שיקויים בו עצת התורה – כל אשר נשאו לבו וכו' לתקן השכינה למעלה

בעבור זה לא נמצא מי שיהיה לו לב להשתדל בתיקונים עליונים לתקן לב לשכינה, אלא כלם ראשם כפוף למטה, כמ"ש כפף נפשי, ולא נמצא מאותם הנדיבים, שהם עם אלהי אברהם, שהתחיל לתקן לב לשכינה בזמן שחשך היה שולט בעולם, וזה בעבוד הערב רב שהיו עולים לגבי השכינה, שנא' בהם ויתיצבו בתחתית ההר, ונדבקים למטה ולא עולים לגבי מעלה, וקב"ה אומר כל נדיב לב יביאה וכו' וכתוב כל אשר נשאו לבו, ועתה ביחוד שלך אנו מנשאים לבנו לגבך לתקן לב שכינתך

אל אחד יחיד ומיוחד העלנו משאול תחתיה שנא' בו יבואו בתחתיות ארץ, כגון אותם שנא' בהם ויתיצבו בתחתית ההר, שהרי הם"א לא עומדת אלא תחת צד הקדושה, הה"ד ואתה תשופנו עקב, ומי שנדבק בה נא' בה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, שהרי רוח שלהם נושב לגבי מטה, ולא מתקנים בתיקון העליון שנא' בו השמים כסאי, אלא כי

שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטננו, ובעבור זה לא נמצא מי שיהיה לו לב להשתדל בתיקונים עליונים לתקן לב לשכינה, אלא כלם ראשם כפוף למטה, כמ"ש כפף נפשי, ולא נמצא מאותם הנדיבים, שהם עם אלהי אברהם, שהתחיל לתקן לב לשכינה בזמן שחשך היה שולט בעולם, וזה בעבוד הערב רב שהיו עולים לגבי השכינה, שנא' בהם ויתיצבו בתחתית ההר, ונדבקים למטה ולא עולים לגבי מעלה, וקב"ה אומר כל נדיב לב יביאה וכו' וכתוב כל אשר נשאו לבו, ועתה ביחוד שלך אנו (מתנשאים) [מנשאים] לבנו לגבך לתקן לב שכינתך, יר"מ כמו שאנו מצפים ליחודך באמת, כן תתן לנו כח לתקן אותה בדרך אמת, עננו באמתך הושיענו ביחודך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ז תפילות – תפילה תצ"ה

ג' כפופה וך' פשוטה שניהם רומזים לשכינה, בזמן שיחש כרוך על עקבה בסוד הערב רב המתנאים נגדה ונגד ישראל, השכינה כופפת ומעלה את רגליה ומעלמת השיגחתה מן התחתונים, ואז היא עומדת בסוד ג' כפופה. אבל בהיגלות אימא עלאה, סוד ס', עליה ותסמכנה, אז ישובו רגליה להתפשט למטה

כשהיו בסוד ב' פשוטה

אל אחד יחיד ומיוחד סמוך את נפילתנו שהיא נ' שבה נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל, מי יקים אותה אלא אי' עלאה שהיא ס' סומך ה' לכל הנופלים וזוקף וכו' לעשות אותה נ' פשוטה נאמן פשוט, שבתחלה היה נחש כרוך על עקבה, שהוא ס"מ דל גאה, מלך בקומה זקופה, שדוחק רגלי השכינה וממנו ערב רב בישראל, שהם גסי הרוח שנא' בהם היו צריה לראש, ושכינה וישראל הם כפופים תחתיהם, נ' כפופה ודאי, שנפלו לעפר דכתיב הגר אשר בקרבך יעלה

עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה, ונ' נעשית נחש, עד שאי' עלאה תקים אותה דכתיב ביום ההוא אקים כו', מיד מי זאת עולה מן המדבר, נחש נהפך למטה, שנא' בו מטה עוזך ישלח ה' מציון רדה בקרב אויביך, מיד נחש יהיה נכפה תחת רגליה של השכינה, דכתיב על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפיר ותנין, ונ' וס' הוא נס, בו נתת ליריאיד נס להתנוסס, בכמה נסים ונפלאות שנעשה לישראל, מצד אי' עלאה, דכתיב כימי צאתך מארץ כו'

אל אחד יחיד ומיוחד סמוך את נפילתנו שהיא נ' שבה נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל, מי יקים אותה אלא אי' עלאה שהיא ס' סומך ה' לכל הנופלים וזוקף וכו' לעשות אותה נ' פשוטה נאמן פשוט, שבתחלה היה נחש כרוך על עקבה, שהוא ס"מ דל גאה, מלך בקומה זקופה, שדוחק רגלי השכינה וממנו ערב רב בישראל, שהם גסי הרוח שנא' בהם היו צריה לראש, ושכינה וישראל הם כפופים תחתיהם, נ' כפופה ודאי, שנפלו לעפר דכתיב הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה, ונ' נעשית נחש, עד שאי' עלאה תקים אותה דכתיב ביום ההוא אקים כו', מיד מי זאת עולה מן המדבר, נחש נהפך למטה, שנא' בו מטה עוזך ישלח ה' מציון רדה בקרב אויביך, מיד נחש יהיה נכפה תחת רגליה של השכינה, דכתיב על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפיר ותנין, ונ' וס' הוא נס, בו נתת ליריאיד נס להתנוסס, בכמה נסים ונפלאות שנעשה לישראל, מצד אי' עלאה, דכתיב כימי צאתך מארץ כו', אי"ו ליחודך אנחנו מקוים באמת, הראנו נסיד ונפלאותיך, הושיענו תשועת עולמים, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה ואתחנן

תפילה זו האחרונה כלל בה רבינו עיקרים רבים ונכבדים מסתרי היחוד לחיתום הספר, מהם עניני תיקון הנמשכים מגילוי האמת בארץ, ומהם עניני

קלקול המגיעים מהעלם יחודו ית', וכמה תפילות
נשגבות להשלמת התיקון בזכות רזי היחוד שנתגלו

בספר זה

באותו הזמן ויצמח ה' אלהים, שם מלא, כל עץ נחמד למראה
וטוב למאכל, וזה מלך המשיח, כל זה מב"י, עץ מב"ד, נחמד
למראה וטוב למאכל שבזמן אחר היה צדיק ורע לו אבל
עכשיו צדיק וטוב לו, ובאותו הרע כאשר שממו עליך רבים,
בעבור בה"מ שנא' בו על הר ציון ששמש, וזה דרכי ציון
אבילות, שהרי כל אותם הנתיבות שהקדושה העליונה היה
מתפשטת בהם נעשו שממה, ולפיכך נא' למלך המשיח אם
תשים אשם נפשו, שהרי אינו יכול ללכת באלה הדרכים
אלא עני ורוכב על חמור שהוא טב מלגו ולבושיה ביש, וכל
זה בשביל צ' שלא נתקנה וזה ערלה שחפתה על ברית והכל
בעבור אות ברית (שהנשם) בערב רב שהם רע, הפוך רשעים
ואינם, ר'ב ע'רב ר'ת רע, ואעפ"י שהיו מתקרבים לתקן
שהיו נהפכים כגון לע"ל שנא' אז אהפוך אל עמים וכו'
ונעשה ערב רב, אבל לא עמדו כך אלא את העם כי ברע הוא,
ולפיכך היה צדיק ורע לו – וגאולה לא נמצאת לישראל באלף
הששי שהוא צדיק חי עולמים, לפי שהיה מת ולא חי שנא'
בו במחשכים הושיבני כמתי עולם, וזה כי יפול הנופל ממנו,
בעבור ה' משפחות של ערב רב שהם ה' דמים טמאים שנא'
בהם ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו, וזה בר
נפלי שלא הוקם כדי שלא יהנו ממנו אלה הטמאים, וכתוב
ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב, וזה חורבן הבית שנא' בו
השליך משמים ארץ תפארת ישראל שלא להתקרב שם עד
שיטהר, ובמה הוא טהור אלא באש, שבו כל דבר אשר יבא
באש תעבירו באש לפיכך שפך כאש חמתו, וכמה עצים
ואבנים מאותם שנא' בהם ישבעו עצי ה', אבנים שנא' בהם
וכל גבולך לאבני חפץ, שהם צדיקים שבישראל, עצים בעלי
תורה, אבנים בעלי מצות, שחימה זו נשפכה עליהם, שכן
אמרו שפך חמתו על העצים ועל האבנים שהם סובלי

חולאים שנא' בהם ואת עצומים יחלק שלל, ובזה האש יהיה
 נבנה בית המקדש בטהרה, כי אתה ה' באש הצתה ובאש
 אתה עתיד לבנותה דכתיב ואני אהיה לה חומת אש סביב
 ולכבוד אהיה בתוכה, בשם אהיה שהוא אש קנאה, אלף הה
 יוד הה, בו קנאתי לציון קנאה גדולה, ויתחבר עמו שם יהוה
 דכתיב נאם יהוה וזה יאההויה – שש שנים יעבוד, אח"כ
 ובשביעית יצא לחפשי חנם אותה שנא' בה והשביעית
 תשמטנה ונטשתה, חנם ודאי, שאין אחיזה בה לס"א כלל,
 אלא ואכלו אביוני עמך תרין משיחין שנא' בהם מקימי
 מעפר דל מאשפות ירים אביון, ויתרם תאכל חית השדה,
 אותם שנא' בהם ודמות פניהם פני אדם, מצד חיה עליונה
 שנא' בה החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל וכל ישראל
 נחתמים בחותמו שהוא חותם אמת, בה ואנכי נטעתוך שורק
 כלה זרע אמת – וא"ת שנטלו בגזילה איזה דבר מן הקדושה,
 לא נטלו אלא מצד יסוד יוסף שנא' בו וישליכו אותו הבורה
 לפי שהוא שכן קרוב שעומד עם השכינה בגלות, אבל ת"ת
 אח רחוק, רחוק מרשעים ה', תתן אמת ליעקב שאין השקר
 שולט בו כלל – ולפיכך בשעה שיעורר יעקב לגבי יוסף אמת
 מארץ תצמח, באותו הזמן ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו
 בה שפטו שלא ימות מב"י, כמ"ש צופה רשע לצדיק ומבקש
 להמיתו, אלא ה' לא יעזבנו בידו מצד יעקב, שכן בו ניצול
 יוסף במצרים, וכן אמרו נזדמנה לו דיוקנו של אביו, מיד
 צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו

אל אחד יחיד ומיוחד הרי כל העולמות בראת במדריונות קדושתך לנהג
 בהם כל דבר בפ"ע בתיקון שלם כראוי, ויחוד שלך עולה למעלה מן הכל
 בד' אותיות שמך הקדוש יהוה ב"ה לעול"ע, ובאלה האותיות שמת
 אמונת ישראל עמך, שהרי אעפ"י שבמדריונות שלך יש שינוי וחילוף אבל
 כך אין שום שינוי כלל ועיקר, וכן שמך הקדוש יהוה ב"ה לעול"ע אין בו
 שנוי כלל דכתיב אני ה' לא שניתי שהרי כל המדריונות אעפ"י שהם אלה
 לימין ואלה לשמאל הכל הולך אל מקום א' בד' אותיות של שמך
 הקדוש ששולט, וזה מה שתגלה בעולמך בזמן שנא' ונגלה כבוד ה' וכו',

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שנט

באותו הזמן והיה ה' למלך וכו', שהרי בסוד זה בראת אדם בצלמך, בו האלהים עשה את האדם ישר, אדם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א כלל כל המדריגות שלך כראוי שכלם נכללים תחת יחודך להעשות בו אחד, אדם א' מאלף מצאתי, ושכינה שורה על ראשו שהיא עטרה בראש כל צדיק, וזה ה שכל בריות העולם תלויים בה, וזה הכל נכלל באדם, וזה האדם, בזמן שעולה בתיקונו נא' בו האלהים עשה את האדם ישר, וזה אדם הישר שעולה בכל המדריגות, בהם ורגליהם רגל ישרה ובו נכלל כל דברי התחתונים שנא' בהם והארץ הדום רגלי, כאן עיקר שכינה בתחתונים, אדם הישר, האלהים עשה את האדם ישר, ומיד שעולה למעלה עץ החיים מזדמן לקראתו שהוא עץ של חיים מצד ימין שהם חיים עליונים, מיד ועץ חיים תאווה באה שהרי ליחוד שלך אין מונע, ובתחלה האדם עץ השדה וזה עץ הדעת ט"ו, שם והמה בקשו חשבונות רבים, אבל מצד יחודך האלהים עשה את האדם ישר, ועץ חיים תאווה באה ודאי, ומצד עץ הדעת ט"ו כששלט רע על טוב נא' בו כן משחת מאיש מראהו ותארו מבני אדם, שעל זה הזהרת בתורתך לא תשחית את עצה, שעץ הוא צלם שבו בצלם אלהים ברא אותו, אבל צלם נשחת עד שיתעורר צלם עליון מצד שם יהוה ב"ה, משם והלאה ועץ חיים תאווה באה, ולמלך המשיח נא' שאל ממני ואתנה גוים נחלתך, באותו הזמן ויצמח ה' אלהים, שם מלא, כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל, וזה מלך המשיח, כל זה מב"י, עץ מב"ד, נחמד למראה וטוב למאכל שבזמן אחר היה צדיק ורע לו אבל עכשיו צדיק וטוב לו, ובאותו הרע כאשר שממו עליך רבים, בעבור בה"מ שנא' בו על הר ציון ששמש, וזה דרכי ציון אבילות, שהרי כל אותם הנתיבות [ש]הקדושה העליונה היה מתפשטת בהם נעשו שממה, ולפיכך נא' למלך המשיח אם תשים אשם נפשו, שהרי אינו יכול ללכת באלה הדרכים אלא עני ורוכב על חמור שהוא טב מלגו ולבושיה ביש, וכל זה בשביל צ' שלא נתקנה וזה ערלה שחפתה על ברית והכל בעבור אות ברית (שהנשם) בערב רב שהם רע, הפוך רשעים ואינם, רב ערב ר"ת רע, ואעפ"י שהיו מתקרבים לתקן שהיו נהפכים כגון

לע"ל שנא' אז אהפוך אל עמים וכו' ונעשה ערב רב, אבל לא עמדו כך אלא את העם כי ברע הוא, ולפיכך היה צדיק ורע לו, וגאולה לא נמצאת לישראל באלף הששי שהוא צדיק חי עולמים, לפי שהיה מת ולא חי שנא' בו במחשכים הושיבני כמתי עולם, וזה כי יפול הנופל ממנו, בעבור ה' משפחות של ערב רב שהם ה' דמים טמאים שנא' בהם ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו, וזה בר נפלי שלא הוקם כדי שלא יהנו ממנו אלה הטמאים, וכתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב, וזה חורבן הבית שנא' בו השליך משמים ארץ תפארת ישראל שלא להתקרב שם עד שיטהר, ובמה הוא טהור אלא באש, שבו כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש לפיכך שפך כאש חמתו, וכמה עצים ואבנים מאותם שנא' בהם ישבעו עצי ה', אבנים שנא' בהם וכל גבולך לאבני חפץ, שהם צדיקים שבישראל, עצים בעלי תורה, אבנים בעלי מצות, שחימה זו נשפכה עליהם, שכן אמרו שפך חמתו על העצים ועל האבנים שהם סובלי חולאים שנא' בהם ואת עצומים יחלק שלל, ובזה האש יהיה נבנה בה"מ בטהרה, כי אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה דכתיב ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, בשם אהיה שהוא אש קנאה, אלף הה יוד הה, בו קנאתי לציון קנאה גדולה, ויתחבר עמו שם יהוה דכתיב נאם יהוה וזה יאההויהה, וזה חיל, ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל, בו חיל ונעשה חיל לישראל, וישראל עושה חיל, מיד ותשב באיתן קשתו זה צדיק חי עולמים, באיתן זה אברהם איתן האזרחי, בו וכאור בקר יזרח שמש שנא' בו והוא יושב פתח האהל כחם היום, יאההויהה, בשעה שינתן חיים לצדיק חי עולמים, וזה חוט השדרה שיוורד מן המוח, מת יאההויהה, וג' ווי"ן יוצאים משם שמזדרקין בהם ג' טיפין, וג' ווי"ן הם ח"י, צדיק חי עולמים, מיד ואני שלשת החצים צדה אורה בג' יודי"ן שירדו לגביו, בהם יהיה הכל נתקן ביחוד שלך שבו אני ראשון ואני וכו', מיד אז אהפוך אל עמים שפה ברורה, אז יאההויהה, לקרוא כלם בשם יהוה ולעבדו שכם אחד, אחד ודאי, איזי באברהם יצחק ויעקב שבהם יורדים ג' טיפות אלה, ועוד יאההויהה שני יודין

אברהם יצחק, חוט השדרה ו' באמצעם, הרי א יו', לקרוא כלם בשם יהוה ודאי, ולעבדו שכם אחד, א אברהם יצחק ויעקב ר"ת י"ז טוב, בהם ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, בעבור יוסף שנא' בו רב עוד יוסף בני חי, בו ויחי יעקב ודאי, ויוסף בן שבע עשרה שנה צדיק וטוב לו, מיד מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל, אבן מוכללת ומעוטרת בה, ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי, וזה אבן המלך שהוא צ', צדיק ודאי, פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה שהוא צדיק והוא צדק כשמתחברים ביחד נעשה צדקה, אז שם יה מאיר בהם י' בצדיק ה' בצדקה אבא במ אודה יה ודאי, מיד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, מה שהיה רש בגלות [ו]נא' בו ואנחנו חשבנוהו נגוע מוכה אלהים ומעונה נעשה ראש ביחוד עליון שמאיר עליו, מי העלה אותו לשם, אלא אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו, אבא במ אודה יה ודאי, וזה ט"ו שיר המעלות שבהם עולה מלך המשיח למדריגתו שר יה, מיד ואני נסכתי מלכי על ציון על הר קדשי, ועץ חיים תאווה באה, חיים שאל ממך נתת לו אורך ימים עולם ועד, גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשועה עליו, מה שבגלות נא' בו לא תואר לו ולא הדר, עתה הוד והדר תשועה עליו, במה (לא) [אלא] ביה אשרי הגבר אשר תיסרנו יה, וזה הוד שעולה במנין יה, בגלות על זה היה דוה לבנו, אבל עתה הוד והדר תשועה עליו, מיד וה' אלהים אמת הוא אלהים חיים ומלך עולם מקצפו תרעש וכו', שהרי אמת מארץ תצמח, בשעה שירדה לא נראית אלא ט', וזה אמת בחשבון קטן דחנוך שבו שש שנים יעבוד, אח"כ ובשביעית יצא לחפשי חנם אותה שנא' [בה] והשביעית תשמטנה ונמשתה, חנם ודאי, שאין אחיזה בה לם"א כלל, אלא ואכלו אביוני עמך תרין משיחין שנא' בהם מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, ויתרם תאכל חית השדה, אותם שנא' בהם ודמות פניהם פני אדם, מצד חיה עליונה שנא' בה החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל וכל ישראל נחתמים (בחותמו) [בחותמה] שהוא חותם אמת, בה ואנכי נטעתוך שורק כלה זרע אמת, אנכי ודאי זו שכינה שבה פתח קב"ה על הר סיני אנכי ה' אלהיך, שישראל הם חלקה

של השכינה ולהם ניתנה התורה, וזה ישראל מונין ללבנה, אבל א"ה שאינם חלק שלה תורה אינה להם, אלא מגיד דבריו ליעקב זו שכינה, דבר ה' ודאי, וד' אמהות מצד ד' אותיות אדני, בהם מגיד דבריו ליעקב, בהם תתן אמת ליעקב, ישראל שנחתמים בחותמה שנא' בהם כלה זרע אמת, לפיכך חוקיו ומשפטיו לישראל, ת"ת וצדיק שאינם משפיעים אלא בשכינה, וא"ה שאינם מצדה לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה, וא"ת שנטלו בגזילה איזה דבר מן הקדושה, לא נטלו אלא מצד יסוד יוסף שנא' בו וישליכו אותו הבורה לפי שהוא שכן קרוב שעומד עם השכינה בגלות, אבל ת"ת אח רחוק, רחוק מרשעים ה', תתן אמת ליעקב שאין השקר שולט בו כלל, ולפיכך בשעה שיעורר יעקב לגבי יוסף אמת מארץ תצמח, באותו הזמן ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו שלא ימות מבי, כמ"ש צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, אלא ה' לא יעזבנו בידו מצד יעקב, שכן בו ניצול יוסף במצרים, וכן אמרו נודמנה לו דיוקנו של אביו, מיד צדיק מצרה נחליץ ויבא רשע תחתיו, באותו הזמן וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים, שבשעה ששני ידים נתרחקו מצדיק שנא' בהם מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל נא' בצדיק וילכו בלא כח לפני רודף, אבל בשעה ששני ידים אלה יהיו מתחברים בו מיד ועתה יגדל נא כח אדני זו שכינה שהיא היכל שתהיה נבנית בו דכתיב מקדש ה' כוננו ידיך, מיד וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים מצד יעקב נשר דמרכבה, ועוד כנשרים מצד אי' עלאה שבה כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, וזה הנשר הגדול, באותו הזמן מי זאת עולה מן המדבר, ויאמר בשכינה קוה קויתי ה' ויט אלי וישמע שועתי, ויט ודאאזא להיות נכלל בדמות אדם, מיד ושם אשתו מהיטבאל, מ"ה י"ט, קוה קויתי ה' ויט אלי, ה' כ"ו, י"ט מילוי שלו, הכל הוא אד"ם, זו"ן בראם ויקרא את שמם אדם והם לחבר את האהל להיות אחד, שאח לא' יהיה עוד אח רחוק אלא אח קרוב להתחבר ביחוד א', אחד ודאי, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, אי"ו קבל תקותנו שאנו מקוים לך באמת ותחברנו בקדושתך ותעלנו מבור שאון מטיט היון כדבר שנא' קוה קויתי ה' וכו' ויעלני מבור וכו' ויקם על

סלע רגלי וכו' ויתן בפי שיר חדש תהלה לאלהינו, ואעפ"י שאין בנו כח לעלות משפלותנו הרי בכחך הגדול תמשיכנו אליך, ועוד תחליף לנו כח שנעלה עד מקום עליון שאין שום קטרוג מגיע שם, דכתיב וקוי ה' יחליפו כח וגו' ילכו ולא ייעפו, משם והלאה תקבל ברחמים וברצון את תפלתנו, וזה קבלה, בה תתקבל צלותהון ובעותהון דכל ישראל קדם אבוהון דבשמיא ואמרו אמון, יאהדונהי, אל מלך נאמן, אי"ו עננו ואל תאחר, תן סוף לגלותנו (תחיה) [תחילה] לפדיון נפשנו, כדבר שנא' אם [יהיה] נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקתך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה'.

ברוך ה' לעולם אמון ואמן.

ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה.

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

❁ ספר רזא דמהימנותא ❁

לרבינו המקובל האלקי

רבי מנחם מענדל משקלאוו זיע"א

תלמיד הגר"א זיע"א

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ספר רזא

דמהימנותא – דף ט"ז

אבל עיקר המס"ך סוד הסמ"ך, רק"ע המבדיל בין מים למים, הוא עו"ר ד"ק, שלות הרשעים אשר ברומ"י רבתי ורומ"י זעירתא [רע"מ פנחס רנב.],

שהן שבר"י א"ת של מעשי בראשית, ועומדין אחורי מקום ומלעיגים (עד) [על] דברי חכמים וחידותם, ותופסים רק חמ"ר לבד שאמרו ברמז משל חידה, שהוא נפ"ש רוח, פשט דרוש, של חכמ"ה בינ"ה ודע"ת הגנוזה בכת"ר של תורה, ועתה בעו"ה מחמת סתימת החכמה וסילוקה, וגנוזה בחומ"ת א"ש סוד כ"ף רא"ש מ"ם למ"ד, בו ימי החול, ו' פעמים נהר די נ"ר, והוא א"ש נג"ה של א"ש הג"ן כנ"ל, והן ב' חומ"ת א"ש.

וכבר ידוע שסוד עבירה לשמה הוא אליהו בהר הכרמ"ל [ב"ר פפ"ב ה], אשר ע"ז נאמר ראשך עליך ככרמ"ל [שה"ש ז], ושומר החומת אש מבחוץ הוא לבו"ש צדי"ק צד"ק, הוא עצמו לבו"ש נג"ע רע"ה, שורש סמא"ל רה"ב, לבו"ש, נקודא קדמאה של בראשית שב"א צר"י חר"ק ר"ת שח"ן, גי' נג"ע רע"ה, וכן צדי"ק צד"ק, כי גם זה לעומת זה עשה אלקים [קחלת ז] בכדי שיהא בחירה, ובחטא אדם הראשון ירדה בסוד לב"ן ב"ן נחו"ר, סוד בלה"ה זלפ"ה רח"ל לא"ה גי' ב"ת יקו"ק, וזה לבו"ש צדי"ק צד"ק שתו"ל בב"ת יקו"ק, וכמו כן סוד הב' כתר שהוא כלל האורות סוד ו', אור ו' צדיקים הנ"ל, ירדו בסוד שעי"ר פאר"ן, גי' שב"א צר"י חר"ק, והן סוד ק"ש קש"ת של בל"ק ב"ן צפו"ר שהוא דע"ת אלקי"ם, ובלעם בסוד דעת עליו"ן [עי' במדבר כד], שניהם גי' קשקש"ת, אלף ומאתן עלמין [ז"ח עא.], סוד א"ר דאו"ר ובתוכם הוו להגיד כי ישר צורי [תהלים צב].

וסוד זה כלל פרצוף, צו"ר סל"ע, יקו"ק אלקינ"ו שורש קי"ן הב"ל, גוף נפש, חסד גבורה, אברה"ם יצח"ק, ב' כרוב, ב' פעמים אלק"י יעק"ב, וזהו פרצוף אד"ם קדמו"ן, אש"ל של"ם גי' אש"ת, וזה הפרצוף מתגלה מן החזה ולמטה, שע"כ נקראת חזה שמשם יכול האדם לראות עצמו, משא"כ למעלה מן החזה, כי סוד ישראל שהוא מן החזה ולמעלה גנוז בסוד תבונ"ה, בסוד בני בכורי

(1) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ספר רזא דמהימנותא – דף טז

ישראל [שמות ד], נפל בתערוב"ת בגלות אדום שיש בו חלק לשר של אדום, כי על ידו לקח שם זה, ולא יכול לו ונגע בכף ירכו [בראשית לב].

עד שיתברר ויתלבן, והרשיעו רשעים [דניאל יב], בסוד ישראל מבנתך גי' תתרו, ויתיחדו מלאכי השרת בסוד ב' כרו"ב אשר בב' הקצוות, והשמאל אשר משם הרש"ת יתהפך ויתחבר בימין בשלום, ואתי חסד ופריש גזעין [זח"ג עז ע"ב], ויתגלה השר"ש [סוד הקש"ת] ס"ם ששניהם נאחזין כרו"ח אלקיים חיים, ועומדים על פלגי מים בשורש הו' המחלק בין מים למים, בעור ד"ק של רקיע, עיקר יסוד אמונה גי' יעק"ב, המיוחד אור רקיע מים בעזרת יקו"ק הנעלם במסגרת, נקודה בהיכלא בסוד אור חשך מים הכלול באדם אלף דל"ת מ"ם.

ומחמת זה מתעלה להכת"ר כשיתמלא ויהי אלף וא"ו רא"ש, והוא הנעלם אשר בדבר יקו"ק הלכ"ה ק"ץ נבוא"ה [שבת קלח ע"ב] גי' שד"י, ודבר יקו"ק עם הנעלם הוא אור יקו"ק, אשר בע"ץ החיים, אבל מחמת פתוי הנחש אשר נאחז בסוף נער, נפ"ש עי"ן רוח, העומד בשער צד"ק להיות בחירה, היפוך דבר יקו"ק, רא"ש התנין גי' בחי של אמו"ש הי נמשך לדעת הקב"ה ונהפך לאש"ם לדעת נחש [ב"ר פי"ט ט], ויצא דבר יקו"ק בא"ף וחימ"ה וקצ"ף בחמ"ר הראשון השר"ש נפש"ו להיות ארו"ר מנח"ש, ובהן גנוז חסדו ית"ש בתערובת, ובהפרידו בני אדם יצב גבולת עמים למספר בני ישראל [דברים לב].

ובתורת חס"ד הי נגמר הברור, אבל מד"ת זמ"ן אשר בכינה דע"ת יש בזה כינה ער"ב ר"ב, והם אחוזים בישראל בסוד

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ספר רזא דמהימנותא – דף יז

לבוש נפ"ש הג"ר, ה' בחינות אויר הכלולין בו, סוד ה' נקודת שב"א סגול, תרין עטרין בסוד ת"ג עם הנעלם [עי' ע"ח ש"ה פ"ד], ובלא הנעלם היא ב"ת צ"ר אשר רבצת תחת, והן סוד ה' בחינות אשר בשורש יחוד ש"ם המפור"ש, ובלבוש נפ"ש הג"ר אשר בסוד הג"ן נתלבש בה' חומשי תורה, בעצמות יוסף אשר לקח [עי' שמות יג] בסוד על"ה שור [תנחומא כי תשא יט], ומשכו את ישראל לצד השמאל מן אור של י"ש ונשתיר עג"ל [זח"ב קסו ע"ב], ובזה ירד ע"פ מד"ת זמ"ן אשר בכל זמ"ן הכולל זמ"ן

מקו"ם נפ"ש, עד שיוגמר להתברר, ויתגלה מן החזה ולמטה משי"ח אלק"י ישראל דוקא, וכן הוא מספר ירושל"ם, ששניהם בסוד תבונה הנ"ל, וזה הוא שופ"ר מעין שופריה דאדם הראשון [ב"מ פד.], וזה שופריה דהגן אשר בעדן מקדם [בראשית ב], כשיתייחדו ויתגדלו בסוד גדול גדולה גי' יקו"ק אדנ"י, ויחזור להיות פנים עי"ן גואל"י בפני"ם של יעק"ב בסוד איל"ן הפו"ך, ועייל בב"ר דבראשית לרא"ש הגבע"ה, בשופ"ר של א"ל תוקף של יצחק, ויתק"ע בזה השופ"ר גדול ברו"ח הקוד"ש, ובמשוך היובל המה יעלו בהר [שמות יט] ב"ב א"ם.

ועתה אלו הז' אור, שהן ו' שהן מזו"ן פרצוף יקו"ק צבאו"ת, שהן אד"ם נ"ח אברה"ם יצח"ק יעק"ב מש"ה יוס"ף דוי"ד כלל הכל, והן ו' אור ודו"ד הוא הז' כלל הכל, כי אד"ם נ"ח הן א, ואלו הן אור הן אלף ומאתן וס"ו עם דוי"ד, שהן סוד אור"ת יקו"ק, אשר גלו תוא"ר יקו"ק במלבוש אבי הנח"ל נדגלו"ת חמ"ה לבנה [עי' שה"ש ו], באר"ץ החי"ם גי' איומ"ה ברה"י פ"ה [שם], והן נשמות הצדיקים שהם מושרשין בתוא"ר יקו"ק אשר באלו אור"ת יקו"ק, אשר חלק"י יקו"ק אמרה נפשי [איכה ג]:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ספר רזא דמהימנותא – דף יז

ונתחבר דוי"ד עם אבהן [עי' מו"ק טז ע"ב] בסתר עליון, ובמקום שלישי העליון של החזה מתחלת פרצוף נוקב"א [עי' ע"ח שכ"א פ"ב], סוד יעקב הקט"ן דוד הקטן [עי' חולין ס ע"ב], רק זה בסוד זיער וזה בסוד נוקבא, ושניהם אחוזים בסוד גילוי יסוד דאבא, סוד התורה של מ"ם שי"ן ה"א בסוד הנעלם, ואמ"ת, והוא התורה הנגלית אשר ירדה בגלות, שהוא דוגמת סוד הנשמה אשר ירדה מעין החיים, אור"ר יקו"ק, בתוך הטיפ"ה גו"ף י"ה, שמזה מו"ת, כי א"ש (א"י) ש"ם המפור"ש גנוז בהיכ"ל, סוד אדנ"י, דינא דמלכותא, וזה אדו"ן כ"ל האר"ץ הוא באור"ר קדמו"ן הנעלם מכולם שאין שכל אדם משיגו, כי ירד הו' אשר מזו"ן של אד"ם נ"ח לכולא ביה, כי כולם בני אדם ובני נח, וכשבא סוד פרצוף יעק"ב בא בסוד ירא"ה, יו"ד רא"ש אל"ף ה"א גי' אברה"ם יצח"ק יעק"ב, ועיקר היראה הי' מסוד

זהר"י חמ"ה קו"ל יקו"ק אלקי"ם, חמ"ר חר"ם שהתלבש ברו"ח היו"ם [עיי' בראשית ג] לרע"ה, בסוד ארו"ר מנח"ש השר"ש של הקש"ת, וסוף של נחש הוא שמת"א גי' אד"ם נ"ח אברה"ם יצח"ק יעק"ב א"ש מי"ם עפ"ר, ורוח עדיין אין בהם, ועיקר הרו"ח הוריד מש"ה בסוד שמהן דמשכנא, בסוד א"ל אלקי"ם אלקינ"ו גי' הרו"ח, ובתוך זה יקו"ק הרו"ח יקו"ק גי' אד"ם קדמו"ן, ונתן ללמודי יקו"ק הן בני ישראל, והוריד תורה מח' רקיעין לבני ישראל ל"ג תורה:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ספר רזא דמהימנותא – דף יז

ואלו הזו הנ"ל הן עצמן ז' אורת שנבראו קודם שנברא העולם [עיי' נדרים לט ע"ב], אור תשובה, אור ג"ע, אור גיהנם, אור תורה, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור משיח, ובסוד מזו"ן פרצו"ף שהוא אד"ם נ"ח אברה"ם יצח"ק נמשך הקו דמזון לכולא ביה סוד הוי, סוד עץ הדעת טוב ורע בסוד קטנות, סוד אי"ל של יצחק ושל איל"ת השחר, שורש עיק"ר אמונ"ה בסוד אספקלרי"א, מה שחר [האמונה הגנוזה בעו"ר ד"ק של נקודת חל"ם] כו' אף תפילתן של צדיקים כו' [עיי' יומא כט.], מפני שבזו הטיפ"ה כלולה מבור שאו"ן ומח"א סתימא"ה ביחד, הטוב של ע' כוחות, ע' נפ"ש ישראל, ובור אנו"ש של ז' פעמים אדו"ם, וכלל הרע בעמל"ק א"ל אח"ר, של בור שאו"ן במחא סתימאה של ער"ל, עיי"ן רו"ח ל"ב של עש"ז, והטוב שבמחא סתימאה של יעק"ב עמר"ם

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ספר רזא דמהימנותא – דף יח

לוי קה"ת מש"ה ר"ת עמל"ק, המעביר הערל, ומתגלה בימי חייהם או"ת של ברי"ת, ומתגלה אהל מועד של משה בפומא דאמה [זח"ב לו.]. סוד יוסף, ומתדבק ימי מש"ה עם האבות ונעשה כת"ר, ויוסף עם ימי האבות הוא ברי"ת, ואו"ת הוא או"ר קדמו"ן שלמעלה מן הכת"ר ומתגלה בכרי"ת.

ואלו הכתרים הן בסוד שט"ן ע"ז ג"ץ, כי א"ש נג"ה של א"ש הג"ן, של מש"ה דו"ר, בהן סוד עז של מים עזים, ורוח עזה כלול בעז, ואש של הניצוץ הנקרא גץ, ובשטן עז גץ חסר מאה, למספר רו"ח הקוד"ש

שנסתלק מהם בסוד ס' וס', ובקר"ע שט"ן הוא מאה יותר, כי בזה רו"ח הקוד"ש סוד ע"ץ הדע"ת ב' של אפריו"ן שבו סוד ד"ו פרצופין, ובהן ה"ח וד"ג, אך הנוקבא לית לה מגרמה כלום [עי' ז"ח פ ע"ב], והנקודה של הד' בו' בסוד יהוסף, ואח"כ ניתן לדו"ד שבזה נשלם ק"ץ הפלאו"ת, יעק"ב מש"ה יהוסף דו"ד.

(9) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ספר רוזא דמהימנותא – דף לב

וכל אלו העליות מתעלין בגלות ברוח נשברה, ע"י תעני"ת או שארי יסורין ומסירת נפש, ועסק התורה ותפלה והמצות, הכל לברר הסינים שנפלו לעמוסי בט"ן סוד ישראל, מדע"ת ער"ב ר"ב, הנאחו מסוד חשמ"ל תתאה, דעת חיצוני כמ"ש למעלה, שחמה שבתאי מאדים לבנה ג' ב' פעמים דע"ת, בסוד תהום רבצת תח"ת [בראשית מט], ג' שבתאי מאדים, ויש בהן ג"כ ברכו"ת, תו"ך ב"ר, אבל רבצת תחת בתהום שהן חמ"ה לבנ"ה ג' חכמ"ה בינ"ה, והן אינן באין על סוד יוס"ף נזיר אחיו [שם], ג' ב' דר"ך, בסוד רא"ש קדק"ד [עיי"ש], פנימיות חיצונית, בג"ד כפר"ת, קטר"ת, והקדק"ד הוא מהתהו"ם הנ"ל ג' יצח"ק, ק"ץ ח"י, סוד המו"ת, ורא"ש הוא מהרר"י קד"ם [עי' דברים לג] ג' פתי"א אוכמ"א, אשר הוא רא"ש ולענ"ה, ושם בסת"ר [שם כז], ומאלו באין ה' פעמים מג"ד [עיי"ש לג], לבושין ותמכין לאורייתא, סוד פנימיות, ה' פעמים מג"ד יקו"ק אה"ה, ג' צדקיא"ל, והריח"ו, ומתחבר עם או"ר פנ"י א"ל, חשמ"ל הפנימי בירא"ת, להתגלות ח"ת כ"ף מ"ם ה"י, מתייחד להיות והריח"ו בירא"ת יקו"ק [ישעיה יא].

וזהו אינו בא ע"י יוס"ף נזיר אחיו, ב' דרך, שיכול להעמיד עצמו בנסיון של יו"ם יו"ם [ע"י בראשית לט], יום טוב מאד, במדה טובה, ובין יום רע מאד, וברוך יקו"ק יו"ם יו"ם [תהלים סח], ושומר הברית והחסד, הדינים והגדרים אשר גדרו אבותינו, וכן הוא עצמו, ועומד בראש דרך ד' פעמים יו"ם, ומתיחד יקו"ק אלקי"ם, ביקו"ק אהלל דבר ובאלקים אהלל דבר [עיי"ש נו וברכות ס ע"ב], וכן בפנימיות, יקו"ק אדני אהי"ה, בסוד הגדול יו"ם הז"ה שנתגלה לו חכמ"ה בגילוי, אבל אינו חכמה אמיתית, אלא כהיום הז"ה [בראשית לט], וזה מדרך יום כה, אשר מצד השמאל שראתה באצטגנונית שלה [ע"י ב"ר פ"ה ב], אבל אמת ואינו אמת, ואם יכול לעמוד גם בזה, ולא ח"ו להתקרב לזה, אלא הכל אם ח"ו נודמן לו ועמד כמו יוסף נזיר אחיו, ועמד בראש דרך, ואז מפריש הנחש העומד על פרשת דרכים [ע"י זח"ב קצד ע"ב], ועומד בתומתו, ואז על במו"ת של שרשי האומת תדרוך [ע"י דברים לג], נעשה לו דרך, כי מעשי ידיו כוננו לו בשורש האומות, בסוד שחל ופתן [תהלים צא], שהוא סמאל רה"ב, ופתן היא אשת זנונים, שנפ"ת תמופנה שפתי זרה [משלי ה], ועולליהם ידרוך, כי יודע דרכיהם איך הם מפתים, ויודע האמת, אבל מאד צריך יראת יקו"ק ושמירה, שלא יאמר אתקרב ח"ו לזה בכדי לידע חלילה וחלילה, כי זה הקירוב תיכף הוא עובר, וכל באיה לא ישובן כו' [שם], ואין למדין אפשר משאי אפשר.

וכל הדרכי כ"ו דרכי יקו"ק, י"ג פנים וי"ג אחר, והן בכפל, אני יקו"ק קודם שיחטא ואני יקו"ק אחר שיחטא [עי' ר"ה יז ע"ב], בסוד מיי"ן נוקבין, ב"ן ימ"ן מב"ן אונ"י [עי' בראשית לה], שעולה מן הרחצה [עי' שה"ש ד] מאסתחיותא בדמעה דימא רבה דחכמתא [זח"ג קלז ע"ב], ואיתבריר בל"ב ים, וכן כל הגזירות שעברו על ישראל, מראשית הצלם סוד נבוכדנצר [עי' דניאל ב], עד אחרית הצלם, הן סוד ש"כ נצוצין שנפלו בער"ב ר"ב, דעת טו"ב ור"ע בסוד זיע"ר, והוא קוטרא בגלימא [זח"א טו.], יסוד הממזר יש"ו, אחרית הצלם נעיץ בעיזקא [שם], סוד הטבעת הנ"ל, לילתא חייבתא, מלכות הרשעה, ק"ץ כ"ל בש"ר [עי' זח"א סה.], בשמ"ת אשת עשו, עי"ז נתעלו עמוסי בט"ן, בהמ"ה ט"ף נשי"ם של ישראל במחשב"ה, ונקיט לון האי ברית יחידאי האי נע"ם בשלום, כי ח"ק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם, וששים ושמהים לעשות רצון קונם [סנהדרין מב.]. כי פועל אמת כו' [שם].

והג' דרכים הם כס"ף שט"ר ביא"ה [עי' קדושין ב.]. גי' רל"ב תנ"ה, כלל או"א נכללין בחג"ת, ואימא מתפשטת עד הוד [תי"ז ח.]. בסוד רחוב"ת הנהר, נו"ן שערי בינה בסוד שעריא"ל, ה' חומשי תור"ה, נשא עו"ן ופש"ע וחטא"ה [שמות לד], והן סוד דרך מגדל ודרך ים ופי החירות, תורה שבכתב ותורה שבע"פ ותפלה, ובהן נכללין ג' אחרים, רעמסס סוכת איתם, מ"ע ול"ת ומדות, ובעל צפון הוא הרביעית, והד' כולל הכל, הוא היצה"ר בסוד חש"ך גי' בע"ל צפו"ן, והוא שורש הקליפות כולן, ובמצרים בעל צפון, ובבל צפון לבר, כי שר של מצרים הוא סוד רהב [עי' זח"ב רעב ע"ב], הנוקבא של ר"ב, אשר שם הער"ב ר"ב, דעת דקליפה שהוא נאחז מסוד ע"ב ק"ל, ושל נבוכדנצר קל שמו, כמ"ש קל מן שמיא נפל כו' [דניאל ד], ושם הרב טוב, אשר צפון לצדיק חיל חוטא [משלי יג], ור"ב רב"ה גי' אח"ת, שהוא רוח אלקים חיים [עי' ס"י פ"א מ"ט]:

ה"ערב רב" וכל המסתעף

טעא

ומשם ואילך נסתלק הנבואה ומתחיל הצפיר השעיר מלך יון [עי' סדר עולם פ"ל], בסוד שעריא"ל, ותחל מלכותו לד' רוחת השמים הנ"ל בסוד חזריא"ל, גי' רנ"ו, ד' כנפות החיות, ד' פעמים די"ן, כי ליד שערים הוא עומד עמלק, יד על כס י"ה [שמות יז], שורש עשו, קצה השמים דלתתא, סוד ו' דרגין של איש צר ואויב המן הרע הזה [אסתר ז].

והנה אלה הרשעים של שעריא"ל השיגו לפעמים חיל, בסוד שלויא"ל ברצון א"ל, וע"י זה בא יסורי"ן להצדיק, ואח"כ נוטל חלקו [עי' חגיגה טו.], כי צפון לצדיק חיל חוטא [משלי יג], וזהו סוד שמתגלה בעה"ז בסוד דו"ה נהפך להוד מלכות, ומרדכי יצא בלבוש מלכות [עי' אסתר ח], ובי"ת המ"ן נעשה תמכין לאורייתא בסוד דע"ה בינ"ה והשכ"ל, ותומכיה מאושר [משלי ג], ועוה"ז נעשה בי"ת זבו"ל ל"ך [מ"א ח], כי שבו בתשובה בל"ב ונפ"ש מא"ד באהבה, ונתגלה סוד בינ"ה של א"ל אל"ה, אל קשה, ואלה קשה מאל [עי' ב"ב פח ע"ב], והוא סוד הזי"ן שלוקח מעשו ונותן ליעקב, ואשר חרב גאותיך [דברים לג], והן בסוד שעטנ"ז ג"ץ, שט"ן ע"ז ג"ץ, שמתהפך לטוב בסוד חרבונ"א, חר"ב או"ן, חר"ב אדו"ם הוא הו'.

כי סוד יהוא"ל מתלבש בסוד שמ"ם ונעשה שמי"ם, כי גופו נשאר בסערה השמים [עי' זח"ב קצז.], בסוד מיי"ן נוקבי"ן ב"ן שבחש"ך, ומגלגל בסמך של סערה רוח היום, אל אשר יהיה שמ"ה הרוח ללכת [יתזקאל א] בסוד הוא"ל

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ספר רזא דמהימנותא – דף מד

מש"ה בא"ר [דברים א], נה"ר מש"ה בד' פעמים כנ"ף, ד' רוחות השמים, אליהו בארבע [ברכות ד ע"ב], כי משה הוא בתורה שבכתב, באר הוא תורה שבע"פ, ואליהו למטה מהאי באר [עי' זח"א קנא ע"ב], שורש הקנאה של הקדושה, קנא קנאתי כו' [מ"א יט] איה קנאתך וגבורתיך [ישעיה סג] ק"ץ ח"י דיצח"ק, קדקד דנוקבא, שבו ד' בנים, והוא בעל שער ואזור עור [מ"ב א] דתנין עו"ר במתניו, ב' פעמים חל"ק שבעור דנצח והוד, מם וסמך שבנ"ם עומדים [עי' מגילה ב ע"ב], בהיכל, נגה זוהר גי

עו"ר, והוא על הנם בהיכל זכות, ואלהי לצור מחסי [תהלים צד], ס"ם ח"י, כולל מטטרו"ן סנדלפו"ן, ס"ם דאפרסמון מושך במאה אדנים, מאה ברכות [תי"ז קנד.], מאה כוכבי, מאה קשיטה לאפריו"ן י של שמי"ם יהוא"ל, כי הוא כולל ד' רוחות, שמעאל מטטרו"ן מיכאל ג' ד' פעמים ר"ח.

❁ ביאור משנת חסידים ❁
 לרבינו המקובל האלקי
 רבי מנחם מענדל משקלאוו זיע"א
 תלמיד הגד"א זיע"א

(6) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף קפט

וחשכ"ת מים [תהלים יח] הוא סוד ערבית, המשך זמן הגלות, שהר הבית לבמו"ת יע"ר [מיכה ג], אחורי עין החיים קפ"ד, והן סוד ב' פעמים דרך, ב' פעמים חכמ"ה בינ"ה, שהוא פנ"י, יש פנים לכאן ולכאן, וגם התורה שהיא עין החיים הוא בדרך מחלוקת בב' רג"ל בערבית, ואין הלכה ברורה, והכל בבחינת מרחפ"ת, ובדרך אחורים נפלו בחשכ"ת, תרך ל"ב ג' כ"ו, והכל בערבית, וזהו עת ערב.

עבי שחקים [תהלים יח] הוא זמן הבקר, שאז משחק בלוי"ת [ע"ז ג ע"ב], ונותן להם טוב העוה"ז לרשעים, היותר רשע גדול כלל הדגים טמאים, מלכות הרשע, משחק עמו ונותן לו המזון בעבי בגשמיות, אבל סוד החכמה ויראה, טר"ף בהם בעבור זה, ונותן מעט טרף ליריאיו, והעיקר הוא ב' יראה וב' אהב"ה ג' שחק"ם, בארצם משנה ירשו [ישעיה סא ועי' חגיגה טז.], כי כל העה"ז טרפו זאבי ערב היונקים מבע"ל פעו"ר דרך העור"ף, גם חל"ק יעק"ב טרפו את השה פזורה ישראל [ירמיה ג], בסוד ש"כ דינין ע"י נע"ר, ב' צל"ם ג' נע"ר, סוד צבאות, והן תמורת ל"ב בא"ת ב"ש כ"ש.

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שיעג

ואז נתברר ניצוצין כי מקבל ניצוצין, כי כל ניצוץ גי' גבריא"ל, סוד הגבורות, ש"כ ניצוצין אשר בא מן הער"ב ר"ב גי' דע"ת, נער מעורב טוב ורע, כי מן שרשן שורש נח"ש צדי"ק למ"ד מ"ם גי' נח"ש, וקשה גרים לישראל כספחת [יבמות מז ע"ב], והן בית הצלמים, וע"י זה צריך צרוף ובירור וביחון לב עמו ישראל, עד שנתבררו כל התערובות אשר בל"ב אותיות, שמות הקודש הנ"ל, שהוא כלל הזיער, סוד אישון ב"ת ע"ן, אשר בה"ר עברי"ם, אשר הלך באור פני"ך, בסוד ק"ו המד"ה וקנ"ה המד"ה, שהן בגדי עשו החמודות, אשר הד"ר הוא לאלקינו, בפשוט ומילוי אל"ף למ"ד ה"י יו"ד נו"ן וא"ו גי' אמת, ובגד"י עש"ז הוא אבי"ר יעק"ב, כי עשו אחיזתו ביד השמאל, סוד

(6) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף קפט

תמורת יקו"ק אלקינ"ו יקו"ק שהוא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו גי' אבי"ר, ועם יקו"ק אלקינ"ו יקו"ק גי' אור פני"ך.

וכאשר נפתח המם סתומה מקיץ הימים ונעשה ימין, ואז ימינך זורועך ואור פניך כי רציתם [תהלים מד], כי מוליך לימין משה זרוע תפארתו [ישעיה סג], וכל הכלים הם סוד, מסוד כל"י"ם מא"ת ב"ש, וכל משבריד וגליך עלי עברו [תהלים מב], שכל מה שנשברו ונפלו נבראו ונוצרו ונעשו, שורש נפשיהם שהן האותיות ותנין נשארן בגנ"ת אגו"ז, ונתבררו ברע"ת, ד' ע"ת, הנ"ל של כל יום, בקו הדעת והנקודות, שהן כגלי ים כמ"ש בזוהר [תי"ז לה ע"ב], נחלי בליעל נחל קישון, נדגלות חמה לבנה [עי' שה"ש ו] אשר בשמי"ם, בחרש"ת הגוים [שופטים ד], חרק שרק, נמשכו בתבור [עיי"ש], חל"ם צר"י קמ"ץ, הן נקודת הא"ב ושם גרפם נח"ל קדומים [עיי"ש ה] ברפ"ח ניצוצים, ונחל עדנך [תהלים לו] נחל עדנים, [נחל קדומים נחל עדנים גי' ענ"ן ערפ"ל, שבהן שכן יקו"ק במדבר בענן, בבית עולמים בערפ"ל, והוא הנעלם של חשך שבהן נתגלה התורה גי' נש"ר] בעדן עדנים ופלג

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף קצ

עדנין [דניאל ז] תשקם [תהלים לו], ברצו"א ושו"ב, ע"י התורה בדג"ש ורפ"ה, ב' פעמים צו"ר כנ"ל, עד עדן עדנים ופלא עדן.

(7) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף קצז

כי פני רוח אלקים, הוא חכמה בינה מרוח אלקים המתפשט באדם, סוד מ"ה דמשה נסתלק ממנו אלף חולקין [זח"ב נח.], וכן מסוד מטטרון שר הפנים דכורא דמטרוניתא, עב"ד יקו"ק באמונ"ה, שנכללו בו כללי הער"ב ר"ב, סוד דע"ת התהפך תמיד שלא יחזור לסורם, וממשיכין סוד עב"ד שפח"ה החמודות, אשר בגד"י עש"ו הוא שכ"ל אד"ם, אשר בהן ותת"ע, שהוא כתנו"ת עור בעפושא דהאי [זח"ג רסא ע"ב], והוא זהריא"ל מן או"ר פני א"ל, חשמ"ל עלא"ה, חצי מלכו"ת, אורכא דהאי אמה רמ"ח עלמין [אד"ר קמב.], אחורי ח' ח"ם חס"ד ומאה ברכות, דהאי עבד בסוד נער קטן נה"ג ב"ם [ישעיה יא] הוא רמ"ח, ולפעמים ע"י זה לחטוף ח"ו נשים וטף ובהמה בסוד בטן, כי בטן דאשת זנונים נתן לו לצבות בטן [במדבר ה], שזהו חולקא דיליה, והוא השבי ומלקוח בז אשר נלקחו ממדין [שם לא], והכל ע"י הנוקבא דקדושה, כי רגליה יורדות מות [משלי ה], כי ההלכות והמצוות הן צו לצו קו לקו זיער שם זיער שם [ישעיה כח].

כי סוד מצ"ח הרצו"ן בשורש המחשבה, שהוא משפ"ט צד"ק חס"ד ר"ת מצח, ומספרן ש"ת כלולין בצל"ם דמו"ת, ונחלק לבי אד"ם בסוד

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף קצח

מ"ם, ויה' פעמים מים הוא עשרה פעמים אדם, שהוא דמו"ת אד"ם, וזה האדם שלמטה הוא חותם אדם העליון, וכשמהפך מדותיו לאהבה את

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שעה

יקו"ק אלהיו וללכת בדרכיו ולדבקה [דברים יא] המדות בו ית"ש, ואז אתם הדבקים ביקוק אלקיכם חיים [שם].

ואלו המדות נעשים לבושי מכנסי בד ומדו בד [ויקרא ו], להגלות לו ולכוף את שורשו הרע לטוב אשר במצ"ח הרצו"ן גי' סמא"ל נח"ש, ואז מטטרון סוד צו"ר מיצורי בראש"ת, ילוד אשה אשר רוקם מתחתיות ארץ [תהלים קלט], ונעשה ש"ר עול"ם [עי' יבמות טז ע"ב תוד"ה פסוק], כי בשמו תרו"ם קרנו על כל צבא מרום במצות אמונה לבד, כש"כ המיחדים שמו פעמים, ועובדים במסירת נפש וגוף בכל עת ובכל רגע מקבל הברכות, ט' ברכות, תו"ך ב"ר, ב' נקודין בט' בחינות, ט' יודין סוד צ', ומתפשט במלאך ר"ע, סוד אותיות ר"ע עלמין, ויענה אמ"ן אל"ף מ"ם נו"ן גי' אוצ"ר, נוריא"ל, בע"כ אפי' המלאך המשח"ת, סוד תה"ו ובוה"ו חש"ך גי' משחית, הוא בעצמו מביא שרף רף, סוד פ"ר שעי"ר, למשענ"ת מטטרון הנ"ל להדום רגליו [עי' סנהדרין לח ע"ב], בסוד אדמדמ"ת, שיהא זכרון וזכות, ויכתב בספ"ר הזכרו"ן [מלאכי ג] סוד ברכות הנ"ל, ליראה יקו"ק ולחשבי שמו [שם].

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רט

ועיקר האמונה תלוי בתפלה, שהוא שמירה למזו"ן, והוא סוד מנח"ה, והן ו' פעמים טוב, וא' שהוא טוב מאד, כלל כסלם תלוי בעי"ן ל"ב, והן תרין סרסורי דעבירה ולא תתורו בו [ברכות יב ע"ב], ולעורר הרוח להעין ולב בינהם בא הערל, והוא השמא"ל, באדר"ת, א"ש מי"ם רוח, שע"ר שלו, בעשק ובשטנה ורחובות, למען כח"ש [זכריה יג] ולהראות שורש חש"ך, כי עזי מסוגי ברישא [שבת עז ע"ב], וצריך לחלק זמן מנחה לפלג המנחה, כי חצי שהוא אדו"ם, חצי אמונ"ה, עת להשליך אבני"ם [קהלת ט], כי לא עת האסף המקנה כי עוד היום גדול [עי' בראשית כט], כי תפיסה שלו כי

ינטו צללי ערב [ירמיה ו], ששם אחיזה ער"ב ר"ב דעת דקליפה, סוד ענ"ל.

(9) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף ריז

והנה סוד הצ"ו אדנים אשר על מה אדניה הטבעו [איוב לח], הן ד' יסודות, ד' טבעות, ד' גוונים, ד' רוחות, ד' מיני מתכות, ד' מיני טעמים, הן כ"ד, וכל מיני דצח"ם מורכבים מאלו כ"ד הן צ"ו, וד' שרשים שהן ד' עמודים הנקראין סמכין הן מאה, והן סוד ס"ם, שורש הוראה אשר בפתח עינים ארבעים יכנו [דברים כה], ד' מיתות, ולמעלה שיתין פולסי דנורא [עי' ב"מ פה ע"ב], ששים גבורים סביב לה [שה"ש ג], ונחלקין לג' שרשים השרשים בסוד יר"ח, יכול"ת רצו"ן חכמ"ה גי' מלכו"ת שמי"ם ע"ה, ויר"ח בא"ת ב"ש גס"ם, ק"ג, זהו הנשתיר מן יש כשנסתלק או"ר מן י"ש [עי' זח"ב קסו ע"ב], נשאר מזו"ן עה"ז בסוד גס"ם, והן ג' פעמים ק' סוד מאה הנ"ל, נחלק לג' עולמות, לג' בחינות, טעם גוון ריח, והרביעי כלל הכל, הרי ד' מאות, בסוד עפר"ן, והוא סנפי"ר א', אבל קשקש"ת הוא ג' פעמים ד' מאות הנ"ל.

והארץ משונה במקומה מחמת גוונה או טעמה או ריחה, אבל לא יש להם אחיזה רק בריחה וטעמה, שהיו מריחין את הארץ, שהיו טועמין את הארץ [עי' שבת פה.], אבל בעין האר"ץ הוא תלוי בגווני וניצוצי החשמ"ל, ובהן סוד ער"ב ר"ב ב' פעמים, גי' חמ"ה שבתאי מאדים לבנה, ובהן ב' דעת, וכשיצאו ישראל ממצרים ונתדבקו הער"ב ר"ב לישראל, ויכסו את עין הארץ, כי עיקר הגוונין כי ינטו צללי ערב [ירמיה ו], ובחזיונות לילה.

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שעז

וכבר ידוע שעיקר היראה וגבורת יקו"ק הוא בסוד חצו"ת ליל"ה, סוד נוצ"ר חס"ד ונק"ה גי' חצו"ת ליל"ה, שכל העניני חכמי ובינות

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף ריח

אדם הוא על צד הקירוב, ולא על הנקודה אמיתית האמצעית, רק הכל על צד הקירוב [עי' ברכות ד.], וזה החצו"ת ליל"ה שמא דקב"ה דווקא, ב' הפכים בנקודה אחת, וז"ם הידעת השחר מקומו [איוב לח], דאיתרחקת ה' משחר, סוד חצו"ת ליל"ה הוא ה' דשחר.

ומשם ואילך עלות השחר מקריאת הגבר ואילך, ושם נאחו סוד מלכות שמים בסוד קס"ם על שפתי מל"ך [משלי טז], כי מ"ם למ"ד כ"ף גי' נד"ר, וב' פעמים נד"ר גי' שח"ר, וקו"ף סמ"ך מ"ם גי' דו"ד ב"ן יש"י, כי שורש יראת יקו"ק תלוי בצפון מסוד החשך, חמו"ר שו"ר כל"ב [גי' שרה רבקה נברר מחשך זה], הן ב' ת"ג, ב' כתרם שלהם, ובקו האמצעי שהוא רוח צפון ורו"ח צפוני"ת, שורש הנשמות הצדיקים בסוד הגדול ס"ת של נ"ר יקו"ק נשמ"ת אד"ם [שם כ], וכן וייצר יקו"ק אלקים את [בראשית ב], הוא השם תרמ"ה, וב' פעמים גי' רוח צפון רוח צפונית [וכן אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, בי"ת וי"ו אל"ף למ"ד, סוד וזרח השמ"ש ובא השמ"ש [קהלת א] סוד אלף מאתים תשעים], ומנגן בכנו"ר, נ"ר יקו"ק, של דוד [עי' ברכות ג ע"ב].

וזה השח"ר הוא יצח"ק ב"ן אברה"ם, שורש הגבורת שבחסד, וכן ב"ן צפור, כי אז נתעוררו כל הצפרים עפות בסוד השעשע, וכצפרים אחוזת ח"ו בפח כהם יוקשים בני האדם [קהלת ט], ויש צפור שהוא ידוע, שורש הידעוני שבהן אחיזת כל הקוסמי קסמים [עי' זח"ב קפד ע"ב], ונחלקו בקו המדה זו קו יקו"ק, קוי קויתי לך, זה יקוק קוינו לו [ישעיה כה], והוא ר"ת יקוק הושיעה המלך יעננו ביום קראנו [תהלים כ] גי' קו יקו"ק, וזהו בל"ק בן צפור.

(11) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רכד
 והנה כל מה שרמזתי לך הוא ענין הנסירה, שנעשה מן קטנה נער"ה,
 וקטנה גי' חיצון, סוד חיצוניות לבר, ועתה נעשה נערה גי' נסיר"ה, והיינו
 שסוד וי' שהוא שי"ת, כלל חכמ"ה ירא"ת יקו"ק, יורד עד התהום כנ"ל סוד
 המו"ת, ולאז בחיי דגופא אתמר אלא בחיי דנשמתא, ונכלל בזה בשליטת
 הטוב חיי דגופא ג"כ, וקטנה נער"ה יכולה לעלות למצ"ח הרצון, וח"ו
 לסמא"ל נח"ש, כי הם בנות לבן, נגע אדמדמ"ת, ונשלח יעקב מעין
 שופריה דאדה"ר [ב"מ פד.], לעבדה ולשמרה [בראשית ב.], ויעבוד
 ישראל באשה ובאשה שמר [הושע יב].

ובאשה הן כלל העשר עמקים, עומק טוב כו' [ס"י פ"א מ"ה] והן שמונה
 עומקי, ואין בטוב כו', ואין כו' [שם פ"ב מ"ד], והן ששה, ובכל יש טו"ב
 ר"ע, ובטוב עצמו וברע עצמו, המובחר הוא ענג, והרע הגמור הוא נגע
 [שם], והתחתית הוא כפול תמיד כמ"ש אין טפה יורדת כו' [זח"ג רמז
 ע"ב], וכן הרע הוא כפל נגד הטוב כי הם לוקחים בעה"ז בכפל, וכפל להם
 שכרם להאבידם, וע"כ לכן בארצם משנה ירשו [ישעיה סא וע"י חגיגה
 טו.], ולכן עד"ן נה"ר ג"ן גי' לב"ת אש, ואש"ת זנוני"ם ב' פעמים לב"ת.

והיא המושכת כסיל בנער חס"ר ל"ב [משלי ז.], בה' גבורת, שהן גבורת
 יקו"ק להיות נש"א עו"ן ופש"ע וחטא"ה ונקה [שמות לד] אותו, אבל ע"י
 הער"ב ר"ב, דע"ת כל"ע ב"ן בעו"ר, שרואה שהקליפה נוטלת רשו"ת
 ועושה רצונו, כמו נבוכדנצר הרשע וכדומה, וכשרואה שנתנו

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רכה

לו רשו"ת סובר שח"ו עזב את ישראל כידוע, והן המושכת כסיל, וכן
 מיטום וכן כל כסיל ורשע, והראשון הוא נער חס"ר ל"ב (ר"ת) [גי'
 שנער, שכל ר"ע, שש"ך, תמורת בכ"ל [ירמיה נא וערש"ן].

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שיעט

והכל שמתחילה הי' הגבורת שמהם יראת יקוק הי' בשמים, ובא דוד והורידן לארץ [חגיגה יב ע"ב], בסוד אש וברד שלג וקיטור רוח סערה [תהלים קמח], והן כלולים בתנינים וכל תהומות [שם], והן בזמן, סוד רא"ש השנ"ה גי' עשר פעמים אלקים, ובמקום, בי"ת המקד"ש, ובנפש היה באליהו אליש"ע גי' תבונה, בסוד משענת, אבל לאליהו לא נכתב כלל המשענת, ובאליש"ע ג"כ לא הועיל המשענת [עי' מ"ב ד] אבל עתידים צדיקים כו' [פסחים סח.], וזה הסוד עמוק הוא בעשרה עמוקים, ועמוק משאול מה תדע [עי' איוב יא].

אבל הז' הוא מעדנות כימה בסוד בחכמ"ה, ב' חכמ"ה, הכלולה בעולם שורש הבינה שהוא התשובה [רע"מ נשא קכב.], לחזור הגבורות להנתן לארץ לעשות משפט עבדו דבר יום ביומו [עי' מ"א ח] בעשרת ימי תשובה, והדמים הרעים שבנג"ע הר"ע, מן השפח"ה, נפ"ש הג"ר, יחזור לשרשם הרע לרעים.

וכן הוא בסוד הגדול של צ"ח קללות, צ"ח כבשים שבסוכ"ת, חצי שדי אשר יש לו אחיזה בזקן התחתון, מלך זק"ן וכסיל, חצי של שם שד"י, בסבילת חצי שדי, וחצי אכלה בם [דברים לב], והוא מחמו"ד, וכן הממו"ר שבו היה טו"ב ר"ע, קצת רוח חכמה נתרבק הרע בעשו אבי אדום, ושניהם אחוזים במגדל צור [מגילה ו.]. נשיא מדי"ן והצר הצורר לישראל יושבת בין החול [שם] כמחולת המחניים, וזהו היש"ו מחמו"ד ית"ד תקועה לישראל [שם], בכל צרותם לו צר [ישעיה סג] בו ובא, והן הד' אלפין סוד חשכ"ת מים [תהלים יח], סוד מרחפ"ת, כת"ר ל"ב נ' כ"ו, שהן כתב"ד.

(37-36) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רלב

ומאלו הד' דמע"ה, מ"ט וע', של ימי"ן ושמא"ל, טוב רע, באין כל הנגעים, והכל מסוד ערב רב, י"ב דעת דקליפה, כי פנה היום כי ינטו צללי ערב [ירמיה ו], סוד מנח"ה משחרי כתלי [עי' פסחים נח. ויומא כח ע"ב], וכף הדמיון, ככף רגל עגל [יחזקאל א] אשר לא למ"ד [ירמיה לא], ונחתין לבר מגדפא, כי לא שמשו כל צרכן, וקשה לישראל כיום שעשו את העגל [שבת יז. ירושלמי חגיגה פ"ב ה"ב], אעפ"כ רגליהם רגל ישרה [יחזקאל א], דוגמת יצח"ק רבק"ה, זה אוהב את עשו וזו את יעקב, ושניהם לדבר אחד נתכוונו לכבודו ית"ש, כאשר אמר לו הקב"ה בארץ נבוחות ייעול, אמר א"כ כל יראה גאות יקו"ק [ישעיה כו, מגילה ו].

(43) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רסז

ורעואל א' כבר נתקן, זה רעואל המדיני, עו"ר א"ל, והוא נפרד מקין, רק בלק בן צפור נשאר ממנו, אשר הוא סוד היפוך מצח הרצון, אלא מחץ פאתי מואב [במדבר כד], בסוד פתיא, ת' איש של עשו [עי' בראשית לב], ועמלק היפוך יתר"ו, והוא הפוך ת' של תחיה [עי' שבת נה.], והכל בי"ד לשו"ן, י"ד דו"ד ב"ן יש"י, אבל רעואל בן בשמת, שהיא מחלת בת ישמעאל אשת עשו [עי' ב"ר פס"ז יג], לא נתתקן, כי בזה לוקח עשו מקומו של ישמעאל, בסוד נפש הגר שהוא עו"ר א"ל, שהוא נהירו דחכמתא [עי' זח"ג לא.], והעור דיליה הוא נפש הגר שמתהפך מרע לעור, ויהיה כתנות אור באלף [עי' ב"ר פ"ב יב], בסוד ויה"י או"ר גי' או"ר א"ל, ונפ"ש דו"ד ב"ן, ואבר דאברהם, סוד ג"ר, היא הבאר, שזהו ראש להגרים, וזהו סוף, כי אין מקבלים בו וכן לימות המשיח [עי' יבמות כד ע"ב].

ושורש הנגה היא ירושלם ע"ר הצד"ק, עד אשר יצא כנגה צדקה [ישעיה סב], בסוד נג"ה גי' אדן, אלף נ"ז, כמנין יו"ד רא"ש וי"ו למ"ד מ"ם שי"ן, שע"י קרבנות יתברר יותר ממה שיתברר ע"י גרים, [נדוחים מלאכי משח"ת הנמשך מחש"ך שנדבק עם תה"ו ובה"ו, ומפריד בין נפ"ש של תהו ובהו מרוח בהרי נחש"ת], כי קשה גרים כו' [יבמות מז ע"ב], אבל קרבנות מכפרים ומבררים ד' אש של זמ"ן, של נו"ן גמ"ל ה"י, צד"ק סוד אוריאל, ודברים אלו המה עתיקים, והבן, כי עמוקים הם, והבן מאד.

וז"ם היו צריה לראש [איכה א], כי כל המיצר לישראל [גיטין נו ע"ב], והוא סוד הגבול של הקדושה לוקח הטיפה הקדושה בסוד הגר אשר בקרבך [דברים כח], סוד אצטומכא קורקבן טחול מרה, ר"ת אקמ"ט, תמורת אדנ"י, ובהן מתלבש בסוד אריה דב נמר עשר קרנין [ע"י דניאל ז], ומזה יתברר אח"כ הגרים, ובעת זה הצר הצורך, ע"י זה הניצוץ הקדוש שיש בו, עושה איזה

(43) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רסז

דבר מצוה, וצריך ליקח שכרו בעה"ז ולהרחיקו מעל גבול קדשו, וממנו יוקח זה הניצוץ הגר ומכניסו תחת כנפי השכינה.

והן סוד שלהובא דצדק [אד"ז רצב.], מד' כנפות, ד' זווית, ד' זמן, ועת אשר שלט וכו' [קהלת ח], [כי ע"ת גי' קנ"ה וש"ט, גנ"ת אגוז, מתפשט מסוד אימא סוד גרון, להגן בסוד ת"ח שסרת, להפריד הרע מן הטוב, ולגדור פרצות בסוד ריא"ה דנשיב על ליבא] ויש צדק אובר בצדקו [שם ז], והוא סוד ה"י ב"ת למ"ד, גי' רא"ש, ולוקח המלכות הרשעה ניצוץ קדושה, והוא ספחת לישראל ממש, אבל ע"י קרב"ן נתברר הד' אש, בעיר הצדק אשר על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך [תהלים מח].

וזה הצדק הוא סוד שלהבא, א"ש הב"ל, וזה השלהבא מתערב עם המי"ף, סוד הטיפ"ה, ומתערב זה עם זה, בסוד ער"ב ר"ב, ב' נימא של סוד הא, הקו האמצעי נחלק לב, והוא גי' דעת,

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רסח

וטיפא עם שלהב"א גי אמ"ת, והיינו ע"י צד"ק עם צד"ק גי יעזריאל, ע' כוחות דיליה [ע"י זח"ב צא ע"ב], אבל רע"ה נג"ע אע"פ שהן ה' מיני גרים [ע"י זח"א כה.], אעפ"כ הוא נג"ע ר"ע [עיי"ש] שיצא מן השפח"ה.

אבל מלכ"י צד"ק נפק מיני רוח שלים, כי יתחבר עין גדי עם טוב עין, ואפילו דל"ת ראשך [שה"ש ז], עניי עם, ע"י הטוב עין מתברך, והן כארגמ"ן [שם], ומתלבש בלבוש ארגמן, גי טו"ב עי"ן עי"ן גדי, ונעשה מלכ"י צד"ק [בראשית יד], ונעשה מלך שלם [שם] יראה שלם ביחד [ע"י בר פנ"ו י], ואשכול הכפ"ר דודי לי בכרמי עין גדי [שה"ש א], כי מתן בסת"ר יכפה אף [משלי כא], ואשכול הכפר גי בסת"ר, ביחוד, כה"ן לדי ישראל, כלי מחזיק ברכה, או יחזיק במעוז, שהוא מעוז לדל, שלום יעשה לי, יעשה שלום לי [ע"י ישעיה כז], ויתעלה הכל למצח הרצון, משפ"ט צדק"ה חס"ד כי באלה חפצתי כו' [ירמיה ט].

סוד נפש הגר שאמרנו הכלול ברעוא"ל, הוא סוד הבר"ק דנג"ה לאש, ומן האש יוצא ברק [יתזקאל א] שהוא דוגמת רבק"ה, ויש לו בחינת שלהבא לפי שעה הרבה, אבל אי אפשר שיהיה זה בתמידות, והוא סוד אה"ל מוע"ד לפי שעה, בעת הרגל אז תחל רוח יקו"ק לפעמו [ע"י בר פ"ע ח], פעמיך בנעלים בת נדיב [שה"ש ז], שאז הוא בסוד יראה יראה [בראשית כב וע"י חגיגה ד ע"ב], ואז יתיחדו צדק בצדיק ונהרו כל הגוים [ישעיה ב], גרי הצדק בצדיקי ישראל, ויראו כי יעקב בחר לו י"ה וישראל סגולתו [תהלים קלה], ויתנו עדיהן ויצדקו [ישעיה מג], כי צדיק יקוק וצדקות אהב [תהלים יא], ויהיו חוטבי עצים בשביל אש, ושואבי מים, והכל לעדה ולמזבח [ע"י יבמות עט ע"ב]:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רסח

ויתגלה הנעלם שבלב שהוא חתו"ם, כשם שאין בלבך אלא אחד, כן אין בלבנו אלא [אחד] [פסחים נו.], זה אמת וזה אמת, אר"ץ הוא אמת וצדיק, וכן שמים בזרת תיבן [ישעיה מ], והכל אחד בסוד הוא ושמו [ע"י פדר"א

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שפג

פ"ג וז"ח ט.], כן צדי"ק וצד"ק בסוד ר"ת בשכמל"ו, והן ב' חותם, וכל חותם הוא סוד אמת [עי' יומא סט ע"ב], וידוע שמדת אמת הוא בפנים, ויש ב' פנים שמאירין מחו"ב, שורש או"א, ימין ושמאל, יאר יקו"ק פניו כו' ישא יקו"ק פניו כו' [במדבר ו], והן סוד מפני בני ישראל [שם כב], ומפני העם [שם] סוד הגרים, וז"ס חרש"ת הגוים, כי תמיד אמת כולל הי"ג מדות והוא חות"ם.

והדעת שהוא כולל הב' פנים הוא מתפשט בנופ"א דז"א, בסוד ער"ב ר"ב, ובהן ה' דרגין דימינא, הנאחוז מזה, ראשיכם, שבטיכם, זיקנכם, שוטריכם, כל איש ישראל [דברים כט], וה' דרגין דשמאלא, הנאחוז מזה, טפכם, נשיכם, גרך, חוטב עציך, שואב מימך [שם], ומן אלו הה' דרגין דשמאלא נאחוז הרע אם הם מתגברים, וצריכים לבער הרע מקרבך, שהן מטילין זוהמא בשורש הכנעני אשר אנכי יושב בקרבך [בראשית כד], כי הכנעני בידו מאזנ"י מרמה [הושע יב ועי' ב"ר פנ"ט ט], כי עומדים על מצר, אור, זיו, נגה, יקוד, ושם בתחום אשר גבלו ראשונים י"ב תחומין, שם יצב גבולות עמים [דברים לב], שהן י"ב עינות תהום, שכל אחד הוא שם עינו למקום התהום, ומחמת זה נפלו בנוקבא דתהומא רבה.

ובאו אבותינו הקדושים ועשו גדרים לעצמם, ועמדו בפרץ במקום שפרצו בגבולות עולם, וירושת את שער אויביו [בראשית כב], שער שונאיו [שם כד], אשר שערן בשיעור מה ששערן בלבם, אך ח"ו לא כמותם, אלא בהיפוכם בחותם אמת, חותמו של אד"ם הראשון, י"ג מדות בסוד וא"ו, והן סוד י"ב מזלות כלולין בא' בסוד והוא באח"ד [אויב כג], וכל מז"ל הוא מגד"ל

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רסח

ע"ז, בסוד שער עזים, אבל לא בעין גדי, אלא בטוב עין, וכן יוסף שהוא הי"ג הוא עלי עי"ן עלי שו"ר [עי' בראשית מט], שב' פעמים עי"ן שו"ר גי' ארי"ה שו"ר נש"ר, וסוד שו"ר כבר ידוע בסוד או"ר זי"ו וזה"ר יקו"ד, והוא

עלי, במקום שאין עין רעה שולטות [עי' ברכות כ.], בסוד הגדול של מנש"ה, אפרי"ם, מנש"ה היפוך בגד"י עש"ו, אפרי"ם סוד פאר"ן.

(14) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאור משנת חסידים – דף רסט

וצריך לשמור פיו ולשונו, אשמרה לפי מחסום [תהלים לט], והיה פי ראשו בתוכו [שמות כח], סוד הא' שבראש"ו, שורש דע"ה בינ"ה והשכ"ל, ויהיה כשו"ר לעו"ל, בסוד ער"ב בק"ר דע"ת ס"ם, ששם הדע"ת דער"ב ר"ב, וזה הסמ"ך מ"ם גנוז באלונ"י ממר"א, ומאתן עלמין גנוזין בכסא [עי' זח"א ג. ומה"נ שם צו ע"ב], בסוד ומאתים לנוטרים א"ת פרי"ו [שה"ש ת], החתום באוצר"ת, ואלף לך שלמה [שם], והכל גנוז בק"ש [עובדיה א] קש"ת [בראשית כא], אלף ומאתן עלמין [ז"ח עא], שזהו תכלית ראשית בר"א אלקי"ם.

והכל בסוד ב', ב' אלפין דאכתריא"ל, ב' סת"ר המדרגה, סוף תו"ך רא"ש, ע"ת ק"ץ, יסו"ד עתי"ק, אשר מתייחד ב' אלפים בסוד ב' משם מברכת יקוק ארצ"ו [דברים לג], וכל הה' מגדים [עיי"ש] הנכללים בצדקיא"ל, סוד והריח"ו, ומן סוד רש"ת אשר בתהו"ם ורא"ש ושכנ"ו [ין] הכל תבואתה [עיי"ש], בסוד שד"י במילוי, ר"ת של הששת ימי בראשית, וכולם על רא"ש קדק"ד, בסוד קטר"ת, של יוס"ף נזיר אחיו [עיי"ש], ב' דר"ך, סוד ב' פעמים יקו"ק אלקי"ם אהי"ה והי"ה אדנ"י, כי הב' דין הבא מבג"ד כפר"ת, בסוד נפול"ת, וג' תמורת הן בעה"ז ועה"ב, בסוד אהי"ה אדנ"י ואלקים

כוללן, וסוד קטר"ת מיחדן כי הוא אב... (חסר כאן ההמשך וחבל על דאברין).

❁ דרושים על סדר ההשתלשלות ❁
 לרבינו המקובל האלקי
 רבי מנחם מענדל משקלאוו זיע"א
 תלמיד הגד"א זיע"א

כתבי הגרמ"מ משקלוב – דרושים על סדר ההשתלשלות – דף רפו
 וז"ס נבוכדרצא"ר גי' נח"ש הקדמוני כתב שם שאל בתרפים [יחזקאל כא]
 נגד קליפת לבן, ראה בכבוד [שם] נגד קליפת עשו, קלקל בחיצים [שם]
 נגד קליפת ישמעאל, ושאל רא"ה קלק"ל ר"ת שק"ר, ויעקב ע"י נקודי"ם
 עקודי"ם ברודי"ם גי' שב"ת, עשה את כל הכבוד הזה [בראשית לא], כי
 סוד הפנים, שם מדה השביעי של י"ג מדות שהוא ואמת, והשביעי הוא
 שבת.

ולבאר הענין, שידוע שעיקר בריאת העולם הוא תהו ובהו וחשך, בכדי
 שיהא האדם הנברא בעל בחירה, ונפש חיה של האדם כולל נפש חיה
 של הארץ, כמ"ש בזוהר פ' תזריע [מח ע"ב] שנשמת חיים הוא מימינא,
 ונפש חיה משמאלא, וכן שרץ נפש חיה של המים, ולכן שרץ נפש חיה
 גי' מזר"ח מער"ב צפון דרו"ם, שמהן נעשה גוף אחד כללי, והוא סוד אדם
 כו' גי' מזר"ח מער"ב צפון דרו"ם עם הכללי שהוא גי' ארבע רוחות

העול"ם [עי' ז"ח מה.], ושירץ נפש חיה ר"ת נח"ש, שהוא כולל ומקיף הכל בקו תהו, תי"ו וי"ו ה"י, גי' נפ"ש ח"ה, ולכן נפש הוא מסוד נח"ש פת"ן שר"ף ר"ת נפ"ש, וסופי תיבת נפ"ש, ואותיות האמצעים גי' א"ש רו"ח מ"ם, כי בין בנפש השכל שהיא המחשבה, ובין בגשמי בפעל, יש נחש המקיפו, והיינו כי יש צלם דאבא וצלם דאימא, וכל צדי"ק למ"ד מ"ם גי' נח"ש, וסוד נח"ש פת"ן שר"ף גי' נתיבות פליאו"ת חכמ"ה, והן בסוד הנקודה של י' שבו יש ג' קוצין, שהן ג' נקודין וב' הבדלים הן ל"ב, כל נקודה של קוץ הוא עשרה, וב' הבדלים הן ל"ב, ואלו ה' בחינות של יו"ד כל א' כלול מל"ב, בסוד ל"ב פעמים ה' אותיות דאלקים הוא ק"ם, ובספר יצירה כתב הראב"ד [בהקדמה ב ע"ב] שסוד ל"ב הן מסוד י', כי י' כולל עשרה במספרה, ודבר שיש בו עשרה קו שלשים מקיף אותו כמ"ש [עירובין יג ע"ב], כל שיש בו טפה כו', אבל באמת הוא ל"ב בקרוב המקיפו, אם תדקדק בחשבון אמיתי, וה' פעמים ל"ב הוא ק"ם כמנין ע"ץ:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – דרושים על סדר ההשתלשלות – דף רפו

ובאמת זה ה' הוא שורש שם יקו"ק, והוא עין החיים, אך מחמת שתולדת השמים והארץ ר"ת תה"ו, לכן בהבראם היא הא' זעירא, ועי"ז אפילו באברהם שקרב את הנפש אשר עשו בחר"ן [בראשית יב ועי' ב"ר פל"ט יד] גי' יקו"ק, יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד ה"י וא"ו ה"י, יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, היא גי' ג' פעמים אלקי"ם, כי הכל בסוד חר"ן, מלשון חרון אף, כמ"ש בזוהר פ' ויצא [קמז.], ולכן נפ"ש גי' ה' פעמים אלקי"ם, ועשה עוד גרים ה' מינים, בסוד אזר"ת, אימים זוזים רפאים חזרי, והתמשי שדה העמלקי, שהוא אבן הראשה, גי' שד"ה העמלקי [עי' זח"א כה.], וכן עשה ה' מיני גרים אשר שמותיהן כתובים בתורה, והן גדולים מכל הגרים אשר עשה, והן ענר אשכול וממרא גי' פיתוח"י חות"ם, שהן בעלי ברית אברם [בראשית יד], אבל אליעזר הוא ממש עבד אברהם, והוא גי' רמ"ח אברים וע' כוחות שבאדם, וגדול מכולם היא הגר המצרית, שהיא במצר ה', הקדושה, וראתה מלאך

(15) כתבי הגרמ"מ משקלוב – דרושים על סדר ההשתלשלות – דף רפז יקו"ק אחרי ראותה בבית אברהם [עיי"ש טז וב"ר פמ"ה י], וזכתה להתדבק באברהם ממש, והג"ר גי' יצח"ק, והג"ר המצר"ית גי' בי"ת ישראל, שם מ"ה עם נקודת הדעת הנ"ל, כי שורש נפש הגר אשר נפשות הגרים מלבשין לנשמות ערטלאין של בית ישראל, כמ"ש בזוהר פ' משפטים בסבא [ק.], ומחמת שקשים גרים לישראל כספחת [יבמות מז ע"ב], שסורן רע ודמיונם ברע הוא, בסוד ער"ב ר"ב גי' דע"ת, לכן הן נחלקו בזוהר פ' בראשית [כה.]. לה' בחי', ר"ת נג"ע ר"ע, נפלים גבורים ענקים רפאים עמלקים, ועם ה' בחינות הוא נג"ע ר"ע גי' לב"ן ב"ן נחור, והוא מלך לכל בני שח"ץ [עי' איוב מא] אשר בסוד השפחה.

ואלו הציפרים סוד נשמות, שהן ערטלאין גי' צפ"ר אחיזת בפ"ח, ב"פ ד"ם, בסוד דמיון של הנפשות הגרים אשר סורן רע, סוד ש"ע עיבר המוזכר בזוהר באד"ר [קלה ע"ב], מן גולגלתא דעתיקא, מסוד הב"ל, י פעמים הבל גי' ש"ע, וקשה לו להתדבק במלכא, סוד אילן החיים, איל"ן גי' יקו"ק אדנ"י, ולכנס בהיכל יקו"ק להנות מאור העליון גי' מלבוש גי' שע"ח, לעשות מהבל מלבוש א', ח' אותיות של יקו"ק אדנ"י, ומחמת זה הצדיקים המבררין סוד הצפרים, ונעשים צפרים חיות טהורות [ויקרא יד], להם נהירין ש"ע נהורין בפנים דארך אנפין.

והענין כי גלגל יש בו גלית עלית וגלית תחתית [עי' יהושע טז], קצה השמים דלעלא, וקצה השמים דלתתא, ונקודה אמצעית, והכל בקו היושר בסוד אמת המים, שע"י אמונת שהכל באמת, וישר יקו"ק צור"י [תהלים צב], נמשך מן גל העליון לגל התחתון, ותהום אל תהום קורא לקול צינורך [שם מב], וגל נעול [שה"ש ד], וכן נקודה אמצעית, ג"ן נעול, מסוד ג"ל ג"ן גי' אלקי"ם, והן נעול בסוד הס' ומ"ם סתומה, כמו שאבאר עוד אי"ה בס"ד.

אך וזאת לפנים בישראל [רות ד], וזא"ת גי' ב' פעמים אור, שבב' פנים לא נמסרה רק לישראל,

ער"ב ר"ב גי' דע"ת, לכן הן נחלקו בזהר פ' בראשית [כה]. לה' בחי', ר"ת
נג"ע ר"ע, נפלים גבורים

וסוד שלף איש נעלו ונתן לרעהו [שם], בסוד שלף, ר"ת ש"כחה לקט
פאה, גי' ח"י פעמים א"ל, שע"ז נעשה תמורת ס"ם בא"ת ב"ש ח"י, ואז
ואלהי לצור מחסי [תהלים צד], ונעשה לו ס"ם ח"י, ואז ה"י למ"ד בי"ת גי'
המלכו"ת, ומתנשא לכל לראש [דה"א כט], וזה סוד בירור נשמת דוד
המלך ע"י מצות אלו, כמ"ש בפ"י על רות, ולכן דו"ד ב"ן יש"י ב"ן עוב"ד גי'
שנ"י ההפכ"ם, וגי' חיי"ם ומו"ת, וזה חיים ומות ביד לשו"ן [עי' משלי יח]
גי' דו"ד ב"ן יש"י, ולכן הוא סוד אנ"י, שהוא שם האמצעי של שם ע"ב,
וסוד אלף נו"ן יו"ד גי' כ"ח הוי"ה, וכ"ח הפס"ד, בו חקירה בדעת, סוד
בריאת העולם הוא תהו ובהו וחשך, וגם בדעת הוא ער"ב ר"ב גי' דע"ת,
מחמת הנפש ועולם ושנה, ובפרט לברם אלקים [קהלת ג], כלומר לברר
דרכי אלקים שהוא סוד הטבעי, ואלקות הוא תלוי בל"ב, ל"ב פעמים ה',
שהלב הוא המבין כפי דעתו, ושרש הדעת תלוי בסוד מ"ם חו"ת שי"ן
בי"ת ה"י, והכל נמשך אחר רצו"ן המחשב"ה גי' עול"ם, כשתחשוב המ"ם
סתומה של עולם שש מאות, וכן גי' סמא"ל הרש"ע, כי ס"ם סותמין שם
א"ל, שהוא השער העליון, בסוד א"ל עליון גי' קצ"ד כמנין אותיות של
פרשה ראשונה, ולכן בו כח ההפסד, כי אינו משיג כח הוי"ה, שזהו כח
יקו"ק, שהוא ש"ם המפור"ש גי' או"ר בריא"ת העול"ם.

והוא סוד התורה אור והמצות, כמ"ש ויר"א אלקי"ם א"ת האו"ר גי' תרי"ג,
כי טוב, ויר"א אלקי"ם א"ת האו"ר [בראשית א] כ"י טו"ב גי' אלף חו"ת
דל"ת, שמזה אצטבעו גוונין אדו"ם ירו"ק לב"ן שחור גי' אלף חו"ת דל"ת,
ובזה את האור, יש בו ב' בחינות או"ר, יה"י או"ר גי' דב"ר יקו"ק, ויה"י או"ר
גי' י"ד פעמים טוב, ז' טוב שיש במעשה בראשית, והן כפולין כנ"ל, ז' וז'
מוצקות [זכריה ד], אך מחמת שנסתלק דבר יקו"ק, נשאר בסוד ויהי אור
בערוב, בסוד ב' פעמים דמע"ה גי' ויה"י

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שפט

ער"ב ר"ב גי' דע"ת, לכן הן נחלקו בזוהר פ' בראשית [כה]. לה' בחי', ר"ת נג"ע ר"ע, נפלים גבורים

או"ר, והן מ"ט פנים וע' פנים ב' פעמים, והכל מעורב טמא טהור, עין החיים ועין הדעת, סוד צו"ר מכשו"ל אב"ן נג"ף [ישעיה ח, זח"א ס"ת

כתבי הגרמ"מ משקלוב – דרושים על סדר ההשתלשלות – דף רפח

קנא ע"ב] גי' ע"ץ החיים וע"ץ הדע"ת, כלל כל תועב"ת, וכן מ"ם שי"ן יו"ד חי"ת גי' ע"ץ החיים וע"ץ הדע"ת גי' שד"י צבאו"ת אדנ"י, סוד נצ"ח הו"ד יסו"ד מלכו"ת, וכן גי' יסו"ד מלכו"ת עול"ם הז"ה, וכן עוש"ר עול"ם הז"ה, וכן תה"ו חש"ך, וסוד חשך במילוי, חי"ת שי"ן כ"ף גי' ע"ץ הדע"ת וע"ץ החיים גי' חש"ך ענ"ן ערפ"ל [דברים ד], ג' מחיצות אשר סביב הקדושה עליונה, והנקרא כבוד יקו"ק, וכאשר נסתלק אור יקו"ק סוד יהי אור, בסוד וימנע מרשעים אורם [איוב לח], וכמ"ש ראה בדור המבול ובדור הפלגה גנז מהם [עי' חגיגה יב.], ונשאר רשימו בה' מיני אור שביום אחד, והן שורש חמשים שערי בינה, ה' בחינות בנשמה, ועשו סימן לזה סוד אל"ה גי' אלף ל"ה, גי' ה' פעמי"ם או"ר, ואלה תולדות נח [בראשית י'] ומאלה נפצה כל הארץ [שם ט], מסוד ש"ם ח"ם יפ"ת [שם] גי' חש"ך ענ"ן ערפ"ל.

❁ ספר ביאורי הזוהר ❁
 לרבינו המקובל האלקי
 רבי מנחם מענדל משקלאוו זיע"א
 תלמיד הגד"א זיע"א

(83) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי זוהר – דף קכז

פתח ואמר ותאמר לאברהם גרש כו' [בראשית כא]. כבר ידעת שסוד האויר נחלק לה' בחינות, בסוד ה' אוירים שעשה בלעם [זח"ג קצד.], והן בסוד אלמנ"ה, והן ה' בחינות ערב רב [זח"א כה.], ה' גוונין, והחמשיית אשר היא הגר המצרית כאשר היא שפחת שרה, והתענית תחת ידיה [עי' בראשית טז], אז היא רואה מלאך ה', ובא לבאר לחי ראי בחינת יצחק [עיי"ש כד], אבל כאשר היא מסתלקת מהם לשרשה הראשון ותתע במדבר באר שבע [שם כא], ואין ותתע אלא ע"ז כמ"ש הבל המה כו' [ירמיה י, ועי' סנהדרין צב.], אז היא בסוד לילי"ת, והיא שורש הע"ז, אימא דערב רב, ולכן נקראת אמה לשון אם, שהיא נעשית אם לע"ז, א"ם ה' גוונין, ובפרט שישמעאל היה מצחק [עי' בראשית כא] ולכן הוא בנה, כי ישראל הבא על השפחה והנכרית אין זה קרוי בנך אלא בנה [יבמות כג.].

ועתה דע והבן אמרי בינה מגנזי התורה, כי סוד הטיקלא היא בדעת, ובו טוב ורע סוד ער"ב ר"ב, ועיקר שורש הזיווג נקרא בשם דעת כמ"ש וידע אדם כו' [בראשית ד] איש לא ידעה [שם כד], כי אין קישוי אלא לדעת [יבמות נג ע"ב], והעיקר ונדעה ונרדפה לדעת את יקר"ק [הושע ו], כמו כן התכלית מצות ה', והוא סוד הבינה, ויבן ה' את הצלע [בראשית ב] שבנאה בדמיון אוצר כו' [עי' עירובין יח.], וע"ז הסוד נאמר אם אין בינה אין דעת אם דעת אין כו' [אבות פ"ג], ודע"ת בינ"ה גי' ישראל, כי משניהם נולד סוד ישראל, אבל לא יסתכל על סוד הצלע יופי של השבירה

עצמה, שעל ידי זה נתהווה הקושיא, אע"פ שזה הציון מכלל יופי [תהלים נ] והיא קרית מל"ך ר"ב [שם מח], השורש של ב' פעמים עול"ם שהן סוד חכמ"ה ירא"ת יקו"ק גי' קרי"ת, ומל"ך ר"ב גי' ב' פעמים עול"ם, וכל עולם במלואה עי"ן וא"ו למ"ד מ"ם גי' אוצ"ר, והן ב' פעמים אוצ"ר גי' זי"ן אל"ף תי"ו, סוד שד"י יע"ר, מטטרו"ן סנדלפו"ן, ונכללין בב' פעמים נוריא"ל, וז"ס ברוך ה'

(83) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קכז

מן העולם ועד העולם אמ"ן ואמ"ן [שם עב], אל"ף מ"ם נו"ן גי' אוצ"ר, ועפ"ז צריך להיצה"ר והשבירה להתחלה בסוד הבינה, שאם אין בינה לא יהיה דעת כלל ולא יתעורר הדעת.

והקושיא אשר הוא לדעת הוא סוד הגדול קישוי האב"ר [עי' יבמות נג ע"ב], אשר בר"א אלקים לעשות [בראשית ב ועי' ילמדנו שם ד],

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קכח

בר"א שי"ת [סד"צ פ"א], ומעוררת שורש הבריאה סוד ר"ב אהי"ה, שם הכת"ר בא"ת ב"ש גי' כת"ר, ב"ר אהי"ה ב"ר כת"ר, וזה הכת"ר נעלם בסוד אהי"ה, ואינו מתגלה רק זה הב"ר בסוד בראשית, ב"ת רא"ש, והוא חיצוניות לבד בסוד רשו"ת זהו ב"ר, וכאשר זה הערל, עי"ן רו"ח ל"ב, סוד עשו אבי אדם [בראשית לז] גי' ב' פעמים ל"ב, בסוד הדמיון והשכל שהוא הלב מבין, כנפים ופנים, והכל בסוד הרע, מתלבש ובא עמל"ק בסוד א"ל אח"ר, ומתלבש בנחש בדמות גמ"ל [פדר"א פי"ב], גמול ידיו, כפי מחשבתו, ומחזק לו הערלה ג"כ ואין מתגלה העטרה סוד הכתר הנ"ל, ומכנים סוד הטיף והשלהובי למקום שאינו ראוי לבת צור, שהיא כזבי לפי שעה התאוה וההנאה, אבל אם מעביר את הערלה ויתגלה לו העטרה, מתחזק הברית אשר כרת ה' את עמו אצלו באמונה, אצלו אפילו אם יורד לעומקי דתהומא רבא, הוא סובל, כי יודע שקב"ה לא עביד כו' [עי' ברכות ה ע"ב], והוא לטובתו, כמו ר"ע וחרביו [עיי"ש ס ע"ב] או יוסף הצדיק, והוא סוד הכתיתה בזו האמונה, ולא יסור מברי"ת יקו"ק התרי"ב

מצות, בסוד רצו"א ושו"ב לפי התורה [עי' ס"י פ"א מ"ח], במזל מ"מ כו' במה שהורשת כו' [חגיגה יג.] ויתחבר ראשית דעת באמרי בינה, ויתגלה עמוקת מיני חשך [עי' איוב יב], ויקרא לפניו אבר"ך [עי' בראשית מא] גי' הבריאה הנ"ל.

וע"ז הדרך כלל הנהגה בסוד התורה שבה החכמה והבינה, ומשם שרשי הנשמות כולן טוב ורע בסוד דעת, וכן כלל עולם גי' חכמ"ה ובינ"ה, והן בב' בחינות בפנימיות וחיצוניות, ב' עולם הנ"ל, ב' אוצר הנ"ל, סוד ס"ם, סנדר"ל מט"ט [שהפ"ם כי תשא] חיים כו', נגד יצירה סוד הגוונים, ועשיה סוד המעשים, אשר הן בעין און חוטם פה ידיים רגלים ברית, כי בעין און הדעת הוא השוקל ומכריע לאיזה צד להטות, ובין ב' ידיים הח"ק לשון מכריע [עי' ס"י פ"ב מ"א], כי הפה קולמוס הלב הגנוז בין ב' ידיים, וברית המעור הוא בין ב' רגלים [עיי"ש פ"ו מ"ז], והאמונה סוד עטרה היא

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קכח

כלל הכל, והמצוה הראשונה הוא סוד פרו ורבו, ונמצא כל המצות והקדושות כלולין בזה, וכן שורש היצה"ר נמשך מזה, והוא כלל הרעות, ד' מיתות ובריתות ומיתה בידי שמים ומלקות הרי ז' רעות נגד ז' פעמים טוב.

כמו כן יש בברית ז' בריתות בקשת אשר בענן, ז' עננים, ע' פעמים טוב, שהן ע' נפש דיעקב ונגדן ע' אומות טוב ורע, ונכללין בעשו וישמעאל, והמעשה הוא בסוד הדמיון, וישמעאל הוא בסוד התפילה ותורה שבע"פ, המשל והדמיון לשכך האוון, ושורש הכל להבין האמונה כלל יצורי בראשית, בסוד ברא גי' עי"ן חכמ"ה, ושי"ת גי' חכמ"ה ירא"ת יקו"ק [עי' תהלים קיא].

(85) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קכט

לאפקא לה מתמן. כאשר צריכין להוציא משם, והיינו או שהיו הנשמות כבר בתוך א"ה ויצאו משם ע"י שליטת הרע בטוב, או ח"ו ע"י הוצאת שז"ל, והיו הנשמות באויר ברוחין ושדין ולילין, או בסוד ביאות אסורות, כל אלו הן בסוד נג"ע ר"ע או רע או טוב ורע, בבת נכר הוא נג"ע ר"ע סוד ה' מיני ערב רב [ע"י זח"א כה.], ובסוד ש"ז לבטלה הוא רע כידוע [ע"י נדה יג ע"ב זח"א נו.], ובביאות אסורת הוא פרו ורבו הוא טוב, אבל באסור הוא רע, הרי טו"ב ר"ע גי' ממז"ר, ובכולן אכרע האי רע הרבה, ואח"כ כאשר צריך לצאת משם הוא יוצא ע"י הינוקין, אשר הם יונקין

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קל

מתוקפי דאמהן, שהן יונקי שדים שהן מסוד שדי, מפני שהחלב בא מן הדם אשר נעבר ונעשה חלב [נדה ט.], סוד אחוריים דאהיה, ובהסתר ד' אתוון השורש נעשה חלב, וידוע שאתוון של השורש, הוא יותר רחמים מן האחוריים, לבר השורש, ולכן אמרו דם נעבר ונמצא הוא יותר גרוע עדיין, ולכן אמר מגו תוקפי דאמהון, מפני שהן באים מצד האמה הנ"ל, לכן יניקתן ג"כ מגו תוקפי דאמהון, ואז יש אחיזה להם לאמה הנ"ל, והיא לילית אימא דערב רב [זח"א כז ע"ב] הנ"ל, כי זהו תוקפו דאמהון הקשה שבכולן, ואף שחלב הוא לבן ומורה על חסד [רע"מ ויקרא ד.], הוא החסד שבגבורה, כי אלו הן סוד דינין קשין וגבורת ה', אך בזה יש חסד גדול וזה תיקונו.

וקב"ה חמי כו', יבאשון ריחיהון כו', בעוד דיהבי ריחא. היינו כאשר הנשמה יורד לעולם הגם שמשכת ממנו כל התורה כולו [ע"י נדה ל ע"ב], מ"מ נעשה כלי לקבל ונשאר בו רשימו, ומה שנתגדל נתגדל בו גם הרשימו, וז"ס קמ"ן שיש לו צל"ם אלקים, אך אינו בשלימות עדיין וחסר א', וכל מי שיש בו שורש נשמה גדולה, מתנוצץ בו ניצוץ גדול יותר, והרשימו שבו גדול, ויש בו לפי הערך חכמה ויראה יותר, שזה האמונה,

כי תמיד נקרא האמונה בשם יראה, אלקי' תרגום דחלא, והרשימו הוא שורש הכל וחוזק שרשו, וזהו תוקפא דאמהו"ן אותיות אמונה, ותמיד היראה הוא סוד רי"ח כמ"ש והריחו ביראת ה' [ישעיה יא], הטוב שבאף, לכן הקב"ה יודע שאם יתקיימו יותר יבאשון ריחהו, ויהא להם היראה, יראה רעה, ויהיה יותר גרוע, ויכולין להחריב העולם לפי גודל שרשם וחוזק יראתם אשר נתקלקל, ע"כ לקיט לון קב"ה קודם בעוד שיש להם הריח טוב שורש טוב.

(92) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קנו

וכשמתלבש תמיד עץ החיים סוד ע"ב קס"א, אור יקו"ק, מתלבש בסוד רי"ח אלקי"ם גי' כוכ"ב נג"ה צד"ק, ובדרך אחוריים של ע"ב קס"א הנ"ל סוד מרחפ"ת גי' תר"ך ל"ב נ' כ"ו, וזה על פני המים [בראשית א], הרי יש ב' פנים, פני המים ופני תהום, והן ב' נקודת אמצעית של וייצר, ומתפשט בב' פנים, פני העם ופני בני ישראל, שורש ערב רב שהן הגרים, ושורש ישראל, בינ"ה דע"ת גי' ישרא"ל, ער"ב ר"ב גי' דע"ת, וזה מרחפ"ת הנ"ל שהוא חשכ"ת מים גי' שמונה פעמים יקו"ק ושמונה פעמים אדנ"י, סוד ס"ד כנפים לי"ו פנים בסוד יסו"ד, ואיש אל עבר פניו ילכו [יחזקאל א] לא יסבו בלכתן [שם], והוא מסיבות מתהפך בתחבולתיו לפעלם [איוב לז].

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קסז

וסוד תור"ת חיי"ם שג"י אל"ף ע"ד, סוד אד"ע, מתפשט בסוד פמת"ר, ט' פעמים יס"ד, שהט' הוא אות של חיים כידוע, וכמ"ש בזהר פ' תרומה [קנב.], ומזה יהיו לחיי עולם, והרע יפרד ממנו ויהיו הרע לדראון עולם.

בתר כתפוי דגן עדן. סוד כתף ידוע, סוד שם צבאו"ת גי' כתף ע"ה, והיינו שסוד נצח הוד יסוד דבינה, מתלבש בסוד מוחין דז"א, ונתחלקו לג' פרקין בכל א', והאמצעי שהוא סוד חו"ג, משם מתחילין הו"ק, גופא דז"א, והן בסוד צבאות, ומשם מתחלת הנוקבא להתגלות מאחוריו, בסוד הדינ"ה ב"ת לא"ה, שורש שאו"ר שבעסה [ברכות יז.], דע"ה בינ"ה והשכ"ל, אשר בל"ב נפ"ש מא"ד, אשר משם אחיזת שכ"ם בן חמר החוי, בסוד סביב רשעים יתהלכו [תהלים יב], מצד אחוריים דגן עדן, אלקי"ם יקו"ק אדנ"י, ואחוריים שלהם ר' ע"ב קכו"ו גי' שח"ץ, לב"ן ב"ן נחו"ר, נג"ע רע"ה, שורש נפשות ה' מיני ער"ב

ר"ב, דע"ת דקליפות, סוד קליפת נג"ה אשר בערבו"ת, סוד ערבי נחל, אשר נצח הוד יסוד מלכות דקדושה, מתערב בערבו"ת מוא"ב, מ"ט שערי בינה מעורב עם מ"ט שערי טומאה, יש פנים לכאן ויש פנים אחר באחור, בסוד מחיצו"ת, חצ"י מו"ת, ח"י מו"ת צ', ב' בחינות אד"ם, בסוד גי' מחיצות, חש"ך ענ"ן ערפ"ל [דברים ד], ואתמר תמן בסוד ב' פעמים גלו"ת גי' חש"ך ענ"ן ערפ"ל, וזה שהיה בסוד תה"ו, כמ"ש לא תהו בראה כי אם לשבת כו' [ישעיה מה], ואיתדבק ח"ו בסוד אל אחר דאיסתרם [עי' זח"ב קג.], לכן ז"ם ומבניך יהיו סריסים כו' [עי' מ"ב כ] כה אמר יקו"ק לסריסים כו' ונתתי בביתי ובחומותי י"ד וש"ם כו' [ישעיה נו], גי' שכ"ם אחד על אחיך [בראשית מח], וע"י גלות הנ"ל אשר לעבד נמכר יוסף הצדיק, ואיסתלק מתמן בסוד מלכות, עי"ז איסתליק ההוא גופא קדמאה שע"ז סבל יסורין בסוד פגימו דסיהר"א של זזה"ר הג"ן.

ובהוא רוחא יקום ההוא גופא. כלומר גופא קדמאה, ע"י ההוא סבילת היסורין של אהבה זוטא יתעלה לסוד אהבה רבא, ואוהביו כצאת השמש

בגבורתו [שופטים ה], וירום ונשא וגבה מאד [ישעיה נב] כמ"ש בזהר פ' מקיץ [קפא.].

והוא סוד הגדול של רוחו של משי"ח, אשר נמצא בשד"ה מוא"ב, שזהו רוח מארב"ע רוחות [עי' יחזקאל לז], גי' אבנ"י שי"ש טהור [חגיגה יד ע"ב], יצ"ר טו"ב יצ"ר הרע, נתייחדו בסוד א', חכמה בראש, חכמה בסוף, כמ"ש בת"ו [צ.]. בסוד יצ"ר טו"ב ויצ"ר ר"ע, ומארבע רוחות בא הרוח [עי' יחזקאל לז], רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יקו"ק [ישעיה יא], תלת כלילין בתלת [אדר קל ע"ב], והרביעי שהוא השביעי כלל הכל, בסוד רוח יקו"ק, ד' פעמים רוח יקו"ק גי' תתק"ס כלל האורות כולם כמ"ש במקום [אחר]:

ר"ב, דע"ת דקליפות, סוד קליפת נג"ה אשר בערבו"ת, סוד ערבי נחל, אשר נצח הוד יסוד מלכות

והכלל הכל נעשה בהן ה' פעמים רוח יקו"ק, גי' אלף ומאתן עלמין, סוד ראשית בר"א אלקים, גנוז בסוד ב' דבראשית שהוא בר"א שית, ב' פעמים א"ר עלמין, ונתייחדו בא', כי גם האפל נתהפך לפלא העליון והכל א'.

וזהו חד דאינון תרין, שההוא רוחא דשביק בה, נתייחד עם ההוא רוחא ערטלאי, ע"י ההוא רוחא של זה הגואל, ונעשו כפולין כלולין בא', וסוד גוא"ל הוא ג"ו א"ל, ט' פעמים א"ל, נקדה כלולה מט' נקודין, וכל אחת בה חסד אל כידוע, והעשירית כלל הכל י' פעמים א"ל, להנחיל אוהבי י"ש [משלי ח] סוד נחל"א עמיק"א [זח"ג כו.].

אבל ההוא גופא עד כו'. כמ"ש למעלה, והיינו שכלל כל האורות והנשמות נתייחדו במספר א' תתקס"א גי' שמ"ש חמ"ה חר"ם [עי' שה"כ תפ' השחר דרו' א], וכן הן סוד ה' פרצופין, אדם חוה הבל קין כלולים בש"ת, שממנו נתבנה העולם [במ"ר פי"ד יא], ומהם נתברר בסוד שלהב"ת נקי' נבוא"ה, והאב"ן הזאת [בראשית כח ועי' זח"א רכה.]. סוד

מכון ה"ר ציון [ישעיה ח] שם נתכפרו אד"ם וחז"ה ושם השיג הבל והציין
[תנ"ז קיח.]:

ר"ב, דע"ת דקליפות, סוד קליפת נג"ה אשר בערבו"ת, סוד ערבי נחל,
אשר נצח הוד יסוד מלכות

והבל סוד מחשבו"ת אד"ם אשר המה תב"ל [תהלים צד], ומשם סוד א"ף
גי' מחשבו"ת אד"ם, ומחמת אשר חטא אדם הראשון במחשבה סוד הבל
ומשם שורש משה רבינו ע"ה, נמשך מזה חטא ה' פעמים סל"ע, ולא היה
יכול להעביר א"ף כידוע, מן העולם [עי' נדרים לב.], וכמו שקין הרג את
הבל, כן סל"ע, סוד משה, סוד פרצו"ף מש"ה גי' א"ף הנ"ל, מחשבו"ת
אד"ם, ומחמת חטא המחשבה זו, לא זכה הבל לאתרבאה והרגו קין,
ומקין הם נשמת כל הערב רב ונגע רע של בני אדם, וכשנתבררו הן
גרים, וגרי הצדק אשר נפרדו מקין [עי' שופטים ד ורע"מ פנחס רטז ע"ב]
כלולין בסוד יתר"ו מש"ה, גי' אד"ם חו"ה תב"ל קי"ן ש"ת, ונשמות הגרים
הן לבושי להנשמות ערטלאין, כי סוד קין נגזר עליו להיות נע ונד על פני
האדמה, וכאשר נזדככו זוכים ליקח מאדמה קרק"ע בתול"ה סוד סל"ע,
לעשות מזבח אדמה וכשנזדככו יותר זוכים לישב בלשכת הגזית [עי'

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קסט

סנהדרין קד.], וכשזכו עוד יותר מתנשא לכל לראש.

והרגא זו דרגא של דוד המלך ע"ה, שמסוד תה"ו חש"ך נתעלה להיות
נצ"ח הו"ד יסוד מלכו"ת דקדושה, ונתח עליו רוח חכמ"ה עצ"ה דע"ת גי'
ק"ץ הפלאו"ת, ובזה יהיה כלל הבירור בסוד ובינ"ה ונבור"ה וירא"ת יקו"ק
גי' שלו"ם שהמ"ם הוא שש מאות, בירור של נ"ח ש"ם ח"ם יפ"ת שבא מזה
שחי"ן וכל נגע רע, ויתברר בסוד כבו"ד יקו"ק חש"ך ענ"ן ערפ"ל [דברים
ד] סוד נג"ה חש"ך ענ"ן ערפ"ל, והכל תלוי ברו"ח יקו"ק, כי הוא ברא שי"ת
כלל השי"ת דרגין, חכמ"ה ירא"ת יקו"ק גי' שי"ת, והזו הוא רוח יקו"ק,
וכשנתייחד ובא ונתח עליו רוח יקו"ק [ישעיה יא] עם רוח יקו"ק שבקרבו,
בסוד ויראת יקו"ק, ויתייחד דע"ת וירא"ת יקו"ק גי' כת"ר מלכו"ת, כלולים

בא' רוחא דעתיקא, והוא דע"ת חס"ד עליון גי' חכמ"ה עצה, שהוא הדע"ת ע"ץ החיים, והוא חכמ"ה הגנוז בע"ץ הדע"ת, בסוד ע"ץ הדע"ת, וע"ץ החיים גי' מ"ם שי"ן יו"ד ח"ת.

ומחמת ששרשו משורש קין ונתעלה לרא"ש, בסוד ה"י ב"ת למ"ד בסוד המלכות לכן הוא סוד בר נפלי [סנהדרין צו ע"ב], בסוד השתא נחית והשתא סליק, בסוד סוכת דוד הנופלת תמיד [עי' עמוס ט], ועי"ז נפלה בתולת ישראל [שם ה], לית ליה שכיבו, בשביל שאין לו סמך, כי סומך יקו"ק לכל הנופלים [תהלים קמה, ועי' ברכות ד ע"ב], והן בסוד ישיני אדמת עפר, שני"י, נפרדו זה מזה ותרד פלאים, בסוד אדמ"ת עפר, כי הנוקב"א סוד חו"ה, י"ט בחינות דעתיקא, סוד חו"ה ראשונה ח"ת וי"ו ה"י, גי' אדמת י', סוד אדמתי, שהי' יש בה גי' קוצין, והן כח הזכרון כח המחשבה כח הדמיון, כמ"ש ברע"א מהימנא פ' פנחס [רמז ע"ב], ושורש הכח הדמיון גי' הלבנון, וזהו אדמת י' סוד ח"ת וי"ו ה"י, וכן כאשר נסתלק ה"י בסוד ח"ת וי"ו ה"י גי' אדמ"ת, ועפ"ר הוא סוד דכורא, סוד חנוך ב"ן יר"ד, זיהרא דאדם הראשון [ז"ח פר ע"ב], וזהו חנוך ב"ן יר"ד גי' עפ"ר, סוד שמ"י בקרבו [שמות כג], שם י':

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קסט

ואלו ישני אדמת עפר שני"י י", הן בסוד אדמ"ת עפ"ר גי' תשנה חסר מן סוד א"ת השמים הא, שעם הא' גי' נשמו"ת של וא"ת הארץ גי' משה משי"ח, ראשית ואחרית נתיחדו בא' של א"ת השמים, סוד אבני שיש טהור [חגיגה יד ע"ב], והן בסוד דמיכ"ן גי' תתי"ד, שי"ן דל"ת יו"ד, ר"ת של הששת ימים אשר עשה יקו"ק את השמים ואת הארץ [עי' שמות כ], ואז נכלל סוד קו"ף יו"ד נו"ן, ה"י ב"ת למ"ד בא' בסוד רא"ש חד"ש.

אדמת מאדמה עפר מתבל. כי הדמיון מסוד קין אשר על פני האדמה, נע ונד, ועפר מתבל סוד נה"ר ג"ן עד"ן, (ועפר) אדמ"ה תבל גי' צ' צ"ו צו"ר, סוד לבנת, אספקלרי"א, שע"י זה נתגלה סוד מחשבה הנעלמה בספיר"ה, שכל דבור ומלה בתורה היא לבנת הספיר, להתגלות נשמות ישראל

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שיצט

אשר עלו במחשבה [עי' ב"ר פ"א ד], ויתבררו ויתלבנו והרשעו רשעים והמשכילים יבינו [עי' דניאל יב].

ועל אלו כתיב ורבים כו' [שם]. כי כל הנשמות הן כלולין בסוד ה' פעמים או"ר, גי' אלף ל"ה, בסוד אל"ה, ומאלה נפצה כל הארץ [בראשית ט], ומסוד אברה"ם ויצח"ק גי' פרצו"ף נמשכו סוד ואל"ה, גי' שם מ"ב, כי אש"ל בא"ר שב"ע גי' שק"ו צי"ת, כלל השם מ"ב, ומזה נמשכו ואלה שמות בני ישמעאל [שם כה] סוד פאר"ן גי' אש"ל, ואלה שמות בני עשו [עי' ש"ל] סוד שער הנמשך מסוד בא"ר שב"ע גי' השע"ר, וכן בני ישראל קודם שנתבררו ואל"ה שמות בני ישראל [שם מו].

אבל כשנתבררו בחשך ענן ערפל של הגלות ועמדו בברית אבותיהם, אז אלה דברי הברית [דברים כח], ושימו אבן במקדש יק"ק אשר מתחת האל"ה [עי' יהושע כד], והאב"ן הזא"ת [בראשית כח], גי' מכו"ן ה"ר ציו"ן [ישעיה ד], הוא תחת ובמקום האלה קיימא האי והאב"ן הזא"ת,

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קע

כמ"ש בזוהר פ' ויחי דף רכ"ח, ולית דעייל רק בזאת.

סוד זי"ן אל"ף תי"ו, גי' בי"ת יעק"ב, סוד כנסת ישראל נקראת זאת, דרגא דדוד כתרא דמלכותא, זאת מנוחתי עדי עד [תהלים קלב], בזאת אני בוטח [שם כז], וב' פעמים זא"ת גי' נפ"ש דוד"ב"ן יש"י, ע"ת רצו"ן, והאב"ן הזא"ת הנ"ל, וא"ו ה"א אל"ף בי"ת נו"ן, ה"א זי"ן אל"ף תי"ו גי' נקוד"ת ציו"ן ב"ת עי"ן, וכן גי' שבתא"י צד"ק מאדי"ם חמ"ה לבנ"ה כוכ"ב נג"ה, שבעה עינים, וכן גי' מזר"ח מער"ב צפו"ן דרו"ם מעל"ה ומט"ה, וזה אבן בח"ן, של מ"ח ל"ב עי"ן, ס"ת בח"ן, בסוד אש"ה ר"ת של הראשון והאחרון של שם מ"ב, ונשארו (ב) [ה'] שמות אש"ה ריח ניחוח לה, וס"ת של שם מ"ב של כל הז' שמות גי' אלף י"ג יאורין, סוד רא"ש בי"ת יוד"מ"ם, שסוד א' נחלק לחשבונות רבים [קהלת ז], אך עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים [שה"ש ז].

ונתבררו ונתלבנו השערות בסוד הגולגלתא שהוא מליא מלא דברולחא בחיור וסומק [עי' אד"ר קלה ע"ב], אלה לחיי עולם, ואלה לחרפות ולדראון עולם [עי' דניאל יב], כל א' כפי שרשו, וביניהן כחוט השערה [עי' סוכה יב]. כי אין בין מים עליונים למים תחתונים אלא כמלא נימ"א [עי' חגיגה טו.], סוד ויהי כ"ן גי' מיכאל, ומלא נימ"א גי' עק"ב ב' פעמים אלקים, חציו אל הים הקדמוני וחצי אל הים האחרון [עי' זכריה יד], ושניהם בק"ע לגלגלת, ב"ת עי"ן קו"ף גי' קפ"ד קדמ"ת אחורים דעי"ן החיים כידוע, והוא גי' כת"ר ל"ב נ' כ"ו.

(99-100) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ביאורי הזהר – דף קפה

וזהו סוד אלה תולדות השמים והארץ [בראשית ב], כי תולדות השמים והארץ גי' הב"ל, רא"ש היום, רא"ש הלילה, חצ"י היום, חצ"י הלילה, אל"ה, גי' ה' פעמים או"ר, ור"ת תאו"ה, אבל של תולדות השמים והארץ ר"ת תה"ו, וזה תאו"ה נצרך לסוד ב"ת, כי לא לתה"ו בראה לשבת יצרה [עי' ישעיה מה], וז"ם ביום עשות יקו"ק אלקים [בראשית ב], כי ה' פעמים רוח יקו"ק גי' כ"ל קה"ל עד"ת ישראל [שמות יב], אלף מאתן עלמין [ז"ח עא]. אשר בראשית ברא אלקים [בראשית א], והכל לעשו"ת תכלית המכוון, והן כלל ב' מצות כלליות, ד' מיתות ב"ד, סוד חרב של עשו מצד נעשה, ונשמע מצד ישמעאל, [אדרת אליהו דברים לג ב] פר"ו ורב"ו, פר"ו ורב"ו וחר"ב גי' מטרונית"א, סוד נקודת ציון, אשר שם ב"ת יעק"ב, משם רוע"ה אב"ן ישראל [בראשית מט] סוד זא"ת, זי"ן אל"ף תי"ו גי' ב"ת יעק"ב.

ואפילו בעת שממון הוא שד"י יע"ר, מטטרו"ן סנדלפו"ן הן ב' נעלים וסנדלים, שהן א', בסוד וזא"ת, וא"ו זי"ן אל"ף תי"ו גי' אד"ם הראשו"ן, סוד

זיהרא דאדם הראשון [עי' ז"ח פד ע"ב] סוד זיהרא דאור"ת, תוא"ר אדם, והן בציון אשר שדה תחרש והר הבית לבמות יער [עי' מיכה ג], ויש חיתו שדה וחיתו יער [עי' ישעיה ג], שהן חיות הקודש, ויש חיות ברא, ומהן ואגר"ת מחל"ת גי' ב' פעמים ישרא"ל כנ"ל, שמחן סוד נגעי בני אדם, בסוד נעמה, אגרת מ'חלת נ'עמה, אמ"ן של שדים [ע"ח שמ"ט פ"ט], תענוגות בני אדם שידה ושדות [קהלת ב], והן מסוד נפ"ש רו"ח, חמ"ר לז"ה שדי"ם, סמא"ל לילי"ת גי' שעריא"ל, שהן נפלת השרי אל שרים ושרות, שרשי ערב רב, לכך נקראת אמן דערב רב דעת דקליפא, והן מסוד הנואפים רשעי אל עוברי תורה, ואגר"ת מחל"ת נעמ"ה גי' שבתא"י חמ"ה לבנ"ה מאדי"ם כוכ"ב נג"ה צד"ק ע"ה, וכלולים בשער"י א"ל, שכוכביא ומזלי הן נקראין שערות כמ"ש בזוהר ובת"ז [לב ע"ב, קסו].

❁ ספר תמונת האותיות ❁

לרבינו המקובל האלקי

רבי מנחם מענדל משקלאוו זיע"א

תלמיד הגר"א זיע"א

(20) כתבי הגרמ"מ משקלוב – תמונת האותיות – דף רסו

וכבר ידוע שבסוד דע"ת הוא ער"ב ר"ב מאד, כי מסוד סילוק האור בסוד יה"י אור"ר ויהי אור [בראשית א], ופנה היום ונטו צללי ערב [עי' ירמיה ו], וחש"ך ענ"ן ערפ"ל כסה הארץ, בסוד ש"ם ח"ם יפ"ת, והם שלש"ה כלולים באל"ה גי' ה' פעמים אור, ומאלה נפצה כל הארץ [בראשית ט], וה'

[בראשית כח] גי' מכון ה"ר ציון [ישעיה ד], וא"ו ה"א ב"ת נו"ן, ה"א זי"ן אל"ף תי"ו גי' חמ"ה לבנ"ה שבתא"י מאד"ים צד"ק כוכ"ב נג"ה, וחמ"ה לבנ"ה גי' מע"ל, שבתא"י מאד"ים גי' תח"ת ש"ם ב"ת נד"ב, ש"ם ח"י יקו"ק, צד"ק כוכ"ב נג"ה, גי' רו"ח אלקי"ם באויר:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – תמונת האותיות – דף רסז

וזאת הבא"ר ששם האבן, סוד הנקודה של ה', נקודה אמצעית אש"ר הוא"ל מש"ה בא"ר [דברים א], גי' פליאו"ת חכמ"ה אשר במ"ם סתומה, והכל בא"ת התורה הזאת [שם], גי' ב' פעמים שתי"ה, סוד בכס"ה כ"ב פעמים ס"ה, כ"ב פעמים היכ"ל, ק"י פעמים אח"ד, כי אל"ף הנעלם גי' ק"י וא', כלל הכל של ק"י פעמים אח"ד, והן גי' אותיות אמצעיות של ו' ימי בראשית, ועם יום הז' שהוא לעשות הר"ת וס"ת גי' חות"ם נוקב"א פרדשק"א [סד"צ פ"א] כנ"ל, ואותיות אמצעיות ב' פעמים תוצאו"ת, מחד חיי, ומחד חיי דחיי [עי' אד"ר קל ע"ב], ומה שעתה הן ב' בחינות תוצאו"ת, תוצאות חיים [משלי ד] ולמות תוצאות [תהלים סח ועי' ברכות ח.], אבל אז יהי' מתוקן הו' ימי המעשה סוד ר"ת וס"ת גי' ז' פעמים עד"ן, שהוא סוד נתיבות כנ"ל, ובכל עד"ן גי' יקו"ק הו"א האלקי"ם [עי' מ"א יח] והנוקבא הוא עדנ"ה אשר הם חיים עדנ"ה [עי' קהלת ד] בסוד יקו"ק הו"א אלקי"ם ז' פעמים, גי' תוצאו"ת, וזהו תיקון הז' של תרין נוקבין דפרדשקא [סד"צ פ"א], למודי יקו"ק חכמה שלמדתי באף [עי' קה"ר פ"ב ט], ועי' התורה ולמודה נמתק בסוד אלף, והכל א', כי חכמה שלמדתי באף עמדה לי, ויתעלה זיע"ר אנפ"ן נוקב"א בסוד ירא"ת יקו"ק, וכן גבור"ת יקו"ק, בר"ת או"ן לסוד חט"ם גי' ס"ג [עי' ע"ח ש"ה פ"ב], והריחו בירא"ת יקו"ק [ישעיה יא], ואו"ן ר"ת או"ר זוה"ר נג"ה, גי' מזל"ת הנ"ל, או"ר סיהר"א, עו"ר או"ר.

(114) כתבי הגרמ"מ משקלוב – תמונת האותיות – דף רעג

וישראל עלו במחשבה [ע"י ב"ר פ"א דן] בסוד ר"ת של י' ספירות גי' ישראל, בסוד נקוד"ה קדיש"א, והוא רצון הנעלם בסוד רצון, גי' עתיק"א קדיש"א, שהנזן הוא ז' מאות, נוקב"א דעתי"ק [ע"י ע"ח ש"ב פ"א], סוד מלכו"ת דעתי"ק גי' ה' פעמים גבור"ה, סוד א"ף הנ"ל, ואינה נמתקת אלא בסוד אור"ת מצ"ח עי"ן או"ן חט"ם פ"ה דעתי"ק, שהוא סוד תפאר"ת דעתי"ק, וזה על ידי יסוד דעתי"ק, שזהו יסוד דנקוד"ה קדיש"א, ויסוד"ד עתי"ק סתום וחתום בסוד ס' וס' סתומה ס"ם, גי' יסוד"ד עתי"ק, עד שעושו יגש חרבו [איוב מ], וישברו לע"ת ק"ץ, וסוד הסתימו, כי סוד ק"ץ גנוז בסוד צי"ץ, גי' ק"ץ, שאלו ב' צדיקים יתייחדו בסוד נקודה, סוד צדי יוד צדי, גי' נוצ"ר חס"ד, שע"י זה יתגלה רצון חס"ד.

וסוד הענין כי מה שהי' מחזיר א"ע פניו מן הנזון, ועומד באחוריו בסוד אחור באחור, והיינו כי צדי אנת וצדיק אנת ואנת צריך למהוי בטמירו [זח"א ב ע"ב], והיינו שסוד צדי, נקרא צדי, ונקרא צדיק, כי עשו הוא הצד צי"ד בפיו, ומהפך החרב פיפיות לפתוח הפה סתומה, ולסתום הפה פתוחה, והוא איש שעיר"ר גי' עתי"ק, ג"כ נאחז משעריא"ל, ע' שר"י א"ל, הנאחזין מחמת חטא"ה ועו"ן ופש"ע, ואז כ"ח של תורה ח"ו לוקח סמא"ל ליל"ת אימא דערב רב [זח"ג רל.], והוא ג"כ בדע"ת גי' ערב רב, ואין בין זה לזה רק כפשע בינו לבין המות, כחד חוטא דשערי דקי"ק [זח"א ח ע"ב], ומי מפים ומי יכריע, זהו בסוד צדי, צדי יוד"ד צדי, גי' חטא"ת, אשר זה נוצ"ר חס"ד.

❁ ספר ליקוטים ❁
 לרבינו המקובל האלקי
 רבי מנחם מענדל משקלאוו זיע"א
 תלמיד הגר"א זיע"א

(22) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שיא

וסוד ישימ"ן הוא יוסי שמעון יהודא מאיר נחמיה [עי' יבמות סב ע"ב], אבל ר' אלעזר בן שמוע אינו נחשב בכאן, כי הוא מכלל העשר דרגין של עשרה הרוגי מלוכה, אשר על ידן נשאר הבאר של תורה שבע"פ כשהי' העולם שמ"ם [שם], ונסתלקו אלו הי' משמים, ונפלו משמים ארץ עטרת תפארת ישראל [עי' איכה ב.], והקב"ה ימצאהו בארץ מדבר ובתהו יליל ישימון [דברים לב.], ואלו הי' הן הי' של הישימ"ן, ותלמו"ד היא אחת"י כל"ה, כלל כנסת ישראל הנעלמה בו' הנעלם של הישימון, שזה סוד הדע"ת ע"ה גי' תלמו"ד, עדו"ת לכל באי עולם, שחיי עולם נטע בתוכינו, ואו"ר הדע"ת בו רז"א דמהימנות"א, כי זה הוא הנעלם מן הדעת, וזה הדעת כלל באר כמ"ש אדמו"ר, על"י בא"ר ענ"ו ל"ה [במדבר כא] גי' הדע"ת, רז"א דרוז"ן, ובתוכה הנעלם מאד בסוד עדו"ת סוד תלמו"ד.

ואלו הב' בחי' אלף ומאתן, בסוד הבא"ר, הן מסוד שרים, הן נשמות ישראל, שרי אל, ונדיבי עם הן הגרים [עי' סוכה מט ע"ב], בסוד הער"ב ר"ב גי' הדע"ת, וב' פעמים עדו"ת גי' תתק"ס, וחצי עדו"ת גי' רז"ח יקו"ק,

והכל גי' אלף ומאתן, והן ב' פנים, פני תהום ופני המים, וכן מפני בני ישראל [במדבר כב], מפני העם [שם], ושרשן סוד נפ"ש הג"ר, וכן נפ"ש יצח"ק, שניהם בסוד יו"ד רא"ש אל"ף ה"א, זה מסוד אברה"ם יצח"ק יעק"ב, וזה מסוד נפ"ש הג"ר המצרית, ושניהם בסוד בא"ר לח"י רא"י, רל"ב קמ"ץ, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כולם בנקודת קמ"ץ.

ובזה נפש הגר כלול ענר אשכול ממרא אליעזר, ה' מיני גרים, וענ"ר ממר"א גי' את"ר, אשכול אליעז"ר, שהוא רמ"ח אברים וע' כחות, ז' בחי' שכ"ל, שכולם גי' רוח קדש"ך [תהלים נא], רוח נדיב"ה [שם], רוח נכו"ן [שם], רמ"ח ע' שכ"ל ז', וכשמתחבר באת"ר הנ"ל הרי אלף ומאתן וע"ו, כמו רוח קדש"ך, רוח נדיב"ה, רוח נכו"ן, וכן שו"ר נש"ר ארי"ה, וגי' שרשים שבהם ורוח הנעלם

(22) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שיא

בסוד ארב"ע שהוא ד', וקרי"ת ארבע שרשן חכמ"ה ירא"ת יקו"ק גי' קרי"ת, היא חברון, חבר של ן' שערי בינה הנ"ל, ובה מער"ת, כלומר מעורב המכפלה, בסוד מער"ת חכמ"ה ירא"ת יקו"ק, סוד ה' ד' הוית, וזה אליעזר רמ"ח, וע' הוא עבד אברהם יצחק יעקב, ונפ"ש הג"ר סוד יו"ד רא"ש אל"ף ה"א, שהוא הפנימיות של את"ר, שכ"ל ז', שענ"ר אשכול ממר"א גי' תקס"א ע"ה, גי' נעלמים שלהם את"ר אשכול, ונפ"ש הג"ר הוא לבוש לנפ"ש יצח"ק:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שיב

ואלו הב' יראה הוא סוד יראה יראה [עי' בראשית כב], ואלוני ממר"א גי' חשמ"ל, מלבד"ש, שמתגלה בזה או"ר פני" א"ל, וכולם נדבקו בסוד אברה"ם, גי' שבתא"י מאדי"ם, כי המ"ם הוא שש מאות, א"ת וא"ת תח"ת, וז"ם מתחת זרועות עולם [דברים לג], כי עול"ם גי' חכמ"ה ובינ"ה, שמאלו הב' ירא"ה ושמת"ה, עבדו את ה' ביראה [תהלים ב] ועבדו את ה' בשמחה [שם ק], וזה השער ליקו"ק כו' [שם קיח].

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תז

אך מב' פעמים שמח"ה נאחזו סמא"ל הרש"ע, ומהפך השע"ר, וכן הצדיק, לו יצ"ר הר"ע נעשה השע"ר ליקו"ק, בסוד ירא"ה ושמח"ה, נמשכין מחכמ"ה ובינ"ה לעול"ם, גי' סמא"ל הרש"ע כשהמ"ם שש מאות, והוא לסיוע לו בסוד אף זרוע תאמצנו [עיי"ש פט], וזרוע סמכתהו, והזרוע גי' מקו"ם זמ"ן שהן סיוע לו, ונחלק בסוד גיסטר"א הרע מן הטוב בסוד ויחלק עליהם לילה [בראשית יד], ונעשה זרוע קדש"ו, וחשף ה' את זרוע קדשו [ישעיה נב], ומוליך לימין משה זרוע תפארתו [שם סג], וסוד שבתאי מאדים שגי' תח"ת, גי' חש"ך, הך' הוא ה' מאות, והוא ע"פ תהום רבצת תחת [דברים לג], ופני חשך גי' ב' פעמים דעת, הכלול בנקודת ציון סוד מטרונית"א [עי' תי"ז פז]. דב"ר יקו"ק.

וסוד ו"ו חי"ת שי"ן כ"ף גי' ספ"ר מלחמו"ת יקו"ק [במדבר כא], הוא חש"ך ענ"ן ערפ"ל [דברים ד], י"ב מדות הפכי' של י"ב מדות הרחמים, והן בסוד חש"ך ענ"ן ערפ"ל, כמו ספר, וקלף לספר תורה מלבוש, כמו נפש הגר לנשמות הצדיקים, בסוד ענר אשכול ממרא עם גי' שרשים שלהם גי' ספ"ר תורה, המתלבש בחמ"ה שמ"ש חר"ם [עי' שה"כ תפ' השחר דר' א] ביום, וברקי"ע יר"ח לבנ"ה סיהר"א [עיי"ש] בלילה שבה ממשלתה, ובפגימו דילה הוא רקיע כוכבי"ם מזלו"ת, והכל בסוד ב"ן עם נקודתיה שהן סוד ז' נקודין כידוע גי' חרש"ת, שמזה חרש"ת הגוים בסוד זנב שולי

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שיב

דכוכביא [זח"ג קפד ע"ב], שורש המט"ה מושל ע"ז בסוד רא"ש המט"ה, וכן רא"ש זנ"ב, שהוא גי' קס"ת הסופר, דע"ת אלקי"ם, ששם מבחין אחיזת בל"ק ב"ן צפ"ר.

וע"ל רא"ש המט"ה סוד סת"ר גי' ס"ם, וסת"ר שי"ן מי"ם יו"ד מ"ם גי' אלף ומאתן, והן ב' בחי' אל"ף ומאתן כנ"ל, סוד עשרה מכל סטרין, הרי ד' פעמים עשרה אלפים ושלוש מאות, ושורש הוא מן ס"ם, שהן הד' סטרין ושש קצוות, בסוד ד"ו פעמים עשרה הוא גי' ס"ם, הרי אלפים וד' מאות, ב' פעמים אלף ומאתן, וזה הסת"ר הוא סוף תיזך ראש, סת"ר א"ש יקו"ק

אלקי"ם, תתקס"א יקו"ק אלקי"ם, וזו אלף ומאתן דעת אלקים של בלק בן צפור, ודעת עליון של בלעם, דע"ת עליון דע"ת אלקי"ם גי' אלף ומאתן, ורו"ח יקו"ק המתלבש באותיות נקודת שם ב"ן מבלבלן, והוא סוד רו"ח יקו"ק המתלבש בח' פעמים ק"כ צרופי אלקים, בסוד כי יר"ד יקו"ק [עי' שמות יט], וכן ויר"ד יקו"ק [בראשית יא] מזה נתבלבלו כולם.

ליקוט ז:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שיב

ז. סוד הנבואה שרשו בסוד אח"ד, וא"ו של שם ס"ג, והוא ר"ת של אח"ד, א'מירה ח'כמה ד'בור, בזה גנוז בינ"ה דע"ת וכן גי' ישראל, ודוקא באר"ן, כי אמת מארץ תצמח [תהלים פה ועי' תי"ז ה ע"ב], וז"ס ומי כעמד גוי אחד בארץ [שמו"ב ז], וכל נבוא"ה הוא די"ן דאדנ"י, ב' בחי' כבוד, ונתייחדו בא', י"ו למעלה י"ו למטה בסוד יסוד, י"ו פנים ס"ד כנפים, והן ב' פנים סוד א', ומארץ הוא ח"י שו"ר נש"ר ארי"ה, וכשאד"ם באר"ן נשלמו ימים אלף שלשה מאות ושלשים וחמשה [דניאל יב], ואלף מאתים ותשעים [שם], ודוקא כשיגיע לסוד ערב בקר אלפים ושלש מאות [שם ח], שיהא השמאל נכלל בימין בסוד [עקד"ת יצ"ר הר"ע בכל צד, מצפון דרו"ם י"ם קד"ם ויזכה לנחל"ת יעק"ב, ובסוד שם מצמצ"ת, יצמית כל רשעי ארץ [תהלים קא], ויתוקן על"ם שנ"ה נפ"ש, וכל יבש"ה יקרא ארץ, שישמור השי"ז מצות דרבנן, ויתמלא ארץ בסוד אלף רא"ש צדי"ק, וכן נפ"ש דו"ד ב"ן יש"י, וכן הזמן יהיה ע"ת רצון יתוקן הכל בעזה"י ב"ב א"ם, ודבור בפה אמירה בלב וחכמה במח.

ליקוט ח.

אבל זמן ויציא יצחק לשוח בשדה [שם] הוא לפנות ערב [שם], סוד שבתאי מאדי"ם, שורש שרשי הדינים הנאחו בפנות ערב, אשר ינמו צללי ערב [ירמיה ו], אז הוא סוד שד"ה, כמ"ש הרב האריז"ל סוד שד"ה, אבל לפנות ערב, לפנות ולהסיר כל תערובת וערב רב, שהיה מעורב תבן עם הבר, ובין שדה ציון שדה כו' [עיי"ש כו] וכן שדה המכפלה, ובין שדה העמלקי ושדה אדום, כי אית שדה אשר ברכו ה' [בראשית כז], ואית שדה דכל קטולא כו' [עי' זח"א קכב.], וכן בזמן וכן בנפש.

וכל הבירור הוא בסוד מהיטבאל, הנקודה מ"ה ט"ב א"ל, וגו' מ"ה ב"ן אשר בזמן, כולל זמ"ן מקו"ם נפ"ש גי' תשובה, סוד יובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו [ויקרא כה], ואז מראה הנגה שהוא דמו"ת כבו"ד יקו"ק [עי' יחזקאל א], גי' שח"ר מד"ת די"ן יצח"ק ב"ן אברה"ם, יתעלה כשחר נכון מוצאו [הושע ו], עלות השחר, כי עלה השחר [בראשית לב], בסוד או"ר היו"ם גי' יו"ד צדי"ק חו"ת קו"ף, ד' פעמים או"ר, ולע"ת ערב יהיה או"ר [זכריה יד], ויעל משם בא"ר שב"ע [בראשית כו], סוד הנקודה אשר מספר עשר"ה, אשר זה השער ליקו"ק [תהלים קיח], שעיקר שורש הכל יקו"ק א"ל עול"ם [בראשית כא], ובק"ר שח"ר ערב הכל אחד לפניו, וזהו סוד עקד"ת יצח"ק ב"ן אברה"ם לעשות רצונו, והכל נבראו לנס ולבחון היש דורש משכיל כו' [תהלים יד].

(23) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שעב

והפוכן סוד ההולכים אחר סיחה נאה כסייח במדבר [עיי"ש] שפתינו אתנו [תהלים יב], ונירם אבד חשבון [במדבר כא], כל המבטל על תורה נותנים כו' [עי' אבות פ"ג], ומזה ח"ו בא לומר אין רם [עי' ב"ב עח ע"ב],

והכל באר"ץ הכוללת ג"ן עד"ן וגיהנ"ם, בסוד תב"ל גי' עד"ן נה"ר ג"ן, אין בטובה למעלה מענ"ג, ואין ברעה למטה מנג"ע [ס"י פ"ב מ"ד], ותב"ל ואר"ץ גי' קר"ע שט"ן, קר"ע א"ש נג"ח, וע"ת הנ"ל של צי"ה נשי"ה מזה נמשך ע"ת ער"ב גי' ק"ץ כ"ל בש"ר [בראשית ו, ועי' זח"א שה.]. בשמ"ת אשת עשו.

ושורש ציה שהוא סוד תה"ו כנ"ל, סוד ס' וס', קו ירוק המקיף את כל העולם כולו [עי' זח"ג שה.], ס"ם המות, וער"ב ר"ב סוד דע"ת כלל הו"ק דסט"א, והכל בסוד צלמות כי ינטו צללי ערב [ירמיה ו], ושער"י מו"ת גי' ב' פעמים מד"ת הדי"ן, בסוד השח"ר, כי השחר כולל בקר ערב, וב' פעמים השח"ר גי' ב' מד"ת הדי"ן, והן גי' שער"י מו"ת סוד שער"א"ל עדשי"א"ל, והן בז' עתים בסוד כ"ח עתים, ד' פעמים ז' של ערב, כי ינטו צללי ערב.

ונגדן ז' ארצות החיים, ז' פעמים אר"ץ, שבהן ז' פעמים ר' גי' א"ת, אלף ת' גבוראן [אד"ר קלז ע"ב], ה' פעמים מנצפ"ך ח' דברים שנבראו בארץ ביום ראשון, תה"ו ובה"ו חש"ך מי"ם ליל"ה

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שעג

אור יו"ם רוח"ה גי' אל"ף ת', וצ"א של אר"ץ גי' היכ"ל יקו"ק, ז' פעמים היכ"ל יקו"ק גי' ירא"ת יקו"ק, שבאלו הז' היכלין ז' עדנין, די"ן ע' ד"ן, ז' דינין כמ"ש בזוהר פ' נשא [קכו ע"ב], אם ראוי לעדן בעדונא עלאה בסוד היחוד בהיכ"ל קוד"ש הקדש"ם, כלל ז' פעמים יקו"ק גי' יעק"ב, בוצינ"א דקרדונית"א גי' דע"ת קדוש"ם, פרצו"ף זיע"ר אנפי"ן, כי עי' מ"ם סתומה גי' פליאו"ת חכמ"ה, בסתימו דארב"ע רוחו"ת ג"ן עד"ן, וכן ארב"ע רוחו"ת העולם הכלולים בסוד אד"ם.

ועי' ז' פעמים עד"ן גי' ב' פעמים דל"ת אשר במ"ם סתומה, ובכל דל"ת גי' חס"ד די"ן רחמי"ם, והן נתיבו"ת פליאו"ת חכמ"ה [ריש ס"ן], ושרשיהן ל"ב, שזהו סוד תיקון פרצו"ף זיע"ר אנפי"ן, וסוד עד"ן ידוע, יחוד יקו"ק הו"א אלק"ם, והן ז' עדנין, ז' היכלין, ז' רקיעין, ז' כוכבי לכת, ז' ארצות, ז' ימים,

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תיא

ז' ימים, ז' שמות יצה"ר, ז' מדורי גיהנם, ז' עננים, ז' הבלים, ז' קולות, ובהן ז' חכמות ע' שר"י א"ל, ע' שר"י א"ל, ודע"ת ע' שר"י א"ל, ע' שר"י א"ל גי' ד' פעמים שע"ה, גי' רא"ש היום רא"ש הלילה, חצ"י היום חצ"י הלילה, ונגדן דע"ת תורה מעש"ה, דע"ת שער"י מו"ת, דעת ע' שר"י מו"ת, דעת ב' בחינת מדת הדין הוא תיקון פרצוף זיער אנפין והן ב' בחינות ע', חמה לבנה גי' ב' פעמים ע', ב' עיינין עינות תהום.

ורקיע ח'מה לבנה ר"ת רח"ל, גי' שני' ההפכ"ם, סוד ק"ן צפ"ר, כמ"ש בזוהר [זח"א קסג]. וללבן שתי בנות [בראשית כט], ארזי לבנון אשר נטע אשר שם צפרים יקננו [תהלים קד], חיי"ם ומו"ת, והן חיות טהורת, והן עיק"ר חכמ"ה בינ"ה של על"ם, והוא ו' של עול"ם, סוד הדעת המחברן בסוד תשצ"ג חלקי, והמולד נתחדש בקבלת זר"ע, או"ר ע', של הנקודה, חכמה זעיר"א, רפ"ז חלקי הנשאר, גי' זעיר"ה, גי' רז"ח חכמ"ה, כוללת טו"ב ר"ע, והוא סוד זיער אנפין, וכן מלכות נקראת חכמה זעיר"א כוללת חס"ד גבור"ה:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שעג

וזאת אש"ה ירא"ת יקו"ק, מקבלת הנקודה מסוד חכמה הנעלמה מכל ח"י, ונעשית בי"ת ישראל"ל, כי כל נקודה מספרה עשר ובהנקודה ט' נקודין נגלים וא' מושכלת ונעלם, והוא סוד הטוב הגנוז באות ט', ורב טוב לבית ישראל [ישעיה סג, ועי' זח"ב קכז]. , גנוז לצדיק ח"י עלמין [עי' זח"א ז. וקלה ע"ב], ובי"ת ישראל"ל שרשיהן מסוד נקוד"ה תתא"ה גי' ש"ם המפור"ש, שמשם נפ"ש ישראל"ל, והן ח"י בי"ת ישראל"ל.

ובי"ת ישראל"ל נבררו מנפ"ש ע' אומות, כי כל האומות נכלל בכלל נפ"ש ח"ה, ועיקר נפש ע' אומות מהן נבררו הגרים, אשר שרשן סוד נפש הגר, כלולים בהג"ר המצרי"ת, כי הג"ר היא קדק"ה, ושורש השרשים של הקליפות הקרובה לחסד עליון, שלפעמים נכללת בקדושה בסוד קטורה [עי' ב"ר פס"א ד] ישימו קטורה באפך כו' [דברים לג], וחכמ"ה הג"ר המצרי"ת הוא בסוד ב' פעמים מד"ת הדין, גי' ב' פעמים השח"ר גי'

שעריא"ל עדשיא"ל, ומאלו ב' מד"ת הדין אחוזים ע' שר"י א"ל, ע' שד"י א"ל, בסוד דע"ת עליון, כוללים חכמ"ה בינ"ה, ב' פעמים ע', בעת ושעה שהקב"ה כועס בה [ברכות ז.], והיינו בסוד ה' מיני או"ר שהיה יודע בלעם לעשות כמ"ש בזוהר [ח"ג קצד.].

וה' פעמים רי"ו שהוא ה' גבור"ה, נכללים בה' פעמים א', שהם החסדים, אל"ף פ"ה סוד אלקי"ם, וידוע מדברי הגאונים וכבר כתבתי, שקל"א גיבריא בסוד או"ר, בסוד הולך אל דרום סוב"ב אל צפון [ע"י קהלת א.], בסוד יו"ם ליל"ה, והן ה', ד' רוחות וא' קלא דקליא, כלל הכל כמ"ש בזוהר פ' לך לך [עזו.]. ופ' יתרו [פא.], בד' תקופין קלא איתפסק בו, וד' פעמים קל"א גי' תרנ"ה סוד המי"ם, ורו"ח אלקי"ם מרחפ"ת [בראשית א] גי' מד"ת הדין מד"ת החס"ד, ורקיע הוא עיקר, המבדיל בין המי"ם העליונים, סוד הקדו"ש ברו"ך הו"א, שהוא יקו"ק אלקינ"ו ואלק"י אבותינ"ו כמ"ש כמה פעמים, ובין המי"ם הזדונים, הנאחזים מה' קל"א של ה' או"ר.

(24) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שעד

וכבר ידוע שדע"ת תור"ה מעש"ה, הוא גי' ל"ב נתיבות פליאו"ת חכמ"ה [ריש ס"י], ובין דע"ת תור"ה מעש"ה לטוב והפוכו, עו"ר ד"ק כחוט השערה [ע"י בכורות מד ע"ב] וכעדשה, כי אין ביניהם אלא כמלא נימא [ע"י חגיגה טו.]. בסוד מל"א נימ"א, גי' ב' פעמים אלקי"ם, והקב"ה מדקדק עם הצדיקים כמלא נימא [ע"י יבמות קכא ע"ב, וזח"ב רמז ע"ב], בסוד דע"ת עדשיא"ל שעריא"ל.

כי סוד המי"ם, מוציאין התניני"ם הגדולים, בסוד מח"א סתימא"ה, כוללת יעק"ב ועש"ו גי' התניני"ם ע"ה, בסוד ורו"ח אלקי"ם מרחפ"ת כנ"ל, ומזה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תיג

ישרצו המים שר"ץ נפ"ש חי"ה [בראשית א] גי מזר"ח מער"ב צפון דרום, שמזה טבעי ארב"ע רוחות העולם נעשה אד"ם [עי' ז"ח מה.], ור"ת נח"ש, שהוא הרח"ש היוצא ממקום קרוב [עי' חולין י ע"ב] שאין העין שולטת בו, כי הוא כחוט השערה, ושמו שפיפון, כמ"ש התוספות [שם ד"ה וישתה] בשם הירושלמי [תרומות פ"ח ה"ג ל.], ושרץ שיעורו כעדשה [עי' נזיר נב.], והן שרשי נפ"ש חי"ה גי' אומות, וסוד הגרים אשר הן כספחת סוד נגע רע [עי' זח"א כה.]. שיעורו (כעדשה) [כגרים], שהן ל"ו שערות [נגעים פ"ז], ושער לבן ב' שערות, ומהן נעשה ער"ב ר"ב בדעת חכמ"ה בי"ת ישראל"ל.

וכשיתברר דע"ת חכמ"ה בי"ת ישראל"ל שהן ל"ב נתיבות פליאות חכמ"ה [ריש ס"ן] שהן אלף וה' מאה מפתחאן [זח"א נה ע"ב], שמו ית' שבהן חקק י"ה יקו"ק צבאות [ריש ס"ן] שוכן ע"ד מרום וקרו"ש [שם], א"ל מל"ך נאמ"ן [שם פ"א מ"ה] את עולמו, יתגלה עטרת תפאר"ת ישראל"ל, והכל בסוד חשבון, שהוא חשבון אותיות התורה, וכן חשבון סוד העיבור הוא סוד שינוי, וכשהוא ברצונו ית' עושה לעמו ישראל הדבקים בשמו ית', ומשנה עתי"ם ומסדר הכוכבים ברקיע כרצונו, וגולל בו, בסוד צפון צפון גי' שנוי הטב"ע, דרום דרום גי' ש"ר, כי בסוד היחוד נתיחד ש"ר שינוי הטב"ע בא, גי' בי"ת ישראל"ל שם מ"ה עם נקוד"ת הדע"ת:

(24) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שעד

וסוד מזרח מזרח, מערב מערב, דרום דרום, צפון צפון, ב' אלפים פ"ו, סוד אלקים מתייחד בסוד פלא"ם, פמלי"א של מעלה, ונתעלה בעלות השחר, כי מזר"ח מער"ב גי' ע"ת זמ"ן, והן ב' ע"ת זמ"ן, ש"ר שינוי הטב"ע, כי כל הטבעים כלולים בשם אלקי"ם גי' הטב"ע, וחכמת הטבע הוא בין ב' פלאים, בין האור, שהוא פלא העליון מפמלי"א של מעלה, ובין החשך, זה האפל המכחישין ומחשיבין אור העליון של פמלי"א של מעלה.

וכלל המחשיך הוא הקליפה של חס"ד עליון, גי' ויהי אור, גי' רח"ל הגנוזה בסוד לבן ב"ן נחור, צדי"ק צד"ק, הנברר משח"ץ, כי צד"ק ר"ת

צפון דרום קד"ם, וצדיק ר"ת צפון דרום י"ם קד"ם, ושניהם גי' אלף מאתים תשעים, סוד אמ"ת הנברר מארץ הנ"ל [עי' תי"ז ה' ע"ב], גי' ג' פעמים נפ"ש, אשר בכל נפ"ש גי' ה' פעמים אלקי"ם, שר"ש ענף פרי, כלל שפ"ע הבא מסוד לב"ן, ל"ב נתיבות ונ' שערים, המתלבש בסוד לב"ן ב"ן בתוא"ל הארמ"י, סוד שחקי"ם רקי"ע

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שעה

ע"ה הנעלם, שמשחק הקב"ה עם רשעים בעה"ז [עי' חגיגה יב ע"ב], והעיקר הן טוחנין מן לצדיקים, כי שם הן סוד רחיים דנוקבא דתחומא רבא.

וסוד השפח"ה היא אחר הרחיים, סוד הפרגוד, והוא סוד נג"ע רע"ה, שהוא נגע לבן אדמדמת, ובין נג"ע לענ"ג תלוי במראה עיני הכהן, כחוט השערה בין נגע כגרים ופחות מכגרים, ובין שער לבן ושער צהוב, ונגעים באין על לשון הרע [עי' ערכין טו ע"ב], סוד שורש הנחש חויה דרקיע [עי' זח"א קכה.], דאיתעביד בסוד פלוגתא דשערי, אשר כמלא נימא, אמצעיתא דא', סוד תצ"ט ופלוגא מכאן, ותצ"ט ופלוגא מכאן, ומהאי פלוגא דאישתייר מכאן ומכאן איתעביד חויה כמ"ש בזוהר פ' וארא [כו ע"ב], והוא ע"י העוון אשר עושה, ותבא הרוח ויעמוד לפני ה' ויאמר אצא ואהי רוח שקר כו' [עי' מ"א כב.], כמו כן בכל עו"ן גי' נקוד"ה אמצעית, בזה מתלבש לילי"ת נעמ"ה סמא"ל, ותהי לנ"ס.

אבל יעקב אבינו כבש יצרו ושב אל ה' בכל לבו, וסודו, כי ישראל גי' בהמ"ה ט"ף נשי"ם, שמזה הו"ן יק"ר נעי"ם [משלי כד] אשר בדעת, והם עמוסים מיני בט"ן [ישעיה מו], וכן הנקודה אמצעית של העולם סוד בטן [עי' תי"ז לה.], הוא סוד גן עדן כמ"ש האריו"ל [שער מאמ"ר פ' לסד"צ פ"א] [ובזוהר [עי' זח"א יג.], וכמו באדם מן טבורא ולמטה שהוא חצי בט"ן, הוא בחינת הבהמיות וגשמיות, כן בסוד גן עדן, סוד ישראל זוטא המתלבשת בסוד בהמ"ה, סוד ב"ן, סוד חיצוניות, גס"ה דק"ה גי' ג"ן עד"ן, והראשון הוא פני ארי"ה, סוד רוח"א דעתיק"א קדיש"א גי' אנו"ש, אי"ש,

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תטז

גב"ר, ב"ן אד"ם, אד"ם [עי' אדרת אליהו במדבר כד ד], וזה אריה מתלבש בסוד אור"י א"ל, לאכול הקרבנות [עי' יומא כא ע"ב, וביאה"ג לסד"צ נד ע"ב] אשר לחמי לאשי ה', ובזה התשובה והקרבת נכבשו כל פמלי"א של מעלה ושל מטה כמו שבארתי במ"א:

כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שעה

וממזרח שמש עד מבואו מהולל שם יקו"ק [תהלים קיג], כי הלז נרו על ראש יעקב בהגלות לו דרכי ה', לתקן העוות, עונו ועון אבותיו, וקרבנות השרשים נחלקו בסוד אבות העולם, פר איל כבש, כמשארז"ל [עי' ב"ר פי"ג יד] פ"ר הוא אברהם, איל דא יצחק, כבש דא יעקב, פ"ר גי' אהיה בפשוט ובמילוי עם יקו"ק בפשוט ומילוי, איל הוא י"ה בפשוט ומילוי, וכב"ש ע"ה כולל א"ל פ"ר כמ"ש אדמ"ו זצוק"ל, והן נגד מ"ע ומצות ל"ת ותשובה, ולכן נקרא לפעמים כבש ולפעמים כש"ב, כי ערך כבישת יצרו כפי ערך כש"ב, כמו אשר שב.

והן הכל נמשך מסוד אור"ר העליון המתלבש בסוד מלכו"ש, סוד חשמ"ל, שורש חמ"ה שבתא"י מאד"ם לבנה גי' ב' מיני דע"ת, ושניהם מסוד רוח"ה אלקי"ם, שהוא סוד כוכ"ב נג"ה צד"ק, וכל העולם כולו תחת כוכב א' עומד [עי' פסחים צד.], וחז"ת שי"ן מ"ם למ"ד גי' ע"ץ הדע"ת טו"ב ור"ע, לכן נמשך מזה דעת רע, בסוד לב"ן הארמ"י גי' לבו"ש של סמא"ל רה"ב, כולל שעי"ר פאר"ן, שורש עשו ישמעאל כמ"ש במ"א, ולכן גי' כשבי"ם ע"ץ הדע"ת טו"ב ור"ע, והכשבים הפריד יעקב [בראשית ל] ויעש לו עדרים עדרים לבדו ולא שת"ם על צאן לבן [שם], כי אית הבל ואית הבל [רע"מ נשא קכג.], וכל הבל"י פעמים גי' ש"ע, פנים של חכמה ושל בינה גי' שת"ם, בחיצוניות ופנימיות, בטוב וכן ברע, לכן הפרידם.

ועד"ר של יעקב הוא עד"ר יקו"ק, סוד אחוריים דמ"ה וב"ן גי' עד"ר, ועד"ר של לבן, סמ"ך למ"ד מ"ם, ובאמת הוא סל"ם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו [עי' בראשית כח], אך עי' יעקב, כי יקו"ק נצב עליו [שם] והבטיח לו, וברר סוד רח"ל לא"ה גי' עד"ר,

ומהם נבנה עדר יקו"ק, והם בנו את בי"ת ישראל ל [עי' רות ד] הנ"ל, והן בנו בי"ת יקו"ק גי' רח"ל לא"ה בלה"ה זלפ"ה, והן בי"ת יעק"ב גי' מטטרו"ן סנדלפו"ן, שד"י יע"ר, אב"ן ישראל, סוד זי"ן אל"ף תי"ו.

(140) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף שפה

והב' ווין, של ו' חשך, ו' רוח הן ב' נהרות הכלולים בנהר היוצא מעדן, סוד זמן של גן אלקים, אשר בהעלמו שומ"ר ב' רגע הנ"ל, הברי"ת והחס"ד, סוד ירא"ה שמח"ה ענו"ה הכלולים בב' הקצוות של ס' ומ"ם סתומה, וברוך יקוק יו"ם יו"ם [תהלים סח] ובכל יום תן לו מעין ברכתיו [ברכות מ.]. מאה ברכות הכלולים במ"י ומ"ה, מ"ם יו"ד הוא מאה, וכן מ"ה בתמורת א"ת ב"ש הוא י"ץ ג"כ מאה, ואלו הן מאה אדנים, על פני תהום, ועל פני המי"ם, והן ב' פנים, פני העם [עי' במדבר כב] אלו הערב רב, ופני בני ישראל [שם] בסוד ויגר [שם] ויקץ [שם] והן יאר יקוק פניו, ישא יקוק פניו [שם ו] ואלו הב' ע"ל הן ע"ל של תשובה, של רבים ושל יחיד [עי' ע"ז ה.], והכל מער"ב ר"ב, דע"ת עליו"ן, אשר בוחש"ך ורו"ח אלקי"ם.

(141) כתבי הגרמ"מ משקלוב – ליקוטים – דף ת

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תיז

קית. סוד שבעה עשר בתמוז, כי סוד טו"ב הראשון, הוא כ"י טו"ב, ששם כ"ח חו"ה, כלל המחזורים, כ"ח דחמה י"ט דלבנה, ובו שם כ"ז ובי"ט יקו"ק אה"ה, ובו כלול א"ת האור, כלל בריא"ת העולם, ולכן א"ת האור כי טוב [בראשית א] גי' סת"ר, כי זה גנוז בגנ"ת אגו"ז, י"ז תמוז, ובשבע"ה עש"ר בתמוז יש בו ב' בחינות אש"ת, שכל א' אש"ל שלם עומדים בב' פל"א, הם' והמ"ם שבלחת [עי' מגילה ב ע"ב], אשר אם תטיב שאת [בראשית ד], ומורידין כל הטוב מגנתא דעד"ן, נחלי אפרסמון אבי הנחל.

אבל כשחטאו בעגל ותרד פלאים [איכה א], ונשתברו הלח"ת, ובא ער"ד חיצו"ן לבית יקו"ק, והנשים שהיו ראויין להיות עטרת בעליהן כנ"ל, מבכות את התמוז [עי' יחזקאל ח], וכאשר ת"ם ז"ו, אשר יקו"ק זו חטאנו לו [ישעיה מב], והיה יקו"ק אחד, אל"ף חית דל"ת גי' ויר"א אלקי"ם א"ת האור כ"י טו"ב [בראשית א], ואז ויבד"ל אלקי"ם [שם], חל"ק, ב"ן, בי"ן האור [שם], סוד לא"ה רח"ל, ובי"ן החש"ך [שם] גי' בגד"י עש"ו, ויקר"א אלקי"ם לאור יו"ם [שם], סוד עתי"ק יומי"ן, ולחש"ך קר"א ליל"ה [שם] נח"ש עש"ו, ואז ויהי ער"ב ויהי בק"ר [שם], כי ער"ב בק"ר ב' פעמים רוח חכמ"ה, כי רוח חכמ"ה כולל טו"ב ר"ע ע"י ל"א קוצי דשערי, שיש בו אחיזה ל"ם, לסמות עין טוב של עתי"ק יומי"ן, בסוד שמשו"ן, כי גלילו"ת הפלשתי"ם סוד הדע"ת, של ב' נפ"ש, של רוח חכמה של ממז"ר היה בהם [עי' ב"ר פל"ז ה], ונשארו מן הל"א מלכים שהרג יהושע אשר כל אחד אחיזתו באחד.

אבל כשיתברר התערוב"ת בתור"ת חס"ד, יתברר ויהי ערב ויהי בקר הכל יו"ם אחר, כי זה הד"ם, חצי חל"ק, אשר ויבד"ל אלקי"ם, וזה נכלל בוירא אלקים את האור כי טוב, שהוא אלף חית דלת, ולעת ערב יהי אור [זכריה יד].

❁ ספר פתחי שערים ❁
 לרבינו המקובל האלקי
 רבי יצחק אייזיק חבר זיע"א
 תלמיד הגרמ"מ משקלאוו זיע"א

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח כ"ז

וה"ם אשת ח"ל ברתא דיתבא במגדלא דלית דזכה לה עד דיקטול להאי חיוויא. ועלה אמר, רבות בנות עשו ח"ל, ואת עלית על כולנה. שגם משה לא זכה אליה להיות נשואה ליה בשביל חטא העגל. ואיהי ארוסה דיליה הלכה למשה מסיני וחטא דיליה בשביל ע"ר (ערב רב). שע"ז נסתרה התורה בכל הולך על גחון ונגזר מיתה על מרע"ה. וז"ש אשר נטה לשבת ע"ר ונשען לגבול מוא"ב. שאלמלא כן, היה זוכה לשער הנ' דביה הוה קטיל להאי חיוויא, כמ"ש ויפן כ"ה וכ"ה ויך את המצרי. וה"ם ימ"א דאורייתא. ועל חטא הסלע נשאר בגבול מוא"ב במ"ט שערי בינה לבר. ועין מזה סודות נוראים בפ"י הגאון לתיקונים תיקון כ"א (דף נ"ג ע"ב), ולכן בפסוק ומשם בארה גו' הם מ"ח אותיות סוד אשת ח"ל, והוא גניזתו בסוד מ"ח נביאים שכולם יונקים ממרע"ה. וכן בתורה מ"ח מעלות שהתורה נקנית בהם. וה"ם התל"י שבמזלות המושל במ"ח צורות של הי"ב מזלות, והם למעלה סוד י"ב מעינות, כמ"ש באר הפרוה שרים כרוה נדיבי העם במחוקק גו', כל נשיא לשבטו.

הארות נוספות הבוקעות מן הז"א בסוד ערב רב ועשו.

< עוד הארות נוספות יצאו בצדי פרצוף יעקב (אלכסון) והן הערב רב בצד ימין ועשו בצד שמאל. ב' הארות אלו הן היפוכא של מדות החסד והגבורה (אברהם ויצחק) והן בסוד ב' הקליפות עשו וישמעאל מצד א' ובסוד הערב רב מצד שני. קליפות עשו וישמעאל הן הקליפות שנפרדו מישראל והן כוחות הסט"א עצמו. לעומת זאת, הערב רב שהוא קליפה שלישית נוספת הוא חלק מעם ישראל עצמו בסוד כח היצה"ר שעדיין נשאר באדם לפתותו לחטא, על ידי שמראה לו את מעט הטוב שמעורב ברע. הערב רב הוא בסוד הבחירה שנתונה בכל משך הו' אלפי שנים שהיא ענין ב' השמות יעקב וישראל. השם יעקב מורה על קטנות עם ישראל בהיותם תחת ממשלת אומות העולם, וגם על זה שעדיין לא נגמר הברור. השם ישראל מורה על שליטת עם ישראל על אומות העולם כבזמן דוד ושלמה, ובאופן כללי יותר, על השליטת הקדושה על הסט"א. עד אברהם אבינו כלל קומת נשמות ישראל היתה שקועה בסט"א בסוד ב' אלפים דתוהו. ברור הנשמות מן הסט"א התחיל בהיות אברהם בן מ"ח שנה, והוא בסוד אות ה' משם הו"ה שנקשרה בשמו של אברם >.

עוד עשו אורות יסוד אבא שבקעו מחזה דו"א ולחון בשני צדדי פרצוף יעקב בימין ושמאל, והם מימין סוד נפשות של ערב רב ומשמאל סוד עשו שיצא בצדו של יעקב. והוא כמ"ש שיסוד אבא הוא יסוד חכמה העליונה אשר המציאה מאורות האלו לצורך תיקון הבריאה, והכל נשרש משם לצורך ישראל ששרשם הוא יעקב אביהם, והם ג"כ אורות של נשמות ערב רב אשר יש בהם הרבה מניצוצי קדושה. וענין הערב רב הוא דבר עמוק כמ"ש רבינו הגדול בכתביו, שב' כללות יש בקליפה, והם אשר באו מישמעאל ועשו שהם מאברהם ויצחק סמא"ל ורה"ב ב' ראשי

(21) ספר פתחי שערים נתיב גדלות דו"א – פתח סז

המדות רעות לא תרצח לא תנאף, ב' כחות הנטועים בנפש הבהמיית תאוני וכעסני, שהם מכונים בשם שתי בנות לוט בכירה וצעירה, שאלו

כוללים כל המדות הרעות שהם נקראות כללות חיילין דסט"א חמור ושור בימינא ושמאלא. שהם בקדושה ב' מדות חו"ג שהם ענפים של ז"א, כח העונג שהוא בסוד אהבת חסד וכח הנקמה והעונש שבקדושה הוא לנקום מרשעים ולבער הרע מן הארץ. וכן להיפוך בסט"א הם ראשי ב' המדות הנ"ל, שלכן לעומת ב' אלו חו"ג שהם מדות של אברהם ויצחק, בהיפוכא הם עשו וישמעאל, והם בסוד מוץ וסובין ב' קליפות הסובבים את החטה.

והשלישי הוא ערב רב שהם מסטרא דיעקב, שיעקב מטתו שלמה ואין בו סיג ויצאו ממנו י"ב שבטי י"ה כולם קדושים, אך עדיין לא נגמר הבירור לגמרי עד ימות המשיח, שכבר כתבנו למעלה שמה שנוגע לקומה דנשמות עדיין לא נברר, שהבחירה מסורה בסוד עץ הדעת טו"ר, והוא סוד כח היצה"ר שנשאר באדם לפתותו לחטא ע"י שמראה קצת טוב שבו מפתה, כמ"ש, כי נופת תטופנה וגו', והוא נחש האוחז בעקב כמ"ש אחר חטאו של עץ הדעת, ואתה תשופנו עקב.

והם סוד ב' שמות של יעקב וישראל, ששם יעקב מורה על שעדיין לא נגמר הבירור והנחש יכול לאחוז בעקב, משא"כ שם ישראל מורה על שניתן שליטה לקדושה על הסט"א והוא אחר הבירור וכמ"ש, כי שרית וגו', והוא בסוד והוא ישופך רא"ש של ישראל כמ"ש"ל, ולכן כ"ז שית אלפי שנין דהוה עלמא שהבחירה עדיין מסורה והרע נמצא, עדיין יש מקום לב' שמות שלו, שבזמן שישראל עושים רצונו של מקום ומגיעים למדרגה עליונה שהסט"א נכפף תחתיהם אז נקראים בשם ישראל ואז יש להם שליטה על עו"ג, משא"כ כשיצרו מתגבר עליהם אז הסט"א גובר אז ירודים ונכנעים לאומות, ואז נקראים בשם יעקב:

(21) ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח סז

ובזה תבין עומק דברי תוה"ק ודברי רז"ל שהנה אמרו, כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה ופריך אלא מעתה הקורא לישראל יעקב כו', ומשני התם קוב"ה אהדריה כו'. וצריך ביאור למה באמת נשתנה שם

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תכא

אברהם וישראל. אבל הוא ענין עמוק בסתרי תוה"ק ובוא ושמע דברי אלהים חיים, והוא שצריך שתדע שהדורות שקדמו לאברהם כולם היו בסוד התהו, שעדיין היה שקוע כלל קומת אדם הנשמות ישראל בסט"א, והם ב' אלפים תהו שארז"ל עד שנעשה אברהם בן מ"ח שנה ומאז התחיל הבירור. ותחלת הבירור היה סוד השלשלת שקבע השי"ת משמו באברהם ובזרעו כמ"ש רז"ל במדרש, והשלשלת הזוה הוא התקשרות הקדושה באופן שלא יהיה שליטה גמורה לסט"א כפי הבחירה, אלא שבסוף הסיבוב של שית אלפי שנין יוחזר הממשלה לקדושה וביער רוח הטומאה וגו', והוא סוד ה' משם הוי"ה שנקשר בשמו של אברהם, והוא ה' אחרונה סוד כנסת ישראל שכוללת כל ס"ר נשמות שלהם כמשי"ת במקומו בס"ד, וכמ"ש ששמו ית' נקרא על ישראל.

והוא ע"י המילה שנתנה לו לברית עולם להיות לו לאלהים ולזרעו אחריו, שהוא סוד כללות תרי"ג איכות שברוח להאיר על התרי"ג שבנפש שבזה מתקשר הנפש עם הרוח ואינו זו משם לעולם אף אם ירבה לחטוא ח"ו יוכל לחזור למקורו, והוא מ"ש שאברהם יושב על פתחו של גיהנם ומוציא משם הרשעים שחתומים באות ברית קודש, והוא סוד האמונה ביחודו ית' שקשור בלב כל איש מישראל לעולם אם לא הרשעים הגמורים ח"ו שכפרו ביחודו, והוא סוד החזרת הערלה הנאחז באות ברית קודש קוצו של ד' דאח"ד שהוא אל אח"ר ח"ו.

וז"ס מ"ש בזוהר ה' ד' הוית כו' והוא כדנפקת מאתלטיא כו', שהם כלל כנסת ישראל נשמותיהם בסוד הנוקבא שהיו שקועים בסט"א, שע"י מצות מילה שנתנה לאברהם אז הם יכולים לצאת

(21) ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח סז

משם, ולכן לא היה אברהם מוליד עד שניתן לו מצוה זו לאות ברית ולזרעו אחריו, ומאז מד' נעשה ה' שתחלה היה בסוד דלה ועניה בתחלת יציאתה משם בסוד נקודה לבד בעטרת הברית, ואז נקשר הנפש ברוח בסוד ו' של השם ונכנס בד' ונעשה ה', והוא רוחא דשדי בגוה שבזה היא

כורתת ברית לדכורא, כמ"ש אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, והוא הברית שכרת השי"ת עם אברהם שע"י נעשית כלי לברר ולהוציא כל נשמות לסטרא דקדושה באופן שבסוף הסיבוב יוחזרו מבוררים בתכלית, והוא נשאר קיים גם בגלות בעת שישראל ח"ו בשפל המדרגה ע"י רוב חטאותיהם ואינו סר מהם לעולם, וכמ"ש, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו' להפר בריתי אתם כי אני ה' וגו', שכבר נקשרו בשלשלאין תקיפין, ולכן מצוה זו אינו סר מישראל לעולם, ולכן אינו זו שם אברהם משרשם לעולם:

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח סח

המשך סוד קליפת הערב רב וב' קליפות עשו וישמאל.

<ב' קליפות עשו וישמעאל הן בסוד התאוני וכעסני שהן ב' מדות הכוללות כל שאר מדות רעות. מדת התאוני שהיא היפוכא של מדת החסד של אברהם נתתקנה על ידי שיצא ישמעאל מאברהם ונימול. מדת הכעסני שהיא היפוכא של מדת הגבורה של יצחק נתתקנה ע"י שיצא ונפרד עשו מיצחק. בכך נפרדו שני כללי כחות המדות רעות מסטרא דקדושה, וניתן הכנה לקדושה שבסוף הסיבוב יוחזר הכל לטוב הגמור. על כל פנים למרות שב' קליפות עשו וישמעאל נעקרו מן הקדושה, הבחירה עדיין מסורה להתקרב ג"כ אל הרע, והוא על ידי שעדיין לא נתקן חטא עין הדעת טוב ורע לגמרי, והוא סוד הערב רב שהוא כח הרע המעורב בטוב לפתות את האדם.>

והנה בתחלה קודם שניתן מצות מילה לאברהם היה קליפת ישמעאל ועשו שהם התאוני וכעסני שקועים בקדושה בכח גדול, והתחיל הברור שיצא ישמעאל בפ"ע ונצטרף סיגו הכסף כמ"ש בז"ח בסופו, וע"י המילה יצא בפ"ע שלא יהיה לו שליטה גמורה על הקדושה והוא כח התאוני שנשבר ע"י מצוה זו, ולכן נצתוה אברהם לימול את ישמעאל ג"כ ובזה נשבר כחו. ואח"כ ביצחק אתברר ג"כ כח השני שהוא הכעסני, ויצא עשו התוכא דדהבא (היתוך הזהב, היינו סייגי הזהב) ויצא אדמוני וגו' גבר

אשיר דמא. ועי"ז נפרדו שני כללי כחות המדות רעות מסטרא דקדושה, ויצא יעקב שלם איש תם נקי ומבורר, שאף שהבחירה עדיין מסורה, מ"מ אינם קשורים כ"כ בנפש הבהמיית שיהיו אחדים ממש עם הקדושה כמו שגרים ע"י חטאו של עץ הדעת וניתן הכנה לקדושה שסוף הסיבוב יחזור הכל לטוב הגמור. וכמ"ש, וצרפתים כצרוף הכסף ובחנתים כבחון הזהב, שהם ב' ראשין דסט"א הנ"ל שיתבררו לעתיד, והוא זוהמת הנחש דאטיל בחוה ע"י עץ הדעת:

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח סח

וכשנולד יעקב נתקן ויצא הנחש בפ"ע שהוא עשו, ואז הוקבע הדבר שכל שית אלפי שנין יהיה הבחירה מסורה, שיוכל להיות שהקדושה תגבר כחה לגמרי או להיפוך ח"ו כב' אנשים נפרדים הנאבקים זה בזה. והוא מ"ש ויתרוצצו הבנים וגו', שני גוים בבטנך וגו', ורב יעבוד צעיר ולאום מלאום יאמין, והוא המלחמה שבין הנחש לאדם דקדושה כל זמן הבחירה. וכמ"ש, ויצא הראשון וגו', והוא הקליפה שקדמה לפרי שהוא יצה"ר הניתן באדם בתחלה בעת שיוצא מבטן אמו, ואעפ"כ ואח"כ יצא אחיו וידו אוחזת בעקב עשו שהוא השלשלת שכתבנו שבו נקשרו נפשות ישראל לקדושה, והסט"א היא ככלב הקשור בשלשלת, שראש השלשלת ביד המושל בו כדי שלא יהיה לו שליטה גמורה שלבסוף יטול ממשלתו ממנו, וכן לע"ל סוד הגאולה כמ"ש במדרש, מי תופס המלכות אחרינו כתב לו וידו אוחזת וגו', והוא העקב של יעקב שבו אחיזת הנחש.

וכל מה שמבואר בתורה ביעקב ועשו הכל רומז למלחמה שבין סט"א לקדושה וסוד הבחירה, והכל היה הכנה מה שיהיה אח"כ וסוד ויאבק איש עמו עד עלות השחר שהוא סוד הגאולה העתידה. וסוד עוה"ב של אלף השביעי והיה לעת ערב יהיה אור וגו', שאז יתבטל הבחירה וביער רוח הטומאה וגו', לכן נקרא שמו ישראל שהוא רומז על שליטת הקדושה לסוף הימים. ואין זה אלא הכנה לבד, אבל מ"מ אח"כ הדר קוב"ה וקראו יעקב בעת שירד למצרים, שהוא רומז על ירידת קומה

דקדושה וממשלת הסט"א ע"י הבחירה המסורה שהנחש אוהז בעקב, והוא סוד מצולות ים שעולה מנוקבא דתה"ר ולכן נקרא מצרים ולכן הוא ית' הבטיח ליעקב וגילה לו סוד הזה שאעפ"כ שהבחירה מסורה, אעפ"כ לסוף הכל הקדושה תשלוט. וז"ש לו אל תירא מרדה מצרימה וגו', והוא סוד הקשר הנ"ל שהוא ה' משמו ית' שניתן לאברהם שהוא מקושר בה'

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח סח

עילאה עלמא דחירו שהוא למעלה מן הבחירה שע"ז תצא הקדושה משליטת הסט"א, והוא אנכי דיצ"מ סוד נש"ר שם של אנכי כמ"ש, כנשר יאיר בנו וגו', ולכן שם של ישראל אינו קבוע שלא ניתן לו להיות רק הכנה לע"ל, שהרי עדיין נשאר סוד הבחירה כל ימות עולם, והיינו ע"י שנפרדו ב' ראשי המדות שבנפש, התאווני וכעסני שהם סוד מוץ וסובין של החיטה, ונשאר נקי סוד יעקב מתתו שלימה.

אבל מ"מ הבחירה מסורה להתקרב ג"כ אל הרע, והוא ע"י שלא ניתן עדיין חטא עין הדעת טוב ורע לגמרי, והוא סוד ערב רב שהוא נגד יעקב שע"י גרמו כמה רעות לישראל והחטיאו אותם והם שגרמו חורבן בית המקדש ע"י כח הרע המעורב בטוב לפתות את האדם בסטרא דקדושה, כמ"ש, כי נופת תטופנה, שיצה"ר מראה היתר בדבר, והוא סוד שאור שבעיסה שאינו בגדר מוץ ותבן שהוא הרע הגמור אלא נעשה מעצם החיטה הזכה, והוא סוד ערב רב שנשארים מעורבים בישראל, שב' הקליפות עצמם נפרדו מהם, כמ"ש, הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב, שהם סוד ע"ב אומין עם עשו וישמעאל, כל א' כלול מ' כמנין יתחשב, כמ"ש רבינו הגדול בפירושו לפרשת בלק, אבל אעפ"כ ערב רב נשארים מעורבים בהם שהם עצמם כישראל ואין נבדלים מהם בכל דבר, והיינו, שאף שלא ניתן כח לסט"א לפתות נפש ישראל בעון גלוי, אבל תחילת פיתויו ע"י התערבות הרע בטוב כמ"ש, והוא מ"ש, גלוי וידוע כו' שרצונינו כו', מי מעכב שאור שבעיסה כו':

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח סט

סוד הערב רב היוצא מימינו של פרצוף יעקב.

<אותו קשר האמונה שבו נקשר עם ישראל ע"י אברהם בסוד הברית, הוא שנתן בהם כח להתגבר על מצרים בזה שלא שנאו את שמם ולא נתערבו בין הגוים. כתוצאה מכך, זכו כל ס"ר נשמות ישראל לצאת מקליפת מצרים וזכו שנתגלה אליהם הארת יסוד אבא שהיא נשמת משה רעה"ש. אמנם, מכיון שעדיין לא נגמר בירור הנשמות בשלימותם, לכן גם הערב רב עלו עמהם ממצרים להמשיך לנסותם. בזמן יציאת מצרים עצמו, היתה התגלות גדולה מאוד של קדושה, ולכן רצה אז משה רעה"ש לבטל לגמרי את כל כחות הרע, ובכך לגמור את תהליך התיקון. אבל לא בא הדבר לידו בגלל הערב רב הנמצא עדיין בקרב העם, ובכך נשאר כח קליפה זו מושרש בנשמות ישראל, ואותה תערובת של הרע בטוב היא הגורמת לכל החטאים שלהם עד סוף כל הדורות. הארת הערב רב היא בוקעת בצד ימין של פרצוף יעקב (המורה על מדרגה פחותה יותר ממדרגת ישראל) והיא לא ביושר אלא באלכסון, ונראת לעיני הבריות שהיא הארה מסטרא דקדושה של אותו הצד, וזהו עצם נסיון הערב רב הבא להראות על הרע שהוא טוב ועל הטוב שהוא רע. כח הערב רב ימשיך לפעול בנשמות בני ישראל עד לזמן גמר התיקון שאז יבורר הרע מן הטוב.>

וזה ענין מ"ש, וגם ערב רב עלה אתם מארץ מצרים וגו', שבמצרים נבררו כל ס"ר נשמות של ישראל ונצטרפו ונבחנו, כמ"ש, ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים, במה שלא נתערבו בגויי הארצות ולא שינו את שמם כו'. והוא קשר האמונה שנקשר בהם ע"י אברהם כמ"ש, ויאמן העם וגו', וכתוב ויאמינו בה' וגו', שלכך היה ירידת אברהם למצרים ולקחת שרה בבית פרעה, וינגע ה' את פרעה וגו', הכל הכנה למה שיהיה לעתיד כשירדו בניו שם. ועשה שם שביל קדוש תוך

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דו"א – פתח סט

זוהמת הסט"א אשר שלט שם, בסוד אשר בשר חמורים בשרם וגו'. והוא מסטרא דיליה לא תנאף, שבמה שנשמרה שרה ולא נטמאת שם ע"י פרעה התנין הגדול נחש דאמיל זוהמא בחוה, נשרש שורש שגם נשותיהם של ישראל היו גדורים שם, וכמ"ש, גן נעול אחותי כלה, ואחת היתה ופרסמה הכתוב שלכך זכו לקבלת התורה כמ"ש במדרש, ששאלו אומות העולם מה ראו אלה להתקרב כו', סתם הקב"ה את פיהם כו', הביאו לי ספר יוחסין שלכן כו', וכמ"ש במקום אחר.

וכאשר יצאו שורש כל הס"ר נשמות ממיצר ים מנוקבא דתהו"ר, אז נתגלה עליהם אור יסוד אבא שהוא נשמת משה רעה"ש שאז נתגלה סוד חכמה עליונה שהכוונה בשביל ישראל והתורה ועלו עמהם ג"כ ערב רב שהם מסוד הדעת טו"ר שהוא כח המפתח האדם כמעט הטוב שבו והם שאור שבעיסה שעדיין לא נגמר הבירור והבחירה מסורה. ולפי שהרבה קדושה היה שם היה כוונת משה לקבלם, ולפי דרכי התורה והחכמה העליונה שנתגלה ע"י היתה מחשבתו שיוכל להחזירם למוטב ולהראות לכל דבר מדרכי הפיתוי והיצה"ר שהוא שקר ורע, ועי"ז היה נתקן הסט"א לגמרי שלא היה עוד מקום ליצה"ר להחטיא האדם ביודעו דרכי פיתויו והאיך הוא מרמה האדם בשקר ורוצה לאברו מן העולם, ועי"ז היה גמר התיקון.

אבל לא הועילה מחשבתו שהרי עדיין נשאר הרע גובר בם, וגם החטיאו את ישראל בעגל ובקברות התאוה ובכל החטאים שהיה במדבר. ומזה נשרש שורש היצה"ר בנשמותיהם בדורותיהם אחריהם, ומזה באו כל החטאים בכל הדורות עד שגרם להם גלות, ומזה ג"כ הפושעים והחוטאים שבכל דור ונביאי הבעל בזמן הבית, שהיו מרמים בהם את ישראל בהראות להם על רע טוב, וכמ"ש, הוי האומרים לרע טוב וגו', שמים חשך לאור וגו':

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח סט

וכן בזמן בית שני הצדוקים והמינים שהיו הופכים דברי אלהים חיים ונמשכו אחריהם הרבה בחושבם שזהו דרכי ה'. וכן בכל הדורות. ומהם בדורות האלו אשר רבו המכחישים יופי החכמה העליונה ומפילים זהרה במה שנמשכו אחרי מחקר אנושי חכמה המזוייפת. והסרים מדרכי התורה המקובלת לנו בכל פרטי המצות ועשייתם, ונמשכים אחר דעתם בעבודת ה', והם ממש נשמותיהם של ערב רב שהם מסוד דע"ת, רק שיוצא מגדר האמת והיושר בסוד תתן אמת ליעקב.

והוא סוד הארת ערב רב בצד ימין של פרצוף יעקב שהוא אינו ביושר רק יוצא בסט"א, ונראה לעיני הבריות שהוא בצד ימין בסטרא דקדושה, שלכך נגזר על נשמת משה להתגלגל בכל דור ולהיות בגלותא ביני ערב רב כמ"ש בזוהר וברע"מ ובתיקונים בכ"מ. והם התלמידי חכמים האמיתיים שבישראל שע"י יהיו נשמרים ישראל והתורה, ועומדים בפרץ שהם מניצוצי נשמת משה הנקשרים באמונה שהוא יסוד החכמה העליונה. והוא בעקבות משיחא שרבו המתפרצים והם שבעקב דיעקב ששם ויאבק איש עמו כו', וכמ"ש בפרשת גיד הנשה (ל"א, א) וריב"ל אמר, אמר קרא בהאבכו עמו כאדם שחובק את חבירו וידו מגעת לכף ימינו של חברו. רשב"ג אמר, כעכו"ם נדמה לו כו', שהוא סוד פרצוף ערב רב שבצד ימין של יעקב שע"י הוא המלחמה בין סט"א לסטרא דקדושה, כי נופת תטופנה וגו'.

והוא בסוף הלילה בעקבות משיחא עד עלות השחר שאז יהיה גמר הבירור ויתגלה לכל אור התורה וחכמה העליונה, וכמ"ש, שפת אמת תכון לעד וגו', ויתבערו ערב רב מעלמא שהוא בסוד נג"ע ר"ע חמשה כחות שחשבם בזוהר ובתיקונים בכ"מ שעליהם אמרו קשים גרים לישראל כספחת בסוד נגע לבן אדמדם, ושע"ר בנגע הפך לבין שהם הקליפות האוחזים בשערות

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח סט

השחורים דרישא דז"א שהם סוד קוצותיו תלתלים שחורות כעורב אותיות התורה שנסתמו ונסתרו דרכיה, והם המהפכים דברי אלהים חיים בעוה"ר למינות, ונאחזים ונקשרים בתוה"ק ומראים לבני אדם שהוא הטוב בסוד הפיכת חשך לאור ואור לחשך, והוא האחוריים של ל"ב נתיבות חכמה ונ' שערי בינה, שכל דרך בנתיב חכמת ובינת התורה נמצא נגדו להיפוך בסט"א, וכמשי"ת סודו באריכות בסוד ב' הצפרים שנגד פרצוף לאה ורחל ב' נוקבין דקדושה כמשי"ת במקומו בס"ד, ודי בזה.

(51) ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח עה

נקודה דחורבה.

<מציאות הסט"א היא לצורך תיקון הבריאה. מכיון שהז"א הוא כלל הנהגת הנבראים, לכן אף בו יש שורש ומקום אחיזה לסט"א, והוא סוד נקודה דחורבה. למרות שיש לסט"א גם שורש באחורי הדעת בעור"ף דז"א, אין הוא יכול לעמוד במקום גבוה זה, ועיקר אחיזתו הוא רק למטה בנה"י בהנהגת העוה"ז. ענין המדבר (חורבה) הוא מקום הקליפות והמזיקין שהם משברי כלים דעלמין קדמאין. תפקיד כחות אלה הוא לקיים את הבחירה בכל משך הו' אלפי שנין ע"י שהם מנסים את האדם בסוד חכמה חיצונית של או"ה, שבחכמה זו גם מעורבת מעט מחכמה האמיתית. אמנם אין לחכמה החיצונית קיום ממשי, ולכן כבשאר ענינים התלויים בעולם התווה היא בבחינת וימלוך וימת, ואין לה שום קשר עם היחוד העליון. כדי שלא יהיה לסט"א שהוא בסוד בעל פעו"ר כח יתר על המידה, נקבר משה דוקא במדבר מול בית פעו"ר ולא בארץ הקודש. ענין

זה רומז גם לתלמידי חכמים שבכל דור ודור שעומדים נגד החכמה החיצונית שהיא בסוד כח בעל פעו"ר הנ"ל. לכן ניצוצות מנשמת משה רעה"ש מתגלגלים בכל דור בין ניצוצות הערב רב שבאותו הדור כדי לתקנם >.

וסוד נקודה דחורבה שכתב הרב ז"ל, הוא שכבר כתבנו בנתיב שבירת הכלים באריכות שמציאות הסט"א היה לצורך גדול לתיקון הבריאה בשביל הבחירה ושכר ועונש, ולכן צריך למצוא לזה שורש ג"כ בז"א שהוא כלל הנהגה ומציאות הנבראים כולם, והוא הנקב ופתח שדרך שם ניתן איזה ממשלה וכח אל הרע לעשות את שלו, והוא סוד נקב האחור שמוציא הפסולת לחוץ שמשם יניקתו, והוא מסיגי וסופי הדינים שבצד האחוריים.

והוא סוד פעו"ר שהוא בעור"ף, רק שעורף הוא בסוד המחשבה אחורי דעת דקדושה שגם הרע

(51) ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א – פתח עה

נשרש בדעת למעלה, ושם שורש בלעם נגד מדרגת משה רבע"ה, וכמ"ש, ויודע דעת עליון, והוא ר"ע יונק מסוד שם אלהים (נימטריא) פ"ו. ולכן נקרא פעו"ר (כלומר פ"ו ר"ע). אבל אינו יכול לעמוד שם כי עיקר אחיזת הסט"א הוא רק למטה מן החוזה בנה"י שלו ברגלין בהנהגת עוה"ז לבר, ושם הוא מקומו של בלעם נגד פעור הנ"ל, ולכן הוא נתן עצה לבלק להפקיר בנות מואב בכדי להכשיל את ישראל בעון פעור, והוא נקודה דחורבה. וז"ס הכתוב וירא בלעם כי טוב וגו', וישת אל המדבר פניו נגד נקודה הנ"ל והוא יסוד דנוקבא דסט"א והוא נגד רחל דקדושה כמ"ש במ"א. כי עמון ומואב נגד ב' נוקבין דקדושה, ומואב היא הבכירה בגילויא וחוצפא.

וענין המדבר הוא מקום הקליפות והמזיקין שהם ניצוצין דאתדעכו מעלמין קדמאין דאתחרבו שהם משברי כלים מסוד שיעורי הנהגה שלא בסדר הראוי, ואין להם קשר זה בזה רק שהם תלויים בניצוץ הקדושה

שנותן חיות וקיום לצורך תיקון הבחירה בכל ו' אלפי שנים, והוא סוד חכמה חיצונית שניתן לאומות שמעט נהירו דקיק מחכמה האמיתית נמצא שם. אבל השאר הכל פסולת צואה בלי מקום, ואין להם קשר כלל ביחוד העליון שזה בונה וזה סותר, ואין להם קיום ועמידה בסוד וימלך וימת, והיא אשה זונה דמפתה בחלקת לשון נכריה אשר נופת תטופנה וגו'. ומזה בא לידי מינות להכחיש השגחה ושכר ועונש וכל עקרי תורתנו הקדושה, והוא בסוד ויחל העם לזנות אל בנות מוא"ב ויצמד ישראל לבעל פעור שהם בסוד מ"ט שערי טומאה היפוכא דמ"ט שערי בינה שבדרכי חכמת התורה, ומהם סוד המינים והאפיקורסים שבכל דור, ובעקבות משיחא אשר פוער פיהם לבלי חוק להלעיג על דברי רבותינו בחוצפא וגילויא, ולכן ארז"ל כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת והוא נקודה דחורבה הנ"ל, ומסוד זה הוא מ"ש רז"ל, אל תען כסיל כאולתו הוא באפיקורם ישראל כ"ש דפקר (לשון

(51) ספר פתחי שערים נתיב גדלות דו"א – פתח עה

הפקרות) טפי. והוא סוד נורא כמ"ש, הפוער עצמו לפעור אע"ג המכוין לבזויו. כי ע"ז הוא נותן להם מקום להתחזק יותר ונותן שפע לסמ"א כיבוד הצואה הנ"ל.

וז"ם מ"ש הרב ז"ל בסוד ויקבור אותו בגיא מול בית פעור, שכ"ז שפעור עולה ומקטרג, רואה את משה קבור שם ונרתע ושב לאחוריו, והוא סוד עמוק מאד כי קבורתו של משה הוא בהגדות בלבושין נוכראין והוא מחולל מפשעינו בסוד הולך על גחון. והם הלמידי חכמים וצדיקים שבדור שנמסר להם סתרי התורה ורזין דילה אשר הלבישו בלבושין אלו והם אשר עומדים לנגד חכמה חיצונית הזאת, והוא סוד הכתוב בשירת הבאר ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה על פני ישימון שהוא נקודה דחורבה אשר נגד שם כלת משה בת מלך, והוא הבאר סלע אשר נלקה עליו משה ונגזר עליו קבורה בנחש, ולא ידע איש את קבורתו, בצולמא דלאו הגונה לו, לא תואר לו, ולא הדר וגו', ויתן את

רשעים קברו וגו', וכמ"ש רבינו הגדול ז"ל בכתביו, והוא סוד גלותא דיליה בני ערב רב בדרא בתראה עד אשר יערה עליו רוח ממרום ותתגלה הדעת בארץ. והבן עומק דברים אלו.

(53) ספר פתחי שערים נתיב פרצוף נוקבא דז"א – פתח יג

בנין הנוקבא מכלים ואורות דז"א.

<הנוקבא הוא השליח המסדר ומביא את האורות לנבראים. מכיון שאין לנוקבא כלום משלעצמה, לכן כל בנינה בין בבחינת האורות ובין בבחינת הכלים שלה הוא נעשה ע"י הז"א ממדרגת החוזה שלו ולמטה. בנין הכלים (חיצוניות) של הנוקבא הוא כדלהלן. הכלים של הכתר דנוקבא הם נעשו ע"י ב' שלישים התחתונים של הת"ת דז"א. כללות גוף הנוקבא כולל הכתר (כתר, דעת, ת"ת) נבנו ע"י שלישי וחצי התחתון של הת"ת דז"א (כולמר חצי התחתון של הת"ת). מגוף של הת"ת דז"א נעשה גם גוף הנוקבא כדי שיהיו שניהם שווים לאחר גמר תיקונה. ב' הקווין של הנוקבא (ענפים) נבנו ע"י הנו"ה דז"א, וד' ספירות התחתונות שלה ע"י היסוד שלו. האורות (פנימיות) של הנוקבא נכנסו בה כדלהלן. ראשית כל נבנו חלק מן הכתר והנו"ה שלה ע"י החסדים של הז"א. אה"כ התפשטו הגבורות בקו האמצעי של בנוקבא. רק אחר סיום כניסת הגבורות בנוקבא נגמר בנין הכתר שלה ע"י שלקח חצי שלישי התחתון (נה"י) של הת"ת דז"א. חצי השני של אותו השלישי הוא נשאר שייך לז"א לכתר שלו, כך שב' כתרים אלו של זו"נ המנהיגים את העולם הזה בסוד הנה"י שלהם (שהם שלישי התחתון של הת"ת, שהת"ת הוא עיקר ההנהגה) הם קשורים זה בזה, וקשורים בכתר העליון של הז"א בסוד

חזרת הנהגת העה"ז אל הנהגת הנצחיות. ענין זה הוא גם סוד ב' המלכים המשתמשים בכתר א'. ירידת הגבורות לנוקבא הוא מן הדעת ששם הם בכללות, אל ו' ספירות הבנין של הו' אלפי שנין מחסד ועד חוד. בכל אלף שנה שולט אור הגבורות על פי ענין אותה הספירה הפרטית של אלף זה. באלף הו' שהוא בסוד ספירת היסוד הגבורות מתקבצים בכללותם קודם כל ביסוד עצמו ואח"כ בעטרת היסוד. תוקף התקבצות הגבורות של אותו הזמן הוא הגורם לתנוצצות נשמות הערב רב באותם הדורות, ולכן החוצפה היא אז מצויה והגלות היא ביתר תוקף ודוחק. כל גבורות הנוקבא מתפשטים בה כפי המבואר לעיל רק כאשר הזו"נ הם בבחינת אב"א במשך הו' אלפי שנין, אמנם בזמן זיווג הזו"נ פב"פ אז נמתקים גבורות אלו ואינם מתפשטים למטה >.

בנין הנוקבא הוא מז"א מן החוזה ולמטה מסוד הכלים והאורות שלו. והיינו, כמ"ש בכמה מקומות שנוקבא לית לה מגרמה כלום, ר"ל שנוקבא היא רק כלל הנבראים וסדר הנהגתם כפי מה שהם מה שכבר נסדרו כל פרטיהם בז"א שהוא העיקר בהנהגה ובהוצאתם אל הפועל, והנוקבא היא השליח המסדר והמביא האורות לנבראים עצמם. וכבר כתבנו במקומו שסוד הכלים הוא שיעורי הנבראים והנהגותיהם כפי מדתם, והאורות הוא השקפת היחוד ופנימיות הגנוז בהם כדי להביא הכל אל השלמות, וזה נמצא בנבראים עצמם, שבכל דבר יש גוף ונפש והנפש הוא הפנימיות שבהם.

ונמצא שבאמת בנין הנוקבא הוא מז"א והתחלקות בנין המדרגות שבה (כלים) הוא באופן זה, שכתר שלה הוא מב' שלישים התחתונים של ת"ת שלו, והוא תחת הפרסה שכבר נסתלקו (משם) האורות למעלה, ונשאר רק בערך נוקבא שורש התחתונים לבר. ולכן כתב הרב (האר"י) ז"ל שז"א השאיר חצי שלישי לצורך ת"ת שלו בעצמו. והיינו, שמה שנשאר לבחינת עצמו שאין שם צמצום כ"כ להיות ראוי למדרגתה נחשב במדרגת ז"א. ובאמת השליש האמצעי הוא משמש לפעמים לז"א ולפעמים לנוקבא כפי

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תלג

המדרגה הראוי להנהגה כמושי"ת במקום אחר. והשליש וחצי משמשים לג' ספירות שלה כתר ודעת ות"ת, שכך שיערה המחשבה העליונה שאלו המדרגות יהיו נקשרים בת"ת שהוא עיקר הגוף וכולל כל הענפים. ומן האור לקחה לכתר שלה חצי שלישי תחתון של הת"ת, וחצי האחר הוא לכתר ז"א עצמו,

רב באותם הדורות, ולכן החוצפה היא אז מצויה והגלות היא ביתר תוקף ודוחק. כל גבורות

וכמש"ל בנתיב הקודם (שער ל"ח) שהוא ענין כלילת רצון הנהגת עוה"ז עם רצון העליון של כלל ז"א שורש כל הנבראים הכל א', והוא בסוד אור הפנימי שהוא השקפת היחוד הכולל שניהם יחד, והיה דווקא משליש תחתון דת"ת שהוא סוד נה"י שבו. והיינו, שנה"י אלו נעשו כתר לרחל שהוא הרצון של הנהגת עוה"ז שהוא נה"י שהוא העיקר ותכלית הכוונה שבו הבחירה וכל העבודה, ונה"י אלו נעשה רצון א' בעצם ההנהגה ובכלל הדברים המנהיגים שהוא כתר ז"א, והבן.

ומגוף של ת"ת דז"א (קו האמצעי) נעשה ג"כ גוף ת"ת דנוקבא, ר"ל שת"ת כבר נתבאר שהוא עיקר הכולל הו"ק והם רק ענפים שלו, ונוקבא צריכה שתהיה נכללת עם הדכורא להיות שוה אליו ממש. ולכן אף בזמן שהיא רק מן החוזה ולמטה קודם שנגמר תיקונה בשלמות שאז מעבר ההנהגה לנבראים אינו מכללות אורות דז"א עצמם רק מה שנתצמצם מן הפרסה ולמטה, מ"מ צריך ליתן שורש ג"כ שיהיו שניהם שווים ממש לאחר גמר תיקונה, ולכן ת"ת דידה עם שלו משמשים יחד שיהיו ב' מלכים שווים בכל מציאותם כמ"ש הרב ז"ל.

וב' הקווין שלה נבנו ע"י אור החסד וכלים של נו"ה דז"א, כמ"ש, שהחסדים האירו תחלה בנוקבא שעיקר השורש הוא בשביל הטוב, ואחר שנגמר בנין הכלים של הנוקבא אז התחילו הגבורות להתפשט שם, כמ"ש, שנוקבא עיקר ענינה מגבורות שהוא העיקר בהנהגת התחתונים.

וכבר כתבנו למעלה שהדעת בכל פרצוף הוא פנימיות של הו"ק, והוא המסדר כל הפרטים של ההנהגות שצריך להמצא בכל ו' אלפי שנין, כל א' לפי זמנו. וכן היה כאן בנוקבא שתחלה נכללו הגבורות בדעת שלה, ושם נסדרו בכללות לכל מה שצריך לכל הו' אלפי שנין, ומשם נפרטים כל חלק באותו אלף שנה בפ"ע שהם ענין אחד, ואח"כ אותם הפרטים הצריכים לאלף השני הם נסדרים באותו זמן בדרך פרט, וכן בכל הזמן. והוא מה שכתב הרב ז"ל שהניחו

רב באותם הדורות, ולכן החוצפה היא אז מצויה והגלות היא ביתר תוקף ודוחק. כל גבורות

הגבורות שרשם בדעת ואח"כ ירדו בו"ק בדרך פרט זה אח"ז והם מחסד עד הוד.

וכללות של כל הגבורות מאירים אח"כ ביסוד שלה, ואח"כ כללי הכללות בעטרת היסוד שבה בסוד חותם שבתוך חותם שכתב הרב ז"ל. והוא סוד אלף הששי שהוא נחלק לב' חלקים, תחלת אלף הששי, וסופו שהוא ימות המשיח, שכמו כן במע"ב ביום זה היו שני בריאות בתחלה בריאת החיות ובהמות, ואח"כ בריאת האדם. וכן במלכים הראשונים בפרשת וישלח הם ב' מלכים כמו"ש רבנו הגדול ז"ל בבאורו לספ"ד.

והנה הנוקבא אף שעיקר שליטתה באלף השביעי, זה אינו רק בחינת שליטת עצמה כפי ענינה. אבל בו' אלפים שנה עיקר ההנהגה מז"א ו' ימי בראשית. אבל הם מתגלים ע"י הנוקבא שהיא המעברת המאורות אלו לפי סידורם בז"א לנבראים. ולכן יסוד ומלכות שלה הם נגד יסוד ועטרה שלו (שהיא בחינת מלכות דו"א), ובאלף הששי שליטת הגבורות בכללות ה' ימים הראשונים בעקבות משיחא שבו נגמר גלגול כל הנשמות ונגמר תיקונם וסוד הבירור, שלכן אז חוצפא יסגא שהם נשמתינ דערב רב והן הן עזי פנים שברור ואותם הכופרים בתורה שבע"פ ונמשכים לדרך אחרת, וכל הדרכים ודרכי ע"ז ואפקורסות שבכל הדורות שבה' אלפים הראשונים הם מתנוצצים באלף הזה. וכן בזמן הקץ כמו"ש,

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תלה

וברותי מכם המורדים והפושעים בי וגו'. ולכן אז תוקף הגלות ביותר דוחקא בתר דוחקא כמ"ש ברע"מ ובתיקונים, שהם כלל הגבורות כולם. ולכן צריכים שמירה ביותר מן החיצונים והוא סוד חותם בתוך חותם, כמשי"ת ענינו לפנינו בס"ד.

וכל אלו נשרשו תחלה בנוקבא בעת אצילותה באחור ז"א, שזהו בנין פרצופה להיות ראויה להנהגת הזמן בכל אלו הפרטים, וכן בכל עת שהיא במדרגה זו של אב"א מסודרים המאורות

רב באותם הדורות, ולכן החוצפה היא אז מצויה והגלות היא ביתר תוקף ודוחק. כל גבורות

אלו בה באופן זה שהגבורות אלו מסודרים בה כ"ז שלא נתמתקו עדיין ע"י חסדים דז"א ע"י זיווג פב"פ שהוא ע"י מצות וע"י התפלה כמשי"ת במקומו בס"ד. ומה שאנו מדברים בהתפשטות הגבורות בו"ק שלה שהם בו" אלפי שנין, הוא על זמן המדרגה שהיא אב"א. והבן עומק דברים אלו מאד.

(58) ספר פתחי שערים נתיב פרצוף נוקבא דז"א – פתח לג

ואחר שהיה החורבן בבית שני אז היה המיעוט ביותר גדול בנוקבא כמו בחטא אדה"ר שחזרה הנוקבא בסוד נקודה אחת, ועוד נוסף פגם אחר שכל ט' ספירות שלה ירדו לקליפות, והוא כמ"ל שהכוונה הוא שאלו המאורות הגלויים של מלכות שמים שהם פועלים בעולם בעת התיקון נאספו ונתעלמו מן הקדושה, ולא נשאר כי אם סוד השקפת השכינה על ישראל בבחינת שמירה בגלות והוא קשור בלב ישראל באמונה. ולעומתו נבנה בנין נוקבא דסט"א בבחינת פרצוף, שהיא מגלה כל

כחותיה בעולם לשלוט על ישראל בנוזרות ושעבודים, שכל פרטי העונשים הם אברים של בנין הסט"א הפועלים, ואדרבא שכחות הקדושה מתלבשת בהם ונותנת לעומת כל כח ומאור שבהם כח לנגדו בפרטי המדרגות שבסט"א המכוונים לנגדם בסוד ומלכותו בכל משלה, וע"ז נאמר איכה יעיב באפו ה' את בת ציון וגו', שכבר נתבאר שב"ת היא נוקבא כשהיא בסוד נקודה תחת היסוד שנקרא ציון, והוא החשך שגרם במאורות שבה הם העננים המכסים את אורה, כמ"ש, סכות בענן לך וגו', השליך משמים ארץ וגו', ולא זכר הדום רגליו וגו', שנפלה תחת רגלי ז"א בעטרת היסוד שבו לבד כמ"ש הרב ז"ל. וע"ז אמרו, לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים, שכל השלמות שהיה תחלה לישראל שהוא הארת ט"ם של הנוקבא נתנה להם, וצו"ר הוא כזב"י בת צו"ר שהם אחוריים דאלהים יונקים מסוף מלכות דעשיה ששם שם א"ל אדנ"י שהוא צ"ו.

והאחוריים הוא ר' והוא סוד השק"ר הגובר בעולם מסוד חכמות חיצוניות שע"ז נאמר, והאברתי חכמים מאדום וגו' לע"ל, ושם הוא דרך נח"ש על צור שהוא לשון שקר ותרמית בפומיה מפתה וקצת הטוב שבו מעורב בשקר, וכתוב, והשליך אמ"ת ארצ"ה סוד צו"ר הנ"ל, שהתורה בעוה"ר ירדה לעפר. ועיקר הפגם בתורה שבע"פ שהוא הנוקבא, ומשם צין הזדון ופרח מטה הרשע

(58) ספר פתחי שערים נתיב פרצוף נוקבא דז"א – פתח לג

להתפתות אחר אשה זרה בור צר"ה נכריה אשר מים אין בו רק נחשים ועקרבים יש בו ולהחשיך מאור תורה שבע"פ, שכל זה גרם הכאת המטה בסלע ע"י משה שדרך המטה בצו"ר, כמ"ש, דרך נחש עלי צור כמ"ש בזוהר פרשת חוקת, ולכן נגזר עליו גלות בין ערב רב, והוא סוד משחת מאיש מראהו, דקבור בניחון בצולמא דלאו הגונה ליה, במאמרים הסתומים בדברי אגדה בתורה שבע"פ כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בכתבים, שמזה בא שהוא מחולל מפשעינו מבוזה בין הערב רב כמ"ש במ"א

באורך, ומזה בא שפלות ישראל בגלותא בסוד רישא כפיף לעפרא וזנבא שליט, שט"ס ראשונות שבה ירדו לקליפה שמשם בא גדולתם של ישראל כמ"ש. ושליטת היצה"ר בסוד הערלה החופה על עמרת הברית ששם הוא נקודה דילה רישא דילה, ועי"ז נתנה להם שליטה ורוצים לאחוז בקוצו של ד' דאח"ד להשכיח שמו ית' מישראל ע"י פתוי חלקת לשון נכריה שגבר בעוה"ר בסוף אלף הששי בעמרת יסוד הנ"ל שהם סמוכים לערלה הנ"ל, אם לא ע"י התורה הנשאר לנו, כמ"ש, כי לא תשכח מפי זרעו וגו'.

(63) ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח ט

ביטול נחש דו"נ דסט"א ע"י ב' נחשים דקדושה.

<המשיח הוא המתקן את בחינות ב"ן הצריכות תיקון ולכן הוא בסוד הנוקבא. משה ומשיח הם באותה המדרגה רק שמשה בדכורא (מ"ה) ודוד בנוקבא (ב"ן) ושניהם כעת בגניזה (פנימיות התורה וגילוי המשיח). בגלל שב' נחשים אלו דקדושה אינם גלויים, לכן יש עדיין חיות לסט"א. שורש שליטת הנחש דסט"א הוא במקום אות ע' של אמצע ספר תהילים שהיא אמצע הנוקבא בחזה שלה. ב' נחשים דקדושה ששורשם בפרצוף לאה הם המבטלים כח של ב' נחשים של הסט"א משה ע"י שהוא קבור מול בית פעור, והמשיח ע"י מדת הענוה שהיא היפוכא ממדתו של עשיו בעזות וחניפה. גם גאותו של טיטוס הרשע נתבטלה בזה שהושפל ממדרגתו ע"י ידי יתוש קטן (בסוד לאה, מדת הענוה) שנכנס בחוטמו >.

ומשיח הוא ברזא הנוקבא שע"י גמר כל התיקונים דב"ן, ונגדו ספר תהלים שתיקן דוד בדרגא דילה שהוא ג"כ ה' ספרים לעומת חלקי

מאורות של מ"ה שבתורה, ומרכזו שלו ע' תלויה הנ"ל שסוד ע' הוא ז' נקודות של ב"ן שנשברו והיא המרכז של כל חלקי מאורות דב"ן, והוא סוד חזיר מיע"ר אלוף עיר"ם שמשם כחו של עשו והאביד שריד מעי"ר, והוא הנחש שגרם מיתה לכל הברואים ונטל חיותו של אדם ח"י עם נח"ש נעשה עש"ז שמשם נמשך לו חיות, והע' תלויה שצריך להעלותה למעלה, והם הבירורים של ב"ן שעולים למעלה בכל יום עד ביאת משיח שבימיו גמר כל התיקונים ומשיח גנוז שם בסוד עטרת היסוד שהוא מכוסה כעת בסוד הערלה החופה על היסוד שהוא כתנות עו"ר דנוגה בע' כחות שלה שהם כלל ע' אומין שנכללו כולם בעשו, והוא מ"ש דמשיח יתיב אפתחא דרומי, והוא בסוד מרכז הסט"א שכוללת כל הקלקולים של כל הז' מלכי אדום, ועליו נאמר ג"כ כל הפרשה בישעיה, והוא מחולל מפשעינו וגו' כן

(63) ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח ט

משחת מאיש מראהו ויתן את רשעים קברו וגו'.

ונדרש על משה ומשיח ששניהם במדרגה אחת רק שמשה בדכורא ומשיח בנוקבא והוא נחש עקלתון, ושניהם בגניזה רק שמשה מאיר בכל דור מבתר כותלא ע"י תלמידי חכמים שבדור והוא גלותו ביני ערב רב, והוא ע"י התיקונים שנעשים בכל דור ע"י ישראל בתורה ובמצות, אבל התיקונים עצמם אינם מתגלים כלל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ונגזו לגמרי בסוד הרג את הנקבה ומלחה לצדיקים כו'.

וכ"ז שב' הנחשים האלו נגזו אז יש חיות עדיין לסט"א, והוא מצד הקלקולים שנמצאים עדיין כ"ז שלא נגמר הבירור, ואז נתחבר ח"י עם נח"ש והוא שליטתו של עשו, וז"ס טיטו"ם שהחריב הבית, שי"ם (של טיטוס) הוא ע' דיער, ו' הוא ו' של גחון, ונשאר ט"ט בסוד ח"י, והוא אשר הכנים זונה לק"ק בעוה"ר בסוד ציון נקודה שבה מחלליה מות יומת, בסוד מ"ש זכור ה' לבני אדום וגו' האומרים ער"ו ער"ו עד היסוד' בה, והוא כולל ג"כ ב' נחשים דסט"א נחש בריח ונחש עקלתון דו"ג דנוגה

והוא סוד המקטרג והמפתה, והם שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות, והם השעבוד והעוני בגלותא והחטאים שגורמים לישראל בביטול תורה ומצות.

והנה התורה הוא בדכורא ונקודת מרכז של ז"א הוא בחזה בסיום יסוד אימא במקום התורף ששם מסתיימים רגלי לאה, ולכן שם כל הולך על גחון, ומשם התחלת שליטת נחש דכורא כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בביאורו לספד"צ, שדכורא דסט"א הם אוחזים בידהא שהם ברגלין דכורא, ונוקבין ברגלהא דנוקבא נו"ה דידה מן החזה ולמטה ששם רגליה יורדות מות דהאי אשה זונה כו', והוא בסוד ע' ריע"ר דאמצע תהלים שהוא בנוקבא בחזה דידה למטה מן הפרגוד ברגלין דרחל:

(63) ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח ט

והנה נוקבא רחל היא מתחלה מחזה ולמטה דז"א בסוד יעקב והוא בתהילם נעים זמירות ישראל שלכן קמ"ז מזמורים שם כמנין שנותיו של יעקב, ותורה נגד ז"א ישראל. ולכן משה קבור נגד בית פעור שגניזתו נגד יסוד דאימא המסתיים שם להגן נגד נקודה דחורבה לתתא, ומשיח הוא ג"כ בדרגא דענוה מלאה בסוד עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות שהוא חמ"ר ואתון"ן שע"י יתבטל כל כח הנחש האוחז בזנבי שוליהן דכוכביא ראשי תיבות וס"ת שלהם כמ"ש"ל, וכולל שניהם לאה ורחל והם ב' משיחין משיח בן יוסף ברחל ומשיח בן דוד בלאה. ועשו הוא היפוכא דענוה כמ"ש בעובדיה, זרון לבך השיאך וגו' אם הגביה כנשר וגו'.

וכן טיטו"ם כשנכנס לק"ק ואמר אי אלהימו וגו', ולכן יצתה בת קול ואמר, לי בריה קלה כו' ויתו"ש שמה שהוא בסוד משה ומשיח ששניהם בסוד ענוה כמ"ש, והם ב"פ נחש הנ"ל והוא רוחא דחיי דנשיב לבריה דדוד כמ"ש חיים שאל ממך נתת לו וגו', והוא הנכנס בסוד ב' נחשים של סט"א בגלותא דלהון, משה בסוד התורה בנשמות של תלמידי חכמים שבדור, ומשיח ג"כ סובל מרעין כו', ונכנסו בחוטמו של נחש בריח ונחש עקלתון דסט"א ליטול חיוו ממנו בסוד הז' שנים שהנחש מעבר ומוליד,

וז"ש יתו"ש לנח"ש שהוא רפואה לנשיכת הנחש בעקב דיעקב שהתחיל מחטא אדה"ר, וגמר התיקון בימות המשיח ע"י משה ומשיח כמ"ש [ומכאן תבין סוד ושת"י אשת אחשורש שהיתה ג"כ בסוד ב' נחש הנ"ל, וסוד הכנעני מלך ער"ד שהוא עמלק משורש נחש יצא צפ"ע שהוא בסוד התרפים האלו בלאה ורחל, והבן מאד], ולכן נכנס היתוש בחוטמו כי רוחא דהיי נשיב מחוטמא למשיח בריה דדוד ונוטל סוד ח"י מעשו ונשאר נח"ש, והוא ט"ט דטיטום כמ"ש וניטל ח"י"ם שלו, ודי בזה:

ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח י

תיקון שעשו הלוחות וקלקול חטא העגל.

<הנהגת דור המדבר היתה ע"י פרצוף לאה בסוד הנפלאות, כדי לחזק את ישראל בקשר היחוד והאמונה. למרות שבדור זה נתתקן פרצוף לאה, רחל שהיא בסוד הנהגת הטבע לא נתתקנה לגמרי, ובמדרגה זו היתה עדיין שליטה לסט"א. ע"י נתינת הלוחות הראשונים נתתקנה רחל אף היא, ואז נראה גילוי יחודו ית' גם בהנהגת הזמן. ענין נתינת הלוחות שהם מסוד החו"ג של הדעת, הוא סוד התיקון ע"י המתקלא שהוא גילוי הדעת בארץ. גילוי זה הוא בא כתוצאה מחיבור הדו"ג ע"י הדעת, שהוא תיקון כל הקלקולים שבב"ן ע"י המאורות של מ"ה, והוא תיקון של חטאו של אדה"ר (עי' הדעת). אלו לא היו ישראל חוטאים בעגל, היה אור התורה גורם לגילוי הדעת בארץ, כך שגם בהנהגת העוה"ז היתה מתגלה הנהגת העוה"ב, והיה הרע מתבער מן הארץ. כתוצאה מן החטא כל התיקונים שנעשו ע"י הלוחות הראשונים חזרו לקלקולם, ושוב נסתלק הדעת מן הבריאה. חטא העגל נעשה ע"י הערב רב שנשמותם לא היו מבוררות כפי הצורך למקבלי התורה. ע"י שהערב רב מסרו את ההנהגת העולם למשטרי השמים הם פגמו בב' הנוקבין דקדושה רחל ולאה שעל ידם היא ההשגחה הפרטית. הלוחות הראשונים היו בסטרא דדכורא (מ"ה) ולכן היה בכחם לתקן את ב' בחינות הנוקבא (ב"ן). הלוחות השניים נתנו בסטרא דנוקבא ששם הוא סוד הפירוד, ולכן לא היה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תמא

בכוחם לתקן את הבריאה לגמרי, ונשאר לסט"א כח להחזיר את העולם לתוהו >.

ועתה נבאר סוד הלוחות וסוד עון העגל שכתב הרב (האר"י) ז"ל, והוא שקודם חטא העגל זכו ישראל לקבל את הלוחות בסטרא דדכורא מנ"ה שלו, ואם לא היו חוטאים היה התיקון נעשה במהרה, והיה ז"נ פכ"פ ורחל היתה נתקנת לגמרי. והוא שכבר נתבאר שהנהגת דור המדבר

ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח י

היה בסוד לאה בסוד הנפלאות כי כן היה ראוי, שעדיין לא נתחזקו ישראל בקשר היחוד והאמונה כראוי, והיה צריך גילוי מלכותו ית' אליהם בסוד הנפלאות, אבל רחל שהיא סוד הנהגת הזמן לא היה בתכלית התיקון, ובמדרגת הנהגה זו היה סט"א עדיין שולט בסוד הכוכבים ומזלות ליתן להם הכח והממשלה, שלא נתגלה יחוד השגחתו בכל העולם כמו שיהיה לע"ל. וז"ס שרחל היתה אב"א ולא האירו בה תיקונים של מ"ה בבחינת פכ"פ שהוא התיקון הגמור של המתקלא, אלא הסט"א עדיין יש לה שליטה בעולם, וכוונתו ית' בנתינת הלוחות לישראל לעשות התיקון הגמור להחזיר רחל עם ז"א פכ"פ, ור"ל שגם הנהגת הזמן יהיה נשלם ונראה בו גילוי יחודו שהוא תיקונים של מ"ה, וחפרה הלבנה ובושה החמה וגו' ז"נ דסט"א חמה בישא וסיהרא בישא, אלא והיה אור הלבנה כאור החמה כמו שיהיה לע"ל. והענין, כי הלוחות הם מסוד חו"ג של הדעת ב' עטרין ה"ח וה"ג והם בימין ושמאל, והוא סוד התיקון ע"י מתקלא שהוא גילוי הדעת בארץ ויכירו כל הנבראים כבודו ית' ע"י גילוי התורה שהיה בעולם, והוא סוד חיבורא דדו"נ ע"י הדעת שהוא תיקון חיבור מ"ה וב"ן, כל קלקולים של ב"ן ע"י מאורות של מ"ה שהוא תיקון חטא אדה"ר בעין הדעת טו"ר שהוא בב' לוחות שבלב ב' חללים ששם ב' יצרים יצה"ט ויצה"ר שנמשכים ממ"ה וב"ן, והם ע"י האותיות שנחקקו בב' לוחות אלו סוד האורות שבתוך הכלים שהוא בסוד הדברות של הקב"ה שהיו נחקקים בלוחות מסוד הדעת כמ"ש, כתובים באצב"ע אלהים שהוא

שם הדעת בגילופי יודין, והוא גושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא דו"נ מ"ה וב"ן. ולוחות עצמם הם בנו"ה שהם סוד שמים וארץ ב' צבאות מעלה ומטה, וסוד צבאות"ת הוא כלל אותיות התורה עם מנצפ"ך שהוא כמנין צבאות תצ"ט ופלאגא, והוא בא"ב כסדרן ובתשר"ק בסוד דו"נ, והם שמים וארץ שהם בב' לוחות כמ"ש, אף ידי יסדה ארץ וימיני

ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח י

טפחה שמים, ה' אצבעות ימין וה' דיד שמאל, וע"י הדברות שבלוחות מתחברים שמים וארץ, והוא סוד ב"ן שבו הקלקולים, וכח ההפסד הוא מאותיות תשר"ק בסוד גלגל האותיות רל"א שערים אחר, ואותיות כסדרם הוא רל"א שערים פנים, והדבור שנחקק בלוחות הוא הדעת בב' עטרין חו"ג, שבזה היו מתחברים מ"ה וב"ן ונתקנים כל הקלקולים.

ואלו לא חטאו בעגל, היה גילוי הדעת בארץ בגילוי אור התורה שבזה היה מתגלה כבודו לנבראים, והיה מתבער רוח הטומאה מן הארץ. והוא מ"ש הרב ז"ל שהלוחות עצמם היו בסטרא דנוקבא שהיא נקראת אב"ן בסוד שם ב"ן, ומצד הדכורא נקראים לוחות הברית שהוא סוד הארת תרי"ג אורות שברוח לתרי"ג שבנפש שהוא הארת מ"ה בב"ן בחיבורא דלהון.

והיו ניתנים מב' פרקין אמצעיים דנו"ה דדכורא שהוא סוד הארת חג"ת שבנה"י, והיינו שגם בהנהגת עוה"ז יתגלה סוד הנהגת עוה"ב, והוא נגד גופא דנוקבא ששם מתחברים יחד בגוף אחד שאין שם סטרא דפרודא, כי עיקר אחיזת הרע הוא בנו"ה דנוקבא דרגליה יורדות מות, ולכן שם מסטרא דפרודא בסוד ותפשקי רגליך וגו' ע"י אשה זונה.

וכוונתו ית' בנתינת הלוחות היה לגלות סוד היחוד, ולכן ניתנו מגופא דילה נגד חו"ג דילה למעלה מן הפרסה, ומשם היו עולים למדרגת הדכורא עצמה בסוד לוחות הברית, ועי"ז היה נעשה תיקון כללי בכל המאורות עד שהיתה נוקבא חוזרת פב"פ ולא היתה מתפרדת ממנו לעולם, וההנהגה היה בפרצוף רחל העיקרי, והיינו, שגם שורש

התחתונים היה מקבל התיקון הגמור וראויים לקבל כל אורות השלמים דמ"ה.

וחטא העגל גרם קלקול בכל המאורות ממש מעין שבירת הכלים שכל המאורות חזרו לקלקולם ונסתלק הדעת שהוא המתקלא והוא סוד אותיות של הלוחות שהיו פורחות למעלה, והלוחות עצמם נשברו שהם הכלים דב"ן:

ספר פתחי שערים נתיב פריצופי לאה ורחל – פתח י

וקלקול הזה היה ע"י ערב רב שהיו מסוד סיני הנחש שלא נתבררו כל הצורך מסוד בלע בן בעור, והוא אחוריים של הדעת מאחורי משה, והם אשר עשו את העגל שהוא מסוד הגבורות ושם עירו דנהבה וכמ"ש באד"ר (קל"ה א') בלע בן בעור תאנא הוא גזירת דינא תקיפא דתקיפין כו', והוא שו"ר בסטרא דצפון, והוא סוד אחוריים דאלהים בגילופי יודין ואותיות הפשוטים עם הכולל.

ועגל הוא ביסוד למטה האי רדיא דמיא לעגלא לתהומא עילאה כו', שהוא יסוד כמ"ש במקום אחר והוא בב' נוקבין לאה ורחל בדעת וכיסוד, ומסרו ההנהגה למשטרי השמים ובזה פגמו בב' נוקבין דקדושה שע"י השגחה הפרטית, ופגמו ג"כ בסוד ד' דאחד שהוא קשר של תפילין בלאה סוד גילוי נפלאותיו ית' בסוד הורד עדיך מעליך וגו', שהוא כתר של תפילין עד אחר שתיקן משה בתפלתו וחזר לו סוד ד' דאחד הנ"ל בסוד וראית את אחורי כמש"ל.

וניתנו אח"כ הלוחות בסטרא דנוקבא לתתא בנו"ה דילה ששם הפירוד, והיינו, שאף שחזר ונתקן לא היה תיקון לגמרי, שעוד יש כח גדול לסמ"א להחזיר העולם לתהו ובהו, כמו שהיה בעת החורבן ובגלות ובכל הזמנים שהיה הפגם ע"י התחתונים:

ספר פתחי שערים נתיב פריצופי לאה ורחל – פתח יא

חטא העגל.

<כללות התיקונים לכל הקלקולים שהם באימא מתחלקים לימין ושמאל. האורות הנשפעים מצד ימין הם בסוד אור ישר וחסד חנם הנשפע לנבראים בכל בוקר לא על פי מעשיהם. האורות הנשפעים מצד שמאל הם בסוד אור חוזר מצד הגבורה על פי המעשים בדין בלבד. משום כך הערב רב עשו את העגל בזמן מנחה דוקא שהוא זמן שליטת הדין, כי חשבו שעל ידי אותו המעשה יהיו האורות של מדת הדין ממותקים ולא יקפידו על מעשיהם הרעים. וזו היתה טעותם, שבאמת השגחתו ית' הפרטית היא תמיד קיימת בישראל אף בהנהגת הטבע והמזלות, ולא קשה לפניו לשנות את הטבע שהוא רק כלפיו ית' ככלי ביד האומן. כתוצאה מחטא העגל נשברו הלוחות ושוב נסתלקה הדעת מן הבריאה, ורחל חזרה להיות בבחינת נקודה בלבד, והארת פרצוף רחל נסתלקה לגמרי. באותו זמן היה הקטרוג כ"כ גדול עד שלמעשה נתבטלה הנהגת הטבע לגמרי. לכן רצה הבורא ית' להתחיל את בנין העולם מחדש ממשה שהוא בסוד לאה, היינו שיתקיים העולם רק ע"י הצדיקים שבכל דור שהם רחוקים מן החטא. אמנם ע"י תפילתו של משה רעה"ש, חזרו ב' בחינות הנוקבא לתיקונם. כך הוא גם במשך כל הדורות, שבעת שהסט"א מתגבר על כל פנים נשאר קשר עם הקדושה ע"י עבודת ותפילת הצדיקים ות"ח של אותו הדור שהם בסוד ניצוץ משה רעה"ש. ענין זה הוא סוד המלחמה התמידית בין הסט"א ובין הקדושה עד כלות הו' אלפי שנין.>

וסוד עג"ל הוא, כי י"ש אורות הם בעלמא דאתי בסוד להנחיל אוהבי י"ש, והוא סוד כלל התיקונים לכל הקלקולים שהם בסוד הבל תהו ובהו, כמ"ש, כל הגוים כאין נגדו וגו', כמ"ש בנתיב שבירת הכלים, שכח ההעדר וסילוק הקדושה הוא מציאת הרע, וכל התיקונים הם באימא ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח יא

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תמה

שלכן שם סלקין כולם באלף השביעי לתקנם מקלקולם בסוד ונקה סוד התשובה במים טהורים, ולכן שם מציאות י"ש לכל בחינות העדר וכח ההפסד שבקלקולי ב"ן שהוא סוד עליית שם ב"ן לס"ג.

והם ש"י כללי מאורות שהם מתחלקים אח"כ לימין ולשמאל ב' קווי מדות ההנהגה חו"ג, או"ר בימין וק"ג בשמאל כמנין מנח"ה, והם בסוד אברהם ויצחק, אברהם בבוקר סוד אור ישר ויצחק במנח"ה אור חוזר, והיינו, שבבוקר הוא שם אל על כחו הגדול שמשפיע לכל א' די מחסורו, גדול אדוננו ורב כח וגו', ואלהים הוא ע"ש ההשגחה בתחתונים במעשיהם והוא אור חוזר שמקבל מעשיהם ואז משפיע בסוד אור חוזר ר"ל לפי המעשים בדין, משא"כ בבקר בלא הביט אל מעשיהם כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בליקוטים.

וז"ם שעשו העג"ל בזמן מנח"ה כמ"ש, כי בא שש כו'. והוא סוד עמוק שחשבו לעשות להם מקום להסתר ממה"ד, שמא לפי מעשיהם לא יהיו ראויים אז יקבלו שפעם בהנהגה טבעיית ע"פ המזלות, בחשבם שלשנות הטבע קשה לפניו ית' אם לא ע"י עון גדול, ובזה פגמו, שבאמת השגחתו ית' בפרטות ע"פ ההנהגה טבעיית ג"כ הוא מאתו ית', ואין לטבע שום התפעלות כלל רק ככלי ביד אומן, וכל פסיעה ופסיעה הכל בהשגחה פרטית. ולכן עשו עג"ל למתק ק"ג אורות של הדינים ולהסתר ע"י שור בצפון, שבאמת הנהגת המזלות הם בסוד כלים נשברים, כמ"ש אותי עזבו וגו' לחצוב להם בורות נשברים אשר לא יכילו המים, כי הם מסוד שברי כלים מז' מלבין דמיתו, אבל ישראל תלויים בעוצם השגחה עליונה בסוד הדעת שהוא המתקלא המתקן הכלים בב' עטרין חו"ג הנ"ל.

ולכן ע"י חטא העגל גרמו שבירת הלוחות וסילוק הדעת וכלים נשברו, והנהגתם העליונה בסוד

ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח יא

לאה ורחל נתעלם כי הנוקבא חזרה נקודה אחת, וכן לאה והוא סלוק הנפלאות, ומשה יקח את האה"ל ונטה לו מחוץ למחנה סוד לא"ה והוא

גניזת הדעת וגם כלת משה, וכמ"ש, הנה אנכי שולח מלאך וגו' כי לא אעלה וגו', ונסתלקו ג"ר דדכורא בסוד ויתנצלו בני ישראל את עדים וגו', שהם ג' זיונין (מוחין) דשעטנ"ז גין כמו בשבירת הכלים ממש, והם בסוד כתר תפילין של ישראל, וממילא נסתלק הארת לאה שהוא בקשר של תפילין.

והוא מ"ש הרב ז"ל שרצה המאציל לסתור בנין רחל נוקבא העיקרית ולבנות פרצוף לאה מסוד י"ם שלמות כדי שלא יגיע שם הפגם כ"ב. והיינו, שקטרוג הסט"א הגיע כ"ב עד שנתבטל ח"ו בנינה דרחל לחזור בסוד נקודה אחת באופן שלא היו ראויים הנבראים להתנהג במדה זו של נוקבא הנהגת העתה הזמנית, אם לא שיהיה בנין מדה המנהגת את הנבראים במדרגה עליונה בסטרא דא"א שרחוקים מגדר אחיזת הסט"א, שלא כפי הנהגת רחל שנבנית מז"א שהוא ו"ק שבו הבחירה ואחיזת הסט"א.

ובאמת הוא חורבן העולם ממש, שלא כן היה כוונת הבריאה שיהיה הסט"א נמצאת ויהיה הנהגת הנפלאות נעלמת, רק שיתגלה בעתים רחוקים מיוחדים לו, בכדי להרבות השכר ולהחזיר הרע לטוב. ובאמת דברי הרב הקדוש (האר"י) ז"ל נעלמים ונסתרים כדרכו, שבודאי אין כוונתו שכן היה ברצון המאציל, שהרי להיפוך ארז"ל שהקב"ה נתן מקום למשה רעה"ש להתפלל על ישראל כמ"ש, ועתה הניתח לי וגו', אלא כוונתו שראינו שהוא ית' הודיע למשה עד היכן הגיע פגם עון העגל, שגרמו שבירה גמורה וביטול סדור הנהגת הבריאה ע"י ו"ק בסוד הבחירה, והיה כוונתו שמשך רעה"ש יתקנם ויחזיר לסוד התיקון של רחל ע"י התורה וגילוי הדעת, וגם לתקן לאה כמ"ש וראית את אחורי וגו', וכן חזרה השגחתו ית' עליהם בסוד השכינה כמ"ש, פני ילכו וגו':

ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח יא

וכן הוא בכל דור, שבכל זמן שהחטאים גורמים והסט"א מתגבר, מ"מ נשאר קשור בסטרא דקדושה שלא יגרום ח"ו ביטול גמור למאורות

הקדושה, אלא חוזר ומתקרב אל התיקון ע"י תלמידי חכמים וצדיקים שבדור שהם בסוד ניצוץ משה רעה"ש. ונמצא שכל ענין של דור המדבר עם משה הוא בכל זמן ובכל דור, והוא סוד הבחירה והמלחמה שבין הסט"א לסטרא דקדושה עד כלות ו' אלפי שנין. וכן סוד עובדי הבע"ל בבית ראשון ופריצי הדור בבית שני, וכן בכל הדורות ברשעי ישראל המינים והאפיקורסים, הכל הם ניצוצות של ערב רב הרוצים לבטל בנין נוקבא דקדושה ולמסור ההנהגה לטבע ח"ו לצאת מדרכי התורה, והם המחטיאים את ישראל והצודדים נפשות יקרות ברשתם כענין ערב רב ממש שהחטיאו את ישראל בסוד דע"ת חיצוניות, ער"ב ר"ב כמ"ש בתיקונים בכ"מ.

והוא מ"ש הרב ז"ל שרצה לעשות בנין העולם ממשה שהוא בסוד לאה, והיינו רק בסוד צדיקים שבדורות שהם מניצוצי משה שהם רחוקים מן החטא, והיינו שהראה לו שכעת לפי החטא א"א להתנהג במדרגה זאת אם לא בהנהגה עליונה יותר שהוא רחוק מן הסט"א לפי מדרגת הצדיקים וכמ"ש. והבן דברים אלו מאד.

(69) ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח יג

שרש הנוקבא בג' הנקבים דז"א מקום יניקת הסט"א.

<עיקר בנין הנוקבא הוא מג' הנקבים של הפה, של הטבור, ושל יסוד ז"א, ודרכם מתגלים הגבורות של הנוקבא. בגלל שמקומות אלה הם בסוד הצמצום והסתלקות האור, לכן משם יונקים כוחות הסט"א. כדי למנוע יניקה זו, ניתנת שמירה והגנה למקומות אלה ע"י החסדים דמ"ה

(דכורא). כאשר האורות יוצאים כסדרם מג' מקומות אלו, אז נמצא העונג בכל המדרגות. אבל כאשר הסט"א נאחזת במקומות אלה, כלומר, כאשר החסדים המגולים מסתלקים משם, אז יוצאים מג' מקומות אלה ג' נגעים שהם בסוד היפוכא דענג. ג' נגעים אלו הם אלה שזוכרו בתורה והם נגד רחל ולאח ונגד שילובם בחזה דו"א (מקום רגלי לאה בכתר רחל) והם גם אז סוד ב' נוקבין בישין דסט"א. בג' מקומות של הנקבים נמצאים הג' אלפין של מילוי מ"ה (י"ד ה"א וא"ו ה"א) והם הג' פעמים אור שהדכורא נותן לנוקבא בכללות, שבזה היא מתקשרת אל סוד הייחוד ע"י חיבור ב"ן במ"ה. הנוקבא היא בסוד העו"ר של הדכורא שאין לאותו העו"ר חיות בפ"ע רק בעת שהוא דבוק ומחובר אל הבשר (דכורא) והוא גם העו"ר שנעשה ממנו קלף לכתיבת ס"ת שהתורה (דכורא) אינה יכולה להתגלות אלא ע"י אותה כתיבה על הקלף (נוקבא). הנוקבא דסט"א היא בסוד כותנות עו"ר שהיא קליפת נוגה הרוצה להתקרב (לינוק) אל הקדושה והוא הכח שפיתה את אדה"ר בחטא עץ הדעת. הנוקבין דסט"א הן ג"כ בסוד ב' בנות לוט שהן כנגד רחל ולאח דקדושה. שרש הנגעים הוא בעון לה"ר (מצורע). שרשם של הערב רב אף הוא בסוד נג"ע ר"ע. נגעים אלו הם כנגד ב' נוקבין דסט"א שהן בסוד החנופה וגסות הרוח >.

והוא מ"ש הרב ז"ל בסוד הג' אלפין דמילוי שם מ"ה שהוא בג' מקומות הנ"ל. שא' ראשונה בה"א ראשונה בסוף ג"ר בפה בדעת, וא' שבוא"ו דהוי"ה בחזה בנקב טבור, וא' דה"א אחרונה בעטרת

(69) ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח יג

היסוד, ושם ג' שרשים של הנוקבא שעיקר בנינה במקום גילוי הגבורות, הא' בפה בסוד מנצפ"ך מישרים. וכן בטבור, שם סנהדרין של מעלה סוד שולחן בצפון, הרוצה להעשיר כו', ושם מזונות בסטרא דצפון. וכן בעטרת היסוד כללות הגבורות כידוע.

ולכן שם נגד הג' מקומות יוצא כח לסט"א שאחיותה במקום שיש נקב ופתיחתה ששם הוא בסוד צמצום והסתלקות, ולכן הוצרך שם להיות

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תמט

נגדו הארת כללות ה' חסדים בכדי להגן על הדינים המושרשים שם, שבזה נעשה קשר ויחוד שיחזור הכל לטוב והנוקבא תהיה מאירה ע"י חסדים דמ"ה והם כללות ה' חסדים שמאירים שם בנ' מקומות הנ"ל כמ"ש הרב ז"ל וכמ"ש רז"ל ע"פ ושקל בפלם הרים וגו', שנגד כל חלל ובקיעה יסד לנגדו הר לפי ערך הבקיעה כדי שיתקיים העולם.

וסט"א שיש לו אחיזה בנ' מקומות הנ"ל הם נקראים נגעים שהוא בסוד היפוכא דענ"ג לנג"ע. והענין, כי מקור השפע והתפשטות הקדושה הוא בסוד ענ"ג שהוא עדין נהר גין כסדרם כמ"ש, ונהר יוצא מעדין להשקות את הגן, והוא בנ' מקומות הנ"ל שהם כלל ג' חלקי הפרצוף רב"ג, שערך בבינה שם הדעת והוא עוה"ב. ונהר בו"ק בחזה ז"א. וגן בנוקבא מלכות בעטרת היסוד. וכאשר המאורות יוצאים כסדרם, אז האילנות של ג"ע מאירים ומוציאים פירותיהם, והענ"ג נמצא בכל המדרגות. אבל כשח"ו הסט"א מתגבר, אז ויחמוס כנ"ן סוכו וגו', וכתוב ונהר יחרב ויבש וגו' שחזור השפע ומסתלק בסוד סילוק הנר"ן למעלה, והוא נקרא נג"ע בהיפוכא.

והוא סוד מ"ש שמצורע חשוב כמת, סילוק הנפש למקורו, והוא סוד מוחין דאבא שמסתלקים והוא בסוד השינה והוא א' מס' במיתה כמ"ש בסוד הנסירה במקומו, רק ששם הוא בשביל צורך התיקון לנוקבא, וכאן הוא בהיפוכא פגם דילה בהסתלקות החסדים המגולים נגד ג' הנקבים

(69) ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל — פתח יג

הנ"ל. והם הג' נגעים שהזכירה התורה שאת כו' שהם א' נגד לאה, ב' נגד רחל, וספחת הוא נגד החזה ששם רגלי לאה שנכנסים אל תוך כתר רחל ולכן נחשב לכאן ולכאן, והוא מ"ש שספחת הוא תולדה לזו ותולדה לזו.

והוא סוד הב' נוקבין בישין של הסט"א שע"ז ארז"ל, זכה נעשית לו עז"ר לא זכה כנגדו, והוא כי ב' נוקבין דקדושה הם דבוקים בסוד עו"ר של ז"א, שהנוקבא לוקחת קצה האורות והמדרגות של ז"א בחינה עשירית שלהם, וכמ"ש הרב ז"ל בסוד עו"ר בעד עו"ר וגו', והוא מסוד הכאת שם הו"ה

אותיות זה בזה יו"ד פעמים ה"א כו' כמ"ש הרב ז"ל, שמהכאת האורות ופגישתם זה בזה יצאו מהם ניצוצות כמנין עו"ר לבנין הנוקבא, וכמ"ש ואחר עו"ר"י נקפו זא"ת, לזאת יקרא אשה וגו'.

וג' אלפין הנ"ל הם מסוד ג' פעמים או"ר. והענין כי הנוקבא לית לה מגרמה כלום רק לשמירה לבעלה ומקבלת ממנו כל המדרגות וכמ"ש, אני חומה וגו', השרוי בלא אשה שראוי בלא חומה כו', והוא העור שאין לו חיות בפ"ע רק בעת שהוא דבוק ומחובר אל הבשר, והדכורא נותן לה אור כמ"ש, אין פרי בטנה של אשה מתברך אלא מפרי בטנו של איש כו'. אבל הוא נותן לה רק בכללות לבד, והם ג' אלפין של ג"פ או"ר של הכת"ר ובזה מתקשרת אל סוד היחוד בסוד חיבור ב"ן במ"ה ועם עו"ר הנ"ל נעשה בסוד עו"ר לדכורא קיימא דתרין סמכין בסוד ויסגור בשר תחתונה דבאתרהא שקיעא רחמי וחסד, והוא כמ"ש בזוהר דעד שם לא נזכר אות ס' בתורה.

והוא סוד עור שנעשה קלף לכתובת ס"ת, שהתורה אינה יכולה להתגלות כי אם ע"י כתיבה בקלף והוא סוד גילוי אורות דדכורא ע"י נוקבא כידוע. וז"ס בנין הנוקבא עיקרה בשביל קבלת החסדים ומאורות דדכורא ע"י טיפת זר"ע הנעשה לה בסוד עו"ר שהוא אור שלו, או"ר זרו"ע לצדיק וגו', והאור נגנז ויוצא מים. אבל נהיר לה דרך דופן, ולכן לא נכנס בה רק א' דאור לבד ע"י עו"ר:

(69) ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל — פתח יג

אבל הסט"א הוא בהיפוכא שהיא בסוד אשה רע"ה דאזלא בגרעו כי אין לה כלום ואחיותה בסוד כתנות עו"ר קליפת נוגה דרוצה להתקרב לקדושה, כי נופת תטופנה שפתי זרה וגו', והוא שפיתה לאדם בחטא עין הדעת חויא בישא, וע"י ויעש ה' וגו' כתנות עו"ר וגו', וניטל ממנו חייו ונגזר עליו מיתה, והוא בסוד לא זכה כנגדו כו'. והוא סוד מ"ש אשה רע"ה צרעת לבעלה, מאי תקנתיה, יגרשנה ויתרפא כו'. והם סוד שתי בנות לוט הבכירה וצעירה עמון ומואב נגד לאה ורחל, שעמו"ן הוא נגד

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תנא

לאה אחוריים דשם ס"ג, ומואב הוא הצעירה נגד רחל מאב דבשמיא, כמו בקדושה דאבא יסד ברתא, ולו"ט הוא נגד דכורא דסט"א נגד שם מ"ה דקדושה כמ"ש במ"א.

ושורש הנגעים באים בעון לשון הרע בסוד החיים והמות ביד הלשון שהוא נגד הדעת בלאה נגד הפה דקדושה, דשם הוא בדבור בתורה מרפא לשון עין חיים, ובהיפוכא הוא בסוד לשון הרע, והוא בסוד מצורע חשיב כמת. וכן סוד ער"ב ר"ב שהם מתחלקים לה' מדרגות בסוד נג"ע ר"ע כמ"ש בזוהר, הם מ"ש קשים גרים לישראל כספחת כמ"ש רבינו הגדול בזה.

והוא סוד מ"ש, אם בתורה משתעי כמה טובה אשה טובה שתורה נמשלה בה, שתורה היא בסוד נוקבין דקדושה והוא בסוד פה הנ"ל בלאה כמ"ש, מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' שהוא בהיכל הרצון דרגא דמשה, והוא בסוד ה' פעמים טו"ב פ"ה ברית הלשון, ואמרו אין טוב אלא תורה, שנאמר, כי לקח טוב וגו', ואי בגיהנם משתעי קרא כמה רעה אשה רעה שניהנ"ם נמשל בה, והוא סוד אשה זונה הנ"ל כמ"ש, רגליה יורדות מות וגו' בעמקי שאול קרואיה, והיא סוד ח"ק ופערה פיה לבלי ח"ק, והוא סוד לשון הרע, וע"ז נאמר זאת תהיה תורת המצורע וגו' כמ"ש, מרפא לשון עין חיים. ועל סוד הגדול הזה ארז"ל ע"פ את והב בסופה שני מצורעים היו

(69) ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל – פתח יג

מתהלכים בסוף מחנה ישראל כו', שהם נקראים א"ת וה"ב.

והענין כי אלו ג' נגעים הנ"ל הם א' בלאה בסוד שא"ת היפוכא דענו"ה בדרגא דילה, והוא גסות הרוח כמ"ש בפ"ק דסוטה, כל אדם שיש בו גסות הרוח לבסוף נכשל באשת איש כו', והוא סוד אשה זונה הנ"ל, והוא בסוד נפל אש"ת בל חזו שמש וגו', שהוא סוד הסתלקות האור מוחין דחכמה ונשאר שם בסוד חשך, ושם מקום האי אשה זונה כמ"ש בנשף בערב יום וגו', והנה אשה זונה לקראתו וגו'. והוא ענין עמוק מאד, שכלל

כחות הסט"א והרע הוא בשני דברים, בחנופה וגסות הרוח, והם נגד ב' נוקבין דסט"א נגד רחל ולאה, שברחל נכללים שתים כא' כמשי"ת.

(77) ספר פתחי שערים נתיב אבי"ע – פתח לב

וכאשר חטא במי מריבה ע"י הערב רב דפגמו ביה, לא זכה לנשואין דילה רק היא ארוסה בסוד הקדושין לבד בסוד האותיות שהם בסוד כל"ה כמש"ל, שמה שנשאר לנו רק בסוד האותיות הכתובים בלוחות ולא בסוד הדיבור, וגם זה גם בסוד לוחות השניות בסטרא דעץ הדעת טו"ר, כי דרכי התורה נעלמו מאתנו ולא נשאר רק בסוד תורה שבע"פ בסטרא דמחלוקת הללו מטהרין בו, והוא ביצירה במט"ט בסוד נער בלי מיתוק שהם בעלי תריסין דאתכנסו תמיד על האי סלע לתברא לה ולהוציא מינה פסוקות פסוקות, שגם משה שזכה לסוד ארוסין נגזו בסוד כל החולך על גחון שהוא הנחש סמ"א דמותא שהוא סביב מבחוץ למט"ט. ולכן שם אתהפך ממטה לנחש, ואין מוצאין הלכה ברורה מצד השקר של הנחש הסותם מעיינות החכמה. וא' של הכס"א שהוא סוד חותמא דגושפנקא סוד הדעת דממלא לה נסתלק, ונהר יחרב ויבש, ואז דובר שקרים וגו'.

וזה היה כל ענינו של שלמה המלך ע"ה שרצה לתקן זה ולזכות לדרגא דמשה להלכה למשה מסיני ולא השיגו כמ"ש, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. וזה שכתוב שרצה להוריד א' לגבי כל"ה שהוא סוד י' פנימאה שבכס"א שהוא קוטרא דנעיץ בעוקא שהוא בטמירו דגושפנקא בו, שהוא חותם של אמת שהוא עין החיים. והוא בסוד אה"ה פעמים

אהי"ה דאימא א' שבכסא, ובסילוק א' נשאר מת בסוד נחש שהביא מיתה לעולם.

ומט"ט בבריאה הוא נחשא דחיי בסוד כרו"ב ק"ל שלו שבו רוכב הקב"ה ושט בח"י אלף עלמין שהם מט"ט דמטטרון גי' נחש שהוא עומד על נם (אותיות) מו"ם ד"ו פרצופים שבבריאה. והוא נקרא שר הפנים שהוא בסוד ב' פנים ב' יודין של ה(אות) א', ב' לוחות הנ"ל בסוד כמים הפנים לפנים וגו' כמ"ש שהם אבני שיש טהור כו' ששם המים ביחודא חדא, וכאשר עולה לבריאה אז

(77) ספר פתחי שערים נתיב אבי"ע – פתח לב

הוא משמש לו ונכלל במדרגתו העליון, וכולל גם סנד"ל עמו בזיווגא דדו"נ בסוד ב' צבאות הנ"ל, והא' טמירו דגושפנקא א' דכסא משלים אותו לאל"ף, שמיחד ב' צבאות בסוד אלף אדרין של הדעת בסוד ב' כליות שהם ב' פעמים כרו"ב שמתמלאים ע"י ה' טיפה דחכמה עילאה.

ודעת הוא חוטמא דגושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא ד"ו פרצופים הנ"ל, והוא בסוד הוי"ה הוא האלהי"ם, שהוי"ה באצילות ואלהי"ם בבריאה שהם חו"ב, ושם הדעת באמצע בסוד הבאר כמ"ש וממדבר מתנה וממתנ"ה נחליא"ל הוא שמא שלים הנ"ל, והוא גם בסוד זיווגא דהוי"ה אהי"ה עם ל"ב נתיבות חכמה ונ' שערי בינה, והם נחלי א"ל הנובעים ממעינות החכמה שבאימא נעשו בסוד נחלים והם ל"א נתיבות והראשון הוא שביל גנוז נתיב לא ידוע עיט ולא שזפתו עין אי"ה. ומנחליא"ל כמז"ת הוא שמא שלים ד' פעמים בסוד קשירו דכל דרגין ד' פרצופין דאצילות ודבריאה, ועיין מה שכתב רבינו הגדול בבאורו לשירת הבאר.

והנה ממ"ש תבין שסוד מטטרון במקומו ביצירה הוא כולל טו"ר ב' הדרכים והם סוד החיות רצוא ושוב, רצוא בנוריא"ל וש"ב במטטרון שהוא מתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה, שכאשר מסתלק משרשו מבריאה ופונה למטה לעשיה אשר שם הנחש בסטרא דרע, אז מסתלק מט"ט ממנו שהוא סוד ח"י שבטוב כי סטרא דמותא שלמא ונשאר בסוד

רמו"ן לבד והוא נוריא"ל והוא בסוד דרך נח"ש עלי צו"ר. אבל כאשר שב לשורשו לבריאה ששם הטוב הגמור ואז הוא בסוד נחשא דחי שחוזרים בו ט"ט שבפנימיות, אז הוא בסוד ושו"ב גי' שד"י כמש"ל, והוא סוד חיו"ת עם טו"ב גי' אמ"ת שהוא חותמו אמ"ת שבכסא ששם החיים כמ"ש.

❁ ספר בית עולמים ❁

לרבינו המקובל האלקי
רבי יצחק אייזיק חבר זיע"א
תלמיד הגדמ"מ משקלאוו זיע"א

בית עולמים – דף קלה ע"ב – ד"ה והאי

והאי חללא שריא בין האי חללא כו'. כידוע בחכמת הניתוח שחלל הג' של המוח הוא ממוצע לנגד המקום של ב' חללים הראשונים והוא באחורי הראש וכן הדעת הוא קו האמצעי בין חו"ב ומזווג אותם ולכן כלול מב' עטרין חו"ג ימינא ושמאלא וז"ש ואתמליא מתרין סטרין כל אינון אדרין. ר"ל אדרין הם הכלים דאתבנו בז"א לקבל בהם הדעת. ומביא ראיה מפ' וברעת חדרים ימלאו. שהוא ממלא כל אברין דגופא. וז"ש שם אח"כ כל הון יקר ונעים. ר"ל חסדים מסט' דאבא שבו יק"ר ש"י עלמין כידוע ונועם הוא מסט' דגבורות נועם דעלמא דאתי מבינה כידוע בכוננת ויהי נועם והוא אהי"ה דיודין קס"א חדרים הוא ה"ח וה"ג שהם סוד י' הויות גי' ר"ם בסוד כי ס"ר לראות ב' עיינין ק"ל ק"ל ועם כללות ב' עטרין הנ"ל הוא גי' חדרים. ואלין תלתא מתפשטים בכל גופא כו'. אף שדעת תחתון לבדו מתפשט בגופא אבל ב' מוחין חו"ב נשארים בראש מ"מ ידוע שדעת תחתון גם הוא כולל חב"ד בסוד יעקב שלימו דאבהן וכל בניינא דגופא תליא ע"י מוחין שמתפשטים בהם ע"י גידים בעצמות וז"ם כל דור ודור מישראל שכוללים ס"ר נשמות ו"ק דז"א ובכל דור יש בחי' אבות ומשה דאזיל עמהן והוא ו' דגחון שמתפשט באמצע אותיות

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תנה

התורה ס"ר אתוון והתפשטם בנוף הוא ברזא דג' יודין דתלת מוחין ונעשים ג' ווין שמתפשטים בכל הו"ק והוא סוד הדעת שכולל ג' מוחין חב"ד ומתפשט דרך חוט השדרה ומהם נעשה ח"י חוליות שבשדרה וז"ס ח"י ברכאן דצלותא נגד ח"י חוליין כמ"ש בש"ס והוא כמ"ל שתיקונא דצלותא הוא תיקונא דדעת ברזא דזיוגא דז"נ וידוע כי צלותא הוא ג"ר ברזא דחג"ת ג' אבהן וג' אחרונות נה"י וי"ב אמצעיות בת"ת י"ב גבולי אלכסון והוא התחלת פרצוף הנוק' כתר דנוק' והם י"ב שעות דתליין בנוק' י"ב אבנים וידוע כי אחיזת הנחש הוא ברגל שמאל בהוד בסוד כל היום דוה שהוא קיומא דחד סמכא בעולם התוהו בנוק' דתליא בהוד וכתוב והודי נהפך עלי

בית עולמים – דף קלה ע"ב – ד"ה והאי

למשחית והוא בסוד ויגע בכף ירכו וע"י אתבנו סמכין דנחש ואחר שבירכו הסמ"ל ליעקב אז אתגבר עליו ונק' ישראל לי ראש תיקוני דדעת ואז אתתקנו סמכין ואתנמילו סמכין דסמ"א כמ"ש הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב כי בעת שנק' יעקב אז הסמ"א שולט וז"א בקטנות כמ"ש מי יקום יעקב כי קטן הוא ולכן אח"כ כתיב וישתחו ז' פעמים עד גשתו עד אחיו ובזה היה מוריד הארת הדעת ג' מוחין שהוא הראש שלו ונתפשט הדעת דרך ח"י חוליות שבשדרה ונתר ז' רישין דסמ"א דנחש והם ג"ר דדעת שהיה בסמ"א המשפיע לז"ת דילי' ונטל ממנו הדעת כמ"ש מחץ ראש על ארץ רבה כי גחלים אתה חותה על ראשו ועי"ז וה' ישלימנו לך וכתוב וישקחו בו' ואז נקצצו הרגלין דסמ"א כידוע דרגלין תליין במוחין והוא סוד על גחונך תלך בו' וז"ס מ"ש רז"ל שדרו של אדם אחר ז' שנים נעשה נחש והני מילי דלא כרע במודים והוא כמ"ש שג' ברכות אחרונות הם בנה"י ונמצא מודים בהוד והוא שנתקלקל ע"י הסמ"א וע"י השתחוואה וכריעה מוריד הארת ג' מוחין שהם נעשים ג' ווין בח"י חוליות שבשדרה שמתפשט בהם הדעת כמ"ל ולכן צריך לכופף עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה ומתתקן הוד

דקדושה ואז סמכין אסתמיכו ומי שאינו עושה כן מתקן רגלין דסט"א ולכן נעשה נחש ולכן משה רבינו ע"ה הוא מאיר בגלות בכל דור ע"י הצדיקים שמתקנים בחי' הדעת הנוגע לשורש נשמותיהם והוא ו' דגחון דמתפשט בס"ר אתוון דאורייתא ונק' הולך על גחון להכניע הסט"א לקצין רגלוי. והוא מ"ש ברע"מ אנת הוא לויתן נחש בריח דימא דאורייתא ונק' נחש כי הדעת הוא חוט השדרה שהוא רזא דוא"ז במילוי דעת כמש"ל המאיר בו' אדרין ה"ח וכללותם ביסוד ו' אכסדרין ה"ג בכללות היסוד והדעת המאיר בהם הוא הא' דמילוי וא"ז ו"ג עם מש"ה הוא גי' נח"ש ולכן לע"ל אחר שיתתקנו סמכין לגמרי ויתתקן הדעת אז יבוא משיח גי' נחש. והוא מ"ש עד כי יבא שילה

בית עולמים – דף קלה ע"ב – ד"ה והאי

וכבר כתבנו בזה למעלה. ואמר להאי סטרא ולהאי סטרא. שהוא בי' עטרין דדעת שכוללים כל גי' מוחין כמש"ל מתפשטים בכל הגוף בימינא ושמאלא:

(92) בית עולמים – דף קלה ע"ב – ד"ה ובאינון

ובאינון אחיד כל גופא. שכל קיומא דגופא הוא ע"י מוחין וז"ס שם אהי"ה באימא דינקא לבנין ע"י גי' מוחין דבנה"י דידה שמתפשטים בז"ת ג"פ זי' גי' אהיה וקישורא דז"ת הוא ע"י מוחין שבעולם התוהו שלא היו מוחין נתפרדו אתוון ולא היו קשורים בבחי' פרצוף. ולזה אמר דבהו אחיד גופא. ואמר ובכל גוא כו'. זה ענין אחר לומר שלא בלבד בכללות מתערבין בהם המוחין אלא אפילו בכל פרטי איבריהם שאין לך בחי' בכל הגוף שלא יהיה בו הארת גי' מוחין הנ"ל שמבלעדי זה אין להם חיות וכן בנשמות ישראל אין לך נשמה שאין לה הארה מנשמת משה רבינו ע"ה כידוע והוא היה כללא דכל גי' אבהן דרגין דחב"ד דכלילין בדעת וכללא דאדה"ר שהיה בו כל נשמות ישראל כיצד ש דמשה הם גי' אבהן כמ"ש בזוהר והם סוד גי' יודין במוחין ואח"כ בגופא הם גי' ווין ואח"כ נכללים ביסוד והוא כף היד כף של שי"ן ומ"ה דמשה הוא דז"א דאדה"ר

וז"ס ג' סימנים של ישראל ביישנים מסט' דיצחק גבורות החולכין לנוק' דלית לה מגרמה כלום ומאן דאכיל דלאו דילי' כו' רחמנים מסט' דיעקב סט' דרחמים כידוע. גומלי חסדים מסט' דאברהם חסד משא"כ אם אין בו ג' סימנים אלו הוא מער"ב ר"ב סיגי הדע"ת כידוע וענין התפשטות ג' מוחין בכל גופא הוא כי ידוע שהם בנה"י דאימא והם מתפשטים בכל פרצוף דז"א כי מפרק עליון דנצח אימא עם ב' פרקים עליונים דחסד דז"א נעשה חכמה ומפרק עליון דנצח ז"א ופרק תחתון דחסד ופרק אמצעי דנצח אימא נעשה חסד דז"א ומב' פרקים תחתונים דנצח ז"א עם פרק תחתון דנצח אימא נעשה נצח דז"א ובהם ג' מוחין הרי שהם מתפשטים בכל קו ימין וכן בקו שמאל ובקו האמצעי כידוע. וז"ש ובכל גופא אתפשטין ואשתכחין. תאנא כו' עד ולא בעתיקא. אחר שביאר כללות גלגלתא דז"א כתר שלו וג' מוחין חב"ד בא לפרש האורות שיצאו ע"י בקיעת המוחין לחוץ ומתחיל בשערות הגלגלתא שהם היותר עליונים ותליין

(92) בית עולמים – דף קלה ע"ב – ד"ה ובאינון

בגלגלתא בכתר וידוע כי הם מותרי מוחא והענין כמ"ש שכל הנהגת הגוף דז"א הם במוחין דילי' ראשו ג' קוין והוא עלמא דמוחשבה ולכן בוקעים מהם השערות והם צינורי השפע בסוד מקיפים על הגלגלתא וידוע שבכל הנהגה יש פנימיות וחיצוניות והם א' מה שמתפשט לתתא אל הנבראים והב' הוא מה שנוגע לפי כוונת א"ם ב"ה לתכלית השלימות שאליו כוונה הבריאה וכפי מספר חלקי ההשגחה כך הם מספר השערות. והוא מ"ש בגלגלתא דרישא. ר"ל למעלה ובא לשלול שהרי כל הראש נק' גלגלתא שהרי אפילו העיינין וחוטמא נק' תיקוני גלגלתא וכאן שמדבר בשערות שעל הראש למעלה אמר בגלגלתא דרישא. ושם תליין אלף אלפין ורבוא רבוון כו'. ר"ל כפי מספר שיעורי האורות הנמצאים במוחין והם שערי אוכמין ידוע כי שם אחיזת הקליפות בסוד האי שחור אדום הוא אלא שלקה והענין כמ"ש בס"ד דינין דדכורא תקיפין ברישא

ונייחין בסופא דנוקבא איפכא וביאר הגאון בזה כי מע"ק מטבורו ולמטה נתצמצם האור מחצי ת"ת ויסוד ומלכות ונשאר ביסוד ולכן רישא דז"א שעומד בחצי ת"ת הוא במקום ריקן וכן גופא דנוק' נגד מלכות ולכן הם דינים גדולים כי כל צמצום הוא דין ונודע שאין אחיזה לחיצונים אלא במקום שנתרוקן האור ולכן במות האדם ונסתלק הנשמה ולא נשאר רק הבלא דגרמא לבד הוא מטמא אבי אבות הטומאה וסיומא דז"א ורישא דנוק' עומדים נגד יסוד דע"ק ששם הוא מים לכן הם מתבסמין ביותר כן כתב הגאון שם יע"ש וז"ס גדלות השערות במקום הזה שהשערות הם מסוד צמצום אורות המוחין ועליו רמזו בפ' ויחי עד דלא מריט דא רישא דמארי ולא גליש למטרוניתא וכמו שהארכנו בזה בריש האדרא וגידול השערות בגלגלתא כי שם הוא האי טלא וגוון סומקא דבי' מסוספיתא דלהון נפיק עשו איש שעיר וכמ"ש רז"ל מ"ט עיזי מסוגי ברישא והדר אימרי כבריייתו של עולם ברישא חשובא והדר נהורא והוא אוכמא גוון

(92) בית עולמים – דף קלה ע"ב – ד"ה ובאינון

חשוך והם הקליפות שיצאו מעולם התוהו כמ"ש והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך בו' ואח"כ ויאמר אלקים יהי אור ונתגלה ע"ק שתיקון המלכים ע"י רישא חיוורא והוא סוד הכשבים שהיה רועה יעקב וכל עסקו ללבנא שערות דז"א ע"י שערות דע"ק כמ"ש מחשוף הלבן אשר על המקלות. והענין כי השערות דגלגלתא הם אותיות התורה כמ"ש לקמן דתליין מינייהו דכיין דאורייתא בו'. והם אותיות השחורים והקלף שהאותיות דבוקים בו הוא החיוורא דע"ק המתפשט לגלגלתא דז"א וע"י זה מתקשרין אתוון משא"כ בעולם התוהו שלא נתקשרו בחיוורא דע"ק אז אתפרדו אתוון וז"ס מ"ש ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים כי ע"י שנאמר יקוו המים מתחת השמים ונעשה צמצום מטבורו דע"ק ולמטה נעשו השערות שחורים כמ"ש בשם הגאון ולכן ע"י אלו מיין קדישין אתחוורו שערי ונודע כי הכשבים שהיה רועה יעקב היו נשמות של אדה"ר ממש שתיקנם יעקב והעלם למדריגת ח"י והם ממש

אתוון דאורייתא אש שחורה ע"ג אש לבנה ונדע כי השערות בעיקרן במקום קיבועם בגלגלת הם חיוורין רק כשמתפשטים נעשין אוכמין והטעם כי במקום קביעותם הוא ביציאתם מן המוחין ברהטים רהיטי מוחא ומתמתקים ע"י משא"כ כשמתפשטים אז מתגברים הדינים ולכן אסור לרבאה שערי וצריך להעביר אותם ואז אין להם חיבור בגלגלתא ומתפרדים בסוד יתפרדו כל פועלי און ונשאר רק קוצין תתאין דלהון לבד חיוורין וז"ס והכשבים הפריד יעקב סט' דחיוורא לבד ואוכמין לבד וז"ש והיו העטופים ללבן אותם שמתפשטים בזמן אריכות גידולם והם דינא קשיא כמ"ש העטפים ברעב כו' אחריים דהוי"ה אלקים כידוע והוא חולקא דילהון בסוד שעיר המשתלח אוכמא כמ"ל והקשורים ליעקב אותם הנשארים בחיבורא בגלגלתא שהם חיוורין ונק' כשבים כמ"ל. וידוע כי ע"י שעיר לעזאזל הסט"א מתפרד מן הקדושה והוא סוד גילוח השערות הנ"ל דמריט רישא דמארי".

❁ ספר ביאורי אנדות [אפיקי ים] ❁

לרבינו המקובל האלקי
רבי יצחק אייזיק חבר זיע"א
תלמיד הגרמ"מ משקלאוו זיע"א

(110) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – שבת דף קד ע"א

ע"א) בא חבקוק והעמידם על אחת וצדיק באמונתו יחיה שנק' חי כידוע, וחיותו תלוי בזיווגא דזו"ג כאשר ישראל קשורים במהמנונתא בתורה שבכ' ושבע"פ ואז הוא בן איש ח"י וכו'. וכל האמונה הוא בנ' ש"ב של התורה אמרות ה' אמרות טהורות מזוקק שבעתיים וכו' (תהלים יב ז), והם בסוד אתוון דיהודא דשמע ישראל ובשכמ"לו, שהם ה' תי' בתורה שבכ' בשמע ישראל, ו' תיבות בשכמ"לו בו' סדרים תורה שבע"פ, ות' אחד באמצע י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם י"ג בריתות דיסוד שבהם

מתחברים דו"נ והם כלולין זה בזה, ק"ש שחרית וערבית הם נ' בדכו' ונ' בנוקבא ששער הנ' הוא נעלם ותחסרהו מעט וכו', וכל האמונה הוא בק"ש. ושל הנוק' שם בסופה רגלי' יורדת מות ולכן רגלי' נכפפים וז"ס שאומרים בשכמ"לו בחשאי מפני פחד החיצונים, ורק ביוה"כ שאז עלמא דחירו שלמא יובל דלעילא אומרים בקול רם שאין לשמן שליטה ביוה"כ. ואחיותם ברגלין דנוק' כי שש כנפים הם ו"ק דילה ואמרו בפ' א"ד (חגיגה יג ע"ב) כ' אחד אומר שש כנפים וכ' א' אומר ארבע כנפים כאן וכו' כביכול נתמעטו כנפי החיות ואמרו שם אותם שמכסות רגליהם וכו' שנא' וכפ רגליהם וכו'. והוא שכ"ז שרגלין דילה הי' מכוסות בכנפיים שהוא סוד הארת אימא שם אהי"ה דההי"ן גי' כנ"ף סוכת שלום דפריסת גרפאה וכו', אז לא הי' החיצונים יכולים לאחוזו ברגלין דילה שהוא סוד סמך דסומך לנופלים כמו שית' לפנינו בס"ד. וכאשר נחרב בהמ"ק אז נתעלם הגנת אימא מרגלין דידה, ואז נתגלו רגלין דידה ככפ רגל עגל שסדוקות למטה בסוד תוקף הגבורות כמ"ש למעלה בשם רבינו. וכמו שהי' בנוק' כן נעשה אח"כ בחיות שביצירה ולכן נתגלה בהם הרגלין ונתמעטו כנפי החיות, ולכן גם הנוקב' הוצרכה לכפוף רגלין דילה. ולכן נק' נפילה בגלותא, והוא סוד האמונה בתורה שבע"פ הנפלת בגלותא בין ערב רב בדרא בתראה בעקבות משיחא, שרבו הרשעים המינים הרוצים לעקור תחומי תורה

(110) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – שבת דף קד ע"א

י תורה שבע"פ ומכחישים באמונתה, וע"ז נאמר (עמוס ה ב) נפלה לא תוסף וכו', שהיא בתולת ישראל הלכה למשה מסיני מאורסה דילי', שהלכה היא בדעת דידה ו"ק דידה הם ו' סדרים. וברגלין דילה בסוף יומי"א היא נפלת, וכמ"ש ברע"מ פ' כי תצא (ד' רעט ע"א) גלותא רביעאה תהום רבה חלל דאנוזא והאי איהו וחושך וכו' ואתקרי בור הנפל שמה שור דא דכתי' ביוסף בכור שורו וכו' והבור רק וכו' ריק בלא תורה אבל נחשים ועקרבים יש בו ודא גלותא רביעאה דור דרשעים מלא נחשים

ועקרבים וכו' דעקרין מילי דרבנן וכו' עלייהו אתמר היו צריה לראש וכו' דישאל באילין רשיעייא ערב רב ודא בסוף גלותא וכו' יעו"ש באריכות. וסוד שור וחמור הם ב' משיחין דאחידין בב' רגלין דילה ובהם נפילת שכינתא תמן בערב רב, והם המכחישים בביאת משיח ובעיקרי תורה שבע"פ ורוצים לעקור יסודותי' ותחומיה, כאשר אנו רואים בעוה"ר חדשים מקרוב באו זה שנה ושנתיים שהוא בסוד נאמן כפוף נ' כפופה דנפלת בגלותא. ונ' הוא בסוד לזיתן תנינא דאורייתא שהוא רע"מ ו' דגחון שהוא נאמן פשוט עד"א איש האלקים בעלה דמטרוניתא התנין הגדול וכו' דבלע כל נוני ימא שהם ת"ח, דנשמתו מתלבשת בהם בכל דור והוא נחש בריח. ובגלותא בתראה נפל תמן בגלותא ביני ערב רב שהם השולטים על ת"ח שבדור ומבזים אותם והוא מחולל מפשעינו וכו', והוא בסוד הנפילה, הני כרעי דרבנן דמוקפי מנייהו הוי, ונעשה בסוד נ' כפופה שהוא בנחש עקלתון, ורע"מ נק' נאמן כמ"ש (במדבר יב ז) בכל ביתי נאמן הוא, והוא נאמן כפוף בגלותא ונאמן פשוט בגאולה עד כי יבוא שיל"ה וכו' כידוע. ס"ע סמוך עניים וכו' שסמך הוא אימא כמ"ש בפ"ק דברכות (ד ע"ב) אעפ"כ חזר דוד וסמכן ברוח הקודש שנאמר סומך ה' לכל הנופלים וכו'. שמ"ס וסמך הם בינה ותבונה, תבונה מ"ס רביעא על בנין וסמך

(110) ספר ביאורי אנגרות (אפיקי ים) – שבת דף קד ע"א

הוא בינה עילאה כמ"ש רבינו בפי" שם, ובבינה הוא העושר להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. והוא כי בגלותא הוא בסוד סמך שאינה רביעא על בנין בסוד מ"ס ובא להם עזר מעט מסמך עילאה דאימא, ומשם סומך ה' לכל הנופלים שהם ישראל דהם עניים בגלותא דלית להם קיומין, והם תמכי אורייתא דלא אשתיירו כמ"ש (בראשית לב כה) ויגע בכף יריכו אלין תמכי אורייתא כמ"ש בזוהר פ' וישלח (ד' קעא ע"א) ת"ח כמה עקימו וכו' מה עביד מיד ויגע בכף יריכו וכו' כיון דאתברו סמכין דאורייתא וכו' עי"ש כל הענין שבזה ניתן שליטה לעשו דאחיד

ברגלין. וענ"י הוא ע"ן וכידוע דרגלין הם ביבשה בלא מים כמ"ש (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד וכו' שהוא הצמצום באמצע, והפרסה מסלק כל האורות למעלה ושם למטה הוא יבשה ארץ, כמ"ש רבינו בפי' לס"ד פ"ג, ולכן צריך למלאותם מים מסט' דלעילא רהטים בשקתות המים, שלכן נק' עין שנובע שם מים ממקום אחר, ורגלין הם תלויים בעינין הלך אחר עינו וכו' כמ"ש רבינו בפי' שם פ"א, והם ת"ח שהם בנו"ה לימודי ה' והם עיניים יבישים כמ"ש כי ארץ הנגב נתתני וכו' (יהושע טו יט) כמ"ש בפ"ב דתמורה (ד' טז ע"א), והם צריכים תמיכה מסמך מאימא עילאה עלמא דחירו. וז"ס ע"ן שמילואו נ"י והם בסוד ס' שהם נ' אימא עילאה וחכמה דגנוז בה חכם בבינה כמ"ש רבינו בפי' להקדמת זוהר בראשית, שע' הוא עני וסמיכו דל' בהעלם ע"י סמך והם בסוד י"ה. ל"א סימנין עשה לתורה וכו' שתורה שבע"פ הוא בנוק' ברגלין שבהם שוקיו עמודי שש והם תנאים איתנים מוסדי ארץ, ובהם השכחה מצוי' מסט' דעמלק והוא באחוריים דחו"ב פק"ד קדמ"ת גי' תשכ"ח, שהזיכרון הוא במוחין חו"ב בדעת משא"כ בסט"א מלך זקן וכסיל שאין להם דעת ולכן בהם השכחה מצוי', ולכן אמרו (אבות ג ח)

(110) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – שבת דף קד ע"א

כל השוכח דבר א' ממשנתו מעלה עליו חב' כאלו מתחייב בנפשו וכו', שהמוחין הם חיי המלך. ודעת הוא ע' כידוע, סוד ניתן בשבעים אותיות וכו' וכל המתיישב ביינו יש בו מדעת ע' זקנים (עירובין סה ע"א), וסמך הוא בינה כמש"ל ואם אין בינה אין דעת (אבות ג יז) שהוא ברא בוכרא דילה. והוא מ"ש סימנים עשה בתורה וקנה אותה כמ"ש (משלי ד ה) קנה חכמה קנה בינה וכו'. ועיקר הענין כי יסוד הוא ספר הזיכרון והוא סמיכה לנזק' בגלותא, ושם התורה שבע"פ שבו השכחה גובר ע"י הסט"א האחוז ברגלין דילה, ותיקונה בחיבורא דדכו' בוווגא שאז נדחי' החיצונים, וע"ז אין שכחה כי ספר הזיכרון מחבר דו"נ כחדא, והוא חיבורא דתורה שבע"פ עם תורה שבכתב ע"י כלילתו בתורה שבכ' ברמיזין דקראי

באותיות ונקודות כמ"ש (עירובין כא ע"ב) קווצותיו תלתלים על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות, ועיקרם ע"י י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם, י"ג בריתות, אח"ד שבק"ש שבזה מתחברים תורה שבכ' עם שבע"פ. ויסוד הוא סמ"ך כמ"ש רבינו בפי' לזוהר פ' בהעלותך דס' הוא ארון הברית דבי' ס' מקורין עילאין שמקבל מבינה יעו"ש. ובו עושה סימנים לתורה שבע"פ לזיכרון בהיכל ה'. ובפ"ב דעירובין (ד' כא ע"ב) ויותר שהי' קהלת חכם עוד למד דעת את העם וכו' דאגמרה בסימני טעמים וכו', כמ"ש שדעת הוא כח הזוכר. וידוע כי נוק' דעתה קלה שאין בה רק עט' דגבורות ה' הויות סוד ק"ל עי"ן, וע"י החסדים שמקבלת מדכורא ע"י יסוד דדכו' נשלם דעתה שנתוסף לה ק"ל, ה' הויות דחסדים, והוא סוד ס' ע' שבתחי' היא עולמתא שפירתא דלית לה עיינין (זח"ב צה ע"א) כמ"ש האריז"ל, וכן אמרו רז"ל (גדרים מא ע"א) אין עני אלא בדעת, וסמיכו דילה ע"י יסוד דסמ"ך לה בגלותא. והוא ג"כ מ"ש בתחי' סמ"ך עי"ן סמוך עניים, ואח"כ אמר סימנים עשה וכו' והכל א'. והוא מ"ש

(110) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – שבת דף קד ע"א

בפי' תולין (שבת קלח ע"ב) ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו שלא ימצאו הלכה ברורה וכו' כמ"ש שם לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ה' וכו'. והוא כי בגלותא נהר יחרב ויבש וכו' ועי"ז נשתכחה תורה מישראל ורבתה מחלוקת בתורה, שהוא בסוד עה"ד טו"ר כשר ופסול כי אלו אוסרין דסט"א שעומד מבחוץ נגד נחש עה"ד טו"ר דמט"ט במקום שאין שלום יסוד עילאה. וסימנים הוא מלשון אות וציון והוא דרגא דיסוד אות ברית קודש וכמ"ש (שמות יג ט) והי' לאות על ירך ולזכרון וכו' למען תהי' תורת ה' בפיך וכו', והוא בסוד תפילין של ראש במוחין בדעת ותפי' ש"י בקשר ביסוד דדכו' עם נוקבא כידוע. פ' כפופה פ' פשוטה פה פתוח פה סתום הם ב' יסודות דדו"ג שפ' הוא יסו"ד, ויסוד דדכו' פיו סתום משא"כ יסוד דנוקבא, בסוד (משלי כו ה) טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת שביסוד דנוק' ה"ג וביסוד דדכו' ה"ה. ועיקר

הנהגת העולם בסט' דנוקבא בגבורות בדינא בשכר ועונש, רק שמתבסמת ע"י החסדים שאל"כ אין העולם יכול להתקיים, והוא החסד המקיים העולם אור הראשון שנגנז ביסוד ואינו מאיר לנוקבא כי אם דרך דופן וע"י נקב צר. וכן דוגמת ע כפופה הנקב באמצע צר ע"י י' שבתוכו הסותמו, וי"ד הזה הוא עט' היסוד יו"ד זעירא דגניז בפומא דאמה, שהאור גנוז בו וירא אלקים את האור כי טוב. ופ"ה הוא מיל"ה הסותם נגד הנקב הזה עוד הערלה ובהעברת אז נתגלה הפ"ה סוד גניזת האור, שכ"ז שלא נתקן העולם לגמרי שעדיין נמצא הערלה נגד הברית צריך שמירה לאור הזה שלא יהנו הרשעים ממנו, כמ"ש (חגיגה יב ע"א) ראה שאין הרשעים כדאים עמד וגנוז וכו' שנא' וימנע מרשעים אורם וכו'. וז"ס כפיפת רגל הפ"ה שלמטה לסתום נגד פתח התחתון שלא יתגלה האור למטה. משא"כ ביסוד דנוק' שם פתח פתוח למטה שכל העולם עולים דרך

(142-143) ספר ביאורי אגרות (אפיקי ים) – סוטה דף יג ע"ב

וז"ש שמ"ה אמרו צדקת ה' עשה וכו' ומשפטיו עם ישראל. והקב"ה אומר מי יקום לי עם מרעים וכו' כמ"ש בתיקונים וברע"מ בכ"מ שמושה רע"ה בגלותא בני ערב רב וכמ"ש בזוהר פ' בראשית (ד' כה ע"א) ומשה בגין דבעא לגיירא גיורין וכו' גרמו לי ירידה וכו' דעתיד איהו ברזא דגלגולא לאתערבא בנייהו בגלותא בין ערב רב וכו' ומאנון דאשתארו מנהון בגלותא רביעאה אנון רישין וכו' ואנון קיימין על ישראל כלי חמם וכו',

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תסה

וכן הוא בכ"מ והם ה' כתות שסימנם נג"ע ר"ע שהם קשים לישראל כספחת, והוא מ"ש מי יקום לי עם מריעים וכו'. ושמואל אמר מי כהחכם ומי יודע פשר דבר הי' ברזא דדעת לעשות פשר בין חסד לדין ב' עטרין של הדעת, והם בסוד מ"י ומ"י שהם נש"ב מסט' דחסדים ומסט' דגבורות חמשים לולאות וחמשים לולאות וכו', והוא סוד נו"ן פשוטה נו"ן דשנא"ן שהוא רזא דאדם כולל דו"ן, כמ"ש רבינו הגדול בפ"י לזוהר פ' בעלותך שנו"ן פשוטה הם זו"נ נו"ן בלא ו' באמצע יסוד וא"ו זעירא, והוא נאמן פשוט רזא דעד"א והוא משה שנא' בו (במדבר יב ז) בכל ביתי נאמן הוא והם מ"י ומ"י. ור' יוחנן אמר החכמה מאין תמצא הוא מ"ש שהוא עלה לדרגא דחכמה עילאה שהוא יש מאין, והנה נעלם של משה"ה מ"ם שי"ן ה"א הוא מא"ן, ששם נעלם ונגנו משה וכמ"ש רבינו הגדול בפ"י לפ' הברכה ששם זכה וחזרו לו מה שאבד בלוחות הראשונות, והוא מ"ש ברע"מ פ' משפטים (ד' קיז ע"א) אמר בוצינא קדישא קוב"ה עתיד להחזיר לך אבידה דאבדת בגין ערב רב דא כלה דילך דבזימנא דעבדו ערב רב ית עגלא נפלא כלה דילך הה"ד וישלך מידיו את הלוחות וכו', והוא כמ"ש רבינו בפ"י לתיקונים דלוחות הראשונות אתיהיבו מסט' דעה"ח והיא סיהרא עה"ח כל כבודה בת מלך פנימה והוא חכמה דילה מעיין חתום, שע"ז נאמר ונעלמה מעיני כל חי וכו', והוא מ"ש כאן והחכמה מאין תמצא שבעת העלמו של משה נתנה לו החכמה. ורב נחמן אמר וימת שם משה

רביעאה אנון רישין וכו' ואנון קיימין על ישראל כלי חמם וכו', וכן הוא בכ"מ והם ה' כתות

וכו' דבר זה בארוכה בביאורי לדברי רבינו בפ"י לפ' הברכה, שסוד שם מ"ה כליל כל דרגין דמהמנותא כמ"ש בזוהר פ' בשלח (ד' נד ע"א) מ"ם פתוחא סליק ואתעטר בעטרוי וכו', וכתבתי שג' דרגין דמהמנותא הוא בינה וזו"נ שהם רב"ג, בינה כולל חב"ד והוא מם סתימא כידוע שהיא בסוד מ"ם דמקוה ט' נקודין לכל סטר כמ"ש בתיקונים ובפ"י רבינו

באריכות, ופתיחו דילה ע"י הדעת ברא בוכרא פטר רחם שאז נפתח המ"ם, וש' הוא חג"ת רזא דאבהן, וה' נוקבא דקבילת ל"י. ובעת שעלה להר לקבל הלוחות סליק לאימא ולכן הי' שם מ"ם יום ששם יצירת הולד, ונתעלם שם בסוד מ"ם סתימא, והוא מ"ש (שמות לד כח) ויהי שם עם ה'. ואח"כ בירידתו עם הלוחות למטה נפתח המ"ם, ואם הי' מדבר אל הסלע אז הי' נפתח המ"ם בה' תתאה שהיא א"י והי' שם גילוי החכמה ובינה, וע"י חטאו נסתם מעיין החכמה ונעלמה מעיני כל חי ולא נכנס דרגא דל"י בא"י שהיא ה' תתאה, וז"ש (דברים לד ד) ושמ"ה לא תעבור. ולכן בעת סילוקו נסתלק לדרגא דיל"י לבינה מם סתימא, והוא מ"ש וימת ש"ם משה והוא כמ"ש לקמן ויש אומרים לא מת משה אלא עומד ומשמש כתי' הכא וימת ש"ם וכת' התם ויהי ש"ם עם ה' מה להלן עומד ומשמש וכו', והוא סוד מ"ש בפ' הבונה (קד ע"א) מם פתוחה מם סתומה מאמר פתוח מאמר סתום, שאם הי' משה מדבר אל הסלע אז הי' המ"ם נפתח בסוד מאמר פתוח, אבל ע"י חטאו שלא דבר אל הסלע נסתם פיו וכמ"ש בפ' הנה ישכיל וכו' (ישעיה נג ז) (והי' כאלם) לא יפתח פיו וכו', ונעשה מאמר סתום והוא מ"ש ויהי ש"ם שלא זכה ליכנס אל ה' תתאה שאם הי' נכנס שם הי' נפתחים שם כל תרעין דחכמתא, ושם בסילוקו לעילא זכה לאבידתו שהם לוחות הראשונות שהי' ש"ם בהר מ"ם יום. סמליון אומר וימת שם משה ספרא רבא דישראל כי ג' ספרים בהם נברא העולם בספר וספר וסיפור והם חב"ד כמ"ש רבינו בפ' לם"ד פ"א, ומשה רביעאה אנון רישין וכו' ואנון קיימין על ישראל כלי חמם וכו', וכן הוא בכ"מ והם ה' כתות

רע"ה הי' סוד הדעת הכולל כל הג' ספרים הנ"ל, ולכן נתנו ע"י הלוחות שהם ב' ספרים דב' ידיים ה' אצבעות בכל יד, והם בכת' באצבעות, וכן דיבר התורה לישראל בסוד ספר השלישי לשון חק המכריע בנתיים כמ"ש רבינו שם. תניא ר"א הגדול אומר י"ב על י"ב מיל וכו' הוא כמ"ש שבמיתתו נסתלק בג"ר במזלא עילאה י"ג ונתעלם שם, והנה כמו כן

בבריאה הם י"ב בקר שהם סוד י"ב שבטים וזאת ע"ג שהוא הי"ם שעליהם מלמעלה ימא עילאה, והם סוד י"ב מילין של מחנה ישראל שהם תופסים כל סוד י"ב תיקונים הנ"ל, ומשה נתעלם מכולם ועלה ל"ג בג"י כמ"ש.

(152) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא דף נח ע"א

אמר ר' בנאה נסתכלתי בשני עקביו וכו' דבר זה ידוע שאדה"ר כולל כל קומה שלימה דנשמות מתח"י הבריאה עד סוף העולם, והם תלויים באיברי נשמתו שכל הנשמות הם כנוף א' מראש עד העקב וכמ"ש (יבמות סב ע"א) אין ב"ד בא עד שיכלו כל הנשמות שבנוף שהוא גופו של אדה"ר, שבסוף הגלות יהי הנשמות מעקבו שלכן אמרו (סוטה מט ע"ב) בעקבות משיחא חוצפא יסגי וכו' שהנחש אחיזתו יותר בעקב ולכן אז יתרכו הרשעים והמינים בעולם והם שהם מערב רב וכמ"ש בתיקונים ובזוהר בכ"מ, והם מסיגי הגבורות הקשות שהם כפל הדינים בסוד כ"פ אלקי"ם הוא עק"ב, ואז השכינה יורדת עד עקב כמ"ש (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף וכו' שא"א להיות נפילה גדולה מזה שהיא בסוף הקדושה בעקב דעשי', ורישא כנוף לעפרא כמ"ש (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו והוא העפר שבעקב כי שחה לעפר נפשינו וכו', ואז קומה עזרתה לנו. והנפילה הוא ברגלין והוא בעולם העשי' שכל פרצוף מתחלק לג' רב"ג והם בג' עלמין בי"ע, הראש בבריאה וגו' ביצירה ובטן בעשי' שהם הרלגין כידוע, והרגלין הם מתחלקין לג' שהם שוקין וברכין ורגלין שהוא העקב, והוא סוד נה"י דעשי' שהם הרגלין, והם ז' רקיעים דעשי' בז"ת ורקיע השביעי בינה ג"ר שבו כמ"ש בפ' אין דורשין, ורקיע השני שבו

חמה ולבנה כוכבים ומזלות הוא יסוד דעשי' והוא העקב והוא סיום הגוף ובו נכללי' סיום נו"ה שהם תרין רגליין כידוע. וז"ש נסתכלתי בב' עקביו של אדה"ר והם הנשמות שבסוף הגוף בעקבות משיחא שהם ביסוד ועמ' דעשי' שהם ב' גלגלי חמה, שגלגל חמה כולל כל הכוכבים ומזלות כידוע, וידוע כי כלל הגלגלים הם הולכים ממערב למזרח וגלגל היום מתגלגל ממזרח למערב, והם בסוד פנים ואחור כידוע בסוד השערים רל"א פנים ורל"א אחור, והם חסד ודין והם נכללי' בשני עקביים דאדה"ר שהם נו"ה ימינא ושמאלא והבן מאוד.

ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

אמר רבה אשתעו לי וכו' כבר כתבתי למעלה בשם רבינו הגדול מ"ש בביאורי מאמרי הזוהר ותיקונים ורע"מ בסודות אלו המאמרים התמוהים הנמצאים בש"ס, שבהם גנוזים עמקי חכמה העליונה והלבישו הסודות במליצות כאלו אשר כל רואיהם ילעיגו למו, והוא אשר נגזר על רעיא מהימנא להתלבש בצלמא דלאו הגונה לי' וכמ"ש (ישעיה נג) לא תואר וכו' והוא מחולל מפשעינו דאתלבש במילין דחול. ובזה יסבר פי דוברי שקר הדוברים על צדיק עולם עתק והמלעיגים על דבריהם הקדושים, אשר הם כנחלי אש בוערים, והם אשר נשמתן דלהון מערב רב והוא גלותא דרע"מ לכפר בעדו על שקיבל הערב רב והוא מתייסר ע"י, שכל ת"ח הם ניצוצי נשמתו וכמ"ש ברע"מ אנת הוא לויתן נחש תנינא דאורייתא שהוא קבור בגחון, והוא דבלע כל נוני ימא שהם ת"ח שנמשלי' לדגני הים וכולם הולכים לפיו של לויתן, והוא הלכה למשה מסיני בת מלך פנימאה ארוסה דילי' שהיא הפה. ומשה רע"ה כבר פה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תסט

ולשון בגלותא באורייתא דבע"פ שאינו יכול להתגלות על אשר לא דבר אל הסלע, ונסתם הפה מעיין חתום ונתלבש בנחש בטינרא תקיפא. וכמה מארי תריסין אתכנשו על האי טנרא לאגחא קרבא עם האי חויא כמ"ש בתיקונים (ד' מג ע"א) ויפן כה וכה וכו' וכמה מארי קרבין אגחו עמי קרבא על ימא כד"א שם אניות יהלכון בימא דאורייתא וכו' וכמה אניות מנייהו אתברו ונפלו בימא עד דייתי מורשה דילה וקרע ימא דאורייתא וכו'. ועיין באריכות בביאורי רבינו בזה שהם מקומות עמוקים בחכמה זו ומסוכנים, שאין בעל האני' יכול להוליך האני' במשומין וכו' יעו"ש באריכות. והוא מ"ש כאן אשתעו לי נחותי ימא שהם ת"ח שהולכים שם באניות ויכולי' לשוט בימא רבא ע"י הארת ניצוץ רע"מ דהיא מאורסה דילה דקרע ימא דאורייתא. האי גלא דמטבע לספינתא ידוע כי ספינה היא (השכינה) גופא דשכינתא שהשכינה היא שורה בגופא דב"נ כמ"ש (יונה א ה) ויונה ירד אל

ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

ירכתי הספינה כמ"ש בתיקונים (ד' ס ע"א) בי' זימנא ויונה ירד אל ירכתי הספינה וכו' דא שכינתא תתאה דאתמר בי' ותגל מרגליתיו ותשכב שכיבת לעפרא ואמאי נפלת בגין דפרח מינה רוח דאיהו עד"א וכו' ומאן גרים נחיתו דילה בגין דבטילו ישראל אורייתא ומצוה וכו'. והענין שעיקר בריאת האדם הי' לתקן נפש הבהמית שלו שהוא למטה ממדריגתו, והרוח ניתן בו לתקן הנפש והוא בסוד מ"ה וב"ן בזיווגא שאחר המתקלא, ששם מ"ה בא לתקן הב"ן שבו היה השבירה והקלקול. וכמו שע"י החטא גורם האדם פירוד בין זו"נ דאסתלק דכורא מינה ושכינתא נפלת דלית מאן דמיקים לה שהוא בעלה דאסתלק מינה, וכמו כן הוא באדם בפרט שבעת שחוטא אז אסתלק רוח מיני' ואז נפשו יורדת ונפלת לתתא, ולעומתו ניצוץ נשמתו הקבוע בשכינה יורד למטה בסוד הנפילה למטה ברגלין, והוא בגין דבטילו אורייתא ומצוה שתורה ומצות הם ברוח ונפש בזו"נ כידוע. והאדם ביאתו בעוה"ז בשביל הבחירה שיגביר יצ"ט על

יצה"ר שעולם הזה הוא מקום מסוכן שבו יצה"ר וכל סט"א שלטא. והגוף הוא קן לנשמתו הוא הספינה השוטט בים שבו גלים הומים ורועשים ורוצים להטביע הספינה, והוא הסט"א שרוצה להטביע לנשמתא ע"י העונות. ולכן הסט"א ויצה"ר וכל כוחות ומדות הרעות הם נמשלים לגלי הים. והענין כי הם מסיגי שם ב"ן שבמילוי וגילופי דגלופין הם כ"ל אותיות, והם בסוד שברי כלים ומקום חורבה כמ"ש (ישעיה כה ב) כי שמת מעיר לגל וכו' והם אשר רועשים ועולים ורוצים להחזיר העולם לתוהו ובהו ע"י חטא האדם וכמו שית' בסמוך בס"ד. ונק' גלי ים שהם מסוד מצולות ים וכמ"ש (מיכה ז יט) ותשליך במצולת ים כל חטאתם. מתחזי כי צוציתא דנורא וכו' כמ"ש שהקליפות וכוחות הסט"א הם אשר יצאו מגבורות הקשות שהוא א"ש שלמעלה, ולכן היצה"ר נק' ג"כ נורא וכמ"ש (יומא סט ע"ב) חזו כי גוריא דנורא דנפיק מבית קדשי הקדשים, וק"ק הוא בינה שמינה

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

דינים מתערין, ושם הוא יין המשמח סוד עוה"ב שתכלית הדין והוצאות הרע בסופא דדרגין הי' בשביל הטוב כדי לשלם שכר טוב לצדיקים אשר גברו על יצה"ר, והוא הבירור לאפכא מרירא למתיקון והוא הטוב והחסד שהמציא הקב"ה לברואיו. והוא מ"ש כי צוציתא דנורא חיוורת ברישא ר"ל ששורש הדין למעלה הוא הטוב והחסד, וכמ"ש (ב"ר פ"ט) טוב זה יצ"ט מאוד זה יצה"ר שהוא יותר טוב מה שהרע נהפך לטוב, והוא סוד הבירור בכוצד"ק דגניזו במעוי דאימא, ושם באימא סוד התשובה שהיא תליא במזלא ושם אם יהיו חטאכם כשני כשלג ילבינו וכו', והתשובה הוא הרע הנהפך לטוב והוא בסוד אלף השביעי דב"ן סליק לשם ס"ג קרן ביובל אתעטר כמ"ש בסוף ס"ד ובפי' רבינו שם. ועוד כוונתו לסוד האי אשה זונה דמפתה לאדם שהוא היצה"ר שבו שהוא נשמתא דגלת למחול כמ"ש רבינו בפי' לתיקונים שם, וכמ"ש (משלי ה ג) כי נופת תטופנה שפתי זרה, והוא שחוק הכסיל שהוא לילית אוכמא והוא מרה שחורה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תעא

ומרה לבנה כידוע שהם עצבות ושחוק לילית ומחלת, שבתחי' הוא בשחוק כמ"ש טחול שוחק והוא במה שמראה לו הנאת ועינוגין דהאי עלמא וע"ז נאמר (קהלת ב ב) לשחוק אמרתי מהולל והוא השחוק של רשעים בעוה"ז מחלת, ולבסוף היא גורמת לו יללה והוא לילית גיהנם וכמ"ש כי נופת תטופנה שפתי זרה וכו' ואחריתה מרה כלענה וכמ"ש (משלי ז) זבחי שלמים עלי וכו' לכה נרוה דודים וכו' וכתני' הולך אחרי' וכו' כשור אל טבח יבא וכו'. וז"ש מתחזי כי צוציתא דנורא חיוורת ברישא שבתחי' היא מחלת מרה לבנה והוא אש התאוה שחוק הכסיל ענוגין דהאי עלמא, ולבסוף הוא אש שחורה חשך של גיהנם בלילית כמ"ש. ואמר צוציתא וכו' כי עיקר האש והתאוה הוא בטבע נפש האדם, אבל הי' נשאר שקוע אם לא ע"י כח הסט"א נוקבא דילי' שהוא כניצוץ האש המבעיר גחלת ומגלה כח האש שבאדם לחוץ וכמ"ש כניצוץ מבעיר גחלת כן

ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

בתייהם תלא וכו'. ומחינן לה באלוותא וכו' ביטול הסט"א הוא בשרשו כידוע, והוא מטה האלקים שלכן ניתן למשה רע"ה שבו הכניע כח קליפת מצרים ופרעה הנחש תנין הגדול וכו', שהסט"א בשמאלא נחש והקדושה מימינא מטה כידוע בסוד מטטרו"ן שהוא מטה הנהפך לנחש ומנחש למטה שהוא עה"ד טו"ר. ומטה הם גבורות הקדושים מסט' דבינה עלמא דחירו והם מ"ט ש"ב וה' הוא שער החמשים דילה, וז"ש דחקיק עלה אקי"ק וכו' ששם זה הוא באימא. וחשיב כאן כל י"ם דקדושה שאהי"ה הראשון הוא כתר אשר חכמה אהי"ה השני בינה כידוע, וי"ה הם חו"ג שחכמה שרי' בחסד ובינה בגבורה כמ"ש בכ"מ והם י"ה של השם, והוי"ה הוא עד"א, צבאות נו"ה, אמ"ן הוא יסוד ועט' שבו יחודא דבי שמתן הוי"ה אדנ"י כידוע וכמ"ש האריז"ל בכוונת אמן. והיינו כי סוד המטה הנ"ל הוא מטטרו"ן כאשר מתלבש בו אצי' בסוד כי שמי בקרבו, וז"ש (שמות כג כ) הנה אנכי שולח מלאך וכו' לשמרך בדרך ולהביאך וכו', להכניע כוחות

הסמ"א שהם ז' כתרין דמסאבותא ז' רישין דנחש ז' אומות. והענין כי מט"ט עצמו הוא ביצירה והוא ו"ק לבד שית סטרין, וכאשר עולה ראשו לבריאה אז נק' זקן ביתו המושל בכל אשר לו שמאירין בו ג"ר שהם מקננין בבריאה, ואז נשלם בי"ם וכמ"ש רבינו בליקוטים שבמט"ט בנקודה הפנימית שבו מתלבש ע"ם רזא דאלקות שכן הוא בכל עולם, ובזה נכנעים הקליפות שלא יהי להם שליטה גמורה ח"ו שהאלקות המתלבש בו הוא המכניע כל כוחות הטומאה, שלא ניתן לו שליטה רק בו"ק בשית ימי החול שהם ו' אלפי שנין, משא"כ באלף השביעי שבת שאז יתוספו ג"ר שהם ג"פ אלקים דויכולו ואז ואת רוח הטומאה אעביר וכו', ואז יהי הנהגת העולם למעלה מן הזמן רק בסוד נצחיות. וז"ש אמן סלה שהזיווג דזו"נ יהי בלא הפסק שהוא גמר התיקון זיוגא דמ"ה וב"ן וכמו באו"א דלא מתפרשין לעלמין כמו כן יהי מדריגת ז"ת שיהי עולים

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

לג"ר וז"ש אמ"ן סל"ה וכמ"ש (עירובין נד ע"א) כ"מ שנא' סל"ה אין לו הפסק. וסל"ה הוא בתי' המי"ם שהוא מזלא דשם כולא סלקין תליסר יקום לון ברחמי ומתחדשין כדקמיייתא, כמ"ש בס"ד פ"א ובפ"י רבינו שם שהוא חידוש העולם אחר התוהו. עוד יש כוונה נפלאה במאמר זה מ"ש בזוהר פ' בשלח (ד' מח ע"ב) עביד קוב"ה ליעקב וכו' ודא הוא חיוותא עילאה קדישא וכו' כמה חיוון לחיוון וכו' וכד סליק בימא גלגלוי כולהו ארבין סלקין נחתין וזעפא אשתכח ורוחא תקיפא אזלא עלי' בתקיפו ונוני ימא מתבדרין לכל סטר וכו' וכל ארבין לא נטלין מאתריהו ולא סלקין ונחתן בר מההוא שעתא דאתי חד דברא בימא וידע לאשלמא רוחא דזעפא דימא כיון דסליק דא עליה דימא שכ"ך מרוגזא ונייחא אשתכח וכדין כולהו ארבין אזלין באורח מישור וכו' הה"ד שם אניות יהלכון לדיתן זה יצרת לשחק בו זה דייקא וכל נוני ימא מתכנשין לאתריהו וכל אנון חיוון עילאין חדאן עלה וחיוון תקלא עילאה חדאן הה"ד וכל חית השדה ישחקו שם וכו' עכ"ל. וכוונת מאמר זה הוא שכל הקליפות

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תעג

שליטתם הוא כאשר אין יסוד מאיר לנוק, שיסוד הוא המבסם לגבורות דנוק' ע"י טיפה דחסד ששדי בגוה, וכאשר נוק' היא בפירודא אז הגבורות לא יתבסמו ואז גלי הים הם עולים ויורדים והם הסיגים הנאחזים בשם ב"ן שהם גילופי דגילופים דשם אלקים, והם עול' ויורדים כמ"ש (ב"ב טז ע"א) עולה ומסטי' ויורד ונוטל נשמה וכו' ועלייתם לימא שהוא ים האחרון דשם אלקים. והענין כי ה"ג הם ה' אותיות אלקים וג' של חג"ת הם ממותקים, משא"כ ב' של נו"ה כמ"ש רבינו בסוד מ"ן דמנצפ"ך שהם ברקיע שחקים, שלכן צריכים שם לשחיקה ע"י רחיים והם נטחנים ומתמתקים ע"י צדיק וצדק כמ"ש (חגיגה יב ע"ב) ששוחקים מ"ן לצדיקים. וה' אותיות אלקים הם כסדר בחג"ת נ"ה אל"ה בחג"ת כמ"ש בזוהר בראשית בסוד מ"י אלה וי"ם בנו"ה, ולכן עיקר אחיזתם בנו"ה והם גלי הים שנו"ה

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

הם מעלה ומטה, וז"ש סלקין ונחתין ואז זעפא אשתכח כמ"ש (איוב ט ו) המרגיז ארץ ממקומה ועמודיו יתפלצון שהם ב' עמודים הידועים שעליהם העולם עומד יבין ובעז, וארץ העליונה לית לה נייחא וכמ"ש בפ' הרואה (נט ע"א) דרעידא הוא ע"י שביעט ברקיע שנא' הידד כדורכים יענה וכו', והוא ברגלין ורוחא תקיפא וכו' כמ"ש (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה באה מן הצפון וכו' בסמ' דגבורות שכן האש לית לי' נייחא, משא"כ מים הוא במנוחה ושקט כמ"ש בס"י מם דוממת ש' שורקת. וארבי' ונוני ימא הם מלאכים ונשמות כמ"ש האריז"ל, לית להו נייחא עד דאתי חד דברא וכו' והוא רב החובל יסוד שהוא מנהיג לימא לכל סטרא כמ"ש (ש"ב כג כג) וישימהו דוד אל משמעתו כמ"ש בהקדמת זוהר בראשית, וע"י מתבסמין הגבורות ע"י החסדים ולכן נייחא אשתכח. וכן יסוד הוא אש מנוחה נייחא דעילאין ותתאין כידוע ולכן כד אתי בימא אז זעפא אשתכי' ונייחא אשתכח, ויסוד הוא לויתן זה יצרת לשחק בו כמשוש חתן על כלה והוא סוד לויתן דימא קאים על סנפירו כידוע, והוא מ"ש

דהאי גלא דמטבע לספינתא מתחזי כי צוציתא דנורא וכו' שהיא באש הגבורות לבר, ומחינן ל"י באלוותא הוא יסוד הנ"ל שהוא מטה שבט המושל חד דברא דאנהיג לימא לכל רעותי, ויסוד הוא כלל כל הפרצוף שכל י"ם נכלל"י בו שכל האברים נותנים כוחם בו, שלכן נק' ברי"ת סוד תרי"ג איברים, וז"ש דחקיק עלה אקי"ק וכו' שהם כל העשרה ספי' כלולי' בשמות הנ"ל ועי"ז ונייח והבן. אופן ב' יתפרש מאמר זה על סוד מקור יציאת הסמ"א וסוד שבירת הכלים ועולם התוהו. ואמר אשתעי לי נחותי ימא הם העוסקים ברזין דאצי' שהוא רזין דחכמתא, כי חכמה נק' ים כמ"ש (ישעיה מג טז) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, והוא ים החכמה שחכמה דא"ק מתלבש באצי' וי"ם דאצי' נק' חכמות מסמ', והם י' עמקים כמ"ש בס"י עומק ראשית וכו' שכולם נק' עמקים מסמ' דחכמה שהוא

ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

עמיקא דבורא וכמ"ש רבינו בפי לס"י. ולכן הת"ח העוסקים ברזין דאצי' נק' נחותי ימא שהם יורדים לעומק החכמה. האי גלא וכו' הם הסיגים שהי' מובלעים בכח בעולם התוהו עד לא הוה מתקלא, שהיו כולם בסמ' דב"ן לבר, והם גילופי גילופין דב"ן שהם ג"ל אותיות, והוא כח החורבן כמ"ש (ישעיה כה ב) כי שמת מעיר לגל וכו', כי שברי כלים הם סוד האותיות שנפרדו זה מזה, והאותיות נק' אבנים כמ"ש בס"י שתי אבנים בונים וכו', והיינו כי ע"י שהי' המתקלא אחר התיקונים והתלבשות המאורות זה בזה כמ"ש לבושין דיקר אתקין וכו', אז נצטרפו האותיות ונעשו תיבות ונבנו מהם בתים. אבל בעת שהי' התוהו לא הי' צרוף באותיות ואז נפלו האבנים ונעשו גלים. וז"ס שם אלקים שהוא אב"ן וג"ל שבעולם התוהו הי' בסמ' דדינא לבר. ונקראו ג"כ גלים שהי' גולים ממקומם ונעים ונרדו למטה הסיגים. הכלים נפלו למטה והאורות נסתלקו למעלה, והם הגלים דסלקין ונחתין וזעפא אשתכח כמ"ש (קהלת יב ז) וישוב העפר אל הארץ כשהי' והרוח תשוב אל האלקים וכו'. מתחזי

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תעה

כי צוציתא דנורא כמ"ש שקודם התוהו הי' בסוד אשא גבורות לבד והי' מסט' דבוצינא כמ"ש רבינו בליקוטים, ומשם יצא למטה הסיגים מארעא שהם גלי ימא שבמצולת ים בסוף הקדושה, והשכינה היא יורדת לקליפות לברר בירורים מלכין קדמאין שהוא סוד אש אוכלה אש, והוא נהורא תכלא שסמוך לפתילה וצריך שמן להוסיף ממשח רבות עילאה מו"ם ששם עליית כל הברורים כמ"ש בס"ד ב"י סלקן וכו'. ועל נהורא תכלא הוא אשא חיוורא למעלה כמ"ש בזוהר בראשית (ד נ ע"ב נא ע"א) ת"ח מאן דבעי למידע חכמתא דיחודא קדישא יסתכל בשלהובא דסלקא מגו בוצינא דהא שלהובא לא סליק אלא כד אתאחד במלה גסה וכו' האי תכלא אתאחד בתרין סטרין אתאחד לעילא בההוא נהורא חיוורא ואתאחד לתתא בההוא מלה דתחותה וכו' ודא אכלי תדיר ושצי וכו' כל מאן דאתדבק

ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

בי' לתתא ותהוא נהורא חיוורא דשרי עלי' לא אכיל וכו'. והענין כי השכינה המתלבשת למטה בקליפה במלה גסה דאכיל ושצי וכו', והיא המעלה בירורין מעלמא דמותא, ומשם עולה למעלה לשורש הגבורות למעלה בסוד ב"ן דסליק לשם ס"ג דשם כולא סלקין דלא הוו והוו וכו' כמ"ש בס"ד פ"א, והוא סוד נהורא חיוורא ששם למעלה במו"ם הגבורות מבוסמים יין המשמח עדן עילאה יין המשומר. וז"ש מתחזי כי צוציתא דנורא חיוורתא ברישא כי שם היא מיוחד באורא עילאה שורש כל החסדים, והאש הוא מאיר לעולם. הג"ה ועולם התוהו מכונה בשם ספינ"ה, כי הם היו בסוד נקודות, כל א' שלמעלה כולל אורות יותר משתחתיו כדמות זה, וימלוך וימת כמ"ש האריז"ל, והוא חג"ת נהי"ם ממש דמות ספינה שהיא רחבה ג"ת נהי"ם למעלה והולכת ומתקצרת למטה. תנהי"ם משא"כ בעולם התיקון שהי' נהי"ם בהיפוכא שנעשו פרצופים הי"ם מתלבשים זה בזה, ע"ק הוא י"ם מתלבש באו"א ואו"א בזו"נ, הרי שכל מה שיורד והולך שם מתרחב יותר, שכל פרצופים

עליונים המתלבשים בתחתונים הם מסתיימים בשוה כידוע. והוא סוד תיבת נח שנבנה להיפוך למטה רחב והולך ומתקצר למעלה כמ"ש (בראשית ו טז) ואל אמה תכלינה מלמעלה, כי תיבת נח הי' שיבנה ע"י העולם בסוד התיקון ומתקלא ע"י יסוד דא"ק, והוא נח נייחא דעלאין ותתאין כמ"ש בזוהר, שלכן הי' בסוד הברית וג' בניו סוד ג' גווני הקשת ולכן ניתן לו ברית הקשת, וע"י התיבה ניצל ממבול. וכן ארז"ל (ברכות סא ע"א) ע"פ ויבן את הצלע וכו' שעשאה כבנין אוצר קצר מלמעלה ורחבה למטה כדי לקבל וכו', והוא תיקונו והבן. ומחינו ל"י באלוותא וכו' הוא התיקון שהי' אחר התוהו שבזה נרחים כל הקליפות והסיגים, והוא ע"י חסד עילאה דגנוז בפומא דאמה רמ"ח עלמין שהוא מלך הדר שבו נתבסם העולם, ויסוד נק' מטה כמ"ש (במדבר כד יז) דרך כוכב מיעקב וקם שבט וכו' וכת"י (בראשית מט י) לא יסור שבט

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

מיהודה ומחק"ק מבין רגליו שהם רמ"ח הנ"ל, והוא כדמות מטה ו' זעירא, ויסוד נק' כ"ל שכולל נש"ב מבינה כמ"ש וקנה הכל, ים עילאה, ומשם כל הנחלים הולכים וכו', והוא מ"ט"ה מ"ט והי' הוא שער החמשים, והוא המטה שנהפך מנחש, והוא ו' האי נהר היוצא מעין כמ"ש (ברכות יב ע"ב) כי כרע כרע כחזרא כי זקף זקף כחזרא וכו', ובו הכה משה רע"ה את פרעה ככל"ב כמ"ש במדרש, והם [נגד] שם ב"ן, ופרעה הוא התנין הגדול וכו' ומשה רע"ה נגדו בקדושה ביסוד עילאה לזיתן וכו' דבלע כל נוני ימא וכו'. דחקיק עלה אקי"ק וכו' חושב מה שנתחדש ובא ע"י הארת יסוד הנ"ל אחר התיקון שבאו בסוד תוס', והם ג"ר דז"א ג' מוחין וט"ם דנוקבא דנפקא מאתלטייא, והוא מ"ש אקי"ק אש"ר אקי"ק הם ג' מוחין חב"ד, וט"ם דנוקבא מחכמה ולמטה והוא מ"ש י"ה הם חו"ב הי' חג"ת צבאות נו"ה אמן סלה יסוד ועט' דנוק' כמש"ל. ואמר דחקיק וכו' בסוד מחק"ק רמ"ח עלמין הנ"ל, והוא אברה"ם שבו נבנה ונתקן העולם והבן. אמר רבה אשתעו לי נחותי ימא בין גלא לגלא וכו' כבר ביארתי מאמר זה במ"ש

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תעז

במס' מגילה פ"ק יעו"ש באריכות, וכאן אוסיף לבאר עוד כוונה נפלאה מה שהסתירו במליצות דבריהם הקדושים בסוד בנין הסט"א וענין קטרוגם, והיאך רוצים להחריב העולם וכל בנין הקדושה, אם לא ברצון ית' שגבול נתן להם בסוד ומלכותו בכל משלה. והוא כי כלל הסט"א הוא דו"נ ס"מ ונח"ש, והם ב' שהם ד' ב' מרגלין וב' נשים זונות, כמו בקדושה הם יעקב וישראל רחל ולאה, כידוע שכל א' כולל דו"נ וכמ"ש רבינו בפ"י ל"ס"ד בליקוטים ובפ"י לתיקונים, שהם כבוד ומרה ומחול ויותרת הכבוד, והם אחידין בידין וברגלין דנוקבא דקדושה דכור' בידהא ונוקבין ברגליהא בזוהמא דטופרא דאצבעין, וכמ"ש רבינו בפ"י ל"ס"ד פ"ד. והם דכו' בחג"ת דידה ונוקבין בנה"י, והם בסוד (ב"ב עד ע"ב) לויתן דו"נ נבראו ואלמלא נזקקין זה לזה הי' מטשטשים וכו' אבל סירם וכו', שאין בהם

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

זיוגא כמ"ש (תהלים צב י) יתפרדו כל פועלי און. משא"כ בקדושה כשהם בזיוגא בשלימותא אז הם שני המאורות הגדולי' שניהם שוים, ובסט"א רחיקין זה מזה. והוא מ"ש בין גלא לגלא ש' פרסה שדכו' מתחיל מחסד דידה ונוקבא מנצח דידה, ובין א' לתבירו ג' דרגין הם ש' פרסי. ורומא דגלי ש' פרסה שכל א' תופס ג' דרגין דכורא בחג"ת ונוק' בנה"י, ונק' פרסי שכל אחיזתם בפרסות הרגליים שגם הדכורים הם ברגלין דדכורא ששם ידין דנוק' כמ"ש רבינו שם. והוא סוד חיה הרביעית אכלה ומדקה ושאר א ברגלה רפסה, והם ברגלין דצלם שקוהי די פרזלא וכו' ואצבעים מנהון די פרזלא ומנהון חספ די פחר, שהם עשו וישמעאל דו"נ קין והבל וכמ"ש שם בפ"ק דמגילה באריכות, והם כל א' ש' פרסי כמ"ש (שיר ה טו) שוקיו עמודי ש"ש, ימינא ושמאלא כל א' ש' דרגין בסוד ער"ל וכמ"ש בנבוכדנצר (שבת קמט ע"ב) שנמשכה ערלתו ש' אמה וכו'. והענין כי הם באים מתוקף הדינים מסיגי הגבורות ש' שורקת, וז"ס גדול מ"ש ביהושע (ה) עשה לך חרבות צורים וכו' ושוב מול וכו' וכתבי היום גלותי את חרפת מצרים וכו' ויקרא שמה ג"לג"ל וכו', כי כניסת ישראל לארץ לא הי'

אפשר כי אם ע"י העברת הערלה שהם הסמ"א ארץ כנען אשר ה' בה ז' רישין דנחש שהם ז' אומין, והם ב' שינין ש' דג' ראשין וש' דד' ראשין ג' דכרי' וד' נוקבין כמ"ש בריש פ' ה' דס"ד הוי גוי חוטא וכו' כמש"ש בפ"י רבינו שם, שהם נגד ג' אבות וד' אמהות בקדושה. ולכן ה' צריכים להעביר הערלה מילה ופריעה עשו וישמעאל, ולכן כתי' ומל את בני ישראל שנית וכמ"ש רז"ל בפ' הערל (יבמות ע"ב) לא נתנה פריעת מילה וכו' יעו"ש, והם ב' גלים, ולכן נק' המקום הזה ג"ל ג"ל. והענין שכל א' אוחו בנ' דרגין כמ"ש שכל דרגא ודרגא כולל י"ם הם ש' והם ב"פ ש' פרסי, הם סוד שק"ר שהם מסוד הנופלי' שאין להם רק חד סמכא כמ"ש בריש אד"ר יעו"ש, וכמ"ש (שבת קד ע"א) מ"ט שקרא אחד כרעא קאי וכו'. עוד

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

יכוין במ"ש ורומא דגלא ש' פרסה כי ידוע שמקום הקליפות ועלייתם הוא רק בג' עלמין ב"ע שהם הנפרדים, משא"כ אצ"י שם כתי' (ישעיה מב ח) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן וכו', כי שם הוא יחודא. ומה שמצינו שיש להם יניקה ב"ק או בנה"י דאצ"י הוא רק בסוד הקטרוג ותביעת דין, שהמאורות פועלים להוציא דין למשרתים שמהם מקבלים הקליפות כח ליתן פורעניות בעולם ע"י קטרוגם. ואלו ג' עלמין הם ש' פרסי, שכל א' הוא מ"ם וכל א' מ' כידוע. אך לפעמים עולים עד יסוד דנוק' בסוד נחש דנשיך ברחם דילה והוא מ"ש זימנא חרא וכו' ותזינא מרבעתא דכוכבא זוטא הוא ששם יסוד דדכו' שהוא כוכב כמ"ש (במדבר כד יז) דרך כוכב מעקב, והוא יוסף קטין של שבטים ו' זעירא, ויסוד דנוק' הוא מרבעתא דילי' מקום משכן כבודו. והוא כמבזר ארבעים גריוי ששם סוד מ"ם רחם דילה שבו ב' דלתות כידוע, בסוד מם סתומה דלמרבה המשרה הנפתח בב' דלתות. וכל ימי הגלות אז המ"ם סתומה לבל ימשול זר במעיין חתום בגבורות אשר שם, שהוא סוד גריוי דחרדלא שהם חדים ומרים. ושם הוא סוד (מ"ב יב י) ויקוב ח"ר בד"לתו

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תעט

וסוד טיפת דם כחרד"ל. ואם ה' עולים לפנימיות היסוד דידה ה' העולם נחרב ח"ו ע"י תגבורת אחיזתם. וז"ש ואי דלינן טפי הוי מקילין מהבל"י. ורמי ל' גלא קלא לחברתה וכו' הוא דו"ג דסט"א שרוצים להתחבר יחד להחריב העולם, והוא סוד עשו וישמעאל שרוצים להתחבר יחד וכמ"ש (בראשית כח מ) וילך עשו אל ישמעאל וכו'. ומה עשה הקב"ה סירס את הזכר והרג את הנקבה וכו'. ישמעאל מת ועשו לא נתקיימה מחשבתו כמ"ש רבינו בפי' לס"ד פ' ד ע"ש. וכן בגלותא ממשלתם ביחד ואלמלא ה' מתחברים ה' נחרב העולם להשמיד ישראל ח"ו, ומה עשה הקב"ה הפרידם זה מזה כמ"ש בדניאל (ב מג) ולא ליהו דבקין דנה עם דנה הא כדי פרזלא לא מתערב עם חספא. וז"ש כאן פוק חזי וכו' מלא חוטא חלא וכו'

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

והוא סוד התנין וזיונין של שעטנז"גין שהם ג' מוחין חב"ד שהם אותיות חו"ל כידוע, ובהם ניתן שמירה לישראל שהסט"א לא יכול להכרית זרע ישראל מן העולם, והוא מה שנתברכו ישראל (בראשית כב יז) והרבה ארבה את זרעך וכו' וכחול אשר על שפת הים וכו', והוא הבטחה לישראל שיהיו קיימים לעד, וחול הזה הוא גבול המפסיק בין הסט"א ובין התחלת הקדושה. והוא מ"ש בהושע (ב) אחר שציוה לו השי"ת קח לך אשת זנונים וכו' ואמר קרא שמו לא עמי וכו' כתי' והי' מספר בני ישראל כחול הים וכו', שאשה זונה הנ"ל הוא הסט"א המתחיל בסיום הקדושה תחת היכל לבנת הספיר כמ"ש בהיכלות פ' פקודי (ד' רמה ע"א) היכלא קדמאה שירותא דמהמנותא וכו' כתי' תחלת דבר ה' בהושע דחמא מנו דרגא דא שירותא דכל דרגין לסלקא לעילא וסופא דכל דרגין לנחתא לתתא ובגין וכו' אצטריך לנטלא האי אשת זנונים וכו', וכמ"ש רבינו בפי' שם שהיכל זה התחלת דרגא דקדושה מתתא לעילא וסופו מעילא לתתא, ואחריו מצולת ים סט' דחויא וכו'. וניתן גבול לסט"א שלא תעלה למקום גבוה יותר שאינו ראוי לה שלא להחריב העולם, והוא בזמן

המוגבל חד לאלף יומין זעירין שהוא קין של בעתה שאז תכנע הס"א, ואז במקום אשר יאמר וכו' שהס"א תתבלע ושם יהי הקדושה שולט, וכמ"ש (זכריה ט ז) והסירותי דמיו מפיו וכו' ונשאר גם הוא לאלקיני וכו'. והכל תלוי בסוד בוצד"ק שנתן מדה לשליטת הס"א, וכמ"ש באיוב (לח) ואשבור עליו חקי ואשים בריח ודלתים ואומר עד פה תבוא ולא תוסיף וכו', והם הדלתות של מ"ם סתומה דלמרבח המשרה כמש"ל, והבריה הוא מפתחא דכליל בשית דמכסה פתחא ולא יפתח עד שיבוא משיח, והוא כאן בהיכל לבנת הספיר מקום הכף והרחם. ואמר עד פה תבוא וכו', שא"א להם ליכנס שם כמ"ש (שיר ד יב) גל נעול מעיין חתום. וסוד הנורא הזה הוא מ"ש בתורה בעיקב ולבן (בראשית לא) ויאמר לקטו אבנים ויעשו

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

גל וכו' ויאמר עד הגל הזה וכו' אם אנכי לא אעבור וכו' ואם אתה לא תעבור וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. כי לבן הוא התחלת בנין הסט"א כמו שיעקב שורש הקדושה, ולכן נק' לבן וכו' כמ"ש צוציתא דנורא חיזורתא ברישא, והוא בן נחור שהוא מסוד הגבורות שהם בחוטמא דז"א אף וחימה ומשחית ג' שלהובין וכו' כמ"ש בס"ד פ"ב, והם ג' אלקים בסוד נח"ר. ושורש מדה"ד שהוא פחד יצחק הוא בוצד"ק דמדיד משחתן, הוא שנתן גבול בכל זמן שית אלפי שנים שאז הבחירה שולט שלא לבטל כח הס"א לגמרי כי הוא צורך לעולם בשביל הבחירה והשכר, וכן ניתן גבול שלא יתגבר הס"א יותר להחריב הקדושה וישראל מן העולם ח"ו. והוא בסוד שם אלקי"ם שנתחלק לאב"ן וג"ל, שאב"ן הוא שם ב"ן שממנו יצאו הסיגים בעולם התוהו מגבורות הקשות, וא' דאב"ן הוא א' דיחודא דקדושה שמתלבש בוא"ז דב"ן שע"ז נעשה מחיצה והבדלה בין ב"ן דקדושה ובין הסיגים שיצאו מהם, והם סוד ג"ל כמ"ש. וז"ש לקטו אבנים ויעשו גל וכו' שמאב"ן נעשה ג"ל, והוא חוטא דחלא המפסיק בין גלי הים ובין הקדושה, והוא הו' שבאמצע הא המפסיק בין מים למים שהם מים

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תפא

דקדושה גבורות מים העליונים ובין מים התחתונים מצולת ים מים הזדונים, והוא קליפת השום המפסיק בין נקב הזרע דקדושה ובין נקב המוציא מים שהם מים מלוחים שמהם יוצאים מים סרוחים במצולת ים. וז"ש לו אם אני לא אעבור וכו', שניתן החול גבול נגד הג"ל שלא יחרב העולם, וכן להיפוך שלא יתבטל הסט"א לגמרי כל זמן שהבחירה ניתנת לאדם בעוה"ז, והוא ע"י קו המדה בוצד"ק שנתן לכל א' גבול ומדה. והוא מ"ש וישבע בפחד אביו יצחק, כמ"ש (ירמיה ה כב) האותי לא תיראו אם מפני וכו' [אשר שמתי חול גבול לים], שהגבורות האלו הם עושים גבול ומדה לכל א' כמ"ש והבן. וחוט הזה הוא כי ח' הוא בנקב השמאלי בני חת כידוע, וט' בנקב הימני המוציא זרע שהוא צדיק כי טוב דטובי גניז בגוי,

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

והו' הוא הקליפה דקה המפסיק בין ב' הנקבים בין ח' לט', והוא העושה פירוד בין דו"ן דסט"א כמ"ש יתפרדו וכו' שלא יחריבו העולם ח"ו, והם ח' דנח"ש וט' דשט"ן בין גלא לגלא שלא ישטופו העולם, וז"ש מלא חוטא דחלא וכו'. הגה"ה עוד יש בכאן סוד נסתר בסוד שג"ל ושל"ג שכ' רבינו בליקוטים והוא ירד והכה את הארי בתוך הבור ביום השל"ג, וכמ"ש בסבא דמשפטים דזרענא פולין לנ"ב גוונים שהוא ב"ן כל"ב בסט"א, ביומא דתלגא שם סוד ג"ל, ורומיו ש' פרסה, ונק' ג"כ ג"ל שעיקר אחיזתם הוא מנה"י למטה מן הפרסה שהם ג' וכל א' מו', ואעפ"כ הם עולים נגד חג"ת ג"כ שממית בידיים תתפש וכו', והוא מ"ש ורומי' דגלא ש' פרסה ודי בזה. אמר רבה לדידי חזי לי הורמיז וכו' כמאמר הזה הסתירו סוד נורא ואיום כל עניינו של בלק ובלעם אשר רצו להתחבר ולקלל את ישראל. והוא שבלעם הי' בסוד בלע בן בעור מלך הראשון של הז' מלכים, והוא הסיגים אחוריים דדעת דקדושה, ולכן הי' בכל דבר נגד משה רע"ה כמ"ש (במ"ר פ"ד) בישראל לא קם אבל באו"ה קם ומנו בלעם, ולכן התפאר א"ע ואמר ויודע דעת עליון, וכוחו היה בפיו שהוא כמו משה רע"ה שהי'

כוחו בפיו דדעת גניז בפומא דמלכא. ונק' בלעם הורמיז שהוא שד כמ"ש (סנהדרין לט ע"א) מפלגא לתתאי [לעילא] דהורמיז וכו', והוא בר לילית כי ידוע מ"ש האריז"ל בב' נשים של אדה"ר חוה ראשונה ושני', שהרשונה היא בסוד לאה שהיא דינים קשים ולא הייתה יכולה להתברר ונעשה לילית אמן של שדים, והוא ה"י הרע של קין והבל בנים של חוה ראשונה כמ"ש האריז"ל, ולכן נק' בר לילית. והורמ"ז הוא ש"ד והוא סוד עמוק כי כל הבריאה הוא בשם יה"ו וצירופיו בו"ק כמ"ש בס"י, ובכל א' יש רמ"ח אברים ויסוד הוא המשלים לרמ"ח, לכן בו נכללו כולם. אבל הסמ"א חסר הברית כי הוא משברי כלים שלא ה"י להם יסוד, והוא סוד הורמ"ז שבהם רמ"ז אברים חסר הברית, והם בהיפוכא דג' אתוון

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

יה"ו ושם הם בסוד (ישעיה א ד) הוי גוי חוטא וכו' כמ"ש בריש פ"ה דס"ד ובפי' רבינו שם. דהוה רהיט אקופא וכו' שיניקתו של בלעם ה"י מב' עקביים דלאה הנכנסים בכתר רחל. והענין כמ"ש (משלי כב ד) עקב ענוה יראת ה', וכמ"ש רבינו בפי' לס"ד בליקוטים שהשגת מציאותו ית' בב' דרכים א' מצד שאנו ממליכים אותו שזה תכלית כל העבודה, והב' מצד התגלות מלכותו בעולם ע"י אותות כמו במצרים ולע"ל והוא גאותו של הקב"ה, והוא סוד ענוה כמ"ש (עיי' מגילה לא ע"א) במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו. ולכן משה שזכה ללאה ה"י ענו מאוד מכל האדם, שבימיו ה"י ההנהגה בעולם מצד הנפלאות ונתגלה סוד ענוה בעולם, ומזה ה"י שורש נשמתו ג"כ בסוד ענוה. וסוד הגדולה והענוה מצד האותות הוא המתלבש בבחי' מלכותו שאנו ממליכים אותו עלינו, שהוא ית' נק' אלקי ישראל, והוא שכינתו השורה בנו, ואף גם זאת וכו' לא מאסתים וכו' כי אני ה' אלקיהם וכו', והם ניסים נסתרים שאלמלא גבורותיו וכו' (ע"י יומא סט ע"ב), והם עקביים דלאה המתלבשים ברחל בסוד היראה שהוא סוף הגאווה והגדולה, שהוא נסתר ומתלבש בבחי' שאנו ממליכים אותו הוא נוראותיו. ובלעם הוא באחוריים בסמ"א נגד ב'

עקביים הנ"ל, וכמ"ש בפ' בלק (במדבר כב ה) וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר, והוא בעקביים הנ"ל דהם סוד התרפים של לבן, שלכן כתי' (בראשית לא לג) ויבוא אל אוהל לאה וכו' ואל אוהל רחל וכו' ושם וימשש וכו', והוא נגד יסוד אימא המסתיים שם במקום שרגלי לאה נכנסים בכתר רחל, והוא סוד התור"ף והוא אחורי השלחן שהיא נוקבא, ולכן הוא בלשון ארמי שהוא אחוריים דקדושה כידוע. אשר על הנהר יסוד אימא שהיא רחובות הנהר ושם הוא שרשו ומקומו וז"ש ארץ בני עמו וכו'. וחשב בזה שיהי' עומד נגד משה רע"ה שהוא בקדושה נגד יסוד אימא, והי' רוצה לעכב שלא ירדו האורות אל כתר רחל. וז"ש דהוה

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

רהיט והיינו באותם עקביים שבהם הריצה וההליכה, אקופא דשורא דמחוזא הם עקביים הנ"ל העומדים למעלה על כתר רחל, שרחל היא חומה כמ"ש (שיר ח י) אני חומה וכו' וכמ"ש (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר, ומחוזא היא עיר כמ"ש (תהלים קז ל) וינחם אל מחוזי חפצם, ונוקבא היא חומה דילי' כמ"ש בפ' הבע"י (יבמות סב ע"ב) השרוי בלא אשה שרוי בלא חומה וכו', שהיא שומר בריזין דילי'. וקופא דשורא דמחוזא הוא כתר רחל שמתחלת מרגליים דלאה הנכנסים בכתרה. והענין כי דור המדבר הי' בסט' דמשה רע"ה מלאה מנהורא דשמשא שהוא דכורא דידה, שלכן לא נכנסו לארץ. אבל אותו הדור שהי' ראוי לכנוס לארץ הי' בדרגא דרחל נוקבא דילה והי' עומדים לתקן בניינה בסוד פרצוף גמור. ובלק ובלעם הי' רצונם למנוע הארת רחל שלא תהי' נבנית בסוד פרצוף ולא יוכלו לכנוס לארץ, וכמ"ש לו הנה עם יצא ממצרים וכו' לכה נא וכו' אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ. וסוד התחברות בלק עם בלעם הוא כי בלק הי' מלך למואב, כידוע מ"ש האריז"ל בסוד עמוזן ומואב שהם באחוריים דלאה ורחל עמוזן מלאה מסוד ס"ג באחוריים הוא קס"ו עמוזן, ומואב הוא באחוריים דרחל שהיא

מאב דבשמיא. כמ"ש (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ וכו', ולכן מואב פרסמה שהיא הצעירה ורחל היא באתגלייא, ולאח עלמא דאתכסייא והוא לנגדה הבכירה שלא פרסמה, והוא מ"ש והוא יושב ממולי. והנה ידוע כי רגלי לאה הם נכנסים בכתר רחל והוא סוד הנהגת ישראל בארצם שהיו מתנהגים בניסים ונפלאות, אבל לא כ"כ כמו דור המדבר שהי' הנהגתם רק בניסים לבד במן ובאר וענני כבוד, אבל דור שנכנסו לארץ אף שהנהגתם הי' בניסים ג"כ מ"מ הי' ע"י התלבשות הנהגה תחתונה בעוה"ז שחרשו וזרעו ואספו תבואתם, והוא סוד לאה שהוא מלכותו ית' שאנו ממליכים אותו מצד נפלאותיו ורגלין דילה הוא המתעלם בהנהגה התחתונה. ולכן לאה נגד חג"ת הנהגת עוה"ב

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

ורחל נגד נה"י הנהגת עוה"ז, וכנגדם הם בלעם ובלק בלעם נגד לאה נגד דרגא דמשה ובלק נגד רחל ממואב בכתר דידה ששם נכנסים רגלי לאה. והיו רוצים להתחבר יחד בעובדא ומילולא בקסם ונחש כמ"ש וקסמים בידם ובלעם במילולא, והוא נגד עבודת ישראל בתורה ומצות זו"נ. והוא מ"ש ורהיט פרשא הוא בלק שמדרגתו ג"כ בעקביים הנ"ל, כי רכיב סוסיא הוא מקום שנכנס ברחל שהוא שם אדנ"י, ובלק הוא באחוריים דשם הנ"ל שהוא סו"ס כמ"ש רבינו בפ"י מ"ש (סנהדרין קה ע"ב) מ"ט לא רכבת אסוסי' והשיב ברטיבא שראי באג"ם הוא אחורי מלכותא דרקיע בלאה נגד אחוריים דשם אה"ה. וז"ש מתתאיה שהי' למטה מהורמיז הנ"ל שכן מדריגת בלק למטה ברחל למטה ממדריגת בלעם כמ"ש, והוא מ"ש ולא הוה יכול ל"י שלא הגיע למדריגתו של בלעם ולכן לא הי' יכול להתגבר על ישראל בלעדו כמ"ש כי עצום הוא ממני, וכמ"ש בזהר פ' בלק (ד' קצט ע"א) כד אתיעט בלק אמר ואגרשנו מן הארץ אמר ההוא דרגא דקא אתאחיד בי' מן הארץ ודאי ודא הוא כי עצום הוא ממני ודאי מאן יכול לאגחא לקיימא בהו בישראל דרגא דלהון תקיף הוא מדילי וכו', שכוחם בפיהם ג"כ בתורה שהוא דרגא דדכו' והוא ג"כ נגד חג"ת ששם מקום לאה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תפה

ולכך הוצרך להתחבר עם בלעם כמ"ש. זימנא חדא הוי מסרגין ל" תרתי כודנייתא הוא בלעם שנתחבר עם עזא ועזאל נופל וגלוי עניים, כמ"ש בזוהר פ' בלק (ד' קצד ע"א) אשר מחזה שדי יחזה מאן איהו מחזה עזא ועזאל דאנון נופל וגלוי עניים, שהם בני האלקים מאללי ארעא שהם שני מרגלים שני דכורין דסט"א כמ"ש רבינו בפי' לם"ד פ"ד באריכות, והם אחידין ברגלין דדכורא שלכן נק' מרגלים, ולכן נקרא נופל וגלוי עיניים שהעניים הם בנו"ה ברגלין כמ"ש (סוטה ט ע"א) הלך אחר עיניו, והמרגלי' הם עיני ה' המשוטטים בכל הארץ ולכן נתחבר בהם בלעם להזכיר עון ישראל להתפס, ונק' נופל מסוד

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

הנפילים הנ"ל שנפלו כמ"ש בפ' בראשית (ד' לז ע"א) אמר ר' יצחק עזא ועזאל כד נפלו וכו' יעו"ש. ואלו ב' הם לויתן זז"ן נבראו שאלמלא נזקקין זה לזה היו מטשטשין העולם מה עשה הקב"ה סירס הזכר וכו' (ב"ב עד ע"ב) בסוד אל אחר אסתרים ולא עביד פירין כמ"ש רבינו שם, וז"ש דהוה מסרגין ל" ב' כודנייתא שהם פרידות שאין עושים פירות שנסתרו. ומ"ש זימנא חדא וכו' הוא בעת שרצה לקלל את ישראל בהתחברותו עם בלק שאז נתחבר עם ב' המרגלי' כמ"ש, והם נק' מחז"ה שד"י וכו' בסוד הנפילים שיתין הוו בארעא כמ"ש בפ' בראשית שם המה הגבורים שיתין הוו כחושבן דלעילא וכו'. והם עומדים נגד עקבי לאה שמאחוריים דלהון היא יניקתם. והם בתזה בז"א בסיום יסוד א"י שהוא שם שד"י כידוע. וז"ש וקיימין אתרי גשרי דרונגג (ס"א דרונגג) הם ב' עקבים הנ"ל ונק' גשרים שדרך שם יוצא הארה לכתר רחל שכמו כן כתבו המקובלים על סוד שם ע"ב שהם ע"ב גשריו של צנורות החסד. ורחל נק' דונג שהוא שעה כמ"ש בזוהר פ' ויחי בסוד ב' גמלים דהות טעני קטפירא וכמ"ש האריז"ל, ור"ל שהעקביים הנ"ל עומדים על ראש רחל, ומשם באחוריים עומדים ב' מרגלים הנ"ל עזא ועזאל. וכן דונ"ג הוא שם ס"ג שהוא אימא שנבנית מסוד אחוריים דשם ס"ג בסוד עיינין כמ"ש"ל, וכת"י (תהלים סח ג) כהמם

דונג מפני אש (כן) יאברו רשעים מפני אלקים, כי שעוה הוא פסולתא דרבשא כידוע שדב"ש הם גבורות כמ"ש האריז"ל בסוד שופ"ר, וכמ"ש מע"ז יצא מתוק דבש מגבורת ארי"ה שהוא גבורה. והקליפות הם סיני הגבורות והם דו"ג דסמ"א שהם במצולת ים והם יונקים מסוד אפיקי מים מנו"ה דדכו' כמ"ש, והם שני גשרים שמשם עוברים המים ליתן להים יניקה מזוהמא דטופרא דרגלין כמ"ש בפ' אחרי מות בר"מ (ד' סג ע"א) מתלא אמרי לכלבא ארמי גרמא לכלבא וילחך עפר דרגליך וכמ"ש רבינו שם בפ' ששם הם השעירים עזא ועזאל הנ"ל והם בסוד מים

ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"א

אחרונים ליתן חלקם מזוהמא דטופרין, וגשרי' הם מחיצה להגן שלא ישבע במים והם תורה ומצוה שמנינים על ישראל להגן נגד סמ"א מצולת ים הנ"ל. וב' המרגלים הם עומדים על גשרים אלו לקטרג על ישראל, וכן בלעם ובלק בעובדא ומלולא כמ"ש. ולפי גירסא דרוגנג רמזו בזה על סוד ב"פ עין שהם נופל וגלוי עיניים שב' עניים בנו"ה כמ"ש"ל ובסמ"א כל המוסף גורע בסוד ר"ע עי"ן, שלכן אמרו (סנהדרין קה ע"א) בלעם סומא בעין אחת ה' שנא' גלוי עיניים וכת' שתום העין ולכן כאן א' יתירה בכל עי"ן והוא סוד סמא"ל ר"ע עי"ן של עשו כידוע.

(155) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"ב

אתא פושקנצא ובלעה לתנינא הם סוד ערב רב שיצאו ממצרים ע"י משה שקבלם, והם שגרמו להחטיא את ישראל בעגל ובכל החטאים במדבר

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תפז

וגרמו גלותא למשה רע"ה ביני ערב רב וגרמו חורבן בהמ"ק כמ"ש ברע"מ ובתיקונים בכ"מ, והוא מ"ש שקבור בגחון וכמ"ש בתיקונים (ז' מז ע"א) ועוד וימן ה' דג גדול דא טחול לילית דאיהי ערב רב מההוא רב החובל דאתמר ב"י וגם ערב רב וכו' ערב רב בגין דלילית חייבא דבהון חאבו ישראל וכו' אנון רב עלייהו בגלותא וכו', ועיין בביאורי רבינו שם דהגיה שם שצ"ל דג גדול דא סמאל דגה דא לילית נחש בת זוגי וכו' והוא טחול אוכמא שבתאי וכו' שחוק הכסיל, ובהון חבו ישראל שהם הגורמים לישראל כל עון וכל חטאת וע"י ישראל בגלותא בעניותא בדוחק כמ"ש שם בעצבון תאכלנה מרה שחורה, ולילית נק' עורב נקבה שהיא אוכמא והיא אכזרי על בנין דחייכת עמהון וקטלת לון כידוע והוא שחוק הכסיל, ונק' עורב מלשון ערב רב שהיא חשוכה ערב ולחושך קרא לילה שלכן נק' לילית, וכן הגלות כמ"ש (ירמיהו ו ד) אוי לנו כי פנה יום כי ינמו צללי ערב נק' ע"ש שהיא שלטא בגלותא, והוא שבלעה לתנינא שהוא משה רע"ה דהוא בגלותא בה על ניצוצו בת"ח שהם בדוחקא בעניותא ובבזיון ביני עם הארץ וערב רב. וז"ש אתי פושקנצא וכו' שהוא עורב נקבה כמ"ש רשב"ם בפי', והוא מ"ש במבול (בראשית ח ז) וישלח את העורב וכו' ויצא וכו' יצוא ושוב עד יבושת המים מעל הארץ, שענינו של נח והמבול הכל על נשמת משה וגלותא דישאל כמ"ש בכ"מ ושם בתיקונים (ד' נה ע"ב) יעו"ש בפי' רבינו וכל שהמים על התיבה הוא גלותא אז העורב שולט, עד יבושת המים וכו' דאז יכלו ערב רב מעלמא כמ"ש בכ"מ. וסליק יתיב באילנא כמ"ש (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה וכו' והם ת"ח שבכל דור שסובלים מרעין ודוחקא ועניותא ועוסקים בתורה מתוך הדחק ואחידין בעץ החיים, וכן דרשו בזוהר ע"פ כי תצור אל עיר כו' לא תשחית את עצה וכו' אלו ת"ח וכמ"ש עץ חיים היא וכו' וכן הוא בכ"מ. ואמר ת"ח כמה נפיש חילי' דהאי אילנא וכו' וכמ"ש בזוהר בכ"מ וזי דגלותא אתמשיך ומאן יכול למסבל וכו', והוא שאף שיש להם כמה מרעין ודוחקין אעפ"כ עוסקים בעה"ח באורייתא וכמ"ש בפ"ב דעירובין (כא ע"ב) מ"ד לכה דודי נצא השדה וכו' בוא ואראיך ת"ח שעוסקים בתורה מתוך

הדחק. וכן הוא סוד יצה"ר לילית שהיא אשה זונה שחוק הכסיל שמתגבר על ת"ח יותר מכולם כמ"ש בפ"ה דסוכה (גב ע"א) כי הגדיל לעשות שמושל בת"ח יותר מכולם, ואמרו בפ"ד דקדושין (פא ע"א) חזי דאנת נורא ואנא בישראל ואנא עדיפנא מינד, ואמרו ג"כ בפ"ג דתענית (כ ע"א) והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה וכו' מה קנה זה וכו' אפי' כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזים אותו ממקומו וכו' וע"ז נאמר בברכותיו של בלעם כארזים עלי מים וכו'. ואמר ר"פ בר שמואל אי לאו דהואי התם לא הימני שהרגיש בעצמו מה כח הקדושה גדול שקדושת התורה עה"ח בת"ח שיוכל לעמוד נגד האי עורבתא ונגד כל הרוחות ודוחקא ועניותא וכמ"ש אין חכם כבעל הניסיון ודי בזה. ואמר רבה וכו' במאמר זה ביאר סוד עולם התוהו ומיתת ז' מלכים הראשונים וסוד עולם התיקון והבירור. וכלל מאמר זה הוא יצא על מ"ש בס"ד פ"א שתא אלפי שנין תליין בשיתא קדמאה שביעאה עליהו דאתתקף בלחודוי ואתחרב כולא בתריסר שעתו דכתי' והארץ הייתה תהו וכו' תליסר יקים לון ברחמי ומתחדשין כקדמיתא וקמו כל אנון שעתא בגין דכתי' ברא לבתר כתי' הייתה וכו' ולבסוף תהו ובהו וכו' ונשגב ה' לברו וכו'. ורבינו הגדול בביאורו שם האריך הרבה וכלל דבריו דשית אלפי שנין והשביעי חרב הוא נגד עולם התוהו שמלכין קדמאין מיתו והם ו"ק שמלכו כל א' ואח"כ מת וכו', והשביעי הוא נגד

(155) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"ב

ארעא דאתבטלת ואלף השביעי הוא דרגא דבינה ושם חוזרים הכל לשרשם, ואז זמן שליטת ארעא שחזרו כולם לבטן אמם, והוא סוד שבת עילאה עוה"ב, והוא י"ב שעות של המלכות י"ב חדשים דארעא אתבטלת בי"ב מזלות והם נגד י"ב תיקונים שנכללים בפה והוא אלף השביעי בי"ב שעות, ואח"כ תליסר יקום לון ת' המים וכו' תיקון י"ג ונקת ובי ונשגב ה' לברו וכו' דאוקיר דיקני' וכל הבירורים שם ע"י י"ג תיקוני דיקנא במשח רבות דנגיד בהון ממו"ם שבו כל העליות, כמ"ש שם בפ"א בי' סליק ובי'

סליקו ואנון דלא הוו וחוויין, ופי' רבינו שם שהם אורות חדשים שיצאו בתיקון דלא הוה בעת התוהו, והוו הם האורות שהיו בתוהו וסלקין תמן להתברר, ויהויין הם אורות שלא היו אפי' בעת התיקון, והם נגד ג' הויות דמו"ם מלך מלוך והם היה הוה ויהיה ובהם י"ב אתוון נגד י"ב הנ"ל שבהם מתחדשים מה דאתחריב בתריסר שעתני, וי"ג הנ"ל הם נגד י"ג נביעין דמשח רבות הנגיד בתיקוני דיקנא, ולכן לע"ל באלף השביעי אז בעו לאוקיר דיקנא ר"ל יקירו דיקירותא משח רבות דבהון. וסוד התוהו ידוע שלכך מתו וחרבו מלכים הראשונים מפני הסיגים שהיו בהם והם יצאו מגבורות הקשות דסלקו במחשבה לצורך הבחירה והעבודה, והם ז' נגד ז' ראשין של הנחש ז' מדורי גיהנם ז' היכלים דמסאבותא ז' דרגין הוי גוי חוטא וכו' דחשיב בריש פ"ה דס"ד כמ"ש רבינו שם, וכל תוקף הגבורות הם בחוטם כמ"ש באד"ר ואד"ז ששם ה"ג משחית אף וחימה ואשא וגחלי דנורא וכמ"ש וישמע ה' ויחר אפו ובס"ד פ"ב תלת שלהובין וכו' וכמ"ש באריכות שם בדברי רבינו. והוא מ"ש כאן זימנא חדא אזלינן בספינתא לשוט בים החכמה וכמ"ש בתיקונים (ד' מג ע"א ע"ב) וכמה אניות טבעין וכו' כד"א שם אניות יהלכון בימא דאורייתא וכו' ובההוא זימנא אזלין אניות

(155) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עג ע"ב

בהבטחה וכו' ובסבא דמשפטים (ד' ק ע"ב) סבא סבא הא אמינא דעאלת בימא רבא בלא תבלין וכו' יעו"ש, וכן הוא בכ"מ. וחזינן ההוא כוורא הוא כלל בנין עולם התוהו שכולל ז' מלכים והם ד"ג ד' מלכים לבר וג' לבר שהם חג"ת נה"י שמתחלקין תמיד לבי דרגין, ונק' כלל המלכים כוורא שהם מקומם במים והוא שבנייתם מעט' דגבורות וכמ"ש והארץ הייתה תהו ובהו וחסך על פני תהום, ולכן הסיגים שיצאו מהם הם תהומא רבא וימא רבא וכמ"ש בתיקונים שהבאתי במאמר הקודם וימן ה' דג גדול וכו' שרג ודגה הם דו"ג סמאל ולילית, ובעת השבירה נפלו הכלים לתה"ר והם הדרגים ששם. וכמו שמושה רע"ה בדעת דקדושה הוא דג גדול נונא רבא

על לויתן נחש וכו', כמו בן ראש כל המלכים בלע בן בעור דעת שלהם כולל ז' מלכים כולם ונק' ג"כ כוורא. דיתבא ליה אכלה טינא באוסי" הוא הנחש כח הסט"א הסינים שהיו בבח במלכים האלו שהיו כולם בסט"א דגבורות לבד בוצד"ק שהם בחוטם כמ"ש למעלה וכמ"ש ונחש עפר לחמו והוא הסינים הנ"ל שמהם היה המיתה ורבים מישיני אדמת עפר וכו'.

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

והוה זקיפא ברכיה דחד מנייהו הוא אהרן הכהן שהוא הי' הגדול שבהם לבד משה וכמ"ש בזוהר שם (ד' קסג ע"א) אילין רישי מתיבתא כולהו בריש ירחי ושבתי ומועדדייא מתכנשין לגבי טורא דאהרן כהנא ומתערין גבי ועאלין גו מתיבתא דילי' ומתחדשין תמן ברכיו דטלא קדישא וכו' וע"י מתחדשין כולהו וכו' יעו"ש כל הענין. וידוע כי משה ואהרן הם ברגלין בנו"ה וז"ש דהוה זקיפא ברכא וכו' שמעלת אהרן גדולה מאוד. ועייל טייעא תותי ברכי' וכו' הוא פנחס שנכנס במדריגתו שזכה לכהונה ולהיות לו ברית שלום כמ"ש (במדבר כה יב) הנני נותן לו וכו' כמו שזכה אהרן אליו כמ"ש (מלאכי ב ז) כי שפתי כהן וכו', והי' רודף צדקה וחסד לעשות שלום וכו' כמ"ש (שם שם ה) בריתי הייתה אתו החיים והשלום וכו', כי הוא בדרגא דחסד דמתגלה בפומא דאימה מדתו של אברה"ם רמ"ח עלמין אורכי' דהאי אמה, וכן זכה לזה פנחס בקנאותו נקם ברית ותיקון ברית, וזכה דאתגלי ע"י חסד בפומא דאמה בהעברת הערלה שנמשכה על הברית ע"י זמרי בן סלוא שבעל ארמית. ופנחס הוא אליהו

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תצא

והוא חד טייעא הנזכר בכ"מ בש"ס, ואע"פ שזכה למדריגה גדולה שהוא מלאך הברית ונזדכך חומרו שעולה חי לשמים שנופו הוא חי זך כידוע שהגוף הוא עט' הברית הדבוק בארץ והוא מלכות שבנפש, וכ"ז שהערלה עליו צריך למות ולהתבלע בעפרא, ואל"י זכה שנתגלה לו עט' הברית בסוד רמ"ח עלמין הנ"ל, אעפ"כ לא הגיע למעלתו של אהרן וז"ש דעייל תותי ברכי'. כי רכיב גמלא הוא הסט"א כמ"ש (ברכות נו ע"ב) הרואה גמל בחלום מיתה נקנסה עליו כמ"ש גם ה' העביר וכו' ויבוא גם השמן וכו' וכמ"ש רבינו בפי' למס' ברכות פ' הרואה, ואלהיו נתגבר על מהמ"ו שלא שלט עליו. וזקיפא רומחי' הוא רמ"ח עלמין וכמ"ש בפנחס (במדבר כה ז) ויקח רומח בידו וכו' שזכה לחדר עילאה כמ"ש, ואעפ"כ לא נגע בי שמעלת אהרן גדול עליו יותר ויותר. א"ל תא אחוי לך הר סיני וכו' בכאן

(166) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

גילה סוד מעמד הר סיני, והוא כי כתי' (שמות יט יח) והר סיני עשן כולו וכו' והוא מקום הראשון שנגלה השי"ת לברואיו ומראה הראשון שנתגלה למשה בהר אלקים חורב, כמ"ש (שמות ג ב) וירא אליו ה' בלבת אש מתוך הסנה. והר סיני הוא הנוקבא וכמ"ש בתיקון י"ט (ד' לו ע"א) והאי בת נקודה סתימאה באוירא עלה אתמר שמריני כאישון בת עין איהו גנוזא באור ובה אתעביד אויר ובגינה אתמר וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וכו', ופי' רבינו שם שהוא נקודה פנימאה דילה דסיהרא חכמת שלמה ותחוט המקיף לסיהרא הוא כתר דילה והוא אוירא עלאה, והסנה הוא אויר הנ"ל וי' דאויר הוא חכמה דילה ואור הוא בינה דילה. ומאחורי ביתא הנ"ל שם עומד הסט"א כמ"ש שם (ד' לה ע"א) שררך דא ציון דאיהו טבורא דעלמא וכו' אות ברית נקודה באמצעיתא כגוונא דטבור אנן הסהר דא נקודה דסיהרא כגוונא דא והיא ראשית וכו' ואיהו פתוחה לקבל צדיקייא וכו' וסתימא מסטרא אחרא כלפי רשיעייא דבזימנא דאתיין לאסתכלא בה איהי אהדרת אנפאה לאחורא מנייהו וכו', והם הערב רב שעמדו סביב הר סיני ג"כ. שישראל חי' נגד ההר כמ"ש

(שמות יט ב) ויחן שם ישראל נגד ההר והם בסוד בת עין שהם קרובים לנקודה פנימאה דבה שהיא ראשית, כמ"ש ראשית קודש ישראל לה' ראשית תבואתו וכו' ואמרו רז"ל (בר פ"א) בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית וכו', והם בת עין דילה כמ"ש (זכריה ב יב) כל הנוגע בהם כאלו נוגע בבבת עינו. וסיני' הוא עי"ן ושם עמדו ישראל מקרוב, אבל הערב רב שמהם סוד עזי פנים שבדור הרשעים הם עמדו שם מרחוק כמ"ש (שמות יט יב) והגבלת את העם סביב וכו' וכתו' (שמות כ טז) וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק. וכל מקום שנא' העם סתם הם ערב רב כמ"ש בזוהר בכ"מ, והם שעמדו מרחוק נגד צד הסתום של בת עין, משא"כ ישראל שהם בבת עין לא שלט בהם הסט"א כמ"ש (בתיקונים לה ע"א) ובגין דיעקוב

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

דאיהו דיוקני' חקוקה בסיהרא תמן אתמר בי' לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל וכו' ועל אינון דזרעא דיעקב אתמר וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב וכו' ואתמר באתר דא ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר דא יהא ביומוי דמלכא משיחא דלא יהא פסולת בישראל אלא ה' בדד ינחנו ומאן אנון פסולת אנון גרים וכו', והם הערב רב שעליהם נאמר קשים גרים לישראל כספחת והם קוצים וצנינים בצדיהם של ישראל כמ"ש בזוהר וברע"מ ובתיקונים בכ"מ. ועיין ברע"מ פ' משפטים (ד' קב ע"ב) דאנון עמלקים ערבוביא בישא דישראל ומריף לון וכו' לקיים מ"ש ה' בדד ינחנו וכו', והם עננים דמכסים על עינא וכ"ז שהם קיימים אז בת עינא סתימא, וכשיתעברין מעלמא אז וה' עליהם יראה וכו'. והוא מ"ש כאן דחזי להר סיני דהדרי לי' עקרבי וכו' שהם הערב רב שהי' עומדים מסביב בצד הסתום של בת עינא מרחוק, והם נחש שרף עקרב, והוא מ"ש והר סיני עש"ן כולו וכו', והם נק' עקרבי כמ"ש ברע"מ פ' כי תצא (ד' רעט ע"א) גלותא רביעאה וכו' וישליכו אותו הבורה הבור ריק וכו' אבל נחשים ועקרבים יש בו ודא גלותא רביעאה דור דרשעים מלא נחשים

ועקרבים רמאים כנחשים ועקרבים דעקרי מילי דרבנן ודיינין לשקרא עליהו אתמר היו צריה לראש וכו' יעו"ש באריכות כל הענין, והם אשר בעוה"ר נתפרצו בדור האחרון הזה אשר הם רחוקים מחכמת התורה שהיא נקודה פנימאה חכמה דילה, והוא רע"מ שהוא בגלותא ביניהם בצלמא דלאו הגונה ל', והם אינם יודעים מפנימיות חכמתם ועומדים מרחוק להר סיני ותופסים מאמרים החכמים כפשטם ומלעיגים על דבריהם, ומזה נתפקרו לסתור דבריהם ולעקור אותם ח"ו שהוא עקר"ב הנ"ל. וקיימי כי חמרא חיוורתו כמ"ש בפ' אלו עוברין (מט ע"ב) אמר ר"ע כשהייתי ע"ה אמרתי מי יתן לי ת"ח ואנשכנו כחמור וכו', שהם ע"ה ורשעי הדור ששונאים ת"ח והם החנפים ועזי פנים שמראים עצמם ככשרים ומגלים פנים בתורה

(166) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

שלא כהלכה. ועיין בזהר בראשית (ד' כה ע"ב) דחשיב שם חמשה מינים ושם ענקים מינא חמישאה דאינו מזלזלים לאילין דאתמר וענקים לגרנותיך וכו', שהם המבזים ת"ח שבדור והם הנק' כאן חמרי חיוורתא וכו'. שמעתי ב"ק שאומרת אוי לי שנשבעתי וכו' ועכשיו שנשבעתי מ"י מיפר לי שהשבעה במלכות והתרת שבועה באימא, כידוע התרת נדרים פורת באויר שהוא מגדל הפורת באויר עילאה מגדל השן, והשבועה הוא במלכות בגלותא כמ"ש ואני בתוך הגולה וכו' דהיא אזלא מתפרכא, והיא נק' בת קול שמנהמת כיונה כמ"ש בריש פ"ק דברכות (ג ע"א) ועיין בפ"י רבינו שם, וטו"ב נהפך לאו"י כמ"ש ונהר יחרב ויבש. והתרה דילה תליא בבינה מ"י ששם רחובות עלמא דחירו, ומשם ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים, וז"ש מי מפיר לי כמ"ש (ישעיה יד כו) ה' צבאות יעץ ומ"י יפר וכו'. ועיין ברע"מ פ' משפטים (ד' קטז ע"ב) א"ה נעביד ל' התרה ויהא נחית לגבאי וכו' ושם שבועות ה' איחי שכינתא בת יחידה ולא למגנא תיקונו תלת בני נשא למפטר ל' אלא דש' דשב"ת תלת ענפי אבהן וכו', ושם (ד' קטז ע"א) נדר דאיהו עלמא דאתי וכו', ועיין מ"ש

רבינו בפי' למס' ברכות פ' ה' על מ"ש ויחל משה מלמד שהתיר לו נדרו, שכ' שם שהפרת נדרים בין איש לאשתו בין אב לבתו שנדר ושבועה הם אם ובת ב' ההין, והתרה דלהון ע"י א"ב וב"ן י"ז של השם, והם יחיד מומחה וג' הדיוטות שיחיד מומחה הוא י' חכמה, וג' הדיוטות חג"ת דכו' שבהם תלוי התרה שלהם יעו"ש. והוא ג"כ בגלותא דב' ההין אזלין בגלותא כמ"ש בז"ח רות ותלכנה שתיהם וכו', והתרה דלהון ע"י ת"ח שבדור והוא מ"ש כי אתאי לקמי רבנן אמרו וכו' הוה לך למימר מופר לך. אמר לי תא אחוי לך בלועי דקרח בזה גילה לו סוד מחלוקתו של קרח וטעם בליעותו עם עדתו, והוא מ"ש בזוהר פ' בראשית (ד' יז ע"ב) חשך כד אתער בתוקפי' וברא בי' גיהנם ואתדבק בהדי' בהווא מחלוקת

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

ותרין מחלוקת הווי חד בשירותא וחד סיומא וכו' קרח הוי שירותא דמחלוקת כפום דרגא ותוקפא ואתדבק בגיהנם וכו' ורזא דא יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' דא מחלוקת קדמאה אתערו דרוגא ותוקפא וכו' הבדלה איהו בשמאלא וכו' וכד נפיק שבת וכו' ועאל לדוכתי' בשאול אתר דקרח וסייעתו תמן דכתי' וירדו הם וכו' יעו"ש כל הענין. והענין כי דינין דדכו' תקיפין ברישא ונייחין בסיפא והקליפות משתרשין בשערות דרישא דדכו', וז"ם הלויים דאתיין מסט' דשמאלא היו צריכים להעביר תער וכו' כמ"ש בפי' ויחי עד לא מריט רישא דמלכא וכו', וקרח לגלג עליהם כמ"ש בפי' חלק (קי ע"א) עינא יחב במיזיכו וכו', ואחיד בתוקפא בשירותא דמחלוקת דתקיפין ברישא, ולכן נטרד בתוקפא דשמאלא בסט"א דאחיד בי'. והוא בסוד אתון ח"ק דעשי' ששניהם לרע וג"כ דמ"ר שמאלא דיצירה שהם סוד שמא דילי' כמ"ש רבינו בליקוטים, ונפל לגיהנם סוד ופערה פיה לבלי ח"ק למי שמשייר ח"ק אחד או שלא קיים וכו' (סנהדרין קיא ע"א), והוא חלק על משה ועל התורה. והקליפות הם מסיגי הגבורות הקשות והם שנבדלו והוסרו משם, והוא מ"ש (במדבר טז כא) הבדלו מתוך העדה וכו', וע"ז נא' (בראשית א ו) יהי רקיע וכו' ויהי

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תצה

מבדיל בין מים למים וכו' שהם י' עילאה וי' תתאה ז"א ורקיע ו' באמצע, והוא שמים כמ"ש עושה שלום במרומו ע"י יסוד שע"י מתבסמין גבורות דנוק' עם חסדים דדכורא מ"ד ומ"ן, והוא שמים אש ומים. אבל קרח לא רצה בדרגא דשלו"ם כמ"ש בפ' קרח (ד' קעו ע"א) קרח אזיל במחלוקת מאי מחלוקת פלוגתא פלוגתא דלעילא ותתא וכו' מחלוקת פלוגתא דשלום וכו' פליג על שמא קדישא וכו', והענין כי הגבורות צריכים להיות נכלל בחסדים ולהתבסם ע"י ולכן הלויים נתנו לכה"ג להיות נטפלים בעבודתם כמ"ש (במדבר יח ב) וילוו עליך וישרתוך וכו' שכהנים מסמ' דחסד. וקרח נחלק על אהרן ולכן לא נתבסם ע"י החסדים ונטבע

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

בארץ, שארץ ושמים הם דו"ג דמתחברים כחדא וע"י מחלוקת ירד לארץ לתתא וכמ"ש בזוהר שם ת"ח אהרן ימינא לינאי שמאלא קרח בעי למעבד וכו' ר"י אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא וכו'. והנה הגבורות הם בחוטמא דז"א כב' נקבים שבו שמשם יוצא אשא ותננא וגחלי דנורא כמ"ש באדר"ר ואד"ז שהם משחית אף וחימה וכו' ה"ג, וכן בס"ד פ"ב ב' שלהובין וכו', והגבורות אלו מתבסמין ע"י קטורת כמ"ש (דברים לג י) ישימו קטורה באפיק וכו' ע"י כהנים חסד, שמתבסמין ע"י רוחא דחוטמא דע"ק שמשם נפיק חייין דחייין וכמ"ש באדר"ר (ד' קל ע"ב) האי חוטמא הוא פרדשקא דבי' נשיב רוחא לז"א וקרנין לי' סליחה והוא נחית רוח דרוחא דנפיק מהכא מאנן נוקבין חד רוחא נפיק לז"א וכו' ובאדר"ז (ד' רפט ע"א) האי חוטמא חייין מכל סטרין חדו שלימא נחת רוח אסוותא בחוטמא דז"א כמה דאוקימנא עלה עשן באפן. ובחוטמא דע"ק שם מתגלה יסוד דרדל"א חסד עילאה דבי' רמ"ח עלמין וע"י מתבסמין ה"ג דחוטמא דז"א, והוא סוד הקטורת לריח ניחוח לה' נחת רוח דחוטמא וכמ"ש (בראשית ח כא) וירח ה' את ריח הניחוח וכו' כמ"ש באדר"ז ואדר"ו וס"ד יעו"ש בפ' רבינו, ולכן ניתן הקטרת לאהרן. וז"ס מ"ש משה לקרח קחו לכם מחתות וכו' וישימו עליהם קטרת וכו', שבזה ידעו כי לא בהם

בחר ה' לעבודה זו שהיא תליא דוקא בחסדים ולא בליואי שהם מסמ' דגבורות, וכיון שלא נתבסמו ע"י חסד עילאה לכן ותצא אש מלפני ה' ותאכל וכו', והוא אשא ותננא וגחלי דנורא דנפיק משם מחוטמא דז"א. וקרח מן הבלועים ומן השרופים היה (סנהדרין קי ע"א), וז"ש חזאי תרי בזעי ונפקי מנייהו קוטרא הם ב' נקבי חוטמא דז"א שמשם יוצא תננא ואשא. ושקלי גבבא דעמרא וכו' היינו אף שגם אהרן לקח מחתות והקטיר קטרת לא הועיל לבסם הגבורות דחוטמא דז"א, ונענשו קרח ועדתו על שהי' חולק על אהרן כמ"ש. והחסדים דחוטמא דע"ק הם גבבי דעמרא

(166) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

שהם מתקוני גלגלתא דע"ק כידוע שיסוד דרדל"א בחוטמא ויסוד כולל תמיד כל ו"ק והם כלל ז' תיקוני גלגלתא וכמ"ש (דניאל ז ט) ושער רישו' כעמר נקי, והם השערות דע"ק דמבסמין שערות דגלגלתא דז"א כמ"ש"ל שבהם אחיד סמ"א שמשם הי' מחלוקת קרח כמ"ש. ודעציתא בריש רומחא והוא ביסוד דרדל"א דבגלגלתא דע"ק שהחסד דרדל"א גניז שם, והם רמ"ח עלמין דביסוד שהוא רומח כידוע. ועיילא התם ר"ל בנקבי חוטמא דז"א ע"י הקטרת שהקריב אהרן, ואעפ"כ לא הועיל והוא מ"ש ואמשינה במיא הם החסדים המכבים אש הגבורות, ואעפ"כ אחריו' אחרוכי שנתגברו הגבורות על החסדים. א"ל אצית מאי שמעת וכו' הוא מ"ש שעונשו של קרח הי' שנאחו בסור ק"ר וח' דח"ק ט"ר, שהוא גיהנ"ם, והוא ק"ר דשק"ר. ולכן שם בניהנם מתודה על חטאו ואומר משה ותורתו אמת וכו' כדי להיות נאחו באמת, וכמ"ש עדת קרח עתידים לעלות וכמ"ש והיה מידי חדש בחדשו וכו' יבוא כל בשר להשתחוות לפני וכו', ולפי שכל דור המדבר בכל ריש ירחא סלקין למדרגה יותר עליונה כמ"ש בזהר פ' שלח לך (ד' קסג ע"א) אמר לון חמיתון אילין טוריא כולהו ראשי מתיבתא לעמא דא דבמדברא זכו השתא מה דלא זכו בחייהן ואלין רישי מתיבתא כולהו בריש ירחא וכו' מתכנשי לגבי טורא דאהרן וכו' ומחדשין

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תצו

תמן בדכיו דטלא קדישא וכו'. ולכן גם קורח ועדתו מקבלין קצת מיתוק, והוא מ"ש כאן כל תלתין יומין מהדר להו גיהנם וכו' ואמרי וכו', והם בדאין דנאחזים בסט' דשקרא כמ"ש. אמר ל' תא אחוי לך היכא דנשקא ארעא ורקיעא וכו' הענין הזה מדבר מסוד הנהגת העולם בעוה"ז ועוה"ב שכ' רבינו הגדול בליקוטים שנה"י הם הנהגת עוה"ז והם מדות ממוזגים, כי א"א להנהיג עוה"ב [עוה"ז] במדות הנהגה כפי מה שהם כמ"ש השפעת עליהם רוב טובה אין יכולי' לקבל וכו', והוא מ"ש (קדושין לט ע"ב) שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, וכן עונש הרשעים א"א להיות בעוה"ז

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

שא"א להם לקבל. ושכר ועונש הם בעוה"ב והוא חג"ת שהם כף זכות וכו', והם בסוד דו"נ שחג"ת הוא דכו' ונה"י נוקבא שמקומה בנה"י עד החזה, והם ארץ ושמים, ויסוד דרכו' הוא מקום התחברות שמים וארץ ביחד. וסוד הזיווג הוא להעלות הנוקבא להיות פרוץ שלם עולה גם נגד חג"ת שלו, הוא סוד השפע דקבילת מדכו' והם הפירות של תורה ומצות הנוצין מהארת הנהגת עוה"ב, והוא מ"ש דנשקי ארעא ורקיעא וכו' ששם רקיע שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות, והוא מ"ש שקלתא לסילתאי אתנחתא בכוותא דרקיעא ששם חלונות הרקיע הבוקר אור ששם מתגלה חסד עילאה איתן האזרחי, והוא אילנא דחיי מזונא דכולא ב' כמ"ש בתז"ח (ד' נא ע"ד) גליף גליפין ובטש בוצינא ואפיק ח' יסוד ודא תמונאה לחושבנא ואפיק חד רחימא דכולא וכו' נעיץ בארעא ורישי' מט' לצית שמיא עפי' שפיר ואנבי' סגיא ומזון לכולא ביה וכו'. וכל התפי' עניינם לחבר שמים וארץ בברכת שים שלום כמ"ש בהיכלות פ' פקודי ובכ"מ כי שם ציוה ה' את הברכה וכו'. וז"ש ארמזלינא וכו' ור"ל שאנו רואים כמה צדיקים שמדוכאים בעוני וחוסר לחם, אף שמתקנים ומייחדים היכלא בהיכלא בזיוגא דדו"נ ע"י התפי' בתיקונא כדקא יאות, וז"ש ולא אשכחית אמינא איכא גנבי הכא הם הקליפות החוטפים התפילות אם אינם זכים כראוי כידוע, אמר ל' גלגלא דרקיעא הוא דהדר והוא מ"ש (מו"ק כח

ע"א) בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא תליא, שהוא סוד גלגל החוזר פנים ואחור ברל"א שערים פנים ורל"א שערים אחור שמהם סוד התחלפות העתים והרגעים המשתנים בכל עת לפי ענין גלגול שם הוי"ה בצירופיו שמשתנה בכל תתר"ף שבכל שעה. והנפשות הם לפי השעה והזמן, והרוחות לפי העולם, והזמן בנפש בנוקבא ולפי ענין הנפש שנולד לפי מזלו דשעתא קיימא לי' אז הוא צדיק וטוב לו וכו' כמ"ש באריכות בתיקון סט (ד' קטז ע"א) יעו"ש בפי' רבינו, אבל עיקר שכר המצות בעוה"ב שהוא

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

לפי העולם בדכו' ולא לפי הזמן, והוא מ"ש נטר עד למחר ומשכחת לה כמ"ש (עירובין כב ע"א) היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם וכמ"ש רבינו בפי' ודי בזה. א' ר' יוחנן משתעי וכו' מאמר זה עמוק ונראה שכוון למ"ש בזוהר פ' וארא (ד' כז ע"ב) אמר ר"א בסטרא ימינא עילאה נפקין תליסר מבויעין וכו' אלף יאורין וכו' דא עאל בין אינון יאורין ואתעביד חוויא רישא סומקא כורדא קשקשוי תקיפין כפרזלא וכו' כד סליק זנבי' וכו' פומי' מלהטא אשא וכו' עד דלסטר צפון קם חד שלהובא וכו' הא אתער מאן דשוי קדלא על אנפוי דתנינא כמה דאתמר ונחתני חחים בלחייך וכו' ונקטין לי' לתנינא ונקבי אנפוי וכו'. ופי' רבינו מאמר זה בליקוטנים בדברים נפלאים ונוראים שסוד התנין הוא רע"מ דדרגי' בדעת והוא תנין הגדול, והיאורים הם בסוד צבאות תצ"ט ופלגא מכאן ותצ"ט ופלגא מכאן והם סוד אותיות דא"ב ותשר"ק, ורע"מ הוא המשלים לאלף מכאן ומכאן. ונגדו בסט"א מלך הראשון בלע בן בעור והוא דרגא דבלעם שהוא בדעת, והוא רישא סומקא כורדא דאחיזת הקליפות בשערות דגלגלתא דז"א בשערות שחורות שלו, האי שחור ארום הוא, כמ"ש בפי' תזריע (מח ע"ב) ות"ח בהאי איש בוצינא דקרדינותא ובג"כ גולגלתא דרישא דהאי סומקא כולא כוורדא ושערי סומקי בנו סומקי ותליין מיני' כתרין תתאין דלתתא וכו', והוא מ"ש בזוהר פ' בלק (ד' קצד ע"ב) רמא לי' פנחס קלא ואמר

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תצט

טולא דתנייניא דרבעין על כל חויין הפיך במזייד וכו', שבוה נכנע קולו של בלעם והרגו אותו בחרב. ושערות דגלגלתא הם היוצאים ממוחא שהוא סוד מים כמ"ש (תהלים קי) מחץ ראש על ארץ רבה מנחל בדרך ישתה וכו' כמ"ש בס"ד פ"א אתבר ריש' במים סגיעין יעו"ש בפ' רבינו, ומשם בסוף השערות אחיזתו של בלעם והוא בסוד מים בישין מצולת ים, והוא סוד הניחושים וכישופים שהם אחורי זנבי שוליהין דכוכבייא, שהשערות הם כוכבי ומזלי דלית לון חושבנא וכו' שהשערות הם אותיות

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

התורה כמ"ש (עירובין כא ע"ב) קווצותיו תלתלים וכו' ועל כל קוץ וקוץ וכו'. ומשה רע"ה הוא התנין הגדול חיוורא דגלגלתא דבאמצע הראש שבו נכללי כל השערות שהם כל נשמות ישראל, וכולל כל התורה וסוד מ"ט ש"ב שהם בוקעים ממוחא דרך השערות, והוא סוד מים רבים הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. ולעומתו בלעם בסט"א במ"ט ש"ט. ולכן כל מ"ט ש"ב מרומזים בברכותיו כמ"ש ויהפוך ה' וכו', וכמ"ש רבינו בפ' לפ' בלק, והוא סוד התלי שוכב באמצע המזלות שהם מ"ח צורות והתלי הוא המ"ט כמ"ש במ"א באריכות. והוא מ"ש כאן חזיון האי כוורא הוא התנין הגדול הרובץ בתוך היאורים שהוא בלעם כמ"ש, דאפיק לרישא ממיא הוא רישא סומקא כודרא דילי שאחיזתו בשערות שהם בוקעים ממים רבים, וכן בלעם בסוד מצולת ים. ודמיינ עייני' כתרין סיהרי שא' ממדותיו עין רעה וכמ"ש (במדבר כד ג) נאום הגבר שתום העין וכו' ואמרו (סנהדרין קה ע"א) סומא בעין אחת ה' וכו', וכת' מחזה שדי יחזה נופל וגלוי עיניים שהי' מתחבר עם עזא ועזאל כמ"ש למעלה באריכות, כי הדעת בו ב' עטרין חו"ג והם ב"פ ה' הויות ה"ח וה"ג כל א' במספר ע"ן, ובלעם בסט' דבלע בן בעור דבי' מתקטרין כל דינין ושם עירו דנהבה כמ"ש באד"ר שהי' בעט' דגבורות לבר, ולכן הי' סומא בא' מעיניו וחגר ברגלו אחת קיימא דחד סמכא שהעניינים הם ברגלין כמ"ש רבינו בפ' לם"ד, ושם הם היאורין וסוד התניינים קין והבל, והיו בסוד עין רעה בכל

מקום שנתן עינו הי' מארה שולט דהוא בסוד פנימו דסיהרא מארת חסר וכמ"ש בזוהר פ' בראשית (ד' נה ע"א) ואחות תובל קין נעמה וכו' אר"ש אמן של שדים הות דמסטרא דקין נפקת והיא אחמנת על לילית באסכרה דרביי וכו', והיא נק' שפחה סיהרא בישא דשלטא בלילה חשך ונק' טחול כמ"ש בתקונים (ד' מד ע"ב) יעו"ש דחמה בישא וסיהרא בישא הם דו"ג סמאל ולילית ועליהם נאמר וחפרה הלבנה ובושה החמה וכו'

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

כמ"ש בכ"מ בזוהר ובתיקונים. וכן בלעם הי' הרע של קין ולכן נתחבר עם עזא ועזאל, והם ב' דכו' דסט"א וב' נוקבין דלהון הם ב' עיינין נגד נוקבא דקדושה שהיא בת עין שפירא בחזיא, והוא מ"ש כאן ודמיין עיינין כתרי סיהרי שהם ב' נוקבין בישין דסט"א שבהם מארת, ובכחם הי' רוצה לקלל ישראל ולהטיל בהם עין הרע כמ"ש וירא בלעם את ישראל שוכן לשבטיו וכו', מיד ותהי עליו רוח אלקים שכינתא קדישא כמ"ש בזוהר פ' בלק (ד' רב ע"ב) רחל הות תמן חמאת דעינא דההוא רשע לאבאשא מה עבדת נפקת ופרשת גרפהא עליהו וכו' מיד ותהי עליו רוח אלקים וכו'. ונפוץ מיא מתרתי זימי כתרי מברי דסורא וכו' כמ"ש (במדבר כב ה) וישלח וכו' פתורה אשר על הנחר ארץ בני עמו וכו', והוא כי בהיכל חובה דסט"א שם מים אחרונים חובה מיין בישין, כי בהיכל זכות שם מים קדושים, שכל מים הם בסט' דגבורה וכמ"ש רבינו באריכות בפ"י להיכלות ששם הפרצה, ושם בסט"א זרוע שמאלא דסט"א נחש עקלתון ושם הי' כוחו לקלל ישראל כמ"ש בזוהר פ' פקודי (ד' רסו ע"א) דכד מטא ב"נ להאי היכלא קיימין חיון לשיצאה לון וכו' והא תמן קיימין מזוני לאעברא לון מניה וכו' ומהכא נפקא חד רוחא מסאבא דאיקרי אריריא וכמה אלף ורבבן עמו' וכולהו איקרי אוררי יום וכו', והוא מ"ש פתורה שהוא שולחן בצפון בקדושה בהיכל זכות ונגדו בהיכל חובה קיימא מזונא לאעברא, ושם כי כל שולחנות מלאו קיא וכו' ושם נגע צרעת נגד עונג דקדושה, ושם רוחא תקיפא דמפתי לב"נ למיזל בתר נשין שפיראן

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקא

כמש"ש בפ' פקודי שם, ולכן נתן עצה לבלק להפקיר בנות מואב לזנות וכתיו (תהלים קו כח) ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים וכו' שהם שולחנות קיא צואה הנ"ל, כמ"ש (ישעיה ל כב) צא תאמר לו דאקרן צואה רותחת כמש"ש, והוא מ"ש פתורה אשר על הנהר וכו' שהוא נהר דינור שהוא יוצא מהיכל הזכות ושם מקומו של בלעם ארם נהריים עיר

(166) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

נח"ר שהם ג' אלקים בג' מקומות שבשמאל פתורה א' אשר על הנהר ב' ארץ בני עמו ג' כמ"ש רבינו בפ' שם. ושם בהיכל זכות הוא סוד החוטם כמ"ש בהיכלות פ' בראשית (ד' מד ע"א) הכא קידה באנפין בארעא לאתגברא על דינא וכו' כמ"ש רבינו שם שהוא על החוטם ששם הגבורות, ולכן כאן אמר ונפקו מיא מתרי' נחירי' שהוא מים שבחובה מסיום הגבורות שהם מחוטם תננא ונחלי דנורא, והוא בב' דברים שהחטיאם א' בע"ז בבעל פעור וב' בזנות, שבשניהם הי' חרון אף וכמ"ש בפ' בלק (במדבר כה ג) ויחר אף ה' בישראל וכתיו (שם שם יא) פנחס וכו' השיב את חמתי, והם ב' מקטרגים אף וחימה דנפקי מתרין נוקבי דחוטמא, שכן בע"ז כתיו כי הי' אלקיך אש אוכלה וכו' אל קנא וכו' וכן בעון זנות חרב נוקמת נקם ברית, ולכן פנחס ניתן לו ברית שלום שביסם כח הגבורות ע"י הארת חוטמא דע"ק שבו חסד עילאה כמש"ל, והם ב' כוחות ע"ז וג"ע עשו וישמעאל שהם נגד קין והבל עזא ועזאל שבהם נתחבר בלעם כמ"ש, והוא מ"ש כתרי מברי דסורא שבהם סרו ישראל מאחרי המקום ודי בזה. רב ספרא משתעי זימנא חדא וכו' במאמר זה מדבר מסוד מלכות הרביעית אשר החריבה המקדש וממשלתה ומפלתה, שהיא ממשלתה בים כמ"ש (סנהדרין כא ע"ב) בא גבריא ונעץ קנה בים וכו' ועליו נבנה וכו' ועליו נאמר הנה קמן נתתיך בגוים וכו' שהוא מלכות שאינה הוגנת כמ"ש במ"א באריכות, והוא נק' כורא כמ"ש וימן הי' דג גדול לבלוע את יונה וכו' כמ"ש בתיקונים ועליו נאמר והרג את התנין אשר בים וכו', וכל המלכיות המושלים על ישראל הם בימא

רבא כמ"ש (דניאל ז) חזה הוית וארו ד' רוחי שמיא מגיחין לימא רבא וארבע חיוון רברבן סלקן מן ימא וכו', ואלו ד' חיות הם נגד ד' אותיות אדנ"י שהם א'ריה ד'זב נ'שר והרביעית הוא בלא שם והיא עצמה הקטנה והשפלה מכולם קטן נתתיך בגוים וכו', שהוא נגד י' אות קטנה שבאותיות ואין לה ציור ושם רק נקודה לבד, וקרנין עשר לה

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

נגד י' הנ"ל. וז"ש ותזינן ההוא כוורא דאפקי' לרישא מימא שהוא חיה רביעית דסלקא מימא רבה, והיה לי' קרני הם עשר קרנים דילה דבהון נגדא קרבא עם קדישי עליונין שהם עשרה הרוגי מלוכה, שכמו שישראל הם נקודה פנימית דקדושה בת עין וכו' פנימאה חכמת שלמה ראשית דילה כמ"ש (זכריה ב יב) כי הנוגע בכם נוגע בבבת עינו, כמו כן מלכות זה נקודה פנימית דמלכות הרשעה שכל העיגול סובב עליה, ולכן ישראל נק' קטן כמ"ש (דברים ז ז) כי אתם המעט וכו' שהם בסוד נקודה לבד אבן מאסו הבונים הייתה לראש פינה, וכמו כן להיפוך בסמ"א שעשו הוא נגדו הלא אח עשו ליעקב וכו', ולכן רוצה ג"כ לעלות למעלה כמ"ש (עובדיה ד) אם תגביה כנשר וכו', והוא מ"ש דסליק רישי מימא, ועיין מ"ש רבינו בזה בליקוטאים. וחקיק עלה אנא ברי' קלה שבים ר"ל שעל הקרנין שהם י' מרומז, שכמו שהי' הוא הקטנה שבאותיות כמו כן היא הקטנה שבכולם שהיא מלכות הרשעה וממשלתה בעקב בי' צפרני הרגלים, ולכן התחלת ממשלתם בי' הרוגי מלוכה שהם שיצאו מבין י' צפרני הרגלים דיוסף בסוד נעץ צפרניו בקרקע וכו' כמ"ש רבינו בפי' להיכלות באריכות בסוד עטרת פ"ז ויפוז'ו זרועי ידיו, והוא סוד הנורא מ"ש בפ"ק דע"ז (יא ע"ב) ותלי לי' תרי מתקלי פיז"א וכו' כמו שית' במקומו בס"ד. ומ"ש וחקיק עלה אנא ברי' וכו' ר"ל שהדבור הוא בקרנים שלה כמ"ש שם בדניאל (ז יא) חזה הוית באדין מן קל מלייא רברבתא די קרנא ממללא חזה הוית עד די קטילת חיוותא וכו' ויהיבת ליקידת אשא, שהיא מחרף ומגדף כמ"ש (שם שם ח) ופום ממלל רברבן שכמו שכוחו

של יעקב בפה וכו' והוא קטרוגא בישא דילה. וז"ש ואולינא לפומא דלוינתן הוא סוד ימות המשיח שאז יהיבית ליקידת אשא והעבד גשמה שהוא בסיום אלף הששי בעמ' היסוד שהוא סנפירו של לוינתן בעמ' שבו שהוא פה שלמטה, שבו יתגלה חסד בפומא דאמה מסוד לוינתן דגלגלתא דע"ק

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

שמתפשט עד עמ' היסוד בימות המשיח שאז יהי סעודת לוינתן כמ"ש רבינו בפי' לס"ד, וכן יסוד נק' לוינתן כמער איש וליות, והוא נתבלע שם בימות המשיח והוא כי יבוא שיל"ה רע"מ דעתיד לאתגלא בסוף יומיאי וכוחו בפה, והוא נק' לוינתן נחש בריח דימא דאורייתא, דבגלותא הוא כאלם לא יפתח פיו וכו' ולע"ל אז יפתח פומי' ויבלע לחי' הרביעית שכוחו ג"כ בפיו פום ממלל רברבין כמ"ש. ואומר והוינא ש' פרסי דבר זה ביארתי באריכות בפ"ק דמגילה בדרך גדול דהוי' ש' פרסי יעו"ש סוד מספרו, ולכן יתגלא ג"כ ויהיבת ליקדת אש"א שהוא ש' דישח"ק בינה ע"י שופר גדול שיתמתק הדין, ושם אלקים בגילופי יודין יתגלא ברחמי"ם בסוד מצפ"ץ ודי בזה. אמר רב אשי ההוא עיזא דימא הוי כמ"ש הן עשו אחי איש שעיר וכו' וכמ"ש רבינו בפי' מאמרם בפ' המוציא יין (עז ע"ב) מ"ט עיזי מסגן ברישא וכו'. ואמר דבחישא פי' חופרת בקרקע כמ"ש שהיא החי' דכתי' בה יכרסמנה חזיר מיע"ר וכו' שהוא אלוף עיר"ם והאביד שריד מעי"ר וכמ"ש אכלה ומדקה ושאר אברגלה רפסת, ואית לה קרני כמ"ש וקרנין עשר לה וכו', ועליו אמרו רז"ל (בכורות ח ע"ב) האי משרא דסכיני במאי חבטי לה בקרנא דחמרא, וכמ"ש (תהלים עה יא) וכל קרני רשעים אנדע תרוממנה קרנות צדיק והוא עני ורוכב על חמור, והם בסוד שני רשעים שברת שהם שני די פרזל לה וכו'. ר' יוחנן משתעי זימנא חדא וכו' וחזינן ההוא קרטליתא וכו' מדבר מסוד השכינה שהיא יורדת לבריאה והם י"ב בקר דתחותה והים עליהם מלמעלה, שהם סוד י"ב מרגליטין טבין כמ"ש בס"ת פ' ויצא (ד' קמט ע"ב) והנה מלאכי

אלקים תליסר מרגליטין טבין ואנון וכו', והם י"ב אבנים הקבועים בחשן ל"ב שבטי ישראל כמ"ש (בראשית מט כח) כל אלה שבטי ישראל וכו' וזאת וכו', ונוקבא דאצי' היא התיבה שבה קבועים אבנים טובים ומרגליות והיא האבן אשר שם יעקב מצבה במקום מראה הסולם שבה ראה ה"ב מרגליטין, וי"ב

(166) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"א

אבנים נעשו בה אבן אחת והיא ארץ ישראל שנחלקת ל"ב תחומין, והם י"ב אותיות דגילופי אדנ"י שהם ג"פ ד', ושם הם אבנים טובים וכמ"ש (ישעיה נד יב) ושמתי כרכר שמשותיך וכו' וכל גבולך לאבני חפץ. דהדרי לה מיני דכוורי דמקרי כרש"א הם ישראל שניתן להם הארץ לרשתה שהם חיילין דשכינתא, ונק' כוורי כמ"ש למה נמשלו ת"ח לדני הים לומר לך מה דגים שבים כיוון שעולים מן המים וכו' כך ת"ח כיון שפורשים מן התורה וכו' שחיותם במים. ומ"ש דמקרי כרש"א רמז בזה סוד גדול מ"ש רבינו בפי' לפ' זאת הברכה ע"פ וזאת ליהודה וז"ל כי יהודה ירש מדת וזאת שהוא כלל כל הברכות כמ"ש וזאת הברכה י"ב בפרטות זאת הוא ה"ג כלל כולם ונגד וזאת אמר משה אשרך ישראל וכן ביעקב כל אלה שבטי וכו' וזאת וכו' יעו"ש, והוא ה"ג הכולל כולם נגד י"ג מדות וכמ"ש בתחי' זוהר כוס ישועות וכו' י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא וכו' יעו"ש. והענין שכמו שבה' עילאה אימא הם י"ב צרופי שם אהי"ה י"ב תיקונים ואימא ה"ג עליהם, י"ב תיבות והארץ הייתה וכו' וי"ג המים עליהם כמ"ש בפ"ק דס"ד, וכמו כן בנוקבא ה' תתאה י"ב בקר דתחתה והיא עליהם י"ג, וע"ז נאמר אשרך ישראל בסוד אימא שהיא סוד אשר באשרי כי אשרוני בנות אשר קדשנו וכו' כמ"ש בזוהר ובכ"מ, והם בסוד צבאות וכ"ב אתוון כמ"ש צבאות ישראל וי' נקודות והאתוון הם צבאות רצ"ט ופלגא וכו' כמש"ל, וז"ש דמיקרי כרש"א אותיות אשריך וכו' למפרע והם נשמות ישראל שהם קבועים וסובבים להדה קרטליתא.

(172) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

נחית בר אמוראה לאתווי וכו' הוא מ"ש בזוהר פ' לך לך (ד' פד ע"ב) ת"ח בשעתא דישראל שריין על ארעא קדישא כולא הוה מתתקן כדקא יאות וכרסייא שלים עלייהו וכו' כיון דחבו ישראל וסאיבו ארעא כדין כביכול דחי לה לשכינתא מאתרה וכו' ומשכי ומקטרגי לאתקשרא טעוון אחרנין גו שכינתא וכדין אתיהיב לון שלטנותא וכו' וע"ד בבית שני הא שולטנותא משאר עמין לא אעדיו וכו' יעו"ש באריכות, והוא מ"ש כאן ונחית בר אמוראה לאתווי הם האומות אשר רצונם הי' לינק משכינתא דאתקריבת גביהו, ובעי לשמטיה לאטמיה בבית שני שהי' כוונת עזרא ואנשי כנה"ג אשר רצו לבטל כח הסט"א לגמרי והוא הירך אשר אחיזתם בו כמ"ש ותקע כף ירך יעקב וכו', אבל לא הועיל וגרם החטא שנחרב הבית, והוא מ"ש ושדא זיקא דחלא וכו' שיניקתם מסוד שמרי היין מסיני הגבורות שרים הדינים שירדו ונתקלקלו למטה. נפק ב"ק אמר לן מאי אית לכו בהדי קרטליתא וכו' ר"ל כמ"ש נשבעתי אתכם בנות ירושלים אם תעירו וכו' כמ"ש (כתובות קיא ע"א) ג' שבועות השביע הקב"ה את ישראל א' שלא ידחקו את הקץ וכו', שלא יזכו לה רק לימות המשיח בסוף אלף הששי ולעוה"ב באלף השביעי, והוא מ"ש דדביתו דר"ח בן דוסא דעתידה דשדיא תכלתא בה וכו' ששם סוד הציצית י"ג קשרים וה' חוליות כמ"ש רבינו הגדול שם בפ' וזאת הברכה, וסוד התכלת הוא בכסא כמ"ש (חולין פט ע"א) תכלת דומה לים וכו', והוא סוד ז' שמות דמרגלאן הכנ"ף תכל"ת וכמ"ש רבינו במ"א וכמ"ש ברע"מ פ' פנחס (ד' רכו ע"א) ותריין גוונין רשימין בטלית וכו' כמראה אבן ספיר דמות כסא לקבל כרסייא דאית לי' ע"ב גשרים וכו' יעו"ש באריכות, (ושם) ועוד שש

מעלות לכסא ברזא דא וא"ו וכו'. רב יהודה הינדוא משתעי וכו' וחזינן
ההוא אבן טבא וכו' כאן מדבר מסוד השכינה בכל סדר הזמן שהיתה עם
ישראל בעת יצי"מ ובסוד בנין הבית וחורבנו וגלותו וגלותא דשכינה עם
ישראל, את הכל

(172) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

רמזו במליצות לשונם בדרך חידה להסתיר ענין עמוק זה. והוא כי
השכינה היא אבנא טבא מרגלימא כמ"ש (בראשית כח כב) והאבן הזאת
אשר שמתי מצבה וכו', שי"ב אבנים הם בבריאה כמ"ש במאמר הקדום
והשכינה עליהם אבנא טבא וכמ"ש בפ' ויצא (ד' קמז ע"ב) ויקח מאבני
המקום אלין אנון י"ב אבני יקר מרגלאן טבן דאנון י"ב אבנין וכו' לד'
סטרי עלמא תלת אבנין לסטר צפון וכו', והם ד' פעמים ג' אתוון דגילופי
אדנ"י, וכדין וישכב במקום ההוא כיון דאתתקן ערסא וכו', והוא מטתו
שלשלמה וכו'. ושם (ד' קנא ע"א) ויקח מאבני המקום ואי תימא דאבנא
דא עילאה וכו'. דהוה הדיר לה תנינא הוא רע"מ משה רבינו ע"ה שהוא
לדין התנין הגדול כמ"ש כמ"פ דאיתיהיבת לי' כמ"ש איש האלקים בעלה
דמטרוניתא דאנהיג לה לכל רעות' כמ"ש בתחילת הזהר (ד' ו ע"ב) איש
מראה דזכה לאנהגא דרגא דא בכל רעות' בארעא מה דלא זכי בר נש
אחרא וכו'. נחית בר אמוראי לאתווי כמ"ש במאמר הקדום שהם ז' אומין
שהיו בארעא קדישא דשכינתא תמן, והם ז' אומין שנק' ע"ש אמורי כמ"ש
(בראשית טו טז) כי לא שלם עון האמורי וכו' וכת' (עמוס ב ט) ואנכי
השמדתי את האמורי מפניהם וכו', ואלו הי' נכנס משה רע"ה לארץ הי'
מכלה אותם מן הארץ והי' מקיים מ"ש לא תחיה כל נשמה ולא הי' נחרב
בהמ"ק והי' מטהר את הארץ לגמרי, ולכן הי' מרבה בתפי' לעבור את
הירדן ולכנוס לארץ, והוא מ"ש אתא תנינא קא בעי למבלע לספינתא
דספינה היא השכינה דהיא סיהרא, דכ"ז דשמשא שלטא לא נהרא
סיהרא דשרגא בטיהרא לא מהני' וכמ"ש בזוהר פ' וילך (ד' רפו ע"א) א"ל
קוב"ה למשה משה תבעי לאחדשא עלמא חמית מן יומך דישלוט סיהרא

בעוד דשמשא קיימא וכו' אלא קרא את יהושע וכו' יתכניש שמשא וישלט סיהרא וכו', ועי' מ"ש רבינו בפי' לזוהר פ' שלח לך שם בענין זה. אתא פישקנצא פסקיה לרישי' וכו' הם ערב רב שהם נק' עורב כמ"ש למעלה

(172) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

שעליהם נא' וישלח את העורב וכו', והוא לילית טחול אוכמא סיהרא בישא שהם גרמו לו מיתה בחטא מי מריבה כמ"ש (תהלים קו לב) ויקצפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם שלכן נגזר עלי' גלותא בני ערב רב כמ"ש בזוהר ובתיקונים בכ"מ. אתהפכו מיא והווי דמא הוא סוד חטא מי מריבה שגרם מיתה וכלותא למשה, וכמ"ש במדרש ע"פ כי רעה נגר פניהם וכו' ואמרו שמושיעם של ישראל ילקה במים. והוא סוד נורא ואיום מאד ויראתי לגשת אל הקודש לכתוב בזה אך למען הראות עומק דברי חז"ל והיאך הסתירו דברים נוראים בדבריהם אשר הם כגחלי אש הוצרכתי לכתבו כי הזמן גורם בעתים הללו, והוא מ"ש בזהר פ' פנחס (ד' רמט ע"ב) בשעתא דאתעברת אסתומת כיון דמטו זימנא לאולדא געאת ורמת קלין וכו' וקוב"ה שמע לה זומין לגבה חד חוויא רברבא מגו טורי חשוך וכו' פומי' וכו' ואתי ונשיך לה בההוא אתר תרין זימנין וכו' זימנא קדמאה נפיק דמא ואיהי לחיך זימנא תנינא נפיק מיא ושנתו כל אנני די בטורא וכו', וכ' רבינו בפי' להיכלות באריכות וכ' שם עוד שהענין כי משנה הוא איסור והיתר כשר ופסול טמא וטהור עה"ד טו"ר ה' דמים טמאים וה' דמים טהורים ה"ח וה"ג, וכלל שלהם ג' ג', ובתחי' יוצא הדמים טמאים ואח"כ הדמים טהורים ואתפתחת ואולידת וסימנך ויך את הסלע במטהו פעמים וכו', והמטה הוא דאתהפך לנחש בצור בחורב והוא מט"ט דאתהפך מנחש למטה וממטה לנחש, ובמחאה ראשונה יצא דם ששם קבור ההוא נחש ולכן לחיך הוא ההוא דמא, והם מ"ט פנים דטמא דאתהפך לנחש וכו', ויעו"ש שהאריך בדברים נוראים וקצרתי בדברים הסתומים ונוראים מאוד. אתא תנינא חבריה וכו' הוא עזרא הסופר שע"י

נתחדשה התורה לישראל כמ"ש בפ"ב דסנהדרין (כא ע"ב כב ע"א) וכתב הנשתווון וכו' ואמרו שראוי ה' ליתן תורה ע"י כמו שניתן ע"י משה, ונק' תנינא שידוע שבכל דור מתלבש ניצוץ רע"מ שהוא ליתן

(172) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

תנינא דאורייתא בגדול שבדור, והוא סוד חיותו של רע"מ דמיתה דילי הוא שנגזר להיות קבור ונסתם בגחון. הדר אתא קא בעי למבלע ספינתא כמ"ש ראוייה הייתה ביאה שני' כביאה ראשונה אלא שגרם החטא. הדר אתי ציפרא פסקי' לרישי' כמ"ש למעלה שציפרא הוא מט"ט כי עוף השמים יוליד וכו' ובעל כנפים וכו', והוא מה שחזר ונסתם רע"מ הלכה למשה מסיני בגחון ונסתם מעייני החכמה כמ"ש (סוטה מז ע"ב) משרבו תלמידי שמאי והלל וכו' רבו מחלוקת בישראל וכו', והוא הריב ומחלוקת בהאי סלע דאסתם בי' רע"מ כמ"ש בתיקונים (ד' מז ע"א) ובגנייהו ויך משה את הסלע במטהו פעמיים דאם לא דמחה בה לא הוו טרחין ישראל ותנאים ואמוראים וכו' והיה נפיק מיא בלא קשיא ומחלוקת ופסק בגין דשכינתא דאתמר בה הלא כה דברי כאש נאום ה' הוי שריא בפומייהון דישאל דאיהי אורייתא דבע"פ וכו', ועיין בביאורי רבינו שם באריכות, והוא מה שחזר כשמת משה ונגזר ונתעלם בהאי סלע דמט"ט והוא המיתה שנגזר עליו כמ"ש. שקלוח לתהוא אבן טבא שדיוהי לספינתא הוא גלותא דשכינתא דמתלבשא בקליפין בלבושי קדרות, והוא התורה שנתלבשה בלבושין נוכראין. וי"ל ג"כ שאבן טבא הנ"ל הוא כלת משה סיהרא דעה"ח התורה שהוא לוחות הראשונות של סנפירין היו כמ"ש (גדרים לח ע"א) פסל לך שנתעשר משה מפסולתם של לוחות, ור"ל מניצוץ תורה עליונה השיג חכמה רבה, וכמ"ש (סנהדרין צב ע"א) כל מי שיש בו דעת לסוף מתעשר שנא' וברעת חדרים ימלאו וכו', וכתבי' יקרה היא מפנינים וכו' והוא אבן מאסו הבונים הייתה לראש פינה אבנא דאזדריקת למעלה חכמה שלמה כמ"ש בתיקונים (ד' מז ע"א) נטל קירטא דאיהי שכינתא ואקוף לה תנא וזריק מנה איהו אבן וכו' ובכ"מ,

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקט

והוא מ"ש דהדר לה תנינא הוא משה רע"ה כלה דילי' ארוסתו כמ"ש שם וברע"מ בכ"מ. נחית בר אמוראה וכו' הוא מ"ש בזוהר פ' אחרי מות (ד' עה ע"ב) ת"ח

(172) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

בשעתא דסליק משה בנו עננא יקרא וכו' פגע בי' חד מלאכא בשלהובי נורא וכו' בעא לשאפא לי' בנוי' וכו' כדין אדכר משה חד שמא קדישא וכו' ואזדעזע ואתרניש עד דסליק משה וכו', וכמ"ש בפ' אמר ר"ע (פח ע"ב) שהמלאכים קטרגו על משה בקבלת התורה ואמרו תנה הודך על השמים, ונק' מה"ש בר אמוראה כמ"ש (חגיגה יד ע"א) כל דבור שיצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך א' וכו' שהם מסוד זיווגא דנשיקין מדבור והם רצו לקבל התורה, אתא תנינא קא בעו למבלע וכו' והוא משה רע"ה שהי' רוצה בכוחו לבטל הסט"א מכל וכל וכמ"ש בביאורו. שדיוה לספינתא וכו' כמ"ש שהתורה בגלותא בלבושי קדרות דהוא רע"מ דקבור בצולמא דלאו הגונה לי'. הוה הנך ציפרי מליחי וכו' הוא מ"ש בתיקונים בהקדמה (ד' ב ע"א) ורשותא אתיהיב לאילין נשמתן דאתתרכו מאתרייהו בתר קוב"ה ושכינת' וכו' דאתמר בה כצפור נודדת מקינה בן איש נודד ממקומו ולית צפור אלא שכינתא דאיהי מתתרכא מאתרהא וכו' ועוד בן איש נודד ממקומו מאן דאיהו איש צדיק דאזיל נע ונד וכו' דאתמר בי' ולא מצאה היונה מנוח וכו' דבזימנא דאתחריב בי מקדשא גזר על בתי צדיקים שיחרבו דאזלין כל חד נודד ממקומו דדיו לעבד שיהי' כרבו וכו' גרם למארי' תורה דאזלינן מתתרכין וכו' יעו"ש, והם ת"ח שנק' צפרי וכמ"ש שם והאם רבצת על האפרוחים אלין מארי משנה וכו', והתורה ושכינתא בגלותא מתלבשת בהם, והם נק' צפרי מליחי שהם קיימים לעד ברית מלח עולם, והם היסורים של הצדיקים שהם מקבלי' מרעין בשביל שכינתא וכמ"ש (ברכות ה ע"א) מה מלח ממתקת הבשר אף יסורים וכו' וכמ"ש מריעי אלו רבנן, ופרחי לה בהדה דאזלין מתתרכין עם שכינתא ותורה בגלותא כמ"ש (עירובין נד ע"ב) רוכבי אתונות

צחורות וכו' אלו ת"ח שמנדיין והולכים מעיר לעיר ללמוד תורה ודי בזה. אמר וכו' כל מה שברא וכו' אף לויתן זו"נ נבראו וכו' מאמר זה פי'

(172) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

רבינו הגדול בפ"י לס"ד פ"ק שהוא סוד עיבר חוורתו הגלגלתא חסד עילאה דרדל"א שהוא כולל דו"נ, חוורתו המקיף הוא נחש עקלתון הנקבה, ולויתן נחש בריח הוא הזכר שמתפשט עד יסוד דו"א שהוא חסד המקיים העולם וזן בחסדו כל בשר, והוא נהיר דרך דופן לבד מעט נהירו דקיק, והוא הסירוס שלו, ועיקרו נגנו לע"ל לימות המשיח בעוה"ב שהוא אור הגנוז, והנקבה נתעלמה לגמרי. ואלמלא נוקקים זה לזה היו מטשטשים את העולם כי בעוה"ז אין יכולי לקבל רוב חסד כי הוא עולם הבחירה והמעשה, וכת"י היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם יעו"ש. והענין כי בשית אלפי שנין דהוה עלמא הנהגת העולם ע"י דבורא כמ"ש שית אלפי שנין תליין בשיתא קדמאה, ולכן לא נתעלם לגמרי, משא"כ הנקבה שהוא סוד מלכות ממשלתה באלף השביעי בינה דמלכות סלקא שם כמ"ש בפ"ה שם, וגם סוד דו"נ ה"ג הם לנגד תורה ומצות שנתנו לישראל ושכר תורה נה"ם מפירותיהם בעוה"ז כמ"ש גדולה תורה שנותנת חיים לעושי' בעוה"ז ובעוה"ב וכו', משא"כ שכר מצות בהאי עלמא שהם בסוד הנוקבא, ולכן הוא סובב הגלגלתא כתר מלכות שהיא אבנא דאיזדריקת לעילא, והם נק' לויתן שהם מחסד עילאה דיסוד בינה דרדל"א והוא בסוד ד"ג ... במים וכולל כל ז' תיקוני גלגלתא. ואף בהמות בהררי אלף וכו' בכתבי רבינו בליקוטים מבואר שהם בסוד ב' גבורות שאינם ממותקים אליהו שהם בהמות בהררי אלף וכו', והיינו שג' גבורות דחג"ת נמתקו בסוד יצח"ק ד' פעמים ב"ן, משא"כ ב' דנו"ה הם אליהו והם לא נמתקו עדיין עד לע"ל, והם בסוד בהמה ובסוד ב' צבאות תצ"ט ופלגא מכאן ומכאן, והם נרמזים בסוד התנינים כמבואר במאמר היאורים בפ' וארא ופ' בא וכמ"ש רבינו בביאורו בליקוטים, והם דו"נ נו"ה איהו בנצח וכו', והם נק' הרים כמ"ש בתיקונים שמעו הרים את ריב ה' וכו'

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקיא

יעו"ש בתי כ"א. ואלו ב' הגבורות אלמלא נזקקין וכו' היו מחריבים וכו'
מאחר

(172) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

שלא נמתקו, וסירם הזכר דנצח שנשאר כוחו במתניו וכו' שהם בסוד המתניים, וסוד היאורים תצ"ש ופלגא הוא בכ"ח אתוון מא' עד ת' עם הכפולות ועם א' בסוף, וז"ש כח"ו במתניו זה זכר ואונו בשרירי בטנו הוא הנקבה שהיא בבטן כידוע במקום הטבור, ושם הוא בסוד או"ן ב"פ כ"ח כמ"ש (עי תענית כה ע"ב) אין טפה יורד מלמעלה אא"כ עולי כנגדו ב' טיפין, מ"ד ומ"ן. ומ"ש סירם הזכר וכו' רמזו בזה ענין עמוק כי הלוייתן הוא חסד עילאה, ובהמות בהררי אלף הגבורות מ"ן דמנצפ"ך שהם בסוד שכר ועונש של הצדיקים, שהשכר שלהם נתעלם לגמרי בעוה"ז ונגנזו לע"ל, והגבורות הם העונשים המגיעים להם בעוה"ז, ולכן לא נמתקו אותם של נו"ה שנה"י הם הנהגת עוה"ז כמ"ש רבינו בליקוטים ולכן לא נמתקו שבהם הם יסורי הצדיקים בעוה"ז כדי לנקותם מחטאם, ולעוה"ב אז יהי' הם ממותקים שהם סוד רחיים הטוחנים מ"ן לצדיקים שהם מ"ן גבורות הנשחקים ומתבסמין. והוא סוד יצח"ק וישח"ק דבעוה"ז הוא יצח"ק וצ' הוא מ"ן הנ"ל דנו"ה, ולע"ל יהיו נשחקים והוא השמחה שמקבלי' לע"ל כמ"ש במדה"נ פ' תולדות תולדות השחוק והשמחה שיהי' בעולם באותו זמן יעו"ש (ד' קלה ע"א), והוא ש' דאימא ששם יין המשמח שהוא דין מבושם. ואלו ב' הם סוד אורה ושמחה שיהיו לע"ל כמ"ש (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה, שאור הוא הלוייתן אור הגנוז ושמחה הם בהמות בהררי אלף וכמ"ש (פסחים קט ע"א) אין שמחה אלא בבשר והוא בשר סומקא דדינא, והוא מ"ש במס' תענית סוף פ"ק (טו ע"א) לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה שנא' אור זרוע וכו', וכ"ז שהגבורות אינם מתבסמין אין יכולים להתגלות טיבם בעולם וצריכים בעוה"ב להתקיים ע"י אור החסד הגנוז בצדיק, והוא מ"ש סירם הזכר שכ"ז שאין הגבורות מתבסמין שיצה"ר שולט בעולם ואחיזתם בירכין

בנו"ה, ולכן אין אדם צדיק וכו' ומקבלי' עונשם, אבל ע"י ביסוס בחסד באור

(172) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

הגנוז (והוא סוד שמים אש ומים ביחד שמי"ם' הוא מ"ן דמנצפ"ך דנו"ה בצ' שמים הוא בגבורות ורומז ג"כ בחסד כידוע, והוא בסוד ביסוס הנ"ל שאל"כ לא הי' מתקיימים אף על עון קל, וא"ש הוא ש' הנ"ל הגבורות שבהם יהנו הצדיקים לע"ל והוא רב טוב הצפון לצדיקים שהוא בצפון בשמאלא, שגבורות המבוססים הם יותר גדולי' מחסדים והוא שחרם חלף עבודתם. וסוד הגדול הזה רמזו חז"ל בסוף הש"ס (סוף עוקצין) דאמר ריב"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות שהם בסוד ת' עלמין דכסופין מלויתן שנגנו בצדי"ק, והם ש"י וצ"י כ"ז שאין מתבסמין אין הגבורות דזכר מתגלי' כמו שהם רק ע"י לבוש היסוד שבו החסד גנוז, אבל הנקבה שבשמאל שהם גבורות שבגבורות אין מתגלה בעולם כלל רק לע"ל שאז יתענגו בו ביותר והתיר כוחה, והוא מ"ש וצינן את הנקבה שהאש לא יפעל כוחו תצטנן ע"י המי"ם דצ". ופריך התם נמי לסרסוי לזכר ולצנני' לנקבה וכו' והוא טעם למה נגנזה הנקבה לגמרי בלויתן ולא כן בבהמות בהררי אלף, ואמר דגים פריצי וכו' ר"ל שמשכר הצדיקים בסוד החסדים א"א ליתן להם בעוה"ז לגמרי כי אור החסד מתפשט מאוד, והנקבה הוא מסוד הנצחיות שא"א לו להתגלות כלל כ"ז שהעולם מתנהג ע"פ הזמן והבחירה, כי רוב טובה מזיק להם לפרוץ גדרו של עולם אשר ניתן במדה וגבול, וכ"ז שהפרצה בצפון א"א לנקבה להתגלות. וגם שלא יתבטל יצה"ר הנצרך לעבודה ולבחי', שהיא מסוד הנצחיות ולכן היא מקפת הגלגלתא בעיגול שאין לו לא ראש ולא סוף, עד לע"ל שאז יעשה הקב"ה מחול לצדיקים והוא הסובב הנ"ל. והוא מ"ש לעביד אפכא נקבה מליחה מעלי וכו' שא"א לנצחיות להתגלות בעוה"ז גם ע"י סירוס והוצרך למלחה לע"ל ולהיות נעלם לגמרי, אבל הזכר הוצרך להיות מאיר דרך דופן לקיום העולם בסוד מחצית השקל כמ"ש רבינו

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקיג

שם באריכות. ואמר רב יהודה אמר רב בשעה שביקש הקב"ה וכו' אמר לו לשר של ים

(172) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

וכו' הוא מ"ש ברע"מ פ' משפטים (ד' קד ע"א) ואמר בישראל וירדו בדגת הים ממנן דים מסטרא דנחש דהוה שרה דמצרים דאתפשט בגלותא בתראה מים לים וכו' ובעוף השמים וכו' ובבהמה אלין בני עשו וכו' דשלטנהון בכל הארץ וכו' ויתקיים בישראל [במשית] וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ וכו', וכמ"ש רבינו בפי' למס' ברכות ריש פ' הרואה דישמעאל הוא בים ועשו במדבר וכו', ושר של ישמעאל הוא רהב כמ"ש בזוהר פ' בלק ושל עשו סמא"ל והם ס"ם ונחש דו"נ דסט"א, והם נגד קין והבל מסוד ב' התנינים שהנקבה נהרנה והיא הבל שנהרג שהם ג"כ סוד ב' לזיתן דו"נ וכו' שזכר נסתרם קין והבל נהרג וכן כל דאתיין מסט' דילי'. וכן עשו וישמעאל ישמעאל מת בשעה שרצה עשו להזדווג עמו, והם ב' קליפות שור וחמור, ישמעאל שבו לכם פה עם החמור וכו' וכן מצרים אשר בשר חמורים וכו' וכן ישמעאל ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים, וכן שר של מצרים היא רהב ולכן נטבעו המצרים בים מסט' דלהון, עיין באריכות בפי' רבינו בס"ד פ"ד, והוא מאברהם היתיבא דכספא ולכן נק' רה"ב היפוכא דאו"ר. ועשו וישמעאל הם א"ש ומי"ם שהם מאברהם ויצחק, ולכן עשו שליטתו בש"ד וישמעאל בג"ע שהם לא תרצה ולא תנאף וכמ"ש בפ' אמר ר"ע ובזוהר פ' בלק שלכך לא רצו לקבל התורה, וכן דור המבול שהשחיתו את דרכם נדונו במים, ולכן נצטוו אברהם למול את ישמעאל בנו להתיש כוחו שלא ישלוט בעולם הרבה, וכן יוסף כשבא למצרים כמ"ש במדרש. וכל מקום שאתה מוצא זנות בא אנדרומוסיא בעולם וכו', ולכן דגים שבמים פריצי טפי כמ"ש למעלה והוצרך להרוג הנוקבה. והוא מ"ש שאמר הקב"ה לשר של ים לבלוע כל מימות שבעולם והיינו שהסט"א אף שנברא לטובת הבריאה בשביל הבחירה ושכר המעשה, אעפ"כ בתחי' נברא שיהי' כח הרע סגור וחתום

בעצמו שלא מתעורר מעצמו אם לא ע"י אדם המעוררו בהתחלתו כמ"ש רבינו בפי'

(172) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

לפי' בראשית ע"פ לפתח חטאת רובין, וכן הי' ענין הנחש ויצה"ר עם אדם שבתחי' הי' הרע שתום וסגור בנחש אם לא ע"י שנמשך אחריו והגביר יצרו על עצמו, וכן כאן הוא רמז על יצרא דג"ע שבתחי' הבריאה הי' כח הזה סגור וחתום והוא מ"ש (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד וכו', אם לא ע"י הנפילי' שהי' בארץ אשר באו בני האלקים וכו' והם רכו' ונוקבין דסט"א ובסוד קין והבל כמ"ש רבינו שם, ולכן הי' המבול בעולם ועי"ז ניתש כח יצרא דג"ע, שלכך אחר המבול גדרו עצמם מעריות. והוא מ"ש שאמר לו רבש"ע די שאעמוד בשלי, שכח הרהב יתגבר בעולם לא לפי רצון הבורא וכמ"ש באדה"ר המן העץ וכו' שגם הנחש נתקלל על עברו רצון בוראו, והוא מ"ש שבעט בו והרגו ונתבטל והותש כוחו ע"י המבול, והוא מ"ש שאלמלא מים מכסים אותו אין כל ברי' יכולה לעמוד בריחו וכו' והוא כמ"ש (סוכה נב ע"א) ועלה באשו ותעל צחנתו וכו' את פניו אל הים הקדמוני שנתן עיניו וכו', עד לע"ל שאז וביער רוח הטומאה וכו' וז"ש לא ירעו ולא ישחיתו וכו' והבן. ואמר רב יהודה ירדן וכו' עד שמגיע לפיו של לזיתן וכו' כבר נת' שלזיתן זוז"ן הם בקדושה למעלה למעלה וכן סוד בהמות בהררי אלף, אבל עוד יש בזה סוד נסתר כמ"ש רבינו בפי' לס"ד שהם דו"ג דסט"א שבכל א' הם דו"ג, בני האלקים ובנות האדם שהם מרוחא דשמאלא דאתפשט כד חב אדם בעולם הבריאה, והזכרים הם לזיתן הנ"ל וכו'. ועי"ז רמז כאן וירד"ן הוא נהר דינו"ר היוצא מהיכל הזכות בסט"ג דגבורה כמ"ש בהיכלות פ' פקודי (ד' רנב ע"ב) מאלין ארבע כד נטלי נפקין שבבין די אשא וכו' מהכא אתעבד נהר דינו"ר אלף אלפין ישמשוני' וכו', והוא יוצא מזיעתם של חיות כמ"ש בפי' אין דורשין (יג ע"ב), והוא זי"ע ורת"ת תתרו' גבורות ויהי שירו חמשה ואלף, ולכן משם מקבלים לזיתן זוז"ג דרכו, וכוחם הוא

לקטרג שהם המרגלין דאזלין עם ב"ג, והם המקטרגים בפיהם למעלה
והוא

(172) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בבא דף בתרא עד ע"ב

בכח תוקף הגבורות שמקבלים מנהר דנור, והוא מ"ש שירד"ן הזה נכנס
בתוך פיו של לזיתן וע"ז נאמר יבטח כי יגיה ירדן אל פיהו, אימתי
בהמות וכו' בטוחות בזמן שייגיה ירדן אל פיו של לזיתן שכ"ז שהם
מקבלים ממדת תוקף הגבורה מהיכל הנ"ל אז עדיין כח נוקבין דסט"א
ג"כ קיים, והוא מ"ש כי יגיה בסוד כי יגח שור וכו' פני שור מהשמאל
בהיכל הנ"ל והוא בצפון. כי אתא רב דימי וכו' אלו שבע ימים וד' נהרות
וכו' ידוע כי א"י דהנא דנוק' ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד וכו'
דכל תאובתי הוא בה, וז' ימים הם ז"ת דדכו' וד' נהרות הם ד"ר חו"ב וב'
עטרין של הדעת ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים וכו', והוא סוד ו"ד של
מילוי יו"ד, שז' ימים הוא סוד ו' כידוע שו' הם ז' עם עט' יסוד וכן ז'
רקיעים וילון אינו משמש כלום, וי' הוא א"י בת עין חכמת שלמה נקודה
פנימאה. כי אתא רב דימי וכו' עתיד גבריאל לעשות קנייניא וכו' שגבריאל
הוא גבורה והוא בהיכל הד' דקדושה, ונגדו בסט"א בהיכל חובה לזיתן
נחש עקלתון כמ"ש בפ' פקודי (ד' רסו ע"א) ומחכא נפקי חד רוחא
מסאבא דאיכרי אריריא וכו' ובההוא מלה מתערי להאי נחש עקלתון
דאיכרי לזיתן וכו', והוא נחש זרוע שמאלא דסט"א כמ"ש רבינו בפי' שם,
ושם בקדושה הוא אטמון פסקין וסגרין כמ"ש רבינו שם. והוא מ"ש
(מנחות כט ע"א) שגבריאל חגור חוט של פסיקיא וכו' והוא בוצד"ק קו
המדה שמשם נותן גבול ושיעור לכח הסט"א להיות מושל לומר עד פה
תבוא וכו', עד ימות המשיח שאז יתבטל כח ואת רוח הטומאה אעביר
וכו', והוא איש לבוש חבדים ובידו חבל מדה וכו'. והוא מ"ש התמשך
לזיתן בחכה ובחבל תשקיע לשונו וכמ"ש (משלי כה) אם רעב שונאך
האכילהו לחם וכו' כי גחלים אתה חותה על ראשו וכו', והוא כח העונש
שניתן לשלוט בעוה"ז בזה נוטל כוחו והוא החכה שנמשך בו הלזיתן,

ובחבל וכו' הוא חבל מדה הנ"ל ובזה יהי נשקע לשונו בנוק' דתה"ר והוא הנחש בעל הלשון.

(179) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – סנהדרין דף צד ע"א

למרבה המשרה אמר ר' תנחום וכו' מאמר זה עמוק עמוק הוא וכו' מדבר מסוד עניינו של משיח שהוא סוד הלידה וכמ"ש (ישעיה נד א) רני עקרה וכו' כי חלה גם ילדה וכו' (שם טו ח) וכמ"ש ברע"מ [בזהר] פ' פנחס (ד' רמט ע"ב) בשעתא דאתעברת אסתימת כיון דמטי זימנא למילד געאת ורמת קליה עד ע' קלין וכו' כדין אפיק חד חוויא רברבא וכו' מטי עד האי איילת ואתי ונשיך לה בההוא אתר תרי זמנין וכו' ואתפתחת ואולידת וכו' קול ה' יחולל איילות אלין אנון חבלים וצירים לאתערא אלין שבעין קלין מיד ויחשוף יערות לאעברא ההוא נחש וכו' ובהיכלו וכו' כל אנין אוכלסין פתחין ואמרין כבוד וכו'. וסוד האיילה הוא הנוקבא כשהיא בתוקף הגבורות סוד אי"ל דיצחק והוא דכו' והיא נוק' נק' אילת, ובגלותא היא מעיברת מנשמת משיח שהוא גנוז במקומו בהיכל קן צפור, וסביל מרעין כמו שית' והם צער עיבור הרבה ארבה עצבוניך וכו', ואם יש זמן עת רצון שהי' ראוי לבוא בבחי' אחישנה רק שעונות הדור גורמים אז הוא בסוד בר נפלי כמ"ש בסמוך בס"ד, וכל זמן העיבור אסתים רחמה בסוד ב' צירים וב' דלתות שבאשה שהוא ברזא דמ"ם סתומא כידוע, והם ג"כ בסוד ב' משיחין בב' שיערי' דילה שיערי' צדק כידוע, וביאתם לעולם הוא פתיחת רחמה לשני דלתין כזה [] כידוע, ונפתח באלכסון בעקמומית א דחויא דנשיך לה, וע' קלין דיהיבית הם בסוד צירי לידה שהם מגיעים עד הגבורה ששם שבעים סנהדרין ושם מפתח של חיה, ותרין משיחין

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקו"ז

הם תרין ירכין דילה שערי צדק וכמ"ש כ"ז רבינו הגדול בפי' להיכלות באריכות, ואז הדין יהי' נמתק בסוד השיר דסלקא ע"י הלויים, וכמו בקי"ם שהי' בצערא ובקלא כידוע שאז נשיך חויא ברחמה דאיילתא והלידה בשביעי של פסח ואמרו שירה על הים שירה הנקבה דהדרת ואתעברת, אבל לע"ל אז שיר חדש בסמ' דדכו' בחסד דגניז בפומא דאמה. ודורו של חזקי' הי' היותר מובחר שנעץ חרב וכו' ובדקו מדין ועד

(179) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – סנהדרין דף צד ע"א

באר שבע וכו', ולכן הי' ראוי להיות משיח שהי' ראוי להיות גמר הברור בימיו, ולכן נשלח סנחריב על ירושלים ברצון השי"ת שהי' ראוי להיות גוג ומגוג שכבש כל העולם, ואם הי' אומר שירה במפלתו אז הי' מיתוק הגבורות כולם, ובמה שלא אמר שירה חזר ונסתם הרחם בסוד מ"ם סתומה. וז"ש אמרה מדת הדין וכו' שהוא מה שלא נתקן בראוי. מיד פתחה הארץ וכו' כבר כתבתי זה במ"א באריכות שדבר זה כמשמעו ככל דבריהם בפנימיות שבנבראים, והוא נפש הארץ כידוע שהיא בנקודה אמצעית שבה מקום אבן שתי' שמשם הושתת העולם, ושם שורה נפש הארץ כמו באדם נפש בלב שהוא אמצעי מרכזו שבו שהוא כלל כל איברי הגוף, וכמו מקום זה הוא כלל כל הארץ וכמ"ש הקב"ה ליעקב הארץ אשר אתה שוכב וכו' מלמד שקפל וכו' (תולין צא ע"ב) ור"ל שהוא המרכז שכל הקווין נכללים בו ושם הנפש, ולכן אינו נתפס במקום כמ"ש (ב"ב צט ע"א) מקום ארון אינו מן המדה וכו', והוא נק' כנף הארץ שהוא הקצה שבו שכל קצה של עיגול הוא נקודת מרכזו כידוע. והארץ הזאת המליצה בעדו כי בימיו השפיע רוח חיים בארץ הזאת, כי הארץ לית לה מגרמה כלום רק מה שמקבלת משמים, והם הארץ בה המצות מעשיות, והתורה הוא משמים ולכן ניתן תורה לארץ וכל מצות בלא תורה אינו כלום כמ"ש (אבות ב ה) לא עם הארץ חסיד וכו', שהתורה מאיר למצוה לידע היאך לעשותה, והוא סוד חיבורא דדו"נ נפש ורוח. וז"ם הארון עם הלוחות שהם על אבן שתי' ששם נפש הארץ, והארון עם הלוחות הוא

סוד הרוח שהוא עמ' הברית שבו נכללים תרי"ג איכות שברוח כמ"ש רבינו הגדול בליקוטיו. וידוע כי הנפש משוררת תמיד להתחבר עם הרוח כמ"ש (ישעיה כו ט) נפשי אויתיך וכו' אף רוחי בקרבי אשחריך וכו' וכמ"ש בזוהר פ' א"מ (ד' סח ע"א) תאנא כאיל תערוג וכו' דא כנ"י וכו' ת"ח נפשא ורוחא אשתמודע כחדא לעלמין וכו' הה"ד נפשי אויתיך וכו' כלומר

(179) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – סנהדרין דף צד ע"א

נפשי ממש אף רוחי בקרבי אשחריך לאתדבקא בך וכו' יעו"ש באריכות, וע"י זכות תורתנו של חזקי' שהי' יותר מבכל הדורות העיר רוח להתחבר בנפש הארץ, והוא סוד השירה שאמרה במקומו ובקשה שיהי' גמר תיקון הארץ בימיו שיהי' משיח, דאז נפקא מאתלטייא בסוד חיבור מ"ה וב"ן הדר ומהיטבאל. אמר שר העולם וכו' ידוע שיסוד מתלבש בממ"ט והוא ט"ט שבו ושמו כשם רבו גי' שד"י וכו', ודרשו זה ג"כ ממ"ש מכנף הארץ שממ"ט הוא כנף ארץ העליונה השכינה כמ"ש (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליד וכו' ובעל כנפים וכו', והוא צדיק דלתתא בין ב' צבאות מעלה ומטה, ולכן אמר עשה צביונו לצדיק זה צדיק דלעילא בתיקונא דימות המשיח חסד עילאה דיתגלה בו, וכל כסופא ותאובתא דילי' לשכינתא לאתדבקא בה, והוא הארץ הנ"ל ולכן אמר עשה צביונו וכו'. יצתה ב"ק ואמרה רז"י לי רז"י לי וכו' הוא מ"ש רבינו הגדול בליקוטיו שזיוגא עילאה הוא אויר והוא גי' אתה"ע גוכ"ק גי' אויר, וזיוג תחתון יוצא מזיוג עליון כמ"ש בזוהר פ' ויקרא (ד' ב ע"א) ופרחין מגו אוירא דנחתין מגו אוירא עילאה דקיק דלא ידיע וכו', ובעוה"ר בגלותא הדל"ת נעולה שכל זיוגם הנ"ל שתים שהם ארבע שהוא דל"ת יעו"ש. והוא מ"ש כאן אחר שנסתם המ"ם שנסתם הדלת סגור ולא פתח, אז נגרע כח ב' זיוגים דלעילא ודלתתא כמ"ש (תענית ה ע"א) נשבע ה' שלא יכנס לירושלים של מעלה עד שאבוא וכו'. וז"ש רז"י לי רז"י לי והוא סתימת פה שלמעלה ושלמטה וכמו שית' בסמוך בס"ד, והם ב' פעמים סו"ד דב' יסודות דב'

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תק"ט

זיוונים והם ב' פעמים טו"ב ב' הבריתות כידוע ונתהפכו לב' פעמים או"י. וז"ש אמר נביא אוי לי אוי לי שני פעמים וכמ"ש הצדיק אבד וכו' אזלו מים מיני ים ונהר יחרב ויבש וכו'. יצאה ב"ק ואמרה בוגדים בגדו וכו' עד דאתו בזוזי וכו' נראה שכוונתם בזה הוא מה שאמרו לקמן ובסוף מס' סוטה שבעקבות משיחא אז יתרבו הרשעים והיותר מגונים ועזי פנים שבדור,

(179) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – סנהדרין דף צד ע"א

שהם הנשמות אשר בסוף סיום הגוף שהם בעקבות, והם השייכים ממש לסט"א שלכן יתרבו המינים והרשעים, והם סוד הסינים של התוהו אשר יבואו ות"ח שבדור יתבזו ע"י וכמ"ש בזוהר ובתיקונים בכ"מ, והם מערב רב דרע"מ הוא שם בגלותא נבזה ולא הדר לו וכו', והם ת"ח שבדור שהם מבוזים ביני ערב רב, ואז יתקרב זמן ביאת משיח, וז"ש בוגדים בגדו וכו' שהם ערב רב דיתמנין רישי על ישראל, וז"ש עד דאתו בזוזי וכו'. משא דומה וכו' אר"י אותו מלאך הממונה וכו' הוא מ"ש בהיכלות פ' פקודי (ד' רסג ע"א) בהיכלות דסט"א היכלא קדמאה וכו' בהאי היכלא קיימא חד ממנא ודומה שמי' וכו' ודא איהו אחיד בנשמתא כד אתדחיא מהיכלא קדישא וכו' ודא איהו קאים לגבי ההוא תרעא דההוא סט' קדישא ובג"כ קיימא ההוא דומה לאחדא לה לנשמתא וכו', (ושם ד' רמה ע"ב) האי ממנא קיימא בסט' דא אי זכאת ההיא נשמתא וכו' ואי לא זכאת האי ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא זמין די דחי לי' ההוא ממנא אחרא קדישא ונקט לה האי אחרא די בסט' דמסאבא וכו' עד דנחתי לי' וכו' יעו"ש כל הענין, שתריסר ירחי הם כל הז' היכלות דסט"א כמ"ש שם (בר' רסג) ואילין שבעה היכלין דאנון ז' מדורי דגהינם תריסר ירחי איקרונ וכו', ובזוהר פ' בא (ד' לח ע"ב) ת"ח כתי' ליל שימורים וכו' הכי תנינן כי יהי נערה בתולה נער כתי' וכו' מ"ט דכ"ז שלא קבילת עלי' דכו' אתקרי נער מדקיבלת דכורא אתקרי נערה וכו' אופ הכי ליל עד לא קבילת דכורא וכו' ובשעתא דאתחבר עמה דכו' כתי' הוא הלילה וכו' ורזא דא

הכי הוא כנוונא דהכא ליל ולילה כך זמין קוב"ה למעבר להו דכתי' שומר מה מלילה שומר מה מליל וכו' ולילה אתקרי אגב דכו' הה"ד אתא בוקר וכו' כד"א וישכם אברהם בבוקר שהוא מדתו ממש וכו'. והענין כי נע"ר הם ש"ך דינים דנוקבא, וכאשר הם מתמתקים אז הם שכ"ה ואז נק' נע"ר"ה והוא בסוד הארת הדעת בוצד"ק דגניז במעוי דאימא והוא דרגא דמשה. והנה בסוף

(179) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – סנהדרין דף צד ע"א

הגלות שהוא עקבות דמשיחא אז יתגבר הערלה ולכן אז עת צרה ליעקב וכו', ואז נק' ליל דעדיין לא קבלת דבר ואז יתבת ע' קלין והם בסוד ליל, ואח"כ בימות המשיח בעט' היסוד יתגלה חסד דפומא דאמה ואז רחמים יתערו בנוק' בהארת הדעת שהוא ה' בוצד"ק כמ"ש רבינו בפ"י לס"ד, ואז נק' ליל"ה, ואז יעיר בקר דאברה"ם הבוקר אור שהוא רח"ם. ובהיכלות פ' פקודי (ד' רמה ע"ב) לעילא מהאי פתחא וכו' וקיימא לאנון מאריהון דתיובתא או די אושדין דמעה וכו' וכד האי צלותא דדמעה וכו' ההוא אופן דקיימא על שית מאה חיוון רברבן ורחמיאל שמי' וכו', ועיין בפ"י רבינו שם במ"ש בא"ר ואתקין מעוי דדכו' וכו' בהאי אתר כל רחמי כו', והמעייים הם בסוד הדעת כמ"ש רבינו במ"א. והנה כל הנשמות והתפי' הנדרחות מהיכל ראשון דקרושה ונטיל לון האי דומה, לכן מתקבצים אליו כל הרוחות שהם מצפים לימות המשיח שאז יתגלה חסד בפומא דאמה שהוא שלמה דביתא וכל הרחמים הננוזים שם, ואז דקבילת דבר אתקרי לילה ולכן רמזה יעלוז קשר הנשמות האלו ויזדככו ולכן אומרים שומר מה מלילה שומר מה מליל, וע"ז משיב להם אמר שומר אתא בוקר דאברהם ואז אתקרי ליל"ה מדקבילת דבר, ועוד אמר להם אם תבעיון וכו' שובו אתיו ששם סלקין צלותין אם הם כראיו בעלי דמעין וגם בעלי תשובה כמבואר ודי בזה. לכן ישלח ה' במשמניו רוזן וכו' יבוא חזקי' שיש לו שמונה שמות וכו' ויפרע מסנחריב וכו' לפי שחזקי' ה' ניצוצו של משיח שהי' ראוי להיות, והוא בסוד מלך הדר שהוא השמיני

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקבא

בעמ' היסוד וכולל כל הח' שכולם נתקנו ע"י, ולעומתו סנחריב שהי' ראוי להיות גוג ומגוג הם הסינים שיצאו מז' מלכים ומארעא, שהם ח' שרצים שמשמאין וסוד ח' כלים שמקבלים טומאה כמ"ש רבינו בס"ד בליקוטים והם בנות חת. וחשיב ח' שמות של חזקי' לרמזו על כל סוד ח' מלכים שנתקנו, והם כסדר פל"א בדעת מלך הראשון שהוא כולל אלף אדרין

(179) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – סנהדרין דף צד ע"א

ואכסדרין, והוא אלף זעירא שהוא לויתן המשלים לאלף ב' צבאות וכמ"ש כמ"פ. יועץ הוא ת"ת שהוא הלשון למעלה מב' ידיים חו"ג שבו תולה שני כפות המאוזנים כף זכות וכו', והוא שידוע לעבר שנים ולקבוע חדשים שבו ב' מלכים משתמשים בכתר א' חמה ולבנה בת"ת ששם התחלטה, והוא סוד העיבור להשלים שנת הלבנה עם שנת החמה. א"ל גבו"ר הם חו"ג כידוע, אב"י עד הם נו"ה שחכמה אב מסתיים שם בקו ימין חח"ן, ובינה שהיא סוד ע"ד כידוע אכדט"ם מסתיימת בהוד וכמ"ש אי' עד הוד אתפשטת, ושר שלום הם יסוד ועמ' היסוד, יסוד הוא עה"ח מהלך ה' [מאות] שנים והוא כ"ל כולל ת"ק דהאי נהר והוא מילוי שם שד"י כידוע ובו חמה ולבנה וכו' כל הרקיעים וכל א' מהלך ת"ק שנה, ושלום הוא שים שלום שבו חותם הברכות וברכות לראש צדיק כידוע.

(181-182) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – סנהדרין דף צח ע"א

אמר ר' חנינא אין ב"ד בא עד שנתבקש דג לחולה וכו' הענין כמ"ש האריז"ל שקץ של משיח תלוי בגמר בירור הנשמות ניצוצי המלכים שבמאנין תבירין, וכמ"ש (יבמות סב ע"א) אין ב"ד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף וכו', והם הדגים שבמצולת ים וכמ"ש בזוהר ובתיקונים

בכ"מ שהם נוני ימא דשאטין בכל סטריין, והם הנשמות השקועים במצולת ים שהם הולכים ומתבררים בכל דור ליסוד נוק' דקדושה שהיא שכינתא שהיא חולה בגלותא כמ"ש (שיר ב ה) כי חולת אהבה אני וכו' כמ"ש בתיקונים (ד' עח ע"ב) ואיהי חולה בגלותא וכמה אסיין ת"ח קא משתדלן לגבה בכמה בוסמין וריחין דשושנים תפותים וכו' ולא אתחזרת רוחא לגבה בהון בגלותא במרעה דילה ולא דפיקו אתחזרת לגבה עד דייתי רע"מ רחימו דילה דאתמר בי' הרועה בשושנים ואייתי לה תפוח וכו'. ועיי' בפ' רבינו שם דתריין תפוחין דאייתי לה הם תריין משיחין, וכן כאן אמר שיבוקש דג וכו' שדור שב"ד בא בו ת"ח מתמעטים שכבר הגיע זמן גמר בירור הנשמות, ולא נשאר במצולת ים רק הסיגים שהם ערב רב עזי פנים שבדור, ולכן נצרך לבוא משיח לאסאה לשכינתא שהיא חולה הנ"ל. עוד נראה דרמז במאמר זה שאין ב"ד בא עד שיכלו ויתבררו ערב רב מעלמא, והם נק' דגים שבים ומצולה וכמ"ש בתיקונים (ד' ס ע"ב) ועוד וימן ה' דג גדול דא סמא"ל דגה דא לילי"ת נחש בת זוגי' מההוא רב החובל דאיהו ערב רב דאתמר בי' וגם ערב רב וכו', ופי' רבינו שם דבהון חאבו ישראל זכרנו את הדגה וכו', ר"ל שהם הגורמים לישראל כל עון שעליהם אמרו (יבמות מז ע"ב) קשים גרים כספחת וכו' והוא בעריות מסט' דטחול ערב רב, ועליהם נאמר (שמות ז כא) והדגה אשר ביאור מתה, ובגלותא בתראה עתיד קוב"ה לקטלא לון וכו' וכמ"ש בפ' בראשית ובש"מ דאין ב"ד בא עד שיתמחון מעלמא וכו' יעו"ש באריכות, וישראל ביני ערב רב הם חולה כמ"ש שם (ס ע"א) בההוא זימנא דאיהי נחתת בין רגלין

ערב רב וכו', ופי' רבינו שם דבהון חאבו ישראל זכרנו את הדגה וכו', ר"ל שהם הגורמים

ישראל בנהא אנון מהודקין בין רגלין ואנון במרעין במכתשין בההוא זימנא דגופא בבי מרעין דאנון ישראל ושכינתא עמהון וכו', וז"ש שיבוקש דג לחולה ולא ימצא ר"ל שיתמחון הערב רב דמנתון ישראל הם חולה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקכג

ולא ימצא דיתמחון, וכמ"ש והדגה אשר ביאור מתה ויבאש היאור והוא מצולת ים סט"א, והוא מ"ש אז אשקיע מימיהם ונהרותם כשמן אוליך וכו', ואף שכ' זה מדבר על מפלת מצרים וכן פ' ביום ההוא אצמיח וכו' מדבר במצרים, מ"מ כל ענינו מרמז על משיח וכמ"ש בתיקונים פ' והדגה אשר ביאור וכו' שמדבר בזמנו של משיח, וכל עניינו של משיח ב"ד הכל כמו במצרים וכמ"ש (מיכה ז טו) כימי צאתך וכו' אראנו נפלאות וכו' ובזה מתורץ קושיית הרש"א בח"א יעו"ש. אמר ר' חנינא אין ב"ד בא עד שתכלה מלכות הזלה מישראל וכו' עיי' פרש"י והוא דחוק, אבל רמז בזה ג"כ מ"ש למעלה שמדבר שקודם משיח ב"ד יכלו ערב רב מעלמא ויתמחון כמ"ש בזוהר בכ"מ, וכל א' מדבר במליצה אחרת שהם כמה כתות וה' דרגין שסימנם נג"ע ר"ע, וחשיב כאן כל ה' דרגין דחשיב בזוהר פ' בראשית (ד' כה ע"א ע"ב) וה' מינים אנון בערב רב ואנון נפילים גבורים עמלקים רפאים ענקים ובניניהו נפלת ה' זעירא וכו'. ומ"ש תחי' עד שיבוקש דג וכו' הם אותם שנק' נפילים שהם בעריות כמ"ש שם נפילים עליהו אתמר ויראו בני האלקים את בנות האדם וכו'. ומ"ש ר"ח עד שתכלה מלכות הזלה וכו' הוא מין שני שנק' ענקים כמ"ש שם ענקים מינא חמישאה דאנון מזלזלים לאילין דאתמר בהון וענקים לגרורותיך, והוא מ"ש מלכות הזלה וכו' שהם המבזים ת"ח שבדור ועליהם נאמר וברת הזלזלים במזמרות וכו'. ומ"ש אח"כ אמר זעירי וכו' אין ב"ד בא עד שיכלו גסי הרוח מישראל וכו' הם שנק' גבורים כמ"ש שם גבורים מינא תליתאה עליהו אתמר המה הגבורים אנשי השם ואילין אנון מסט' דאתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ונעשה לנו שם ובניין בתי כנסיות וכו' ולא לשמא דה' וכו' אלא

ערב רב וכו', ופי' רבינו שם דבהון חאבו ישראל זכרנו את הדגה וכו', ר"ל שהם הגורמים

למיעבד לון שם. ומ"ש אח"כ ר' שמלאי עד שיכלו כל שופטים ושופטים וכו' הם מינים האחרים, הא' הם עמלקים כמ"ש שם ואילין אנון

דאשתארי מאלין דאתמר בהון וימח את כל היקום וכו' ומאלין
 דאשתארו בהון בגלותא רביעאה אנן רישין בקיזמא סגי ואנן קיימין על
 ישראל כלי חמס ועלייהו אתמר כי מלאה הארץ חמס, והם השופטים
 הרעים. והמין חמשי הם שוטרים הרעים שהם נק' רפאים כמ"ש שם
 רפאים וכו' דכד יחזון לישראל בדוחקא מתרפין מניהו ואית לון רשו
 לשיזבא לון ולא בעאן ומתרפין מאורייתא ומאלין דמשתדלין בה וכו',
 שאינם כמו השוטרים שבמצרים דכתי' בהו (שמות ה יד) ויוכו שוטרי
 ישראל וכו' דבעו לשיזבא לון וכו'. וקודם שיבוא משיח יכלו כל הה'
 כתות שהם נג"ע ר"ע, שהם הסינים דה"ג מה' דמים טמאים, והם הדמים
 שיוצאים קודם הלידה כדי שיצא הילד מלובן ומזורז, והוא מ"ש ואשיבה
 ידי עליך ואצרוף כבור סיגך וכו'. והרי אתה רואה בעיניך גודל חכמת
 חז"ל וכמה מרגליות יקרות אשר הטמנו במליצות דבריהם, שכל דבריהם
 אלו ממש מבוארים בדברי הזוהר הנ"ל, וכל דבריהם כגחלי אש, ונאמר
 (זכריה יג ט) וצרפתים כצרוף הכסף ובחנתים כבחון את הזהב וכו' שהם
 ב' עטרין של הדעת חז"ג, שערב רב הם אחוריים דדעת שהם סוד ער"ב
 ר"ב, שלכן קבלם משה והוא בגלותא ביניהם כמ"ש בכ"מ. אמר ר'
 אלכסנדרי כתי' וארו עם ענני שמיא כו' זכו וכו' כמ"ש ברע"מ פ' פנחס (ד'
 רנא ע"ב רנב ע"א) ר"ש פתח גער חית קנה וכו' דאיהו קנה דאתאחיד בי'
 עשו דאנן רומי רבתא ורומי זעירתא וכו' דאנן לקבל בת עין ימין ובת
 עין שמאל וכו' לקבל תרין עננין דמכסין על בת עינא ימינא ושמאלא וכו'
 מה יהי' אסוותא דלהון מרה דעגלא וכו' שם ירעה עגל דא משיח ב"י
 דאתמר בי' בכור שורו וכו' ושם ירבץ דא משיח בן דוד חד אעבר רומי
 רבתא וחד אעבר רומי זעירתא וכו'. והענין כי אלין תרין אומין מלכות
 הרביעי שראה דניאל

ערב רב וכו', ופי' רבינו שם דבהון חאבו ישראל זכרנו את הדרגה וכו', ר"ל
 שהם הגורמים

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקכה

מנהון די פרזלא ומנהון חספ די פחר וכו', והם ב' התנינים שנבראו ביום ה' ושליטתם ברגלין ויגע בכף יריכו, והם בסוד העניים התלויים ברגלין כמ"ש רבינו בפי' לס"ד פ"א, ועליהם נאמר (ישעיה נ ג) אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם, והם עננים דמכסים על עינא וכמ"ש (ברכות נט ע"א) מיום שנחרב בהמ"ק לא נראה הרקיע בטהרתה, שהנבואה הוא ברגלין ומיום שנחרב בהמ"ק נסתם כל חזון, ושם הם גווני עינא גוונין דלא מתחזיין וגוויין דמתחזיין, ובגלותא הם מכוסים בעננים והם ב' הנ"ל דו"נ איהו בנצח וכו'. ושם הם תרין משיחין והם בסוד שור וחמור עשו שור בצפון כידוע וישמעאל חמור כמ"ש (בראשית כב ה) שבו לכם עם החמור וכו', סמא"ל ורה"ב ולעומתם ג"כ ב' משיחין משיח ב"י שור ומשיח ב"ד חמור, שמשיח ב"י יקדים בקץ של אחישנה שיזכו ישראל להגאל ע"פ דין בצפון בשור, משא"כ אם לא יזכו אז יבוא בעתה בסמ"ד חסד בסוף אלף הששי שאז יתגלה חסד בפומא דאמה רמ"ח עלמין אברהם יושב על פתח האוהל וכו', וכמ"ש (ישעיה מח יא) למעני אעשה וכמ"ש (סוטה מז ע"א) שמאל דוחה וימין מקרבת כמ"ש ברע"מ דמפקנו דלהון ברחמי ברחמים גדולים אקבצך ובחסד עולם רחמתך וכו'. וז"ש אם זכו עם ענני שמיא וכו' והוא ע"י משיח ב"י שיקדים לבוא בזמן אחישנה שהוא מרה דעגלא, דע"י יעברו עננים דמכסים על עינא שהם ענני שמיא וכו'. משא"כ ח"ו אם לא זכו אז יהי עני ורוכב על חמור שהוא משיח ב"ד לבר שגם משיח ב"י יבוא עמו ביחד ויהי טפל למשיח ב"ד. עוד כיוונו במאמר זה כמ"ש האריז"ל במ"ש בזוהר ובתיקונים בכ"מ במ"ש דהוו טעין חמרי, שהם הצדיקים שבאים בעוה"ז בבחי' נפש לבר כי רוח ונשמה שלהם נשאר למעלה בג"ע, ובמדריגת נפש שלהם הי' מתגלים לצדיקים שבעוה"ז וזה נק' טעון חמרא. וכן כאן כשישראל זכאים אז בא משיח עם כל הנר"ן שלו למטה, וז"ש עם ענני שמיא וכו' שהוא הרוח ונשמה שלו שבשמים

ערב רב וכו', ופי' רבינו שם דבהון חאבו ישראל זכרנו את הדרגה וכו', ר"ל שהם הגורמים

והוא מדריגת אדם כידוע. אבל ח"ו כשלא יהי' זכאין אז תחילת ביאתו לעולם הוא במדריגת נפש שלו בבחי' טעון חמרא, והוא עני בדרגא דנוק' דלית לה מגרמי' כלום, רק שאח"כ בהדרגה יתוספו לו גם הארת נרנח"י שלו. ריב"ל אשכחי' לאליהו וכו' פשטות דברי המאמר קשה להבין ששאלו אם יש לו חלק לעוה"ב מה זו שאלה, ואם ח"ו לא יהי' לו חלק א"כ מי יזכה לזה והרי משנה מפורשת כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. ועוד יותר תמוה מה שהשיב לו אלי' אם ירצה האדון הזה שהרי עוה"ב אינו תלוי רק בבחי' החפשיות אם יצדיק האדם מעשיו והכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. אבל העיקר נ"ל ששאלתו הי' אם יצטרך לבוא לגלגול וכמ"ש האריז"ל במ"ש המלאך לדניאל ואתה לך לקץ ותנוח וכו', וע"ז השיב לו אם ירצה האדון הזה וכו' שסוד הגלגול הוא תלוי ברצון העליון בסוד הרדל"א שהוא למעלה מהשגת הנבראים, והוא בסוד הספיקות שברדל"א והבן. והיכן יתיב אפתחא דרומי וכו' דבר זה ביארנו למעלה שנשמט משיח הוא בתהום דבריאה שהוא מלכות דבריאה, והוא מ"ש במדרש (ב"ר פ"ב) והארץ היתה תוהו זו מלכות בבל וכו' על פני תהום זו מלכות אדום וכו' ורוח אלקים מרחפת וכו' זו רוחו של משיח, שחושב כאן כל הד' מלכויות שהם סוד כל מרכבה דסט"א ומלכות הרביעית הוא מלכות הרשעה מלכות הסט"א, שבבל הוא נגד ה' עילאה רישא דדהבא ולכן החריב בית ראשון שהוא ה' עילאה, ומלכות אדום נגד ה' תתאה ברגלין כמ"ש רבינו בפ"י למס' ברכות פ' הרואה. ובגלות הרביעי גם שכינתא יורדת עד עפר והיא בתהום מלכות דבריאה, ולכן אמר ורוח אלקים מרחפת וכו' שהוא רוחו של משיח שהוא שם עם השכינה בתהום נגד רומי רבתא מלכות הרביעי', שעליו נאמר (שבת נו ע"ב) נעץ קנה בים וכו' שהוא תהום הנ"ל תה"ר בסט"א, ונגדו בקדושה הוא רוחו של משיח ממש, ושם הוא סבל מרעין עם השכינה שהיא חולה בגלותא כמ"ש

ערב רב וכו', ופי' רבינו שם דבהון חאבו ישראל זכרנו את הדרגה וכו', ר"ל שהם הגורמים

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקכו

בתיקונים וכמ"ש למעלה. ושם יתיב בני עניי סובלי מרעין והם נשמות הצדיקים שפרחין עם השכינה כמ"ש (משלי כז ח) כצפור נודדת מן קנה וכו', והם אזלין ומתפרכין מדוך לדוך עם השכינה, ונק' עניים כמו השכינה דהיא עניא בגלותא וכמ"ש בהקדמת תיקונים (ד' ב ע"א) ולית צפור אלא שכינתא דאיהי מתתרכא מאתרהא הה"ד שלח תשלח וכו' ועוד כן איש נודד ממקומו דא משה דכתי' והאיש משה עניו מאוד וכו' דאתתרך רוחי אבתרייהו ועוד כן איש נודד ממקומו מאן דאיהו איש צדיק דאזל נע ונד מאתרי' כשכינתא וכו', ופי' רבינו שם דנשמת משה מתלבש בכל דור בת"ח וצדיקים שבדור, ויסורי הצדיקים וגלותם הם יסוריו וגלותו שעליו נא' והוא מחולל מפשעינו. וכבר נת' שקץ של אחישנה הוא מוכן בכל יום אם ישונו ישראל והוא ביאת משיח ב", אבל משיח ב"ד זמן קבוע לו שא"א לו לבוא עד גמר התיקון והבירור, וכ"ז שלא נשלם התיקון עד סוף העקביים אז השכינה עדיין חולה שמתלבשת בקלי' לברר משם מה שצריך, וכן נשמת משיח ב"ד עמה קשור שם כמ"ש (שיר ז ו) מלך אסור ברהמים. משא"כ משיח ב"י הוא יכול לבוא בכל יום אם בקולו תשמעו, ועליו אמר דהוא שרי חד ואסיר חד וכו' ר"ל שביאתו יכול להיות אף שעדיין לא נתרפאו כל הכאבים, והם התלויים באיברי השכינה שהסט"א אוחזת בהם וצריכה להיות עמהם בגלותא עד שיבררו ויעלו עמה, ונמצא שאין הרפואה עדיין בשלימות וכ"ז שלא נשלם גמר הבירור אז עדיין הצדיקים נשמתן דלהון פרחין עמה עד שיבוא קץ האחרון וז"ש דכולהו שרו ואסירי בחד זימנא, משא"כ נשמת משיח ב"י שרי חד ואסיר חד דילמא מבעינא וכו' שהוא יבוא קודם הזמן ליגאול ישראל משעבוד מלכיות קודם גמר הבירור וכמ"ש, והבן דברים אלו מאוד. שאלו תלמידיו את ר"י בן קיסמא וכו' כבר נת' שרומי רבתא הוא מלכות דסט"א נגד שכינתא, ובגלותא אז שערי' שוממין וכו' טבעו בארץ שעריה וכו' שהם

ערב רב וכו', ופי' רבינו שם דבהון חאבו ישראל זכרנו את הדרגה וכו', ר"ל שהם הגורמים

שערי צדק, והם ב' משיחין ב' דלתות וב' צירים שלה, ולעומתו שערי העיר בנוים על תילה שהם אחידים ברגליו. ובימות המשיח אז אתגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי וכו', שלא יהי לו עוד יניקה מרגליו דידה ולכן יפול השער הזה. ולפי שמשיח יתגלה בתחי' ואח"כ יתכסה ואז יהי חבלי משיח מרובים ושוב יתגלה שנית כמ"ש בזוהר, לכן אז ג"כ יפול השער הזה בעת גילוי הראשון של משיח שהקדושה יתעורר, ושוב יבנה בעת שיתכסה, ושוב יפול פעם שני ולא יחזור להבנות עוד שאז וביער רוח הטומאה וכו'. אם כך יתהפכו מערת פמיים לדם וכו' הוא כמ"ש למעלה שמערת פמיים הוא בהיכל זכות שמשם יוצא הירדן שהוא נהר דינור, ונגדו בסט"א היכל חובה, ובקדושה שם המים טהורים שהם בסט' דגבורה ובסט"א הם מים אחרונים חובה שהם מים בישין. וסוד ביאת משי"ח הוא משם שע"י יתעבר הנחש שהוא. בשמאלא היכל חובה דרך נחש עלי צור, והוא הנחש דזמין הקב"ה להתיא איילתא דאעילת רישא בין ברכהא שהם תרין משיחין כמ"ש ברע"מ פ' פנחס קול ה' יחולל אילות ויהיבת ע' קלין עד היכל הזכות, והם ע' שנין דחבלי משיח דנשיך הנח"ש, וכן משי"ח הוא נח"ש עילאה דקדושה דאולידת ע"י צערא ודוחקא כמ"ש שם בפ' פנחס וברע"מ פ' כי תצא, ועיי' בפ' רבינו בהיכלות באריכות בזה. והוא מ"ש שיהפכו מי מערת פמיים לדם שהוא סוד הלידה, ואין פתיחת הקבר בלא דם והם סיגי הדם היוצא בעת הלידה, וכמו שהי' במצרים אות הראשון בהפיכת מי היאור לדם והוא מפתח של חיה שמסור בידו של הקב"ה, והכל שם בהיכל הנ"ל, וכן מפתח של גשמים ושל תח"מ ושל פרנסה הכל בברכת גבורה ודי בזה.

ו"ש לו מי יימא שכדברין בן הוא, וע"ז השיב להם אייתו אשלי ומשחו כמ"ש (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו וכו', ר"ל שהראה להם במזפת שכל השתלשלות העולמות וצבא מעלה כולם הם בשביל הארץ והאדם, שהרי אפי' הגלגלים והמזלות וכוכבים כל א' מניע את חבירו וכל א' משתלשל מחבירו עד הגיע לד' יסודות התחתונים, וכל הד' יסודות כולם הם משמשים לארץ הלא שהרי עשויים למועדים וימים ושנים ולמאורות להאיר על הארץ, וכל הבריאה כולה הכל דבר א' רק מחובר מחלקים שזה מניע את זה וכל א' משתלשל מחבירו, וארץ התחתונה לעולם עומדת ואינה מניעה ומשמשת לצורך דבר אחר, הרי שהוא עיקר המרכז ואמצע כוונת הבריאה, וכן הארץ וכל אשר בה כולם משמשים לאדם, הרי האדם אשר עליו והארץ הם אמצע תכלית הכל. אמרי אית לן בירא בדברא וכו' כמ"ש (בראשית כט ב) וירא והנה באר בשדה וכו' כמ"ש בכ"מ ששפע העליון הוא הבאר והוא באר מים חיים כמ"ש (ירמיהו ב יג) אותי עזבו מקור מים חיים וכו', ובאר הזה הוא בעיר ירושלים של מטה שהוא מכוון נגד ירושלים של מעלה, וע"י שנחרב בהמ"ק גלתה שכינה כמ"ש ויצא מבת ציון כל הדרה וכו', והליכת יעקב ללבן לח"ל הי' הכנה ורמז לגלות ישראל, והוא מ"ש וירא והנה באר בשדה כמ"ש ארצה שעיר שדה אדום ידוע ציד איש שדה, שהוא מקום חורבה בלא ישוב, עכשיו נתיישבה כמ"ש (מלאכי א ד) כי תאמר אדום רוששנו ונשוב ונבנה חרבות וכו'. וזה אמרו לריב"ח שאמר להם שתכלית הבריאה הוא הארץ ואדם אשר עליה בשביל התורה והמצוות שאינו רק למטה, והשיבו לו שהיאך אפשר זה שהרי אנו שאין לנו תורה ולא מצוה ואעפ"כ עיקר הבאר והשפע ניתן לנו הרי שאין הדבר תלוי בתורה ומצוות, וא"כ א"א לומר שעיקר מרכז הבריאה הוא הארץ הלזו. וע"ז השיב להם אפשילו לי חבלי מפארי וכו' כמ"ש (פסחים פז ע"ב) לא גלו ישראל אלא בשביל שיתוספו להם גרים וכו', והוא סוד הבירור

שהשכינה מתלבשת בלבושין נוכראין באתר דלאו דילה לברר משם מסוד מלכי אדום וכו', וכידוע שהם סוד מוין ותבן עשו וישמעאל מסט' דאברהם ויצחק, וערב רב הם בסט' דיעקב והם הסובין הדבוקים בחטה עצמה והם הערב רב שמעורבין בישראל כמ"ש רבינו בפ"י למס' ברכות ובכ"מ, ויעקב הוא החבל המשולש שהוא עד"א מטתו שלימה, וכל זמן שערב רב בישראל אי אפשר להחזיר השכינה מגלותא עד דיתמחון ערב רב מעלמא כמ"ש בכ"מ ברע"מ ותיקונים, וז"ש אפשילו לי חבלי מפארי וכו' ר"ל שכ"ז שהסובין דבוקים בחטה א"א להיות החבל מג' אבהן חוט המשולש קיים, שע"י החבל ימשכו הבאר למקומו הראשון כמ"ש (בראשית כט ב) והנה שלשה עררי צאן רובצים עליה וכו' שהם ג' אבהן דהאי בירא אתשקיא מנייהו, וכ"ז שהסובין דבוקים ביעקב אז א"א להיות החבל נשלם וא"א למשוך הבאר למקומו. אית לן ריחייא דתבירא חייטי' וכו' כמ"ש (חגיגה יב ע"ב) שחקים שבו רחיים עומדים ושוחקים מן לצדיקים, והם ב' רגלין נו"ה שעליהם נאמר ושחקים יזלו צדק, ומשם כל השפע שהם אפיקי מים ערבי נחל דמתשקין ממבועא דנחלא עמוקא, ושניהם משמשים דבר אחד שהם רחיים ורכב מעלה ומטה תרי פלגי גופא, והם ב' כרובים, ובגלותא אשתאר חד כרוב, דנצח אסתליק למעלה וכמ"ש רבינו בפ"י להיכלות בסוד ב' היכלות עצם השמים לטוהר ומיוס שנחרב בהמ"ק לא נראה רקיע בטהרתה, וכמ"ש (בראשית לב כה) ויגע בכף יריכו ותקע כף ירך יעקב וכו', והוא מ"ש שהרחיים הם שבורים ונפרדו זה מזה והוא צולע על יריכו וכו' שקיל פסקא וכו'. אמר כריכו לי מינה גורדי וכו' הם ב' משיחין משיח ב"י ומשיח ב"ד שהם בב' רגלין כמ"ש (ישעיה לב כ) משלחי רגל השור והחמור וכו', והם ב' תנינים שגידולם במים וכמ"ש אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל וכו' ואמרו (ב"ק יז ע"א) כל

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקלא

העוסק בתורה ובגמ"ח זוכה וכו', והם בנו"ה ב' עמודים יכין וכו'. וכבר כתבתי בכ"מ ומבואר בכ"מ בזוהר ובכתבי האריז"ל ובדברי רבינו הגדול שאלו ב' משיחין הם בנו"ה שהם רחיים ורכב הנ"ל, ובגלותא הם נפרדים זה מזה ולע"ל אז יתחברו יחד וכמ"ש ביתזקאל (לז טז, יז) קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה וכו' ולקח עץ אחד וכו' ליוסף עץ אפרים וכו' והיו לאחדים בידך, והוא חיבור הרחיים זה בזה בימות המשיח והם השוחקין מן לצדיקים מ"ן דמנצפ"ך, שצפ"ך הוא דרגא דאבתן בחג"ת, ומ"ן הם מ"שה ואהר"ן מעלה ומטה רישא וסופא דשמתן דלהון, והם תורה ע"י משה בנצח וגמ"ח באהרן בהוד שהיה אוהב שלום וכו', והם אשר יחזורו לנו לע"ל כמ"ש (ישעיה נד יג) וכל בניך לימודי ה' רב שלום בניך, והוא המ"ן שיהיו נשחקין ע"י רחיים. וכ"ז שאין ב' משיחין אלו מתגלים א"א לחבר הרחיים זה בזה כי אם ע"י שהם עצמם ניצוצי נשמתין דלהון משם, וז"ש כרוכו לי גרדי מינה ואחייטי וכו' והבן. מישראל דסכינא במאי קטלי לה וכו' הוא מלכות הרביעית דהיא פרזלא וחסף די פחר, והם שני המלכויות המושלים יחד ואין מתערבין דא עם דא, והוא רחיים דתבירא שב' המלכויות הנ"ל הם בנו"ה ב' התנינים שאין להם יחוד שאלמלא נזקקין זה לזה וכו', וכמ"ש וילך עשו אל ישמעאל וכו' ואז מת ישמעאל וכו', והוא מ"ש מישראל דסכינא שעשו הוא חרב על חרבך תחי' פרזלא, והערוגה הוא עפר חסף די פחר, וכמו שאין הברזל נשרש בארץ והוא נפרד בפ"ע כמו כן כת"י ולא מתערבין וכו'. אמר להו בקרנא דחמרא וכו' כמ"ש רבינו בליקוטים שחי' הרביעית הוא י' קרנין כמ"ש וקרנין עשר לה, והד' חיות ג' ראשונות הם אריה דזב נ'מר נגד ג' אותיות ראשונות דאדנ"י, והרביעי חי' בלי שם והם י' כמ"ש. וביטול ממשלתה הוא ע"י משיח ב"ד כמ"ש (דניאל ז יג, יד) וארו עם ענני שמיא

(198) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בכורות דף ח ע"ב

וכו' ולי' יהב שולטין וכו', והוא סוד וירם קרן משיחו וכמ"ש וכל קרני רשעים אנדע ואז תרוממנה קרנות צדיק, והוא מ"ש (זכריה ט ט) הנה

מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא עני ורוכב על חמור. והנה משיח ב"ד הוא חמור, ומשיח ב"י שור כמ"ש (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים יגנח וכו', ואין מלכות הרביעית נופל אלא ביד בניו של רחל כמ"ש אם לא יסחבום צעירי הצאן וכו' (ב"ר פע"ג) וכמ"ש והי' בית יוסף להבה וכו', ולכן ע"י שיתחבר משיח ב"י עם משיח ב"ד יכבושו שני המלכויות הנ"ל שהם מישראל דסכינא ע"י קרנא דחמרא ר"ל שור וחמור דקדושה בחיבורם יחד. וע"ז השיבו לו ומי איכא קרנא לחמרא שהרי כבר נחלקה מלכות ב"ד ומלכות יוסף זה מזה, וא"א לחמור להתחבר עם קרני השור. וע"ז השיב להם ומי איכא משרא דסכיני ר"ל שאדרבא בשור וחמור דסט"א אין חיבור וכמ"ש בדניאל דאין להם דיבוק זה לזה, וע"ז נאמר (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו, משא"כ בשור וחמור דקדושה יהי' להם חיבור חזק ונצחי כמ"ש והיו לאחדים בידך וכו'. איתו לי' תרי ביעי וכו' רמזו בזה ענין נפלא, והוא ששאלתם לריב"ח הי' במה שאנו אומרים שנבדלו אומה הישראלית מכל האומות, שנפש העליונה מכסה"כ אינו יכול לחול אלא עליהם שהם מזרע האבות שנתבררו ונטהרו מזוהמת הנחש בחטא אדה"ר עד שהי' יעקב ובניו מטה שלימה זכים וטהורים, משא"כ האומות, וכמ"ש (שבת קמו ע"א) ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתם משא"כ או"ה וכו', וא"כ מדוע גם בזרע ישראל נמצא ביניהם הרבה רשעים ומינים ואפקורסים והיאך משורש טוב יצא ענף רע, וכמ"ש (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתיך שורק כולו זרע אמת והיאך נהפכת לי וכו', עד שברוב הזמן באורך הגלות נמצאים רשעים הרבה בישראל עד שכמעט אין הפרש בין רשעי

(198) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בכורות דף ח ע"ב

ישראל לרשעי או"ה, וא"כ כל אפי שוויין והיאך אתם אומרים שישראל נבדלו בצורתם ונשמתם מכל אומה ולשון. וע"ז רמזו לו במשל הב' ביצים שהביא א' מתרנגולת לבנה וא' משחורה, שהטוב נדמה ללבן והרע לשחור כמ"ש (חולין מז ע"ב) האי שחור ארום הוא אלא שלקה וכו'

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקלג

וכתי' (ירמיה יג כג) היהפוך כושי עורו וכו' שדימה מעשיהם הרעים של ישראל לכושיים, וכן דימה כאן ישראל ללבנה ואו"ה לתרנגולת שחורה לפי דעת ישראל, ואעפ"כ אין הפרש בין הבצים שלהם שדמות א' להם ואין הפרש בין זה לזה, וכמו כן נמצא שאין הפרש בין זרע ישראל דאבות הקדושים לזרע או"ה ששניהם רשעים גמורים וכמ"ש. וע"ז הראה להם ריב"ח בחכמה עמוקה במה שהביא להם ב' גבינות א' מעיזא חיוורת וכו' והענין ישמע חכם ויוסף לקח, והוא כי ידוע שהולד נולד מכת האב והאם מב' טיפות שלהם, ובתח"י הם ב' טיפות לבד ואח"כ מתרקם הולד בבטן האם ונברר כל אבר לבד שבכח הזרע והטיפה האיברים הם בכח לבד, משא"כ בימי העיבור האם היא מצוירת הולד וכמ"ש (איוב י') הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני דימה תח"י הזריעה שלהם לחלב ואח"כ צייר הולד לגבינה הנקפת האוכל לבד והמים נזרקים לחוץ, וכמו כן כתי' ותזרני וכו' זיריתני וזרזתני וכו'. והנה כבר אמר שלמה בחכמתו (משלי י' א) בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו, וכתבו המקובלים שהענין שבן חכם הוא מצד שגבר בו כח אב שהוא הטוב בסט' דימינא, משא"כ אם כח האם גובר יותר אז הוא בן כסיל, שלכן הנחש בא ג"כ בתח"י לחזה שהיא בסט' דשמאלא ובה נאחז הרע יותר וכח יצה"ר יותר שולט בה מבאב. והנה רבינו הגדול בפ"י לשה"ש ע"פ אל תראוני שאני שחרחרת וכו' בני אמי נחרו בי וכו' כתב שכל אדם יש לו ב' נפשות א' מצד הארץ נפש היסודי והיא נק' אמו כמ"ש (איוב א' כא) ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה, וא' משמים נשמה עליונה והוא נק' כח

(198) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בכורות דף ח ע"ב

האב, ומצד נפש הארץ היסודי בזה שוים ישראל עם או"ה ולכן נק' בני אמי שהם אחים לישראל מצד אב, משא"כ מצד נפש העליונה אינם שוים כלל שנשמתם של ישראל מסט' דקדושה משא"כ או"ה, ולכן אמרו (יבמות סא ע"א) אתם קרויים אדם ואין או"ה קרויים אדם שנשמה עליונה היא מאב בסוד שם מ"ה, משא"כ נפש היסודי מארץ היא נפש

הבהמית מצד ב"ן, וא"כ מזה נמצא שיש רשעים גדולי' גם בזרע ישראל מצד התדבקותם והתמשכם אחר נפש הבהמי היסודי שהוא כח האם המציירת הגוף וכמ"ש (ב"ר פל"ד) כי יצר לב האדם רע מנעוריו משננער מבטן אמו וכו' ר"ל ע"י ציורו באם כמ"ש, וכן האדם ע"י שכל חייו הגופניים באדמה הזאת נמשך אחר תענוגי הזמן. והוא מה שרמזו להם ריב"ח שהם דימו דבר זה לב' ביצים של ב' תרנגולות, שאין זה דמיון טוב שהרי הביצה אין בה רק זרע האב והאם קודם הריקום, ובזה אין טוב ורע שייך כלל כל זמן שלא נתרקמו באיברים בבטן האם שמצד זה נמצא היצה"ר, ולכן דימה הוא הדבר לב' גבינות וכו' שהוא אחר הריקום והציור כמ"ש וכגבינה תקפאני, ובזה השיב להם תשובה ניצחת על דבריהם והבן. אמרי ל' ורצוצא דמית וכו' דבר שאלה זו הוא שייך לשאלה ראשונה הקודמת, והוא שאחר שהוכיח להם שבאמת נשמות ישראל נשגבה מקדושה עליונה, והרשעים שנמצאים בהם הוא רק מצד דביקות נפש הבהמית מיסוד הארץ אחר שנתגדל בה ונשרש בתאות עוה"ז, וא"כ קטני בני ישראל אשר עדיין לא נשרש בהם כח התאוה הרעה מנפש הבהמית מדוע נגזר עליהם לפעמים מיתה וכליון, ומדוע נתגבר הכורת וכח הרע והעונש שהוא סמ"א על הקדושה, וע"כ צ"ל שאין הפרש בין נפשות ישראל לאו"ה והכל במקרה וטבע ואין הדבר תלוי בהשגחה ע"פ העבודה והתורה. וע"ז השיב להם מהיכא דעל ר"ל כידוע בסוד הגלגול והעיבור, שלפעמים מת כשהוא קטן מצד חטא הקדום לו בגלגול הקודם שהי' צריך לבוא

(198) ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) – בכורות דף ח ע"ב

מחדש בגלגול להשלים ימיו הראשונים. והוא מ"ש מהיכא דעל ר"ל גלגולו הראשון שהביאו להתגלגל פעם שנית מצד מעשיו הקדומים, וכידוע כ"ז למשכילים בחכמה שבמעט ימים שחי משלים את חוקו מה שחסר לו בראשונה. אחוי לן מנא דלא שוי לחבילא וכו' גם זה שאלו בויתחם לריב"ח להוכיח שאין הדבר תלוי במעשה התורה והשגחה ולא

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקלה

נברא העולם בשביל תכלית זה, שהרי כל פועל אומן משכיל אינו פועל שום דבר לריק שיצא שכרו בהפסידו, וא"כ אנו רואים שכמה בני אדם באים לעולם ומבלים ימיהם בתאנות עוה"ז וגם מרבים לחטוא, וא"כ לא השלימו רצונו ית' בכוונת הבריאה והיאך יתכן שהי' הדבר הזה בכוונה מאתו ית' ובהשגחתו, וע"כ הוכיחו מזה שהוא ית' נעלם מברואיו תכלית ההעלם והסילוק ואינו מטפל בהם, וכל הבריאה הוא רק כצל הנמשך מן הכותל וכדעת הפלוסופים הקדמונים שהם היו סבי דבי אתונא כידוע במחברים. אייתי בודיא וכו' גם בזה הייתה תשובתו להם בחכמה נפלאה כמ"ש שבאמת גם הרשעים הבאים לעולם יש בהם צורך לעולם כמ"ש (משלי טז ד) וגם רשע ליום רעה, שיש כמה דרכים בזה או שצריך לו לאיזה דבר טוב שיצא בו מה שדבר זה לא יוכל להיות נעשה ע"י אחר, ולטעם זה אף שרעותיו ועונותיו הם מרובים מזכותיו מ"מ בשביל דבר הטוב המעט שבו צריך לבוא לעולם, כי א"א לבריאה להיות נגמר בלעדו, שכל סדר הבריאה מתחיל עד סוף שית אלפי שנים הוא סדור א' תלוי ונקשר זה בזה, ואם יהי' חסר דבר א' אין הבריאה בשלימותה ותיקונה. וגם לפעמים צריך הרשע לחיות בעולם בשביל להיות נצפן לצדיק חול חוטא וכמ"ש (איוב כז יז) יכין וצדיק ילבש, או כדי שיהי' הצדיק נענש ע"י כמו ישראל ע"י או"ה וכל זה לתכלית הטוב. וכמו כן כמה דרכים לפניו ית' אשר נעלם מאתנו, ועל כל זה כת' (ישעיה נה ח) כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכו'. וזה הראה להם במשל המחצלת אשר פשטו

(198) ספר ביאורי אנדות (אפיקי ים) – בכורות דף ח ע"ב

אותה וצריך לסתור הכותל להוציאה, אף שהפסד הכותל יותר הרבה מכל שיווי המחצלת, מ"מ אם צריך הוא למחצלת שא"א לו זולתו, וא"א להוציאו מן הפתח באופן אחר הוא סותר כותלו, וכמו כן הוא ענין זה והרי זה תשובה נצחת מאוד להשיב לאפקורוס והבן.

(203-204) ספר ביאורי אגרות (אפיקי ים) – נדה דף לא ע"ב

ואמר ר' יצחק כיון שבא זכר בא שלום בעולם וכו' כי הזכר נוטל ב' חלקים שלו ושלה והם ב' עטרין של הדעת חו"ג שהם מים ואש ביחד וכמ"ש עושה שלום במרומיו שמים אש ומים, ונוק' נוטלת עטרא דגבורות לבד וכמ"ש (ברכות נא ע"ב) אין פרי בטנה של אשה מתברך אלא מפרי בטנו של איש, וכן יום ולילה היום כולל שניהם כמ"ש ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, וכן אדם שניהם ביחד נק' אדם. ולכן הנקבה לית לה מגרמה כלום ומקבלת מזונא מדכו' וכמ"ש בא זכר בא ככרו בידו וכו' נקבה אין עמה כלום וכו' כי החסדים הם בולטים משא"כ הגבורות הם בסוד החפירה שקיע לגיו ולכן נק' נקבה. ובא זכר בא ככרו בידו כי מסט' דחסד בא מזון לעולם וזן בחסדו כל בשר כמ"ש בהיכלות, ואף ששולחן הוא מצפון כבר ת' רבינו הגדול שם שהענין כי עיקר המזון מחסד שלכך זן בחסדו כל בשר בין לטובים ובין לרעים, רק שממינא בא לשמאלא שהוא סוד (תהלים קמה טז) פותח את ידך שני הידיים, והם שני ההיכלות אהבה וזכות, וז"ש כאן בא ככרו בידו שהם בי הידיים שהוא נותן אח"כ לנקבה. שאלו תלמידיו את ר' דוסתאי בר' ינאי וכו' משל לאדם שאבדה לו וכו' כמ"ש (סוטה ב ע"א) מ' יום קודם יצירה ב"ק יוצאת בת פלוני וכו', שביצירת הזכר מזמינים לו בת זוגו שהוא הנפש נוקבא דילי' של הרוח, והם משורש אחד והנוקבה כלילה בזכר כמו בנוף אדה"ר שהי' אחת מצלעותיו, ואח"כ נפרדת ממנו וקשה לו למצוא בת זוגו כידוע בכ"מ, ולכן צריך הוא לחזור על אבירתו. וכן הוא למעלה בשרשו וכמ"ש ברע"מ פ' משפטים (ד' קיד ע"א) פקודא בתר דא להשיב אבידה וכו' אמר בוצינא קדישא קוב"ה עתיד לאהדרא לך אבידה דאבדת בנין ערב רב ודא כלה דילך דבזימנא דעבדו ערב רב ית עגלא נפלת כלה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקלוז

דילך וכו', וכמו כן כל אדם בעונות שקדמו לו בגלגולים הראשונים אובד בת זוגו וקשה לו למצוא אבידתו. ומפני מה איש פניו למטה וכו' כי דכורא הוא משפיע למטה

(203-204) ספר ביאורי אנרות (אפיקי ים) – נדה דף לא ע"ב

משא"כ הנוקבה מקבלת לכן פני' למעלה, והם בסוד מים ואש מים יורדים למטה ואש עולה למעלה, וז"ש זה ממקום שנברא וזו ממקום שנבראת ר"ל זה מחסד דכו' וזאת מנוקבא גבורות. והוא מ"ש מפני מה זה מקבל פיוס וכו' זה ממקום שנברא וכו' כי האיש מחסדים חסד ורצון משא"כ נוקבא דיין קשה, ולכן אינה מקבלת פיוס. ופיוס דילה הוא ע"י דכורא כמ"ש (עירובין ק ע"ב) שמפיים ואח"כ בועל, והוא בנשיקין דרחימותא ובחיבוק בסט' דאהבה כידוע בסוד יחודא דק"ש ואח"כ באמת ויציב ברצון שהם ב' היכלות אהבה ורצון. וכן מ"ש מפני מה איש קולו עב וכו' שדכורא הוא מסט' דאבא ששם הוא במחשבה בחשאי, משא"כ נוקבא מאימא שהיא בקלא קול גדול ולא יסף, ושם סוד שמן וקטרת שמן הוא בחשאי וקטורת בקלא, וסוד קול שמחה על היין ואין אומרים שירה אלא על היין והם הגבורות וסוד שיר הלויים והוא מ"ש זה ממקום שנברא וכו' שנא' כי קולך ערב וכו' והבן.

❁ ספר אור תורה ❁
 לרבינו המקובל האלקי
 רבי יצחק אייזיק חבר זיע"א
 תלמיד הגרמ"מ משקלאוו זיע"א

(208) ספר אור תורה – אות כז

(כז) והענין כי עקר גלות הזה הכל בעון פגם הדבור בלשון הרע ושנאת חנם, וכל זה גרם בטול תורה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ערכין טו, ב) מרפא לשון עץ חיים (משלי טו, ד), מה תקנתו שלא יבא לידי לשון הרע יעסוק בתורה, ולכן גלות הזה, הוא בא על ידי שגרמו ישראל למשה לחטוא בסלע בדבור, על שלא דבר אל הסלע, ואמרו רבותינו ז"ל (ילקוט שמעוני רמז תשס"ג) על פסוק ודברתם אל הסלע (במדבר כ, ח), שנה עליו פרק אחד כו', והמים שבסלע הוא סוד התורה כמבואר בזהר הקדוש ובתקונים, שעל ידי שלא דבר אל הסלע, גרם שכחה בתורה, כמו שהארכתי בזה במקום אחר. ועל ידי זה נסתם הסלע, בבחינת מאמר סתום, והנחש כרוך עליו ביותר, כמו שנאמר, דרך נחש עלי צור כו' (משלי כט, כז), שמאחר שנסתם הסלע, וקשה להשיג התורה כי אם על ידי טורח גדול מאד, להוציא טפין טפין, ואין מוצאים הלכה ברורה במקום אחד, על ידי זה הנחש יצר הרע מפתה אותו, מה בצע לך לעסוק בתורה, שאי אפשר לך להשיגו, והוא ענין התעלמו של משה רבנו עליו השלום, שהוא מאיר בכל נשמות תלמידי חכמים שברור, אבל הוא בהעלם גדול, ולא ידע איש את קבורתו (דברים לד, ו), שהוא קבור בכל הולך על גחון כמו שכתוב בזהר הקדוש, שהוא הנחש שמתגרה ביותר בתלמידי חכמים לבטלם מתלמוד תורה. והענין כי הנחש נקצצו רגליו, ואין לו מקום לעמוד, כי אחוזו בסטרא דשקרא, ושקרא לא קאי (שבת קד, א), כי על ידי שדבוק בתורה, ממילא יבין תחבולותיו של היצר הרע,

והיאך הוא מכון להפילו לבאר שחת, וממילא ידחה ממנו. ולכן נקראת התורה אמת (שנאמר אמת קנה ואל תמכור, משלי כג, כג), דאמת מלבן לבוני, ויש לו מקום קיום, לבלי ימוט לעולם, ולכן הוא רודף מאד בתר רגלין, ומעלים אור התורה מן האדם, כדי שיהיה לו בית אחיזה ומקום עמידה על ידי שיתבטל מן התורה, ואז יהיה מסור בידו, לכל אשר יחפוץ יטנו,

(208) ספר אור תורה – אות כז

והולך אחריו כשור לטבח יובל. ועקר פתוייו, במה שמראה לו שמארי תורה הם עניים, ואין להם במה להתפרנס, ומשפיל ערכם, עד שבעונותינו הרבים תלמידי חכמים מבוזים בעיניהם של העוסקים בהבלי עולם הזה, ומרבים כסף וזהב, והוא גלות משה רבנו עליו השלום, בין הערב רב כמו שכתוב בזהר הקדוש ובתקונים בכמה מקומות, ולכן על ידי זה הגלות מתגבר ביותר, כי אין לו אחיזה, רק כאשר פורקים עול תורה, שהוא שרו של עשו, שברכתו על ידי שאין קולו של יעקב כו'. ולכן משיח לא יבא כי אם בזכות התורה, כמו שנאמר עני ורוכב על החמור (זכריה ט, ט), שעליו נאמר נבזה וחדל אישים כו' (ישעיה נג, ג), שהם התלמידי חכמים העוסקים בתורה מתוך הדחק, וחמור רומז על עסק התורה כמו שנאמר רוכבי אתונות צחורות כו' (שופטים ה, י), וכמו שאמרו (עבודה זרה ה, ב) לעולם ישם אדם עצמו כשור לעל וכחמור למשא כו', וכמו שנאמר יששכר חמור גרם כו' (בראשית מט, יד). ולכן אמרו שהוא קבור בכל הולך על גחון, כי נחש עפר לחמו, וכן כל דאיתין מסטריה, דעוסקים רק בעניני עולם הזה החמרי, ורחוקים מן התורה שנמשלה למים (שנאמר הוי כל צמא לכו למים), כי ידוע שכל נחשים מתבטלים על ידי המים, וכן כל כחות הסטרא אחרא ויצר הרע, מתבטלים על ידי התורה. ולכן כמו שנשמעת משה נתעלם ונגנז ולא ידע איש את קבורתו, כמו כן נתעלם קץ האחרון, כי אי אפשר לו להתגלות

כי אם בזכות התורה שאז יתגלה נשמתו, וכמו שנאמר עד כי יבא שיל"ה
(בראשית מט, י) זה משה.

(209) ספר אור תורה – אות מד

(מד) ונקרא רע, אהוב כו' כמו שאמרו (שבת י, א), שהוא שתף עם הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, כמו שכתוב בירושלמי (מזבא במדרש אגדה ואתחנן קפא) על פסוק, ואשם דברי בפ"ך כו' ולאמר לציון עמי אתה (ישעיה נא, טז), אל תקרי, עמי אתה אלא עמי אתה, וכמו שכתוב בהקדמת הזוהר הקדוש (דף ה, א), מה אנא במלולי דילי עבדית שמים וארץ כן אתה כו' כמו שכתוב שם, שבכל חדושי תורה שמחדש הצדיק בעולם הזה, עושה שמים חדשים וארץ חדשה, שעל זה נאמר, כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה כו' (ישעיה סו, כב). והוא על ידי חדושי תורה כמו שכתבתי בזה במקום אחר באריכות כו', שזה שנאמר, נאם ה' (בראשית כב, טז), רצה לומר על ידי הבל דבור של התלמיד חכם, שגורם גם כן שהקדוש ברוך הוא אומר בשם בשר ודם המחדשו, על ידי זה נברא בכל עת עלמין חדתין כמו בתחלה, שעל ידי מאמר פיו יתברך נברא העולם. ונקרא אהוב, כידוע שבגדר אהבה שייך במי שיש לו התיחסות עם האוהב, כאב האוהב את הבן אשר הוא חלק מחלקו, וכמו כן הדבוק בתורה, שהוא כאלו מתדבק כביכול בשכינה, שאוריתא וקודשא בריך הוא וישראל חד הוא (זוהר אחרי עג). ולכן אמרו (פסחים כב, ב, ועוד בכמה מקומות), את ה' תירא (דברים ו, יג) לרבות תלמידי חכמים, כביכול השוו עבד לרבו. וגם הוא אוהב את המקום, כידוע שאי אפשר לאהוב שום דבר, כי אם בידעו ומכירו את

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקמא

יקר ערכו וגדלו, ובלתי אפשר להשיג את יקר תפארתו יתברך כי אם על ידי התורה. ונמצא שאי אפשר לבוא למדרגת אהבה, כי אם כשעוסק בתורה לשמה, שאז הוא אוהב את המקום, ולכן אהב"ה ואח"ד הם שוים, שאהבה בא על ידי שמתיוחד ומתדבק בשמו יתברך כמבואר. וגם הוא אוהב את הבריות, מאחר שמתדבק בדרכיו יתברך, כמו שהוא יתברך משפיע בטובו לכל בריותיו וחפץ בטובתם, כמו כן אוהב הוא את הבריות כלם. וגם

(209) ספר אור תורה – אות מד

מאחר שהוא המשפיע להם חיות, על ידי עסק התורה שהכל תלוי בה, ואם כן אין לך אוהב את הבריות יותר מזה, וגם משמח את המקום, שהתורה היא כלי שעשועיו יתברך ועקר שמחתו בה. והענין כי אחר שחרב בית המקדש, כביכול הוא יתברך מתאבל, והקדוש ברוך הוא יושב על כל משמר ומשמר ושואג כארי כו' (ברכות ג, א), ובגלות כביכול אין שמחה לפניו כמו שאמרו רבותינו ז"ל, ועל ידי התורה שעוסקים בגלות הם גורמים כביכול שמחה למעלה. ואמרו רבותינו ז"ל (חגיגה ה, ב), ומי איכא עצבות לפני המקום, והא כתיב, עז וחדוה במקומו (דברי הימים א טז, כז), ומשני הא בבתי גואי הא בבתי בראי כו', ויש בזה כונה עמוקה, כי כל הבריאה כלה הוא מכנה בשם בית כביכול, ששכינתו שם והוא ביתו ודירתו. ויש בתי גואי ובתי בראי, שבתו בראי הם הכלים וחיצוניות העולמות, כמו באדם שיש בו גוף ונשמה, ובתי גואי הם פנימיות העולמות, וכל הפגמים והקלקולים הכל מגיע לחיצוניות העולמות, אבל בבחינת הפנימיות אין שום פגם וקלקול שיד. וכמו שאנו רואים באדם, שבגוף שיד קלקול ותקון, פעמים בריא פעמים חולה, הכל לפי ענין המתחדש בו בכל עת, ובית המקדש שהיה ציור כל הנבראים ומרכז כלם, כמו שכתוב בספרים, כשנחרב, הגיע הפגם לכל חיצוניות העולמות, ושם שיד בחינת עצבות ובכיה, מאחר שאין לנו קרבנות ולא מקדש שיהיה נתקן החיצוניות ושיהיה שלמות ישראל מתגלה לכל

רואיהם, שיכירום כי הם זרע ברך ה'. ומכל מקום נשאר לנו התורה הזאת שהיא פנימיות העולמות כלם, ואין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד (ברכות ה, א), וזהו ממש הבית המקדש, והוא מדרגה יותר גדולה, שהוא הפנימיות כשהאדם עוסק בתורה גורם להארה פנימיות כל הנבראים, ובוה נכר מעלתו בעלמין דיליה, אף על פי שבעולם הזה הוא שפל ובזוי, כמו שנאמר, כן משחת מאיש מראהו כו' (ישעיה נב, יד), שהכל קאי על

(209) ספר אור תורה – אות מד

תלמידי חכמים שבדור שהם מבוזים בין הערב רב, מכל מקום גדלתו ותפארתו נכר בשמים ממעל, ומכריזים לפניו הבו יקר כו' ובוה יש שמחה בבתי גואי, וזה שאמרו משמח את המקום משמח את הבריות, שכל עלמין דלעילא וכל צבא מעלה שמחים בתורתו ונהנים על ידו.

(215) ספר אור תורה – אות פ

(פ) זה כבר בארתי למעלה, שהתורה נקראת מים טהורים וזכים, אבל חכמה חיצונית והיא הפילוסופיה הארורה נקראת מים עכורים, שמעט החכמה אשר בה, היא מה שיונקת מסטרא דקדשה, ונתערב טוב ברע. והוא בסיגי הנחש אשר עפר לחמו, והוא מים מגולים ששתה מהם הנחש, והוא ענין שצריך להסתיר פנימיות חכמת התורה כמו שכתבנו למעלה, שלכן נמשלה התורה לשלש משקים הללו, מים, יין, וחלב (תענית ז, א), שהם נפסלים בהסח הדעת, והיינו בגלוי, שהנחש שותה מהם ומטיל בו ארס. וכמו כן, מי שמגלה סתרי התורה למי שאינו ראוי, שהוא מסטרא דנחש, הוא מערב בו סם המות בעונותינו הרבים, כאשר

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקמג

ראינו כמה פעמים שגרים מה שגרים. ולכן אמרו רבותינו ז"ל גם כן שאסור ללמוד תורה ממי שאינו הגון כמו שאמרו (מועד קטן יז, א) אם דומה הרב למלאך ה' צבאות, יבקשו תורה מפיהו כו', כי הוא מערב בו דברים עכורים, כמי שאין דעתו יפה לברור אוכל מתוך הפסולת ולהסיר זוהמת הנחש ממנו. אז הוא מתחייב בנפשו ממש, על ידי סם המות המערב בו. ועל זה אמרו (יומא עב, ב), זכה נעשה לו סם חיים, לא זכה נעשה לו כו', ועל זה אמרו בפרקי אבות (פרק א משנה א), חכמים הזהרו בדבריכם, שמא תחובו חובת גלות, ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים כו'. והוא חכמה חיצונית, שהיא האשה זרה שכנה אותה שלמה המלך עליו השלום, שכתוב בה "כי נפת תטפנה כו', ואחריתה מרה כלענה, חדה כחרב פיות, רגליה ירדות מות כו'" (משלי ה, ג-ה). ועל זה הזהיר שלמה באמרו, "שתה מים מבורך" (שם ה, טו), רצה לומר, שלא תעסוק רק בחכמת התורה לבד דכולא בה, וכל החכמות הם כלולים בה, כמו שכתב הרמב"ן בהקדמתו בבאור התורה. ועל זה הוכיח ירמיה הנביא באמרו, "כי שתים רעות עשה עמי, אתי עזבו מקור מים חיים, לחצב להם בארות נשברים, אשר לא יכלו המים" (ירמיה ב, יג), והם העוזבים

(215) ספר אור תורה – אות פ

חכמת התורה, שהוא אמת מים חיים, ואין בהם נפתל ועקש ובריאים לנפש להדריכה בדרך חיים, ועוסקים בחכמת הפילוסופיא הארורה "אשר רבים חללים הפילה" (משלי ז, כו) בעונותינו הרבים, והם ב' רעות באמת, א', שבאותו העת עוזבים ומתבטלים מן התורה, שנפסק מקשר החיים, והב' אשר חוצב לו בורות נשברים, והם מעט מים המכונסים שם, אשר הסטרא אחרא יונקת מאחורים דקדשה, שכל זה בא מצד שנשברו הלחות הראשונות, שעל ידי זה על ידי חטא העגל חזרה זוהמת הנחש. ולכן נקראים בורות נשברים, אשר לא יכילו המים, כי נתערב ונכנס במיט ורפש של הנחש בעצמו, שחם ושלום מזה יבא לידי כפירה

באלקים חיים, ולהכחיש בהשגחה ובנסים, ונפלאות, ונבואה, ורוח הקדש, ותולים הכל בטבע. וכן מי שהולך אחר שכלו בעבודת ה', שלא על פי דרכי התורה המסורה לנו מפי חכמינו הקדושים, אשר קבלו איש מפי איש, ממחצב הראשון מפי ה', ועל פי דברי חכמים האחרונים, אשר העמיקו לפלפל ולסלסל בתורתנו הקדושה, על פי הדינים המסורים בידינו בשלחן ערוך המסור לפנינו, וחושב מחשבות אחרות וכו' היא מעצת הס"ם וכת דיליה, אשר ממתיק לו דרכיו, והוא מערב בטיט ורפש, והם מים עכורים ממש. ולכן האדם הישר הולך, אשר חס על נפשו ועל כבוד קונו, יתרחק מכתות חדשות המתחדשים בכל עת, האומרים זה הדרך לכו בה, והוא עקר העבודה, "בני אל תלך בדרך אתם, מנע רגלך מנתיבתם" (שם א, טו), וחם ושלום שלא לסור מן הדרך הכבושה לרבים מימים הקדמונים, לילך בדרכים אחרים אשר הם מסכנים מאד, ואז טוב לו.

❁ ספר יד מצרים ❁

לרבינו המקובל האלקי
רבי יצחק אייזיק חבר זיע"א
תלמיד הגרמ"מ משקלאוו זיע"א

(253) ספר יד מצרים – פירוש הגדה של פסח (המשך)

אלו האכילנו וכו'.

ה"ערב רב" וכל המסתעף

תקמה

הזכיר נתינת שבת לישראל בפ"ע ולא כללו בתורה והמצוות ששבת היא שקולה כנגד כל התורה, והוא מראה מעלת ישראל, ולכן ניתן להם אותו יום ששבת הוא יתברך בבריאת עולמו, וכמו ששבת הוא מרכז כל הבריאה שהוא נקודה אמצעית של כל דבר הנבחן בו מרחקים, ולכן יום שבת מקיים כל מה שנברא בו ימי המעשה, וכמו ששבת לא היה בו שום בריאה ואעפ"כ הוא מקיים כל הבריאה, כמו כן ישראל אין להם שום מציאות בעולם, כי אין מזל לישראל, ואעפ"כ הם קיימים, והוא מ"ש "אות היא ביני וביניכם" וגו'. ולכן ניתן להם יום שבת, כמ"ש "ראו כי נתן לכם את יום השבת" וגו', להורות שלא יחשבו ישראל שאם יקימו שבת שבת מכל מלאכת מעשה לא יהיה להם במה להתפרנס, שאין הדבר כן, שישראל מזונם תלוי למעלה מן הטבע, ואדרבא יום שבת נותן ברכה לכל הימים ע"י מה ששובתים ממלאכה לעסוק בתורה ובעבודת ה' באהבה, כמו שישראל ניזונו ע"י מן, לחם שמלאכי השרת אוכלין אותו, ולכן ניתן להם שבת במרה, קודם מתן תורה, כמ"ש ששבת הוא קירוב ישראל אליו יתברך, והכל היה הכנה לישראל לקבלת התורה, במן ושבת וקירוב הר סיני כמו שיתבאר בס"ד. אלו נתן לנו.

ידוע מאמרם ז"ל "ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן", והענין כי עיקר חטא עין הדעת היה שפרי זה גרם תאוה לאדם לחקור במושכלות בשכל האנושי להבחין טוב ורע ע"פ שכלו, ושלא לסמוך על האמונה לבר, שהיא התורה, עין החיים, שעל ידה האדם חי לעולם, וכמ"ש בזה הגר"א מווילנא, ומזה נמשך טעות כל האפיקורסים הקדמונים שהכחישו מציאותו והשגחתו יתברך, הכל ע"פ חקירת שכלם המזוהם, וזה בא הכל מסיבת חטא עין הדעת, והוא זוהמת הנחש והסט"א המבלבל שכלו של אדם, וישראל שעמדו על הר סיני וראו עין בעין מראות

(253) ספר יד מצרים – פירוש הגדה של פסח (המשך)

אלהים וכל מרכבה העליונה, כמ"ש "הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם", והוא אמונת

התורה עין החיים, וז"ל שפסקה זוהמתן וחזרה ע"י חטא העגל, שנמשכו
אחר חקירת שכלם ע"פ דעת הערב רב שהטעו אותם, כמו שהארכתי בזה
במ"א.